

พระราชผู้ทรงธรรม : ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

สถาบันพระปกเกล้า.

พระราชผู้ทรงธรรม : ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง.—

กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, -- (๒๕๖๐).

๔๕๐ หน้า

๑. พระบรมราโชวาท. ๒. พระราชดำรัส. ๓. ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา,
๒๔๗๐ - ๒๕๕๙. I. ชื่อเรื่อง

๘๙๕.๙๑๕

ISBN : ๙๗๘-๙๗๔-๔๔๙-๙๗๐-๗

รหัสสิ่งพิมพ์ของสถาบันพระปกเกล้า พพป. ๖๐-๒๐-๑๐,๐๐๐.๐

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ ๙๗๘-๙๗๔-๔๔๙-๙๗๐-๗

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ๒๕๖๐
จำนวนพิมพ์ ๑๐,๐๐๐ เล่ม
ปกแข็ง ๑,๐๐๐ เล่ม
ปกอ่อน ๙,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์โดย สถาบันพระปกเกล้า
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๕ ฝั่งทิศใต้
เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐
โทรศัพท์ ๐๒ ๑๔๑ ๙๖๐๐
<http://www.kpi.ac.th>

พิมพ์ที่ บริษัท ชัน แพคเกจจิ้ง (๒๐๑๔) จำกัด
๑๕๑๐/๑๐ ถนนประชาราษฎร์ ๑ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ
กรุงเทพมหานคร ๑๐๘๐๐
โทรศัพท์ ๐๒-๙๑๓-๒๐๘๐ โทรสาร ๐๒-๙๑๓-๒๐๘๑
นางจรินทร์พร เสนีวงศ์ ณ อยุธยา ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :

ประมวลพระบรมราชาโสภาทและพระราชดำรัส
ด้านการเมืองการปกครอง

สถาบันพระปกเกล้า

คำนำของสถาบันขพระปกเกล้า

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามมินทราธิราช บรมนาถบพิตร พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อชีวิตความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของพสกนิกร และความเจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืนของประเทศชาติภายใต้แนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทรงตั้งมั่นอยู่ในทศพิธราชธรรมสมดังพระปฐมบรมราชโองการที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

การเสด็จสวรรคต เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ ยังความเศร้าโศกวิปโยคมาสู่พสกนิกรชาวไทยทั้งประเทศเกินกว่าจะพรรณนา ทั้งนี้ เพราะได้ร่วมพระบารมีของพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐพระองค์นั้น ทรงเป็นศูนย์รวมใจของคนไทยทั้งชาติ ประชาชนชาวไทยต่างมีน้ำใจจงรักภักดี เคารพและเทิดทูนประดุจทรงเป็นพ่อแห่งแผ่นดิน สิ่งที่เหลือเป็นอนุสรณ์ซึ่งได้พระราชทานไว้แก่พสกนิกรชาวไทยนอกจากโครงการพระราชดำริต่าง ๆ แล้ว ก็คือ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส ที่พระราชทานไว้ในโอกาสต่างๆ มากมาย ถ้อยพระวาจาเหล่านี้เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงพระอัจฉริยภาพอีกด้านหนึ่งของพระองค์ได้อย่างชัดเจน

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาโฆวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้ สถาบันพระปกเกล้า ในฐานะที่เป็นสถาบันที่ทำงานในเรื่องการเมืองจึงได้รวบรวมพระบรมราชาโฆวาทพระราชดำรัสทางการเมืองการปกครอง การบริหารราชการแผ่นดินที่ได้พระราชทานไว้ในโอกาสต่างๆ มาจัดพิมพ์เป็นหนังสือ “พระราชผู้ทรงธรรม : ประมวลพระบรมราชาโฆวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง” เผยแพร่ สำหรับบันทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ อันทรงคุณค่ามิให้เลือนหายไปตามกาลเวลา และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการศึกษาค้นคว้า เรื่องการเมืองการปกครองตามแนวพระราชดำริ รวมถึงเป็นข้อคิดหลักการสำคัญในการปกครองและบริหารบ้านเมืองต่อไปในภายภาคหน้า และข้อสำคัญที่สุดคือ เพื่อแสดงความจงรักภักดีและความกตัญญูตราบูชาถวายเป็นราชสักการะ และเผยแพร่พระเกียรติคุณพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐให้ขจรขจายแผ่ไพศาลตราบชั่วกาลนาน

(ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย)
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

คำนำของบรรณาธิการ

ตลอดเวลาที่ยาวนานกว่าเจ็ดสิบปี ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงปฏิบัติบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม ในหลายวาระโอกาสได้พระราชทานพระบรมราโชวาทและกระแสพระราชดำรัส เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้แก่ผู้ที่เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท รวมถึงตลอดถึงพสกนิกรชาวไทยทั่วไปด้วย พระบรมราโชวาทหรือพระราชดำรัสเหล่านี้มีทั้งที่พระราชทานอย่างเป็นทางการ หมายความว่า ได้ทรงตระเตรียมมาก่อน แล้วทรงอ่านพระราชทาน และมีทั้งที่เป็นพระราชดำรัสสด หมายความว่า เป็นพระราชดำรัสที่พระราชทานด้วยถ้อยพระวาจาสด ๆ ร้อน ๆ จากพระปรีชาญาณและพระราชปฏิภาณ เพื่อให้มีสาระเหมาะสมแก่ผู้ที่มีวาสนาได้รับพระราชทาน ในแต่ละปี สำนักราชเลขาธิการในครั้งนั้น ได้รวบรวมพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ไว้เป็นเล่มสมุด โดยเรียงตามลำดับวันเวลาที่พระราชทาน แต่ไม่ได้แยกหมวดหมู่ว่าเป็นพระบรมราโชวาทหรือพระราชดำรัสที่เกี่ยวข้องด้วยเรื่องใดโดยเฉพาะ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ พระองค์นั้นเสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ ยังให้เกิดความโศกเศร้าอย่างที่สุดแก่ประชาชนชาวไทย สถาบันพระปกเกล้าประสงค์จะสนองพระเดชพระคุณให้เต็มที่ตามกำลังสติปัญญาความสามารถเท่าที่จะกระทำได้ สิ่งหนึ่งที่คิดขึ้นเพื่อการนี้ คือ การประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ตั้งแต่ต้นรัชกาลจนถึงวาระที่สุดแห่งรัชสมัย โดยได้รับความกรุณาช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่งจาก

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สำนักราชเลขาธิการ จนในที่สุดได้กลายเป็นที่มาของหนังสือ “พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง” เล่มนี้

สำหรับผมซึ่งเป็นผู้หนึ่งในคณะทำงานเพื่อจัดเตรียมต้นฉบับของหนังสือเล่มนี้
ความรู้สึกอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในใจอย่างชัดเจนเมื่อได้ย้อนกลับไปอ่านพระบรมราโชวาท
และพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครองทั้งหลายแล้ว ก็มีแต่ความมหัศจรรย์ใจใน
พระอัจฉริยภาพของพระราชผู้ทรงธรรม ผู้ทรงเป็นยอดแห่งความเคารพบูชาของเรา
พระองค์นั้น ว่าทรงพระปรีชาหยั่งรู้อย่างลึกซึ้งในประเพณีการปกครองที่เหมาะสมกับ
กาลเทศะ ทรงชี้แนวทางที่ควรดำเนินสำหรับผู้ทำหน้าที่ทั้งฝ่ายการเมืองการปกครอง
ตลอดจนถึงประชาชนโดยทั่วไป พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเหล่านี้จะเป็นมรดก
ที่ล้ำค่ายิ่งสำหรับเมืองไทยและคนไทยไปอีกนานแสนนาน

(ศาสตราจารย์พิเศษธงทอง จันทรางศุ)

ประธานกรรมการพิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
บรรณาธิการ

สารบัญ

คำนำของสถาบันพระปกเกล้า	๔
คำนำของบรรณาธิการ	๖
๑. พระปฐมบรมราชโองการ ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ วันศุกร์ที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓	๓๕
๒. พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนิน ทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมวิสามัญ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม	๓๖
๓. พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนิน ทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยประชุมสามัญประจำปี วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๕ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม	๓๘
๔. พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนิน ทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยประชุมสามัญประจำปี วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม	๔๐
๕. พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี ๒๕๖๘ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันศุกร์ ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๘	๔๓
๖. พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญ ประจำปี ๒๕๖๙ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันอาทิตย์ ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๙	๔๖
๗. พระราชดำรัส ในโอกาสเสด็จออกทรงผนวช วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๙	๕๐
๘. พระราชดำรัส ในการทรงลาผนวช วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๙	๕๒
๙. พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา (ชุดที่ ๒) ครั้งแรก ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๐๐	๕๓
๑๐. พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันจันทร์ ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๐๐	๕๔

พระราชพิธีทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำรัสต่างราชการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๑๑.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภาสามัญสมัยแรก ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๐๐	๖๐
๑๒.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภาสามัญประชุมสามัญ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันอังคาร ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๐๑	๖๑
๑๓.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๐๒ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันพฤหัสบดี ที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒	๖๒
๑๔.	กระแสพระราชดำรัส พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย ในโอกาสขึ้นปีใหม่ ๒๕๐๓ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๒	๖๓
๑๕.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลแพ่งและศาลฎีกา วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๖	๖๖
๑๖.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดอนุสาวรีย์พระรูป พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๐๗	๖๗
๑๗.	พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสเสด็จพระราชดำเนิน ทรงประกอบพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๑ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม	๖๘
๑๘.	พระบรมราชาธิราช ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร ของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ณ เนติบัณฑิตยสภา วันจันทร์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒	๖๙
๑๙.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันพฤหัสบดี ที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒	๗๐
๒๐.	พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงานวัน “นิติศาสตร์จุฬา” ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๑๒	๗๑

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๒๑.	พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนิน ทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๒ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม	๗๖
๒๒.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่คณะกรรมการสมาคมทนายความแห่งประเทศไทย ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันจันทร์ ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๒	๗๗
๒๓.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่เนติบัณฑิตซึ่งสำเร็จการศึกษาทางกฎหมาย จากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ ๒๐ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันศุกร์ ที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๒	๗๙
๒๔.	พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร ของสำนักอบรมศึกษา กฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ณ เนติบัณฑิตยสภา วันอังคารที่ ๓ มีนาคม ๒๕๑๓	๘๓
๒๕.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๓ วันเสาร์ ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๓	๘๔
๒๖.	พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงาน “นิติศาสตร์รำลึก” ครั้งที่ ๒ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันศุกร์ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๑๓	๘๕
๒๗.	พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะกรรมการสมาคมทนายความ แห่งประเทศไทย ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพุธ ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๓	๘๗
๒๘.	พระบรมราโชวาท พระราชทานเนื่องในโอกาสที่นายอภัย จันทวิมล และนายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ เฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่เป็น รัฐมนตรีช่วยว่าการ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพุธที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๑๓	๘๙
๒๙.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี พุทธศักราช ๒๕๑๔ วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๔	๙๑
๓๐.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงานวันนิติศาสตร์ ครั้งที่ ๕ ประจำปี ๒๕๑๓ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันศุกร์ ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๔	๙๒

พระราชพิธีทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๓๑.	พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร ของสำนักอบรมศึกษา กฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันเสาร์ที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๑๔	๙๔
๓๒.	พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะกรรมการเนติบัณฑิต รุ่นที่ ๒๑ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันอังคาร ที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๑๔	๙๕
๓๓.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่คณะกรรมการสมาคมทนายความ แห่งประเทศไทย ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันศุกร์ ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๔	๙๗
๓๔.	พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร แก่นักศึกษาของ สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่ง เนติบัณฑิตยสภา ณ เนติบัณฑิตยสภา วันจันทร์ ที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๑๕	๙๘
๓๕.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต วันจันทร์ ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๕	๑๐๐
๓๖.	กระแสพระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะกรรมการเนติบัณฑิต รุ่นที่ ๒๒ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันอังคาร ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๑๖	๑๐๑
๓๗.	พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจาก สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันพฤหัสบดี ที่ ๖ กันยายน ๒๕๑๖	๑๐๓
๓๘.	พระราชดำรัส ณ หอพระสมุด สวนจิตรลดา วันอาทิตย์ ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖	๑๐๔
๓๙.	กระแสพระบรมราโชวาท ในโอกาสที่นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันอังคาร ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๑๖	๑๐๕
๔๐.	กระแสพระบรมราโชวาท พระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา ครู และอาจารย์ ในโอกาสเข้าเฝ้าฯ ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันเสาร์ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๑๖	๑๐๗
๔๑.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมสมัชชาแห่งชาติ ณ ราชตฤณมัยสมาคม แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วันอังคาร ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๖	๑๑๒

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๔๒.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมสมานติบัญญัติแห่งชาติ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต วันศุกร์ ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๖	๑๑๓
๔๓.	พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจาก สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ณ ศาลาศิติศาสตร์ วันพฤหัสบดี ที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๗	๑๑๕
๔๔.	พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะรัฐมนตรี ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันอังคาร ที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๑๘	๑๑๖
๔๕.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่คณะผู้พิพากษา ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพุธ ที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๑๘	๑๑๗
๔๖.	พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษาของ สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ณ ศาลาศิติศาสตร์ วันพฤหัสบดี ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๘	๑๑๙
๔๗.	พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะรัฐมนตรีในโอกาสเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณตน ก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันจันทร์ ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๑๙	๑๒๑
๔๘.	พระบรมราโชวาท พระราชทานเนื่องในโอกาสที่ผู้พิพากษาประจำกระทรวง เฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันศุกร์ ที่ ๙ เมษายน ๒๕๑๙	๑๒๒
๔๙.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันศุกร์ ที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๙	๑๒๔
๕๐.	พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะรัฐมนตรีในโอกาสเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๑๙	๑๒๕

พระราชพิธีทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๕๑.	พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๑๙	๑๒๗
๕๒.	พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันศุกร์ ที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๑๙	๑๒๘
๕๓.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่สามัคคีสมาคม ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อเชิญไปอ่านในการชุมนุมสามัญประจำปี ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๑๙	๑๓๐
๕๔.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา วันจันทร์ ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๑๙	๑๓๑
๕๕.	พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะรัฐมนตรีในโอกาสเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันอังคาร ที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๑๙	๑๓๗
๕๖.	พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะรัฐมนตรีในโอกาสเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันศุกร์ ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๙	๑๓๘
๕๗.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต วันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๙	๑๓๙
๕๘.	พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร แก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตร ของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันอังคาร ที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๒๐	๑๔๐
๕๙.	พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะรัฐมนตรีในโอกาสเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณเข้ารับตำแหน่ง ณ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ วันเสาร์ ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๐	๑๔๒

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๖๐.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ
วันพุธ ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๐	๑๔๔
๖๑.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษา เฝ้า ฯ ถวายสัตย์
ปฏิญาณ ก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันศุกร์ ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๒๑	๑๔๕
๖๒.	พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร แก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตร
ของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันจันทร์ ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๒๑	๑๔๘
๖๓.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา วันอังคาร ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๒๒	๑๕๐
๖๔.	พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร แก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตร
ของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันจันทร์ ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๒๒	๑๕๑
๖๕.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่คณะผู้พิพากษาประจำกระทรวงในโอกาส
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันอังคาร ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๒๒	๑๕๓
๖๖.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรี เฝ้า ฯ ถวายสัตย์
ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนัก ภูพิงคราชนิเวศน์
วังอังคาร ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓	๑๕๗
๖๗.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรี เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์
ปฏิญาณตน ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันศุกร์ ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๒๓	๑๕๘
๖๘.	พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร แก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตร
ของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันจันทร์ ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๒๓	๑๕๙
๖๙.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการ
พลเรือน วันพุธ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๔	๑๖๐

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๗๐.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นองค์ประธาน ในการเปิดการประชุมใหญ่ ของสมาคมนักกฎหมายแห่งประเทศไทย และแปซิฟิกตะวันตก ครั้งที่ ๗ ณ โรงแรมดุสิตธานี วันเสาร์ ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๒๔	๑๖๑
๗๑.	พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้สอบไล่ได้วิชาความรู้ ชั้นเนติบัณฑิต สมัยที่ ๓๓ ปีการศึกษา ๒๕๒๓ ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๒๔	๑๖๕
๗๒.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ผู้พิพากษาประจำกระทรวง เฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพฤหัสบดี ที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๒๕	๑๖๖
๗๓.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๕	๑๖๙
๗๔.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ผู้พิพากษาประจำกระทรวง เฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพฤหัสบดี ๑๖ ธันวาคม ๒๕๒๕	๑๗๐
๗๕.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันศุกร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๖	๑๗๒
๗๖.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา วันจันทร์ ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๒๖	๑๗๓
๗๗.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ ฯ พณ ฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันจันทร์ ที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๒๖	๑๗๔
๗๘.	พระราชดำรัส พระราชทานในโอกาสที่คณะผู้พิพากษาประจำกระทรวง เฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพุธ ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๖	๑๗๖
๗๙.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ผู้พิพากษาประจำกระทรวง กระทรวงยุติธรรม เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพฤหัสบดี ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๒๗	๑๗๙

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๘๐.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันอาทิตย์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๗	๑๘๑
๘๑.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันจันทร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๘	๑๘๒
๘๒.	พระราชดำรัส ในโอกาสประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์
ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพุธ ที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๒๘	๑๘๓
๘๓.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่คณะรัฐมนตรีเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ ก่อนเข้ารับ
ตำแหน่งหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันศุกร์ ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๒๙	๑๘๖
๘๔.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา พร้อมด้วยคณะกรรมการ ข้าราชการ
ตุลาการชั้นผู้ใหญ่และภริยา เฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงินเพื่อโดยเสด็จพระราชกุศล
ตามพระราชอัธยาศัย ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพฤหัสบดี ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๒๙	๑๘๘
๘๕.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำคณะผู้พิพากษาประจำกระทรวง
เฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพุธ ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙	๑๙๐
๘๖.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันอังคาร ที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๙	๑๙๓
๘๗.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๒๙	๑๙๔
๘๘.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์
ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๒๙	๑๙๕
๘๙.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์
ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพฤหัสบดี ที่ ๔ กันยายน ๒๕๒๙	๑๙๗

พระราชพิธีทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาไมทและพระราชดำรัสดำงการเมื่องการปกครอง

สารบัญ

๙๐.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เข้าเฝ้า ฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันจันทร์ ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๒๙	๒๐๐
๙๑.	พระบรมราชาไมท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันพุธ ที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๐	๒๐๑
๙๒.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่รองประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันจันทร์ ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๓๐	๒๐๒
๙๓.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา นำพระบรมวงศานุวงศ์ และสมาชิกในราชสกุล ณ ออยุธยา เข้าเฝ้า ฯ ถวายพระพรชัยมงคล ในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๖๐ ณ ศาลาดุสิดาลัย วันอังคาร ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๐	๒๐๔
๙๔.	พระบรมราชาไมท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันศุกร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๑	๒๐๖
๙๕.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันอังคาร ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๓๑	๒๐๗
๙๖.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันจันทร์ ที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๑	๒๑๐
๙๗.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรี เฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพุธ ที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๓๑	๒๑๑
๙๘.	พระบรมราชาไมท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันเสาร์ ที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๒	๒๑๓

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาโฆวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๙๙. พระราชดำรัส ในโอกาสที่คณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำคณะอาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันอังคาร ที่ ๔ เมษายน ๒๕๓๒ ๒๑๔
๑๐๐. พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพฤหัสบดี ที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๓๒ ๒๑๖
๑๐๑. พระบรมราชาโฆวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันอาทิตย์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๓ ๒๑๙
๑๐๒. พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันจันทร์ ที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๓ ๒๒๐
๑๐๓. พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรี เฝ้าฯ ถวายสัตย์ ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๓๓ ๒๒๒
๑๐๔. พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรี เฝ้าฯ ถวายสัตย์ ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ ๒๒๓
๑๐๕. พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเฝ้าฯ ถวายสัตย์ ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันอาทิตย์ ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๓ ๒๒๔
๑๐๖. พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ วันพฤหัสบดี ที่ ๗ มีนาคม ๒๕๓๔ ๒๒๖
๑๐๗. พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันศุกร์ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๓๔ ๒๒๗

พระราชพิธีทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาบาทและพระราชดำรัสดำเนิการเพื่อการปกครอง

สารบัญ

๑๐๘.	พระบรมราชาบาท เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันจันทร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๔	๒๒๘
๑๐๙.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันอังคาร ที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๔	๒๒๙
๑๑๐.	พระบรมราชาบาท เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันพุธ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๕	๒๓๒
๑๑๑.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันพฤหัสบดี ที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๕	๒๓๓
๑๑๒.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานสภาการศึกษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ นำคณะบุคคลในสภาการศึกษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ เฝ้าฯ กราบถวายบังคม ลาในโอกาสพ้นจากหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันอังคาร ที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๓๕	๒๓๔
๑๑๓.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันอังคาร ที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๓๕	๒๓๕
๑๑๔.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำกระทรวงเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันอังคาร ที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๓๕	๒๓๖
๑๑๕.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ประธานองคมนตรี และ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรี นำพลเอก สุจินดา คราประยูร และ พลตรี จำลอง ศรีเมือง เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพุธ ที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๕ เวลา ๒๑.๓๐ น.	๒๓๙
๑๑๖.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าฯ ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันจันทร์ ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๓๕	๒๔๓
๑๑๗.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันจันทร์ ที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๓๕	๒๔๔

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๑๑๘. พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรี เฝ้าฯ ถวายสัตย์
ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักทักษิณราชินีเวสต์
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๕ ๒๔๕
๑๑๙. พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๖ ๒๔๗
๑๒๐. พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์
ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันจันทร์ ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๓๖ ๒๔๘
๑๒๑. พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเฝ้าฯ ถวายสัตย์
ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักทักษิณราชินีเวสต์
วันจันทร์ ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๓๖ ๒๕๐
๑๒๒. พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำกระทรวง เฝ้าฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันอังคาร ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๓๗ ๒๕๒
๑๒๓. พระบรมราโชวาท เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันศุกร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๗ ๒๕๔
๑๒๔. พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเฝ้าฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพุธ ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๗ ๒๕๕
๑๒๕. พระราชดำรัส ในโอกาสที่รองประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำกระทรวง
เข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพุธ ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๗ ๒๕๖
๑๒๖. พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันเสาร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๘ ๒๕๙
๑๒๗. พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๘ ๒๖๐

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำรัสดำเนิการเพื่อการปกครอง

สารบัญ

๑๒๘. พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเฝ้าฯ ถวายสัตย์
ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๘ ๒๖๑
๑๒๙. พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์
ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๓๙ ๒๖๔
๑๓๐. พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำรัฐมนตรีเฝ้าฯ เพื่อถวายสัตย์
ปฏิญาณก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันจันทร์ ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๓๙ ๒๖๗
๑๓๑. พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานวุฒิสภา นำสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการจัดทำ
กิจกรรมเนื่องในโอกาสงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี และคณะอนุกรรมการ
จัดทำหนังสือเกี่ยวกับนิติบัญญัติ ในโอกาสงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี
เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลาดุสิดาลัย วันอังคาร ที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๓๙ ๒๖๘
๑๓๒. พระบรมราชาธิราช พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันจันทร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๙ ๒๗๑
๑๓๓. พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ
ก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันศุกร์ ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๓๙ ๒๗๒
๑๓๔. พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันเสาร์ ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ๒๗๓
๑๓๕. พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะรัฐมนตรี เนื่องในโอกาสเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์
ปฏิญาณ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันอาทิตย์ ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๓๙ ๒๗๔
๑๓๖. พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำกระทรวง เฝ้าฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ศาลาดุสิดาลัย
วันเสาร์ ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๙ ๒๗๖

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๑๓๗.	พระราชดำรัส พระราชทานแก่สมาชิกสภาข้าราชการราษฎรธรรมานุญ ณ ศาลาดุสิดาลัย วันเสาร์ ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๐	๒๗๘
๑๓๘.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันอังคาร ที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๐	๒๘๐
๑๓๙.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำกระทรวง เฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ศาลาดุสิดาลัย วันอังคาร ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๐	๒๘๑
๑๔๐.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเฝ้าฯ ถวายสัตย์ ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันเสาร์ ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๐	๒๘๓
๑๔๑.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเฝ้าฯ ถวายสัตย์ ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันเสาร์ ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๐	๒๘๔
๑๔๒.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำกระทรวง เฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ศาลาดุสิดาลัย วันพฤหัสบดี ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๑	๒๘๕
๑๔๓.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันพุธ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๑	๒๘๗
๑๔๔.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญ นำตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพุธที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๑	๒๘๘
๑๔๕.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำกระทรวง เฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ศาลาดุสิดาลัย วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๑	๒๙๐

พระราชพิธีทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาไมตรีและพระราชดำริสดำเนินการเพื่อการปกครอง

สารบัญ

๑๔๖.	พระบรมราชาไมตรี เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๒	๒๙๒
๑๔๗.	พระราชดำริ ในโอกาสให้ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำกระทรวงเข้าเฝ้าฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ศาลาเริง วังไกลกังวล วันจันทร์ ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓	๒๙๔
๑๔๘.	พระบรมราชาไมตรี พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันเสาร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๓	๒๙๖
๑๔๙.	พระราชดำริ ในโอกาสที่คณะตุลาการศาลปกครองสูงสุดเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล วันจันทร์ ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๓	๒๙๗
๑๕๐.	พระราชดำริ ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันอาทิตย์ ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔	๒๙๙
๑๕๑.	พระราชดำริ ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ศาลาเริง วังไกลกังวล วันอาทิตย์ ที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔	๓๐๐
๑๕๒.	พระราชดำริ ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด นำคณะตุลาการ ศาลปกครองกลางเข้าเฝ้าฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ศาลาเริง วังไกลกังวล วันพุธ ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔	๓๐๒
๑๕๓.	พระราชดำริ ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำสำนักงาน ศาลยุติธรรม เข้าเฝ้าฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ศาลาเริง วังไกลกังวล วันพุธ ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๔	๓๐๔
๑๕๔.	พระบรมราชาไมตรี พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันอาทิตย์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๔	๓๐๖

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๑๕๕.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม เฝ้าฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ศาลาเริง วังไกลกังวล วันศุกร์ ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๔	๓๐๗
๑๕๖.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม นำตุลาการศาลทหารสูงสุด ตุลาการศาลทหารกลาง และตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารกรุงเทพฯ เฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ท้องพระโรง ศาลาเริง วังไกลกังวล วันพุธ ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๔	๓๑๐
๑๕๗.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำศาลยุติธรรม เฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ท้องพระโรงศาลาเริง วังไกลกังวล วันศุกร์ ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๕	๓๑๒
๑๕๘.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันจันทร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕	๓๑๔
๑๕๙.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำศาลยุติธรรม เฝ้าฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ท้องพระโรงศาลาเริง วังไกลกังวล วันศุกร์ ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๕	๓๑๕
๑๖๐.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด นำตุลาการศาลปกครองชั้นต้นเฝ้าฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล วันศุกร์ ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๕	๓๑๘
๑๖๑.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ท้องพระโรง ศาลาเริง วังไกลกังวล วันศุกร์ ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๕	๓๒๐
๑๖๒.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม นำตุลาการศาลทหารเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ศาลาดุสิตาลัย วันศุกร์ ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๕	๓๒๒
๑๖๓.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันอังคาร ที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๖	๓๒๔

พระราชพิธีทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาไมตรีและพระราชดำริสดำเนินการเพื่อการปกครอง

สารบัญ

๑๖๔.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำศาลเฝ้าฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ท้องพระโรงศาลาเรไร วังไกลกังวล วันพุธ ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖	๓๒๕
๑๖๕.	พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะองคมนตรี ในโอกาสที่เสด็จฯ ไปทรงเปิดทำเนียบองคมนตรี ณ พระราชอุทยานสราญรมย์ วันอังคาร ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๗	๓๒๘
๑๖๖.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำรัฐมนตรีใหม่ เฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล วันพุธ ที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๗	๓๓๐
๑๖๗.	พระบรมราชาไมตรี พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗	๓๓๑
๑๖๘.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำศาล สำนักงานศาลยุติธรรมเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ท้องพระโรงศาลาเรไร วังไกลกังวล วันพฤหัสบดี ที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๗	๓๓๒
๑๖๙.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม นำตุลาการศาลทหาร เฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ท้องพระโรงศาลาเรไร วังไกลกังวล วันศุกร์ ที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๗	๓๓๔
๑๗๐.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำศาล เฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ท้องพระโรงศาลาเรไร วังไกลกังวล วันจันทร์ ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗	๓๓๖
๑๗๑.	พระราชดำรัส ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันศุกร์ ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๘	๓๓๘
๑๗๒.	พระบรมราชาไมตรี พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันศุกร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๘	๓๓๙

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๑๗๓.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำศาล
สำนักงานศาลยุติธรรม เข้าเฝ้า ฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ท้องพระโรงศาลาแดง วังไกลกังวล วันศุกร์ ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙	๓๔๐
๑๗๔.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันเสาร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๙	๓๔๓
๑๗๕.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด นำตุลาการศาลปกครองสูงสุด
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่
ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล วันอังคาร ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๙	๓๔๔
๑๗๖.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำศาล
สำนักงานศาลยุติธรรม เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่
ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล วันอังคาร ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๙	๓๔๗
๑๗๗.	พระราชดำรัส ในการเสด็จออกมหาสมาคม ในงานพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติ
ครบ ๖๐ ปี ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันศุกร์ ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙	๓๕๐
๑๗๘.	พระราชดำรัส ในพิธีถวายพระพรชัยมงคล ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๙	๓๕๒
๑๗๙.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรี เฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ
ก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันจันทร์ ที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๙	๓๕๓
๑๘๐.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรี เฝ้า ฯ ถวายสัตย์
ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันจันทร์ ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙	๓๕๖
๑๘๑.	พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้า ฯ ถวายพระพรชัยมงคล
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา
วันจันทร์ ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๙	๓๕๗
๑๘๒.	พระราชดำรัส ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๔๙
วันอังคารที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๙	๓๖๓

พระราชพิธีทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาบาทและพระราชดำรัสจัดการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๑๘๓.	พระบรมราชาบาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันอาทิตย์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๐	๓๖๔
๑๘๔.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำศาลเข้าเฝ้าฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันจันทร์ ที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๐	๓๖๕
๑๘๕.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด พร้อมคณะตุลาการ ศาลปกครอง และข้าราชการฝ่ายปกครอง เข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเสื่อศรัย ตุลาการศาลปกครอง เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๐	๓๖๘
๑๘๖.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำศาล สำนักงานศาลยุติธรรม เข้าเฝ้าฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันจันทร์ ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๐	๓๗๒
๑๘๗.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม นำตุลาการ ศาลทหารสูงสุด ตุลาการศาลทหารกลาง และตุลาการพระธรรมนูญศาลทหาร กรุงเทพฯ เข้าเฝ้าฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ศาลาดุสิดาลัย วันจันทร์ ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๐	๓๗๓
๑๘๘.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรีนำคณะรัฐมนตรี เข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพุธ ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑	๓๗๔
๑๘๙.	พระบรมราชาบาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๑	๓๗๖
๑๙๐.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำศาล สำนักงานศาลยุติธรรม เข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพฤหัสบดี ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๑	๓๗๗
๑๙๑.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญ นำตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพุธ ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๑	๓๘๑

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๑๙๒.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด นำตุลาการศาลปกครองสูงสุด
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพุธ ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๑	๓๘๒
๑๙๓.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำรัฐมนตรีเข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ
ก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๑	๓๘๔
๑๙๔.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การต่างประเทศ เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล วันอาทิตย์ ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๑	๓๘๖
๑๙๕.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรี เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์
ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๑	๓๘๗
๑๙๖.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรี เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์
ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันจันทร์ ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑	๓๘๘
๑๙๗.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำศาล
สำนักงานศาลยุติธรรม เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ท้องพระโรงศาลาแดง วังไกลกังวล วันศุกร์ ที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๒	๓๙๐
๑๙๘.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันพุธ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒	๓๙๓
๑๙๙.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำศาล
สำนักงานศาลยุติธรรม เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล วันอังคาร ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๒	๓๙๔

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๒๐๐.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม นำตุลาการศาลทหารสูงสุด ตุลาการศาลทหารกลาง และตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารชั้นต้น เข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องพระโรงศาลาเริง วงโกลกังวล วันอังคาร ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๒	๓๙๖
๒๐๑.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำรัฐมนตรีที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่ เข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุม ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันจันทร์ ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๓	๓๙๙
๒๐๒.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด นำตุลาการศาลปกครองสูงสุด และตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ตำแหน่งตุลาการศาลปกครองกลาง เข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุม ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันจันทร์ ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓	๔๐๑
๒๐๓.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำศาล สำนักงานศาลยุติธรรม เข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุม ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันจันทร์ ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓	๔๐๔
๒๐๔.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๓	๔๐๘
๒๐๕.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำศาล สำนักงานศาลยุติธรรม เข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุม ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันจันทร์ ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๓	๔๐๙
๒๐๖.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำรัฐมนตรีที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่ เข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุม ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันจันทร์ ที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๓	๔๑๑
๒๐๗.	พระราชดำรัส ในโอกาสที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม นำตุลาการศาลทหารสูงสุด ตุลาการศาลทหารกลาง และตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารชั้นต้น เข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุม ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันจันทร์ ที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๓	๔๑๔

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาโฆวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๒๐๘. พระราชดำรัส ในการเสด็จออกมหาสมาคม ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๕๓ ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย วันอาทิตย์ ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ๔๑๖
๒๐๙. พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด นำตุลาการศาลปกครองสูงสุด และตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ตำแหน่งตุลาการศาลปกครองกลาง เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุม ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันจันทร์ ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ ๔๑๗
๒๑๐. พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำรัฐมนตรีซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุมชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันจันทร์ ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๔ ๔๑๘
๒๑๑. พระบรมราชาโฆวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันศุกร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๔ ๔๑๙
๒๑๒. พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันจันทร์ ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๔ ๔๒๐
๒๑๓. พระราชดำรัส ในโอกาสที่อัยการสูงสุด นำอัยการจังหวัดผู้ช่วย สำนักงานอัยการสูงสุด เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันจันทร์ ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ๔๒๑
๒๑๔. พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันพุธ ที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๔ ๔๒๓

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาธิบายและพระราชดำรัสจัดการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๒๑๕. พระราชดำรัส ในโอกาสที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม นำตุลาการ ศาลทหารสูงสุด ตุลาการศาลทหารกลาง และตุลาการพระธรรมนูญ ศาลทหารชั้นต้น เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุม สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันจันทร์ ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๔ ๔๒๕
๒๑๖. พระราชดำรัส ในการเสด็จออกมหาสมาคม ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท วันจันทร์ ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ๔๒๘
๒๑๗. พระราชดำรัส ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี นำรัฐมนตรีเข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันจันทร์ ที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๕ ๔๒๙
๒๑๘. พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด นำตุลาการ ศาลปกครองชั้นต้น ตำแหน่งตุลาการศาลปกครองกลาง เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันจันทร์ ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕ ๔๓๐
๒๑๙. พระราชดำรัส ในโอกาสที่อัยการสูงสุด นำอัยการประจำกอง สำนักงานอัยการสูงสุด เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาส ราชนครินทร์ ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันจันทร์ ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕ ๔๓๒
๒๒๐. พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำ ศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับ หน้าที่ ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันศุกร์ ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๕ ๔๓๓

พระราชพิธีทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๒๒๑. พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันอาทิตย์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕ ๔๓๕
๒๒๒. พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด นำตุลาการ
ศาลปกครองสูงสุด เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุม
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันจันทร์ ที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ๔๓๖
๒๒๓. พระราชดำรัส ในการเสด็จออกมหาสมาคม ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา
พุทธศักราช ๒๕๕๕ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันพุธ ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ ๔๓๗
๒๒๔. พระราชดำรัส ในโอกาสที่ปลัดกระทรวงกลาโหม นำตุลาการศาลทหารสูงสุด
ตุลาการศาลทหารกลาง และตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารชั้นต้น เข้าเฝ้า ฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ
เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ชั้น ๑๔
อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันพุธ ที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๕ ๔๓๘
๒๒๕. พระราชดำรัส ในโอกาสที่อัยการสูงสุด นำอัยการประจำกอง สำนักงาน
อัยการสูงสุด เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุมสมเด็จพระ
พระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ชั้น ๑๔
อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันพุธ ที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๕ ๔๔๐
๒๒๖. พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันจันทร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ ๔๔๑
๒๒๗. พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำศาลยุติธรรม
สำนักงานศาลยุติธรรม เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาส
ราชนครินทร์ ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันพุธ ที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๖ ๔๔๒

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สารบัญ

๒๒๘.	พระราชดำรัส ในการเสด็จออกมหาสมาคม ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา
พุทธศักราช ๒๕๕๖ ณ ท้องพระโรง ศาลาราชประชาสมาคม วังไกลกังวล
วันพฤหัสบดี ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๖	๔๔๔
๒๒๙.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันอังคาร ที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๗	๔๔๕
๒๓๐.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันพุธ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘	๔๔๖
๒๓๑.	พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันศุกร์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙	๔๔๗

วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓
พระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระปฐมบรมราชโองการ
ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ
วันศุกร์ที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม^(๑)

^(๑) เมื่อพระราชทานพระปฐมบรมราชโองการขณะประทับเหนือพระที่นั่งภัทรบิฐ ภายใต้นพปฎลมหาเศวตฉัตรแล้ว ทรงหลังทักษิณทก ตั้งพระราชสัตยาธิษฐาน จะทรงปกครองพระราชอาณาจักรโดยทศพิธราชธรรมจรรยา

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
สมัยประชุมวิสามัญ
วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๙๓
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน

ข้าพเจ้ามีความยินดีมากที่ได้มาประกอบพิธีเปิดประชุมรัฐสภาสมัยวิสามัญในวันนี้

นับแต่ข้าพเจ้าได้กลับมาสู่ประเทศไทยในคราวนี้ ข้าพเจ้าได้รับการต้อนรับจากท่านทั้งหลาย และจากประชาชนเป็นอย่างดี ข้าพเจ้าจึงขอแสดงความขอบใจไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ท่านทั้งหลายคงจะตระหนักใจอยู่ว่า เหตุการณ์ของโลกกำลังอยู่ในระยะอันจะผันแปรไปสู่ทางร้ายหรือทางดี ก็หาจะมีผู้ใดอาจพยากรณ์ได้ไม่ เท่าที่ปรากฏอยู่ในเวลานี้มีการขัดแย้งกันในทางลัทธิการเมือง แม้ใกล้ประเทศเราเอง ก็ถึงกับประทัดประหารกันด้วยอาวุธ ด้วยมีความเห็นแตกแยกกัน สถานการณ์เช่นนี้ย่อมจะก่อให้เกิดความวิตกอยู่บ้างว่าจะเป็นการกระทบกระเทือนถึงประเทศไทยเพียงใด แต่ข้าพเจ้ามีความพอใจที่เห็นประเทศชาติของเรายังสามารถรักษาความสงบสุขไว้ได้ดี

การเศรษฐกิจ ได้ฟื้นฟูจนเกือบจะเข้าสู่ปกติ มีการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประเทศไทยเกือบเท่าระดับเดิม เป็นต้น

สำหรับการเงิน เรามีรายได้พอที่จะใช้จ่ายในการสาธารณประโยชน์ การฟื้นฟูเศรษฐกิจและบูรณะบ้านเมืองในสาขาสำคัญต่าง ๆ ได้ และถ้าภาวะของบ้านเมืองดำเนินเช่นนี้ต่อไปแล้วในอนาคตก็มีความมั่นใจว่า จะนำความสุขมาสู่อาณาประชาราษฎร์ได้ตามสมควร ตลอดจนประเทศของเราจะมีเสถียรภาพมั่นคง

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำริสดำเนินการเพื่อการปกครอง

ส่วนการครองชีพของประชาชนนั้น มีเครื่องอุปโภคบริโภคทุกอย่างตามที่พึงต้องการ ถ้าเปรียบกับประเทศอื่นแล้ว เราอยู่ในฐานะดีกว่าหลายประเทศ ยังคงเหลืออยู่แต่การยกมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้นต่อไป

โดยที่สุขภาพของข้าพเจ้าในเวลานี้ยังไม่สมบูรณ์และยังต้องรับการรักษาพยาบาลจากนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญอยู่ ข้าพเจ้าจึงมีความจำเป็นต้องเดินทางกลับไปยังประเทศสวิสในสองสามวันข้างหน้า และจะได้กลับมาในเวลาอันสมควร

ข้าพเจ้าเชื่อว่าท่านทั้งหลายจะได้มีความตั้งใจในการสร้างความเจริญความก้าวหน้าให้แก่บ้านเมืองและประชาราษฎร์โดยตั้งมั่นในสามัคคีธรรมและพร้อมใจกันร่วมมือในการดำเนินการของรัฐสภาให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราให้วัฒนาถาวรสืบไป

บัดนี้ ถึงเวลาอันเป็นอุดมฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาสมัยวิสามัญตั้งแต่นี้เป็นต้นไป และข้าพเจ้าขออวยพรให้ท่านทั้งหลายจงประสบแต่ความสุขความเจริญโดยทั่วกัน

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร
สมัยประชุมสามัญประจำปี
วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๕
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

วันนี้เป็นโอกาสที่มงคลกาลของประชาชนชาวไทย ที่สภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดเปิดสมัยประชุมสามัญ พุทธศักราช ๒๕๕๕ อีกสมัยหนึ่ง ซึ่งท่านทั้งหลายจะได้มาร่วมปรึกษาหารือช่วยกันดำเนินงานของชาติอีกวาระหนึ่ง ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีเป็นอันมากที่ได้มาประกอบพิธีเปิดสมัยประชุมในโอกาสนี้

ในระหว่างที่ปิดสมัยประชุมนี้ข้าพเจ้าได้แต่งตั้งคณะองคมนตรีขึ้น เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๕ ประกอบด้วยพระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลภพฤทธิยากร เป็นประธาน ซึ่งข้าพเจ้าหวังอย่างยิ่งว่าองคมนตรีคณะนี้จะช่วยเหลือข้าพเจ้าเป็นประโยชน์ดีในราชการแผ่นดินสืบไป

ส่วนการบริหารราชการแผ่นดินนั้น ปรากฏว่า ประเทศชาติไทยของเราได้ดำเนินเจริญก้าวหน้าไปด้วยดี สามารถรักษาสถานการณ์ของบ้านเมืองให้คงอยู่ในความสงบเรียบร้อย และได้เตรียมรับสถานการณ์ที่อาจจะบังเกิดขึ้นด้วยความไม่ประมาทตลอดมา ในทางเศรษฐกิจก็ปรากฏว่า อยู่ในสภาพที่มั่นคง ประชากรราษฎรได้ประกอบสัมมาอาชีพเป็นผลดี จนยังผลให้ฐานะการเงินของประเทศดีขึ้น เป็นลำดับมาโดยเฉพาะรายได้และทุนสำรองเงินตราของแผ่นดินเพิ่มมากขึ้น ค่าน้ำเงินบาทมีราคาดีขึ้น เหล่านี้ควรจะยังผลให้ราคาสินค้าในท้องตลาดลดลงตามส่วนไปด้วย ในส่วนการต่างประเทศนั้น ก็ได้เพิ่มพูนความสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศที่เป็นมิตรยิ่งขึ้น และยังได้เริ่มผูกความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศญี่ปุ่น และเยอรมันนีตะวันตกอีกด้วย โดยเฉพาะในด้านการศึกษา การสาธารณสุขและการคมนาคม ได้เร่งรัด จัดการส่งเสริมเป็นพิเศษ ซึ่งหวังได้ว่าจะเป็นผลเพิ่มพูนความสมบูรณ์พูนสุขของราษฎรสืบไป

พระราชพิธีทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ข้าพเจ้าหวังอย่างยิ่งว่า ท่านทั้งหลายคงจะร่วมใจร่วมแรงกัน เพื่อช่วยกันสร้างประเทศชาติ และครอบครัวอาณาประชาราษฎร์ของข้าพเจ้าให้เจริญก้าวหน้ามีมาตรฐานความผาสุกทวีดียิ่งขึ้นด้วยดีด้วยกัน

บัดนี้ได้อุดมมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่บัดนี้และขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจงอภิบาลรักษาให้สมาชิกทุกท่านประสบแต่ความสุขความเจริญด้วยกัน

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร
สมัยประชุมสามัญประจำปี
วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๓๗
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในโอกาสขิดกาลนี้ ทางสภาผู้แทนราษฎรจะได้มีการเปิดประชุมสมัยสามัญประจำปี ๒๕๓๗ ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาประกอบพิธีเปิดประชุมนี้อีกวาระหนึ่ง เพื่อท่านทั้งหลายซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยทั่วราชอาณาจักรจะได้ประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อประกอบกรณียกิจอันสำคัญของประเทศชาติสืบไป

ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าขอแจ้งให้ท่านทั้งหลายทราบถึงภาวะการณ์ซึ่งเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ในการประชุมปรึกษาหารือของท่านทั้งหลายไว้ด้วยตามสมควร คือ

๑. การต่างประเทศ รัฐบาลของเราได้พยายามส่งเสริมความสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ เพื่อนบ้านสนิทสนมเป็นอย่างดี โดยอำนวยความสะดวกช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นพิเศษ ในส่วนความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกา ก็ได้ทวีความสนิทสนมใกล้ชิดยิ่งขึ้น ทางสหรัฐอเมริกาได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือแก่ประเทศของเรา ทั้งทางเศรษฐกิจและการป้องกันประเทศมากกว่าที่แล้มาแล้ว ซึ่งจะเป็นปัจจัยให้ประเทศของเราสามารถรักษาและส่งเสริมสันติสุขภายในประเทศ และป้องกันการรุกรานจากภายนอกประเทศ เพื่อจ้กรักษาไว้ซึ่งเอกราชอธิปไตยของชาติได้สมบูรณ์ขึ้นตามกาลสมัย สำหรับประเทศผู้เป็นมิตรอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจักรภพแห่งประชาชาติบริติชก็ได้มีสัมพันธ์ไมตรีต่อกันดียิ่ง โดยร่วมกันประกอบกรณียกิจภายใต้อุดมคติขององค์การสหประชาชาติ นอกจากนี้ รัฐบาลได้ปฏิบัติตามมติสหประชาชาติอพยพทหารจีนคณะชาติออกจากประเทศพม่าไปยังไต้หวันสำเร็จลงด้วยความเรียบร้อย รัฐบาลได้ส่งคณะผู้แทนไปร่วมประชุม ณ นครเจนีวา เพื่อหาทางทำความเข้าใจในความตกลง ในกรณีเกาหลีและอินโดจีนโดยสันติวิธี และการประชุมนี้ยังกระทำอยู่ที่นครเจนีวานั้น

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำริสัจธรรมการเมืองการปกครอง

อนึ่ง เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า สถานการณ์ทั่วไปของโลกขณะนี้ไม่ได้อยู่ในภาวะปกติ โดยเฉพาะ ในบริเวณรอบประเทศของเรามีการรบกันทั่วไป จนถึงรัฐบาลได้สั่งการป้องกันราชอาณาจักรอย่างเข้มแข็งและได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในจังหวัดชายแดนตลอดจนได้จัดกำลังทหารตำรวจออกไปเตรียมพร้อมกันอย่างรีบด่วนต่อไป และรัฐบาลได้ยื่นข้อเสนอต่อคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ขอให้ส่งคณะกรรมการของสหประชาชาติมาสังเกตการณ์ตามบริเวณพรมแดนติดต่อกับอินโดจีน เรื่องนี้กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาขององค์การสหประชาชาติแล้ว

๒. การภายในประเทศ ทางรัฐบาลของเราได้บริหารราชการมาโดยมุ่งที่จะให้อาณาประชาราษฎร์ได้รับความผาสุกเป็นความมุ่งหมายสำคัญได้เร่งรัดการบริหารตามหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม ให้รวดเร็วและกว้างขวางยิ่งขึ้น อาศัยจัดให้มีการประชุมข้าราชการ เจ้าพนักงานเทศบาล ตลอดจนราษฎร เพื่อช่วยกันแสวงหาหลักการบริหารราชการแผ่นดินอันเหมาะสมต่อไป อนึ่งเป็นที่น่ายินดีที่อาศัยความสามัคคีธรรมอันดีตลอดมา ประเทศชาติอันเป็นที่รักยิ่งของเราจึงยังคงอยู่ในความสงบสันติดีเสมอมา อาณาประชาราษฎร์พึงได้รับความร่มเย็นผาสุกอยู่ตามควรแก่กาลสมัย

๓. การเศรษฐกิจของชาติ เนื่องจากขยายการศึกษา การสาธารณสุข การคมนาคม สื่อสาร การให้คำแนะนำในการเกษตร อุตสาหกรรม และการทำมาหากินโดยทั่วไป เป็นต้น จึงทำให้การผลิตพืชพันธุ์ธัญญาหารทวีผลดียิ่งขึ้นในส่วนดูแลการค้าระหว่างประเทศ แม้จะมีการเสียเปรียบอยู่บ้างบางเดือน เนื่องจากตลาดข้าวในต่างประเทศมีอุปสรรคบางประการ ทำให้ส่งข้าวไปขายต่างประเทศลดจำนวนลงก็ตาม ทางรัฐบาลก็ได้ปรับปรุงแก้ไขให้กลับดีขึ้นตลอดมา มีความหวังว่าในอนาคตอันใกล้ การส่งข้าวไปจำหน่ายยังต่างประเทศจะกลับสู่สถานการณ์ปกติต่อไป ในส่วนรายได้ของรัฐ ปรากฏว่าเป็นไปตามที่ประมาณไว้ และเมื่อกล่าวถึงฐานะทางเศรษฐกิจของชาติในโดยรวมแล้ว ทางรัฐบาลพิจารณาเห็นว่ายังอยู่ในสภาพที่มีหวังจะงอกงามยิ่งขึ้นต่อไป นอกจากรัฐบาลเห็นว่าแม้ว่าข้าวจะเป็นสินค้าหลัก และเป็นกระดูกสันหลังของประเทศเราก็ดำเนินการดีแล้ว แต่ในอนาคตจะยึดเอาเป็นสินค้าอย่างเดียวเป็นมูลฐานการเศรษฐกิจและการเงินของประเทศชาติ ตลอดจนของประชาชนย่อมจะไม่ประสิทธิผลประสาทผลให้สมปรารถนาได้ดีพอ จึงได้วางนโยบายเป็นหลักมูลฐานให้ส่งเสริมการผลิตผลของชาติ โดยเพิ่มการทำพืชไร่ การเลี้ยงปศุสัตว์และการทำนาเกลือ เป็นต้น ขึ้นอีก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ในต่างประเทศยังมีความต้องการอยู่มาก นอกจากนี้ยังกำหนดนโยบายในอันที่จะส่งเสริมการอุตสาหกรรมเพื่อให้สามารถผลิตเครื่องอุปโภคที่จำเป็นแก่การครองชีพเลี้ยงตนเองได้ โดยไม่ต้องสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศหรือสั่งเข้ามาเท่าที่จำเป็น เพื่อรักษาเสถียรภาพการค้าและการเงินของชาติให้มั่นคงสืบไปด้วย

พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครอง
ประมุขพระบรมราชโอรสและพระราชดำริสัจธรรมเพื่อการปกครอง

บัดนี้ ถึงเวลาอันเป็นอุดมฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่บัดนี้เป็น
ต้นไป ขอคุณพระศรีรัตนตรัยช่วยดลบันดาลให้ภารกิจที่จะปฏิบัติในสภานี้ จงสัมฤทธิ์ผลนำความเจริญ
รุ่งเรืองมาสู่ประเทศชาติและความร่มเย็นผาสุกมาสู่ประชาชนทวียิ่งขึ้นไปโดยทั่วกัน

พระราชดำรัส

ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี ๒๕๕๘

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

วันศุกร์ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

บัดนี้เป็นมงคลวาร ซึ่งท่านทั้งหลาย ได้มาชุมนุมกันอย่างพร้อมเพรียงเพื่อเริ่มการ
ปรึกษาหารือ บำเพ็ญกรณียกิจอันสำคัญของชาติ โดยมุ่งหวังประโยชน์สุขแก่ปวงชนชาวไทย
ข้าพเจ้าจึงรู้สึกยินดี ที่ได้มากระทำพิธีนี้

ก่อนที่จะได้ดำเนินพิธี ข้าพเจ้าใคร่ถือโอกาส แกล้งถึงกรณียกิจ และนโยบายของ
รัฐบาลของข้าพเจ้าบางประการ กล่าวคือ

ในด้านการต่างประเทศ รัฐบาลของข้าพเจ้า มีนโยบายอันแน่วแน่ในการต่อต้านการ
รุกรานของฝ่ายคอมมิวนิสต์ และจะดำเนินการตามแนวนโยบายของสหประชาชาติเพื่อรักษา
สันติสุขของโลก เชิดชูอุดมคติ ของสหประชาชาติ และยึดมั่นอยู่ในฝ่ายเสรีประชาธิปไตย
ทั้งจะส่งเสริมสัมพันธไมตรี ให้ความร่วมมือช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงเป็นอย่างดี

โดยนัยดังกล่าว เมื่อรัฐบาลได้เข้าร่วมเป็นภาคีในสนธิสัญญาการป้องกันร่วมกันแห่ง
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้แล้ว รัฐบาลก็ได้เชิญให้ประเทศภาคีสั่งผู้แทนมาร่วมปรึกษาหารือกัน
ณ กรุงเทพฯ และโดยที่ประเทศภาคีทั้งหลายเล็งเห็นความสำคัญและความจริงจังของประเทศ
ไทย จึงได้ตกลงมาร่วมประชุมกันตามที่เชิญ การประชุมคณะมนตรีแห่งสนธิสัญญาการป้อง
กันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงได้เริ่มขึ้นในกรุงเทพฯ อันนับว่าเป็นเกียรติยิ่งใหญ่
สำหรับประเทศชาติและปวงชนชาวไทย และแสดงถึงเจตนาอันแน่วแน่ของประเทศภาคีที่
จะร่วมมืออย่างแท้จริงในการต่อต้านภัยรุกรานทุกประการ กับทั้งจะก่อให้เกิดสันติสุขและ
เสถียรภาพของประเทศในภูมิภาคนี้ของโลก และการประชุมเอเชียแอฟริกาที่เมืองบันดุง

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชียและแอฟริกา เกือบทุกประเทศได้ส่งบุคคลชั้นนำไปร่วมประชุมนั้น รัฐบาลก็ได้ส่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไปร่วมประชุมด้วย แม้การประชุมครั้งนี้จะไม่เกิดผลข้อตกลงเป็นพันธะใด ๆ ระหว่างกันก็ย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจดีระหว่างกันขึ้นเป็นอันมาก

นอกจากนี้ รัฐบาลของข้าพเจ้ายังได้มอบหมายให้นายกรัฐมนตรีเดินทางไปเยี่ยมมิตรประเทศต่าง ๆ รวม ๑๗ ประเทศ ทั้งนี้ ย่อมจะส่งเสริมความสัมพันธ์ไมตรีและสนธิสนมระหว่างประเทศและประชาชาติต่าง ๆ ซึ่งจะกระทำให้ความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นไปด้วยดียิ่งขึ้น

ส่วนการช่วยเหลือ ประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงนั้น รัฐบาลของข้าพเจ้าก็ได้ร่วมมืออำนวยความสะดวกแก่รัฐบาลพม่า ในการที่รัฐบาลพม่าดำเนินการกวาดล้างกองทหารต่างด้าวที่เหลืออยู่ในพม่า และร่วมมือกับรัฐบาลสหพันธรัฐมลายู ในการกวาดล้างโจรจีนคอมมิวนิสต์ในอาณาเขตภาคเหนือของสหพันธรัฐมลายู สำหรับประเทศลาวและกัมพูชา รัฐบาลของข้าพเจ้าก็ได้ให้ความช่วยเหลือในทางวิชาการ และในทางเศรษฐกิจบางประการ ซึ่งทั้งนี้ย่อมก่อให้เกิดความสัมพันธ์ อันสนิทสนมแน่นแฟ้น และมีความเข้าใจระหว่างกันอย่างดียิ่ง

สำหรับด้านภายในประเทศนั้น รัฐบาลของข้าพเจ้ามีนโยบายที่จะเร่งรัดส่งเสริมให้บังเกิดผลดีในทางเศรษฐกิจของชาติยิ่งขึ้น และได้พยายามอบรมเร่งรัดให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีความรู้และสนใจในเรื่องการอาชีพของราษฎรยิ่งขึ้นเพื่อจะได้บริหารราชการให้เป็นผลไปตามนโยบายของรัฐบาล และจะได้ดำเนินการทุกวิถีทางในอันที่จะก่อให้เกิดผลิตผล ทั้งทางเกษตรและอุตสาหกรรมตามความมุ่งหมาย

ในส่วนการรักษาความสงบภายในนั้น ก็ได้ค้นคว้าวิจัยหาวิธีป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม รวมทั้งการก่อวินาศกรรมและแทรกซึมของฝ่ายคอมมิวนิสต์ ก็ได้จัดตั้งกองอาสารักษาดินแดนขึ้นทุกจังหวัด เพื่อเตรียมไว้เป็นกำลังช่วยเสริมกำลังทั้งฝ่ายทหารและตำรวจในเมื่อจำเป็น

สำหรับการศึกษาสาธารณสุขและคมนาคม รัฐบาลของข้าพเจ้าก็ได้เร่งรัดส่งเสริมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยมุ่งหวังที่จะก่อให้เกิดความสุขสมบูรณ์อาณาประชาราษฎร์สืบไป

พระราชพิธีทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ในโอกาสอันเป็นอุดมมงคลฤกษ์นี้ ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อท่านสมาชิกทั้งหลายจะได้เริ่มดำเนินกิจการต่อไป และขอตั้งสัตยาธิษฐาน อาศัยอำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวง ในสากลโลก จงดลบันดาลให้ธุรกิจของสภานี้ได้ดำเนินไปด้วยดี บังเกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศชาติและความผาสุกไพบุลย์แก่ปวงชนชาวไทยทั่วหน้ากัน.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญ ประจำปี ๒๕๖๕
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันอาทิตย์ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๕

ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในโอกาสที่สภาผู้แทนราษฎรเปิดสมัยประชุมสามัญ สำหรับปี ๒๕๖๕ ในวันนี้ นับเป็นมงคลวาร เพราะท่านทั้งหลาย ซึ่งเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทย ได้มาชุมนุมกันอย่างพร้อมเพรียง เพื่อร่วมกันปรึกษาหารือ ช่วยกันบำเพ็ญกรณียกิจของชาติโดยมุ่งมาดที่จะให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน ข้าพเจ้าจึงมีความยินดีที่ได้มาประกอบพิธีนี้

การบริหารราชการแผ่นดินในระหว่างปิดสมัยประชุมนี้ รัฐบาลของข้าพเจ้าได้ดำเนินการด้วยความเรียบร้อย บ้านเมืองอยู่ในความสงบ ประชาชนพลเมืองมีความสันติสุขตามอรรถภาพ ในการบริหารราชการแผ่นดินต่อไป รัฐบาลของข้าพเจ้าจะได้ปฏิบัติตามนโยบายที่แถลงไว้ต่อสภานี้ และจะได้ปรับปรุงให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ที่ยังขึ้นดังต่อไปนี้

การป้องกันรักษาเอกราชและอธิปไตยของชาติ จะเพิ่มพูนกำลังสมรรถภาพและประสิทธิภาพของทหารทั้ง ๓ กองทัพ และตำรวจ เพื่อสามารถป้องกันราชอาณาจักรและรักษาความสงบภายใน

การต่างประเทศ จะรักษานโยบายในการเพิ่มพูนสัมพันธไมตรี กับนานาประเทศดังเดิม และจะร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติ รักษาไว้และปฏิบัติตามกฎบัตรสหประชาชาติ กับพันธะระหว่างประเทศ บรรดาที่ได้มีสนธิสัญญาต่อกัน ทั้งจะพยายามเปิดสัมพันธไมตรีทางการทูตระหว่างประเทศเพิ่มยิ่งขึ้น

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำริสดำขการเมื่องการปกครอง

การปกครองภายใน จะยึดมั่นในอันที่จะรักษา และปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญโดยเคร่งครัด และจะได้เร่งรัดวิธีการปกครองประเทศ ให้เป็นประชาธิปไตยยิ่งขึ้น โดยจะส่งเสริมการประถมศึกษา เพื่อให้ราษฎรได้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ เพิ่มขึ้นแทนประเภทที่ ๒ กับจะขยายอำนาจการบริหารออกไปสู่ท้องถิ่นให้มาก โดยลำดับ รวมถึงสภาตำบลด้วย เพื่อให้การบริหารราชการใกล้ชิดและปฏิบัติโดยราษฎรมากยิ่งขึ้น

การวัฒนธรรม จะยึดมั่นในการส่งเสริมศาสนา เพื่อปลูกฝังศีลธรรมแก่ประชาชน โดยเฉพาะพระพุทธศาสนา จะได้ส่งเสริมทั้งการศึกษา การปฏิบัติและการบูรณะปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุ และจะส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรมทุกสาขา เพื่อเชิดชูวัฒนธรรมอันดีงามของไทย ทั้งจะได้ค้นคว้าประวัติศาสตร์ โบราณคดี โดยทำการฟื้นฟูจังหวัดสุโขทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาต่อไป

การเศรษฐกิจ จะให้เสรีภาพและสมรรถภาพแก่ประชาชนในการประกอบการค้า และจะช่วยเหลือหาตลาดการค้าสำหรับผู้ผลิต ให้มีทางจำหน่ายได้กว้างขวางยิ่งขึ้น กับจะส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ตามระบบปฏิบัติการค้าทั่วไปของโลก

การเกษตร จะส่งเสริมการเกษตรในการผลิตให้ได้ผลิตผลที่ดี มีคุณภาพสูง มีปริมาณมาก และต้นทุนถูก โดยจะช่วยเหลือให้เกษตรกร ใช้พื้นที่ในการเกษตรที่เหมาะสม ช่วยส่งเสริมการขยายพันธุ์ การใช้เครื่องมือทุ่นแรง

การชลประทาน ซึ่งมีความสำคัญยิ่งในการเกษตร จะเร่งรัดการสร้างเขื่อนเจ้าพระยาให้เสร็จสมบูรณ์โดยเร็ว และต่อไป ก็จะได้เร่งรัดการชลประทานในภาคเหนือ ด้วยการสร้างเหมืองฝาย ภาคใต้ ด้วยการสร้างเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยวิธีการจัดหาน้ำบาดาลเพิ่มขึ้นจากวิธีสร้างอ่างเก็บน้ำซึ่งกระทำอยู่แล้วอีกทางหนึ่ง

การอุตสาหกรรม จะส่งเสริมการอุตสาหกรรมในประเทศให้มากยิ่งขึ้น โดยช่วยในทางลงทุน งดและลดภาษีอากรเครื่องจักร และวัสดุอุตสาหกรรม ตลอดจนการช่วยในการจำหน่าย ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนของคนไทย หรือชาวต่างประเทศ และจะจัดสร้างพลังงานไฟฟ้าน้ำตก ให้กระแสไฟฟ้าราคาถูก เพื่อช่วยพลังงานอุตสาหกรรมอีกส่วนหนึ่ง

พระราชบัญญัติ
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

การสหกรณ์ จะเร่งรัดส่งเสริมการจัดสหกรณ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสหกรณ์ผู้ผลิต และสหกรณ์การค้าสำหรับผู้ผลิตด้วย เพื่อให้ผู้ผลิตสามารถรวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อนผลิตสินค้าได้ดี และจำหน่ายสะดวก

การคลัง จะรักษาค่าของเงินตราไทย ให้มีเสถียรภาพอันเหมาะสมที่จะกระทำให้การค้าระหว่างประเทศเป็นไปโดยสะดวก และจะยึดมั่นในหลักการภาษีอากรอันเป็นธรรมแก่สังคม

การศึกษา จะเร่งรัดส่งเสริมให้ราษฎรมีความรู้วิชาชีพ โดยจะสร้างและขยายมหาวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา วิทยาลัยเทคนิค และโรงเรียนอาชีพต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อให้ราษฎรแต่ละคนมีความรู้ความสามารถ ประกอบอาชีพในสาขาใดสาขาหนึ่งได้ดี

การสาธารณสุข จะได้ขยายโรงพยาบาลที่มีอยู่แล้วทุกจังหวัด และสถานอนามัยที่มีอยู่แล้วทุกอำเภอ ให้กว้างขวางมีบริการดีขึ้นอีก กับจะปรับปรุงกิจการแพทย์การอนามัยให้เจริญก้าวหน้าทันสมัย และเหมาะสมแก่ความต้องการของประชาชน และจะขยายโรงเรียนสาธารณสุขศาสตร์ และโรงเรียนเทคนิคการแพทย์ เพื่อส่งเสริมการอนามัยให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

การคมนาคม จะได้เร่งรัดการสร้างทางให้สามารถติดต่อทั่วถึงกันได้ทุกจังหวัด อำเภอ และตำบล ที่ราชอาณาจักร และติดต่อกับประเทศข้างเคียงในกาลต่อไป รวมทั้งจะขยายการสื่อสาร โดยเฉพาะการโทรคมนาคมให้ก้าวหน้า เพื่ออำนวยความสะดวกยิ่งขึ้นสำหรับการขนส่งทางทะเล จะเร่งรัดการปรับปรุงท่าเรือกรุงเทพฯ ให้ทันสมัยยิ่งขึ้น และกว้างขวางพอแก่การขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ และจะขยายท่าอากาศยานดอนเมืองให้กว้างขวาง และมีบริการที่ดียิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการบินระหว่างประเทศ ในภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อไป

การศาลยุติธรรม จะได้ส่งเสริมกิจการศาลยุติธรรม โดยจะเสนอร่างพระราชบัญญัติ เพื่อให้มีการจัดตั้งศาลแขวงเพิ่มขึ้น และต่อไปจะได้จัดให้มีผู้พิพากษาสมทบโดยประชาชนเลือกตั้ง เป็นการส่งเสริมขบวนการยุติธรรม และช่วยอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในทางอรรถคดี

พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครอง
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำริสดำเนินการเพื่อการปกครอง

อนึ่ง ในการที่รัฐบาลของข้าพเจ้า ได้สนับสนุนให้มีการพรรคการเมืองเพื่อเป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยแล้วนั้น นับเป็นความก้าวหน้าแห่งระบอบประชาธิปไตยอีกขั้นหนึ่ง และเหมาะสมแก่กาลสมัย แต่ข้าพเจ้าใคร่ขอถือโอกาสเตือนไว้สักเล็กน้อย ว่าเมื่อคนไทยทุกคนมีสิทธิที่จะตั้งพรรคการเมืองได้ตามกฎหมายแล้ว ก็ควรที่จะใช้วิถีทางของพรรคการเมืองให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของประเทศชาติ อย่าได้ดำเนินการพรรคการเมืองในทางทำลายความสามัคคี ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติในส่วนรวมได้

บัดนี้ ได้อุดมมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอถือโอกาสเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขออำนาจคุณพระรัตนตรัย จงดลบันดาลให้ภารกิจของสภานี้สัมฤทธิ์ผล นำความเจริญวัฒนาสถาพรมาสู่ประเทศไทย และนำความร่มเย็นไพบุลย์มาสู่ปวงชนชาวไทยทั้งชาติ และขอให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกท่าน ประสบความสุขสวัสดิ์พิพัฒนามงคล เจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
ในโอกาสเสด็จออกทรงผนวช
วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๙

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่พระบรมวงศานุวงศ์ คณะองคมนตรี คณะรัฐมนตรี ตลอดจนคณะทูตานุทูตต่างประเทศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และบรรดาข้าราชการทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน ได้มาร่วมชุมนุมกันมาในมหาสมาคมนี้ จึงขอแถลงคำริที่จะบรรพชาอุปสมบทในพระศาสนาให้ทราบ

โดยที่พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติของเรา ทั้งตามความศรัทธาเชื่อมั่นของข้าพเจ้าเอง ก็เห็นเป็นศาสนาที่ดีศาสนาหนึ่ง เนื่องในบรรดาสัจธรรมคำสั่งสอนอันชอบด้วยเหตุผล จึงเคยคิดอยู่ว่าถ้าโอกาสอำนวย ข้าพเจ้าควรจักได้บวชสักเวลาหนึ่งตามราชประเพณี ซึ่งจักเป็นทางสนองพระเดชพระคุณพระราชาบรมพการีตามคตินิยมด้วย และนับตั้งแต่ข้าพเจ้าได้ครองราชย์สืบสันตติวงศ์ ต่อจากสมเด็จพระเชษฐาธิราช ก็ล่วงมากกว่าสิบปีแล้ว เห็นว่าน่าจะถึงเวลาที่ควรจะทำตามความตั้งใจไว้นั้นแล้วประการหนึ่ง อนึ่ง การที่องค์สมเด็จพระสังฆราชหายประชวรมาได้ ในคราวประชวรครั้งหลังนี้ ก่อให้เกิดความปิติยินดีแก่ข้าพเจ้ายิ่งนัก ได้มาคำนึงว่า ถ้าในการอุปสมบทของข้าพเจ้า ได้มีองค์สมเด็จพระสังฆราชเป็นพระอุปัชฌาย์แล้ว ก็จักเป็นการแสดงออกซึ่งความศรัทธาเคารพในพระองค์ท่านของข้าพเจ้าได้อย่างเหมาะสมอีกประการหนึ่ง จึงได้ตกลงใจที่จะบรรพชาอุปสมบทในวันที่ ๒๒ เดือนนี้

ในส่วนกิจการของบ้านเมืองนั้น ด้วยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร ข้าพเจ้าก็ได้แต่งตั้งสมเด็จพระบรมราชาธิบดีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในระยะเวลาที่ข้าพเจ้าบวชอยู่นั้นไว้แล้ว ขอให้ทุก ๆ ฝ่ายจงสมัครสมานกัน ช่วยกันรักษาราชการให้ดำเนินไปด้วยดีเถิด

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ข้าพเจ้าขอขอบใจรัฐบาล ที่ได้รับภาระจัดเตรียมการบรรพชาอุปสมบทของข้าพเจ้า ด้วยความตั้งใจดี ขอบใจทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้การนี้ได้เป็นไปสมตามประสงค์ ทั้งขอขอบใจ ทุก ๆ ท่านที่แสดงความปรารถนาดีมาร่วมประชุมกันในที่นี้ ขอจงได้รับส่วนกุศลอันจักพึงมี จากการศึกษาบรรพชาอุปสมบทครั้งนี้โดยทั่วกัน

ขอคุณพระศรีรัตนตรัย จงดลบันดาลให้ทุกท่านทั้งปวง ให้มีความสุขความเจริญรุ่งเรือง ด้วย เทอญ.

พระราชดำรัส
ในการทรงลาผนวช
วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

ตามที่ข้าพเจ้าได้แจ้งดำริ เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ศกนี้ว่า บรรพชาอุปสมบท ใน
พระพุทธศาสนานั้น บัดนี้ ข้าพเจ้าได้บรรพชาอุปสมบท และได้ลาสิกขาแล้ว ในวันที่

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้รับความร่วมมือช่วยเหลือในการนี้โดยพร้อมเพรียง เป็นที่
เรียบร้อยทุกประการ

ข้าพเจ้าขอขอบพระทัย สมเด็จพระบรมราชินี และขอบใจรัฐบาล ตลอดจนผู้มีหน้าที่
เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่ได้ช่วยกันบริหารการแผ่นดินให้เป็นไปด้วยดี

ขอท่านทั้งปวง จงมีส่วนได้รับกุศล อันจะพึงเกิดขึ้นแต่การบรรพชาอุปสมบทของ
ข้าพเจ้านี้ โดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา (ชุดที่ ๒) ครั้งแรก
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๐๐

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาประกอบพิธีเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒ เป็นครั้งแรก ซึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งทั่วราชอาณาจักรมาประชุมกันเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ตามหลักแล้ว การที่ท่านมาร่วมกันปฏิบัติภารกิจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรนี้ เป็นการปฏิบัติงานที่สำคัญยิ่งของประเทศชาติบ้านเมืองจะเจริญก้าวหน้า อาณาประชาราษฎร จะได้รับความผาสุกเพียงไรหรือไม่ ย่อมอาศัยการที่ท่านทั้งหลายจะสมัครสมานสามัคคีกัน ปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต หวังประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งโดยยึดมั่นในการสร้างเสริมความวัฒนาสถาพรแก่ประเทศชาติอันเป็นที่รักของเรา และส่งเสริมประโยชน์สุขแก่อาณาประชาราษฎรทั้งปวงเป็นหลักปฏิบัติ

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศุภมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย ได้ดลบันดาลให้สรรพกรณียกิจของสภาผู้แทนราษฎรดำเนินไป ปราศจากอุปสรรค บรรลุผลนำมาซึ่งความวัฒนาสถาพรแก่ประเทศชาติ บังเกิดความผาสุก ความเจริญแก่อาณาประชาราษฎร และขอให้ทุกท่านมีความสุขสวัสดิ์โดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญ
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๐๐

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

วันนี้เป็นโอกาสพิเศษกาล ซึ่งสภาผู้แทนราษฎร กำหนดเปิดสมัยประชุมสามัญสำหรับปี พุทธศักราช ๒๕๐๐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหลาย จะได้ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือ บำเพ็ญกรณียกิจอันสำคัญของประเทศชาติ ตามรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่อานาประชาราษฎร์ ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาประกอบพิธีเปิดสมัยประชุม

ภายหลังที่สภานี้ ได้ให้ความไว้วางใจแก่รัฐบาลของข้าพเจ้าแล้ว รัฐบาลก็ได้เข้าบริหารราชการแผ่นดิน ด้วยเจตนาและความปรารถนา ที่จะให้อานาประชาราษฎร์ได้รับความเจริญผาสุก

ปีนี้เป็นปีที่พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาครบ ๒๕๐๐ ปี รัฐบาลของข้าพเจ้าได้จัดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษขึ้นทั่วราชอาณาจักร บรรดามิตรประเทศพุทธศาสนิกก็ได้ส่งผู้แทนมาร่วมด้วย งานได้สำเร็จลงด้วยดี และเรียบร้อย แสดงประจักษ์ชัดถึงสามัคคีธรรมและความเจริญงอกงามแผ่ไพศาล ของพระพุทธศาสนา เป็นที่น่ายินดีและอนุโมทนา

ในระหว่างปิดสมัยประชุมนั้น การบริหารราชการแผ่นดิน ได้ดำเนินมาโดยเรียบร้อย บ้านเมืองอยู่ในความสงบ ประชาชนมีความสุขตามควรแก่กาลสมัย รัฐบาลได้เริ่มบริหารงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภา ต่อไปนี้เป็นรายละเอียดเกี่ยว กับการดำเนินการตามนโยบายนั้น

การป้องกันเอกราชและอธิปไตยของชาติ ส่งเสริมกองทัพทั้งสามให้มีสมรรถภาพและประสิทธิภาพอย่างสูง ทางวิทยาการ ได้ปรับปรุงโรงเรียนเสนาธิการทั้งสาม

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำริด้านการเมืองการปกครอง

กองทัพ และตั้งโรงเรียนนายทหารเสนาธิการผสมเพิ่มขึ้น ในส่วนกำลังพลและกำลังอาวุธ ก็จัดให้เหมาะสมกับกำลังเศรษฐกิจของชาติ ประกอบกับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา ตามความตกลงที่ได้ลงนามไว้เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๔๙๓ นอกจากนั้นจะประสานการปฏิบัติ กับกองทัพประเทศภาคีสันติสัญญา การป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อ เตรียมต่อต้านการรุกราน โดยมีการประชุมวางแผนป้องกันและมีการประลองยุทธร่วมกันด้วย

การต่างประเทศ ส่งเสริมไมตรีกับนานาประเทศ ให้สนิทสนมแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และ ปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีต่อกันอย่างเคร่งครัด ในการนี้ จะได้เปิดความสัมพันธ์ทางการทูต เพิ่มขึ้นอีก โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง จะได้มีการแลกเปลี่ยนคณะทูตสันถวไมตรี ซึ่งกันและกันให้มากยิ่งขึ้น ในระหว่างปิดสมัยประชุม ได้มีนายกรัฐมนตรีเรือสเตรเลีย ปากีสถาน พม่า และญี่ปุ่น มาเยี่ยมประเทศของเรา ทำให้มิตรสัมพันธ์และความเข้าใจดีต่อกัน ได้เพิ่มพูนแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ส่วนที่เกี่ยวกับองค์การสหประชาชาติก็ได้ส่งเสริมเชิดชูอุดมคติ ขององค์การนี้ให้สามารถดำเนินกิจการไปตามวัตถุประสงค์ในอันจะรักษาสันติสุขของโลก ได้มี การประชุมคณะกรรมการสาขาต่าง ๆ ขององค์การสหประชาชาติ ที่ศาลาสันติธรรมใน พระนครนี้เป็นประจำ

การปกครองภายใน ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ และบทกฎหมายอย่างเคร่งครัด และเร่งรัดวิธีการปกครอง ให้เป็นประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ โดยจะรีบดำเนินการปฏิบัติ ให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนควบคุมการบริหารราชการใกล้ชิดยิ่งขึ้น ในกรณีนี้ มีการสุขาภิบาล และสภาพตำบลทั่วราชอาณาจักร ส่วนการเทศบาล จะได้ขยายกว้างขวางไปทั่วราชอาณาจักร ต่อไปตามลำดับ

สำหรับการจัดสรรที่ดิน ก็จะได้เร่งรัดจัดให้ราษฎรได้มีที่ดินเป็นของตนเอง ส่วนการ อาคารสงเคราะห์นั้น จะได้พยายามจัดด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ราษฎรมีที่อยู่อาศัยมากขึ้น และ จะได้ปรับปรุงกิจการตำรวจ ให้ประชาชนได้มีส่วนเข้าเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดด้วย

การวัฒนธรรม ส่งเสริมศาสนา เพื่อปลูกฝังศีลธรรมแก่ประชาชน โดยเฉพาะ พระพุทธศาสนา จะได้ส่งเสริมทั้งการศึกษา การปฏิบัติและการบูรณปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุ และทำการฟื้นฟูจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสุโขทัย และอำเภอเชียงแสนต่อไป กับจะส่งเสริมเผยแพร่ และปลูกฝังวัฒนธรรมให้เข้าถึงจิตใจประชาชน เพื่อเชิดชูวัฒนธรรม อันดีงามของไทย ทั้งจะได้ค้นคว้า และส่งเสริมการศึกษาประวัติศาสตร์โบราณคดีและศิลป

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ทุกสาขาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นที่น่ายินดี ว่ามีชาวต่างประเทศมาศึกษาค้นคว้าการศาสนา ศิลป และวัฒนธรรมของเรา กับอุปสมบทในพระพุทธศาสนาทวีมากขึ้น

การเศรษฐกิจ ให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการประกอบการค้า และจะช่วยเหลือ หนาดตลาดการค้าสำหรับผู้ผลิต ให้มีทางจำหน่ายได้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยจะสร้างคลังสินค้า และฉางข้าวเปลือกในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เฉพาะกรุงเทพฯ จะสร้าง ฉางข้าวเปลือกขนาดใหญ่ เพื่อช่วยในการจำหน่าย กับจะส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ตามระบบปฏิบัติการค้าทั่วไปของโลก และจะเร่งดำเนินการสำรวจเศรษฐกิจโดยร่วมมือกับผู้ เชี่ยวชาญของธนาคารโลก เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการบูรณะ และวิวัฒนาการประเทศ ต่อไป

การเกษตร ส่งเสริมการศึกษา และค้นคว้าในทางเกษตรกรรม และส่งเสริมชาว กสิกรในทางวิชาการ เพื่อให้ได้ผลิตผลที่ดี มีคุณภาพสูง มีปริมาณมาก และต้นทุนถูก โดยจะช่วยเหลือให้เกษตรกร ใช้พื้นที่ในการเกษตรที่เหมาะสม ช่วยส่งเสริมการขยายพันธุ์ การใช้ปุ๋ย และการใช้เครื่องมือทันสมัย และจัดตั้งสถานีทดลอง และขยายพันธุ์ข้าวเพิ่มขึ้น อีก ๒ แห่ง คือ ในจังหวัดตราดบุรี และจังหวัดชัยนาท รวมเป็น ๑๔ แห่ง และจัดตั้งสถานี กสิกรรมขึ้นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อค้นคว้าเรื่องยาง พืชไร่และต้นผลไม้ต่าง ๆ กับจะ สร้างโรงงานสาวไหมขึ้นที่จังหวัดอุบลราชธานี และปรับปรุงกิจการของโรงงานสาวไหม กับสถานีกสิกรรมอื่น ๆ

การประมง จะช่วยเหลือชาวประมงในการใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำ และเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ ตลอดจนการเก็บรักษาสัตว์น้ำในท้องถิ่น

การปศุสัตว์ นอกจากการส่งเสริมในเรื่องการขยายพันธุ์สัตว์ที่ดีแล้ว ก็ได้ทำการ ป้องกันปราบปรามโรคระบาด และผลิตวัคซีนเข็มให้เพียงพอ

การชลประทาน จะเร่งรัดการสร้างโครงการเจ้าพระยา ให้เสร็จสมบูรณ์โดยเร็ว และโครงการชลประทานต่าง ๆ ให้เสร็จตามกำหนด จะสร้างการชลประทานราษฎร์ประเภท เหมือนฝาย โครงการอ่างเก็บน้ำ โครงการคันนา-คูนา และโครงการพลังน้ำในบางท้องถิ่น เฉพาะอย่างยิ่งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งขาดแคลนนํ้านอกจากการสร้างอ่างเก็บน้ำแล้ว จะได้วางโครงการเจาะน้ำบาดาล เพื่อช่วยแก้ไขการขาดแคลนนํ้าอีกทางหนึ่งด้วย

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำริด้านการเมืองการปกครอง

การป่าไม้ จะทำการคุ้มครองสงวนป่า และทำการปลูกสร้างสวนป่าให้มากยิ่งขึ้น จะทำการบำรุง และคั่นคว่าในด้านกรป่าไม้ ถ้าป่าใดเหมาะสมที่จะให้ราษฎรเข้ามาทำมาหากิน ก็จะทำเนนการจัดสรร กับจะส่งเสริมการเพาะเลี้ยงครั้ง ให้เป็นสินค้าสำคัญอีกอย่างหนึ่ง

การอุตสาหกรรม ส่งเสริมการอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ตลอดจนอุตสาหกรรม ในครอบครัวให้มากยิ่งขึ้น โดยสนับสนุนการลงทุน งดและลดภาษีอากร เครื่องจักร และ วัสดุอุตสาหกรรม ตลอดถึงการช่วยในการจำหน่าย ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนของคนไทย หรือ ชาวต่างประเทศ และเมื่อการสร้างเขื่อนอันสำเร็จแล้วก็ได้กระแสไฟฟ้าเพิ่มขึ้นในราคาถูก เพื่อช่วยการอุตสาหกรรม ฉะนั้น รัฐบาลของข้าพเจ้าจึงจะได้เร่งรัดการอุตสาหกรรม เพื่อ ประสานงานกับการพลังงานไฟฟ้าต่อไป ผลจากการส่งเสริมอุตสาหกรรมของรัฐบาลได้เกิด โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ขึ้นแล้วคือ โรงปูนซีเมนต์ที่อำเภอตากลี โรงน้ำตาลที่จังหวัด ชลบุรี โรงน้ำตาลที่จังหวัดสุพรรณบุรี และโรงกระดาษที่อำเภอบางปะอิน เป็นต้น

การสหกรณ์ เร่งรัดปรับปรุงและส่งเสริมการจัดสหกรณ์ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดย เฉพาะสหกรณ์ผู้ผลิตและการค้า เพื่อให้ผู้ผลิตสามารถรวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อนผลิตสินค้าได้ดี และจำหน่ายสะดวก กับจะขยายสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ อันเกี่ยวกับที่ดินเพื่อให้ราษฎรมี หลักฐานมั่นคง ในการประกอบอาชีพให้เจริญยิ่งขึ้น นอกจากนั้น จะได้ตั้งศูนย์การอบรม การสหกรณ์แก่เจ้าหน้าที่ ตลอดถึงประชาชนต่อไปด้วย ขณะนี้มีสหกรณ์ประเทศต่าง ๆ รวม ๑๐,๕๗๗ สมาคม

การคลัง รักษาค่าของเงินตราไทย ให้มีเสถียรภาพอันเหมาะสม ที่จะกระทำให้ การค้าระหว่างประเทศ เป็นไปโดยสะดวก และจะปรับปรุงการภาษีอากรให้เป็นธรรม และ สะดวกแก่ประชาชน ในด้านบริหารการคลัง ก็จะได้ปรับปรุงวิธีการเสียใหม่ ในส่วนฐานะ การเงินของชาติ มีฐานะเป็นปกติดี ในเวลานี้อัตราแลกเปลี่ยนเงินมีเสถียรภาพมั่นคงแสดง ว่าฐานะเศรษฐกิจเป็นปกติดี จึงเป็นเหตุให้การกู้เงินจากธนาคารโลก มาลงทุนได้รับการ สนับสนุนสะดวกดี และการขอกู้เงินจากธนาคารโลก เพื่อสร้างเขื่อนอันฮักก็ได้สำเร็จแล้ว กำลังจะลงนามในสัญญาต่อไปในเร็ว ๆ นี้

การศึกษา จะเร่งรัดและส่งเสริมการศึกษา ให้เจริญก้าวหน้า ทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพขนานกันไป ใน พ.ศ. ๒๕๐๐ นี้ ได้จัดตั้งโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีกดังนี้

พระราชกฤษฎีกา
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
พระมหาดไทย

โรงเรียนประถมศึกษา	เพิ่มขึ้น	๔๒๑	โรงเรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษา	เพิ่มขึ้น	๑๑๓	โรงเรียน
โรงเรียนอาชีวศึกษา	เพิ่มขึ้น	๔	โรงเรียน
วิทยาลัยเทคนิค	เพิ่มขึ้น	๑	โรงเรียน

และได้ขยายโรงเรียนอีกหลายแห่งให้ได้รับนักเรียนได้มากกว่าเดิม ด้วยการขยายสถานที่บ้าง ทำการสอนสองผลัดบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านอาชีวศึกษา ได้ขยายรับนักเรียนเพิ่มขึ้น พร้อมเพิ่มวิชาชีพ ให้นักเรียนได้เลือกเรียนมากแผนกขึ้นอีก ทั้งนี้ มุ่งหวังเพื่อจะให้ประชาชนแต่ละคน มีความรู้ความสามารถ ไปประกอบอาชีพให้เหมาะแก่สภาพนอกจากนี้ จะเร่งรัดการผลิตครู ให้เพียงพอแก่ความต้องการ โดยขยายโรงเรียนฝึกหัดครูให้รับนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกโรงเรียน เพื่อให้มีครูเพียงพอแก่ความต้องการ และจะได้ส่งเสริมกิจการของโรงเรียนราษฎร์ ให้เป็นปึกแผ่นแน่นหนายิ่งขึ้น

การสาธารณสุข ขยายโรงพยาบาลที่มีอยู่แล้วทุกจังหวัด และสถานีอนามัยที่มีอยู่แล้วทุกอำเภอ ให้กว้างขวางมีบริการดีขึ้นอีก กับจะปรับปรุงกิจการแพทย์ การอนามัยให้เจริญก้าวหน้าทันสมัย และเหมาะสมแก่ความต้องการของประชาชน และจะสร้างโรงพยาบาลประจำอำเภอที่สำคัญเพิ่มขึ้น เปิดโรงพยาบาลบำบัดโรคประสาทขึ้นในจังหวัดพระนคร กับจะสร้างสถานศึกษาแพทยศาสตร์ ขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่อีก ๑ แห่ง

การคมนาคม ได้เร่งรัดบูรณะทางหลวงซึ่งได้เปิดการจราจรแล้ว ให้เข้าระดับมาตรฐาน เพื่อความมั่นคงแข็งแรง สามารถรับน้ำหนักของรถที่เพิ่มขึ้น ส่วนการก่อสร้างทางให้ติดต่อกันได้ทั่วทุกจังหวัด อำเภอ ตำบล และติดต่อกับประเทศใกล้เคียง ก็จะได้จัดทำตามโครงการต่อไป

ในด้านโทรคมนาคม คือการสื่อสารทางสาย และทางวิทยุ ก็จะได้ปรับปรุงให้ได้รับความสะดวกรวดเร็ว และขยายให้แพร่หลายยิ่งขึ้น เช่นการโทรศัพท์ในพระนคร และในจังหวัดต่าง ๆ ตลอดจนการใช้วิทยุโทรศัพท์ทางไกลซึ่งได้เปิดแล้ว ๑๕ แห่ง และจะขยายเครื่องรับส่งให้ใหญ่ขึ้นอีก ๓ แห่ง คือที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดนครสวรรค์และที่อำเภอหาดใหญ่

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราชาธิบายและพระราชดำริสดำเนินการเพื่อการปกครอง

การขนส่งทางบก ได้เร่งให้การรถไฟแห่งประเทศไทย จัดหารถจักรมาเพิ่มให้พอแก่ความต้องการ และเปลี่ยนรางให้มีน้ำหนักเพิ่มขึ้น เปลี่ยนขอพ่วงรถให้เป็นอัตโนมัติ และให้แข็งแรง เพื่อรถจักรจะได้ทำการลากจูงขบวนให้ยาวขึ้น จัดตั้งเครื่องโทรศัพท์ควบคุมขบวนรถ ส่วนการขนส่งบนทางหลวง ก็จะได้วางเส้นทางรถประจำทางให้เหมาะสม การขนส่งทางทะเล จะได้ทำการปรับปรุงการทำเรือกรุงเทพ ฯ ให้ทันสมัยยิ่งขึ้น และกว้างขวางพอแก่การขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ และจะเริ่มสร้างท่าเรือในทะเลลึก ที่บริเวณจังหวัดชลบุรีขึ้นอีก

ในด้านการขนส่งทางอากาศนั้น จะได้ขยายท่าอากาศยานดอนเมืองให้กว้างขวางและมีบริการที่ดียิ่งขึ้น เพื่อให้สมกับที่เป็นศูนย์กลางบินพลเรือนระหว่างประเทศในภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และก็จะได้ปรับปรุงสนามบินในต่างจังหวัดเพื่อให้ใช้การได้ทุกฤดูกาล

สำหรับในด้านการบิน ก็จะได้จัดให้มีการบินติดต่อระหว่างประเทศ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และจัดหาเครื่องบินที่ทันสมัยมาเพื่อการนี้

การศาลยุติธรรม จะได้ส่งเสริมการศาลยุติธรรมให้ก้าวหน้าต่อไป โดยจะเร่งเปิดศาลแขวงเพิ่มขึ้น จากที่เปิดในปีที่แล้ว ๒๐ ศาล เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทางอรรถคดี ตามที่ปรากฏผลดีมาแล้ว และต่อไป จะได้จัดให้มีผู้พิพากษาสมทบให้ศาลแขวงโดยประชาชนเลือกตั้ง เป็นการส่งเสริมขบวนการยุติธรรม

อนึ่ง ตั้งแต่ครั้งหลังของ พ.ศ. ๒๕๐๐ นี้ เป็นต้นไป ศาลแขวงพระนครธนบุรีจะได้กำหนดไปนั่งพิจารณาพิพากษาคดี ในอำเภอชั้นนอกในเวลากลางคืนเป็นประจำ เพื่อให้ประชาชนผู้มีอรรถคดี ไม่ต้องถูกจับกุมขังข้ามวัน ซึ่งทั้งนี้ เป็นการที่ทางราชการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ ถึงเวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอถือโอกาสเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป เพื่อสมาชิกทั้งหลาย จะได้เริ่มดำเนินกิจการตามหน้าที่ของท่านต่อไป และขอตั้งสัตยาธิษฐาน อาศัยอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย ดลบันดาลให้กิจการของสภานี้ได้ดำเนินไปด้วยดี เกิดประโยชน์นำความร่มเย็นเป็นสุข มาสู่ประชาชนชาวไทยทั้งชาติ และขอให้สมาชิกทุกท่าน จงประสบสิริสวัสดิ์พิพัฒน์มงคล มีความสุขและความสำเร็จตามปรารถนาโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภาสมัยแรก
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๐๐

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมากที่ได้มาประกอบพิธีเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีสมาชิกเข้ามาใหม่จากการเลือกตั้งทั่วไป เพื่อปฏิบัติหน้าที่อันมีเกียรติตามรัฐธรรมนูญ

ตามวิถีทางแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ย่อมถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสำคัญอันดับแรกของระบอบการปกครองในรูปนี้ คือ เป็นตัวแทนของประชาชนทั้งประเทศเข้ามาดำเนินการปกครองโดยใช้อำนาจในทางนิติบัญญัติเพื่อพิจารณาออกกฎหมายต่าง ๆ ให้รัฐบาลถือเป็นหลักในการบริหารราชการแผ่นดิน ฉะนั้น ประเทศชาติจะมีความเจริญเพียงไรย่อมขึ้นอยู่กับสติปัญญาความสามารถของท่านทั้งหลายที่จะดำเนินงานในสภานี้ จึงใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายได้พิจารณาดำเนินงานต่าง ๆ ด้วยความสุจริตรอบคอบและบริสุทธิ์ใจ ขอให้คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติส่วนรวมเป็นสำคัญ ดังที่ประชาชนได้ให้ความไว้วางใจเลือกท่านเป็นผู้แทนมาให้คำปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ทางฝ่ายนิติบัญญัติ กับปฏิบัติหน้าที่ตามความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ เมื่อทุกท่านได้ยึดถือหลักดำเนินการดังนี้แล้ว ผลแห่งการปฏิบัติของท่านจะสัมฤทธิ์ผลแต่ในทางที่ชอบตามความปรารถนา

บัดนี้ ถึงเวลาอันสมควรและเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่นี้เป็นต้นไป ขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยจงประสิทธิ์ประสาทความรู้แจ้งเรื่องให้แก่ประเทศไทย และให้สภานี้จงบรรลุผลปรากฏความสุขความเจริญแก่ปวงประชาชนและประเทศชาติ กับขอให้ท่านทั้งหลายจงมีความสมบูรณ์พูนสุขโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญ
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันอังคารที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๐๑

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มีโอกาสมาเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญประจำปี ๒๕๐๑ ในวันนี้ ซึ่งต่อจากนี้ไปท่านทั้งหลายก็จะได้ปฏิบัติหน้าที่พิจารณาปรึกษาหารือและช่วยกันดำเนินงานสำคัญของชาติอีกสมัยหนึ่ง

ในระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่รัฐบาลของข้าพเจ้าชุดนี้ได้เข้ารับหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินเป็นต้นมา ท่านคงจะได้เห็นผลงานของรัฐบาลนี้ก้าวหน้าลุล่วงไปประการใดบ้างแล้ว ถึงแม้ระยะเวลาที่รัฐบาลนี้จะได้เข้ารับหน้าที่มาเพียงไม่นานนักก็ตาม แต่ก็ได้พยายามปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นคุณประโยชน์ และเป็นไปตามความประสงค์ของประชาชนส่วนมากตามควรแก่เวลา ส่วนกิจการทางด้านสภาผู้แทนราษฎรนี้ ก็นับว่าท่านทั้งหลายมีส่วนในการสร้างเสริมความเจริญให้ประเทศชาติอยู่มิใช่น้อย โดยท่านสมาชิกทั้งหลายได้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของปวงชนชาวไทย เมื่อท่านทั้งหลายมีส่วนสำคัญในการปกครองประเทศชาติตั้งนี้แล้ว ข้าพเจ้าก็ใคร่ขอให้พิจารณาดำเนินงานด้วยความละเอียดรอบคอบ และขอให้ปฏิบัติตรงตามความปรารถนาของประชาชนเป็นส่วนรวมอย่างแท้จริง โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติ และประชาชนเป็นสิ่งสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด กับขอให้ยึดมั่นในหลักสามัคคีธรรมด้วย ประเทศชาติจึงจะก้าวหน้าลุล่วงไปสู่ความปรารถนาของเราได้

บัดนี้ ถึงเวลาอันสมควรและได้อุดมฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงดลบันดาลให้การดำเนินงานของสภานี้สัมฤทธิ์ผล ประสิทธิ์ประสาทความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ประชาชนและประเทศชาติยิ่ง ๆ ขึ้นไป กับขอให้ท่านทั้งหลายจงมีความเจริญสุขทุกประการ เพื่อจะได้เป็นกำลังช่วยกันวางรากฐานสร้างความเจริญของประเทศชาติให้ยืนยงวัฒนาถาวรตลอดไป.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๐๒
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพฤหัสบดีที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมากที่ได้มากระทำพิธีเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญในวันนี้

หน้าที่ของสภานี้มีอยู่สองประการคือ (๑) เป็นสภาร่างรัฐธรรมนูญ (๒) เป็นสภานิติบัญญัติ หน้าที่ที่วันนี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จักวางหลักอันแน่วแน่ในการปกครองแผ่นดินให้ยั่งยืนต่อไป ปฏิบัติงานอันจะเป็นประโยชน์ได้เสียแก่ประชาชนพลเมืองทั่วไป ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายได้สำนึกในภาระอันใหญ่ยิ่งของท่าน และเพียรพยายามปฏิบัติด้วยความรอบคอบเต็มความสามารถของท่าน ทั้งนี้ เพื่อเป็นทางที่จะนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ชาติบ้านเมืองอันเป็นที่รักของเรา

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศุภมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยได้ดลบันดาลให้สภาร่างรัฐธรรมนูญประสบผลสำเร็จอันดีงามในกรณียกอันเป็นหน้าที่ เพื่อนำมาซึ่งความเจริญสถาพรแก่ประเทศชาติ และความสุขสมบูรณ์แก่ประชาชนยิ่ง ๆ ขึ้นไป ทั้งขอให้ท่านทั้งหลายจงมีความสุขสวัสดิ์โดยทั่วกัน.

กระแสพระราชดำรัส
พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย ในโอกาสขึ้นปีใหม่ ๒๕๐๓
วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๒

ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย

ในโอกาสขึ้นพุทธศักราช ๒๕๐๓ ข้าพเจ้าขอส่งพรปีใหม่และความปรารถนาดีมายัง
ทุก ๆ ท่าน

ข้าพเจ้ามีความชื่นชมในไมตรีที่ท่านทั้งหลายแสดงแก่เราเสมอมา การต้อนรับอย่างดี
และพร้อมเพรียงที่ข้าพเจ้าและพระราชินีได้รับในคราวไปเยือนจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้ เมื่อ
เดือนมีนาคมที่แล้วก็ดี ความเอาใจใส่และความปรารถนาดีของท่านทั้งหลาย ในวาระครบ
รอบวันเกิดของข้าพเจ้าก็ดี ล้วนเป็นการแสดงน้ำใจอารี ที่ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งยิ่งนัก ขอถือ
โอกาสขอบใจด้วยทั่วกัน

ในขอบปีที่จะสุดสิ้นลงนี้ เหตุการณ์ภายในประเทศของเรานั้น กล่าวโดยทั่วไปก็นับว่า
ได้ผ่านไปด้วยเรียบร้อย แม้เราจะได้ประสบภัยธรรมชาติ มีอุทกภัยและโรคระบาด เช่น
อหิวาตกโรคและโรคไข้ทรพิษ เป็นต้น ซึ่งกระทบกระเทือนชีวิตและความผาสุกของประชาชน
พลเมืองไม่น้อย แต่ด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งทางเจ้าหน้าที่และประชาชนเอง โรค
และภัยเหล่านี้ก็ได้รับการควบคุมอย่างเข้มแข็งจนระงับเบาบางลงได้ อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าใคร่
ขอให้ท่านทั้งหลายอย่าได้มีความประมาท เพราะโรคและภัยเช่นนี้นี้อาจจะเกิดขึ้นอีกได้
ทางที่ดีต้องช่วยกันระมัดระวังป้องกันไว้อยู่เสมอ ถ้าหากจะเกิดโรคหรือภัยเหล่านี้ขึ้นมาอีก
เมื่อใด ก็พร้อมที่จะขจัดได้ทัน

ในปีนี้ได้มีโอกาสถวายการต้อนรับแก่พระราชวงศ์แห่งมิตรประเทศ คือ เจ้าหญิง
อเล็กซานดราแห่งเคนต์ การต้อนรับที่ประชาชนทั้งหลายได้มีส่วนถวายด้วยนั้น ก็เป็นที่ทรง
ชื่นชมหนักหนา ทั้งนี้ เป็นทางเชื่อมสายสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศอังกฤษให้
สนิทสนมยิ่งขึ้น

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ส่วนในการไปเยือนประเทศเวียดนามเป็นทางการของเรา ซึ่งได้แจ้งให้ทราบแล้วนั้น ท่านประธานาธิบดีและประชาชนชาวเวียดนามก็ได้ให้การต้อนรับแก่เราอย่างดียิ่ง เหมาะสมเกียรติของประเทศไทยทุกประการ เราเชื่อว่าการเยือนประเทศเวียดนามนี้ จักอำนวยผลดีแก่สัมพันธภาพระหว่างประเทศทั้งสอง เมื่อได้กล่าวถึงการไปเยือนต่างประเทศแล้ว ก็ใคร่ขอแจ้งให้ท่านทั้งหลายทราบว่า นอกจากประเทศเวียดนามนี้แล้ว เรายังได้รับคำเชิญจากประเทศใกล้เคียง คือ ประเทศอินโดนีเซีย และพม่า ให้ไปเยือนประเทศทั้งสองดังกล่าว ซึ่งจะไปได้ในเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคมโดยลำดับ นอกจากประเทศใกล้เคียงเหล่านี้แล้ว เรายังได้รับคำเชิญจากสหรัฐอเมริกา และจากประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรปอีกมากมาย ซึ่งดำรงจะไปในกลางปี เป็นเวลาประมาณ ๖ เดือน เราหวังว่าการไปเยือนนานาประเทศเป็นทางการ อันจะได้กระทำในนามของท่านทั้งปวงต่อไป จักเป็นผลช่วยส่งเสริมชื่อเสียงของประเทศไทย ทั้งความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีกับประเทศดังกล่าวให้ดียิ่งขึ้น

ในภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ข้าพเจ้าใคร่จะได้กล่าวถึงความสำคัญของการประหยัด ซึ่งรัฐบาลได้ชักชวนให้แต่ละคนปฏิบัติ คงจะได้ตระหนกอยู่แล้วทั่วกันว่า การใช้จ่ายโดยประหยัดนั้น จะเป็นหลักประกันความสมบูรณ์พูนสุขของผู้ประหยัดเองและครอบครัว ช่วยป้องกันความขาดแคลนในวันข้างหน้า การประหยัดดังกล่าวนี้จะมีผลดีไม่เฉพาะแก่ผู้ประหยัดเท่านั้น ยังจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติด้วย ทั้งนี้ โดยที่ประชาชนแต่ละคนเป็นส่วนประกอบของประเทศชาติ ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศชาติ ก็ขึ้นอยู่กับฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนพลเมือง ถ้าแต่ละคนทำการประหยัดและช่วยผดุงฐานะของตนเองแล้ว ก็เท่ากับได้มีส่วนช่วยส่งเสริมภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นส่วนรวม ข้าพเจ้าขอฝากความคิดนี้ไว้เพื่อประกอบดำริของท่านทั้งหลายต่อไปด้วย

ในที่สุดนี้ ขอคุณพระรัตนตรัยได้ปกป้องคุ้มครองทุก ๆ ท่าน ให้พ้นจากโรคภัยและอุปัทวันตรายทั้งปวง มีความสุขกายสบายใจตลอดปีพุทธศักราช ๒๕๐๓ ทั่วกัน.

วันที่ ๑๔ มิถุนายน - ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๐๓
เสด็จฯ เยือนประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการ

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลแพ่งและศาลฎีกา
วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๖

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาเปิดอาคารที่ทำการศาลแพ่งและศาลฎีกา ที่สร้างขึ้นใหม่
ในวันนี้

การที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
สร้างสถิตยุดิธรรมขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๕ และเสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตรา
ทรงวางศิลาฤกษ์ด้วยพระองค์เองนั้น นับเป็นการก้าวหน้าครั้งสำคัญของราชการศาลยุติธรรม
แสดงให้เห็นถึงพระราชปรารภที่ จะทะนุบำรุงส่งเสริมกิจการในทางศาลให้เจริญรุ่งเรือง
เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของประชาราษฎร์ ทางราชการได้ใช้สถานที่นี้มาเป็นเวลาถึง ๘๑ ปี
รัฐบาลปัจจุบันเห็นว่า อาคารดังกล่าวนี้อยู่ในสภาพที่เก่าแก่ ซ้ำรุดทรุดโทรมเป็นอันมาก จึง
ได้สร้างที่ทำการศาลแพ่งและศาลฎีกาขึ้นแทนศาลสถิตยุดิธรรมหลังเดิม เป็นอาคารที่
กว้างขวางใหญ่โตงดงาม ดังที่เห็นอยู่นี้ เป็นความดำริที่เหมาะสมอย่างยิ่ง

ศาลเป็นสถาบันอันสูงส่งและศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในบรรดาประเทศ
ประชาธิปไตยทั้งหลาย ผู้พิพากษาทุกท่านคงจะได้ระลึกถึงความสำคัญในหน้าที่ ที่จะให้ความ
ยุติธรรมแก่ประชาชนเป็นอย่างดีที่สุดอยู่แล้ว และในเวลาเดียวกันก็เป็นที่ยังหวังว่า ทุกฝ่าย
ที่เกี่ยวข้องกับงานของศาล จะได้ช่วยกันส่งเสริมให้ผู้พิพากษาได้มีอิสระในการพิจารณา
พิพากษาอรรถคดีตามหน้าที่ เพื่อให้ประชาชนได้มีหลักประกัน และได้รับความคุ้มครองใน
สิทธิและเสรีภาพ โดยความยุติธรรมทั่วหน้ากัน

บัดนี้ ได้เวลาแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดอาคารหลังนี้ เพื่อใช้เป็นสถานที่ทำการศาลแพ่งและ
ศาลฎีกาต่อไป.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดอนุสาวรีย์พระรูป พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์
วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๐๗

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาในพิธีเปิดอนุสาวรีย์พระรูป พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ในวันที่

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ทรงเชี่ยวชาญรอบรู้ในทางรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์เป็นอย่างดียิ่ง ได้ทรงปรับปรุงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ตลอดจนเปลี่ยนแปลงแก้ไขราชการศาลสถิตยุติธรรม ให้มีความเจริญก้าวหน้า จนเป็นผลให้ประเทศต่าง ๆ ยอมรับนับถือศาลยุติธรรมของเรา นอกจากนี้ยังได้ทรงวางรากฐานการศึกษาวิชากฎหมาย มีเนติบัณฑิตขึ้น เป็นเหตุให้จัดตั้งเนติบัณฑิตยสภา เพื่อส่งเสริมวิชากฎหมายและควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบอาชีพในทางกฎหมาย บังเกิดความมั่นคงและมีเกียรติ เป็นที่นิยมนับถือของประชาชนจนทุกวันนี้ นับว่าได้ทรงประกอบคุณงามความดีให้แก่ชาติบ้านเมืองเป็นอเนกประการ

การที่ท่านทั้งหลายระลึกถึงพระคุณของพระองค์ท่าน พร้อมใจกันปฏิบัติกรต่าง ๆ ตลอดจนถึงร่วมใจสร้างพระรูปขึ้นไว้ เพื่อเชิดชูพระเกียรติคุณนั้น สมควรอย่างยิ่งแล้ว เป็นการแสดงกตัญญูตเวทีตาธรรมอันควรสรรเสริญ ข้าพเจ้าขออนุโมทนาด้วย

อนุสาวรีย์ที่ได้สร้างขึ้นนี้ นอกจากจะเป็นที่เทิดทูนสักการะแล้ว ยังจะเป็นอนุสรณ์เตือนใจให้ท่านทั้งหลายดำรงตนอยู่ในสัมมาปฏิบัติ มีความยุติธรรมประจําใจในการประกอบอาชีพอันมีเกียรติ ซึ่งจะเป็ผลอันอำนวยความผาสุกแก่อาณาประชาราษฎร์ทั่วหน้ากัน

บัดนี้เป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดอนุสาวรีย์พระรูป พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ขอให้อนุสาวรีย์นี้สถิตสถาพร เป็นที่เคารพสักการะชั่วนิรันดร.

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
สมัยประชุมสามัญประจำปี
วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๑
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมาก ที่ได้มาประกอบพิธีเปิดประชุมรัฐสภาในวันนี้ การประชุมรัฐสภาในครั้งนี้นับว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการประชุมครั้งแรกภายหลังที่ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ รัฐสภาจึงได้เริ่มปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยที่เป็นวาระเริ่มแรก ยังไม่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน วุฒิสภาต้องทำหน้าที่ของรัฐสภา จึงมีภาระอันหนักและมีความรับผิดชอบมาก ข้าพเจ้าเชื่อว่าทุกท่านต่างตระหนักในหน้าที่และพร้อมที่จะร่วมกันปฏิบัติโดยเต็มกำลัง เพื่อความเจริญมั่นคงของประเทศชาติ และความผาสุกของประชาชน

ในด้านรัฐบาลนั้น ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ รัฐบาลปัจจุบันมีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินไป ภารกิจอันเป็นหน้าที่สำคัญของรัฐบาลประการหนึ่ง คือจะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนภายในกำหนดเวลาที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ซึ่งขณะนี้รัฐบาลได้เริ่มปฏิบัติการเพื่อการนี้อยู่แล้ว และในไม่ช้านี้ ก็จะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติพรครการเมือง และร่างพระราชบัญญัติเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อสภานี้เพื่อพิจารณา นับเป็นการปฏิบัติการตามลำดับขั้น เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญโดยบริบูรณ์

บัดนี้ได้เวลาอันเป็นศุภมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาเพื่อดำเนินการตามหน้าที่ต่อไป ขอคุณพระศรีรัตนตรัยจงดลบันดาลให้ภารกิจของรัฐสภาดำเนินไปโดยเรียบร้อยปราศจากอุปสรรคทั้งปวง ให้เกิดความวัฒนาสถาพรแก่ประเทศชาติ และความร่มเย็นเป็นสุขแก่อาณาประชาราษฎร์โดยทั่วหน้า และขอให้ท่านทั้งหลายประสบความสำเร็จความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นตลอดไป.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร
ของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ณ เนติบัณฑิตยสภา
วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

ข้าพเจ้ามีความชื่นชม ที่ได้มาร่วมในงานสโมสรสันนิบาตเนติบัณฑิต และได้มามอบประกาศนียบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความยินดีกับเนติบัณฑิตผู้ได้รับเกียรติ และความสำเร็จในครั้งนี้ทุกคน

เนติบัณฑิตไทย ได้รับความนิยมนยกย่องเป็นอย่างมากทุกวงการ ในคุณวุฒิและความสามารถในการรักษาความเที่ยงธรรม ตามกฎหมายบ้านเมือง เนติบัณฑิตพึงตระหนักในเกียรติคุณของสถาบันของท่าน และพึงภูมิใจที่จะบำเพ็ญกรณียกิจของท่านให้สมบูรณ์โดยตลอดไป ในฐานะที่เป็นพลเมืองคนหนึ่ง ขอให้ร่วมกันผดุงความยุติธรรมในแผ่นดินเพื่อช่วยให้บ้านเมืองมีชื่อแป้นมั่นคง ในฐานะที่เป็นนักกฎหมาย ขอให้ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจอันเที่ยงแท้ถูกต้องในทางกฎหมาย ในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนในการรักษาอำนาจตุลาการ ขอให้ทำตนเป็นผู้ช่วยเหลือและที่พึ่งของประชาชนอย่างแท้จริง และประการสำคัญที่สุด ขอให้นำความยุติธรรมในจิตใจของท่าน พร้อมทั้งความคิดพิจารณาที่รอบคอบมาใช้ในการปฏิบัติงานทุก ๆ อย่าง เพื่องานของท่านจักได้บังเกิดผลเป็นคุณแก่ราชการแก่ประเทศชาติและประชาชนเต็มบริบูรณ์

ขอขอบใจในไมตรีจิตของท่านทั้งหลายที่แสดงต้อนรับข้าพเจ้า และขออวยพรให้เนติบัณฑิตใหม่ทุกท่าน ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน สมตามปณิธานปรารถนาทุกประการ.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ โอกาสนี้ ขอแสดงความ
ชื่นชมกับท่านทั้งปวง ที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้มาร่วมบริหารงานของแผ่นดิน

การเรียกประชุมรัฐสภาครั้งนี้ เป็นผลของการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
อีกชั้นหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นความสำเร็จและเป็นการเริ่มต้นที่ดี สมควรที่ทุกฝ่ายจะพอใจ
นับแต่วาระนี้เป็นต้นไป สภานี้จะเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติสมบูรณ์ตามรัฐธรรมนูญ สมาชิก
ของสภาจะมีภาระที่จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ ขอให้ท่านสำนึกว่า งานของท่านนั้นสำคัญมาก
มีความผูกพันรับผิดชอบอยู่กับชีวิตของประเทศและประชาชนทุกคน จำเป็นที่ท่านจะต้องใช้
สติปัญญาความสามารถปฏิบัติ ให้ดำเนินไปตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญ และด้วยความคิด
ความตั้งใจที่จะให้บังเกิดความมั่นคงปลอดภัย และความก้าวหน้าแก่บ้านเมือง ปัจจุบันนี้
ภัยอันตรายร้ายแรงเกี่ยวกับความปลอดภัยของชาติยังมีอยู่ ฝ่ายบริหารซึ่งจะได้รับแต่งตั้งให้
เข้ามาบริหารราชการแผ่นดินต่อไป ย่อมจะต้องมีภาระอันหนัก ความไม่แตกแยกกันเท่านั้น
ที่จะเป็นปัจจัยสำคัญช่วยให้ชาติบ้านเมืองของเราดำรงอยู่ต่อไปโดยสวัสดิ์ได้ ดังนั้น การ
ปรึกษาตกลง หรือการอภิปรายในปัญหาใด ๆ ที่จะมีขึ้นในสภานี้ จึงควรจะได้เป็นไปเพื่อ
ประโยชน์ของประเทศชาติและส่วนรวมอย่างแท้จริง และด้วยความปรารถนาที่จะให้งาน
ทุกอย่างสัมฤทธิ์ผล ที่ดีที่สุด

ถึงเวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป
ขอคุณพระศรีรัตนตรัยจงบันดาลให้การดำเนินงานของสภานี้เป็นผลสำเร็จทุก ๆ สถาน
อำนวยประโยชน์แก่อาณาประชาราษฎร์ และความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศชาติยั่งยืน
สืบไป ขอให้ท่านทั้งปวงมีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงานวัน “นิติศาสตร์จุฬา”^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๑๒

ได้ทราบว่ามียุทธภัยจากการจัดงานได้นำไปใช้เป็นประโยชน์ นอกจากนั้นก็ได้นำมาใช้สำหรับช่วยครอบครัวเจ้าหน้าที่ที่เสียชีวิตในการป้องกันประเทศ การที่ได้นำเงินไปใช้ในการช่วยเหลือต่าง ๆ นี้ ก็เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะในเมืองไทยนี้ความรู้ในด้านกฎหมายของประชาชนทั่วไปยังมีน้อยเกินไป หลักของต่างประเทศที่ว่าประชาชนทุกคนย่อมทราบกฎหมายนั้น เรารับมาเป็นหลักปฏิบัติในการปกครองของบ้านเมือง แต่ถ้าจะถือหลักนี้ โดยอาศัยความรู้ของประชาชน ก็เป็นไปได้

กฎหมายกับความเป็นอยู่ที่เป็นจริงอาจขัดกัน และในกฎหมาย ก็มีช่องโหว่มีใช้น้อย เพราะเราปรับปรุงกฎหมายและการปกครองอย่างโดยอาศัยหลักการของต่างประเทศโดยมิได้คำนึงถึงความเป็นอยู่ของประชาชนว่าในทีใดเป็นอย่างไร ร้ายกว่านั้นก็มิคำนึงถึงการปกครองของทางราชการบางทีไปไม่ถึงประชาชนด้วยซ้ำ จึงทำให้ประชาชนต้องตั้งกฎหมายของตนเอง ซึ่งไม่ได้หมายความว่าแล้ว เป็นแต่มีบางสิ่งบางอย่างขัดกับกฎหมายของทางบ้านเมือง เช่นอย่างทางแถวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เมื่อปีสองปีมานี้ มีเจ้าหน้าที่เข้าไปในหมู่บ้านแห่งหนึ่งซึ่งชาวบ้านเป็นผู้ที่อพยพย้ายมาจากจังหวัดนครศรีธรรมราช มาตั้งหมู่บ้านอยู่ใกล้ขอบป่าสงวน คือเรียกว่าถ้าเข้าไปในป่าสงวนบ้าง คนเหล่านั้นเข้ามาทำมาหากินและอยู่กันด้วยความเรียบร้อย หมายความว่าได้มีการปกครองหมู่บ้านของตนเอง ไม่มีโจรไม่มีผู้ร้าย มีการทำมาหากินที่เรียบร้อย ขาดแต่อย่างเดียวคือนายอำเภอหรือเจ้าหน้าที่ก็จะเป็นประชา

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายอุกฤษ มงคลนาวิน อาจารย์ที่ปรึกษานิสิตแผนกวิชานิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำคณะกรรมการจัดงานวัน “นิติศาสตร์จุฬา” จำนวน ๔๐ คน เฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงิน ซึ่งเป็นรายได้ส่วนหนึ่งในการอภิปรายในหัวข้อ “ความมั่นคงของชาติ” เมื่อ ๑๐ มกราคม ๒๕๑๒ เพื่อพระราชทานเป็นทุนการศึกษาแก่บุตรธิดาของผู้เสียชีวิตในการปราบปรามผู้ก่อการร้าย

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ธิปไตย ซึ่งแท้จริงเขาเป็นประชาธิปไตยยิ่งกว่าที่จะเอานายอำเภอมาปกครองเขาเสียอีก แต่
ว่าเมื่อชาตนายอำเภอหรือเจ้าหน้าที่เขาก็เลยไม่เป็นประชาธิปไตย และปรากฏว่าเขากลายเป็น
เป็นผู้ร้ายจวน ๆ จะเป็นผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

เราไม่ได้ปรารถนาเลยที่จะให้มีผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย แต่เราก็สร้าง
ขึ้นมาเองโดยไปชี้หน้าชาวบ้านที่เขาปกครองตัวเองดีแล้ว เรียบร้อยแล้ว เป็นประชาธิปไตย
อย่างดื้ออย่างชอบแล้ว ว่าบุกรุกเข้ามาอยู่ในป่าสงวน และขับไล่ให้เขาย้ายออกไป คนเหล่านั้น
เขาทำการทำงานเข้มแข็ง ทำงานดีตลอดเวลาหลายปีมาแล้วจากนครศรีธรรมราช ไม่เคยทำลาย
ป่า แต่บังเอิญกฎหมายบอกว่าป่าสงวนนั้นใครบุกรุกไม่ได้ เขาจึงเดือดร้อน ป่าสงวนนั้นเรา
ขีดเส้นบนแผนที่ เจ้าหน้าที่จะไปถึงได้หรือไม่ก็ได้ก็ช่าง และส่วนมากก็ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่
ไม่ได้ไป ดังนั้น ราษฎรจะทราบได้อย่างไรว่าที่เขาเข้ามาอาศัยอยู่เป็นป่าสงวน และเมื่อเรา
ถือว่าเขาเป็นชาวบ้าน ก็ไปก่ดหัวเขาว่าเขาต้องทราบกฎหมาย แต่กฎหมายอย่างนี้เป็นแต่
เพียงขีดเส้นทับเขาไม่ใช่กฎหมายแท้ ที่เป็นกฎหมายก็เพราะพระราชบัญญัติป่าสงวนเป็น
กฎหมาย ซึ่งจะให้เขาทราบเองเป็นไปไม่ได้ เพราะทางฝ่ายปกครองไม่ได้นำเอากฎหมาย
นั้นไปแจ้งแก่เขา สมัยโบราณจะให้ทราบเรื่องอันใดเขาต้องตีกลอง มาสมัยผู้ใหญ่ลีก็ยัง
ตีกลอง แต่เวลานี้ไม่มีผู้ใหญ่ลีจะตีกลอง ประกาศด้วยปากหน่อยเดียว ก็เหมือนยังไม่มี
กฎหมาย จึงไม่ใช่เรื่องที่จะไปว่าเขาว่าไม่ทราบกฎหมาย ประชาชนย่อมทราบแต่ว่าการ
ปกครองไม่ดี และโดยประการนี้จึงทำให้เกิดการปะทะกันระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่
กฎหมายเพราะต่างคนต่างมีผิดมีถูกด้วยกันอยู่ ทางกฎหมายก็ว่ามีกฎหมายแล้วก็มีอำนาจ
เจ้าหน้าที่ ทางประชาชนก็ว่าการเข้ามาทำกินเป็นกฎหมาย ที่นี้เมื่อขัดกันก็เกิดความ
เดือดร้อนทั้งสองฝ่าย จึงเป็นหน้าที่ของผู้รู้กฎหมายที่จะต้องไปทำความเข้าใจ คือไม่ใช่ไป
ก่ดชี้ให้ใช้กฎหมายโดยเข้มงวด แต่ไปทำให้ต่างฝ่ายเข้าใจว่าเราอยู่ร่วมประเทศเดียวกันต้อง
อยู่ด้วยกันด้วยความอะลุ่มอล่วยไม่ใช่ก่ดชี้ซึ่งกันและกัน เมื่อไม่กี่วันมานี้ไปที่มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ไปพูดถึงคำพอสสมควรว่าเป็นหัวใจของประชาธิปไตย อธิบายว่าคนเรามีสิทธิ
เสรีภาพ แต่ถ้าใช้สิทธิเสรีภาพของแต่ละคนเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ เชื่อว่าจะต้องไปละเมิดสิทธิ
เสรีภาพของคนอื่นด้วย คนเราจึงมีสิทธิเสรีภาพเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ไม่ได้ ต้องมีพอสสมควร
เสรีภาพ ต้องมีจำกัดจะว่าไม่จำกัดไม่ได้ ในสังคมหรือในประเทศ เสรีภาพของแต่ละคน
จะต้องถูกจำกัดด้วยเสรีภาพของผู้อื่น จึงเห็นได้ว่า “พอสสมควร” เป็นสิ่งที่สำคัญ

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำริสดำจัดการเมืองการปกครอง

สำหรับนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ “พอสมควร” ก็เป็นสิ่งสำคัญ ถ้าเราจะปกครองหรือช่วยให้บ้านเมืองมีชื่อมีแป เราจะทำปฏิบัติตรงตามกฎหมายทั้งหมดไม่ได้ เพราะถ้าเราดูกฎหมายอย่างเช่นเมื่อวานนี้ได้ดูกฎหมายการพิมพ์ มาตรา ๓๖ ที่ว่า เมื่อมีการโฆษณาในหนังสือพิมพ์ ซึ่งเจ้าพนักงานการพิมพ์เห็นว่าอาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นต้น เจ้าพนักงานการพิมพ์มีอำนาจเรียกตัวผู้โฆษณามาตักเตือน สั่งให้เสนอเรื่องที่จะพิมพ์ให้ตรวจก่อนหรือกระทำการอย่างอื่นต่อไปอีกจนถึงลงโทษจำคุก ทั้งนี้ แล้วแต่จะตีความว่าฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่เพียงไร ดังนั้นเราจึงเห็นได้ว่า เจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ที่ตราขึ้น เพื่อให้การพิมพ์ข้อความต่าง ๆ เป็นไปโดยเรียบร้อยไม่เบียดเบียนศีลธรรมของประชาชนไม่เบียดเบียนความมั่นคงของประเทศนั้น เมื่อนำมาปฏิบัติ ย่อมขึ้นอยู่กับ การตีความทั้งสิ้น

นักกฎหมายทั้งหลายรวมทั้งนักกฎหมายในอนาคตด้วย จะต้องทราบกฎหมายนั้นมิใช่สำหรับให้มีช่องโหว่ในทางปฏิบัติ ไม่ใช่จะทำให้ตรงไปตรงมาตามตัวบท จำต้องใช้ความ พินิจพิจารณาอยู่เสมอ จึงต้องมีศาลไว้ถึงสามศาล ตั้งแต่ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ไปจนถึงศาลฎีกา และแม้ถึงศาลฎีกาแล้วยังถวดยฎีกาได้อีก ถ้ากฎหมายร้อยเปอร์เซ็นต์ ปฏิบัติได้เหมือน กดปุ่มเครื่องจักร เราก็ไม่ต้องมีศาลฎีกาไม่ต้องถวดยฎีกา เพราะว่าทุกสิ่งเรียบร้อยและ ยุติธรรม อันนี้เป็นข้อสนับสนุนว่าการที่ได้ตั้งศูนย์การให้ความรู้ในตำรากฎหมายให้คำแนะนำใน ทางกฎหมายเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง แต่เพื่อให้บรรลุผลจริง ๆ ทุกคนจะต้องคิดพิจารณาและต้อง สำนึกว่ากฎหมายไม่ใช่เครื่องจักรแท้ ที่เรียกว่ากลไกของกระบวนการยุติธรรม ไม่ใช่กลไก แต่เป็นสิ่งที่ต้องใช้สมองคิด และสมองนี้ออกจะยืดหยุ่นได้มาก จึงต้องพิจารณาให้รอบคอบ และพยายามถ่ายทอดการพิจารณาอันรอบคอบนั้นให้เป็นหลักวิชาที่เป็นที่เข้าใจแก่ประชาชน และแก่ตนเอง ในด้านกฎหมายก็ขอฝากความคิดนี้ไว้

ในด้านอื่น ๆ นั้น ผู้ศึกษาในทางนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ก็จะมีหน้าที่ต่าง ๆ ต่อไป ในด้านการศาลและในทางการปกครอง หมายความว่าถ้าไม่นับผู้ที่ไปทำอาชีพอิสระนับ เฉพาะผู้ที่ทำราชการ ก็จะมีหน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติเกี่ยวข้องกับประชาชนในด้าน ตุลาการและด้านการปกครอง ในด้านการปกครองนั้นก็สำคัญที่จะใช้หลักกฎหมาย ข้อนี้จะต้องใช้คำที่ไม่ค่อยดี คือความยืดหยุ่น ต้องขอให้พิจารณาคำนี้ให้รอบคอบสักหน่อย ได้เห็น มามากเหมือนกันว่าถ้าปกครองด้วยหลักที่แข็งแกร่งแล้ว แม้ว่าจะสุจริตเท่าไร ๆ ทุกสิ่ง ทุกอย่างก็พังหมด จึงต้องมีความยืดหยุ่น คือยืดหยุ่นในทางที่ดี เพราะความยืดหยุ่นนี้ถ้าใช้

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ในทางที่ดีก็ดี แต่ถ้าใช้ในทางยึดหยุ่นตามใจตัวก็อาจกลายเป็นทุจริตไป จึงใช้ลำบากยิ่งนัก ยิ่งตัวมีความกดดันต่าง ๆ อยู่ก็จะเป็นความทุจริตไปได้ง่าย ๆ เมื่อสามวันมานี้ไป^(๑) จังหวัดน่าน ได้เห็นความลำบากในการปกครอง เพราะที่จังหวัดน่านการคมนาคมยังไม่สะดวก ท้องที่บางส่วนเจ้าหน้าที่เข้าไปไม่ถึง อย่างอำเภอทุ่งช้าง อำเภอเชียงกลาง อำเภอปัว ซึ่งเต็มไปด้วยภูเขา เวลาที่บินผ่านไปก็หุบเขาข้างล่าง ก็กำลังมีการปะทะกันอย่างรุนแรงระหว่างตำรวจพลร่มจากค่ายนเรศวรและตำรวจจากบ้านด่านกับผู้รุกรานที่เขาเรียกว่าพวกก่อการแก้ว ซึ่งรุกเข้ามาจากทางด้านเหนือในเขตประเทศลาวใกล้แม่น้ำจิม หมายความว่าแถวนี้พวกที่มาจากต่างประเทศซึ่งไม่ได้มาด้วยความเป็นมิตรแต่เข้ามารุกรานนั้น เดินเข้าเดินออกได้ง่าย ๆ อย่างสบาย กฎหมายสำหรับประชาชนที่อยู่แถบนั้นจะถือกฎหมายไทยได้อย่างไร เพราะเจ้าหน้าที่ของเราไม่กล้าไป ไปอยู่ที่โดนตีโดนยิง โดนยิงก็ไม่ใช่อะไรด้วยปืนลูกซอง แต่เป็นปืนกล ปืนครก รวมทั้งปืนที่ร้ายแรงต่าง ๆ อย่างที่ใช้ในสงคราม เมื่อเจ้าหน้าที่ของเราไม่สามารถเข้าไปถึงเช่นนั้นจะมีการปกครองได้อย่างไร จะเรียกว่าเป็นป่าสงวนได้อย่างไร คุณจะไม่มีความ และก็พวกแก้วหรือพวกชาวเขาที่นั่น เราจะให้เขาทำตามกฎหมายของไทยเราได้อย่างไร เป็นปัญหาอยู่

ในด้านการปกครอง สิ่งเหล่านี้จะพาไปสู่ปัญหาที่ยุ่ยากยิ่งขึ้น ขอให้ทุกคนเรียนให้สำเร็จแล้วมาพิจารณาว่าต่อไปควรจะทำอะไรอย่างไร แต่หลักใหญ่ที่ได้ทำกันมาแล้วจนถึงวันนี้ก็คือรวมกลุ่มกันขึ้นมา แล้วจัดให้มีงานโดยมีอาจารย์ที่หวังดีที่เข้าใจกันมาช่วยจัดงาน สร้างศูนย์ ศูนย์กลางที่ช่วยให้ประชาชนได้รับความสะดวกที่ดี ในการติดต่อกับประชาชนก็ขอให้เป็นการช่วยส่วนตัว และเมื่อพูดถึงหน้าที่ของตนก็ไม่ใช่ว่ารับหน้าที่ราชการ เพราะหน้าที่ราชการจะต้องไปสังกัดโน่นสังกัดนี่ มีผู้บังคับบัญชา มีผู้อยู่เหนือหัว แล้วต่อไปก็มีผู้ที่อยู่ใต้ตัว ขอให้พูดในฐานะที่เป็นนักศึกษา ในฐานะที่ตัวเป็นคนไทยที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว ช่วยกันให้ความรู้แก่ผู้ที่มีความรู้น้อยกว่า ให้ความสะดวกเพื่อให้อยู่เย็นเป็นสุขกันได้ ซึ่งจะเป็นการดีมาก และต่อไปก็ต้องใช้สิ่งนี้รักษาสิ่งนี้ไว้เท่าที่จะทำได้ เพื่อที่บ้านเมืองของเราอยู่ด้วยการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยโดยแท้ตามจุดประสงค์ ตามหัวใจของประชาชนทั่วไป ไม่ใช่ตามตัวหนังสือ

(๑) เสด็จฯ ไปพระราชทานพระพุทธรูปพระปิตุราชประจำจังหวัดน่าน เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๑๒

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาบาทและพระราชดำริสัจธรรมการเมืองการปกครอง

เมื่อมีโอกาสช่วยได้ดังนี้ก็ขอให้ทำต่อไป ขอให้รักษาอุดมคติรักษาความตั้งใจไว้ให้ตลอด ขอขอบใจที่ได้มีเจตนาที่ดีในการทำงานนี้ แล้วก็เป็นที่น่าพอใจอีกอย่างหนึ่งที่ร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อทำประโยชน์ในฐานะพลเมืองดีและในฐานะที่เป็นพลเมืองที่แสวงหาความรู้เพื่อความเจริญของตนเองและของประเทศชาติ ก็ขอให้สำเร็จกิจ ให้น้ำใจบริสุทธิ์ ตัดสินปัญหาชีวิตถูก รักษาตัวเองไว้ตลอดไปในชีวิตด้วยความดี.

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
สมัยประชุมสามัญประจำปี
วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๒
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี พุทธศักราช ๒๕๑๒ ณ โอกาสนี้

ข้าพเจ้าขอกล่าวย้ำแก่สมาชิกแห่งสถานี่อีกครั้งหนึ่งว่า งานในหน้าที่ของท่านทั้งหลายมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงและความเจริญของประเทศชาติ ควรที่ท่านจักได้ปฏิบัติด้วยความตั้งใจและบริสุทธิ์ใจ โดยเต็มกำลังความสามารถ และพยายามกระทำหน้าที่นั้นให้ครบถ้วน ทั้งในฐานะเป็นผู้แทนของปวงชน และในฐานะเป็นผู้ที่จะทำให้กลไกการปกครองดำเนินโดยเรียบร้อย ตามระเบียบประชาธิปไตย ซึ่งหมายความว่า ท่านจะต้องปฏิบัติกรทุกอย่างเพื่อประชาชน และเพื่อให้บังเกิดประโยชน์สุขและความร่มเย็นแก่ประชาชนอย่างแท้จริง

บัดนี้ ถึงเวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญประจำปี พุทธศักราช ๒๕๑๒ ตั้งแต่วาระนี้เป็นต้นไป ขอคุณพระศรีรัตนตรัยจงดลบันดาลให้การดำเนินงานของสถานี่เป็นไปโดยความเรียบร้อยสำเร็จผลอันพึงประสงค์ อำนวยความผาสุกแก่อาณาประชาราษฎร์ และความเจริญรุ่งเรืองแก่ชาติบ้านเมืองยั่งยืนสืบไป ขอให้ท่านทั้งปวงมีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการสมาคมทนายความแห่งประเทศไทย^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันจันทร์ ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๒

ขอขอบใจสมาคมทนายความที่ได้จัดงาน “วันทนายความ” และได้นำรายได้มาให้สำหรับมูลนิธิ ซึ่งเป็นมูลนิธิเพื่อการศึกษา และก็ได้โดยเฉพะนำเงินนั้นมาให้สำหรับสถานศึกษา โดยสมาคมได้ปฏิบัติงานต่าง ๆ นอกเหนือจากนี้หลายอย่าง เป็นที่น่าชื่นชมยินดีที่ได้ทำงานในด้านการแนะนำหัวข้อปฏิบัติแก่ประชาชน ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่สำคัญ ที่ผู้ที่มีอาชีพทนายความและผู้ที่มีหน้าที่ในทางกฎหมายจะช่วยประชาชนได้ เพราะกฎหมายนี้มีไว้สำหรับให้บ้านเมืองมีความสงบเรียบร้อย ทุกสิ่งทุกอย่างจึงต้องมีกฎเกณฑ์ ถ้าประชาชนคือบุคคลที่ประกอบชาตินี้ มีความรู้พอในกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้วางเอาไว้ดี ก็จะทำให้การปกครองเป็นไปโดยเรียบร้อย มีความสงบตามตัวบทกฎหมาย ความรู้นี้ได้บ่งเอาไว้ในหลักการว่า บุคคลทุกคนย่อมทราบในกฎหมาย แต่แล้วก็เป็นที่ทราบกันอยู่ว่า ประชาชนทั่วไป ถ้าไม่ได้เรียนรู้ทางกฎหมาย ก็ย่อมไม่ทราบกฎหมาย จึงเป็นหน้าที่ของผู้ที่มีความรู้ที่จะต้องพยายามหาทางช่วยให้ทุกคนได้มีความรู้ในสิทธิและหน้าที่ของแต่ละบุคคล เพื่อให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข มีระเบียบเรียบร้อย และมีชื่อเสียง ฉะนั้น งานที่แต่ละคนได้พยายามทำให้ประชาชนมีความรู้ในด้านกฎหมายนี้ จึงเป็นงานสำคัญของชาติ แต่ละคนก็มีหน้าที่งานการของตัวเองตามอาชีพของตัวเอง แต่งานนอกเหนือนี้เป็นงานที่สำคัญที่สุด เพราะว่าแต่ละคนก็เป็นคนไทยด้วยกัน เราก็จะต้องปรารถนาให้บ้านเมืองอยู่เย็นมีความสงบ ทาง

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายมารุต บุณนาค นายกสมาคมทนายความแห่งประเทศไทย พร้อมด้วยคณะกรรมการของสมาคมรวม ๑๕ คน เฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงินรายได้จากการแสดงละครการกุศลเรื่อง “เปาบุ้นจิ้น” เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๑ และเงินรายได้จากการจัดงานสาธารณกุศล วันทนายความ เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนอานันท์มหิตล สาขานิติศาสตร์ ๔๐,๐๐๐ บาท และโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย ๘๐,๐๐๐ บาท

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

กฎหมายนี้เป็นส่วนสำคัญที่จะให้บ้านเมืองมีความเรียบร้อยได้ จึงขอให้ปฏิบัติงานตามอาชีพของท่านด้วยความเข้มแข็ง เพื่อให้งานนั้นลุล่วงไปโดยเรียบร้อย และงานอีกด้านหนึ่ง ที่พูดได้ว่าเป็นงานนอกเหนือจากอาชีพของตัว หมายถึงงานจะแพร่ความรู้ในทางกฎหมาย ก็ขอให้ทำอยู่ด้วย เพราะว่าจะเป็นประโยชน์ งานนี้ ทำในฐานะเป็นคนไทยคนหนึ่ง ในฐานะที่เป็นสมาชิกของชาติไทยและเป็นผู้มีความรู้ผู้มีพลังที่จะปฏิบัติในด้านนี้ และก็ขอให้ปฏิบัติต่อไป

ขอขอบใจสมาชิกทุกคนของสมาคม ที่ได้ปฏิบัติงานของตัวด้วยความเข้มแข็งด้วยความตั้งใจจริง ด้วยความสุจริต เป็นการสนับสนุนให้บ้านเมืองมีชื่อมีแป และเมื่อมีชื่อมีแปแล้ว บ้านเมืองก็จะอยู่ได้ด้วยคุณความดีและความเรียบร้อย ทุกคนที่อาศัยอยู่ก็จะมีความปลอดภัยได้ จึงนับว่าทุกคนมีส่วนในการรักษาประเทศไว้ เพื่อที่จะให้อยู่อย่างไม่ล้มเหลวไป ขอให้ทุกคนจงมีกำลังใจกำลังกาย เพื่อปฏิบัติงานที่สำคัญนี้ ขอให้ทุกคนประสบแต่ความรุ่งเรือง ความเจริญ ความสำเร็จทั้งในชีวิตและในกิจการ.

พระบรมราโชวาท^(๑)

พระราชทานแก่เนติบัณฑิตซึ่งสำเร็จการศึกษาทางกฎหมาย
จากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ ๒๐^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันศุกร์ที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๒

ขอขอบใจเหล่าเนติบัณฑิตที่มีงานและกิจจัดการรายได้มาเพื่อการกุศล เงินจำนวนนี้ก็จะ
ได้ใช้ในทางการศึกษาต่อไป

เมื่อเนติบัณฑิตสำเร็จการศึกษาจากเนติบัณฑิตยสภา ก็ถือได้ว่าได้ผ่านการอบรมที่
ต้องใช้ปัญญา ใช้หลักวิชา ใช้ความพยายาม เพื่อจะได้ศึกษาหาความรู้มาประกอบอาชีพ
ต่อไป ก็นับว่าได้ผ่านการศึกษาที่หนักมาแล้ว ต่อไปก็จะได้ทำหน้าที่ในทางกฎหมายโดยตรง
และจะเป็นผู้ที่เป็นหลักสำหรับประเทศ ในการบริหารงานในทางรักษาความสงบ ประเทศ
แต่ละประเทศ ต้องมีหลักกฎหมายเพื่อที่จะรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อย เป็นชื่อเป็นแป
ของบ้านเมือง การจัดงานนี้เป็นงานที่ลำบาก และบางทีถ้าไปนึกในแง่นี้แง่เดียวก็อาจทำไม่
สำเร็จ อย่างที่เมื่อเร็ว ๆ นี้มีการประชุมว่า จะให้มีสันติภาพในโลกโดยใช้กฎหมาย ก็ทำ
ให้เกิดความคิดในทางที่อาจไม่ตันทันใจว่า พวกนักกฎหมายทั้งหลายนี้กว่า นำเอากฎหมาย
มาใช้อย่างเดียว ก็จะทำให้เกิดมีสันติภาพในโลกได้ จริง ถ้าทุกคนทำตามกฎหมาย และถ้า
มีกฎหมายที่เรียบร้อยแล้ว คนในโลกก็มีความสงบได้ เพราะว่าถ้ากฎหมายที่ตั้งขึ้นมาเป็น
กฎหมายที่เหมาะสม ทำตามกฎหมายเหล่านั้นแล้วก็จะยอมเกิดความสงบ แต่ปัญหาสำคัญคือว่า
กฎหมายจะแก้ปัญหาทุกอย่างได้หรือเปล่า เพราะว่าคนเราที่อยู่ในโลก หรืออย่าพูดว่าในโลก
เลย เพียงแต่ว่าในประเทศ ต่างคนก็มีผลประโยชน์ต่างกัน ผลประโยชน์ต่างกันนี้แหละ

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายประภาศน์ อวยชัย เลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมาย
แห่งเนติบัณฑิตยสภา นำเนติบัณฑิตสมัยที่ ๒๐ จำนวน ๒๑ คน ฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท
ซึ่งได้ร่วมกันบริจาคในโอกาสที่ได้จัดให้มีการฉลองประกาศนียบัตร เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ทำให้ต้องกระทบกัน ถ้าผลประโยชน์กระทบกันแล้ว คนที่เป็นผู้พิพากษาที่จะต้องปวดหัวอย่างยิ่งที่จะเข้าตามเหตุผลได้ เพราะบางทีในชีวิตของเราต้องการเหตุผล ทั้งสองฝ่ายก็มีเหตุผลที่ดี เพราะว่าคนเราก็มีความต้องการเหมือนกัน เท่ากัน ถ้าฝ่ายหนึ่งต้องการที่จะอยู่ในที่แห่งหนึ่ง อีกฝ่ายก็อยากอยู่ในที่เดียวกันนั้น แม้จะเรียกว่ามีเสรีภาพที่จะอยู่ในที่เดียวกันก็อยู่กันไม่ได้ เพราะว่า ตามหลักของธรรมชาติ คนจะอยู่ในที่เดียวกันพร้อมกันในเวลาเดียวกันไม่ได้ นอกจากเป็นผี เป็นผีจึงจะรวมกันเข้าไปได้ แต่ว่าถ้าเป็นมนุษย์ อยู่ในที่เดียวกันไม่ได้ ก็ต้องตั้งหลักกฎหมายว่า ต้องปรองดองกัน ต้องหลีกเลี่ยงให้แกกัน ซึ่งบางทีอาจทำให้ทั้งสองฝ่ายไม่พอใจ และลงท้ายอาจบอกว่ากฎหมายนี้ไม่ดี เพราะว่าไม่เข้าข้างตัว ก็จะต้องล้มลงไป รวมความแล้วจะแก้ปัญหาทั้งหมดด้วยกฎหมายก็รู้สึกว่าจะไม่ได้ พวกที่เรียนในทางกฎหมายโดยตรง แล้วจะมาปฏิบัติตามกฎหมายโดยตรงโดยความบริสุทธิ์ใจ ก็ต้องยอมรับว่า ต้องมีอย่างอื่นนอกเหนือจากกฎหมาย ต้องนับถือกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ ต้องนับถือกฎเกณฑ์ของวิชาอื่น เช่น จิตวิทยา หรือแม้แต่วิชาการเมือง ก็จะต้องนำมาประกอบด้วย ฉะนั้น ผู้ที่มีหน้าที่ในทางกฎหมาย มีอาชีพในทางกฎหมาย ต้องพยายามที่จะหาความรู้ในทางอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ในทางกฎหมายด้วย เพื่อที่จะให้อาชีพที่ตนเลือกได้ผลมากที่สุด ที่พูดเช่นนี้ เพราะว่าเคยเห็นท่านนักกฎหมายใหญ่ ๆ ที่มีอายุแล้ว ที่ได้ผ่านงานในทางกฎหมายมาดีแล้ว ท่านไม่ได้คิดอะไรนอกเหนือจากเรื่องกฎหมาย เพราะไม่ว่างานจะเป็นทางพิพากษาหรือทางกฎหมาย ก็เป็นงานหนักงานใหญ่เลยไม่มีเวลาที่จะพิจารณาตัว ๆ ไปในด้านอื่น

สำหรับผู้ที่จะพึงสำเร็จการอบรมจากเนติบัณฑิตยสภา ก็จะเท่ากับเริ่มชีวิตในทางปฏิบัติ ขอให้พยายามปฏิบัติให้ตรงตามหลักวิชาที่ได้เรียนมา แต่ว่าให้นึกถึงว่าชีวิตในโลกนี้ประกอบด้วยวิชาอื่น ๆ ด้วย ถ้าสามารถที่จะค้นคว้าชวนช่วยหาความรู้ในทางอื่นมาช่วยด้วยแล้ว จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของตน ในวันที่สำเร็จ ที่ไปในงานที่เนติบัณฑิตยสภานั้น ไม่ได้พูดเช่นนี้ เพราะรู้สึกว่าจะถ้าพูดเช่นนี้จะกลายเป็นการกระทบกระเทือนท่านผู้ใหญ่มากเกินไป เพราะท่านไม่รู้ ไม่ใช่ว่าท่านไม่รู้เรื่อง แต่ว่ามานึกดูในสมัยนี้และในสมัยที่จะมาต่อไปในอนาคต ทุกคนจะต้องมีความรู้รอบตัวมากขึ้น เพราะว่าในสมัยนี้แต่ละคนแต่ละบุคคลที่มีวิชาความรู้ ออกจะมีความรู้จำกัดลงไปทุกที เพราะว่าต้องรู้สูงมาก จึงต้องจำกัดไม่ให้อ่านมากเกินไป เลยเป็นห่วงว่าอนาคตจะไม่แจ่มใสสำหรับทั้งประเทศไทย สำหรับโลก ถ้าเราจะมุ่งในทางหนึ่ง จะเป็นคนฉลาดมากเกินไป จึงต้องมีคนที่มีความรู้รอบตัวเพื่อที่จะประสานให้งานเฉพาะต่าง ๆ นี้ไปได้ ให้มีเหตุผล แต่ว่าการที่จะไปพูดในงานมันยาก คนมากประเดี่ยงจะไม่เข้าใจ มาพูดเฉพาะกับกรรมการก็อาจพอที่จะอธิบายให้เข้าใจได้ว่า มีปัญหาอะไรไว้เตือน เพราะว่าถ้าเราอยากให้ผลประโยชน์แก่ชีวิตต่อไป เราจะต้องคิดถึงว่า งาน

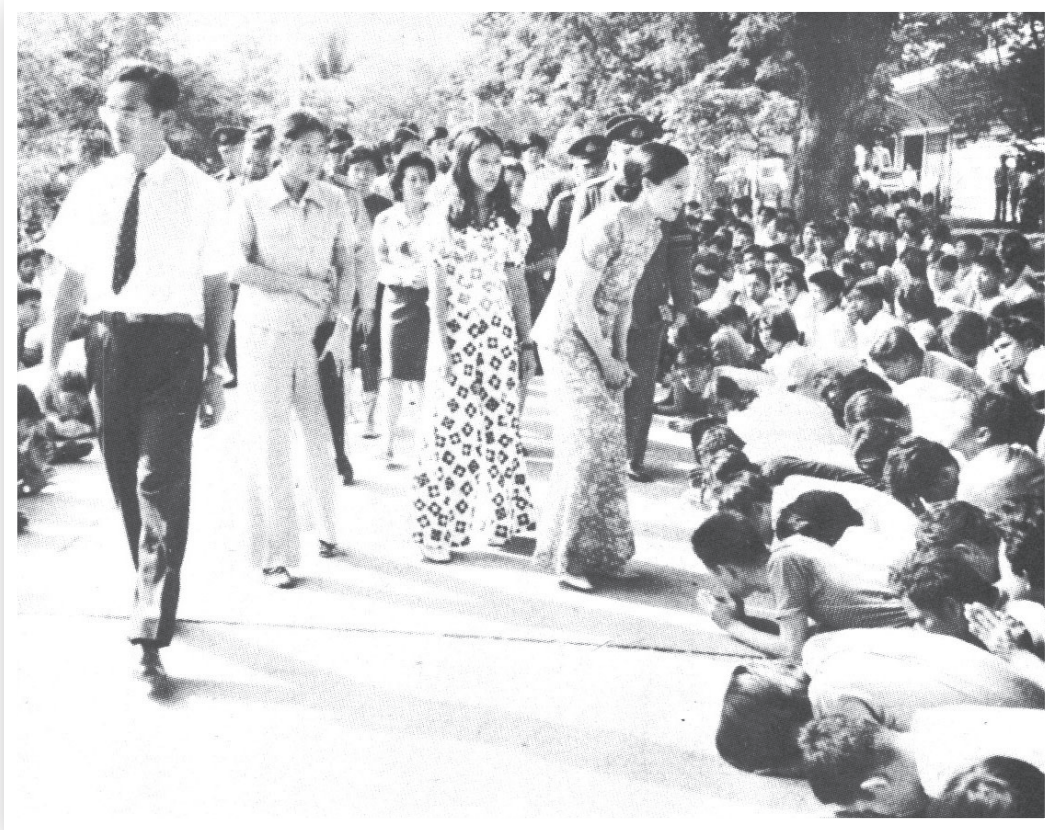

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำริสัจธรรมการเมืองการปกครอง

ที่เราทำนั้นคนอื่นเขาทราบหรือเปล่า งานที่เราทำนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือเปล่า สอดคล้องกับชีวิตที่มีอยู่ในสมัยปัจจุบันหรือเปล่า ถ้าคิดจะทำแค่นี้ก็เป็นการทำอยู่แล้ว นี่เป็นข้อคิดหัวข้อหนึ่งขอเชิญไปช่วยกันพิจารณาต่อไป เพราะว่าอยากจะให้ผู้ที่มีหน้าที่สำคัญ ๆ ต่อไปนี้ ได้สามารถระลึกในทางนี้ เพื่อที่จะเข้าไปพร้อมกับด้านอื่นด้วย เพราะว่าพูดกันว่าส่วนตุลาการก็ตุลาการ ไม่เห็นใจฝ่ายอื่น ๆ ส่วนปกครองก็ไม่เห็นใจทางอื่น ๆ ด้วย ฝ่ายทหารเขาก็จะให้ทหารเป็นใหญ่ ฝ่ายการเมืองเขาก็อยากให้พรรคเป็นใหญ่ ฝ่ายคณาจารย์ในทางวิทยาศาสตร์เขาก็บอกว่าต้องการห้องทดลอง ทำไม่เองงบประมาณไปให้ทางโน้นทางนี้ยุ่งกันใหญ่ ซึ่งเป็นของธรรมดา แต่ถ้าเราสามารถที่จะคิดให้ออก เราอาจไปมีเพื่อนที่มีวิชาในสาขาอื่น ๆ ไปพูดกับเขาในฐานะบุคคลแล้ว ก็อาจทำให้ส่วนรวมมีความสงบเรียบร้อย ดีกว่าที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี้ แล้วก็ดีกว่าที่จะเป็นอยู่ต่อไป ก็เคยพูดอยู่กับท่านผู้ใหญ่ทางตุลาการเมื่อหลายปีมาแล้วว่า ถ้างานบางอย่างไม่เรียบร้อยแม้จะในทางตุลาการ ในทางผู้พิพากษา ควรที่จะพูดคุยกันในฐานะผู้มีความรู้ ท่านผู้ใหญ่บอกว่าไม่ได้ แก่กฎหมายไม่ได้ เป็นเรื่องของนิติบัญญัติ ท่านเป็นตุลาการ ท่านจะยุ่งกับนิติบัญญัติไม่ได้ พูดอย่างนี้ก็ต้องขอภัยต่อท่านว่า ท่านผู้ใหญ่ผู้นั้นท่านเป็นคนดีมาก แต่ว่าท่านเห็นแต่เพียงหน้าที่ในทางตุลาการของท่าน เลยบอกท่านว่าขอให้พิจารณาในฐานะคนมีความรู้ดี เป็นผู้เชี่ยวชาญในทางกฎหมาย พบเพื่อนฝูงที่เป็นผู้พิพากษาดูด้วยกัน หรือนักกฎหมายชั้นสูงด้วยกัน ก็คุยกันว่าวิธีพิจารณาคดีในศาลจะทำอย่างไรสำหรับให้เรียบร้อย เราน่าจะเปลี่ยนกฎหมายหรือน่าจะเปลี่ยนกฎเกณฑ์วิธีการดำเนินการอย่างไรบ้าง แล้วก็ในฐานะที่เป็นคน ไม่ใช่ผู้แทน หรือเป็นผู้อยู่ในสภานิติบัญญัติ แต่ในฐานะที่เป็นผู้ที่มีความรู้ เป็นพลเมืองดี อาจมาพูด หรือเรียกว่าปาฐกถาให้คนอื่นฟังว่ากฎหมายจะแก้ไขได้ในฐานะผู้เชี่ยวชาญกฎหมาย นี่เหมือนกัน ทุกคนก็เรียนมาดี ถ้ามีอะไรที่น่าจะแก้ไขได้ พิจารณาดูแล้วก็คุยกัน ถกเถียงกัน แล้วอาจเสนอในฐานะไม่ใช่ผู้พิพากษาหรือในทางตุลาการ แต่ในฐานะเป็นพลเมืองดีผู้มีความรู้สูง อาจเสนอให้ประชาชนทราบ ให้ทางผู้ใหญ่ทราบ ให้ทางนิติบัญญัติหรือทางกรมกฤษฎีกา ท่านก็อาจรับเอาไว้พิจารณาเข้าสู่สภานิติบัญญัติ แล้วก็ดัดแปลงกฎเกณฑ์ในกฎหมายได้เป็นผลสำเร็จจะทำให้การดำเนินคดีเรียบร้อยขึ้น มีความยุติธรรมมากขึ้น นี่ยกเป็นตัวอย่างให้คิดว่า ตัวเป็นผู้มีความรู้ในทางกฎหมายส่วนหนึ่ง มีหน้าที่ในทางนี้ส่วนหนึ่ง แต่ว่าการมีหน้าที่ในทางเป็นพลเมืองซึ่งเป็นส่วนยิ่งใหญ่มากกว่าด้วย อันนี้ก็ขอเชิญไปพิจารณา แล้วก็อาจเกิดประโยชน์ต่อสังคม ต่อส่วนรวม

ขอให้ทุกคนมีความสำเร็จในอาชีพการงานต่อไป ให้มีกำลัง มีจิตใจแข็งแรงสามารถพิจารณาสิ่งที่ดีที่ชอบ แยกจากสิ่งที่ไม่ชอบไม่ดี แล้วก็ปฏิบัติในทางที่เหมาะสมที่สุด ให้มีพลังกายที่แข็งแรง เพื่อที่จะปฏิบัติงานให้เหมาะสม และมีความเจริญทั่วทุกคน.

วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี และ
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
พระราชทานพระราชวโรกาสให้ประชาชนจากการชุมนุมเรียกร้องรัฐธรรมนูญ
เข้าเฝ้าฯ ณ บริเวณสวนจิตรลดา

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร
ของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ณ เนติบัณฑิตยสภา
วันอังคารที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความชื่นชม ที่ได้มาร่วมในงานสโมสรรสับนียบัตรเนติบัณฑิต
และได้มามอบประกาศนียบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติ-
บัณฑิตยสภา อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความยินดีกับเนติบัณฑิตผู้ได้รับเกียรติ และความสำเร็จ
ในครั้งนี้ทุกคน

เนติบัณฑิตไทย เป็นผู้มีส่วนได้สร้างและดำรงความมั่นคงของขบวนการยุติธรรม
ของประเทศมาตลอด ด้วยหลักวิชาอันหนักแน่น และด้วยปัญญาอันสุขุม สถาบันนี้ จึง
เป็นที่นิยมเชื่อถือ เป็นทั้งที่พึ่งและที่หวังของประชาชนทั่วไป ผู้ยึดมั่นในความยุติธรรม
และสิทธิอันชอบธรรม ผู้ที่เป็นเนติบัณฑิตทุกคนควรภูมิใจ และควรจะได้ถือเป็นหน้าที่
และเกียรติศักดิ์ ในอันที่จะรักษาอิสรภาพและฐานะของผู้รักษาความยุติธรรม ด้วยการรู้จัก
ใช้สติปัญญาและความสามารถ ปรับปรุงฐานะและการปฏิบัติงานของตนเอง ให้ดำเนิน
สอดคล้องไปกับสถาบันอื่น ๆ ได้ในทุกสถานการณ์ โดยมีต้องให้มีผู้ใดมาตำหนิแนะนำ

ขอขอบใจในไมตรีจิตของท่านทั้งหลาย ที่แสดงต้อนรับข้าพเจ้า และขออวยพร
ให้เนติบัณฑิตใหม่ทุกท่าน ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การ
งานสมตามปณิธานปรารถนาทุกประการ.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๓
วันเสาร์ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๓

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปี พุทธศักราช ๒๕๑๓ ณ โอกาสนี้

การประชุมรัฐสภามีความสำคัญมิใช่น้อย ท่านทั้งหลายควรจะได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ให้ลุล่วงไป ด้วยเหตุผลสติปัญญาและความรอบคอบ โดยยึดหลักว่า งานของรัฐสภาจะต้องดำเนินไปตามวิถีทางของการปกครองอย่างแท้จริง เพื่อประโยชน์และความเจริญผาสุกของประชาชน ฐานะความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนนั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดความมั่นคงแก่ประเทศชาติโดยส่วนรวม ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่ง ที่จะให้สมาชิกแห่งสภานี้ร่วมมือกันปฏิบัติงานของชาติให้ก้าวหน้าต่อไปด้วยความบริสุทธิ์ใจ มั่นใจ และกล้าหาญ เสียสละ

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญประจำปีพุทธศักราช ๒๕๑๓ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขอให้การดำเนินงานของสภานี้เป็นไปโดยเรียบร้อย บรรลุผลอันพึงประสงค์ อำนวยประโยชน์สุขแก่อาณาประชาราษฎร์ และความเจริญมั่นคงแก่ชาติบ้านเมืองสืบไป ขอให้ท่านทั้งปวงมีความสุขสวัสดิ์โดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงาน “นิติศาสตร์รำลึก” ครั้งที่ ๒^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันศุกร์ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๑๓

ขอขอบใจที่ได้นำเงินมาสมทบทุนการศึกษาทางนิติศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาแขนงที่สำคัญมากสำหรับบ้านเมือง

ผู้ที่มีอาชีพทางกฎหมายนับว่าเป็นหลักของบ้านเมือง ทำให้บ้านเมืองได้มีการปกครองที่เรียบร้อย และทำให้การปกครองของบ้านเมืองเป็นไปตามหลักของยุติธรรมทุกคนก็ได้เรียนมาในวิชานี้ และได้เข้าทำงานเกี่ยวข้องกับงานแขนงนี้โดยตรง งานของกฎหมายในประเทศอย่างประเทศไทยนี้มีปัญหาอยู่มาก เพราะว่าหลักวิชานิติศาสตร์ของเราเป็นหลักวิชาที่เราได้ศึกษามาจากต่างประเทศเป็นส่วนมาก การนำมาปฏิบัติการณ์ในประเทศของเรา น่าจะได้พิจารณาให้เห็นความเป็นอยู่ของบ้านเมืองมาประกอบด้วย แต่ก็เป็นการยากลำบากที่จะเอาหลักวิชาโดยแท้โดยตรงมาประกอบมาปฏิบัติในประเทศของเรา เพราะว่าสถานการณ์ไม่เหมือนกับต่างประเทศ โดยเฉพาะทางประวัติศาสตร์และทางการปกครองที่มีมา หลักใหญ่ที่ได้เคยปรารภมาหลายปีแล้วกับทางผู้เชี่ยวชาญในด้านกฎหมายเกี่ยวข้องกับกรปฏิบัติทางกฎหมายก็มีอยู่ว่า นักกฎหมายจะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่วางเอาไว้ แต่ว่าการปกครองบางที่ไม่ได้ปกครองตามกฎหมายเพราะเหตุการณ์ไม่อำนวย เหตุการณ์ที่ไม่อำนวยนี้ ไม่ใช่จะพูดถึงภัยคอมมิวนิสต์หรือพูดถึงการปฏิวัติ แต่ว่าพูดถึงการปกครอง ในเมืองไทยนี้ ถ้าสังเกตดูวิธีการปกครอง ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไปถึงจังหวัด ถึงอำเภอ ถึงตำบลต่าง ๆ จริง แต่ว่าบางทีบางหมู่บ้านที่อยู่ในที่ลึกในป่าในภูเขาเจ้าหน้าที่ปกครองไม่ได้ไปถึงชาวบ้านพวกนั้นเขาก็อยู่ของเขาโดยดี มีกฎเกณฑ์ของเขาเอง แต่ว่าไม่ใช่กฎหมายบ้านเมือง

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระราชทานพระบรมราชโองการให้นายประภาศน์ อวยชัย นำคณะกรรมการจัดงาน “นิติศาสตร์รำลึก” ครั้งที่ ๒ จำนวน ๒๔ คน เข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงินรายได้จากการจัดงานดังกล่าว โดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนมูลนิธิ “อานันทมหิดล” แผนกธรรมศาสตร์

พระราชบัญญัติการคุ้มครอง :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

อย่างที่เรียกว่าเป็นกฎเกณฑ์ในการปกครองของส่วนกลาง ถ้ามีการผิดหรือมีการทำอะไร ผิดหลักของกฎหมายเขาก็ไม่ทราบ ในที่เช่นนั้นหลักใหญ่ของกฎหมายที่ว่า ประชาชนทุก ๆ คนจะต้องทราบถึงกฎหมายนั้น จะมาใช้งานได้ เพราะว่าประชาชนในที่บางส่วนนั้นไม่ทราบถึงกฎหมาย ด้วยเหตุที่เจ้าหน้าที่หรือฝ่ายปกครองไม่ได้มีโอกาสไปชี้แจง และประชาชนเหล่านั้นก็ไม่มีโอกาสที่จะทราบว่าเราวางหลักเกณฑ์ไว้อย่างไร อันนี้ก็เป็นปัญหาใหญ่ที่จะให้ปกครองหรือความเรียบร้อยเกิดขึ้นได้ ก็ต้องนำความรู้ไปถึงประชาชน และเมื่อประชาชนยังไม่มีความรู้ จะไปบอกว่าเขาไม่รู้ไม่ได้ ความจริงประชาชนที่อยู่ในป่าหรืออยู่ในที่ที่การปกครองไม่ได้เข้าไปถึง เขาก็มีกฎเกณฑ์ของเขา เขาอยู่อย่างมีความสุขของเขา มาเป็นเวลาหลายสิบหลายร้อยปี ทุกคนที่มีหน้าที่และมีการงานเกี่ยวข้องกับทางกฎหมายก็น่าจะนึกถึงข้อนี้เหมือนกัน เพื่อที่จะได้ช่วยกันคิดว่าจะควรทำอย่างไรที่จะเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์บางอย่างเพื่อที่จะให้การปกครองโดยกฎหมายสำเร็จตามจุดประสงค์

ที่พูดเรื่องนี้ก็เพราะนึกถึงปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินว่า กฎเกณฑ์ใดจะทำให้ผู้ใดจะมีกรรมสิทธิ์ แล้วก็ไม่ได้เบียดเบียนกัน และกฎหมายจะเข้าไปตัดสินอย่างไรว่าใครมีสิทธิ์ก็ตามหลักนั้นว่า ผู้ที่มีใบสำคัญจึงจะเป็นเจ้าของที่ดินได้ แต่ตามความจริงเดี๋ยวนี้คนที่ทำงานในที่ดินเป็นเวลาเป็นสิบ ๆ ปี ได้ทำให้ดินนั้นเป็นประโยชน์ขึ้นมาโดยไม่ได้เบียดเบียนคนอื่น เป็นคนไม่มีสิทธิ์ถ้าไม่มีใบอะไรอย่างหนึ่งที่แสดงกรรมสิทธิ์ ส่วนผู้ที่เป็นเจ้าของแล้วไปขอใบสำคัญในเรื่องที่ดิน แล้วนายอำเภอบอกว่าที่ดินว่างเปล่า จงได้ เป็นผู้ได้กรรมสิทธิ์หรือถ้ายังจงไม่ได้เพราะว่าเป็นป่าสงวน เมื่อป่าสงวนยกเลิกไปก็ผู้นั้นมีสิทธิ์ก่อน ไม่ได้นึกถึงคนที่อยู่ข้างในเพราะไม่เคยเห็น อย่างนี้ใครจะเป็นผู้คุ้มครองประชาชนที่ทำงาน ที่เชื่อได้ว่าเป็นคนมีความสุจริตที่ไปบุกเบิกที่โดยที่ไม่ทราบว่าเป็นป่าสงวน หรือไปบุกเบิกก่อนที่ป่านั้นถูกสงวนไว้ตามกฎหมาย จึงเป็นปัญหาสำคัญว่า ความยุติธรรมนั่นเองจะเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดความยุติธรรมขึ้นมาได้ ทำให้เกิดความเข้าใจผิดและเกิดตีรันฟันแทงกัน ลงท้ายก็ต้องขึ้นโรงศาล ต้องลงโทษกันโดยมิเป็นธรรม แต่พวกที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายก็บอกว่า “ต้องทำตามตัวบทกฎหมาย ตามตัวหนังสือ” บางคนก็ปฏิบัติการณ์ในด้านกฎหมายก็คงได้เห็นเหมือนกันว่า มีคดีบางคดีที่เราารู้ได้ว่าตามความเป็นธรรมเขาควรจะชนะความ แต่ตามยุติธรรม ตามตัวหนังสือ เขาต้องแพ้ ก็ขอฝากความคิดนี้ให้ช่วยกันคิดพิจารณา และก็ในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญผู้ที่มีความรู้ อาจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือการตัดแปลงกฎหมายได้บ้าง เพื่อให้การปกครองเป็นไปโดยธรรมและยุติธรรมแท้ ๆ ขอให้ทุกคนช่วยกันสร้าง ความยุติธรรม สร้างความเป็นไปที่มีระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ขอให้ทุกคนจงมีกำลังใจกำลังกายเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามจุดประสงค์ และประสบความสำเร็จ.

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการสมาคมทนายความแห่งประเทศไทย^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๓

ขอขอบใจทุกคนที่ได้จัดงานของสมาคมเพื่อพบปะกันและรื้อฟื้นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แล้วได้นำรายได้มาเพื่อช่วยสมทบทุนในมูลนิธิอานันทมหิดลสาขาต่าง ๆ มาเป็นเวลาหลายปีที่ตั้งออกมา

ตามที่ได้มีสมาคมขึ้นมา แล้วก็ได้มีการสังสรรค์ ก็นับว่าทำประโยชน์แก่บ้านเมืองเป็นอันมาก เพราะว่าประชาชนย่อมต้องอาศัยกฎหมายเพื่อให้อยู่เย็นเป็นสุข เพื่อให้งานพิจารณาความเป็นอยู่ต่าง ๆ ให้เข้าอยู่ในระเบียบของกฎหมาย สำหรับประเทศไทยก็มีกรณีพิเศษหลายอย่าง เพราะว่าประชาชนมีความเป็นอยู่แตกต่างกันไป ทั้งกฎหมายที่นำมาใช้ปัจจุบันนี้ก็เห็นว่าเป็นหลักกฎหมายที่ได้มาจากต่างประเทศ จึงต้องให้ความรู้แก่ประชาชนในวิธีที่เรียกได้ว่า ใช้กฎหมายให้ถูกต้อง เพื่อคุ้มครองผู้ที่ปฏิบัติดีชอบ และเพื่อที่จะป้องกันไม่ให้ผู้ที่จะปฏิบัติในทางที่ผิดได้ทำให้เดือดร้อนแก่ส่วนรวม ในการนำหลักการของกฎหมายไปปฏิบัตินั้น ก็ยอมแล้วแต่สถานที่ แล้วแต่บุคคล และแล้วแต่ความเป็นอยู่ของประชาชน ฉะนั้น ที่ท่านทั้งหลายได้พยายามที่จะให้ความรู้แก่ประชาชนโดยมีบทความทางวิทยุบ้าง มีการแนะนำโดยตรงบ้าง ก็เป็นที่ชอบแล้ว เป็นการช่วยให้ประชาชนได้มีความรู้และสามารถใช้กฎหมายเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมได้ ขอให้ทุกท่านพยายามที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ต่อไปเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม เพื่อความมั่นคงปึกแผ่นและความเป็นระเบียบของบ้านเมือง ขอให้ท่านทั้งหลายได้ศึกษาการใช้กฎหมายในสถานการณ์จริง เพื่อที่จะให้เกิดประโยชน์อย่างมากที่สุด

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายมารุต บุณนาค นายกสมาคมทนายความแห่งประเทศไทย พร้อมด้วยคณะกรรมการของสมาคมฯ จำนวน ๑๑ คน เข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงินรายได้จากการจัดงาน “วันทนายความ ปี ๒๕๖๓” โดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนอานันทมหิดล สาขานิติศาสตร์

พระราชานุทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ขอขอบใจท่านทั้งหลายอีกที และก็ขอให้ทุกท่านได้สามารถปฏิบัติงานโดยเป็น
ประโยชน์อย่างยิ่งแก่บ้านเมือง ขอให้ทุก ๆ คนได้มีพลังใจและกำลังความสามารถที่จะ
ปฏิบัติงานทุก ๆ อย่าง.

พระบรมราชาโงวาท^(๑)
 พระราชทานเนื่องในโอกาสที่นายอภัย จันทวิมล
 และนายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์
 ฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการ^(๒)
 ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
 วันพุธที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๓

หน้าที่ที่ได้มาเป็นรัฐมนตรีนั้นก็นับว่าเป็นเกียรติอย่างหนึ่ง และก็เป็นการรับผิดชอบอย่างยิ่ง เพราะว่าการบริหารประเทศก็ต้องมีรัฐบาลที่จะจัดประสานงานทุกอย่างในประเทศให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สามารถที่จะนำให้ประเทศมีความมั่นคง ใครที่เป็นรัฐมนตรีก็เกิดมีความรับผิดชอบมาก ตามหลัก รัฐบาลก็มีนายกรัฐมนตรีและมีคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีนี้ต้องรับผิดชอบร่วมกันในกิจการต่าง ๆ ฉะนั้นคนที่เป็รัฐมนตรีทั้งรัฐมนตรีว่าการและช่วยว่าการ ต้องพยายามที่จะสอดส่องในกิจการกระทรวงของตน และให้สามารถประสานระหว่างกระทรวงต่าง ๆ เพื่องานใหญ่ของประเทศชาติ การสอดส่องในกระทรวงของตนนั้นก็เห็นได้ชัดแล้ว เพราะถือว่าเป็นรัฐมนตรีว่าการหรือช่วยว่าการในกระทรวงนั้น ๆ จะต้องให้เข้าใจว่าที่ตองแบ่งเป็นกระทรวงก็เพื่อที่จะแบ่งงานให้สะดวก แต่ว่างานของชาตินี้ไม่ได้แบ่งเป็นกระทรวงเท่านั้นเอง จะต้องมีการประสานที่ดี เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างต้องโยงกัน ฉะนั้น การที่มารับตำแหน่งรัฐมนตรี ต้องสำนึกความรับผิดชอบร่วมกันนี้ และต้องสามารถที่จะร่วมมือกัน เพื่อให้ทุกส่วนทุกฝ่ายที่ประกอบเป็นรัฐบาล ประกอบเป็นส่วนราชการ และประกอบเป็นประเทศ สามารถที่จะแลกเปลี่ยนความเห็น และสนับสนุนซึ่งกันและกัน

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ ฯพณฯ จอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี นายอภัย จันทวิมล ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และนายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ การเข้าฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ก็เข้าใจว่าท่านรัฐมนตรีใหม่ทั้งสองนี้จะรู้ดีถึงความรับผิดชอบ และมีความสามารถที่จะทำหน้าที่อันสำคัญนี้ จึงขอให้หมั่นเพียรหรือเพ่งเล็งถึงประโยชน์ส่วนรวม ถ้าทำเช่นนี้ได้อย่างดีก็นับว่าเป็นเกียรติของตน และเป็นการทำหน้าที่พลเมืองดีอย่างแท้จริง ขอให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่ ทำงานทำการใด ๆ ที่ถูกชอบธรรม ถูกหลัก ก็ขอให้มีความสำเร็จทุกประการ ขอให้ได้มีกำลังทั้งกายทั้งใจสมบูรณ์เพื่อปฏิบัติงานนี้ให้ลุล่วง และขอให้ประสบความสำเร็จสมบูรณ์ทั้งในหน้าที่ราชการทั้งในด้านส่วนตัว.

พระราชดำรัส

ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปีพุทธศักราช ๒๕๑๔
วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๔

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปีพุทธศักราช ๒๕๑๔ ณ โอกาสนี้

โดยหลักการแท้จริงของระบอบประชาธิปไตย สมาชิกรัฐสภาคือผู้รับมอบหมายจากปวงชน ให้มาปรึกษาหารือกันดำเนินการปกครองประเทศ ให้บังเกิดประโยชน์สุขและความเจริญมั่นคงแก่ชาติบ้านเมือง มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ดังนั้น การอภิปรายทั้งปวงจึงควรเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว มิใช่เพื่อสิ่งอื่น

ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนแห่งปวงชน โดยเที่ยงตรง โดยบริสุทธิ์ใจ และโดยเต็มกำลัง เรื่องราวและปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาสู่สภา ควรจักได้พิจารณาให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยเหตุผล สติปัญญา และความรอบคอบ โดยถือหลักว่างานของรัฐสภาจะต้องดำเนินไปตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญ ด้วยความปรารถนาที่จะให้สัมฤทธิ์ผลที่ดีที่สุด เพื่อประโยชน์และความผาสุกของประชาชน

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา สมัยประชุมสามัญประจำปีพุทธศักราช ๒๕๑๔ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขอให้การดำเนินงานของสภานี้เป็นไปโดยเรียบร้อย บรรลุผลอันพึงประสงค์ อำนวยประโยชน์สุขแก่อาณาประชาราษฎร์ และความเจริญมั่นคงแก่ชาติบ้านเมืองสืบไป ขอให้ท่านทั้งปวงมีความสวัสดิโดยทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงานวันนิติศาสตร์ ครั้งที่ ๕ ประจำปี ๒๕๑๓^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันศุกร์ ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๔

ขอขอบใจผู้ที่จัดงานวันนิติศาสตร์ที่ได้นำเงินมาเพื่อสมทบในทุนแขนงธรรมศาสตร์
ของมูลนิธิอานันทมหิดล

มูลนิธิมหิดลตั้งแขนงธรรมศาสตร์ขึ้นเพื่อที่จะส่งเสริมผู้ที่ได้เรียนที่มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ และได้คะแนนยอดเยี่ยมสมควรที่จะสนับสนุนในการศึกษาชั้นสูงขึ้นไป
การที่ได้ช่วยกันสมทบมาแล้วและที่สำคัญที่สุด ก็คือได้ทำให้สามารถส่งเสริมวิชาสำคัญ
แขนงต่าง ๆ ได้อีกมาก

การที่ท่านทั้งหลายได้จัดงานนิติศาสตร์ก็เท่ากับเป็นประโยชน์นอกเหนือจากที่ได้
นำเงินมาเพื่อช่วยในการศึกษานี้อย่างมากมาย ทำให้ได้มีเวลาที่จะได้สังสรรค์กัน ได้
ปรึกษาหารือกันในวิชานิติศาสตร์ ซึ่งนับว่าเป็นวิชาที่เป็นหลักของทางบ้านเมือง ถ้าทุกสิ่ง
ทุกอย่างในบ้านเมืองไม่มีความเรียบร้อย มีกฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้งานการ
ส่วนมากไม่ก้าวหน้าได้ ถ้าได้ตั้งกฎหมายและเป็นกฎหมายที่ปฏิบัติได้ บ้านเมืองก็จะมี
อย่างที่เราเรียกว่ามีชื่อมีแป แต่การที่จะตั้งกฎหมายและปฏิบัติตามกฎหมายก็เป็นปัญหาใหญ่
ซึ่งผู้เรียนทางกฎหมายมาแล้วก็คงได้ประสบว่า ตั้งกฎหมายไว้ดีแล้วแต่การปฏิบัติบางที่
ก็ทำไม่ได้ จะหาความผิดอยู่ที่ไหนก็ไม่ทราบ เพราะว่ากฎหมายมีแล้วทำไมปฏิบัติไม่ได้
ก็ต้องพิจารณาที่สถานการณ์และความเป็นอยู่ของประชาชน วิธีการปกครองก็ดี บุคคล
ที่ปกครองก็ดี ผู้ที่อยู่ในท้องที่ก็ดีก็เกี่ยวข้องเหมือนกัน ถ้าทุกคนพยายามที่จะช่วยกันพิจารณา

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายวิจิตร ลุฑิตานนท์ คณบดีคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นำคณะกรรมการจัดงานวันนิติศาสตร์ ครั้งที่ ๕ ประจำปี ๒๕๑๓ รวม ๔๕ คน เข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงินรายได้
จากการจัดงานวันนิติศาสตร์ เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนอานันทมหิดล แขนงธรรมศาสตร์

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ว่ากฎหมายเหมาะสมกับสภาพของประชาชนและของผู้ที่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ ก็อาจได้พบสิ่งที่ควรจะแก้ไขบ้าง ก็ขอให้ช่วยกันคิดพิจารณาว่ากฎหมายที่ตั้งเอาไว้เหมาะสมกับสภาพและความเป็นอยู่ของประชาชนหรือยัง และถ้าอย่างไรก็อาจแก้ไขได้บ้าง หรือแก้ไขในวิธีการปัจจุบัน

ความคิดอันนี้ก็ขอฝากไว้กับท่านทั้งหลาย ซึ่งเป็นผู้ที่มีวิชาในทางนิติศาสตร์ทั้งนั้น ถ้าได้ปฏิบัติมาโดยใช้หลักวิชาที่ได้เรียนมา ได้ใช้ความคิดพิจารณาที่รอบคอบที่เหมาะสมกับสภาพและสถานการณ์ ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับความเป็นอยู่ของบ้านเมือง ซึ่งเราทุกคนก็ย่อมต้องรักษาให้อยู่เย็นเป็นสุข มีความเรียบร้อย มีชื่อมีแป และให้กลไกของกฎหมายสามารถเป็นประโยชน์ใช้การได้ ไม่ใช่เป็นหมัน ก็ขอให้ทุกคนที่มีความรู้ ใช้ความรู้ในทางที่ดี มีกำลังกายปฏิบัติหน้าที่สำคัญนี้ ขอทุกคนจงพร้อมด้วยกำลังของปัญญา กำลังของการพิจารณาให้รอบคอบเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนาที่ดีที่ชอบ และประสบแต่ความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน.

พระบรมราชโองาา
ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร
ของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ณ ศาลาดุสิตดาลัย
วันเสาร์ที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๑๔

ข้าพเจ้ายินดีด้วยกับเนติบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

ในโอกาสอันพิเศษนี้ ใครขอแสดงความคิดเห็นฝากไว้แก่ท่านทั้งหลาย ซึ่งจะได้มีตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายเป็นส่วนใหญ่ต่อไปว่า กฎหมายบ้านเมืองนั้น โดยหลักการ มีไว้สำหรับรักษาความยุติธรรมและความสงบเรียบร้อยในแผ่นดิน ด้วยการจัดสรรอำนาจสิทธิเสรีภาพแก่บุคคลโดยถ้วนหน้าและเสมอหน้า แต่ตามความจริงที่เป็นอยู่ปรากฏว่า ในบางเรื่องบางกรณี การใช้กฎหมายมักไม่ได้ผลสมบูรณ์ตรงตามหลักการอันเป็นเจตนาที่แท้ันัก อาจนำไปสู่ความยุ่งยากและความร้าวฉาน ซึ่งเป็นความเสียหายและเป็นอันตราย ผู้มีหน้าที่ในด้านกฎหมาย จะต้องคิดอ่าน กระทำการ ให้กฎหมายได้เป็นปัจจัยผดุงความเที่ยงธรรมและสงบสุขอย่างแท้จริง งานนี้เป็นงานหนักและลำบากยากยิ่ง จะทำสำเร็จได้ก็ด้วยความกล้าหาญอดทนและความเพียรพยายาม ทุกคนจะต้องเตรียมกายเตรียมใจให้พร้อมและมั่นคง ที่จะใช้ความรู้ความสามารถของตน และที่จะรวมความคิดสติปัญญากัน ต่อสู้เอาชนะอุปสรรคทั้งปวง เพื่อดำเนินงานให้บรรลุจุดหมาย สำคัญที่สุด ขอให้ถือหลักเหตุผลและความจริง ซึ่งจะนำมาปฏิบัติได้ เป็นหลักปฏิบัติงาน และสำนึกให้ตระหนักแก่ใจว่า กฎหมายที่เปิดโอกาสให้เปิดเผยกันได้ มีอคติมิใช่มีความยุติธรรมเป็นรากฐาน การนำบทบัญญัติที่ปฏิบัติไม่ได้ตามสภาพที่เป็นจริงของชีวิตมาบังคับใช้ เป็นต้นเหตุแห่งความเดือดร้อนแตกแยกในชาติและประชาชน บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะยังความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นได้ ต้องตราขึ้นตามสภาพการณ์และสภาพชีวิตที่แท้จริงของบ้านเมืองและบุคคล

ข้าพเจ้าขออวยพรให้เนติบัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรือง ทั้งในชีวิตและการทำงาน ขอให้ท่านทั้งปวงที่มาร่วมในพิธีนี้มีความสุขสวัสดิ์โดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการเนติบัณฑิต รุ่นที่ ๒๑^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันอังคารที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๑๔

ขอขอบใจที่เนติบัณฑิตรุ่นที่ ๒๑ ได้นำเงินเพื่อการกุศลมาให้ และได้มาให้พรในวันนี้ ขอนำเอาความคิดซึ่งในปัจจุบันนี้กำลังเป็นปัญหาและเป็นเรื่องของผู้ที่สนใจในทางกฎหมายและมีอาชีพในทางกฎหมายขึ้นมาว่า คืออาชญากรรมในปัจจุบันนี้มีมาก และก็มีผู้เสนอให้แก้กฎหมายในด้านการปราบปรามในชั้นศาล ซึ่งก็เข้าใจว่ามีผู้ที่ไม่เห็นด้วยในการปรับปรุงมากหลาย โดยเฉพาะเกี่ยวข้องกับกรลดโทษเมื่อผู้ต้องหาสารภาพ ข้อนี้ทางตุลาการก็คงแก้ไขได้โดยใช้ดุลยพินิจที่มีอยู่ตามกฎหมาย เพราะว่าการรับสารภาพนั้นก็เป็นการประนีประนอมแก่การพิจารณาคดีอย่างมาก ถ้าจะลด ถ้าจะตัดการลดโทษเพราะสารภาพ ก็จะทำให้การดำเนินคดีต่าง ๆ ยุ่งยาก และการปราบปรามอาชญากรรมก็อาจลำบาก เพราะจะทำให้ยืดเยื้อ หรือจะทำให้หาผู้ต้องหาที่เป็นผู้ทำผิดไม่ได้ อาจได้ผลตรงข้ามกับที่ผู้เสนอให้ตัดหรือลบล้มมาตราที่จะทำให้มีการลดหย่อนในกรณีสารภาพ แต่ที่สำคัญที่สุดก็อยู่ที่การปฏิบัติ ถ้าในด้านศาล ก็จะต้องมีใช้ดุลยพินิจว่าการสารภาพนั้นทำเมื่อไร เพราะเหตุใด แล้วก็มาพิจารณา เพราะว่ากฎหมายให้ไว้ว่าให้ลดโทษได้ถึงกึ่ง แต่ไม่ได้บอกว่าการลดโทษน้อยกว่ากึ่งหนึ่งไม่ได้ นั่นก็จะต้องให้การลดโทษนี้อาจลดโทษส่วนหนึ่ง แต่ไม่ถึงครึ่งก็ยังได้ ข้อนี้จะปฏิบัติและทำให้เกิดผลดีได้โดยไม่ต้องแก้กฎหมาย ที่มีกฎหมายก็มีอยู่ส่วนดีแล้ว แต่ว่าอาจไม่ได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายให้ไว้ จึงทำให้คนเข้าใจผิดว่าการรับสารภาพจะได้ลดโทษไปกึ่งหนึ่งเป็นอัตโนมัติ จนกระทั่งทำให้ดูเหมือนว่าศาลเข้าข้างผู้ที่กระทำผิด ซึ่งก็เป็นที่น่าอนอนว่าศาลไม่ได้เข้าข้างผู้กระทำผิด แต่ว่าปรารถนาที่จะให้ผู้กระทำผิดได้ถูก

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายประภาศน์ อวยชัย เลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา นำคณะกรรมการเนติบัณฑิต รุ่นที่ ๒๑ จำนวน ๑๓ คน เข้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย.

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำริด้านการเมืองการปกครอง

ลงโทษเพื่อให้เป็นผลดีแก่สังคม คือทำให้เห็นว่าผู้ที่กระทำความผิดนั้นจะต้องถูกลงโทษ ข้อสำคัญก็ต้องใช้กฎหมายให้ถูกต้องและมีความรับผิดชอบ ฉะนั้นการที่มีการติเตียนผู้ปฏิบัติทางกฎหมายก็อาจทำให้เกิดความลำบากใจ แต่ทุกคนก็ต้องพยายามหาทางแก้ไข ซึ่งมีดังที่กล่าวไว้ว่าดีไม่ได้ อันนี้ก็เป็นผลมาจากผู้ที่สนใจในทางกฎหมายและปฏิบัติในด้านกฎหมาย ทุกคนที่จะสนใจและแก้ไขในขอบเขตของอำนาจที่มีอยู่ในด้านอื่น ๆ ก็มีอีกมากหลาย เช่นการปฏิบัติตามกฎหมายกับผู้ที่ไม่รู้จักกฎหมาย ความจริงตามหลักใหญ่ของความยุติธรรมและของกฎหมายนั้นมีหลักไว้ว่า ประชาชนทุกคนต้องทราบถึงกฎหมาย ใครที่จะทำอย่างว่าทำผิดเพราะไม่รู้จักกฎหมายนั้นไม่รับรู้ หลักนี้ก็ถูกต้องเหมือนกัน เพราะว่าก็ต้องถือว่ากฎหมายเป็นสิ่งที่ตั้งเป็นหลักเป็นเกณฑ์ของการปฏิบัติของประชาชนทั่วไป ก็ต้องอาศัยหลักธรรมะที่ถูกต้อง การทำดีก็ดี การทำไม่ดีก็เป็นสิ่งที่ต้องปราบปราม แต่กฎหมายย่อมเป็นลายลักษณ์อักษรและตีความได้ การตีความนี้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะว่าบางทีอาจเกิดจากความเหน็ดเหนื่อยหรือท้อใจ จึงไม่ตีความหมายให้ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และปฏิบัติไปโดยที่ไม่รอบคอบเต็มที่ ฉะนั้นก็ขอให้ทุกคนที่สนใจเรื่องกฎหมายและปฏิบัติเรื่องกฎหมายอย่าได้ท้อใจ ขอให้มีความตั้งใจอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะให้ขบวนการยุติธรรมของเมืองไทยตั้งขึ้นมาบนรากฐานความมั่นคง และมีผู้ที่มีความสามารถมีผู้ที่มีความรู้ ก็ขอให้ไปปฏิบัติงานให้เป็นประโยชน์มีประสิทธิภาพสูง เพื่อความผาสุกของบ้านเมือง ให้สมกับได้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านกฎหมายนี้

ขอทุกท่านรวมทั้งสมาชิกทุกท่าน ตลอดจนเพื่อนฝูงทั้งหลายในรุ่นอื่นด้วยอย่าท้อใจ ทำงานด้วยความเข้มแข็ง เพื่อให้อุดมคติของความยุติธรรมสำเร็จผลเป็นกำลังของบ้านเมือง เพื่อรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชนทั่วไป เพราะงานนี้ก็สำคัญมากและจะทำให้บ้านเมืองมีความก้าวหน้าความเจริญโดยปลอดภัยได้ ขอทุกท่านจงมีพลังกายพลังใจเข้มแข็งเพื่อปฏิบัติตามหน้าที่ ขอทุกท่านจงประสบความสำเร็จรุ่งเรือง.

พระบรมราโชวาท^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการสมาคมทนายความแห่งประเทศไทย^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันศุกร์ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๔

ขอขอบใจทางสมาคมที่ได้นำเงินรายได้มาสำหรับสมทบทุนในทุนอานันท์มหิตล สาขานิติศาสตร์ ซึ่งท่านได้สมทบมาแล้วหลายครั้ง เป็นจำนวนหลายหมื่นบาท คงได้เป็นประโยชน์ในด้านการส่งเสริมการศึกษาคือวิชานิติศาสตร์ ซึ่งก็เป็นวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งของสมาคมที่จะส่งเสริมการศึกษา

ผลงานต่าง ๆ ของสมาคมก็ได้เห็นประจักษ์หลายอย่างแล้วในด้านการแนะนำกฎหมายแก่ประชาชนและในการส่งเสริมวิชาการทางด้านกฎหมาย ทั้งได้กระชับมิตรระหว่างผู้ที่มีอาชีพเดียวกันอย่างดี ขอให้สมาชิกทุกท่านได้เล็งเห็นข้อหนึ่งนอกจากการเผยแพร่ความรู้ในด้านกฎหมายแก่ประชาชน คือพยายามที่จะพิจารณาเกี่ยวกับลักษณะของกฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน สถานการณ์เปลี่ยนแปลงในทางสังคมก็มีปัญหาอยู่เสมอ ทำให้มีปัญหาอยู่ว่ากฎหมายจะเป็นอย่างไรที่เชื่อว่าชราภาพหรือไม่ ก็เป็นปัญหาสำคัญซึ่งเป็นปัญหาสำหรับทุกคน ประชาชนทุกคน โดยเฉพาะผู้ที่มีอายุหรือมีอาชีพทางกฎหมายก็ย่อมจะต้องสนใจเป็นพิเศษ เข้าใจว่ากฎหมายนั้นก็คงมีชราภาพบ้าง มีไม่ชราภาพบ้าง แต่ส่วนมากคงพอใช้ได้ เพียงแต่อยู่ที่การปฏิบัติ ก็ขอให้พิจารณาถึงวิธีปฏิบัติของกฎหมายทั้งในฐานะทนาย ทั้งในฐานะผู้ที่มีความรู้และออกความเห็นว่าจะแก้ไขวิธีการอย่างไรบ้าง หรือมีวิธีปฏิบัติอย่างไรโดยที่จะทำให้กฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์และมีประโยชน์ต่อสังคม ความจริงคำว่ากฎหมายนั้นสำหรับคนทั่วไปก็ออกจะน่ากลัว นึกว่าเป็นกฎเกณฑ์ที่กดหัว เป็นหน้าที่ของผู้ที่มีวิชาที่จะต้องอธิบายให้คนทั่วไปว่ากฎหมายมีไว้สำหรับคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เพื่อให้บ้านเมืองและสังคมมีชื่อมีแปมีมีความสงบเรียบร้อยและมีความมั่นคงได้ ฉะนั้นก็ขอรับรองให้สมาชิกทั้งหลายได้พยายามเพ่งเล็งในทางนี้ ประกอบด้วยการชี้แจงกฎหมายแก่ประชาชน และหาวิธีที่จะดัดแปลงแก้ไขกฎหมาย หรือปฏิบัติทางกฎหมายของตนและของส่วนที่เกี่ยวข้องในนิติศาสตร์นี้ด้วย จะเป็นประโยชน์มากแก่สังคม และจะช่วยให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุขสมเจตนาของกฎหมายคือความสงบสุขของประชาชนก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีพลังทั้งกายทั้งใจแข็งแรงเพื่อปฏิบัติหน้าที่สำคัญของท่าน ขอให้ท่านประสบแต่ความเจริญรุ่งเรืองทุกประการโดยทั่วกันทุกคน.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายมารุต บุนนาค นายสมาคมทนายความแห่งประเทศไทย พร้อมด้วยคณะกรรมการของสมาคม ฯ รวม ๑๓ ราย เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินรายได้จากการจัดงาน “วันทนายความ ปี ๒๕๖๔” โดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนมูลนิธิอานันท์มหิตล สาขานิติศาสตร์

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร
แก่นักศึกษาของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ณ เนติบัณฑิตยสภา
วันจันทร์ที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๕

ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีด้วยอย่างมากกับผู้ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาทุกคน

ข้าพเจ้าใคร่ถือโอกาสอันพิเศษนี้ แสดงความคิดเห็นฝากไว้แก่ท่านทั้งหลายซึ่งส่วนใหญ่จะได้มีตำแหน่งและหน้าที่ ที่ต้องใช้กฎหมายเพื่อธำรงความยุติธรรมในบ้านเมืองว่ากฎหมายทั้งปวงนั้น เราบัญญัติขึ้นเพื่อใช้เป็นปัจจัยสำหรับรักษาความยุติธรรม กล่าวโดยสรุปคือ ใช้เป็นแบบแผนแห่งความประพฤติปฏิบัติของมหาชนสถานหนึ่ง กับใช้เป็นแม่บทในการพิจารณาตัดสินความประพฤติปฏิบัตินั้น ๆ ให้เป็นไปโดยถูกต้องเที่ยงตรงอีกสถานหนึ่ง

โดยที่กฎหมายเป็นแต่เครื่องมือในการรักษาความยุติธรรมดังกล่าว จึงไม่ควรจะถือว่ามีความสำคัญยิ่งไปกว่าความยุติธรรม หากควรจะต้องถือว่าความยุติธรรมมาก่อนกฎหมาย และอยู่เหนือกฎหมาย การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีใด ๆ โดยคำนึงถึงความถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น จะไม่เป็นการเพียงพอ จำต้องคำนึงถึงความยุติธรรมซึ่งเป็นจุดประสงค์ด้วยเสมอ การใช้กฎหมายจึงจะมีความหมาย และได้ผลที่ควรจะได้

จึงใคร่ขอให้ทุกท่านเตรียมกายเตรียมใจพร้อมทั้งสติและปัญญาไว้ให้มั่นคงเพื่อปฏิบัติงานอันสำคัญของแผ่นดิน ร่วมกันปกป้องรักษาปวงชนให้ได้รับความเที่ยงธรรมและอยู่ได้โดยปรกติสุข ระมัดระวังป้องกันอย่าให้ช่องโหว่ของกฎหมายกลายเป็นเครื่องมือที่จะนำมาใช้เพื่อเบียดเบียนกันและกัน ขอทุกท่านจงหมั่นตรวจตราสอดส่องในการบริหารงานด้านกฎหมาย ให้มีผลใช้บังคับตรงตามสภาพชีวิตที่แท้จริงของพลเมืองและประเทศชาติอย่างแท้จริง

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ข้าพเจ้าขออวยพรให้เนติบัณฑิตใหม่ ประสบความสุข ความสำเร็จ และความเจริญ
รุ่งเรืองทั้งในชีวิตและการทำงาน ขอให้ท่านทั้งปวงที่มาร่วมในพิธีนี้มีความสุขสวัสดิ์โดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต
วันจันทร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๕

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมาก ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ
ในโอกาสนี้

สมานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่สำคัญอย่างยิ่ง เกี่ยวด้วยผลได้ผลเสียของปวงชน
โดยตรง จึงถือได้ว่า สมาชิกแห่งสมานิติบัญญัตินี้ทุกคนมีความรับผิดชอบผูกพันอย่างแนบแน่นต่อ
ชีวิตของประเทศและประชาชน ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายสำนึกตระหนักในภาระอัน
ใหญ่ยิ่งดังกล่าว แล้วตั้งเจตนาอันแน่วแน่ ที่จะใช้ความเพียรพยายาม ความสุจริตเที่ยงธรรม
พร้อมทั้งพิจารณาณอันรอบคอบสุขุม ดำเนินงานทุก ๆ สิ่งให้สัมฤทธิ์ผลอันไพบูรณ์ เพื่อ
นำความเจริญวัฒนา ความร่มเย็นและความมั่นคงมาสู่บ้านเมือง ซึ่งเป็นจุดหมายอันสูงสุด
ของเราทุกคน

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศุภมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสมานิติบัญญัติแห่ง
ชาติ เพื่อดำเนินงานตามหน้าที่ต่อไป ขอคุณพระศรีรัตนตรัยจงบันดาลให้ภารกิจของสภา
รุดหน้าไปโดยเรียบร้อย ปราศจากอุปสรรคทั้งปวง บรรลุผลสำเร็จอันดีงามตามวัตถุประสงค์
ยังให้เกิดความผาสุก ความเจริญ ความมั่นคงแก่ประเทศชาติและประชาชนทั่วหน้า และ
ขอให้ท่านทั้งหลายมีความสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อตลอดไป.

กระแสพระราชดำรัส^(๑)
พระราชทานแก่คณะกรรมการเนติบัณฑิต รุ่นที่ ๒๒^(๒)
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันอังคารที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒

ขอขอบใจที่นำเงินการกุศลจากงานที่ได้จัดเพื่อที่จะพบปะกันในระหว่างเนติบัณฑิตรุ่นที่ ๒๒ มามอบ ทำให้นึกถึงว่าท่านทั้งหลายได้ผ่านการศึกษาและมาคุยกันเพื่อที่จะทำหน้าที่ในด้านกฎหมายโดยสมบูรณ์ ก็เป็นสิ่งที่น่าชื่นชม ทั้งได้แสดงปณิธานที่จะปฏิบัติงานอันสำคัญด้วยความตั้งใจและด้วยความรู้ในวิชาการที่ถูกต้องในกิจการ

งานในด้านกฎหมายเป็นงานที่สำคัญสำหรับบ้านเมือง เพราะว่าบ้านเมืองของเราจะต้องมีกฎเกณฑ์ มีระเบียบการที่แน่นแฟ้น เพื่อที่จะให้รักษาความยุติธรรมในหมู่ชน ความยุติธรรมนี้บางทีก็หายาก เพราะว่าพวกเราอยู่ในจำพวกที่ย่อมต้องนึกถึงผลประโยชน์ ผลประโยชน์จะต้องอยู่ในขอบเขต มิฉะนั้นจะมีการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน กฎหมายก็มีไว้สำหรับช่วยบรรเทาเท่านั้นเอง คือเมื่อความเบียดเบียนเกิดขึ้นแล้ว ก็แก้ไขเพื่อไม่ให้ความเบียดเบียนนั้นลุกลามไป ถ้าเราสามารถที่จะรักษาความเป็นระเบียบและความยุติธรรมได้ โลกเราก็จะอยู่เย็นเป็นสุข มีความสงบ เป็นรากฐานสำหรับให้มีความเจริญก้าวหน้าได้ตามความประสงค์

การที่จะรักษาความเรียบร้อยนี้ก็เป็งานที่จะต้องใช้สมอง ใช้ปัญญาที่เฉียบแหลมที่จะต้องร่วมมือกันเพื่อสร้างความดีนี้ไว้ ผู้ที่มีวิชาเหมือนกันก็ย่อมต้องร่วมมือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ก็จะต้องพยายามที่จะร่วมมือกับผู้อื่นเพื่อที่จะรักษาความดีตามอุดมคติ เมื่อ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายประภาศน์ อวยชัย เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา พร้อมด้วยคณะกรรมการเนติบัณฑิต รุ่นที่ ๒๒ รวม ๒๑ คน เฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงินรายได้จากการจัดงานเนติบัณฑิตสัมพันธ์ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ โดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สักครู่นี้มียุวพุทธิกสมาคมา ก็เมื่อออกจากห้องนี้ไป ก็ได้ขอร้องให้ทำตามอุดมคติที่
ยุวพุทธิกสมาคได้วางเอาไว้ และได้ขอร้องให้ร่วมมือกับทางฝ่ายอื่น ที่จะสร้างความเรียบ
ร้อย เช่นได้บอกไว้ว่าขอให้ร่วมมือในการอบรมและช่วยเหลือผู้อื่นที่ประสบเคราะห์ร้าย
ในกิจการอื่น ๆ ในที่นี้ก็ขอร้องกับท่านทั้งหลายและผู้ที่มีความรู้ในด้านกฎหมาย ให้ร่วม
มือกับผู้อื่นที่เขามีความรู้ในด้านนี้ และมีความตั้งใจในแนวอื่น ร่วมมือกันเพื่อให้จุดประ
สงค์ซึ่งทุกฝ่ายมีอยู่ด้วยกัน คือ ความมั่นคงและความผาสุกของส่วนรวม ขอให้ร่วมมือ
อย่างดี และสร้างความยุติธรรม สร้างความก้าวหน้า ความมั่นคง ด้วยการร่วมมือในด้าน
วิชาการ และทั้งร่วมมือในทางอุดมคติ

ฉะนั้น ก็ขอให้ทุกคนสามารถที่จะปฏิบัติงานที่สำคัญของตน และขอให้ร่วมมือ
กับผู้อื่นในงานที่จะสร้างความเรียบร้อย สร้างความก้าวหน้าแก่บ้านเมืองต่อไป ขอทุกท่าน
จงประสบความสำเร็จในงานการในหน้าที่ ความเจริญก้าวหน้าในชีวิตทุกประการ ขอให้
มีกำลังกายกำลังใจที่สมบูรณ์พร้อม และประสบความสำเร็จ.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดีที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๖

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมงานแจกประกาศนียบัตรของเนติบัณฑิตยสภาอีกครั้งหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมกับเนติบัณฑิต ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาทุกคน

ท่านทั้งหลายส่วนใหญ่ จะได้เป็นผู้นำในด้านกฎหมาย และผู้ประสาทความเป็นธรรมแก่ประชาชนต่อไป โดยอาชีพและหน้าที่ชอบที่จะถือว่างานของท่านเป็นงานสำคัญพิเศษ ซึ่งควรจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง อย่างละเอียดรอบคอบและเที่ยงตรง โดยสุดความสามารถ จะปล่อยให้ผิดพลาดบกพร่องไม่ได้เลยเป็นอันขาด

ข้าพเจ้าจึงใคร่ฝากข้อพิจารณาไว้ เพื่อประโยชน์ของการปฏิบัติงานของแต่ละคนว่า กฎหมายทั้งหมดซึ่งประกาศใช้บังคับแก่ประชาชนนั้น แม้จะมีบทบัญญัติอันเที่ยงธรรมและครอบคลุมไปถึงประชาชนทั่วประเทศอยู่ในตัว โดยหลักการ แล้วก็ตาม แต่คดีความที่เกิดขึ้นนั้นก็ยิ่งผิดแผกแปลกกันไปได้มาก ตามเหตุแวดล้อม สภาพการณ์ และพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคมของแต่ละท้องถิ่น การใช้กฎหมายบังคับคดีต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้วิจารณญาณอันถูกต้องของนักกฎหมายควบคุมไปด้วยทุกกรณี จึงจะสามารถรักษาความยุติธรรมไว้ มิให้สั่นคลอนและขาดตกบกพร่องได้ นักกฎหมายทุกคนจะต้องตั้งใจใช้กฎหมายเพื่อผดุงความเป็นธรรม ความผาสุกสงบ ความมั่นคงของมหาชนและประเทศชาติ ทั้งต้องเพ่งถึงการใช้วิจารณญาณอันถูกต้องให้มากที่สุด ควบคู่กับการใช้กฎหมายเสมอตลอดไป มิฉะนั้นอาจไม่บรรลุผลตามที่ทุกคนมุ่งหวัง

ขอขอบใจในน้ำใจไมตรีของทุกท่าน ในการที่ได้ต้อนรับข้าพเจ้าและพระราชินี และขออวยพรให้เนติบัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานทุก ๆ ประการตามที่มุ่งประสงค์.

พระราชดำรัส
ณ หอพระสมุด สวณจิตรลดา
วันอาทิตย์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖

วันนี้ เป็นวันมหาวิปโยค ที่น่าเศร้าสลดอย่างยิ่งในประวัติศาสตร์ชาติไทย ตลอดระยะเวลา ๖ - ๗ วัน ที่ผ่านมา ได้มีการเรียกร้องและการเจรจากัน จนกระทั่งนักศึกษาและรัฐบาลทำข้อตกลงกันได้ แต่แล้วมีการขว้างระเบิดขวดและยิงแกสน้ำตาขึ้น ทำให้เกิดการปะทะกัน และมีคนได้รับบาดเจ็บหลายคน ความรุนแรงได้ทวีขึ้นทั้งพระนคร ถึงขั้นจลาจล และยังไม่สิ้นสุด มีคนไทยด้วยกันต้องเสียชีวิตนับร้อย

ขอให้ทุกฝ่ายทุกคนจงระงับเหตุแห่งความรุนแรงด้วยการตั้งสติยับยั้ง เพื่อให้ชาติบ้านเมืองคืนสู่สภาพปกติเร็วที่สุด

อนึ่งเพื่อขจัดเหตุร้ายนั้น จอมพล ถนอม กิตติขจร ได้ขอลาออกจากตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีเมื่อค่ำวันนี้ ข้าพเจ้าจึงแต่งตั้งให้ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี

ขอให้ทุกคนทุกฝ่ายร่วมกันสนับสนุน เพื่อให้คณะรัฐบาลใหม่สามารถบริหารงานแผ่นดินได้โดยมีประสิทธิภาพเต็มเปี่ยม และแก้ไขสถานการณ์ให้คืนสู่สภาพเรียบร้อยได้โดยเร็ว ยังความสงบสุขความเจริญรุ่งเรืองให้บังเกิดแก่ประเทศและประชาชนชาวไทยโดยทั่วกัน.

กระแสพระบรมราชาโงวาท^(๑)

ในโอกาสที่นายสัจญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี
นำคณะรัฐมนตรีเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันอังคารที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๑๖

ข้าพเจ้าขอขอบใจนายกรัฐมนตรีที่ได้รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีทุก
ท่านที่ได้รับเป็นรัฐมนตรีในรัฐบาลใหม่ ท่านได้มารับตำแหน่งในวาระที่วิกฤตอย่างยิ่ง และ
เป็นสถานการณ์ที่ฉุกเฉิน การที่ได้รับตำแหน่งในวาระนี้จึงเป็นสิ่งที่ลำบากที่จะปฏิบัติต่อไป
เพราะว่างานต่าง ๆ จะต้องทำด้วยความกล้าหาญ ทำด้วยความรอบคอบ เพื่อให้สามารถ
นำพาประเทศชาติให้มีความมั่นคงและมีความเจริญต่อไป

ปัญหาของสถานการณ์ในปัจจุบันนี้มีแปลกประหลาดหลายอย่าง คือนอกจากงาน
ตามปกติของประเทศชาติที่จะต้องปฏิบัติ เช่นสวัสดิภาพของประชาชน ความก้าวหน้า
ของประชาชนตามปกติแล้ว ยังมีสถานการณ์ที่แหวกแนว และถ้าพูดถึงสถานการณ์แบ่ง
ก็ได้เป็นสองอย่าง แบ่งสถานการณ์เป็นทางวัตถุอย่างหนึ่ง กับสถานการณ์ทางจิตใจอีก
อย่างหนึ่ง ทางวัตถุสำหรับในกรุงเทพฯ นอกจากสถานการณ์ทางวัตถุที่เป็นปกติคือสิ่ง
ก่อสร้างขึ้นมา ซึ่งจะต้องพยายามสร้างให้ดีขึ้น ยังมีสิ่งที่ถูกทำลายซึ่งจะต้องซ่อมแซม
ในทางจิตใจก็เช่นเดียวกัน มีสิ่งที่จะต้องพัฒนาให้ประชาชนมีความคิดที่ดีมีความซื่อสัตย์
สุจริต และมีความคิดในทางพัฒนา และอีกอย่างหนึ่งก็ต้องซ่อมแซมจิตใจที่สูญลงไป
ด้วยเหตุการณ์ที่ได้ผ่านไปในสัปดาห์ที่แล้ว เหตุการณ์นี้ได้ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่าง
ประหลาด เพราะว่าเป็นเรื่องของจิตใจที่จะอยากให้มีการปกครองที่ถูกต้อง เพื่อให้ทุกคน
ได้สามารถอยู่ในประเทศไทยด้วยความมีเกียรติ ด้วยความปลอดภัย และด้วยความภูมิใจ
แต่สภาพในปัจจุบันนี้ก็พูดอีกอย่างได้เหมือนกันว่าเป็นอย่างไร ยิ่งค้ำกัน คือการได้มา
ซึ่งสำหรับคนภายนอกทั่ว ๆ ไปเห็นว่าเป็นการได้มาซึ่งประชาธิปไตย โดยได้ต่อสู้ และ

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

พระราชบัญญัติการระดม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ได้เท่ากับได้ชัยชนะว่ารัฐบาลนี้จะให้ประชาธิปไตย และได้แถลงแล้วก่อนอื่นว่าจะได้รัฐธรรมนูญภายใน ๖ เดือน แต่ในเวลาเดียวกันกลไกต่าง ๆ ของการปกครองก็ลเวงไปหมด เช่นการรักษาความสงบก็ตาม คือการรักษาความสะอาดทั้งทางจิตใจและทางวัตถุ แทนที่จะเป็นของทางราชการ ก็เป็นของเอกชน และรัฐบาลนี้ก็ต้องมีหน้าที่พิเศษ คือจะต้องทำให้ภาระต่าง ๆ กลับคืนมาสู่ตน ภาระต่าง ๆ ของรัฐบาล ของทางราชการก็ต้องกลับมาเป็นของทางราชการ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้บรรลุผลถึงจุดประสงค์ของการมีรัฐบาล ของการมีรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย คือเป็นผู้นำพาประเทศไปสู่ความเจริญหรือความดี และโดยมากตามแบบของประชาธิปไตย ก็คือมีการเลือกผู้แทนของแต่ละคนขึ้นมาเพื่อที่จะมาปกครองประเทศ มาเป็นสภาผู้แทนราษฎร และสภาผู้แทนราษฎรจึงได้เลือกหรือควบคุมผู้ที่จะมาเป็นคณะรัฐมนตรี ในปัจจุบันนี้คณะรัฐมนตรีตั้งขึ้นมามิใช่โดยที่ประชาชนได้เลือกขึ้นมา แต่โดยตั้งขึ้นมาเฉย ๆ มาทำหน้าที่ ซึ่งควรจะทำได้.

กระแสพระบรมราชาโฆวาท^(๑)

พระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา ครู และอาจารย์ ในโอกาสเข้าเฝ้าฯ^(๒)

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันเสาร์ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๑๖

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มีโอกาสพบปะกับนักเรียนนักศึกษาทั้งหลาย ผู้เป็นผู้แทนของนักเรียนและนักศึกษาอีกมากมาย และทราบดีว่าในระยะนี้มีความสะท้อนใจมาก โดยได้มีเหตุการณ์เกิดขึ้นที่ทำให้มีความรู้สึกเป็นพิเศษ เรื่องที่ได้ผ่านมานี้ย่อมเป็นสิ่งที่น่าสะท้อนใจมากจริง ๆ แต่ว่าถ้าเราทุกคนจะพิจารณาแล้วก็ต้องถือว่าเป็นบทเรียน และเป็นสิ่งที่จะเป็นรากฐานสำหรับอนาคตได้ ฉะนั้นเหตุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจึงต้องรับการพิจารณาอย่างรอบคอบ ในเบื้องต้นก็ขอแสดงความชื่นชม แม้ว่าอยู่ในสถานการณ์ที่น่าหนักใจปานใด แต่ความร่วมมือของเหล่านักเรียนนักศึกษาก็ทำให้สามารถกลับคืนสู่สภาพปกติในไม่ช้า ในเวลาอันสั้น ที่เห็นได้ชัดอย่างยิ่งก็เช่นการจราจร ซึ่งในเวลาที่ยี่สิบป่นปวน มีเหล่าลูกเสือได้มาช่วยอำนวยความสะดวก ซึ่งทำให้สถานการณ์เบาบางลงไปอย่างยิ่ง นอกจากนี้เวลามีเหตุอะไร ทุกคนก็ได้ช่วยกันเพื่อให้ระงับเหตุ อันนี้เป็นเหตุผลที่ทำให้บ้านเมืองของเราแม้จะมีความปั่นป่วนได้กลับคืนสู่สภาพปกติได้ และอย่างที่อธิบดีได้กล่าวว่านานาประเทศได้มีความยุ่งยาก แต่ประเทศไทยแม้จะมีความยุ่งยากก็ยังอยู่ได้ มันคงได้ อันนี้เป็นความลับ ฉะนั้นทุกคนจะเป็นนักเรียน จะเป็นนักศึกษา จะเป็นครูในสถาบันใดก็ตาม ตลอดจนประชาชนทั่วไปก็ต้องสำนึกถึงข้อนี้ซึ่งสำคัญ คือคนไทยทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในวัยใด มีศาสนาใด มีอาชีพใด ย่อมต้องช่วยซึ่งกันและกัน ช่วยกันอุ้มชูชาติบ้านเมืองคือส่วนรวมให้อยู่ได้ ข้อนี้ได้พูดมาเสมอและคงได้ยินจากหลายคนที่ได้คำแนะนำให้โฆวาทว่าทุกคนต้องนึกถึงส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ที่ต้องเห็นแก่ส่วนรวมเป็นที่ตั้งนั้นก็เพราะเหตุว่า แต่ละ

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชโองการให้ นายพงศ์ศักดิ์ วรสุนทรโรสด อธิบดีกรมอาชีวศึกษา นำนักเรียน นักศึกษา ครู และอาจารย์ ของสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และสามัญศึกษา เฝ้าฯ รับพระราชทานพระบรมราชาโฆวาท

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

คน แต่ละบุคคลต้องอาศัยส่วนรวมเป็นที่อยู่อาศัย ถ้าส่วนรวมอยู่เย็นเป็นสุขแต่ละบุคคลก็อยู่เย็นเป็นสุข ฉะนั้นทุกคนมีหน้าที่ที่จะสร้างให้ส่วนรวมมีความมั่นคงและความสงบ

เพื่อการนี้ก็ต้องพิจารณาต่อไปว่าจะทำอย่างไร แต่ละคนมีหน้าที่และได้รับคำบอกอยู่เสมอว่านักเรียนก็มีหน้าที่ที่จะเรียน อันนี้อาจน่ารำคาญบ้าง แต่ว่าเหตุผล คือแต่ละคนมีพลังของตัวเองสร้างขึ้นมา และรวมพลังก็เป็นพลังแรง พลังนี้มีหลายชนิด พลังกาย และพลังใจ ทั้งพลังความรู้ ถ้าได้รวบรวมพลังกายได้แล้วก็เป็นสิ่งอย่างหนึ่งที่น่าชื่นชม เพื่อให้พลังกายนี้ได้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมได้มากยิ่งขึ้น ต้องพยายามที่จะสร้างพลังวิชาความรู้และพลังใจให้มีขึ้น พลังจิตใจนี้ถ้าพูดโดยส่วนรวมแล้วเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะรวมทั้งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทราบว่าจะใคร่ควรสิ่งใดไม่ควร สิ่งทำให้สามารถที่จะคิดดีชอบเพื่อให้ตนได้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตน เพื่อตนเองและเพื่อส่วนรวมได้ดี ยกตัวอย่างเวลาเรามีความโกรธแค้น เราก็มีกำลังกายมาก แต่ว่ากำลังกายนั้นอาจมีไม่ได้เต็มที่ คือไม่ได้รับการควบคุมจากวิชาความรู้หรือสิ่งที่ดีที่อยู่ในตัวได้ อาจปะปะไปบ้าง ฉะนั้นความโกรธนั้นก็เป็นผลทำให้เราไม่สามารถที่จะใช้กำลังกายโดยเต็มเปี่ยม เหตุผลก็คือเวลาเรามีความโกรธ จิตใจของเราไม่สว่าง มีสิ่งที่มาครอบงำทำให้มืดมนไม่เห็นทางเราจึงอาจปะปะ และมีโช่เฉพาความโกรธ ความเศร้าก็ทำให้มืดก็ได้ หรือแม้แต่ความดีใจก็ทำให้มืดก็ได้ ฉะนั้นทุกคนจึงมีหน้าที่ที่จะควบคุมจิตใจ ทั้งจิตใจทางโกรธ ทางเศร้า หรือทางดีใจเพื่อให้ทุกคนสามารถที่จะมีความสว่างในใจ

ในวันนี้เพื่อที่จะให้ขจัดความเศร้าหรือความโกรธหรือความดีใจเพื่อให้มีความสว่าง จึงได้มีการสวดมนต์ของพระทั่วราชอาณาจักร เพื่อที่จะให้มีความสว่างไสวในใจของประชาชนทุกคน การสวดมนต์ครั้งนี้ ก็เป็นทางหนึ่งที่จะทำให้ระลึกถึงสิ่งที่ดีที่งาม และทำให้บุคคลแต่ละคนสามารถที่จะหาความสว่าง ที่สวดมนต์วันนี้ก็เป็นการสวดมนต์ทางพุทธศาสนา แต่ศาสนาอื่น ๆ ก็ได้มีการสวดมนต์เหมือนกัน ประชาชนในประเทศไทยก็มีศาสนาต่าง ๆ นานา แต่ละคนก็มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่จะยึดและมีความดีที่จะยึด ฉะนั้นควรที่จะพยายามที่จะยึดสิ่งที่ดีเพื่อความสว่างของตน

คราวนี้มาถึงวิธีที่จะทำให้มีความสว่าง สามารถที่จะมองเห็นสิ่งที่ดีที่งาม และสามารถที่จะสร้างกำลังใจและกำลังวิชาให้แก่ตน คือแต่ละคนที่มาในวันนี้ก็เป็นผู้ที่กำลังศึกษาวิชาความรู้ในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในวันข้างหน้าเพื่อสร้างตน สร้างบ้าน

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำริสดำเนินการเพื่อการปกครอง

เมืองให้มีความเจริญ ให้สามารถที่จะใช้วิชาความรู้ให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมและแก่ส่วนตัว ถ้าแต่ละคนพากเพียรที่จะศึกษาในวิชาการ จะเป็นวิชาการใดก็ตามอย่างเคร่งครัดและอย่างขะมักเขม้น ก็จะแก้ปัญหาในการสร้างบ้านเมืองได้อย่างยิ่ง เพราะเหตุว่าถ้าขาดวิชาความรู้ก็เท่ากับไม่สามารถที่จะใช้กำลังของตนเพื่อให้เป็นประโยชน์ได้เต็มที่ เมื่อมีโอกาสเรียน ก็จะทำให้สร้างเสริมตนเองให้มีความสามารถสูง ทำให้มีทางที่จะช่วยส่วนรวมมากขึ้น ตัวเองเท่ากับเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง เครื่องมือทุกชนิดถ้าเราไม่สามารถที่จะใช้ ก็ไม่เกิดประโยชน์ใด ๆ เครื่องมือมีเครื่องมือที่ง่าย ๆ และมีเครื่องมือที่ค่อนข้างจะมีกลไกที่ยุ่งยากและสับสน กลไกที่ยุ่งยากสับสนนั้น ถ้าทุกคนจะใช้ก็ต้องพยายามเรียนรู้ แต่กลไกที่ง่าย ๆ หรือเครื่องมือที่ง่าย ๆ ก็ต้องเรียนรู้เหมือนกัน ให้ง่ายตัวอย่างที่ง่ายที่สุดคืออย่างไม้บรรทัดที่แต่ละคนต้องใช้ทุกวิชาเขาก็ใช้ไม้บรรทัดตีเส้น โดยเฉพาะวิชาอย่างช่างก่อสร้างเขาก็ใช้ไม้บรรทัดสำหรับขีดเส้น ถ้าหากเราใช้ไม่เป็นก็ถือว่าเป็นไม้ แล้วก็เท่าที่ได้เห็น บางทีเคยเห็นเขาถือไม้บรรทัดไว้สำหรับตีหัวคน ไม่ใช่สำหรับมาใช้เพื่อที่จะวัดส่วนและขีดเส้น การใช้ไม้บรรทัดมาตีหัวคนนั้นก็มิประโยชน์เหมือนกัน แต่ว่าประโยชน์ของไม้บรรทัดก็จำกัดในข้อนั้น ใช้อื่น ๆ ก็ยังได้ แต่ถ้ามาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ของไม้บรรทัด ก็จะทำให้สามารถสร้างสรรค์สิ่งที่ดี แล้วก็ประโยชน์มากขึ้นตามลำดับ ไม้บรรทัดนั้นส่วนมากก็มีขีดเอาไว้ว่ามีเซนติเมตร บางอันที่มีมากกว่า อาจจะเป็นมมฉากหรือเป็นมมต่าง ๆ ถ้าเรามาใช้ประโยชน์จากไม้บรรทัดนี้ เราก็จะสามารถจะสร้างตึกรามที่ใหญ่โต เขียนแบบเขียนหรือสร้างถนนได้ เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมแก่ตนเองได้มาก ฉะนั้นการใช้เครื่องมือก็ย่อมต้องเรียนรู้วิชาให้ใช้เป็นประโยชน์ให้ใช้เต็มที่ แต่ละคนมีสมอง มีกาย ก็ต้องเรียนรู้ที่จะใช้ให้ถูกต้องเพื่อที่จะเป็นประโยชน์แก่ตน ประโยชน์แก่ส่วนรวม จึงขอวิงวอนให้นักเรียน นักศึกษาทั้งหลายให้พยายามที่จะสร้างตนเองด้วยการขะมักเขม้นในการเรียน การเรียนนี้เขาอาจว่าได้ว่าที่บอกให้เรียนเกิดขึ้น อาจนึกว่าให้เรียนเพราะว่าไม่อยากให้มาก่อความวุ่นวาย ถ้ามาถามว่าเป็นเช่นนี้จริงหรือเปล่า ก็ขอตอบว่าจริงส่วนหนึ่ง เพราะว่าคนที่มีความรู้จะสามารถที่จะก่อความวุ่นวายในทางที่มีประโยชน์ ถ้าเราก่อวุ่นวายทั้งที ก็ขอให้ก่อวุ่นวายที่เป็นประโยชน์ ในระยะเวลาที่ผ่านมาก็เป็นเวลาหลายปีอยู่ ก็เห็นว่าการแสดงความวุ่นวายที่เป็นประโยชน์บ้างไม่เป็นที่ประโยชน์บ้าง แต่ที่ไม่เป็นประโยชน์ก็มากอยู่ ใ้ไม่เป็นที่ประโยชน์นี้แหละที่หนักใจ ถึงขอให้ทุกคนพิจารณาในการหาความรู้วิชาการและหาความรู้ในทางจิตใจ เพื่อที่จะให้ความวุ่นวายที่ไม่เป็นประโยชน์นั้นเป็นประโยชน์ขึ้นมา ความวุ่นวายที่จะไม่เป็นประโยชน์นั้นเป็นสิ่งที่มิข้อเสียหลาย

พระราชทานผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

อย่าง เสียหายต่อตนเอง คือแต่ละคน แต่ละนักเรียน แต่ละนักศึกษา และเป็นข้อเสียแก่บ้านเมือง คือข้อเสียแก่แต่ละคน และแก่ชื่อเสียงของสถาบันของตน จะเป็นโรงเรียน จะเป็นมหาวิทยาลัย จะเป็นวิทยาลัยก็ตาม เสียหายเพราะจะทำให้คนเขาเสื่อมความนับถือ ถ้าก่อความวุ่นวายที่ไร้ประโยชน์ ทำให้เสื่อมความนับถือ ก็ทำให้เสื่อมกำลังของตนเองด้วยซ้ำ เพราะว่าคนก็ระแวงคนก็ดูถูก ฉะนั้นที่ขอวิงวอนให้เรียนและไม่ให้ก่อวุ่นวายนั้น ไม่ใช่เพราะผู้พูดวิงวอนเพื่อผู้พูด แต่ว่าวิงวอนเพื่อตัวของท่านเองทุกคน เพื่อให้มีชื่อเสียงที่ดี เมื่อมีชื่อเสียงที่ดีแล้ว กำลังของแต่ละคนจะเพิ่มขึ้นมา จะมีคนทั่วไปเขาเกรงใจเขานับถือ ความคิดที่ดี ซึ่งทุกคนก็เชื่อมั่นว่ามีความคิดที่ดี ที่จะสร้างงาน สร้างบ้านให้เจริญ ให้ไม่เหมือนนานาประเทศที่เขาล่มจม ไม่เหมือนนานาประเทศที่เขาประสบเหตุร้าย ให้เป็นเมืองไทยเป็นประเทศไทยที่คงอยู่ ที่มีเกียรติและมีความมั่นคง ก็ขอให้ทุกคนพยายามสร้างตนเพื่อที่จะสร้างบ้านได้ ข้อที่ได้กล่าวเหล่านี้ก็ยืนยันที่ทราบว่าจะแต่ละคนคิดอยู่เสมอ คิดมาอยู่ตลอด และเชื่อว่าทุกคนก็พยายามคิดยิ่งขึ้นในทุกวันนี้ เพราะว่าเหตุการณ์ของบ้านเมืองคับขัน ถ้าทุกคนพยายามที่จะขมกั้ขมมันในหน้าที่ของตน คือศึกษาวิชาความรู้ศึกษาใจของตัว ศึกษาสิ่งที่ดีที่งาม และปรองดองกัน ใช้กำลังของตัวในทางที่สร้างสรรค์ ในทางที่จะเป็นประโยชน์ หรือสร้างเกียรติของตน ซึ่งเท่ากับสร้างเกียรติของบ้านเมือง เราแน่ใจได้ว่าบ้านเมืองของเราจะอยู่ ทุกคนจะมีเสรีภาพ ทุกคนจะมีที่อยู่สบายอย่างก้าวหน้าได้แน่ ไม่ต้องให้ใครมากดหัวขี้ และประชาธิปไตยที่ทุกคนปรารถนาก็จะเกิดขึ้นโดยแท้

ในข้อสุดท้ายก็ขอพูดถึงว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่พูดนี้ คือการสร้างสรรคตนเอง การสร้างบ้านเมืองก็ตาม มิใช่สร้างในวันเดียว ต้องใช้เวลาต้องใช้ความเพียร ต้องใช้ความอดทนเสียสละ แต่สำคัญที่สุดคือความอดทนคือไม่ย่อท้อ ไม่ย่อท้อในสิ่งที่ดีงามนั้นทำมันน่าเบื่อ บางทีเหมือนว่าไม่ได้ผล ไม่ดัง คือดูมันครีทำดีนี้ แต่ขอรับรองว่าการทำให้ดีไม่ครีต้องมีความอดทน เวลาข้างหน้าจะเห็นผลแน่นอนในความอดทนของตนในความเพียรของตน ต้องถือว่าวันนี้เราทำยังไม่ได้ผล อย่าไปท้อบอกว่าวันนี้เราทำแล้ว ก็ไม่ได้ผล พรุ่งนี้เราจะต้องทำอีก วันนี้เราทำ พรุ่งนี้เราก็ทำ อาทิตย์หน้าเราก็ทำ เดือนหน้าเราก็ทำ ผลอาจได้ปีหน้า หรืออีกสองปีหรือสามปีข้างหน้า แต่ถ้าสมมติว่าวันนี้เราทำแล้วบอกว่าไม่มีประโยชน์ เพราะว่าพรุ่งนี้ไม่ได้ผล เลิกเสีย พรุ่งนี้ไม่ได้ผลแน่ เป็นสิ่งที่แน่นอน แต่ว่าพรุ่งนี้เราจะอยู่หรือไม่อยู่ก็ไม่ทราบ ก็เชื่อว่าอยู่ แต่ว่าปีหน้าเราจะอยู่หรือไม่ถ้าเราหยุดทำสิ่งที่ดี ฉะนั้น ความไม่ย่อท้อ ความเพียร ความเพียรนี้หมายความว่า

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำริสดำขการเพื่อการปกครอง

ว่าไม่ใช่ความเพียรในการทำงานเท่านั้นเอง หมายถึงความเพียรที่จะขมใจตัวเองด้วย ความกล้าหาญที่จะขมใจตัวเองให้อดทน ไม่ใช่อดทนแล้วก็เหมือนว่าใครทำก็ทำไป เราทนเอาไว้ เท่ากับคนอื่นเขาเอาเปรียบเรา ไม่ใช่อดทนที่จะยังไม่เห็นผล อดทนที่จะทราบว่าจะสิ่งใดที่เราทำต้องใช้เวลา ถ้าเราอดทน หรือถ้าพูดตามธรรมดาว่า “เหนียว” ไว้ อดทนในความดี ทำให้ดี เหนียวไว้ในความดีแล้ว ภายภาคหน้าได้ผลแน่

เคยพูดมาหลายแห่งแล้วหลายเรื่อง อย่างเช่นความเลวต่าง ๆ ที่มีอยู่ในเมืองไทย ความทุจริตคอร์รัปชันนั้น มี ถ้าแต่ละคนมีปณิธานที่จะไม่คอร์รัปชัน ที่จะไม่ทุจริต และสะสมกำลังของตน สร้างตัวเองให้มีความรู้ ให้มีความแข็งแกร่ง และรักษาความรู้ นั้น รักษาความแข็งแกร่ง ความมีปณิธานที่จะสร้างความสำเร็จสำหรับส่วนรวมและสำหรับส่วนตัว ถ้ารักษาเหนียวไว้ในความดีนี้ภายภาคหน้าความดีนั้นเกิดขึ้น เราก็ต้องรักษาความดีนั้นไปตลอด คนที่ยังมีอายุน้อยมีกำไรเพราะว่าสามารถที่จะถึงในภายหน้าในอนาคตได้ ถ้าเรารักษาความดีวันนี้จริง ๆ คือรักษาความดีที่สุจริต บริสุทธิ์แท้ ๆ รักษาไว้ได้ สิบปีข้างหน้าท่านทั้งหลายเป็นผู้ที่มีหน้าที่สำคัญ งานที่สำคัญ ผู้ที่อยู่ในหน้าที่ในกิจการสำคัญจะเป็นคนสุจริต จะเป็นที่ไม่คอร์รัปชัน เป็นที่มีวิชาความรู้ก็สร้างบ้านเมืองได้ มีอิทธิพล ยิ่งยี่สิบปีข้างหน้าคนที่มีความบริสุทธิ์ใจที่รักษาไว้ ที่เหนียวไว้จะมีมากขึ้น แล้วคนเลวก็ต้องถอย เมืองไทยก็จะมีแต่คนที่บริสุทธิ์ใจ แต่ก็เป็ความหวัง จึงขอวิงวอนเป็นครั้งสุดท้ายว่า ต้องเรียนต่อหาวิชาต้องสร้างตัวเอง มีความคิดพิจารณาที่รอบคอบ และเหนียวไว้ในความดีบริสุทธิ์ จึงจะทำให้งานที่ทำ ปณิธานที่ตั้งไว้ในระยะนี้เป็นผล เกิดเป็นประโยชน์ ก็ขอพูดแค่นี้ ขอให้การที่ทุกคนได้มีความสามัคคี มีความตั้งใจที่ดี มีความเข้มแข็ง ช่วยซึ่งกันและกัน ช่วยส่วนรวมเช่นนี้ เป็นผลทำให้ประสบความสำเร็จที่แท้จริง ที่บริสุทธิ์ และขอให้ทุกคนมีกำลังใจ กำลังกายต่อเนื่องไปเวลานาน ประสบแต่ความที่ดี ความที่งาม ประสบความสำเร็จ ทั้งในการศึกษา ทั้งในกิจการเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของส่วนรวม และความเจริญรุ่งเรืองของแต่ละคน ขอจงมีความสุขความเจริญทุกประการ.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมสมัชชาแห่งชาติ
ณ ราชตฤณมัยสมาคม แห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์
วันอังคารที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๖

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มาเปิดการประชุมสมัชชาแห่งชาติในวาระนี้

วัตถุประสงค์แห่งการแต่งตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ และหน้าที่ของสมัชชาแห่งชาติ นั้น ท่านทั้งหลายคงจะทราบดีโดยทั่วกัน เพราะได้แจ้งไว้แล้วในประกาศแต่งตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ ในการประชุมครั้งนี้ สมาชิกแห่งสมัชชาจะต้องกระทำหน้าที่ของท่านโดยสุจริตยุติธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ อันเป็นตัวแทนของผลประโยชน์ อาชีพ วิชาการ ตลอดจนทรรศนะความคิดเห็นอันกว้างขวาง ในประเทศของเราอย่างแท้จริง เพื่อที่จะได้ทำหน้าที่ทางนิติบัญญัติ รวมทั้งพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร อันจักได้ประกาศใช้เป็นหลักในการปกครองบ้านเมืองต่อไป

ข้าพเจ้ามั่นใจว่าท่านทุกคนที่มาประชุม ณ ที่นี้ มีเจตนาดีต่อบ้านเมือง และมีความรับผิดชอบต่อประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราทั้งปวง และด้วยความมั่นใจนี้ ข้าพเจ้าขอมอบหมายให้ท่านร่วมกันเลือกผู้ที่เหมาะสมจะได้เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

บัดนี้ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสมัชชาแห่งชาติ ณ บัดนี้ ขอให้การประชุมและการเลือกตั้งดำเนินไปโดยเรียบร้อย สำเร็จประโยชน์ที่ปรารถนาทุกประการ ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ มีความสุขความสวัสดิ์ด้วยกัน.

พระราชดำรัส

ในพิธีเปิดประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต
วันศุกร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๖

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมาก ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ
ในโอกาสนี้

สมานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ ถึงแม้ว่าโดยนิตินัยจะเป็นสภาแต่งตั้ง แต่ก็ได้
แต่งตั้งมาจากบุคคลที่สมาชิกแห่งชาติได้คัดเลือกแล้ว ว่าเป็นผู้ที่สมควรจะเป็นสมาชิกได้
ข้าพเจ้ามีความพอใจมากที่ได้เห็นว่า ผลแห่งการคัดเลือกนั้น ได้ทำให้สภามีสมาชิกที่มา
จากคนหลายกลุ่มหลายอาชีพ ซึ่งตามปกติอยู่ห่างไกลกัน แต่ได้มาร่วมประชุมกันในสภา
นิติบัญญัตินี้ เพื่อแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน แล้วร่วมกันตัดสินใจ
ในทางที่จะเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองที่รักของเราต่อไป ตามเจตนารมณ์แห่งการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตย ข้าพเจ้ามีความหวังว่าท่านทั้งหลายจะได้ร่วมกันรักษาเจตนารมณ์นี้
ไว้ ให้เป็นรากฐานแห่งการปกครอง ซึ่งประชาชนของข้าพเจ้าจะได้เข้ามามีส่วนมีเสียงโดย
สมบูรณ์ในเวลาข้างหน้า

ภารกิจที่ท่านทั้งหลายจะต้องรับต่อไปนั้น นับว่าเป็นภารกิจอันหนัก เพราะนอก
จากจะต้องพิจารณาร่างกฎหมายสำคัญต่าง ๆ ที่รัฐบาลจะได้เสนอขึ้นมา ในยามที่ประเทศ
ต้องตกอยู่ในภาวะแห่งความผันผวนในทางเศรษฐกิจและในทางการเมือง นี้แล้ว ท่าน
ทั้งหลายยังจะต้องเป็นผู้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร อันจักเป็นหลักในการปกครอง
ประเทศ ด้วยความเป็นธรรม ด้วยสันติสุข และด้วยความก้าวหน้า ต่อไป

ข้าพเจ้ามั่นใจว่า เมื่อได้ตระหนักในภารกิจอันหนักของท่านนี้แล้ว ท่านก็คงจะ
ได้ปฏิบัติหน้าที่ทั้งหมดด้วยความสุจริตเที่ยงธรรม และด้วยความรอบคอบสุขุม ให้กิจการ
งานทุกอย่างสัมฤทธิ์ผลอันสมบูรณ์ เพื่อความมั่นคงของบ้านเมือง และเพื่อประโยชน์สุข
ของประชาชนทั้งปวง

พระราชทานรัฐธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศุภมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อดำเนินงานตามหน้าที่ของสภาต่อไป ขอคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จงบันดาลให้กิจการทุกอย่างดำเนินไปโดยเรียบร้อย ปราศจากอุปสรรคใด ๆ จนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการ ขอให้ท่านทั้งหลายประสบแต่ความสุขสวัสดิ์ตลอดไป.

๑๑๔
สถาบันพระปกเกล้า

พระบรมราชาโชวาท

ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

ณ ศาลาดุสิดาลัย

วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

ขอแสดงความยินดีด้วยอย่างมากกับเนติบัณฑิตทุกคน ผู้ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

ท่านทั้งหลายคงจะได้ใช้วิชาการด้านกฎหมาย ดำเนินอาชีพและการทำงานต่อไปในเบื้องหน้า และส่วนใหญ่อีกคงจะได้มีตำแหน่งหน้าที่ ที่ต้องใช้กฎหมายเพื่อดำรงความยุติธรรมในบ้านเมือง อันจัดว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง ซึ่งจำเป็นต้องกระทำอย่างถูกต้องเที่ยงตรง ทั้งจะปล่อยให้บกพร่องผิดพลาดไม่ได้เลยเป็นอันขาด

หน้าที่ของท่านนั้น กล่าวโดยสาระมีสองทางสำคัญ คือในฐานะผู้ปฏิบัติใช้กฎหมายทางหนึ่ง กับในฐานะบุคคลผู้รู้กฎหมายอีกทางหนึ่ง ในฐานะผู้ใช้กฎหมาย ท่านจะต้องมั่นคงและเพียรพยายามอย่างที่สุด ทั้งในความเห็นทั้งในการปฏิบัติ ที่จะใช้กฎหมายเพื่อรักษาและผดุงความยุติธรรมโดยเคร่งครัด มิใช่เพื่อผลพลอยได้อื่นๆ โดยสังวรระวังอยู่ตลอดเวลา ที่จะใช้ความถูกต้องเป็นธรรมควบคู่กันไปกับตัวบทกฎหมาย ให้ความเป็นธรรมนั้นเป็นพื้นฐานรองรับทบัญญัติแห่งกฎหมายที่นำมาใช้ ในฐานะบุคคลผู้รู้กฎหมายนั้น ท่านจะต้องมีความสำนึกและความขวนขวายอยู่เสมอ ที่จะค้นคว้า ทั้งที่จะเอื้อเพื่อช่วยเหลือประชาชนทั่วไป ให้ได้มีความรู้ความเข้าใจในกลไกของการใช้กฎหมาย เพื่อป้องกันมิให้มีการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือเบียดเบียนกัน และเพื่อคุ้มครองรักษาความเที่ยงธรรม ความสงบสุขในแผ่นดิน

ข้าพเจ้าหวังอย่างยิ่งว่า เนติบัณฑิตจะทราบตระหนักในหน้าที่ทั้งนี้ จะเป็นผู้ขยันหมั่นสำรวจตรวจสอบตนเองอยู่เสมอ และจะประพฤติปฏิบัติตนปฏิบัติงานโดยเที่ยงตรงถูกต้อง

ขออวยพรให้ทุกท่านประสบความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ทั้งมีความสุขความสวัสดิ์ทุกเมื่อไป.

พระราชดำรัส^(๑)
พระราชทานแก่คณะรัฐมนตรี^(๒)
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันอังคารที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๑๘

คำปฏิญาณที่ท่านได้กล่าวมานี้ เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ฯ โดยแท้
ที่จะต้องปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่ปฏิบัติตามคำปฏิญาณอย่างเคร่งครัดนั้นก็ถือว่าเป็นผู้ที่
มีคุณธรรมอยู่ในตัวเอง และเป็นความดีสำหรับตัวเองและสำหรับประเทศ นอกจากนี้ถ้า
ปฏิบัติดี ก็จะเป็นผลดี

ขอให้มีความสำเร็จ สามารถปฏิบัติงานสำเร็จให้มีประโยชน์เพื่อประเทศชาติ

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ มาตรา ๑๗๘

พระบรมราชาโศวาท^(๑)

พระราชทานแก่คณะผู้พิพากษา ย^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๑๘

คำปฏิญาณที่ได้กล่าวนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ที่ให้ผู้พิพากษาที่จะออกไปปฏิบัติราชการครั้งแรกได้มีการปฏิญาณตน ตามความจริงนั้น คำปฏิญาณนี้ได้ทำไว้กับตัวตั้งแต่ครั้งแรกที่สำเร็จการศึกษาในวิชาของตัวเอง ตลอดมาจนถึงคราวนี้ และสมควรที่จะพิจารณาให้ตีว่ามีความสำคัญอย่างไร ถ้าปฏิญาณกันพร่ำเพรื่อก็อาจทำให้คำปฏิญาณหม่นหมองลงไป ควรที่จะสะสมความดีอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งใด หรืออยู่ที่ใด โดยเฉพาะผู้พิพากษานั้น ข้อความหรือจุดหมายของคำปฏิญาณการแสดงตนที่จะปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนนั้น มีความสำคัญมาก เพราะเท่ากับเป็นความยุติธรรม พึ่งมืออยู่ของตน และถ้าทำงานด้วยเจตนาดี ก็จะเป็นการช่วยเหลือประชาชนได้แท้จริง และสร้างให้บ้านเมืองมีความเจริญและมีชื่อเสียงได้

ฉะนั้น ควรที่จะพิจารณาอยู่เสมอว่า งานที่มีอยู่สำคัญเพียงใด และงานของผู้พิพากษา จะช่วยให้บ้านเมืองมีความมั่นคงอยู่ได้เพียงไหน ในฐานะส่วนตัวผู้มีความรู้ต้องพยายามที่จะอุ้มชูผู้ที่อาจด้อยความรู้ว่าตนอยู่เสมอ ฉะนั้น ขอให้พยายามปฏิบัติงานทั้งในด้านที่มีอยู่เป็นส่วนตัว และนอกหน้าที่ให้สมกับที่ได้รับยกย่องเป็นผู้พิพากษา ผู้ที่รักษาความยุติธรรม งานที่ไม่ใช่ง่าย แต่ถ้าวทำแล้วจะมีการตอบแทนอยู่ที่ตัวเอง นับถือตัวเองได้ว่าเป็นผู้ที่สุจริต บริสุทธ์ เป็นผู้ที่ขัดเกล้าตัวให้ประเสริฐขึ้นไป ให้มีความนับถือตัวเองอย่างแท้จริง ไม่ต้องสงสัยตัวเองเลย

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายสุธรรม ภัทราคม ประธานศาลฎีกา นำ นายจารุ ชาลีวรรณ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดตะกั่วป่า นายประชา ประสงค์จรรยา ผู้พิพากษาศาลจังหวัดแม่สะเรียง นายทวีสิทธิ์ คุณรัตนศิริ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอน และนายประศาสน์ สิงฆมานันท์ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดเบตง เฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ก็ขอให้ได้สามารถปฏิบัติงานด้วยความเรียบร้อยตลอด เป็นเกียรติแก่ตนเอง มีความสบายใจ มีความภูมิใจ ขอให้มีความกล้าใจกล้ากายเข้มแข็ง ที่จะปฏิบัติงานเพื่อประเทศ ปฏิบัติตนให้ดีที่สุด เป็นประโยชน์ต่อตน เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง ขอจงประสบความสำเร็จรุ่งเรืองทุกประการ.

พระบรมราโชวาท^(๑)
ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ณ ศาลาดุสิดาลัย
วันพฤหัสบดีที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

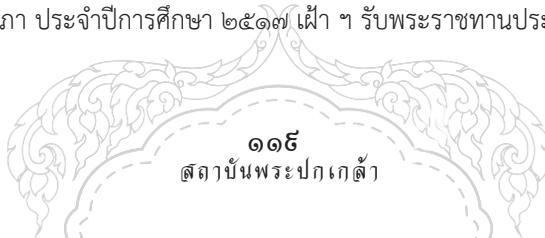
ข้าพเจ้ายินดีที่ได้พบกับคณะเนติบัณฑิต และได้มอบประกาศนียบัตรแก่เนติบัณฑิตใหม่ในโอกาสเดียวกัน ขอแสดงความชื่นชมด้วย กับผู้ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จครั้งนี้ทั่วกันทุกคน

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว ส่วนใหญ่คงจะได้ใช้วิชาการด้านกฎหมายดำเนินการงานเป็นหน้าที่เพื่อรักษาความยุติธรรมและประสาคความเป็นธรรมแก่ประชาชน ดังนั้น โดยอาชีพและหน้าที่ ชอบที่จะถือว่าแต่ละท่านทำงานที่สำคัญพิเศษ ซึ่งจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวังอย่างละเอียดรอบคอบ มั่นใจ และเที่ยงตรงบริสุทธิ์ ไม่ปล่อยให้ผิดพลาดบกพร่องด้วยประการใด ๆ

การพิจารณาตัดสินอรรถคดีนั้น กระทำตามตัวบทกฎหมาย ตัวบทกฎหมายจึงสำคัญมาก และจะต้องมีทบัญญัติอันถูกต้อง เป็นธรรม ปราศจากช่องโหว่ สำหรับกฎหมายไทย ได้ชื่อว่าเป็นกฎหมายที่ดีทีเดียว มีความเป็นธรรมมากที่สุด และมีช่องโหว่น้อยที่สุด ความไม่เป็นธรรม หากจะเกิดขึ้นในการตัดสินอรรถคดี ไม่น่าจะอยู่ที่ตัวบทกฎหมาย แต่อยู่ที่ตัวบุคคล トラบใดที่ใช้กฎหมายมีความสุจริต มีจรรยาและมโนธรรมของนักกฎหมายมั่นคงแล้ว ก็ไม่ควรจะเกิดความผิดพลาด

เมื่อกฎหมายของเราดีอยู่แล้ว จุดใหญ่ที่สำคัญที่สุดในการธำรงรักษาความยุติธรรมในบ้านเมือง จึงได้แก่การสร้างนักกฎหมายที่ดี ที่จะสามารถวิเคราะห์และใช้กฎหมายได้ตรง

^(๑) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา และคณาจารย์นำผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ เฝ้า ฯ รับพระราชทานประกาศนียบัตรเนติบัณฑิต.

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ตามจุดประสงค์ ข้าพเจ้าจึงปรารถนาอย่างยิ่ง ที่จะให้ทุกคนสร้างตนให้เป็นนักกฎหมายที่ดีที่แท้ โดยฝึกตนให้มีความกล้าในอาชีพของนักกฎหมาย คือกล้าที่จะปฏิบัติการไปตามความถูกต้องเที่ยงตรง ทั้งตามกฎหมายและศีลธรรม ไม่ปล่อยให้เกียรติ คือความเอียงเอนไปด้วยความหวาดกลัวในอิทธิพลต่าง ๆ เข้าครอบงำ สำหรับเป็นกำลังส่งให้ทำงานได้ด้วยความองอาจ มั่นใจ และมุมนะ อีกประการหนึ่งต้องฝึกให้มีความเคารพเชื่อมั่นในศีลธรรมคือความถูกต้องตามคลองธรรม ตามความเป็นจริงอย่างมั่นคง ไม่หวั่นไหวด้วยโลกธรรม ไม่เห็นสิ่งอื่นใดว่ายิ่งไปกว่าความจริง สำหรับป้องกันมิให้ความอยุติธรรมและความทุจริตเกิดขึ้น นอกจากนั้น ต้องฝึกให้มีความสุขถึถ้วนในกระบวนการทำงานทุกชั้นทุกตอน สำหรับประคับประคองป้องกันมิให้การงานบกพร่องผิดพลาดแม้ในสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ทั้งนี้เพื่อทุกคนจักได้เป็นนักกฎหมายที่แท้จริง ที่จะขจัดช่องโหว่ในกฎหมายให้หมดไป และทำให้การใช้กฎหมายเป็นไปตามวัตถุประสงค์อันสูงที่มุ่งหมายไว้

ขออวยพรให้เนติบัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตและการงาน ของให้ท่านทั้งปวงที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีความสวัสดิ์ทุกเมื่อ.

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะรัฐมนตรีในโอกาสเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณตน
ก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันจันทร์ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๑๙

คำสัตย์ปฏิญาณของรัฐมนตรีที่เข้าเฝ้า ฯ รับตำแหน่งครั้งนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติ
ของรัฐธรรมนูญ ถ้าอยากจะรักษาระบอบประชาธิปไตยก็ต้องพยายามรักษาคำสัตย์ปฏิญาณนี้
โดยเคร่งครัด ทั้งในคำและนึกในใจ เพื่อที่จะสร้างเสริมให้การปกครองแบบประชาธิปไตย
เป็นไปโดยดี และมีประโยชน์ต่อประเทศชาติ คำสัตย์ปฏิญาณใด ๆ จะมีความหมาย ต้องถาม
ความรู้สึกว่า เมื่อไรเราจำ แม้จะไม่ได้มีการบังคับตามกฎหมาย และยิ่งไม่มีคำบังคับตาม
กฎหมาย ก็ควรจะถือว่าเป็นคำกล่าวที่แสดงความตั้งใจที่จะปฏิบัติงาน ปฏิบัติตนให้ดี โดย
เฉพาะในสมัยนี้ เวลานี้ เหตุการณ์นี้ เราจะต้องร่วมกันปฏิบัติให้ชาติบ้านเมืองมีความมั่นคง
โดยแท้จริง โดยอาศัยหลักที่มีในกฎหมาย ตลอดจนบทบัญญัติที่มีในรัฐธรรมนูญ ให้
สามารถรักษาบ้านเมืองให้มีความปึกแผ่นสามัคคีกัน และเราทั้งหลายทุกคนจะอยู่ได้โดย
ผาสุก

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายที่ได้ให้คำสัตย์ปฏิญาณนี้ จงสามารถที่จะทำตามความหมาย
ของคำสัตย์ปฏิญาณนี้ เพราะเหตุว่า เราจะต้องร่วมกันสร้างสรรค์บ้านเมืองให้มีกำลังพอที่
จะต้านกับเหตุการณ์ใด ๆ ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งก็ทราบดีแล้วว่าในประเทศนี้เรายังมีระเบียบที่ดี
และจะสามารถเผชิญกับเหตุการณ์ของโลกได้ ขอให้ท่านทั้งหลายจงประสบความสำเร็จใน
การงานของตน มีกำลังกายกำลังใจพร้อมสมบูรณ์ มีความเจริญรุ่งเรืองทั่วหน้ากัน.

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี
นำรัฐมนตรีที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งใหม่ จำนวน ๑๓ คน เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายสัตย์
ปฏิญาณตนก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

พระบรมราชาโชวาท^(๑)

พระราชทานเนื่องในโอกาสที่ผู้พิพากษาประจำกระทรวง

เฟ่า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันศุกร์ที่ ๙ เมษายน ๒๕๑๙

คำให้สัตย์ปฏิญาณตนของผู้พิพากษาที่จะเข้ารับหน้าที่เป็นครั้งแรกนั้น เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนุญ แต่คำเปล่งนั้นควรจะมาจกหัวใจของแต่ละคน ทั้งมาจากความเป็นผู้พิพากษา คือ ความเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการ ซึ่งจะต้องรักษาความยุติธรรมเป็นสำคัญ และคณะผู้พิพากษาที่เข้ามาในวันนี้ ได้นำเงินมาเพื่อสมทบทุนในมูลนิธิสายใจไทยนั้น ก็แสดงซึ่งความห่วงใยต่อประเทศชาติอย่างเห็นประจักษ์ ฝ่ายตุลาการนี้เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการปกครองประเทศชาติ ในระบอบประชาธิปไตยหรือจะในระบอบใดที่เห็นความสำคัญของความผาสุกของประชาชน ฉะนั้น ท่านทั้งหลายมีหน้าที่สำคัญ ได้ตั้งจิตอธิษฐานอย่างแรงกล้าที่จะปฏิบัติอย่างเข้มงวด อย่างยุติธรรม และอย่างสุจริตนั้น ก็เป็นสิ่งที่น่าปลื้มใจ และเชื่อว่าประเทศชาติจะอยู่ได้ต่อไปอย่างแน่นอนและมั่นคง

ที่ท่านนึกถึงเจ้าหน้าที่ ทหาร ตำรวจ อาสาสมัคร และทุกฝ่ายที่เขาปฏิบัติหน้าที่เพื่อรักษาความมั่นคงในการป้องกันโดยตรงนั้น ก็แสดงให้เห็นว่า ท่านก็ห่วงใยประเทศชาติ และห่วงใยผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่อันตรายเหล่านั้น แต่ขอท่านถือว่า ที่ให้บริจาคนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของการช่วยให้ความมั่นคงของประเทศ อีกส่วนที่สำคัญยิ่ง คือ การปฏิบัติของท่านเอง ถ้าแต่ละคนปฏิบัติหน้าที่ให้ความยุติธรรม และไม่ใช่ให้ความยุติธรรมในหน้าที่ผู้พิพากษาอยู่ในโรงศาลเท่านั้นเอง แต่ให้ความยุติธรรม ดูว่าอะไรจะแก้ไขได้ แม้จะบอกว่าไม่ใช่หน้าที่ผู้พิพากษาที่จะไปแก้กฎหมายหรือแก้การปกครอง แต่ในฐานะผู้มีความรู้ ผู้มีเหตุผล

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายสุธรรม ภัทราคม ประธานศาลฎีกา นำผู้พิพากษาประจำกระทรวงเฟ่าทูลละอองธุลีพระบาทถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

และผู้รู้จักจิตใจของคน ทั้งฐานะผู้ที่รักชาติส่วนรวม ต้องแสวงหาวิธีการที่จะแก้ไขใน
ทุก ๆ ทาง ในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้ และผู้ที่เป็นเจ้าของประเทศผู้หนึ่ง มีสิทธิ
ที่จะพูด มีสิทธิที่จะคิด และมีสิทธิที่จะปรึกษาหารือกันในฐานะประชาชน

ฉะนั้น ก็ขอร้องให้ท่านทั้งหลายนอกจากคำปฏิญาณที่ได้เปล่งไว้ ให้พยายามปฏิบัติ
ด้วยความร่าเริงใจ ที่ใช้คำว่าร่าเริงใจ หมายความว่า เต็มใจ ไม่ใช่เพราะถูกบังคับ จะเป็น
บังคับของกฎหมายรัฐธรรมนูญ หรือบังคับของคำปฏิญาณ หรือบังคับของผู้บังคับบัญชา
แต่บังคับของตัวเองจึงจะร่าเริงใจว่าได้ทำหน้าที่ของตน ทำหน้าที่ที่เหมาะสม เพื่อรักษาส่วน
รวม และในที่สุดก็รักษาตัวเอง ในด้านความปลอดภัยของตัวเอง และในด้านความพอใจ
ของตัวเอง สร้างเกียรติแก่ตัวเอง สร้างความร่าเริงใจแก่ตัวเอง ฉะนั้นก็ขอให้ท่านได้พิจารณา
อย่างรอบคอบว่า เมื่อออกไปรับหน้าที่แล้ว จะต้องทำอะไร คือ ประกอบด้วยงานใน
ราชการโดยตรง งานในฐานะผู้รู้ ผู้ที่มีความรู้ดี ผู้ที่มีเหตุผลดี สามารถที่จะใช้ความเฉลียว
ฉลาด พิจารณาสถานการณ์ต่าง ๆ ในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศ คือ เป็นคนไทยที่อยากจะ
เห็นความผาสุกของส่วนรวม เพื่อให้มีความภูมิใจได้ว่า มีประเทศที่มีความมั่นคง

ขอให้ท่านทั้งหลายจงสามารถปฏิบัติหน้าที่ และบรรลุเป้าหมายทุกอย่างที่ได้ตั้งเอา
ไว้ที่ขอบธรรม และที่สร้างสรรค์ ขอท่านทั้งหลายจงมีแต่ความเจริญผาสุก กำลังกาย กำลัง
ใจสมบูรณ์ เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายของท่าน และเป้าหมายของส่วนรวม ขอจงประสบแต่
ความเจริญ.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันศุกร์ที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ โอกาสนี้

ภาระหน้าที่ของสมาชิกแห่งรัฐสภา มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ จำเป็นที่จะต้องใช้สติปัญญาความสามารถของท่านปฏิบัติโดยเต็มกำลัง เพื่อให้ดำเนินไปตามวิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญ การปรึกษาตกลงในปัญหาใด ๆ ที่จะมีขึ้นในสภานี้ ควรเป็นไปอย่างมีเหตุผลและหลักการ ทั้งด้วยความสมัครสมานสามัคคี ร่วมมือกันด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน

บัดนี้ถึงเวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย อันเป็นที่เคารพเลื่อมใสของชาวเรา จงดลบันดาลให้การดำเนินงานของสภานี้เป็นไปโดยเรียบร้อย บรรลุผลสำเร็จอันพึงประสงค์ อำนวยความเจริญผาสุกแก่อาณาประชาราษฎร์และแก่ชาติบ้านเมืองยั่งยืนสืบไป ทั้งขอให้ท่านทั้งหลายมีความสุขความสวัสดิ์โดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะรัฐมนตรีในโอกาสเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่^(๒)
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๑๙

การที่คณะรัฐมนตรีได้มาปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่นั้น เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมีความหมายว่าแต่ละท่านได้ตั้งจิตอธิษฐาน และได้ตั้งปณิธาน ที่จะปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญโดยเปล่งด้วยวาจาออกมา ความจริงแต่ละคนที่เข้ามารับหน้าที่ที่สำคัญเช่นนี้ก็เชื่อได้ว่าได้ตั้งใจเอาไว้แล้วในการที่จะทำงานตามที่มีโอกาสที่ได้ทำ และโอกาสนี้คือหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรีแต่ละท่านก็ย่อมทราบดีว่ามีความสำคัญเพียงไร สำหรับประเทศชาติ คณะรัฐบาลคือส่วนบริหารของทั้งประเทศ ความเป็นไปของประเทศ ความมั่นคงของประเทศ ความสุขความสบาย ความก้าวหน้าของประชาชนก็ขึ้นอยู่กับที่คณะรัฐบาลจะปฏิบัติดีชอบ ด้วยความเฉลียวฉลาด ด้วยความตั้งใจแน่วแน่

ฉะนั้น เชื่อได้ว่า คำปฏิญาณทั้งหมดท่านได้จำไว้ในใจหมดแล้ว ก็ขอให้รักษาไว้เพื่อที่จะให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง โดยเฉพาะท่านต่างก็ทราบว่าเวลานี้มีสภาพหรือสถานการณ์ทั่วโลกที่ไม่ค่อยจะน่าชื่นชมนัก แม้จะเป็นสิ่งธรรมดาว่า โลกก็ต้องมีความวุ่นวายเป็นครั้งคราวอย่างเช่นที่ดำรงอยู่เสมอ เวลานี้เป็นเวลาที่ว่าวุ่นวายย่อมทำให้ประเทศไทยได้รับผลแห่งความวุ่นวายนั้นด้วย ฉะนั้น การที่คณะรัฐบาลนี้เข้ารับหน้าที่ก็เป็นเวลาที่ลำบาก แต่ทุกคนก็หวัง ทุกคนทุกอาชีพประชาชนทั้งประเทศเขาหวังว่า รัฐบาลนี้จะฟันฝ่าอุปสรรคด้วยความแข็งแรง เข้มแข็ง ด้วยวิชาการและด้วยความคิดที่ตั้งใจบริสุทธิ์ผุดผ่องเพื่อให้นำประเทศผ่านอุปสรรคและความลำบากทั้งหลายตามที่ประเทศไทยได้ผ่านมาแล้ว

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งใหม่ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายสัตย์ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับปฏิบัติหน้าที่

พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครอง
พระมหากษัตริย์และพระราชนัดดา

ก็ขอให้ท่านระลึกว่าประเทศไทยได้สามารถตั้งอยู่มาเป็นเวลาช้านาน มีเอกภาพและมีความ
สมบูรณ์เป็นชาติที่แข็งแกร่งมาเป็นเวลานาน ไม่ใช่ชาติใหม่ ๆ ไม่ใช่ที่เราตั้งขึ้นมาอย่างผิด
หรืออย่างที่มาปะติดปะต่อ ชาติไทยเรามีบุคลิกของตนในฐานะชาติ ฉะนั้นเป็นหน้าที่ของ
ท่านทั้งหลายที่จะรักษาบ้านเมืองให้คงอยู่ ถ้าช่วยกันทำด้วยความตั้งใจแล้ว เชื่อว่าประชาชน
ทั้งหลาย เจ้าหน้าที่ทุกคนที่มีความสามารถก็จะร่วมแรงหนุนรัฐบาลให้อยู่ และให้สามารถ
ปฏิบัติ ไม่มีการขัดข้อง หรือมีการแก่งแย่ง หรือมีการแก่งแย่งที่จะให้การทำงานนี้เสียผลไป
นอกจากผู้ที่อยากที่จะให้บ้านเมืองประเทศชาติแตกสลายไปเพื่อประโยชน์ซึ่งไม่ใช่ไทย
ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้ทำตามปณิธานที่ได้ตั้งไว้ในใจก่อนที่จะเป็นรัฐมนตรีด้วยซ้ำ
ให้แน่วแน่ และปฏิบัติตามด้วยความมั่นใจ

ขอท่านทั้งหลายจงประสบความสำเร็จ และมีกายใจเข้มแข็ง แข็งแรง สามารถ
นำความเจริญมั่นคงมาสู่ประเทศ.

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๑๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหา-
วิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมีความพอใจที่ได้ทราบว่ากิจการของมหาวิทยาลัยทุก ๆ ด้าน
รวมทั้งการเผยแพร่วิทยาการให้ถึงประชาชน ได้ดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี ขอแสดงความ
ชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จใน
ครั้งนี้

วิชาการต่าง ๆ ที่จัดสอนในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นั้น กล่าวโดยเบ็ดเสร็จ ก็คือ
วิชาการสำหรับใช้ในการส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศโดยตรง ดังนั้น เมื่อมอบปริญญา-
บัตรที่นี้จึงรู้สึกยินดีที่บ้านเมืองของเราจะได้กำลังของผู้มีความรู้และมีความกระตือรือร้น
มาช่วยงานของชาติเพิ่มขึ้น

โครงการพัฒนาต่าง ๆ ตั้งขึ้นเพื่อปรับปรุงดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่แล้ว คือทรัพยากรตาม
ธรรมชาติให้เกิดผลเป็นประโยชน์แก่ประเทศและประชาชนส่วนรวมให้ได้มากที่สุด ในทาง
ปฏิบัตินั้น นอกจากจะได้ผลส่วนใหญ่ หรือส่วนรวม ตามจุดประสงค์แล้ว บางทีก็อาจ
ทำให้มีการเสียหายในบางส่วนได้บ้าง เพื่อที่จะให้โครงการมีผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย จำเป็น
ต้องพิจารณาจัดตั้งโดยรอบคอบและละเอียดถี่ถ้วน ให้ทราบว่าผลที่เกิดจากโครงการนั้นจะ
มีขอบเขตต่อเนื่องไปเพียงใด และมีผลดีผลเสียประการใด ที่จุดใดบ้าง จักได้สามารถวาง
แผนงานให้สอดคล้องต้องกันทุกส่วนทุกชั้น เพื่อแก้ไขส่วนที่จะเสียหายให้กลับเป็นดี ให้
โครงการได้ประโยชน์มากที่สุด บัณฑิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ควรจะต้องได้รับการ
ศึกษามาเป็นอย่างดี มีความรู้สูง สมควรที่สุดที่จะรับภาระดังกล่าว จึงขอให้แต่ละคน
บำเพ็ญตนเป็นนักวิชาการที่ดี เป็นนักปฏิบัติที่สามรถ ที่จะใช้วิชาความรู้พร้อมทั้งความ
คิดพิจารณาอันสุขุม ให้เป็นประโยชน์แก่กุลประเทศชาติและประชาชนได้อย่างแท้จริง

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ และทุก ๆ ท่านที่ร่วมชุมนุมในพิธีนี้ มีความสุขสวัสดิ
พร้อมทั้งความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงานทุกประการ.

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วันศุกร์ที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๑๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีกรวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้กล่าวในที่ประชุมนี้เป็นความว่า ในการวางโครงการพัฒนาเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศนั้น จำเป็นต้องพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนว่า ผลจากโครงการที่จัดมีขอบเขตต่อเนื่องไปเพียงใด และมีผลดีผลเสียที่จุดใดอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้วางแผนงานให้สอดคล้องต้องกันทุก ๆ ส่วน ให้โครงการได้ประโยชน์มากที่สุด บัณฑิตของมหาวิทยาลัยมีความรู้ความสามารถอันเหมาะสมที่จะรับภาระนี้ จึงควรที่จะได้บำเพ็ญตัวเป็นนักวิชาการที่ดี เป็นนักปฏิบัติที่สามารถ ในอันที่จะใช้วิชาการโดยรอบคอบสุขุม ให้เป็นประโยชน์แก่อุทิศประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริงต่อไป

การจะทำงานให้มีประสิทธิผลและได้ดำเนินไปได้โดยราบรื่นนั้น จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องทำด้วยความรับผิดชอบอย่างสูง ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง ไม่บิดเบือนจุดประสงค์ที่แท้จริงของงาน สำคัญที่สุด ต้องเข้าใจความหมายของคำว่า “**ความรับผิดชอบ**” ให้ถูกต้องขอให้เข้าใจว่า “**รับผิดชอบ**” ไม่ใช่การรับโทษ หรือถูกลงโทษ “**รับชอบ**” ไม่ใช่รับรางวัล หรือรับคำชมเชย การรู้จักรับผิดชอบ หรือยอมรับรู้ว่าอะไรผิดพลาดเสียหาย และเสียหายเพราะอะไร เพียงใดนั้น มีประโยชน์ทำให้บุคคลรู้จักพิจารณาตนเอง ยอมรับความผิดของตนเอง โดยใจจริง เป็นทางที่จะช่วยให้แก้ไขความผิดได้ และให้รู้ว่าจะต้องปฏิบัติแก้ไขใหม่ ส่วนการรู้จักรับชอบหรือรู้ว่าอะไรถูก อันได้แก่ถูกตามความมุ่งหมาย ถูกตามหลักวิชา ถูกตามวิธีการนั้น มีประโยชน์ทำให้ทราบแจ้งว่า จะทำให้งานสำเร็จสมบูรณ์ได้อย่างไร จักได้ถือปฏิบัติต่อไป นอกจากนั้น เมื่อเข้าใจความหมายของคำว่า “**รับผิดชอบ**” ตามนัย

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาบาทและพระราชดำริสดำเนินการเพื่อการปกครอง

ดังกล่าวแล้ว ผู้ที่เข้าใจซึ่งในความรับผิดชอบ จะสำนึกตระหนักได้ทันทีว่า ความรับผิดชอบ
คือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ทำ จะหลีกเลี่ยงละเลยไม่ได้ จึงใคร่ขอให้บัณฑิตศึกษาและ
สั่งวรระวังในความรับผิดชอบให้มากที่สุด ผู้ใดมีความรับผิดชอบ จะสามารถประกอบ
การงานให้บรรลุผลสำเร็จ ตามที่มุ่งหมายไว้ ได้อย่างแน่นอน

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ และทุก ๆ ท่านที่ร่วมชุมนุมอยู่ในพิธีนี้ มีความสุขสวัสดิ
พร้อมทั้งความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงานทุกประการ.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่สภามัคคีสมาคม ในพระบรมราชูปถัมภ์
เพื่อเชิญไปอ่านในการชุมนุมสภามัคคีสมาคมประจำปี
ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๑๙

ขอแสดงความชื่นชมยินดีด้วย ที่สภามัคคีสมาคมจัดงานชุมนุมประจำปีขึ้นอีกดังเคย การชุมนุมเช่นนี้เป็นประโยชน์มากในทางที่จะก่อให้เกิดความปรองดองกัน และให้เกิดความเข้าใจในความคิดจิตใจของกันและกันลึกซึ้งยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญอย่างยิ่งของบุคคล ในการที่จะร่วมกันทำงานใหญ่ระดับชาติในภายหน้า

อาจเป็นเพราะปัจจุบันนี้โลกแคบเข้า ชาติต่าง ๆ ติดต่อกันได้สะดวกกว้างขวางมาก จึงมีความคิดและความเห็นเกิดขึ้นในหมู่คนเป็นอันมากกว่าประเทศและชาติกำเนิด มีใช้สิ่งสำคัญที่จะยึดถือเหมือนแต่ก่อน จุดมุ่งหมายที่พึงยึดมั่น ควรจะเป็นอุดมการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งบุคคลจะต้องพยายามชวนชวนต่อสู้เพื่อให้ได้มาเหมือนกันหมด ท่านทั้งหลาย น่าจะพิจารณาความคิดนี้ให้ละเอียดลึกซึ้งพร้อมทุกแง่ทุกมุมด้วยเหตุผลและด้วยปัญญาอันอิสระ เมื่อได้พิจารณาแล้ว ท่านอาจเห็นว่าชาติและประเทศนั้น ยังคงเป็นจุดหมายที่เราควรยึดมั่นอยู่ต่อไป จักได้ช่วยกันรักษาชาติบ้านเมืองไทยของเราไว้ให้คงคุณลักษณะและคงอิสรภาพเสรีภาพอยู่คู่โลกตลอดไป

ขออวยพรให้การชุมนุมสำเร็จผลตามที่ตั้งมุ่งหมาย และขอให้ทุกคนที่ชุมนุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ มีความสุข ความสวัสดิ และความสมประสงค์ในสิ่งที่ควรปรารถนาทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท^(๑)

พระราชทานแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์^(๒)

ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
วันจันทร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๙

ในวันนี้ได้มามอบปริญญาแก่นักศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ณ วิทยาเขตนี้ ซึ่งนับว่าเป็นครั้งแรกที่ได้มา คราวก่อน ๆ นี้ก็ได้เคยไปมอบปริญญาที่ปัตตานี และเกิดปัญหาขึ้นมาว่า มหาวิทยาลัยนี้มีวิทยาเขตถึง ๒ แห่ง และเกิดความน้อยใจกันว่าทำไมไปมอบปริญญาที่แห่งเดียวไม่มา ณ ที่นี้ บัดนี้ก็ได้แก้ไขสถานการณ์แล้วได้มาที่นี้ เมื่อปีที่แล้วที่ปัตตานีก็ได้พบกับนักศึกษาที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยเหมือนกัน และก็ได้แจ้งต่อเขาว่าในปีหน้า คือปีนี้จะมาที่หาดใหญ่ ก็ไม่มีข้อที่จะเกิดความเข้าใจผิดกัน อย่างไรก็ตาม ทุกครั้งที่เข้าในงานมอบปริญญาที่ไหนก็ตาม มีความรู้สึกที่มีความยินดี เพราะเห็นผู้มีความรู้ คือผู้ที่ได้เล่าได้เรียนในวิชาการต่าง ๆ ได้สำเร็จการศึกษา และจะออกไปปฏิบัติงานตามความรู้ที่มี เป็นความรู้ที่มีความแตกต่างกันหลายสาขา รวมความที่เรียกว่าศิลป-วิทยา

ศิลปวิทยานี้คือความรู้ในวิชาการ ความรู้ในวิชาการนี้แบ่งเป็นหลายชนิดด้วยกัน และต้องใช้กันทั้งนั้น สำหรับให้สังคมและประเทศมีความเจริญรุ่งเรือง คือประเทศเรามีอยู่ ตั้งอยู่ และสังคมก็คือทุกคนที่อยู่ ณ ที่นี้ ทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศเป็นสังคม สังคมนี้อยู่ร่วมกันเพื่ออะไร ก็เพื่อให้อยู่ได้สบาย มีความผาสุก ความมั่นคง อนาคตแจ่มใส เพื่อการนี้ เราก็ต้องใช้ความรู้เพื่อที่จะทะนุบำรุงความมั่นคงนี้ ทะนุบำรุงและส่งเสริมให้ความ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย สมเด็จพระเจ้าลูกเธอทั้งสองพระองค์ ไปพระราชทานปริญญาบัตร ฯ ทรงวางศิลาฤกษ์อาคารเรียนและโรงพยาบาล ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และทรงประกอบพิธีบรรจุพระสารีริกธาตุในพระพุทธรูปหามงคลปิตร ณ วิหารพระพุทธรูปหามงคลปิตร อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตลอดจนทรงเยี่ยมราษฎรจังหวัดสงขลา

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชาธิบายและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

เป็นอยู่ อยู่อย่างสบายขึ้นทุกที ให้อยู่สบายขึ้นนี้ก็ต้องมีหลายอย่างประกอบกัน สิ่งที่สำคัญก็คือต้องเห็นอกเห็นใจกัน และเกื้อหนุนสนับสนุนซึ่งกันและกัน ถ้าเกื้อหนุนสนับสนุนซึ่งกันและกันด้วยวิชาการก็ยิ่งดี ถ้าพูดถึงวิชาการในการอยู่เป็นสังคมก็เรียกว่าสังคมศาสตร์ ก็ต้องใช้วิชาการของสังคมศาสตร์มาทำให้การอยู่ร่วมกันเป็นไปโดยสวัสดิภาพ คือให้รู้ว่า คนเรามาอยู่เป็นสังคมจะต้องมีระเบียบการอย่างไร เมื่อพูดถึงเช่นนี้ก็หมายความว่าความต้องมีวิชาทางด้านนิติศาสตร์มาประกอบด้วย คือจะต้องมีระเบียบการ มีกฎหมาย มีระเบียบที่มั่นคง ถ้าพูดถึงระเบียบมีกฎหมายนั้นก็จะต้องรู้ทางด้านรัฐศาสตร์ คือการปกครอง ปกครองนี้ไม่ใช่กดขี่ ปกครองคือให้ทุกคนมีการเป็นอยู่โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น โดยส่งเสริมผู้อื่น อันนี้ก็ต้องมีการจัดระเบียบปกครองให้ดี เพื่อไม่ให้มีการเบียดเบียนกัน เพราะแต่ละคนถ้าล้มไปว่าอยู่ในสังคม ก็อาจจะอยากมีเสรีภาพมาก แต่คนที่อยากมีเสรีภาพก็อาจจะนึกว่า นิ่งที่ใดที่นั่นเป็นของตน และข้างเคียงของตนก็เป็นของตนเหมือนกัน ล้มไปว่ามีคนอื่นอยู่ข้าง ๆ อย่างท่านทั้งหลายที่นั่งอยู่อย่างมีระเบียบเรียบร้อยนี้ ถ้าเกิดล้มขึ้นมา เกิดหลับหูหลับตาแล้วก็นึกว่าไม่มีใครอยู่ข้าง ๆ ก็เกิดบิดชี้เกียดขึ้นมา บิดไปบิดมาก็ไปโดนคนอื่น คนอื่นเขาก็เคืองเอา การเคืองของคนอื่นนั้นอาจจะแสดงออกมาในรูปต่าง ๆ กัน อาจจะบอกอย่าเลย อย่าทำอย่างนี้เป็นารกวนกัน แต่ถ้าเกิดใจร้อน ไม่ยั้งสติ อาจทะเลาะกันเลย ก็ไม่เกิดประโยชน์แก่ผู้ใดเลย ทำให้ทั้งหมดดอลวง และทำให้ไม่มีความสุขมั่นคง

ฉะนั้น การที่อยู่เป็นสังคมก็ต้องมีระเบียบ และมีความรู้ในเสรีภาพของตน นอกจากนี้ นอกจากระเบียบ และความรู้ถึงเสรีภาพ ถึงขอบเขตของเสรีภาพ ซึ่งหมายความว่า แต่ละคนจะต้องมีความรู้ในธรรมะ คือรู้ว่าจะต้องปฏิบัติตนอย่างไรถึงจะมีความเจริญ มีความดี มีความผาสุก เราก็อยมอยากอยู่ดีขึ้นตลอดไป การอยู่ดีขึ้นตลอดไปนั้นจะต้องมีวิชาการอย่างตอนนี เรานั่งอยู่ ยืนอยู่ในที่นี้ ก็เคราะห์ดีที่เวลานี้ฝนไม่ตก แต่ถ้าตกก็ยังไม่มีความเดือดร้อนเท่าไร ไม่มีความลำบากเท่าไร เพราะว่ามีหลังคาอยู่ ไม่เหมือนที่ปัตตานีเมื่อปีที่แล้วที่เดือดร้อน เพราะว่าการชุมนุมดังนี้ แบบนี้ กระทบข้างนอก ฝนตกก็ต้องลำบาก ต้องย้ายที่ เพราะว่ากลัวเปียกกัน คราวนี้ ถ้าสมมุติว่าฝนตกก็ไม่ค่อยเปียกกัน แต่สำหรับอย่างนี้ก็ต้องสร้างหลังคา ต้องสร้างอาคาร การสร้างอาคารต้องใช้หลักวิชาวิทยาการที่เหมาะสม มิฉะนั้นอาคารอาจจะไม่แข็งแรง ถ้ามีพายุฝนขึ้นมาก็อาจจะล้มลงมา เกิดความไม่เรียบร้อย เกิดอันตราย ฉะนั้น อยากอยู่ดี อยากให้มีความสุขสบายขึ้นก็ต้อง

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำริสดำขการเพื่อการปกครอง

อาศัยวิชาการ ในที่นี้ก็วิชาการในด้านวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม ฉะนั้น การอยู่ดี
กินดี ก็ต้องอาศัยวิชาการ ว่าถึงวิชาการทางวิศวกรรมทางเกษตรกรรม ทางอื่น ๆ ทางกร
แพทย์ ทางการศึกษา ทั้งหมดนี้ก็เป็นวิชาการที่ทำให้เราอยู่ดีขึ้น ก็จะต้องช่วยกันให้ผู้ที่
มีความสามารถที่จะเรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ นี้ ได้เรียน ได้มีความรู้ เพื่อที่จะบริการ เพื่อที่
ทำงานให้ส่วนรวมมีความก้าวหน้าได้ ถ้าแต่ละคนได้เรียนรู้มาดีแล้ว ก็สามารถที่จะปฏิบัติ
ตามที่มีความตั้งใจในใจตั้งแต่เดี๋ยวนีนี้เป็นต้นไปว่า อยากจะทำงานเพื่อส่วนรวม

วันนี้ ขอพูดถึงการทำงานเพื่อส่วนรวม รายงานของอธิการบดีเมื่อตะกี้ในพิธีมอบ
ปริญญาบัตร ก็ได้กล่าวถึงการพัฒนาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ได้ทำร่วมกับทาง
การ และทางประชาชน เพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ประชาชน และส่วนรวม การออกไป
ปฏิบัติในส่วนมากที่ปฏิบัติกันค่อนข้างจะปฏิบัติทางดิ่ง หรือที่เรียกว่าทางตั้ง คือผู้ที่มี
ความรู้ไปปฏิบัติในท้องที่ และพยายามไปให้ความรู้หรือช่วยเหลือคนในท้องที่โดยให้ความ
รู้ในวิชาการของตน นักศึกษาที่ออกไปก็ไปในวิชาการของตัวเอง ทั้งอาจารย์ก็ไปให้การปรึกษา
การปรึกษาในทางวิชานั้น ๆ ประชาชนหรือชาวบ้านจะได้รับประโยชน์ ก็เข้าใจว่าจะได้ใน
ทางนั้น แต่ลืมไปว่าการพัฒนานี้ การรู้จักกันน่าจะรู้จักกันทางนอน หรือทางราบด้วยเหมือน
กัน คือวิชาเช่นออกไปปฏิบัติในทางวิศวกรรมศาสตร์ วิชาการทางวิศวกรรมศาสตร์นี้ ถ้า
ไปปฏิบัติก็ต้องดูสภาพของสิ่งที่เราจะไปทำในท้องที่ ก็หมายความว่ามองลงไปสู่พื้นฐาน
แล้วก็มองขึ้นไปทางวิชาการชั้นสูง ก็คือตำหรับตำราของการวิศวกรรม อันนี้เป็นการมอง
ทางดิ่ง ทางตั้ง แต่ว่าต้องไม่ลืมว่าที่ไปปฏิบัติใน ชาวบ้านมีปัญหาทางวิศวกรรม แต่ก็มี
ปัญหาทางอื่นด้วย ทางความเป็นอยู่ ทางด้านการเพาะปลูก ทางด้านความสบายไม่สบาย
ของกาย ทางด้านทำมาหากินเลี้ยงชีพ คือทางเศรษฐกิจ วิชาเหล่านี้คือเศรษฐกิจ ทางกร
แพทย์หรือทางการค้า ทางกรเกษตร ทั้งนี้ เป็นวิชาการที่ไม่ใช่วิศวกรรม แต่ว่าชาวบ้าน
ทุกคนต้องอาศัยทั้งนั้น ที่จริงไม่ใช่ชาวบ้าน จะเรียกว่าชาวบ้านก็ได้ ทุกคนก็เป็นชาวบ้าน
เพราะต้องมีบ้านอยู่ ท่านทั้งหลายผู้เป็นนักศึกษาก็เป็นชาวบ้าน ท่านทั้งหลายก็มีความ
จำเป็นที่จะอาศัยทุกวิชาการ เพราะว่าเป็นผู้ที่มีกาย มีกายแล้วก็ต้องอาศัยอาหาร ก็ต้อง
อาศัยสิ่งทีมาจากเกษตรกรรม มาจากอุตสาหกรรม มาจากการค้า ทุกอย่างนี้มาแต่ต้อง
กายท่านทั้งนั้น รวมทั้งเวลาไม่สบายก็ต้องหาหมอ หรือถ้าไม่หาหมอนท่านทั้งหลายก็จะ
ต้องใช้วิชาหมอของตนเองที่จะรักษาตัวเอง ไม่รักษาไม่ได้ ฉะนั้น แต่ละคนเรียกว่า
ชาวบ้านทุกคน จะต้องมีการอาศัยวิชาการทุกด้านไม่ใช่เฉพาะในด้านที่คณะออกไปพัฒนา
จะต้องให้คณะที่ออกไปเช่นยกตัวอย่างตะกี้ว่า นักวิศวกรรมออกไปก็ต้องสนใจในชั้น

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ต่าง ๆ กับวิชาอื่น เช่นจะสร้างเครื่องก็ต้องสนใจในทางกลกรรม เพราะว่า เครื่องโดยมากก็จะไปสำหรับช่วยในทางความเป็นอยู่ของกลกร หรือผู้ที่ใช้วัสดุที่มาจากกลกรรม ต้องรู้เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ เพราะว่าวัตถุที่เป็นกลกรรมเป็นวัตถุดิบ เราจะใช้เครื่องที่สร้างด้วยวิชาวิศวกรรมมาสำหรับดัดแปลงให้วัตถุดิบนั้นมีคุณค่ามากขึ้น และทำให้ขายได้ดี ก็เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ เศรษฐกิจนี้เราก็ต้องทราบว่า วัตถุดิบมีราคาดีหรือไม่ดี ในสภาพใด ถ้าเราจะเปลี่ยนแปลงดัดแปลงคุณภาพให้ดีขึ้น ให้เก็บรักษาไว้ได้นาน หรือให้มีความบริสุทธิ์มากขึ้น จะขายได้ดีกว่าอย่างแน่นอน ก็เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจอันนี้ ก็แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ออกไปไม่ใช่เฉพาะชาวบ้านที่จะรับผลประโยชน์ ผู้ที่ออกไปนี้ก็จะไปพัฒนา คือไปให้ประโยชน์ต่อผู้อื่นก็ต้องมีความรู้รอบด้าน และติดต่อกับผู้อื่นที่อยู่ในระดับเดียวกันของตัวให้สอดคล้องกัน หมายความว่าผู้ที่เป็นนักศึกษาที่จะออกไปพัฒนา ออกไปช่วย และในเวลาเดียวกันก็ได้รับความรู้ ขอให้มีความสอดคล้อง มีความรู้จัก และปรึกษาหารือกับนักศึกษาเพื่อนนักศึกษาที่ศึกษาในแขนงอื่น วิชาการอื่น ๆ ด้วย ปรึกษาหารือกันในกิจการที่กำลังทำ และในกิจการอื่นที่ไม่ใช่ที่กำลังทำ แต่ว่าก็เกี่ยวข้องกับตัวเหมือนกัน ให้ปรึกษาหารือกัน รู้จักกันทุกคนในทางราบ หมายความว่า จำพวกผู้ที่มีความรู้พอ ๆ กัน และที่มีความคิดคล้าย ๆ กัน ไม่ใช่ว่าได้รับคำสั่งให้ออกพัฒนาก็ไปพัฒนา ไปถามคนอื่นที่รับคำสั่งพัฒนาถามเขาว่า เขารับคำสั่งจากที่ไหน ถามเขาว่าเขามาพัฒนาอะไร แล้วก็แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอันนี้ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อตนประโยชน์ต่อชาวบ้านผู้ที่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มเปี่ยม มิฉะนั้นผู้ที่รับการพัฒนาจะไม่ได้รับประโยชน์ เพราะว่า ต่างคนต่างเอาวิชาของตัวเองเป็นใหญ่มาให้ ซึ่งอาจจะไม่เป็นประโยชน์แก่ชาวบ้าน ถ้าประสานกันกับวิชาอื่น แนวนอื่น สายอื่น ก็จะมีประโยชน์ได้เต็มที่ เพราะว่าผู้ที่ไปพัฒนาก็สอดคล้องผู้ที่ได้รับการพัฒนาก็จะได้รับวิชาการ หรือได้รับบริการช่วยเหลือที่สอดคล้องเหมาะกับชีวิตเหมาะกับพื้นที่ ตลอดจนครูบาอาจารย์ที่ไปช่วยให้การศึกษาก็จะต้องให้สอดคล้องกันเหมือนกัน ไม่ใช่ว่าครูบาอาจารย์ที่มีวิชาเฉพาะไปแล้วก็จะบังคับให้มีการพัฒนาในด้านวิชาเฉพาะ ก็จะต้องให้บรรดาคณาจารย์ต่าง ๆ ที่ไปช่วยให้การศึกษา ให้ปรึกษาระหว่างกันเอง คือระหว่างวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้การศึกษานั้นสอดคล้องกันให้ดี การพูดดังนั้น คือ อยากให้ทุกด้าน ทุกคน มีโอกาสให้ประโยชน์แก่ทุกคน ชาวบ้านทุกคน ดังนั้นจะทำให้การพัฒนาของผู้ที่มีความรู้เป็นประโยชน์ยิ่ง และสำหรับนักศึกษาที่ออกไปพัฒนาจะเกิดความรู้เช่นเดียวกัน เกิดความสามารถเช่นเดียวกัน เพื่อที่จะไปปฏิบัติต่อไปในอนาคตเมื่อศึกษาเสร็จแล้ว ดังที่ผู้ที่ได้รับปริญญาในวันนี้ก็ออกไปปฏิบัติการเพื่อประโยชน์ของตน เพื่อประ-

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำริสดำการเมืองการปกครอง

โยชน์ของชาติบ้านเมือง และให้สมกับที่ได้ปฏิญาณตนว่า จะทำประโยชน์ และอุ้มชูบ้านเมืองให้มีความมั่นคง ที่ปฏิญาณตนเช่นนั้นนั้นก็เป็นการฉลาดอย่างหนึ่งแล้ว เพราะว่าถ้าทำประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองแล้วก็เป็นการประโยชน์แก่ตัวอย่างแน่นอน เพราะว่าชาติบ้านเมืองนี้เป็นที่อยู่อาศัยของเรา เรามีชาติบ้านเมืองเราก็ต้องอุ้มชู เราต้องรักษาชาติบ้านเมืองเช่นเดียวกับเรามีบ้านช่องอยู่ เราไม่ได้ไปทุบให้พัง ถ้าทุบให้พังฝนตกก็รั่ว แดดออกก็เผา เพราะฉะนั้นผู้ที่ปฏิญาณตนว่า จะใช้วิธีความรู้ปกป้องบ้านเมืองให้อยู่ดีก็เท่ากับสร้างที่อยู่ที่อยู่อาศัยปกป้องหัวตัวเองไม่ให้แตก ไม่ให้ปวด ไม่ให้ตาย

ฉะนั้น มาถึงขั้นนี้ที่นักศึกษาทั้งหลายที่กำลังศึกษาอยู่ นั่งอยู่ ณ ที่นี้ ได้มาเป็นกำลังใจ เป็นพยานต่อการมอบปริญญา รับปริญญา ก็ขอให้หนึ่งเมื่อเป็นผู้ที่มาเป็นพยานต่อผู้ที่รับปริญญา ก็ให้กำลังใจกับผู้ที่ได้รับปริญญาแล้ว ให้สามารถทำตามที่ได้ปฏิญาณตน และสำหรับตัวเองก็นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ ขอให้กำลังใจต่อตัวเอง คือให้ผู้ที่ได้สำเร็จการศึกษาเป็นตัวอย่าง เป็นกำลังใจให้พวกเราทั้งหลายสามารถที่จะเรียนรู้ เพื่อที่จะได้ปริญญา คือความสำเร็จ ไม่ใช่รับปริญญาเป็นสิ่งที่สำคัญ สำคัญอยู่ที่ความสำเร็จ คือได้ความรู้พร้อมที่จะไปใช้ ต้องมีกำลังใจมากที่จะเรียนถึงได้ปริญญา ก็ขอให้กำลังใจครูรุ่นพี่เป็นตัวอย่าง และเตรียมตัวตั้งแต่บัดนี้ที่จะปฏิญาณตนว่า จะทำประโยชน์ต่อบ้านเมือง ยังไม่ต้องปฏิญาณตนก็ทำประโยชน์ต่อบ้านเมืองได้แล้วนับแต่บัดนี้ คำปฏิญาณนั้นเป็นการยืนยันเท่านั้นเอง เป็นคำที่พูดออกมา ความจริงทุกคนก็ควรจะปฏิญาณตนด้วยตนเอง กับตัวเองแล้ว ได้พูดมาตั้งแต่เรื่องออกไปพัฒนาทั้งด้านความรู้สูง คือให้มีความรู้สูงนี้ให้เป็นประโยชน์ถึงชาวบ้านได้อย่างไร แล้วก็เข้าใจว่าคงเห็นว่าความรู้นี้ก็มีความสำคัญ ความสามัคคีก็เป็นความสำคัญ การสอดคล้องกันในวิชาก็เป็นของสำคัญ การตั้งจิตที่จะทำงานทำการเพื่อส่วนรวมก็เป็นของสำคัญ เพราะว่าจะทำให้มีบ้านมีหลังคาปกป้องหัวไว้

ฉะนั้น ก็เข้าใจว่าท่านทั้งหลายจะต้องมีกำลังใจให้มาก ก็ขอให้กำลังใจ ไม่ได้ขอที่จะให้พร ไม่ได้ขอพระอะไรเลย ก็ไม่ต้องให้พร เพราะว่าถ้าแต่ละคนมีกำลังใจในทางที่ถูก มีการตั้งใจที่จะทำอะไรที่ถูกยอมมีพรอยู่แล้วกับตัวตลอด ไม่ต้องให้ คือผู้ที่ตั้งใจดี มีความคิดสุจริตบริสุทธิ์เป็นพรอยู่แล้ว ถ้าเอาความคิดบริสุทธิ์สุจริตนี้มาเฟื่องอะไรก็ตาม จะมาคิดจะเรียนดี ๆ ก็เรียนได้ดี เพราะมีความตั้งใจที่จะเรียนไม่วกแวกไปที่ไหน เมื่อเรียนดีแล้วจะสอบไล่ หรือไม่สอบไล่ ไม่ได้หมายความว่า จะยอมไม่ให้สอบไล่ แต่ว่าถ้ามีการสอบไล่หรือไม่มีการสอบไล่ก็ตาม เราได้เล่าเรียนได้ศึกษาดีแล้ว เรามีความรู้ ความรู้เมื่อมี

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ความตั้งใจบริสุทธิ์แล้ว จะเอาไปใช้ก็เอาไปใช้ได้ดี ฉะนั้นก็ไม่ต้องพร เพียงแต่พูดว่าให้ไปดูกำลังใจของตัวเอง ความตั้งใจของตัวเองว่า จะมีดีหรือไม่ดี ถ้าผู้ใดทักท้วงว่าไม่ได้ขอพร แต่ก็ขอพรอยู่ดี ผู้ใดที่ต้องการพรไปเพ่งดูในความตั้งใจของตนว่า ดีหรือไม่ดี บริสุทธิ์หรือไม่บริสุทธิ์ เหมือนไปเปิดตู้ดูในตู้นั้นจะเห็นว่ามียี่ห้อหนึ่งเขียนว่า พร เปิดตู้นั้นจะมีพรอยู่ในนั้น และจะมีวิธีที่จะปฏิบัติให้ได้ความสำเร็จทั้งในการเรียนถึงสอบไล่ได้ หรือในกรณีที่ไม่มีการสอบจะได้ความรู้ที่ดีที่มั่นคง จะได้รับการยืนยันว่าเป็นผู้มีความรู้ดี และเมื่อออกไปทำงาน จะมีความสำเร็จ มีบุคคลอื่น คือผู้อื่นจะยกย่องชมเชย เราจะมีความสำเร็จ ความพอใจทุกประการ ก็ขอให้โชคดีทุกคน.

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะรัฐมนตรีในโอกาสเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณฯ^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคารที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๑๙

คำปฏิญาณของคณะรัฐมนตรีก่อนเข้ารับหน้าที่นั้น ก็เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ให้คณะรัฐมนตรีปฏิญาณตนก่อนรับหน้าที่ เป็นคำที่เปล่งออกมาเพื่อยืนยันว่าจะปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ นับว่าเป็นการแสดงความตั้งใจที่แน่วแน่ ถ้าถือว่าเป็นการทำตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนั้นเฉย ๆ ก็อาจจะไม่ศักดิ์สิทธิ์นัก แต่ถ้าทำด้วยความตั้งใจจริง ก็เป็นสิ่งที่จะทำให้ประชาชนเชื่อมั่นในรัฐบาลได้ ฉะนั้น ต้องขอให้ท่านพิจารณาดี ๆ ในคำปฏิญาณซึ่งสั้นและสรุปที่สุด และขยายความเอาเองในกรอบของคำปฏิญาณนี้ ซึ่งมีสาระสำคัญว่า จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เพื่อประโยชน์ของบ้านเมือง

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังใจ และกายสมบูรณ์ และมีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะรักษาคำปฏิญาณนี้ จะได้ชื่อว่าได้ปฏิบัติงานด้วยความเฉลียวฉลาด ด้วยความเสียสละ ด้วยความเห็นแก่ส่วนรวม ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีความสำเร็จ ความเจริญทุกประการ ประสบแต่ความมั่นคง ความเจริญ และความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างที่สมควร

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรี เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายสัตย์ปฏิญาณฯ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะรัฐมนตรีในโอกาสเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ ^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันศุกร์ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๙

บัดนี้ท่านได้มาปฏิญาณตน เข้ารับหน้าที่รัฐมนตรี โดยที่ถือว่าเป็นคณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน การปฏิญาณตนนี้เป็นการแสดงเจตนาแรงกล้าที่จะปฏิบัติให้มีประโยชน์ ให้มีผลต่อชาติบ้านเมือง ให้ชาติบ้านเมืองมีความมั่นคง ก้าวหน้าเจริญ

เวลานี้ก็มีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่แล้ว ซึ่งมีข้อความแสดงและชี้ทางวิธีการปฏิบัติ เพื่อให้ประเทศชาติมีความมั่นคงถาวรได้ โดยได้ชี้ให้เห็นเป็นทางโดยลำดับ ฉะนั้น การที่ท่านทั้งหลายได้มารับหน้าที่คณะรัฐบาลนี้ จึงมีแนวทางแล้ว และที่ท่านได้ปฏิญาณก็หมายความว่า ท่านจะพยายามที่จะปฏิบัติตามแนวทางนี้ เพื่อให้ได้ผลอันสมบูรณ์ตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ความจริงคนเราถ้าจะปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ยิ่งเป็นหน้าที่สูงก็ยิ่งสำคัญ จะต้องตั้งเจตนาที่แรงกล้า ซึ่งท่านได้ตั้งแล้ว อีกข้อก็ต้องมีความสามารถในหลักวิชาในการกระทำ เพื่อให้ปฏิบัติได้ ซึ่งท่านก็มีอยู่แล้ว และข้อสำคัญที่สุด คือการปฏิบัติให้เป็นไปตามเจตนาโดยใช้ความสามารถในการทำงานที่ท่านจะทำ การปฏิบัตินี้ก็อยู่ข้างหน้า ก็ขอให้การปฏิบัตินี้ได้เป็นผลดีต่อประเทศชาติ ต่อเจตนาที่วางเอาไว้ ในการนี้ท่านจะต้องรักษาความเข้มแข็งอยู่ตลอด ไม่ละเลยจากความเข้มแข็ง ไม่นอกแนวจากความบริสุทธิ์ใจในการกระทำ ใช้สติปัญญา ใช้ความรู้ให้มาก ให้ดีที่สุด โดยถือหลักเหตุผลที่แน่นแฟ้น ดังนั้นการปฏิบัติของท่านก็เชื่อว่าจะมีผลดีต่อประเทศชาติแน่ ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทั้งหลายรักษาเจตนาที่ได้กล่าวในคำปฏิญาณ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรง ด้วยความมีเหตุผล

ขอให้ท่านมีกำลังกาย กำลังใจ กำลังความตั้งใจ อธิษฐานที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างสมบูรณ์เต็มที่ เพื่อประสบความสำเร็จ ความเจริญรุ่งเรือง ขอให้ท่านได้มีกำลังทั้งหมด เพื่อสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ของท่านซึ่งสำคัญ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายธานินทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรี เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

พระราชดำรัส

ในพิธีเปิดประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๙

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในโอกาสนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับท่านทั้งปวง ที่ได้รับมอบหมายให้มาร่วมงานสำคัญของบ้านเมือง

การเรียกประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินครั้งนี้ ควรจะนับเป็นนิมิตหมายของการเริ่มต้นที่ดี นับแต่วาระนี้ไป ท่านทั้งหลายจะได้ประชุมปรึกษากันดำเนินการปกครองของประเทศ และใช้อำนาจนิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อฟื้นฟูเสถียรภาพของประเทศทุก ๆ ด้าน ให้บังเกิดความมั่นคงปลอดภัยและความวัฒนาผาสุกขึ้นแก่ชาติบ้านเมืองและประชาชน ข้าพเจ้าเชื่อใจว่า บรรดาสมาชิกแห่งสภานี้มีความสำนึกในชาติอยู่ถ้วนทั่วทุกคน และต่างเล็งเห็นว่า สถานการณ์อันเป็นภัยต่อความปลอดภัยของชาติยังคงมีอยู่ตามที่ทราบกันแล้ว ดังนั้น จึงควรจะตระหนักว่าภารกิจของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด และจะต้องรีบเร่งพิจารณาดำเนินการให้ลุล่วงไปโดยถูกต้องและรวดเร็ว ขอให้ท่านร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมสามัคคีกัน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตบริสุทธิ์ใจ และด้วยความคิดพิจารณาอันรอบคอบสุขุม ให้กิจการงานทุกอย่างสัมฤทธิ์ผลอันสมบูรณ์บริบูรณ์ และบรรลุผลตามจุดประสงค์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเรา

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นสุขุมมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน เพื่อให้ดำเนินการตามหน้าที่ที่สภานิติบัญญัติต่อไป ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จงดลบันดาลให้กิจการของสภานี้ดำเนินไปโดยราบรื่นปราศจากอุปสรรคทั้งปวง และบรรลุผลอันเลิศทุกประการ ขอให้ท่านทั้งหลายประสบแต่ความสุขความสวัสดิ์จงทุกเมื่อ.

พระบรมราชาโฆวาท
ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร
แก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันอังคารที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบประกาศนียบัตรแก่เนติบัณฑิตในโอกาสนี้ และขอแสดงความชื่นชมด้วย ที่ทุกคนได้รับเกียรติและความสำเร็จครั้งสำคัญยิ่ง

ท่านทั้งหลายศึกษาวิชากฎหมายก้าวหน้ามาได้ถึงเพียงนี้ ย่อมเข้าใจได้ว่าต่างมีความตั้งใจที่จะประกอบการงานด้านกฎหมายเป็นหลักต่อไป กฎหมายไทยนั้นได้รับความเชื่อถือยกย่องทั่วไปในนานาประเทศ ว่าเป็นกฎหมายที่มีมาตรฐานสูง อำนวยความยุติธรรม และความเที่ยงตรงถูกต้องได้เป็นอย่างดีเยี่ยม ชื่อนี้ นักกฎหมายไทยย่อมทราบและภาคภูมิใจ อยู่ด้วยกันแล้ว แต่มีข้อเท็จจริงอยู่ข้อหนึ่งว่า กฎหมายทั้งปวงจะดำรงความยุติธรรมและถูกต้องเที่ยงตรง หรือจะดำรงความศักดิ์สิทธิ์และประสิทธิภาพเต็มเปี่ยมอยู่ได้หรือไม่เพียงไร นั้น ขึ้นอยู่กับการใช้ คือถ้าใช้ให้ได้ถูกต้องวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น ๆ จริงแล้ว ก็จะทรงความศักดิ์สิทธิ์และประสิทธิภาพอันสมบูรณ์ไว้ได้ แต่ถ้าหากนำไปใช้ให้ผิดวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ โดยการพลิกแพลงบิดพลิ้วให้ผันผวนไปด้วยความหลงผิด ด้วยอคติ หรือด้วยเจตนาอันไม่สุจริตต่าง ๆ กฎหมายก็เสื่อมความศักดิ์สิทธิ์และประสิทธิภาพลงทันที และกลับกลายเป็นพิษเป็นภัยแก่ประชาชนอย่างใหญ่หลวง ผู้ที่ต้องการจะใช้กฎหมายสร้างสรรค์ความผาสุกสงบและความเป็นปึกแผ่นก้าวหน้าของประชาชนและบ้านเมือง จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาวัตถุประสงค์อันจริงแท้ของกฎหมายแต่ละฉบับไว้ให้ แน่วแน่เสมอไป อย่างไม่มีข้อแม้ประการใด ๆ พร้อมทั้งต้องรักษาอุดมคติ จรรยา ความสุจริต และมโนธรรมของนักกฎหมายไว้โดยรอบคอบเคร่งครัด เสมอด้วยรักษาชีวิตของตนเอง กฎหมายไทยจึงจะทรงคุณค่าอันสมบูรณ์บริบูรณ์ เป็นที่เชื่อถือยกย่องอยู่โดยตลอดได้

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาสุวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ไม่ต้องกลายเป็นกฎหมายโบราณล้ำสมัย ดังที่มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์เกิดขึ้นในบางครั้งบาง
คราว

ขออวยพรให้เนติบัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรือง
ในชีวิตและการงาน ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีความสวัสดิทุกเมื่อจงทั่วกัน

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะรัฐมนตรีในโอกาสเข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณเข้ารับตำแหน่ง
ณ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์
วันเสาร์ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๐

ขอแสดงความยินดีและขอต้อนรับคณะรัฐมนตรีใหม่ที่จะเข้ารับภาระในการบริหารประเทศ และที่ได้ให้คำปฏิญาณนั้น ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญไม่น้อย เพราะว่าแสดงถึงเจตนาของแต่ละคน ที่จะปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ เพื่อความอยู่รอด ความมั่นคงของประเทศชาติ

คำปฏิญาณทั้งหลายก็มีความสำคัญทั้งนั้น เพราะเป็นการเปล่งวาจาออกมา ที่จะนำสิ่งที่ดี ความรู้ที่มีอยู่ในตัวมาปฏิบัติงานและโดยเฉพาะในงานของคณะรัฐมนตรี ทุกคนมีงานที่สำคัญยิ่ง เพราะว่าจะต้องรับผิดชอบ และจะต้องตั้งใจที่จะทำหน้าที่เพื่อความเจริญมั่นคงของประเทศชาติเป็นเจตนา คำปฏิญาณนั้นสั้นและกินความลึกซึ้งมาก เพราะเหตุว่าการปฏิบัติงานของชาตินั้นจะต้องสอดคล้องกันทุกฝ่าย ซึ่งมีรัฐมนตรีกระทรวงต่าง ๆ มาพร้อมกัน ก็ขอให้ได้พยายามใช้ความสามารถที่มี และความตั้งใจที่ตรง ประกอบด้วยความบริสุทธิ์ใจของท่าน เพื่อให้หน้าที่ที่ได้กล่าวไว้สำเร็จเป็นผลดีต่อส่วนรวม ก็พอมีข้อสังเกตว่าคำปฏิญาณนี้ สำคัญอยู่ที่การเปล่งออกมา และสำคัญยิ่งในการตั้งใจที่จะทำตามคำปฏิญาณ และจะปฏิญาณที่ไหนก็ได้ เพราะว่าจิตใจของเรา มิใช่ว่าจะปฏิญาณต่อหน้าสิ่งใด ต่อหน้าผู้ใดจะเป็นผล การปฏิญาณอยู่ที่ตัว และถ้าปฏิญาณแล้ว และปฏิบัติตามคำปฏิญาณและความตั้งใจแน่วแน่เป็นเจตนารมณ์ ย่อมทำให้งานนั้นสำเร็จได้ เพราะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่เคารพนับถือจะช่วยแน่นอน

ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายยึดมั่นในคำปฏิญาณของตน และความตั้งใจดีของตน เชื่อได้แน่ว่า งานภาระที่ตั้งใจจะปฏิบัตินั้นจะมีความสำเร็จได้ และเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่งานจะดำเนินไปด้วยดี เพราะเหตุว่าประเทศชาติต้องการให้มีการปกครองที่มีประสิทธิภาพ

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

และมีความตั้งใจแน่วแน่ ถ้าท่านทั้งหลายปฏิบัติได้ดี เช่นนี้ ก็จะทำให้ประเทศชาติมีความ
มั่นคง ความก้าวหน้าได้ และประชาชนจะอยู่ดี ก็ขอให้ทุกท่านมีจิตใจมั่นคง มีความสามารถ
แข็งแรง เพื่อปฏิบัติงานนี้

ในโอกาสนี้ ก็ขอให้ท่านประกอบด้วยจิตใจและร่างกายที่เข้มแข็ง สามารถที่จะ
ทำให้ภารกิจการงานาประการลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความสอดคล้อง ด้วยความมีประสิทธิภาพ
สูง เพื่อความมั่นคงเจริญ และก้าวหน้าของประเทศ ขอให้ท่านทั้งหลายจงประสบความสำเร็จ.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ
วันพุธที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๐

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งบัดนี้ ท่านทั้งปวงได้รับมอบหมายให้เป็นสมาชิกร่วมบริหารงานแล้ว

ภาระหน้าที่ของสมาชิกแห่งสมานิติบัญญัติแห่งชาติมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความ มั่นคงและความเจริญของประเทศ จำเป็นที่จะต้องใช้สติปัญญาความสามารถของท่านปฏิบัติ โดยเต็มกำลัง ทั้งในการร่างรัฐธรรมนูญและการบัญญัติกฎหมาย การปรึกษาดทกลงกันใน ปัญหาใด ๆ ที่จะมีขึ้นในสภานี้ จะต้องกระทำไปอย่างมีเหตุผลและหลักการ ทั้งด้วยความ สมานสามัคคี ร่วมมือกันด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและ ประชาชนอันเป็นเป้าหมายอันสูงสุด

บัดนี้ถึงเวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติตั้งแต่ บัดนี้เป็นต้นไป ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย อันเป็นที่เคารพ เลื่อมใสของพวกเรา จงดลบันดาลให้การดำเนินงานของสภานี้เป็นไปโดยเรียบร้อย บรรลุผล สำเร็จอันพึงประสงค์ อำนวยความเจริญผาสุกแก่อาณาประชาราษฎร์และแก่ชาติบ้านเมือง ยิ่งยืนสืบไป ทั้งขอให้ท่านทั้งหลายมีความสุขความสวัสดิ์ทั่วหน้ากัน.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ
ก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันศุกร์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๒๑

ผู้พิพากษาที่จะออกไปรับตำแหน่งหน้าที่เป็นครั้งแรกนั้น มีการปฏิญาณตนเช่นนี้ เป็นประเพณีขึ้นมา ก็มีประโยชน์ เพราะว่าเป็นการแสดงเปล่งวาจาออกมาด้วยตัวเอง ในสิ่งที่ควรจะคิดอยู่ในใจ และโดยเฉพาะมาเปล่งวาจาพร้อมเพรียงกันทุกคน ก็เป็นกำลังที่สุด และเป็นประโยชน์แก่หน้าที่การงานที่จะทำ และเป็นประโยชน์แก่ตนเองคือทำให้มีกำลังใจที่สามารถปฏิบัติหน้าที่การงาน

คำปฏิญาณนี้สั้น ๆ หนักแน่น กินความลึก การที่จะออกปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อความยุติธรรมสถิตอยู่ในประเทศ ประชาชนที่ได้รับความผาสุกเพราะทราบว่ามี ความยุติธรรมนี้ เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ในการที่ได้กล่าวว่าจะปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เทียงธรรม ปราศจากอคติ นี้ ก็เป็นหัวใจสำคัญของงานของผู้พิพากษา ไม่ต้องอธิบาย ยืดยาว เพราะแต่ละท่านก็ได้ศึกษามา ได้เตรียมจิตใจมา และทราบตระหนักดีแล้วว่า ความยุติธรรมนั้น จะเกิดขึ้นก็ด้วยความยุติธรรม และซื่อสัตย์สุจริต

นอกเหนือจากงานของผู้พิพากษา ซึ่งปฏิบัติงานในโรงศาล โดยรับฟังข้อเท็จจริงแห่งคดีในเรื่องในราวจากการเบิกพยาน และสิ่งที่กล่าวในโรงศาล เมื่อศาลทำงาน หมายความว่าในเวลาที่กำลังทำงานเป็นทางการ งานนี้ยากลำบากเพราะเห็นว่าจะไปเอาความรู้ ความคิดจากที่อื่นนอกจากในโรงศาลก็อาจจะปฏิบัติไม่ได้ จะทำไม่ได้ เพราะเป็นระเบียบ และจะเกิดบังคับแต่ว่าในหน้าที่ของผู้พิพากษา มีสิ่งที่สำคัญและเขียนไว้ในกฎหมาย เช่นใน

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายวิกรม เมฆานนท์

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

บทลงโทษ มีข้อสำคัญที่ว่าส่วนมากกฎหมายแต่ละมาตราที่ว่าผู้พิพากษาจะต้องใช้ดุลยพินิจ นี้ก็เหตุของงานแต่ว่าต้องใช้ดุลยพินิจตรงนี้แหละที่สำคัญ จะต้องใช้สิ่งที่เราได้ยินได้ฟัง ที่เขาเบิกความในศาลเป็นประกัน มาประสมประสานกับความดี ความฉลาด และความรู้อันมีอยู่ในตัวที่รับมาก่อน และจิตใจที่สุจริตและยุติธรรมเพื่อที่จะให้ดุลยพินิจนั้น ซึ่งก็หมายความว่ามาพิจารณา มาดู มาฟังด้วยความยุติธรรม มาตั้งใจว่าเขาเบิกความนั้น กินความแค่ไหน ฉะนั้น การที่ผู้พิพากษาจะอ้างว่าตัดสินความ หรือได้ตัดสินใจอย่างไร ก็เพราะว่าได้ยินเขาพูดในศาลเขาเบิกความอย่างนี้ ทำอย่างอื่นไม่ได้ อันนี้ ข้อนี้ มีขอบเขตที่กว้างพอใช้ ถ้ามาประสมประเสกกับความคิดความรู้ที่ตัวมี นอกเหนือจากที่ได้ยินในศาล ฉะนั้นก็เป็นงานที่ยากและรับผิดชอบมาก เพื่อที่จะมีความคิดหรือความรู้ที่ได้จากสิ่งที่ไม่ใช่สิ่งที่ได้ยินในศาล เพื่อที่จะปฏิบัติตามกฎหมายที่ว่าต้องใช้ดุลยพินิจนั้น จำต้องทำงานนอกศาลด้วย หมายความว่าผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่เป็นผู้พิพากษา ดูเหมือนว่ามีหน้าที่เพียงแต่เวลาไปนั่งบัลลังก์ แต่ว่าเพื่อให้ได้วัตถุดิบ ความรู้ เพื่อที่จะมาปฏิบัติตามกฎหมายที่บอกว่าต้องมีดุลยพินิจ จะต้องหาความรู้ที่นอกศาล และมาเก็บเอาไว้มาพิจารณาไว้เตรียมไว้เป็นเครื่องมือ การหาความรู้นอกศาลนี้มี ๒ อย่าง อย่างหนึ่งเกี่ยวข้องกับคดีหรือเรื่องที่กำลังพิจารณาโดยตรง หมายความว่าได้ฟังจากเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ได้ฟังจากพยานต่าง ๆ หรือได้ดูสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เขาไม่ได้มากล่าว แล้วพิจารณาว่าจริงหรือไม่จริง อันนี้ก็คงทราบ อันนี้ก็เป็นการเรียนหรือการพิจารณาเฉพาะคดีนั้น ๆ แต่สำหรับทั่วไปยังมีการชวนชวาย การหาความรู้อีกอย่างหนึ่ง ก็คือความรู้ทั่วไป อย่างเป็นทางการในท้องที่ที่เรายังไม่รู้จัก เราไม่ใช่จะไปในท้องที่ไปดูบ้านพักสบายหรือไม่สบาย เสร็จแล้วเมื่อมีคดีหรือมีงานที่จะทำก็ไปโรงเรียนไปนั่งบัลลังก์ใส่เสื้อครุย ไปในที่ที่จะทำงานในท้องที่นั้น จะต้องรู้จักพื้นที่ก่อน ก็หมายความว่าไปดูหาความรู้รอบตัว และความเป็นอยู่ของผู้ที่จะเป็นตัวละครอน ตัวปฏิบัติในศาล หมายถึงความเป็นอยู่ของราษฎร หมายถึงเศรษฐกิจ หมายถึงความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป และในลักษณะภูมิประเทศว่าเป็นที่ราบหรือเป็นที่สูง หรือเป็นที่ภูเขาหรือเป็นที่ใกล้ทะเล ทั้งหมดนี้มีส่วนที่จะทำให้จิตใจของคนเราเปลี่ยนแปลงไปได้ และทำให้เรารู้จักและเข้าใจว่าจะทำอย่างไรสำหรับให้เกิดความยุติธรรมได้ ฉะนั้นการหาความรู้รอบตัวนี้ในท้องที่จึงเป็นส่วนที่สำคัญ วิธีที่จะออกไปหาความรู้รอบตัวนี้ ก็อาจจะต้องไปทำหน้าที่เหมือนไม่ใช่หน้าที่ของผู้พิพากษาเลย แต่โดยที่เรามีความรู้ ได้เรียนรู้มาเป็นเวลาหลายปี และมีความฉลาด คือสามารถที่จะเมื่อเห็นอะไรได้ยินอะไร สามารถที่จะนำมาพิจารณาและใช้เป็นประโยชน์ให้รู้ซึ่ง เราจะต้องออกไป ไม่ใช่ไปเป็นนักสืบ อย่าไปถือว่าจะต้องออกไป

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

เป็นนักสืบไปเป็นผู้ที่ไปสัมภาษณ์ราษฎร ออกไปดูความเป็นอยู่ของเขา และถ้าช่วยเขาได้ก็ช่วยเขา แนะนำเขาได้ก็แนะนำเขา ทั้งในข้อที่เกี่ยวข้องกับงานกฎหมาย ทั้งในข้อที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ ทั้งในข้อที่เป็นจิตใจและร่างกาย ถ้าไปช่วยอย่างนั้นได้เท่ากับเป็นการทำงานเพื่อให้ผลงานที่จะต้องทำในโรงศาลด้วยซ้ำ เพราะเหตุว่าคดีหลายคดีที่เกิดขึ้นทั่วทุกแห่ง ทั้งในพระนคร ทั้งในต่างจังหวัด ทั้งในหมู่บ้าน ทั้งในที่ที่ไม่ใช่หมู่บ้าน เกิดขึ้นเพราะเหตุว่าไม่มีความรู้พอ ทั้งในกฎหมายอย่างหนึ่ง ถ้าท่านทั้งหลายจะกระทำตามคำปฏิญาณที่ได้เปล่งเมื่อสักครู่นี้อย่างเข้มแข็งให้ครบถ้วนจริง ๆ จะต้องมีความรู้สักว่าไม่ยากให้มีคดีเกิดขึ้นที่จะต้องทำงาน เพราะว่าถ้ามีคดีเกิดขึ้นที่จะต้องทำงานก็หมายความว่ามีความเดือดร้อน ถ้าสามารถที่จะออกไป ถึงไม่เรียกว่าไปพัฒนา แต่ไปช่วยเหลือแม่เมตตาให้แก่ผู้ที่เดือดร้อน จะเป็นการลดคดีต่าง ๆ ได้อย่างดี งานของผู้พิพากษานั้นเป็นงานที่ยากแต่ถ้าทำทั้งสองอย่าง ทั้งในโรงศาลตามหน้าที่นั่งบัลลังก์ ทั้งในหน้าที่ที่จะพยายามลดคดี ก็จะเป็นการทำงานที่ครบถ้วน ก็เชื่อว่าจะตั้งใจทำกัน และถ้าตั้งใจทำกันทุกคน ประเทศชาติของเราจะเป็นที่ที่น่าอยู่ น่าสบายกว่าที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี้ส่วนหนึ่ง อย่าไปนึกว่าเดี๋ยวนี้สถานการณ์มันยุ่งเราทำนิดหน่อยอย่างนี้มันจะช่วยได้หรือ ช่วย แต่ละคนช่วย ในเมืองไทยมีประชากรก็ทราบว่ามันนับกันได้เท่าไร แต่ว่ากันว่า ๔๕ ล้านคน ถ้าแต่ละคนบอกว่าคนเดียวจะช่วยให้ได้อย่างไร ทั้ง ๔๕ ล้านคนทุกคนพูดอย่างนี้ก็แย แต่ถ้าแต่ละคนพูดว่าเราตั้งใจช่วย คนอื่นก็ช่วยอาจจะไปให้ทั้ง ๔๕ ล้านช่วยและปรองดองกันเต็มที่ก็อาจจะเป็นไปได้ แต่ว่าถ้าเราหนึ่งคนก็ลดความเดือดร้อนลงไปหนึ่งคน แต่ในที่นี้ก็ได้ปฏิญาณตนก็ ๖๐ กว่าคน ก็เป็นเป็น ๖๐ เท่า จากหนึ่งคนที่รู้สึกตัวว่าเราเป็นคนคนหนึ่งก็เป็น ๖๐ เท่า ๖๐ คน ไร่ ๖๐ เท่ามัน ๖๐๐ เปอร์เซ็นต์ มันเป็นไม่ใช่ ๖๐๐ เปอร์เซ็นต์ มันเป็นเท่าไร หกหมื่น..... ไม่ใช่ หกพันเปอร์เซ็นต์ ถ้านับเป็นเปอร์เซ็นต์ก็น่าดู ฉะนั้นเราก็ต้องพยายามที่จะทำจิตใจที่เข้มแข็งเหมือนที่ปฏิญาณ รักษาคำปฏิญาณที่เข้มแข็งไว้ แล้วก็เป็นผู้ที่ได้ช่วยส่วนรวมให้มีความดี มีความเข้มแข็งได้ ทั้งจะเป็นความพอใจที่แต่ละคนมี ทำให้มีความสุขใจได้ เพราะคนเราก็ออมต้องการมีความสุขใจ ที่คือสุขใจ

เพราะฉะนั้นก็ขอให้คำปฏิญาณนี้ และความหมายลึกซึ้ง ก่ออยู่อย่างนี้ตลอดเวลาเพื่อสามารถทำหน้าที่ และในการนี้ เพื่อให้คำปฏิญาณนี้ก่ออยู่ในหัว ให้ทุกคนมีกำลังภายในใจเข้มแข็งแข็งแรง เพื่อประสบความสำเร็จทุกประการ.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร
แก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันจันทร์ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบประกาศนียบัตรแก่เนติบัณฑิต รุ่นที่ ๒๙ และรุ่นที่ ๓๐ ณ โอกาสนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับทุกคนเป็นอย่างมาก ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

ท่านทั้งหลายส่วนมากคงจะได้ทำหน้าที่ในศาลสถิตยุติธรรม หรือไม่ก็คงจะประกอบกรงานทางด้านกฎหมาย การที่อยู่กับกฎหมายและใช้กฎหมายมาก ๆ นั้น อาจทำให้ติดในตวับทกฎหมายมากไป และทำให้เห็นว่า ลำพังตวับทกฎหมายจะให้ความยุติธรรมได้โดยสมบูรณ์ ความจริง กฎหมายเป็นเพียงเครื่องมือสำหรับกำหนดความถูกต้อง เพื่ออาศัยเป็นหลักวินิจฉัยในการอำนวยความยุติธรรม หาใช่ปัจจัยสำคัญสิ่งเดียวในการให้ความยุติธรรมไม่ ดังนั้น จะอาศัยตวับทกฎหมายกับคำให้การในศาลเท่านั้นไม่ได้ ทั้งนี้เพราะตวับทของกฎหมาย รวมทั้งข้อเท็จจริงที่นำมากล่าวแก่ศาล เป็นสิ่งที่อาจนำมาพลิกแพลงให้ผิดเพี้ยนไปได้ต่าง ๆ ด้วยความหลง ด้วยอคติ หรือด้วยเจตนาอันไม่สุจริต ทำให้ความเที่ยงธรรมต้องถูกริดรอนทำลายไป การอำนวยความยุติธรรม จึงต้องอาศัยตัวผู้ใช้กฎหมาย คือท่านทั้งหลาย เป็นปัจจัยสำคัญด้วย เท่า ๆ กันกับตวักฎหมาย ในการที่ท่านจะได้กระทำหน้าที่ ที่สามารถอำนวยคุณอำนวยโทษให้แก่ประชาชนได้ต่อไป จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำตัวให้เป็นผู้ยุติธรรมก่อนเป็นเบื้องต้น ด้วยการตั้งใจให้มั่นคงที่จะรักษาความเป็นกลาง และรักษาวัตถุประสงค์ของกฎหมายแต่ละฉบับไว้โดยเคร่งครัดแน่วแน่ พร้อมกับรักษาความสุจริต จรรยา และมนิธรรมของนักกฎหมายไว้เสมอกับชีวิต ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุขุมรอบคอบประกอบด้วยอุเบกขาและปัญญาอันกระจ่างแจ่มใส ท่านจึงจะมีดุลยพินิจที่เที่ยงแท้ถูกต้อง และสามารถเป็นที่พึ่งที่อาศัยของประชาชน ผู้อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายบ้านเมือง ได้แท้จริง

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ขออวยพรให้เนติบัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตและการงาน ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีความสวัสดิทุกเมื่องจทั่วกัน.

๑๔๕
สถาบันพระปกเกล้า

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
วันอังคารที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภาในโอกาสนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับท่านทั้งปวง ที่ได้รับมอบหมายให้มาร่วมงานสำคัญของบ้านเมือง

ควรจะเป็นที่พึงพอใจร่วมกัน ที่บัดนี้ได้มีรัฐสภาขึ้นเป็นฝ่ายนิติบัญญัติโดยสมบูรณ์ตามบทรัฐธรรมนูญแล้ว ต่อไป จึงเป็นภาระและความรับผิดชอบโดยตรงของท่านทั้งหลาย ทั้งสมาชิกวุฒิสภา ทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้อง เทียบตรง และสมบูรณ์บริบูรณ์ เพื่อให้บังเกิดแต่เฉพาะสิ่งที่เป็นคุณเป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองและประชาชน โดยไม่ละเลยปล่อยปละให้เกิดความบกพร่องและความล่าช้าติดขัดขึ้นอย่างไร เหตุผล แต่ละท่านที่ได้รับการเลือกเฟ้นแต่งตั้งเข้ามาในสภานี้ อยู่ในฐานะผู้ทรงความรู้ความสามารถและความรับผิดชอบ เหมาะสมที่จะร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ทางนิติบัญญัติอยู่แล้ว ขอให้ตั้งใจใช้สติปัญญาความสามารถปฏิบัติภาระของตน ๆ โดยเต็มกำลัง ด้วยความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ เรืองราวและปัญหาใด ๆ ที่เข้ามาสู่สภา ควรจะพิจารณาด้วยเหตุผลอันถูกต้อง และด้วยความฉลาดรอบคอบ ให้สำเร็จลุล่วงไปโดยมิชักช้า งานของชาติจักได้ดำเนินรุดหน้าไปโดยสวัสดิ์ และบ้านเมืองของเราจักได้ดำรงมั่นคงอยู่ด้วยความสงบผาสุก

บัดนี้ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา ขอคุณพระศรีรัตนตรัยจงดลบันดาลให้กิจการของสภานี้ สมฤทธิ์ผลที่จะอำนวยประโยชน์แก่ประเทศประชาชนชาวไทยทั้งมวลอย่างเต็มเปี่ยม ขออวยพรให้ท่านทั้งปวงมีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน.

พระบรมราชาโชวาท
ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร
แก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันจันทร์ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มามอบประกาศนียบัตรแก่เนติบัณฑิตรุ่นที่ ๓๑ ณ โอกาสนี้ และมีความพอใจที่นายกเนติบัณฑิตยสภาได้กล่าวยืนยันต่อที่ประชุมนี้ว่า เนติบัณฑิตผู้ผ่านการสอบจากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาแห่งนี้แล้ว ต่างมีความสำนึกตระหนักว่า จะต้องใช้กฎหมายให้ได้ตรงกับวัตถุประสงค์โดยปราศจากอคติ ด้วยความสุจริตรอบคอบครบถ้วนด้วยมโนธรรม เพื่อรักษาความยุติธรรมเที่ยงตรงไว้ให้ดำรงมั่นคงอยู่ในแผ่นดิน

ขอแสดงความชื่นชมกับเนติบัณฑิตใหม่เป็นอย่างมาก ที่ได้รับเกียรติ ความสำเร็จรวมทั้งโอกาสอันงดงามที่จะได้ประกอบกรณาด้านกฎหมาย ซึ่งเป็นงานที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งให้แก่บ้านเมืองต่อไป

ผู้ที่ได้ผ่านสำนักอบรมศึกษากฎหมายทุกคน ควรจะได้รับการชี้แจงเน้นหนักให้ทราบชัดว่า กฎหมายมิใช่ตัวความยุติธรรม หากเป็นแต่เพียงบทบัญญัติหรือปัจจัย ที่ตราไว้เพื่อรักษาความยุติธรรม ผู้ใดก็ตาม แม้ไม่รู้กฎหมาย แต่ถ้าประพฤติปฏิบัติด้วยความสุจริตแล้ว ควรจะได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายเต็มที่ ตรงกันข้าม คนที่รู้กฎหมาย แต่ใช้กฎหมายไปในทางทุจริต ควรต้องถือว่าทุจริต และกฎหมายไม่ควรคุ้มครองจนเกินเลยไป เพราะฉะนั้น จึงไม่สมควรจะถือว่า การรักษาความยุติธรรมในแผ่นดินมีวงกว้างอยู่เพียงแค่ว่าขอบเขตของกฎหมาย จำเป็นต้องขยายออกไปให้ถึงศีลธรรมจรรยา ตลอดจนเหตุและผลตามเป็นจริงด้วย ข้าพเจ้าปรารถนาเป็นอย่างยิ่งที่จะเห็นท่านทั้งหลายฝึกหัดตนให้เป็นคนกล้า คือกล้าที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามความถูกต้อง เที่ยงตรง ทั้งตามกฎหมายและศีลธรรม โดยไม่หวั่นไหวต่ออิทธิพลหรืออคติใด ๆ ทั้งหมด ให้เป็นคนที่มีมั่นคงในสัตย์สุจริตและความถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ไม่ปล่อยให้ความสุจริตยุติธรรมถูกข่มยี้ให้

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำริส่ด้านการเมืองการปกครอง

มีว่หมองได้ ทั้งนี้เพื่อท่านจักได้สามารถกำจัดสิ่งทีเรียกว่าช่งโหวในกฎหมาย ให้บรรเทา
เบาบางและหมดสิ้นไป และทำให้การใช้กฎหมายเป็นไปตามวัตถุประสงค์อันสูงส่งตามที่
มุ่งหมายไว้

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสุข ความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองใน
หน้าที่การงานจงทุกเมื่อตลอดไป.

พระบรมราโชวาท^(๑)

พระราชทานแก่คณะผู้พิพากษาประจำกระทรวงในโอกาสเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ
ก่อนเข้ารับหน้าที่^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันอังคารที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

การที่ท่านทั้งหลายได้เปล่งคำปฏิญาณนี้ นับว่ามีความสำคัญ โดยเฉพาะเป็นการ
ตั้งจิตมั่นเพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่สำคัญต่อผู้กระทำความผิด

การที่จะเป็นผู้พิพากษานั้น ไม่ใช่อาชีพโดยทั่ว ๆ ไป เพราะว่าเกี่ยวข้องกับความ
ยุติธรรม และความยุติธรรมนี้ก็ย่อมจะทำให้ประเทศชาติมีชื่อเสียง มีความเรียบร้อย ซึ่งจะ
นำไปสู่ความเจริญอันเป็นความปรารถนาของส่วนรวม ทุกคนที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้ความ
เจริญรุ่งเรือง ส่วนมากเมื่อจะทำงานใด ๆ ก็ต้องทำงานเพื่อเป็นการทำมาหากิน แต่คนก็
ต้องการอำนาจ และความเจริญ ถ้าส่วนรวมไม่มีความเรียบร้อย ไม่มีความยุติธรรมแล้ว
แต่ละคนก็ไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานเพื่อความเจริญในหน้าที่ของตนได้ ฉะนั้นก็ต้องมีผู้
ช่วยกันรักษาความยุติธรรม และความเรียบร้อยในบ้านเมือง หน้าที่นี้ก็ได้แก่ผู้พิพากษา
หน้าที่นี้จึงเป็นหน้าที่พิเศษ

ท่านทั้งหลายได้ทำการศึกษาที่มีความรู้ดีแล้ว หน้าที่ก็เข้าใจว่าเข้าใจดีในหน้าที่ของ
ตน คือการเป็นผู้พิพากษา จะต้องเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินอรรถคดี เพื่อให้การกระ
ทบกระทบกระทั่งระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ราบรื่นไป ความเป็นอยู่ของคนที่อยู่ในหมู่มา ย่อมจะต้องมี
การกระทบกระทั่ง จึงต้องมีกฎหมายเพื่อที่จะให้ได้รับความยุติธรรมทุกฝ่าย หน้าที่ของผู้
พิพากษาก็คือดูว่าฝ่ายไหนควรจะได้รับ ความยุติธรรมอย่างไร อันนี้เป็นหน้าที่โดยตรง โดย
มากก็ต้องปฏิบัติในโรงศาล ก็จะต้องใช้ความรู้ในทางกฎหมายมาพิจารณาว่า วิธีการตั้ง

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายประพนธ์ ธิระวัฒน์ ประธานศาลฎีกา
นำผู้พิพากษาประจำกระทรวงเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

นี้ ๆ ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง คนไหนเป็นฝ่ายถูก คนไหนเป็นฝ่ายผิด คนไหนปฏิบัติตนเป็นคนดีหรือไม่ อันนี้เป็นหลักของอาชีพการงานของท่าน และเพื่อให้บรรลุผลในอาชีพของท่าน จึงต้องมีความรู้

นอกจากความรู้เกี่ยวข้องกับตำรา บทบัญญัติและกฎหมาย จะต้องมีความรู้เกี่ยวข้องกับชีวิตทั่ว ๆ ไป อันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญ ความจริงคนแต่ละคนก็เชื่อได้ว่าไม่ปรารถนาที่จะหาความทุกข์ แต่บางทีเพราะเหตุว่าต้องการที่จะหาความสุขนั่นเอง จึงหาทางที่อาจจะผิดไม่ถูกต้องตามเรื่องของศีลธรรม หรืออาจจะเป็นการเบียดเบียนผู้อื่นได้ แต่ที่เขาปฏิบัติ นั้นเขานึกว่าเขาทำหาความสุข แท้จริงหาความทุกข์ใส่ตัว แต่การปฏิบัติเช่นนั้นต้องมีเหตุผล คือเหตุผลในใจของเขา จึงได้กระทำออกมาเช่นนั้น ฉะนั้น ผู้พิพากษาจึงต้องรู้จักชีวิตและเหตุผล ทำไมผู้ที่ปฏิบัติที่ดูว่าผิดนั้น เขาจึงต้องทำความผิดด้วยเหตุผลใด จึงจะเข้าใจว่าควรที่จะตัดสินอย่างไร ถ้าเป็นคดีระหว่างสองพวก เป็นเอกชนทั้งสองพวก ที่เรียกว่าเป็นคดีแพ่ง ก็ดูได้ว่าคนนี้มีผลประโยชน์อะไร คนนั้นมีผลประโยชน์อะไร ถ้าเป็นคดีอาญาก็จะดูว่าการก่อการนั้น จะให้ความผาสุกของส่วนรวมเสียหายไป เพราะว่าทำสิ่งที่ผิดศีลธรรมโดยตรง เราก็มองดูว่าทำไมเขาจึงต้องทำอย่างนั้น เพื่อที่จะเข้าใจเต็มที่ในการที่ได้กระทำผิด หรือสามารถที่จะปฏิบัติกรณงานของผู้พิพากษาในการตัดสินความผิดหนักเบาแก่ไหน ฉะนั้นการที่จะต้องรู้ใจของผู้ที่จะเป็น อาจเรียกได้ว่าเป็นวัตถุประสงค์ของงาน เราต้องรู้ใจเขา เมื่อรู้ใจก็จะต้องรู้เกี่ยวข้องกับชีวิต ข้อนี้เป็นเรื่องยากสำหรับผู้ที่มีหน้าที่เป็นผู้พิพากษา เพราะว่าจะต้องรู้จักจิตใจของบุคคลในทางที่เป็นจริง เป็นชีวิต และมาดูว่าเข้ากับเรื่องบทบัญญัติที่มีอยู่ในกฎหมายหรือไม่ และก็ตัดสิน ฉะนั้นในกฎหมายจึงมีบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับดุลยพินิจของผู้พิพากษากว้างขวางพอใช้ เพราะว่าแล้วแต่คดีจะไปในรูปแบบใด กรณีใด ก็อาจจะตัดสินได้โดยใช้ดุลยพินิจนี้ ฉะนั้นก็เป็นสิ่งที่จะต้องรู้จักความเป็นอยู่ อันนี้เป็นข้อหนึ่งในการปฏิบัติงานโดยตรงในศาล

งานอีกอย่างที่ไม่ได้เป็นการปฏิบัติโดยตรงแท้ แต่เป็นหน้าที่เหมือนกันของคนที่เป็นผู้พิพากษา ในฐานะที่เป็นคนที่มีความรู้สูง และมีหน้าที่สูง เป็นคนที่นับว่าควรจะเป็นที่ยกย่องนับถือของประชาชนทั่วไป คือเป็นงานที่นอกเหนือจากงานของผู้พิพากษา แต่มีผลดีสำหรับประเทศชาติ และอยู่ในขอบข่ายที่จะปฏิบัติได้ คือจะต้องเอาใจใส่ในศาล หมายความว่าควรที่จะศึกษาดูว่าสภาพความเป็นอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นอย่างไร และอาจจะหาทางแก้ไขได้ แนะนำได้ งานนี้ก็เท่ากับเป็นงานป้องกันอาชญากรรม หรือป้องกันคดี ท่าน

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำริสภาราชการเมืองการปกครอง

จึงมีงานสองอย่าง งานที่จะตัดสินในโรงศาล งานผู้พิพากษาแท้ ๆ ถ้ามีคดีมากก็อาจจะมีงานมาก ถ้ามีคดีน้อยก็อาจจะมีงานน้อย งานอีกด้านหนึ่งก็คืองานการป้องกันอาชญากรรมหรือป้องกันความขัดแย้ง ป้องกันความเข้าใจผิด เพื่อป้องกันมิให้มีคดีมาก เท่ากับเป็นการป้องกันมิให้ต้องทำงานในโรงศาลมากเกินไปนัก ซึ่งดูเหมือนว่าเป็นการตัดอาชีพแต่มีใช้อย่างนั้น เพราะว่าผู้พิพากษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรปราบปราม การที่จะต้องพิจารณาคดีไม่ใช่จำนวนคดีมากจะมีความพอใจ ถ้ามีคดีน้อยหมายความว่าคนเบียดเบียนกันน้อย ก็ดีใจงานในด้านป้องกันจึงเป็นงานที่สำคัญมาก และท่านก็ทำได้ เพราะว่ามีความรู้พอ มีความรู้มากในด้านกฎหมาย และควรจะมีความรู้พอในชีวิตทั่ว ๆ ไป ฉะนั้นก็ขอฝากให้ช่วยกันปฏิบัติงานทั้งสองด้านอย่างเข้มแข็งจะเป็นประโยชน์เต็มเปี่ยมตามที่ได้เปล่งคำปฏิญาณ คำปฏิญาณนั้นก็มิใช่ข้อสำคัญที่ความมุ่งมั่นที่จะทำงานเพื่อความยุติธรรม ก็ขอให้รักษาไว้ ทั้งในการทำงานโดยตรงคือในโรงศาล ทั้งในงานป้องกัน

ฉะนั้น การปฏิญาณนั้นก็คงจะมีประโยชน์ ที่ได้กล่าวดังนี้ ก็เพราะได้ทราบว่าคุณพิพากษาทั้งหลายย่อมจะต้องไปทำหน้าที่ในที่ต่าง ๆ กัน ในภาคต่าง ๆ ในจังหวัดต่าง ๆ กัน ชีวิตความเป็นอยู่ของท้องที่อาจจะแตกต่างกัน ฉะนั้นการเรียนรู้ในชีวิตของคน จึงไม่ได้จบอยู่ที่การศึกษาที่สำเร็จมาแล้ว ยังมีชีวิตการทำงานนานไปเท่าไร ก็ยังมีความรู้เพิ่มพูนขึ้น ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้ไปปฏิบัติงานด้วยความเข้มแข็ง ดังที่ได้เปล่งวาจาเมื่อตะกี้ และตั้งใจที่จะเสริมสร้างความรู้ของตนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เพื่อที่จะให้คำปฏิญาณนี้ไม่เสื่อมโทรมไป ถ้าคำปฏิญาณไม่เสื่อมโทรมไป ก็เชื่อได้ว่าท่านจะสำเร็จประโยชน์ในชีวิตของท่านจริง ต่อไปก็เป็นผู้ที่นับถือตัวเองได้ ทั้งในความรู้หลักวิชา ทั้งในด้านปฏิบัติงาน และจะเป็นบุคคลที่เป็นที่นับถือของส่วนรวมได้อย่างแท้จริง ขอให้ได้รับผลดีตั้งแต่ต้น และผลดีนี้ให้เสริมสร้างตลอดไป ยิ่งทำงานนานก็จะมีใจเข้มแข็ง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความแน่วแน่ จนกระทั่งเป็นที่นับถือของประชาชนทั่วไป

ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังกาย กำลังใจที่เข้มแข็ง ที่จะปฏิบัติเพื่อบรรลุผลดังกล่าว ขอให้จงประสบผลสำเร็จสิ่งใดที่ขอขบธรรม ให้มีความสำเร็จทุกประการ.

วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จฯทอดพระเนตรโครงการวิจัยและรวบรวมพันธุ์อุนงูนชนิดที่ใช้หมักทำเหล้าอุนงูน
และชนิดที่ใช้รับประทานสด ตลอดจนโครงการศึกษาพันธุ์อุนงูนชนิดไม่มีเมล็ด
ณ โครงการหลวงอินทนนท์ ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรี
เฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนัก ภูพิงคราชนิเวศน์
วันอังคารที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

การที่คณะรัฐมนตรีได้เข้ามาปฏิญาณตนเพื่อรับตำแหน่งในคราวนี้ ก็นับว่าเป็นสิ่ง
เตือนใจให้ท่านทั้งหลายระลึกว่า คณะรัฐบาลเป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติงานสำคัญสำหรับความอยู่
เย็นเป็นสุขของชาติบ้านเมือง และการที่ท่านได้ปฏิญาณตนก็จะเป็นการช่วยให้งานลุล่วงไป
ด้วยดี เพราะถ้ายึดมั่นในคำปฏิญาณดังกล่าวมานี้ก็จะให้ท่านมีกำลังใจ และมีการเตือนใจ
เพื่อที่จะให้ปฏิบัติงานด้วยความสามารถเต็มที่ ขึ้นอยู่ที่ความตั้งใจแน่ว ความซื่อสัตย์สุจริต
และความสามารถในด้านวิชาการที่จะทำให้ประเทศชาติอยู่รอดได้ ถ้าสามารถที่จะปฏิบัติ
ด้วยความมั่นใจก็เชื่อได้แน่ๆว่าเราจะหลุดพ้นอุปสรรคทั้งหลายที่มีมา

ความเป็นอยู่ของประเทศชาติเราก็ไม่แตกต่างกับประเทศทั้งหลายในโลก อาจจะ
ยังมีส่วนที่ได้เปรียบอยู่เพราะว่าเมืองไทยมีทรัพยากรมากมาย รวมทั้งทรัพยากรของความคิด
ของคนทั่วไป ทุกชั้นทุกระดับ นับว่ามีคุณภาพดี อยู่แต่ว่าจะต้องบริหารให้ดี ให้สอดคล้องกัน
อุปสรรคมีอยู่เสมอ เพราะว่าเมื่อมนุษย์รวมเป็นกลุ่มเป็นก้อนหรือเป็นชาติย่อมมี
ความคิดความเห็นแตกต่างกัน แต่ถ้าผู้ที่บริหารประเทศปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์ ด้วย
ความอดทน ก็นำส่วนรวมไปสู่ทางที่ดีได้ ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายยึดมั่นในคำปฏิญาณที่
ได้ให้ไว้ว่า จะปฏิบัติงานเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติและประชาชน

ในการนี้ ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังใจทั้งกายทั้งใจที่จะยึดมั่นในคำปฏิญาณ และ
ปฏิบัติงานเพื่อให้สำเร็จ ให้นำหน้าที่ของท่านมีความสำเร็จ ก็ขอให้ท่านทั้งหลายจงรักษาความ
ไว้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ และเพื่อเกียรติภูมิของตนเองด้วย ขอให้ได้ประสบ
แต่ความสำเร็จและความเจริญ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรี เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณตน
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันศุกร์ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๒๓

ได้ฟังคณะรัฐมนตรีปฏิญาณตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ทำให้คิดถึงว่างาน
ของคณะรัฐมนตรีนี้ มีความสำคัญไม่น้อย เพราะว่ามีหน้าที่บริหารประเทศชาติให้มีความ
ผาสุก ตามปกติผู้ที่ป็นรัฐบาลก็เรียกว่าเป็นผู้ที่ปกครองประเทศ เป็นการบริหารงานเพื่อให้
ประเทศชาติดำเนินไปด้วยดี ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ มีความมั่นคงปลอดภัย และมีความเจริญ
ก้าวหน้า ทำให้ประชาชนมีความสุขตามที่สมควร

การที่คณะรัฐมนตรีจะเข้าบริหารประเทศนั้นจึงไม่มีปัญหาใด ๆ รัฐบาลจะอยู่ใน
รูปใดก็ตาม ถ้าทำตามคำปฏิญาณก็ไม่เกิดปัญหา เพราะไม่ใช่รูปของรัฐบาลหรือในรูป
ของการปกครองที่สำคัญ สำคัญอยู่ที่ความตั้งใจที่จะให้หน้าที่ลุล่วงไปด้วยดีตามจุดประสงค์
ที่ได้ระบุเอาไว้ และระบุไว้ในคำปฏิญาณนี้เอง ฉะนั้นก็เป็นสิ่งที่สำคัญ และผู้ที่ปฏิญาณตน
ก็เชื่อว่าจะมีความตั้งใจที่จะนำความรู้ความสามารถมาปฏิบัติเพื่อจุดประสงค์นี้

ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทั้งหลาย มีกำลังทั้งกายทั้งสติปัญญา ที่จะปฏิบัติตามที่มุ่งหมาย
นี้ และเชื่อว่าจะช่วยให้บรรลุถึงเป้าหมายอันเป็นจิตปรารถนาของเราทั้งหลาย เพราะประเทศ
ไทยก็เป็นประเทศที่อยู่มาเป็นเวลาช้านาน ด้วยความลำบากยากเย็น ได้ตกทอดมาเป็น
สมบัติของประชาชนในปัจจุบัน จึงต้องช่วยกันทะนุถนอมให้อยู่เย็นเป็นสุขต่อไป แม้จะมี
สภาพสถานการณ์ต่าง ๆ แวดล้อมซึ่งอันตราย และทั้งโลกก็ประสบปัญหาต่าง ๆ นา ๆ ก็
เชื่อได้ว่าพวกเราจะสามารถไปรอดได้

ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทั้งหลาย ตั้งมั่นในคำสัตย์ที่ได้ว่ามาเมื่อตะกี้ และขอให้มีความ
กายกำลังใจสมบูรณ์ กำลังสติปัญญาเฉียบแหลม เพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์
สุจริต เพื่อให้บรรลุผลที่ทุกคนมุ่งหมาย ขอให้ท่านได้ประสบความสำเร็จได้โดยทุกประการ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร

แก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันจันทร์ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๓

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบประกาศนียบัตรแก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาอีกรวบรวมหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมกับเนติบัณฑิตใหม่ทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ รวมทั้งโอกาสอันงดงามที่จะได้ประกอบกิจการด้านกฎหมาย ซึ่งเป็นงานสำคัญที่สุดด้านหนึ่งของบ้านเมือง

คนที่อยู่รวมกันเป็นหมู่มา แม้ได้ชื่อว่าเป็นอิสระชน ก็ใช่อิสระภาพ คือความเป็นใหญ่ของตนเต็มที่ไม่ได้ หากจำเป็นต้องจำกัดไว้ด้วยกฎข้อบังคับและวินัยอันเหมาะสม เพื่อให้แต่ละคนมีอิสรภาพสม่ำเสมอ ทั้งมิให้ล่วงละเมิดกันและกัน กฎที่บังคับใช้แก่ทุกคนได้ ก็มีอยู่อย่างเดียว คือกฎหมายซึ่งท่านทั้งหลายได้ศึกษามาแล้วโดยตรงพร้อมเสร็จ ทั้งตัวบทและวิธีใช้ และกฎหมายนั้น โดยหลักการจะต้องบัญญัติขึ้นใช้เป็นอย่างเดียวกันและเสมอกันหมดสำหรับคนทั้งประเทศ จึงเป็นธรรมดาที่จะบังคับใช้ให้ได้ผลบริบูรณ์ครบถ้วนทุกกรณีไม่ได้คงต้องมีส่วนบกพร่องเกิดขึ้นบ้างน้อยบ้าง ตามเหตุการณ์และตัวบุคคล ผู้นำกฎหมายมาใช้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ใช้กฎหมายจะต้องสำนึกตระหนักในความรับผิดชอบของตนเองอยู่ตลอดเวลา ในอันที่จะใช้กฎหมายเพื่อธำรงรักษาและผดุงความยุติธรรมถูกต้องเพียงอย่างเดียว มิใช่เพื่อผลประโยชน์อย่างอื่น ๆ ในขณะนี้ ทุกคนต้องทำใจให้หนักแน่นเที่ยงตรงปราศจากอคติ ให้กล้าแข็ง ที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้องเป็นธรรม ให้สุขุมรอบคอบประกอบด้วยสติและปัญญา ที่จะตรวจตราและพิจารณาหาทางที่จะใช้ตัวบทกฎหมายให้ได้ผลตรงตามจุดประสงค์ คือให้เกิดความถูกต้องเที่ยงตรงโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่ยอมปล่อยให้ผู้มีอภัยข้อบกพร่องทางกฎหมาย เอารัดเอาเปรียบผู้อื่นในทางไม่เป็นธรรมได้ ทั้งต้องดำรงตนให้เป็นที่พึ่งของสุจริตชนด้วยเสมอ นักกฎหมายจึงจะสามารถรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายและความผาสุกสงบของบ้านเมืองไว้ได้

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต และมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานจงทุกประการ.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔

ข้าราชการทุกฝ่ายมีหน้าที่เหมือนกัน ที่จะต้องตั้งใจขวนขวายปฏิบัติงานด้วยความ
ฉลาดรอบคอบ ให้สำเร็จลุล่วงตรงตามเป้าหมายโดยไม่ชักช้า และที่จะต้องร่วมกับชาว
ไทยทุกคนในอันที่จะอุ้มชูรักษาความดีในชาติให้ยืนยงมั่นคงอยู่กับผืนแผ่นดินไทย. ยิ่ง
เป็นผู้ใหญ่ มีตำแหน่งสำคัญ ยิ่งจะต้องปฏิบัติให้ดี ให้หนักแน่น ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น.
ผลงานที่สำเร็จขึ้นจากความร่วมมือและจากความบริสุทธิ์ใจ จักได้แผ่ไพศาลไปตลอดทั่ว
ทุกหนแห่ง ยิ่งความสุขความเจริญที่แท้จริงให้บังเกิดขึ้นได้ตามที่ปรารถนาปรารถนา.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

พระราชดำรัส

ในโอกาสที่เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นองค์ประธานในการเปิดการประชุมใหญ่
ของสมาคมนักกฎหมายแห่งประเทศไทยและแปซิฟิกตะวันตก ครั้งที่ ๗
ณ โรงแรมดุสิตธานี
วันเสาร์ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๒๔

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีเปิดการประชุมใหญ่สามัญของสมาคมนัก
กฎหมายแห่งประเทศไทยและแปซิฟิกตะวันตก ครั้งที่ ๗ โอกาสนี้. ขอต้อนรับนัก
กฎหมายจากประเทศสมาชิกทุกท่านโดยทั่วกัน.

สมาคมนักกฎหมายแห่งประเทศไทยและแปซิฟิกตะวันตก นับว่าเป็นสถาบันทาง
กฎหมายที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่ง เพราะได้ปฏิบัติการเป็นประโยชน์แก่ประเทศในภูมิภาคนี้อย่าง
กว้างขวางในด้านกฎหมาย อาทิเช่น ทำการวิจัยปัญหากฎหมายที่สำคัญ ๆ และเพิ่มพูน
ส่งเสริมวิชาการใหม่ ๆ ในแขนงนิติศาสตร์ให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุม ยังประโยชน์ให้เกิดแก่
การพัฒนาระบบกฎหมายของประเทศสมาชิกเป็นอันมาก กับทั้งก่อให้เกิดความเข้าใจอันดี
และความร่วมมือระหว่างกันและกันอย่างแน่นแฟ้นด้วย.

จุดประสงค์ใหญ่ของนิทรรศการนั้น ก็คือการอำนวยความสะดวกอย่างเสมอ
หน้าแก่ประชาชน ให้ทุกคนได้อยู่ร่วมกันโดยสงบสุข เสมอภาค และเป็นระเบียบเรียบร้อย.
เพื่อจุดประสงค์นี้จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยอันเป็นหลักใหญ่สองสถาน คือ ด้วบทกฎหมายที่
ดีสถานหนึ่ง การปฏิบัติที่ดีอีกสถานหนึ่ง จึงจะสัมฤทธิ์ผล. ดังนั้นการบัญญัติกฎหมายควร
จะต้องเป็นไปเพื่อความเป็นอยู่ดีของทวยชนโดยตรง และควรจะให้อำนวยความสะดวก
ถูกต้องแก่ทวยชนได้อย่างทั่วถึงแท้จริง. ทั้งการใช้กฎหมายนั้นแล้ว ก็ควรจะต้องมุ่งปฏิบัติ
ให้ได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวด้วยเช่นกัน โดยผู้ใช้กฎหมายจะต้องไม่ติดในด้วบท
อย่างเหนียวแน่นจนเกินไป หากแต่จะต้องถือเอาเหตุเอาผลตามเป็นจริงของกรณีแต่ละกรณี
เป็นสำคัญ.

พระราชานุทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

บัดนี้ได้เวลากำหนดแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมใหญ่สามัญของสมาคมนักกฎหมายแห่งภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิกตะวันตก ครั้งที่ ๗. ขออวยพรให้การประชุมครั้งนี้ ประสบผลสำเร็จสมบูรณ์ ตามความมุ่งหมายทุก ๆ ประการ และขอให้ผู้ที่ประชุมอยู่ ณ ที่นี้ทุกท่านมีความสุขสวัสดิ์ทั่วหน้ากัน.

๑๖๒
สถาบันพระปกเกล้า

The Royal Address
Given on the occasion of His Majesty
The King's presiding over the opening
ceremony of seventh conference of
the Law Association for Asia and the
Western Pacific (LAWASIA) at the Dusit
Thani Hotel, on Saturday 8th August 2524

It gives me much pleasure to come and take part in the opening ceremony of the seventh LAWASIA conference. I take this opportunity to extend to all the lawyers from all member countries a warm welcome.

The Law Association for Asia and the Western Pacific (LAWASIA) ranks high among legal institutions of great importance. It has rendered very good service to the countries in this region on various legal matters. It has, for example, carried out research on various legal problems of the region, and has made available to the participants new knowledge concerning law ; In this way it has been a great help to the member countries in the development of their legal systems. Moreover in so doing LAWASIA has brought about better understanding and closer cooperation among its members.

The main objective of law is to provide all the people with equal justice and fairness so that they may live together in harmony, enjoying peace and equality. The achievement of this objective is dependent upon two fundamental factors, namely good legal provisions and correct application of the provisions. Consequently, the making of a law should directly result in a better life for the people and the law should be fair to all. The application of the law should, likewise, be carried out in such a manner as to attain the main objective. A person who applies a law must not adhere too tenaciously to the letter of

พระราชทานรัฐธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

the law. It is important that he consider the facts of each case in a clear and logical manner before making a decision.

I now declare the seventh LAWASIA conference open. I wish the conference complete success in achieving all its objectives, and I wish all of you who are present here happiness and well-being.

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้สอบไล่ได้วิชาความรู้ชั้นเนติบัณฑิต

สมัยที่ ๓๓ ปีการศึกษา ๒๕๒๓

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๒๔

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบประกาศนียบัตรแก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา รุ่นที่ ๓๓ และขอแสดงความชื่นชมกับเนติบัณฑิตใหม่ทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ พร้อมทั้งโอกาสอันงดงามที่จะได้ประกอบการทำงานด้านกฎหมาย ซึ่งเป็นงานสำคัญที่สุดส่วนหนึ่งของบ้านเมือง

มีคำพูดที่พูดถึงนักกฎหมายอยู่อย่างหนึ่งว่า “คนที่ทำงานกับกฎหมายมาก ๆ มักจะติดอยู่กับตัวบทกฎหมาย” คำพูดอย่างนี้ดูจะไม่ใช่คำชม หากเป็นคำติถึงนักกฎหมายบางคน ที่ถือแต่ตัวกฎหมายเป็นหลักในการดำรงรักษาความยุติธรรม ซึ่งดูจะเป็นการคับแคบเกินไป และอาจทำให้รักษาความยุติธรรมไว้ได้ไม่เต็มที่ ผู้ทำหน้าที่พิทักษ์ความยุติธรรมหรือความเป็นธรรมจึงควรระมัดระวังให้มาก คือควรจะได้ทำความเข้าใจให้แน่ชัดว่ากฎหมายนั้นไม่ใช่ตัวความยุติธรรม เป็นแต่เพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งสำหรับการรักษาและอำนวยความสะดวกความยุติธรรมเท่านั้น การใช้กฎหมายจึงต้องมุ่งหมายใช้เพื่อรักษาความยุติธรรม ไม่ใช่เพื่อรักษาตัวบทของกฎหมายเอง และการรักษาความยุติธรรมในแผ่นดินก็มีได้มีวงแคบอยู่เพียงแค่ออบเชตของกฎหมาย หากต้องขยายออกไปให้ถึงศีลธรรมจรรยา ตลอดจนเหตุและผลตามเป็นจริงด้วย ท่านทั้งหลายชอบที่จะตั้งความคิดจิตใจไว้ให้ถูกต้องเป็นอิสระ ทั้งเพียรพยายามที่จะฝึกหัดตนให้เป็นคนกล้า หมายถึงกล้าที่จะทำตามความถูกต้องเป็นธรรม ไม่ยอมตัวให้ติดอยู่กับความคิดและแบบวิธีอันคับแคบ เพื่อช่วยกันต่อสู้ป้องกันมิให้ความสุจริตยุติธรรมต้องถูกข่มยี้ให้เศร้าหมอง และกำจัดสิ่งๆที่เรียกว่าช่องโหว่ในกฎหมาย ให้ลดน้อยหมดสิ้นไป การใช้กฎหมายของเราก็จะบรรลุถึงจุดหมายอันสูงส่งที่มุ่งประสงค์ได้ในที่สุด

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิตและการทำงาน พร้อมถ้วนทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ผู้พิพากษาประจำกระทรวง เฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๒๕

การที่ผู้พิพากษาได้กล่าวคำปฏิญาณก่อนที่จะเข้ารับหน้าที่ครั้งแรกนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้พิพากษาทุกคน แม้จะไม่ใช่ผู้พิพากษา คำปฏิญาณใด ๆ ก็มีความสำคัญมาก เพราะเป็นการกล่าวสัตวาจา ซึ่งสัตวาจานั้นเป็นแกนหรือเป็นรากฐานของการทำงาน หรือการดำรงชีวิตที่ดีที่งาม ที่มีความก้าวหน้า มีความสำเร็จ

สัตวาจานั้นจะต้องตั้งตั้งแต่เด็กตลอดมา สัตวาจาคือเป็นการตั้งใจ ตั้งจิตตั้งใจวาจานั้นก็เป็นคำพูดออกมา แสดงถึงคำพูดนั้นก็ต้องออกมาจากใจ คือเป็นการตั้งใจที่จะทำอะไรเพื่อความสำเร็จในงานนั้น อย่างเมื่อเป็นนักเรียนในโรงเรียน อยากที่จะผ่านพ้นการศึกษาขั้นต่อไปได้ให้เป็นประโยชน์ ก็จะต้องตั้งใจที่จะเรียนที่จะรู้ จะทำอะไรต้องตั้งใจ การตั้งเจินั้นมีสิ่งที่สำคัญที่จะต้องมาประกอบ คือความตั้งใจในทางที่จะให้ถูกต้องตามหลักหรือตามธรรม โดยมากเวลาบอกว่าให้อยู่ในศีลในธรรมหรือให้เป็นคนดีนั้น ฟังดูแล้วออกจะรำคาญ เพราะว่าคนเราก็อยากได้ความสำเร็จ แต่เวลาถูกเตือนว่าให้ทำดีให้อยู่ในศีลในธรรม ออกจะรำคาญ แต่แท้จริงตามธรรมชาติหรือตามความเป็นจริง ถ้าตั้งใจให้อยู่ในระเบียบหรือในหลักย่อมมีความสำเร็จทุกอย่าง มิใช่เฉพาะสำหรับงานความยุติธรรมอย่างที่ท่านทั้งหลายจะต้องรับ แต่ทุกด้านถ้ามีความตั้งใจทำงานหรือทำการใด ให้ถูกต้องตามหลักวิชาที่ถูกต้องตามคลองธรรม ก็จะทำให้สิ่งนั้นสำเร็จ ความสำเร็จคืออะไร มิใช่สำเร็จเพื่อแสดงว่าเป็นคนมีศีลมีธรรมเท่านั้น สำเร็จเพื่อความสำเร็จของตัวเอง เพื่อจะทำให้มีความสุข มีความพอใจ ฉะนั้นตลอดมาจนถึงบัดนี้ทุกคนก็จะต้องได้ตั้งสัตวาจา หรือตั้งใจมามากหลายแล้วถึงได้มีความสำเร็จมาถึงวันนี้ มาถึงขั้นที่เป็นผู้พิพากษาก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำริสัจธรรมเพื่อการปกครอง

พิพากษาประจำกระทรวง และต่อไปก็คงได้ไปทำหน้าที่ต่าง ๆ งานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความยุติธรรม ก็จะต้องตั้งใจตามที่ได้ฝึก ได้กล่าวคำปฏิญาณว่าจะซื่อสัตย์สุจริต จะไม่คล้อยตามอคติ จะตั้งใจเพื่อความยุติธรรมและความมั่นคงของประชาชน สิ่งเหล่านี้ก็คงเข้าใจดีแล้ว แต่ว่าถ้าให้กล่าวคำปฏิญาณก็ยิ่งหนักแน่นขึ้น ต่อไปเมื่อได้กล่าวคำปฏิญาณ และระเบียบท่านไม่ได้บอกให้กล่าวคำปฏิญาณต่อไปอีกทุกวัน หรือเป็นระยะ ๆ แต่ความจริงก็ต้องกล่าวคำปฏิญาณอย่างนี้ในใจตลอดเวลา จึงจะมีความสำเร็จตามหน้าที่ที่ได้ตั้งไว้แก่ตัว ฉะนั้น การที่กล่าวคำปฏิญาณนี้เป็นวิธีการ ขอให้ทบทวนคำปฏิญาณนี้ตลอด เพราะว่าคุณค่ามาก โดยเฉพาะสำหรับผู้ที่ทำหน้าที่ผู้พิพากษา ถ้าผู้พิพากษาขาดความยุติธรรม คือความเป็นกลาง กลไกต่าง ๆ ของประเทศชาติก็จะต้องเสื่อมโทรมลงไปไม่น้อย และคนก็จะไม่มีที่พึ่ง เมื่อเป็นเช่นนั้นสังคมก็จะอลเวง พวกเราทุกคนจะเป็นผู้ที่มีหน้าที่ใดก็ตาม จะเดือดร้อนกันทั้งนั้น

ฉะนั้น ท่านทั้งหลายมีโอกาสที่จะทำหน้าที่อย่างนี้ก็ควรที่จะทำอย่างเต็มที่ นอกจากหน้าที่โดยตรงของผู้พิพากษา ก็มีหน้าที่ของพลเมืองดีผู้มีความรู้สูง และมีฐานะเป็นที่นับถือของประชาชน จึงต้องปฏิบัติตนปฏิบัติงานให้เป็นที่นับถือโดยแท้ของทุกคน ทั้งประชาชนทั่วไป ทั้งเพื่อนข้าราชการ โดยเฉพาะข้าราชการในกระทรวงยุติธรรมก็ต้องให้เป็นที่พึ่งของทุกคน ทั้งทุกชั้น ทุกวัย ทุกเพศ ถ้าทำเช่นนั้น ท่านทั้งหลายเองก็จะรู้สึกรู้ว่าทำสมเกียรติของตัว มีศักดิ์ศรี มีประโยชน์ งานที่ท่านทำในศาลก็ทำให้ตรงทุกอย่าง ในการดำรงชีวิตก็ทำให้ตรงเป็นตัวอย่าง ในที่สุดถ้าไปเป็นผู้พิพากษาที่ใดก็ตาม เมื่อเข้าศาลก็จะต้องพยายามที่จะทำตามกฎเกณฑ์ คือรับฟังด้วยความเป็นกลาง และตัดสินด้วยความเป็นกลาง ตามบทกฎหมาย นอกศาลก็เป็นตัวอย่างที่ดีของคนที่มีสะอาดบริสุทธิ์ ของคนที่มีชีวิตที่ซื่อตรง และเป็นที่ยิ่ง คือ ถ้าไปดูความเป็นอยู่ของประชาชนที่ใดที่เดือดร้อน ก็นำมาคิดเพื่อว่าจะทำอะไรสำหรับให้ชีวิตของประชาชนที่มีจำนวนมากที่แร้นแค้น ให้มีความเป็นอยู่สบายขึ้น ถ้าประชาชนมีความเป็นอยู่สบายขึ้นสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้นั้น จะเป็นสิ่งหนึ่งที่จะป้องกันสิ่งที่เข้ามาในศาลคือคดีต่าง ๆ ซึ่งต้องนับว่าคดีที่เกิดขึ้นและเข้ามาตัดสินในศาลส่วนมากก็เป็นเรื่องของอับมงคล เราก็ป้องกันอับมงคล ด้วยการไปศึกษาและเข้าไปพยายามช่วยเหลือสังคมในภายนอกศาล

การที่จะเอาใจใส่สังคมนอกศาลนี้มี ๒ ทาง ทางตรงก็มีการให้คำแนะนำในเรื่องกฎหมายแก่ประชาชน ซึ่งโดยมากเวลาขอร้องให้ผู้พิพากษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักกฎหมาย

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

มาช่วยประชาชน ช่วยสังคม ก็กล่าวว่ไปช่วยให้คำแนะนำแก่ประชาชนในด้านกฎหมาย
นั้นทางหนึ่ง อีกทางหนึ่งก็คือพยายามไปช่วยในชีวิตประจำวันของประชาชน เอาใจใส่สนใจ
ทั้งในใจและการกระทำ ดังนี้ก็จะได้กระทำหน้าที่ครบถ้วน ทั้งในฐานะผู้พิพากษา ทั้งใน
ฐานะผู้ที่มีความรู้ ผู้ที่มีคุณธรรม ฉะนั้น การที่ได้กล่าวปฏิญาณจึงขอให้ทบทวนอีกครั้ง
หนึ่ง ระลึกถึงทุกขณะก็ดี ทำทุกวันก็ดี ว่าได้กล่าวคำปฏิญาณเช่นนี้แล้ว และก็ทำตาม
คำปฏิญาณที่ตั้งใจที่จะทำงานให้ซื่อสัตย์สุจริตเที่ยงตรงนั้น จนกระทั่งทำให้เรามีความสุขได้
คือมีความพอใจว่างานหรือการกระทำอย่างดี มีความสำเร็จ ต่อไปก็จะได้มีความนับถือ
ตัวเองได้อย่างเต็มที่ ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้รักษาคำปฏิญาณนี้ และระลึกถึงอยู่
เสมอ อาจจะไม่ระลึกถึงถ้อยคำ แต่ระลึกถึงเจตนา คือระลึกถึงความหมาย จะได้รับความ
เจริญทุกอย่าง

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังกายและโดยเฉพาะกำลังจิตใจ ที่จะปฏิบัติหน้าที่ผู้
พิพากษานี้ให้ดีที่สุด ขอให้ได้ประสบแต่ความเจริญความสำเร็จทุกคน.

พระบรมราชาโองาาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันพฤหัสบดีที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๕

การปฏิบัติราชการในปัจจุบันนี้มุ่งหมายเอาประสิทธิภาพ ปริมาณงานและความรวดเร็วเป็นสำคัญ. ผู้ปฏิบัติราชการจึงพากันนำเอาวิทยาการก้าวหน้าพร้อมทั้งเครื่องกลที่ทรงประสิทธิภาพสูงต่าง ๆ มาใช้กันอย่างกว้างขวาง. วิทยาการและเครื่องกลเหล่านี้ เมื่อนำมาปฏิบัติการแล้ว จะต้องได้ผลอย่างสูงทุกครั้งไป คือถ้าใช้ถูก ก็ทำให้ได้ประโยชน์มาก ถ้าใช้ไม่ถูก ก็ทำให้เสียหายได้มากเท่า ๆ กัน. การจะนำเอาสิ่งเหล่านั้นมาใช้งาน จึงต้องระมัดระวังศึกษาให้ทราบแน่แท้โดยตลอดก่อน ทั้งโครงการที่จะทำ ทั้งเครื่องปฏิบัติงานที่จะใช้. มิฉะนั้นจะเกิดความสิ้นเปลืองและสูญเสียเปล่าได้ง่ายดายที่สุด

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๒๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ผู้พิพากษาประจำกระทรวงเฝ้า ฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๒๕

การที่ท่านทั้งหลายได้มาเปล่งคำสัตย์ปฏิญาณนี้ ก็เป็นสิ่งสำคัญ และท่านก็ทราบดีว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

ท่านทั้งหลายได้ผ่านการศึกษาทุกชั้นตอนมาหลายอย่าง นับว่ามีความรู้ในวิชาการมากหลาย และสามารถที่จะปฏิบัติงานในอาชีพที่สำคัญ แต่จะต้องพิจารณาว่างานทุกอย่าง ความรู้ในวิชาการนั้นเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญก็คือจิตใจ จิตใจแต่ละคนที่มีอยู่จะต้องใช้ในทางที่ถูก และการที่ได้เปล่งคำสัตย์ปฏิญาณนี้ก็เป็นที่ยืนยันอีกครั้งหนึ่งว่าจะตั้งใจปฏิบัติงานให้ดี ทำไมจะต้องปฏิบัติงานให้ดี ให้สมกับคำสัตย์ปฏิญาณนี้ ก็เพราะว่าหน้าที่ของผู้พิพากษานี้เป็นหน้าที่ที่สำคัญสำหรับประเทศชาติ ถ้าหากว่าขาดความยุติธรรมประเทศก็จะอยู่ยาก มีเหมือนกันที่เขามีการปกครองอย่างไม่มี ความยุติธรรม แต่ว่าประเทศไทยก็จะต้องมีความยุติธรรมมาตลอด ถึงมีความเจริญได้ มีความมั่นคงได้อย่างมหัศจรรย์ ฉะนั้น ท่านก็จะได้ปฏิบัติงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการรักษาความมั่นคงของประเทศชาติในด้านความยุติธรรม ซึ่งเป็นส่วนที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับความเป็นอยู่ของประเทศ ถ้าท่านถือว่าคำปฏิญาณนี้เป็นเพียงคำพูดสั้น ๆ ก็อาจจะได้เหมือนกัน แต่ถ้าดูว่าการเปล่งคำปฏิญาณนี้มีความสำคัญอย่างมากที่สุด โดยที่หน้าที่ของท่านที่จะทำต่อไปจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบอย่างสูง และหน้าที่นี้ไม่ใช่จะมีใครมาบังคับให้ทำ แต่ละท่านก็ได้เลือกงานการนี้ เมื่อได้เลือกแล้วก็ต้องทำให้ดีที่สุด คำสัตย์ปฏิญาณนี้มีความสำคัญอยู่ว่าจะต้องทำเพื่ออุ้มชูสถาบันต่าง ๆ และจะทำได้ก็ต่อเมื่อปราศจากอคติตั้งที่ได้กล่าว อคตินั้นแปลว่าทำอะไรไปในทางที่ไม่ควรจะไป ถ้าปราศจากอคติก็หมายความว่าไปในทางที่ควร

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

จะไป ทางที่ควรจะไปนั่นคืออะไร ก็คือความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความตั้งใจแน่วแน่ ความตั้งใจที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม การทำประโยชน์แก่ส่วนรวมนี้ย่อมทำให้เกิดเป็นประโยชน์ต่อตัวเองด้วย ทำให้มีความเจริญรุ่งเรือง ทำให้มีความพอใจมีความสุขทุกอย่าง ฉะนั้น คำว่าจะปฏิบัติงานทุกอย่างโดยปราศจากอคตินั้นจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด โดยเฉพาะในงานของผู้พิพากษานี้ ซึ่งต่อไปนี่ท่านก็เป็นผู้พิพากษาที่จะได้รับตำแหน่งต่อไป

การพิพากษานี้จะต้องปราศจากอคติทุกอย่าง เพราะว่าสิ่งที่เกิดขึ้นและจะต้องมาอยู่ต่อหน้าท่านทั้งหลายในฐานะผู้พิพากษานั้น เป็นเรื่องของผลประโยชน์ เป็นเรื่องของจิตใจที่ฟุ้งซ่าน เป็นเรื่องของสิ่งที่ไม่ดีที่เกิดขึ้น และท่านเป็นผู้ตัดสินว่าความดีอยู่ที่ไหน ความไม่ดีอยู่ที่ไหน อันนี้ถ้าพูดง่าย ๆ ก็ดูง่ายดี เพราะว่าสิ่งที่ดีก็ย่อมดี สิ่งที่ดีก็ย่อมเลว สิ่งที่ถูกก็ถูก สิ่งที่ไม่ดีก็ผิด แต่โดยที่จิตใจมนุษย์นี้ซับซ้อนมาก จึงมีสิ่งที่ปกบังอยู่เสมอ ทุกสิ่งทุกอย่างก็ต้องพยายามที่จะดู ที่จะพิจารณาอย่างรอบคอบและอย่างถูกต้องของวิชาการ ทั้งถูกต้องหลักของความยุติธรรม ถ้าหากว่าแต่ละท่านมีวิชาการแล้ว และมีจิตใจที่แน่วแน่อยอมทำได้ไม่ยากนัก แต่ที่จะยาก บางทีเราก็ลืมหางวิชาการและอาจจะลืมหางจิตใจด้วยซ้ำ ถ้าพูดอย่างนี้อาจจะทำให้เห็นว่านี่ดูถูกกันแล้ว แต่ความจริงคนเราทุกคนต้องต่อสู้กับความไม่ดีทั้งในโลกทั้งในตัวเอง ฉะนั้น การที่ได้เปล่งคำปฏิญานี้ก็จะเป็นคำเตือน เป็นสิ่งที่ให้กำลังใจ และเตือนใจว่าต้องทำสิ่งที่ยาก แต่ก็สามารถฟันฝ่าได้ถ้าตั้งใจตั้งใจให้มั่นคงตั้งแต่ต้น ฉะนั้น การที่ได้เปล่งวาทเป็นคำสัตย์ปฏิญานี้จึงมีความสำคัญอย่างมาก ก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้สามารถรักษาความสัตย์นี้ จะทำให้งานทุกอย่างทั้งในหน้าที่ทั้งในด้านส่วนรวมมีความสำเร็จ ประสบความเจริญรุ่งเรือง ประสบความดีความงาม ทำให้เป็นที่ยกย่องของประชาชนทั้งหลาย เมื่อได้รับความยกย่องได้ความสำเร็จในงานการก็ย่อมมีความสุขอย่างยิ่ง ก็เชื่อว่าความสำเร็จนี้เป็นสิ่งที่ท่านทั้งหลายทุกคนมีความปรารถนา

ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังทั้งกายทั้งใจพร้อมมูลแข็งแรง เพื่อที่จะฟันฝ่าอุปสรรคใด ๆ ที่จะเกิดขึ้นในชีวิต ทั้งด้านงานการ ทั้งด้านส่วนตัว ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังกายกำลังใจเข้มแข็งสมบูรณ์ มีความเจริญรุ่งเรืองและความสำเร็จทุกประการ.

พระบรมราโชวาท

พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันศุกร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๖

“การทำการงานสร้างเกียรติยศชื่อเสียงและความเจริญก้าวหน้า นอกจากจะต้องใช้วิชาความรู้ที่ดีแล้ว แต่ละคนยังต้องมีจิตใจที่มั่นคงในความสุจริตและมุ่งมั่นต่อความสำเร็จ เป็นรากฐานรองรับ กับต้องอาศัยกุศโลบาย หรือวิธีการอันแยบคายในการประพฤติปฏิบัติ เข้าประกอบอีกหลายประการ. ประการแรก ได้แก่การสร้างศรัทธาความเชื่อถือในงานที่กระทำ ซึ่งเป็นพลังกำลังส่งเสริมให้เกิดความพอใจและความเพียรพยายามอย่างสำคัญ ในอันที่จะทำการงานให้บรรลุผลเลิศ. ประการที่สอง ได้แก่การไม่ประมาทปัญญาความรู้ ความฉลาดสามารถ ทั้งของตนเองทั้งของผู้อื่น ซึ่งเป็นเครื่องช่วยให้ทำงานได้ก้าวหน้ากว้างไกล. ประการที่สาม ได้แก่การตามรักษาความจริงใจ ทั้งต่อผู้อื่นทั้งต่อตัวเอง ซึ่งเป็นเครื่องทำให้ไว้วางใจร่วมมือกัน และทำให้งานสำเร็จได้โดยราบรื่น. ประการที่สี่ ได้แก่การกำจัดจิตใจที่ต่ำทราม รวมทั้งสร้างเสริมความคิดจิตใจที่สะอาดเข้มแข็ง ซึ่งจะช่วยให้ฝึกฝนแต่ในทางที่จะปฏิบัติดี ให้เกิดความก้าวหน้า. ประการที่ห้า ได้แก่การรู้จักสงบใจ ซึ่งเป็นเครื่องช่วยให้ยังคิดได้ในเมื่อมีเหตุทำให้เกิดความหวั่นไหวฟุ้งซ่าน และสามารถพิจารณาแก้ไขปัญหาได้โดยถูกต้อง. คุณสมบัติหรือคุณธรรมที่กล่าวแล้ว ทั้งที่เป็นส่วนรากฐาน ทั้งที่เป็นส่วนวิธีการ ต่างเป็นเหตุเป็นผลอาศัยกัน และเกื้อกูลส่งเสริมกันอยู่ทั้งหมด จะอาศัยเพียงข้อหนึ่งข้อใด หรือเพียงบางส่วนบางข้อมิได้ เพราะจะไม่ช่วยให้เกิดผล หรือได้ผลน้อย. ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องพยายามอบรมสร้างเสริมให้บริบูรณ์ขึ้นแต่ละข้อ และทุกข้อ. เมื่อคุณสมบัตดังกล่าวประชุมพร้อมกันขึ้นแล้ว จึงจะบังเกิดผลเลิศให้เกิดขึ้นสมบูรณ์บริบูรณ์ เป็นประโยชน์ช่วยตัวช่วยผู้อื่นได้อย่างแท้จริง.”

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๑๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
วันจันทร์ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๖

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ณ โอกาสนี้.

งานของรัฐสภามีความสำคัญอย่างยิ่งส่วนหนึ่งต่อความดำรงมั่นและความเจริญเป็นปึกแผ่นของประเทศ. จึงจำเป็นที่สมาชิกแห่งสภานี้แต่ละคนและทุกคนจะต้องใช้สติปัญญาความสามารถปฏิบัติภารกิจโดยเต็มกำลัง ไปในทางสร้างสรรค์ เพื่อให้บังเกิดความก้าวหน้าผาสุกแก่ส่วนรวม. การพิจารณาปรึกษาและตกลงกันในปัญหาใด ๆ ควรจะเป็นไปอย่างรอบคอบประกอบด้วยเหตุผลและหลักการ ทั้งด้วยความสมัครสมานร่วมมือกันโดยบริสุทธิ์ใจมุ่งหมายถึงประโยชน์สุขและความเจริญของประเทศชาติราษฎรเป็นจุดประสงค์.

ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภาตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป. ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย อันเป็นที่เคารพยึดมั่นของชาวไทย จงดลบันดาลให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อย บรรลุผลสำเร็จอันจะอำนวยความเจริญมั่นคงและความร่มเย็นเป็นสุขแก่อาณาประชาราษฎรและแก่ชาติบ้านเมืองยั่งยืนสืบไป. ขออวยพรให้ท่านทั้งหลายมีความสุขสวัสดิ์จงทุกเมื่อทั่วหน้ากัน.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ ฯ พณ ฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี
นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันจันทร์ที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๒๖

ข้าพเจ้ายินดีที่ได้เห็นท่านทั้งหลายได้กล่าวคำปฏิญาณ ที่จะปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ และเป็นที่ยอมรับที่สุดที่จะต้องเริ่มต้นด้วยความตั้งใจ ในรัฐธรรมนูญก็มีบ่งเอาไว้ว่า คณะรัฐมนตรีและสมาชิกจะปฏิบัติงานได้ต้องปฏิญาณตน เพื่อเป็นที่ประจักษ์แจ้งว่าทุกคนมีความตั้งใจเช่นนี้ ที่จะตั้งใจในทุกกรณี

งานทุกด้านจะต้องมีความตั้งใจที่จะทำ มิฉะนั้นก็ไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานได้ดี โดยเฉพาะสำหรับคณะรัฐบาลที่เรียกว่าคณะรัฐมนตรีนี้ ก็มีความสำคัญที่สุด ความเป็นอยู่จะดีจะก้าวหน้าของประเทศชาติบ้านเมืองและประชาชน ก็อยู่ที่การปฏิบัติของคณะรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ เพราะคำว่ารัฐบาลก็หมายความว่า เป็นผู้ที่ยุติราชการ ผู้ที่ทำนุบำรุงรัฐ รัฐนั้นก็คือประเทศชาติส่วนรวม หรือถ้าพูดถึงคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรีก็เป็นมนตรีในรัฐ มนตรีก็นั่นคือผู้ที่มีความสำคัญ มีความรู้ มีความตั้งใจที่จะทำงาน รัฐก็คือประเทศชาติส่วนกลาง และมนตรีของรัฐนั้นก็เป็นผู้ใหญ่ของรัฐ เป็นผู้ที่สามารถที่จะรับความรู้และนำความรู้ขึ้นมาปฏิบัติทั้งหมดนั้นนอกจากมีความตั้งใจมั่นแล้ว ก็ต้องมีความตั้งใจตามที่ได้ปฏิญาณว่าจะซื่อสัตย์สุจริต ซื่อสัตย์สุจริตนี้มีความสำคัญ เพราะถ้าหากว่าแต่ละคนมีความตั้งใจแล้ว แต่ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต ก็ไม่มีเป้าหมายที่แน่นอน จะเปะปะไปทางโน้นที่ทางนี้ที่ ไม่มีทางที่จะสำเร็จในงานการใด ๆ ฉะนั้น การที่มีความซื่อสัตย์สุจริตนั้นมีความสำคัญอยู่ อันดับแรกก็คือการให้รู้จักเป้าหมายของงาน คือความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ แต่ละคนก็มีหน้าที่ที่จะปฏิบัติในแต่ละแผนก ก็จะต้องพยายามที่จะนำความรู้ที่มี ความสามารถที่มี และการที่ได้

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำริสดำขการเพื่อการปกครอง

มาเป็นรัฐมนตรี เพื่อที่จะปฏิบัติงานนั้นเป็นผลสำเร็จในแต่ละแผนก นอกจากนั้นก็ต้องมีความที่เรียกว่าสามัคคี หรือความร่วมมือซึ่งกันและกัน เพื่อที่จะให้งานทั้งหมดของบ้านเมืองมีความสำเร็จเรียบร้อย เพราะเหตุว่าแม้จะต้องแบ่งงานของส่วนรวม หรือจะเป็นงานใด ๆ ก็ตาม ต้องแบ่งเป็นส่วน ๆ เป็นแผนก ๆ เป็นกระทรวง ๆ แต่ว่าเพื่อที่จะให้งานของแต่ละคนดำเนินลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย จำต้องร่วมมือกัน เพราะว่าทุกวิชาทุกแผนก ย่อมต้องเกี่ยวพันกัน ฉะนั้น การที่ท่านทั้งหลายได้มาปฏิญาณตน ซึ่งอาจจะทำเพราะว่าเป็นบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเท่านั้น ก็ขอให้ระลึกว่าการปฏิญาณนี้มีความหมายยิ่ง กว้างไกลกว่าที่จะเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะว่าจะเป็นทางที่จะช่วยให้ส่วนรวมมีความเจริญก้าวหน้าได้อย่างแท้จริง นอกจากนั้นก็จะเป็นการแสดงว่าแต่ละคนที่มีความตั้งใจดี มีความตั้งใจจริง และถ้าเป็นเช่นนี้ทุกคนก็จะยินดี รวมทั้งตัวผู้ปฏิญาณเองก็จะได้รับความยินดี ได้รับความพอใจ

ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้มีกำลังกายกำลังใจพร้อมสมบูรณ์ เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติตามความตั้งใจจริงที่ได้เปล่งเมื่อสักครู่ และมีความสำเร็จในงานการทุกประการ โดยที่จะได้ร่วมมือกันใช้ความสามารถ ความรู้ และความตั้งใจนี้ เพื่อให้เป็นผลดี ผลสำเร็จ ก็ขอให้ท่านทั้งหลายประสบความสำเร็จความดีความงามทุกประการ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของส่วนรวมคือประเทศชาติ ซึ่งได้ตั้งมาเป็นเวลาช้านานแล้วก็จะต้องอยู่ต่อไป ด้วยความร่วมมือและด้วยการทำงานที่เข้มแข็ง ขอให้ท่านทั้งหลายจงประสบแต่ความสำเร็จ ความดี ความเจริญด้วยกันทุกคน.

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานในโอกาสที่คณะผู้พิพากษาประจำกระทรวงเฝ้าฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๖

ท่านที่เป็นผู้พิพากษาก่อนที่จะได้ปฏิบัติหน้าที่ครั้งแรก ก็ได้มากล่าวคำปฏิญาณนี้ ก็มีความหมายที่สำคัญอยู่อย่างหนึ่ง คือ หน้าที่ของผู้พิพากษานั้นจำเป็นจะต้องมีความยุติธรรม มีความคิดพิจารณาที่รอบคอบ และรับผิดชอบอย่างมากต่อความยุติธรรมที่จะมีต่อประเทศชาติ ฉะนั้น ก็เป็นงานที่สำคัญ จึงควรที่จะตั้งใจไว้ให้ดีกับทุกคน เพื่อที่จะให้บรรลุผลในงานที่จะรอตต่อไป

ความจริง แต่ละท่านก็ได้รับความรู้ในด้านหลักวิชามาอย่างแน่นแฟ้น หลายชั้น ตั้งแตเรียนทางกฎหมายอย่างครบถ้วน และต่อมาก็ได้ฝึกฝนเพิ่มพูนความรู้ในการปฏิบัติงานของผู้พิพากษา ทั้งเชื่อได้ว่าผู้ที่เลือกอาชีพเป็นผู้ที่จะมาสร้างความยุติธรรม ย่อมต้องมีจิตใจที่พิเศษอยู่อย่างหนึ่งว่า ตั้งใจที่จะดำรงตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนทั่วทุกคน ฉะนั้น การที่กล่าวปฏิญาณนี้ก็เท่ากับเป็นการยืนยันปณิธานที่ได้ตั้งไว้ ตั้งแต่กำลังศึกษาอยู่นั้นกระทั่งมาสมัครเป็นผู้พิพากษา คำปฏิญาณนี้สำคัญมาก ที่ได้เปล่งถ้อยคำที่สำคัญก็คือคำว่าอคติ อคตินี้ทุกคนก็มีบ้าง เพราะว่าคนเราเวลาเห็นอะไรก็ต้องเห็นในแง่ของตัวเอง แต่ถ้าให้ปราศจากอคติ ก็หมายถึงว่าพยายามจะดูสถานการณ์ ดูงาน ดูหน้าที่ ในแง่ที่เป็นกลางแท้ ๆ ที่ถูกต้องตามหลักวิชา และถูกต้องตามหลักศีลธรรม จึงจะทำให้หน้าที่ในงานการที่จะมีต่อไปสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี เป็นเกียรติ เป็นศรีแก่ตัว และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง การที่จะให้ปราศจากอคตินี้เป็นสิ่งที่ยาก เพราะจะต้องบังคับจิตใจของตัวเองอยู่ตลอดเวลา ทั้งในขณะที่ปฏิบัติงาน ทั้งนอกเวลาปฏิบัติงาน เพราะว่าจิตใจที่จะปราศจากอคตินั้น ต้องฝึกฝนและมีอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะให้ปราศจากอคติ ก็จะต้องอบรมจิตใจของตัวเองให้ดี ให้มีความ

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำริสดำราชการเมืองการปกครอง

ยุติธรรมทุกเมื่อ การอบรมจิตใจของตัวให้มีความยุติธรรมทุกเมื่อนั้น จะต้องรักษาสติให้มัน ต้องมีความรู้ทุกอย่าง ได้ประสบสิ่งใดจะต้องรู้อะไร นี่คือนี่ที่ควร และอาจจะเห็น ด้วยว่าสิ่งที่ไม่ควรมิอะไรบ้าง ต้องเลือกสิ่งที่ดีและละสิ่งที่ไม่ควร ทั้งนี้ก็เป็นงานที่สำคัญ ยิ่ง ถ้าหากว่าไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามนี้แล้วเข้าใจได้ว่างานในหน้าที่ก็จะเสียหายไปได้มากที่สุด เพราะว่าการทำงานเป็นผู้พิพากษา ก็เท่ากับประชาชนได้ฝากความหวังไว้แก่ตนว่าเป็นผู้ที่มีความยุติธรรมโดยบริสุทธิ์ใจ ดังที่ได้กล่าวคำปฏิญาณว่าจะทำโดยความบริสุทธิ์ใจ ฉะนั้น ก่อนที่จะรับหน้าที่นั้นจะต้องตั้งใจ และจะต้องปฏิญาณต่อตัวเองว่าจะทำให้สำเร็จในสิ่งแรก ถ้าทำสำเร็จในแง่หนึ่งอย่างเดียว เรื่องเดียว ก็เชื่อว่างานทุกอย่างจะสำเร็จลงได้ด้วยดี

งานของผู้พิพากษาก็จะเป็นหน้าที่ที่จะต้องไปพิพากษาในศาลอย่างเดียว บางคน ก็ไปคิดว่าเวลาอยู่ในศาลเราก็เป็นผู้พิพากษา แต่เวลานอกศาลแล้วก็ไม่ใช่เป็นไร เรา เป็นเอกชน หรือนอกเวลาราชการเราเป็นเอกชน ส่วนรวมธรรมดาทั่ว ๆ ไปก็ทำอะไรตาม ใจได้แต่นั้นผิด การที่เป็นผู้พิพากษานั้น หากว่าไปเป็นผู้พิพากษาในศาลแห่งหนึ่งแห่งใด จะเป็นในกรุงเทพฯ หรือในต่างจังหวัด ที่ไหนก็ตาม เวลาออกจากศาลแล้ว นอกเวลา ราชการเขาก็ยังเรียกว่าท่านผู้พิพากษา เขาก็นับถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้และมีคุณธรรม ก็เป็นผู้ ที่จะฟังได้ แม้แต่คดีที่คดีที่ไม่ได้เป็นเวลาราชการก็จะประสบเหตุอันนี้ คือ ประชาชน อาจจะมีความเดือดร้อนอาจจะไปหาที่บ้านก็ได้ ขอให้ท่านผู้พิพากษาช่วยเหลือ โดยมากที่ขอ ให้ช่วยเหลือนั้นก็เป็นเรื่องของจิตใจ ความยุติธรรม เราก็มองหน้าที่คือไม่มีนอกราชการ เพราะว่าเมื่อเป็นผู้พิพากษาแล้วก็ติดตัวอยู่ตลอดเวลา คนจะต้องมองดูว่าเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ ฉะนั้น การที่ได้ตั้งจิตตั้งแต่ต้น ตั้งแต่ศึกษา ตั้งแต่มารับราชการ และมาบัดนี้ปฏิญาณตนว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยดี ก็นับว่าจะต้องรับสภาพและจะรักษาสภาพนี้ต่อไป เพื่อที่จะให้เป็น กำลังสำคัญของประเทศชาติ ที่จะรักษาความมั่นคงของประชาชน เป็นที่พึ่งของประชาชน

การที่เป็นผู้พิพากษานั้นก็นับว่ามีเกียรติสูง เพราะว่าคนเขานับถือเคารพ จะเป็นใคร ก็ตามแต่ว่าผู้นั้นเป็นผู้พิพากษา เขาก็เคารพนับถือ และก็ยกย่อง ฉะนั้นจะต้องตอบแทน ความเคารพนับถือยกย่องนี้ให้ตลอด การที่ต้องรักษานี้เป็นงานหนัก เพราะว่าจะต้องรักษา อยู่ตลอดเวลาตามที่ได้กล่าวข้างต้น ฉะนั้นก็ต้องรักษาด้วยกำลังจิตใจที่แข็งแกร่ง แล้วก็ จะต้องพยายามรักษาจิตใจให้เข้มแข็ง แข็งแกร่ง ตลอดอายุราชการ ฉะนั้น ก็ขอให้ทุก ท่านประกอบด้วยกำลังกายด้วย ทั้งใจด้วย ทั้งปัญญาด้วย เพื่อที่จะปฏิบัติงานที่สำคัญนี้ให้ บรรลุผลสำเร็จ จะเป็นเกียรติเป็นศรีแก่ตัวเอง แก่วงศ์ตระกูล และสำคัญที่สุดจะเป็น

พระราชานุชรธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ประโยชน์ต่อความยุติธรรม ความมั่นคง ความสงบสุขของประเทศไทย ซึ่งเราก็ได้รักษาไว้ มาตลอดได้ชื่อว่าเป็นไทย คนต่างชาติเขาก็มองประเทศไทยว่าเป็นประเทศที่ตั้งมานานแล้ว มีประเพณี มีความดี มีการปฏิบัติงานที่เข้มแข็ง และเขาก็นับถือ ก่อนนี้อาจจะนึกว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่ไม่เป็นที่รู้จักในโลก แต่มาเดี๋ยวนี้ไปฟัง ๆ ดูแล้ว มีคนจากทั่วโลกทุกทวีปเขามา เขาก็บอกว่าเดี๋ยวนี้รู้จักกันมาก และก็นับถือความเป็นคนไทยที่รักษาเอกราชอธิปไตยมาด้วยดี ก็เลยตอบกับเขาว่าที่เรารักษาเอกราชอธิปไตยมาได้ ก็เพราะว่าเราพยายามทำงานให้กลมเกลียวกัน ให้เข้มแข็ง ให้ดี ด้วยความเสียสละ และด้วยความมีเมตตาซึ่งกันและกัน รวมทั้งเมตตาต่อชาวต่างประเทศด้วย เขาเลยเข้าใจ บอกว่าประเทศไทยนี้พิเศษ ดีจริง ๆ ฉะนั้น ทุกท่านที่จะออกไปรับหน้าที่งานการสำคัญนี้ ก็เป็นส่วนสำคัญของการบำรุงรักษาประเทศไทยให้รุ่งเรืองและมั่นคง

ก็ขอให้ทุกท่านได้ประสบความสำเร็จรุ่งเรือง มีโชคดี มีความสำเร็จทุกประการ ทั้งในงานการและเรื่องส่วนตัว.

พระราชดำรัส^(๑)

โอกาสที่ผู้พิพากษาประจำกระทรวง กระทรวงยุติธรรม

เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพฤหัสบดีที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๗

การที่ผู้พิพากษาได้เปล่งคำปฏิญาณก่อนที่จะเข้ารับหน้าที่การงานของตัว ก็เป็นเพราะว่าการปฏิญาณนี้เป็นบทเสริมในสิ่งที่คุณจะยึดสำหรับทำงานการให้ลู่วิ่งไปด้วยดี หมายความว่าผู้ที่จะเข้ารับราชการในหน้าที่ผู้พิพากษานี้ ก็ได้ศึกษาเล่าเรียนมาตั้งแต่ต้นจนครบถ้วนสมบูรณ์ทุกอย่าง เพื่อที่จะทำหน้าที่นี้อันจะต้องตั้งใจปฏิบัติให้เข้มแข็งและด้วยความสามารถเต็มที่ ฉะนั้นการปฏิญาณนี้ก็จะเป็นบทสรุปในงานของตน

ประเทศไม่ว่าประเทศหนึ่งประเทศใดก็จะต้องมีความยุติธรรมอยู่ เพื่อที่จะให้ประชากรได้อยู่เย็นเป็นสุข อันเป็นเป้าหมายสำคัญในการปกครองและในการบริหารประเทศ ความยุติธรรมนี้ก็จะได้มาจากการพิจารณาในสิ่งที่มีปัญหา เป็นปัญหาชั้นต่าง ๆ ทั้งในชั้นระหว่างบุคคล และในความเป็นอยู่ของประชาชน การที่จะให้มีความยุติธรรมก็เป็นสิ่งที่ยากมาก เพราะว่าแต่ละคนย่อมมีผลประโยชน์ และผลประโยชน์นี้แต่ละคนก็ต้องได้มาเพื่อที่จะมีชีวิตอยู่ แต่ถ้าผลประโยชน์นี้ทำด้วยความเฉลียวฉลาดแกมโกง ก็ทำให้เกิดการกระทบกระเทือนผลประโยชน์ผู้อื่น อันนี้ก็เป็นสิ่งที่สำคัญว่าแต่ละคนจะต้องแสวงหาผลประโยชน์ แต่ว่าจะต้องไม่เบียดเบียนผลประโยชน์จากผู้อื่นด้วยความฉลาด อาจจะมีเหตุในที่ว่าฉลาดแกมโกง ถ้าฉลาดแล้วก็รู้จักนับถือรักษาผลประโยชน์ของผู้อื่นด้วย ไม่ให้เดือดร้อน ก็เป็นการฉลาดที่ฉลาดแท้ด้วยปัญญา แต่โดยที่มีการกระทบกระเทือนและกระทบกระทั่งกันในเรื่องผลประโยชน์ จึงต้องมีการจัดให้สิทธิ์ว่าผู้ใดปฏิบัติโดยสุจริต ผู้ใดปฏิบัติโดยทุจริต ฉะนั้นก็จะต้องมีกระบวนการยุติธรรม ซึ่งผู้ที่ปฏิบัติก็มีหลายฝ่าย แต่ฝ่ายที่สำคัญมากที่สุดคือผู้พิ-

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

พหุภษา เป็ญผู้ที่จะประสาทความยุติธรรมให้บังเกิดซึ้นในคตึในปัญหาต่าง ๆ ระหว่งบุคคล และบุคคล เพื่อที่จะไม่ให้เกิดควมเตือดร้อนวุ่นวายในสังคม ฉะนั้น ท่านที่เป็นผู้พิพหุภษาจึง เป็ญบุคคลที่จะต้องทำงานด้วยควมรู้ในวิษา ทั้งในควมรู้ในควมยุติธรรมที่อยู่ใใจ คือเป็ญ ความยุติธรรมตามธรรมชาติ หมายควมว่าผู้ที่เป็นผู้พิพหุภษาจะต้องใช้หลักวิษาและสามัญ สำนึกอย่างมกั ทั้งหมดนี้ก็จะต้องประกอบด้วยควมสุจริต คือสุจริตใจ เพราะวบางทีมีสิ่งที ล่อในทางอามิส หรือในทางควมคตึที่ไม่ตรงอันเรียกว่อกตึ ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ลำบาก แต่ว ถ่าทำได้ตามทีได้เปล่งวจาก็สามารถที่จะปฏิบัติงานได้โดยเต็มที และโดยมีประสิทธิภพ เป็ญผลดีแก่การปกครองในประเทศ และในเวลาเดียวกันก็จะเป็นสิ่งที่สร้างให้คนมีเกียรติ และก็มีประสภการณ์ ฉะนั้นการที่จะได้รักษาคำปฏิญญานี้ไว้โดยดีตลอดชีวิตราชการ ก็ จะเป็ญการสร้างควมดีให้ประเทศ และสร้างควมดีให้ตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่ควมเจริญของ ประเทศและควมเจริญโดยส่วนตัว

ก็ขอให้แต่ละคนมีทั้งกำลังกายและกำลังใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้โดยทีเป็ญประโยชน์ ต่อส่วนรวม เป็ญประโยชน์ต่อส่วนตัว เป็ญเกียรติในชีวิต เป็ญสิ่งที่มุ่งประสงค์ในการที่รับงาน ทีสำคัญ ก็ขอให้ได้รักษาคำปฏิญญานี้ไว้ด้วยชีวิต และด้วยควมฉลาดทั้งในด้านวิษการ ทั้งในด้านสามัญสำนึก จึงจะทำให้ประสภควมสำเร็จทีทุกคนปรารภนา ก็ขอให้ประสภ ควมเจริญรุ่งเรืองควมสำเร็จทุกประการในหน้าที่ราชการ และมีความสุขควมเจริญจง ทั่วกัน

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันอาทิตย์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๗

คนทำงานดีคือคนมีระเบียบ ได้แก่ระเบียบในการคิดและในการทำ. ผู้ไม่ฝึกระเบียบไว้ถึงจะมีวิชา มีเรี่ยวแรง มีความกระตือรือร้นอยู่เพียงไร ก็มักทำงานให้สำเร็จไม่ได้ เพราะความคิดอ่านสับสนวุ่น ทำอะไรก็ไม่ถูกลำดับขั้นตอน มีแต่ความลังเลและขัดแย้ง ทั้งในความคิด ทั้งในการปฏิบัติงาน. ข้าราชการจึงจำเป็นต้องฝึกระเบียบในตนเองขึ้น. ระเบียบนั้นจักได้ช่วยประคับประคองส่งเสริมให้ทำตนทำงานได้ดีขึ้น และประสบความสำเร็จมั่นคงในราชการ.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๗

พระบรมราชาโฆวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันจันทร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๘

การทำงานให้สำเร็จขึ้นอยู่กับความสามารถสองอย่างเป็นสิ่งสำคัญ คือสามารถในการใช้วิชาความรู้อย่างหนึ่ง สามารถในการประสานสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกอย่างหนึ่ง. ทั้งสองประการนี้ต้องดำเนินคู่กันไป และจำเป็นต้องกระทำด้วยความสุจริตกายสุจริตใจ ด้วยความคิดความเห็นที่เป็นอิสระปราศจากอคติ และด้วยความถูกต้องตามเหตุตามผลด้วย จึงจะช่วยให้งานบรรลุจุดหมายและประโยชน์ที่พึงประสงค์โดยครบถ้วนแท้จริง.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๘

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้า ฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๒๘

การที่ผู้พิพากษาที่จะออกไปปฏิบัติงานในแง่นี้ ต้องกล่าววาจานี้ก็นับว่ามีประโยชน์ เพราะว่าท่านทั้งหลายได้รับการศึกษาทั้งได้รับการอบรมมาด้วยดี นับว่ามีความสามารถ ความรู้ทั้งในด้านวิชาการ ทั้งในด้านปฏิบัติมาพอสมควรแล้ว ก็พร้อมที่จะออกไปปฏิบัติงานที่สำคัญของผู้พิพากษา

การที่มีความรู้ดีมีความชำนาญแล้วพอสมควรก็จะต้องมีการตั้งใจให้ดี และที่ได้ปฏิญาณตนมีคำสำคัญขึ้นมาในคำปฏิญาณนี้สองครั้ง คือคำว่า บริสุทธ์ใจ หมายความว่า ทำทุกอย่างเต็มความสามารถ โดยที่คำนี้อยู่ในคำปฏิญาณเหมือนกัน โดยไม่มีอคติ ก็หมายความว่า จะต้องทำให้ถูกต้องตามหลักวิชาและถูกต้องตามศีลธรรมตามสิ่งที่ดีที่งาม สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ยาก เพราะว่าเรียนรู้เท่าไร ๆ ถ้าไม่มีอยู่ในตัวหรือไม่เพาะอยู่ในตัวก็ไม่สามารถที่จะเรียน ฉะนั้นการเปล่งคำปฏิญาณนี้เป็นการเตือนและเป็นการช่วยให้ท่านได้ตั้งสติในความบริสุทธ์และความปราศจากอคติ งานของผู้พิพากษานั้นเป็นงานที่ยากลำบากและซับซ้อน ไม่ได้เป็นงานที่เฉพาะ ต้องรู้จักจิตใจของคนและรู้จักชีวิตของคน ซึ่งถ้ามาพิจารณาว่าทำไมต้องมีผู้พิพากษา ทำไมต้องมีกระบวนการยุติธรรม ก็เพราะว่ามีการเบียดเบียนกัน ซึ่งไม่มีใครชอบเบียดเบียนกัน แต่ก็อดไม่ได้ที่จะเบียดเบียนกัน เพราะว่ามีความต้องการที่จะเอาเปรียบกันบ้าง มีความต้องการที่จะตามใจตนเองบ้าง ซึ่งเป็นธรรมดาซึ่งมีอยู่ทั่วไปทุกหนทุกแห่ง งานของผู้พิพากษานี้ก็เป็นการทำหรือเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนที่มีข้อพิพาทต่าง ๆ มีเบียดเบียนต่าง ๆ ด้วยการให้ประองตองกันบ้าง ปราบกันบ้าง หน้าที่

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายภิญโญ ธีรนิติ

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ปราบปรามเป็นหน้าที่ของตำรวจ แต่หน้าที่จะให้ความยุติธรรมเป็นหน้าที่ของผู้พิพากษา หน้าที่นี้ยากเพราะว่าความเดือดร้อนความยุ่งยากที่เกิดขึ้นมาก็เกิดมาจากความอคติของผู้คนนั่นเอง ฉะนั้นที่ผู้พิพากษาจะต้องมีความบริสุทธิ์ใจอย่างแท้จริงและความปราศจากอคตินั้น ก็เพราะว่าเราจะต้องมีหน้าที่ไปดับอคติดับความไม่บริสุทธิ์นั่นเอง ถ้าเราไม่ตั้งอยู่ในความบริสุทธิ์ใจ ไม่ตั้งอยู่ในความปราศจากอคตินั้นก็จะดับไม่ได้ ไม่มีทาง ที่ใช้คำว่าดับนั้น เพราะว่านี่ก็ถึงความวุ่นวายเดือดร้อนต่าง ๆ มันก็เหมือนไฟ ก็ใช้คำว่าเดือดร้อน ไฟมันร้อน เวลาร้อนร้อนรน คำนี้รู้สึกว่ามันไม่ค่อยดี ในที่นี้ถ้าดับไฟมันก็ต้องใช้ความเยือกเย็น แล้วก็ใช้ความนิ่มนวลที่จะสามารถบรรเทาลงไป แต่ไฟนั้นมันมีอยู่เสมอ แล้วก็ถ้าหากว่าใส่ไฟหมายความว่าเติมเชื้อเพลิงไปเรื่อย ๆ ไฟนี้ก็มีต่อไปเรื่อย ๆ ไฟนั้นจะไม่หยุดไม่มีทางหยุด เพราะว่าเชื้อเพลิงมีอยู่ตลอดเวลา เชื้อเพลิงก็อยู่ที่อคติ อยู่ที่ความไม่บริสุทธิ์นั่นเอง

ฉะนั้น ที่ท่านกล่าวถึงความบริสุทธิ์ใจและความปราศจากอคตินี้ จึงเป็นข้อที่สำคัญมากและเป็นข้อที่ยาก เห็นใจท่านทั้งหลายที่จะต้องไปทำหน้าที่ในการเป็นผู้พิพากษาที่เป็นงานหนัก เป็นงานที่เหนื่อย และเป็นงานที่จะต้องเสียสละอย่างมาก แต่ถ้าไม่มีความเสียสละ ไม่มีความเพียรพยายามฟันฝ่าความเหนื่อยนั้น ก็ป่วยการที่จะเป็นผู้พิพากษา จะเป็นผู้ที่สุ่มไฟเพิ่มเติม ผู้พิพากษานั้นถ้าได้ชื่อว่าเป็นผู้พิพากษาแล้วก็รักษาสัจยปฏิบัติไว้ก็เป็นสิ่งที่ดีที่สุด เป็นการทำหน้าที่โดยตรง ถ้าผิดพลาดไปก็เท่ากับเป็นการใส่เชื้อเพลิงที่รุนแรงมากเหมือนฉีดน้ำมันเข้าไปในกองไฟ ทำให้ลุกโชนขึ้นไปแล้วก็ดับยาก ฉะนั้นก็ต้องมั่นอยู่ในคำปฏิญาณ การนี้ก็จะต้องใช้การพิจารณาที่รอบคอบ การพิจารณานี้ก็มีเป็นกฎหมายว่าหลายบท แล้วแต่วิจารณ์ญาณของผู้พิพากษา จะกำหนดโทษหรือพิพากษาอย่างไร มีขอบเขต ฉะนั้นก็ต้องพิจารณาอย่างถ่องแท้

นอกจากนั้น นอกจากงานของผู้พิพากษาก็จะต้องเป็นผู้ใหญ่ เป็นที่อาศัยเป็นที่พึ่งของประชาชนทั่วไปด้วย เพราะว่าคนที่เกิดทำไม่ได้ขึ้นมาก็เพราะว่ามีความเดือดร้อน ความเดือดร้อนนี้เพราะปากไม่ดี เพราะบรรยากาศ เพราะสิ่งที่มีไม่ปรารถนา คนที่หัวโหยย่อมชวนชวนหาทางที่จะหาอาหารใส่ท้อง ก็มีบ่อยครั้งที่เกิดเรื่องว่าเกิดอาชญากรรมเพราะว่าความจนมีมาก อย่างนั้นก็ต้องเข้าใจว่าเราสามารถที่จะบรรเทาได้ ต่อบรรเทาเดียวกัน แต่ว่าถ้าเราบรรเทานอกวงการก็เป็นสิ่งที่ดีที่สุด เพราะว่างานของศาลยุติธรรมนี้มีมากมายเหลือเกินจนกระทั่งล้มไม่สามารถที่จะปฏิบัติ ฉะนั้นถ้าสามารถที่จะป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นก่อนก็จะดี ส่วนอาชญากรรมที่มาจากความร้อนในใจเป็นประจำ อาชญากรนั้นเราก็บรรเทา

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ยาก แต่อาจจะทำได้เหมือนกันโดยที่ไม่ให้เขาไปทางที่ผิด ฉะนั้นหน้าที่ของผู้พิพากษาใน
 โรงเรียนเวลาขึ้นบัลลังก์ ก็ต้องมีความตรงมีความบริสุทธิ์ใจปราศจากอคติโดยแท้ ให้ปฏิบัติ
 โดยที่อาศัยระเบียบและกฎหมาย แต่นอกโรงเรียนก็มีหน้าที่เหมือนกันที่จะเป็นที่พึ่งของ
 ประชาชนทั่วไป ให้ประชาชนที่มีความเดือดร้อนในกายหรือใจได้อาศัยได้ ดังนั้นท่านก็จะ
 ได้ปฏิบัติงานโดยครบถ้วนสมบูรณ์ทุกอย่าง และข้อนี้ก็สมกับที่เป็นผู้ใหญ่ ทั้งนี้เป็นความ
 พอใจสูงสุดสำหรับผู้ปฏิบัติงาน คือได้รับความนับถือจากประชาชนทั่วไป ว่าเป็นผู้ที่
 ไว้วางใจได้ ซื่อสัตย์ ทั้งนอกวงการ ทั้งในวงการ ฉะนั้นท่านผู้มีหน้าที่สำคัญและมีเกียรติ
 คนข้างนอกอาจจะไม่ค่อยได้เห็น คือหมายความว่าไม่ทราบ แต่ท่านทราบเองแล้วก็จะภูมิใจได้

ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายสามารถที่จะปฏิบัติงานได้โดยครบถ้วนสมบูรณ์ และ
 โอกาสนี้ก็ขอให้มีการกำลังใจ กำลังกายนี้เป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะว่าถ้าเราไม่แข็งแรงก็จิตใจ
 เปลี่ยนไปด้วย แต่ว่าข้อสำคัญก็ขอให้ท่านมีกำลังใจ เพราะว่ากำลังใจนี้จะทำให้สามารถ
 ปฏิบัติงานอย่างตรงดีที่สุด และทำให้มีความสำเร็จคือความดีขึ้น จนในที่สุดก็มีความสุข
 ความภูมิใจได้ ก็ขอให้มีการกำลังใจสมบูรณ์ทุกคน สามารถปฏิบัติงานครบถ้วนด้วย.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่คณะรัฐมนตรีเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ

ก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันศุกร์ ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๗

การที่รัฐมนตรีได้ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ของตน ก็เพื่อการเตือนสติว่าจะต้องปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ และด้วยความบริสุทธิ์ใจ ตามที่ได้กล่าววาทะนั้นเป็นการยืนยันความตั้งใจที่จะทำงานให้ดี ทุกคนก็ย่อมจะต้องพยายามทำ เพราะว่าหน้าที่ของบ้านเมืองที่จะทำให้มีการจัดบริหารให้ดี เพราะว่าเราก็จะต้องให้มีความมั่นคงเพื่อความผาสุกของประชาชนและประเทศชาติ สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ เมื่อตนทำหน้าที่เพื่อประเทศบนพื้นฐานก่อนที่ใครจะเป็นรัฐมนตรี หรือจะมีหน้าที่ใดก็ย่อมต้องปฏิบัติเช่นนั้นอยู่แล้ว เมื่อมีหน้าที่สำคัญยิ่ง ๆ ขึ้นไปเช่นนี้ยิ่งต้องระมัดระวังให้ดี เพราะว่าการกระทำใด ๆ ที่รัฐมนตรีกระทำ ย่อมต้องมีผลสะท้อนไปอย่างกว้างไกล ก็เป็นสิ่งสำคัญมาก ขอให้ท่านได้พยายามปฏิบัติงานโดยดีที่สุด งานที่เป็นประโยชน์ที่ท่านจะต้องทำสำหรับตัวเองด้วย ถ้าสามารถที่จะทำให้ก้าวหน้าให้ดี จะเป็นความเจริญแก่ส่วนรวม ในขณะเดียวกันก็มีความเจริญแก่ตัวเอง คือความมั่นคงของตัวเอง และจะทำให้มีผู้นับถือขึ้นได้ ฉะนั้นยังทำงานให้ดีก็ยิ่งทำให้งานที่ต้องทำง่ายขึ้น เมื่องานของ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ฯ พณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี นำรัฐมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่จำนวน ๗ ราย ได้แก่ พลอากาศเอก สิทธิ เศวตศิลา รองนายกรัฐมนตรี ร้อยตำรวจเอก สุรรัตน์ โอสถานุเคราะห์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายสุปิน ปิ่นขยัน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง นายประสพ บุชราคม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นายมนตรี พงษ์พานิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย นายอรุณ ภาณุพงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงต่างประเทศ และนายอำนาจ ยศสุข รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำริสดำขการเพื่อการปกครอง

รัฐมนตรีง่ายขึ้นและมีผลดีขึ้น ย่อมทำให้ประเทศชาติเป็นสุข

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้เข้ารับหน้าที่และปฏิบัติตามคำสัจยปฏิบัติญาณ เพื่อความ
เจริญมั่นคงของส่วนรวม และเพื่อความสำเร็จความมีเกียรติของส่วนตัวด้วย ขอให้ม
กำลังใจกำลังกายสมบูรณทุกเมื่อไป.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) พร้อมด้วยคณะกรรมการ
ข้าราชการตุลาการชั้นผู้ใหญ่และภริยา
เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินเพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๙

ขอขอบใจท่านทั้งหลายที่ได้นำเงินมาเพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชน ซึ่งเป็น
ทางหนึ่งที่จะทำให้ประชาชนมีฐานะและความเป็นอยู่ดีขึ้น แล้วก็เชื่อว่าการนี้ก็จะ
ทำให้คดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอาจจะบรรเทาลงไปได้ส่วนหนึ่ง เพราะว่าความเดือดร้อนของ
บุคคลนั้นก็นำมาให้ทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย และให้ผู้ที่ปฏิบัติมีมติชอบนั้นเกิดความเดือด
ร้อน ทำให้ต้องปราบปรามและต้องจัดการ ซึ่งเป็นงานที่สำคัญในประเทศ ท่านทั้งหลาย
เกี่ยวข้องกับทางการตุลาการให้ความยุติธรรม ก็คงได้ทราบดีว่าต้นเหตุของคดีต่าง ๆ นี้
มีส่วนมากทีเดียวที่จะพบกับความเดือดร้อนส่วนตัวของผู้ที่กระทำผิด ฉะนั้น การที่
ท่านได้ช่วยในการบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนก็เท่ากับบรรเทาในอาชญากรรม
ที่จะเกิดขึ้นได้ ในเวลาเดียวกันท่านทั้งหลายก็ได้ปฏิบัติหน้าที่มาด้วยความเข้มแข็ง ก็
เป็นการช่วยประเทศให้มีความผาสุกได้ยิ่งขึ้น ก็ขอขอบใจและชมเชยคณะฝ่ายตุลาการที่
ได้ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ ด้วยความเสียสละ และถูกต้องตามหลักวิชามาตลอด ก็
ขอฝากขอบใจและชมเชย การที่ท่านทั้งหลายได้ช่วยพัฒนาประเทศประชาชนก็เชื่อว่าจะ
มีผลดี แต่ว่าอย่างไรก็ตามในที่ไหนก็ตามที่มีคนก็จะต้องมีความขัดแย้งอยู่เสมอ งาน
ของท่านก็คงไม่ลดลงไปเท่าไร ฉะนั้นการที่ท่านตั้งปณิธานที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ
เข้มแข็งนั้น จึงเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความจำเป็นในประเทศ เพื่อให้ได้แก่ความยุติธรรมแก่
ประชาชนราษฎร และจะทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคงได้ ฉะนั้นในที่สุดก็เป็นอัน

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) อาทณฯ นายภิญโญ ธีรนิติ

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สรุปได้ว่าท่านได้ช่วยความมั่นคงของประเทศชาติ ด้วยการทำงานเข้มแข็งของท่านทั้งในหน้าที่ทั้งได้ทำสิ่งที่เป็นนอกหน้าที่ แต่ก็เป็นหน้าที่ของพลเมืองดีที่จะให้ความเจริญเกิดขึ้นทุกส่วน ทุกแห่ง ทุกคน ให้แก่ประเทศชาติ และให้ประเทศชาติมีความยุติธรรม สติอยู่ ทำให้ประเทศมีความมั่นคงได้

ก็ขอฝากขอบใจท่านทั้งหลาย ณ ที่นี้ที่ได้บริจาค และขอขอบใจท่านทั้งหลายที่ได้ปฏิบัติงานด้วยความเข้มแข็ง ขอให้ประสบความสำเร็จและความเจริญทุกประการ สิ่งใดที่ปฏิบัติอยู่ที่ขอบธรรมก็ให้มีผลสำเร็จเต็มที่ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ และเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของแต่ละบุคคล ก็ขอให้ประสบผลสำเร็จความสุขความเจริญทุกอย่าง พร้อมด้วยกำลังกายกำลังใจที่สมบูรณ์.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำคณะผู้พิพากษาประจำกระทรวง
ฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙

หน้าที่ผู้พิพากษานั้นเป็นสิ่งสำคัญกว้างขวาง จึงต้องมีการตั้งสติไว้ให้แจ้งให้ดี
อย่างทีกล่าวคำปฏิญาณนี้ก็เพื่อที่จะเตือนใจว่าหน้าที่สำคัญยิ่ง สำคัญและเป็นสองอย่าง
ง่าย ๆ คือในศาล ในศาลนั้นผู้ทำหน้าที่ของผู้พิพากษาก็เรียกว่าเป็นผู้ที่สำคัญที่สุด
เพราะว่าเป็นผู้ที่จะต้องตัดสินว่าความยุติธรรมนั้น...^(๓) และความยุติธรรมเป็นสิ่งทีกว้าง
ว่ายุติธรรมก็หมายความว่าต้องให้ยุติสักครั้งในทางธรรมะ หมายความว่าถึงสิ่งที่ตรงสิ่งที่
เป็นจริง แต่ว่าหาความจริงนี้ยาก จึงต้องมีการยุติธรรม ถ้าหากว่าไม่ยุติ ความจริงนั้นจะไม่
สิ้นสุด แต่ก็จะต้องหาให้สิ้นสุดสักทีเพื่อจะทำหน้าที่ให้ลุล่วงไปได้ การหาความจริงนั้น
ผู้พิพากษาก็จะต้องได้รับข้อมูลต่าง ๆ จากการให้การเบิกความต่าง ๆ และมาดูเปรียบ
เทียบกับบทกฎหมาย ว่าสิ่งนั้นถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ถ้าไม่ถูกต้องมีการพิพากษา
ประการใด ก็จะต้องพลิกกฎหมายที่มีไว้ แต่โดยที่กฎหมายที่มีอยู่ทุกคนก็ทราบว่าเป็น
สิ่งที่เรียกว่าสมมุติขึ้นมาตั้งขึ้นมา บางทีก็ไม่ตรงกับประเด็นที่ของคดี ฉะนั้นผู้พิพากษา
ก็ต้องมีดุลพินิจ ซึ่งในกฎหมายก็มีดุลพินิจของผู้พิพากษา ดุลพินิจนี้ก็ตามคำก็หมาย
ความว่าให้พิจารณาตามความคิดของตัวเอง และซึ่งน้ำหนักดูว่าทางไหนจะไปทางทิศที่ถูก
ที่ต้อง ฉะนั้นหน้าที่นี้สำคัญมาก เพราะว่าต้องอาศัยความรู้กฎหมายแล้วก็ความรู้ผิด
ชอบอะไรถูกหรือไม่ถูก อีกอย่างซึ่งยากมาก และถ้าหากว่าปฏิบัติได้ทั้งทางวิชาการทาง
กฎหมายรวมทั้งการมีดุลพินิจที่เหมาะสม คือมีความฉลาดมีความรู้อะไรที่ถูกที่ควร ก็

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) ฯพณฯ นายภิญโญ ธีรนิติ

(๓) บันทึกพระสุรเสียงได้ไม่ชัดเจน

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

จะได้ตัดสินใจถูกต้องและเป็นประโยชน์ ทั้งเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง บางครั้งแม้แต่ผู้ที่มีความผิดนั้นก็ได้รับประโยชน์ เพราะว่ากฎหมายนั้นก็จะต้องลงโทษหรือปรับหรือจะอะไรให้เป็นธรรมที่ดีที่สุด ถ้าหากว่าทางกฎหมายให้ความเป็นธรรม ทั้งผู้เสียหายทั้งผู้ที่เป็นผู้ต้องหาที่เสียหายด้วยกัน ฉะนั้นงานนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก และถ้าพิพากษาคดีก็ทำให้บ้านเมืองมีชื่อมีแปมมีความสงบเรียบร้อย และได้ทำหน้าที่ของผู้ที่มีความรู้ผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ได้เต็มที่ เพื่อให้บ้านเมืองมีความมั่นคง ข้อนี้ก็ในด้านแรกของหน้าที่ผู้พิพากษา

ด้านที่สองที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่าด้านที่หนึ่ง ซึ่งเรียกว่าในงานของตนในโรงศาล ข้อที่สองนอกโรงศาล ทั้งในและนอกโรงศาลก็ต้องรักษาที่จะเรียกภาษาสมัยใหม่ว่าภาพพจน์ของความยุติธรรมของผู้พิพากษา ข้อนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะว่าถ้าหากว่าภาพพจน์ของผู้พิพากษาของขบวนการยุติธรรมที่ดี ก็ทำให้บ้านเมืองมีความสงบเรียบร้อยได้ขึ้นมาก และทำให้ผู้ที่เป็นผู้พิพากษามีโอกาสที่จะทำหน้าที่เพื่อบ้านเมืองเรียกว่าโดยตรง แต่ก็ไม่ใช่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัว หน้าที่หรือด้านที่สองของหน้าที่ของผู้พิพากษานี้จึงเป็นหน้าที่สำคัญ และปฏิบัติต้องระมัดระวัง ต้องไม่มีการเพลอสติเพลอเรอ และตามที่ได้ปฏิญาณตะก็ว่าจะปราศจากอคติ ต้องปราศจากอคติตลอด ๒๔ ชั่วโมง ถ้าอยากจะเป็นผู้พิพากษาที่ดี และถ้าอยากจะทำประโยชน์ต่อส่วนรวมเต็มที่ รวมทั้งทำประโยชน์แก่ตัวเอง เพราะว่าจะทำให้ชื่อเสียงเป็นที่นิยมและเป็นผู้ที่ไว้วางใจของคนทั่วไป ทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้น้อย ทั้งทุก ๆ ฝ่ายทุกคนทั้งไทยทั้งเทศ จะนับถือตัวผู้พิพากษาที่มีความยุติธรรม มีความฉลาดและวางตัวที่ดี ในการวางตัวของผู้พิพากษาเพื่อภาพพจน์นี้เป็นสิ่งที่ทำยาก เพราะว่าจะต้องวางตัวให้เป็นผู้ใหญ่ที่แท้ เป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้ทุกเมื่อ และการที่จะให้เขานับถือนั้นก็ต้องแบ่งเป็นส่วนที่เป็นวิชาการ คือคนที่มีความรู้ดีในด้านกฎหมาย แต่ว่าก็ต้องมีความรู้ดีในด้านความรู้รอบตัว ช่วยเหลือคนอื่นได้เป็นที่ปรึกษาใหญ่ของประชาชนได้ แล้วก็ในด้านอีกอย่างหนึ่งก็คือการประพฤติปฏิบัติตนวางตัวให้ดี ไม่ทำให้เสื่อมเสีย ในการวางตัวในชีวิตประจำวัน

ฉะนั้น หน้าที่ของผู้พิพากษาทั้งสองด้านจะเป็นสิ่งที่หนักเมื่อได้ปฏิบัติ หากเมื่อได้ตั้งใจที่จะปฏิบัติแล้ว ก็เชื่อว่าทุกคนจะเป็นประโยชน์มากสำหรับสังคมและสำหรับ

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ประเทศไทย ทำให้มีความสงบเรียบร้อยและมีชื่อเสียงดี ดังที่กล่าวมานี้ก็เพราะว่าเห็นว่าท่านผู้ที่วางตัวเป็นกลางตั้งใจที่จะปฏิบัติเป็นผู้พิพากษา ก็เชื่อว่าจะมีความแน่วแน่เพราะตั้งใจดี ก็ขอย้ำอีกทีว่าสิ่งที่ยากลำบากและน่ายอกย่องยิ่ง คือได้สนใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ดี ฉะนั้น ก็ขอให้ทุกคนสามารถที่จะรักษาความดี และประกอบความดีนำให้ผู้อื่นได้ปฏิบัติชอบ เป็นการที่จะทำให้เป็นความพอใจในส่วนตัวและความพอใจในส่วนรวมได้มาก ทำให้ขบวนการยุติธรรมของประเทศไทยซึ่งตั้งมานานแล้วยังยืนต่อไป รวมทั้งทำให้ชื่อเสียงของประเทศไทยนี้รุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ก็ขอให้ในการประกอบงานการปฏิบัติตัวปฏิบัติตน ให้มีกำลังกายกำลังใจที่สมบูรณ์ เพราะว่ากำลังกายนั้นต้องแข็งแรง ต้องรักษาร่างกายให้ดี เพื่อที่จะให้สามารถที่จะปฏิบัติงานหน้าที่ และกำลังใจนี้ก็รวมกำลังปัญญาด้วย ก็ต้องพร้อมอยู่เสมอที่จะวางตัวให้ดีดังที่ปรารถนาไว้ และจะทำให้เกิดผลดี ก็ขอให้มีกำลังกายกำลังใจแข็งแรง ปฏิบัติงานใด ๆ ทั้งในหน้าที่นอกหน้าที่ ส่วนตัวส่วนรวม ให้มีความสำเร็จ ขอให้มีความเจริญรุ่งเรืองเรื่องทุกคน.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันอังคารที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๙

ผู้เป็นข้าราชการพึงสำเหนียกตระหนักเป็นนิตย์ถึงความรับผิดชอบ ที่จะต้องปฏิบัติงานของตัวร่วมกับงานของผู้อื่น และประสานประโยชน์กับทุกฝ่ายให้ได้ผลสมบูรณ์ทุกส่วน เพื่อนำพาประเทศชาติให้ก้าวไปถึงความเจริญมั่นคงซึ่งเป็นจุดประสงค์แท้จริง.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๙

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๒๙

บัดนี้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสำเร็จเสร็จสิ้นลง และได้มีการเรียกประชุมรัฐสภาพุทธศักราช ๒๕๒๙ ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา เพื่อให้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติต่อไป.

ขอให้สมาชิกแห่งสภานี้สำนึกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของท่าน ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อความมั่นคงของประเทศและสุขทุกข์ของประชาชน จำเป็นที่แต่ละคนจะต้องพยายามปฏิบัติภารกิจอย่างโดยเต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ ด้วยความสุจริตเที่ยงตรง ด้วยความคิดพิจารณาอันสุขุมรอบคอบ ประกอบด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง และด้วยความสมานสามัคคีกันโดยบริสุทธิ์ใจ ให้งานของชาติบรรลุผลเลิศ และบังเกิดประโยชน์อันพึงประสงค์โดยครบถ้วน.

ขออวยพรให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อยและราบรื่น บรรลุผลสำเร็จที่จะอำนวยความเจริญผาสุกอันยั่งยืนแก่อาณาประชาราษฎร์และแก่ชาติบ้านเมืองสืบไป. ขอให้ทุก ๆ ท่านที่ประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ ประสบความสุขความสวัสดีจงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๒๙

เป็นที่น่ายินดีที่นายกรัฐมนตรีได้จัดคณะรัฐมนตรีขึ้นได้สำเร็จเรียบร้อยแล้ว และจากนี้ก็ได้มาปฏิญาณตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแล้ว จึงพร้อมที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ หน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่สำคัญที่สุด ก็คือเป็นผู้ที่จะดำเนินบริหารงานของประเทศชาติให้ก้าวหน้าให้มั่นคง นี่เป็นสิ่งที่สำคัญ และที่ได้กล่าวว่าจะปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนั้นก็เป็นการกล่าวที่รวมทั้งหมดแล้ว ว่าทุกคนจะพยายามปฏิบัติงานทุกสิ่งทุกอย่างด้วยความตั้งใจที่สุด เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ

รัฐบาลนั้นเป็นสถาบันหนึ่งในสถาบันสำคัญของประเทศ และจะต้องปฏิบัติโดยถือว่าชาติบ้านเมืองเป็นเป้าหมายสำคัญ และความอยู่ดีกินดีของประชาชนเป็นสิ่งที่ปรารถนา ในการนี้ก็ต้องใช้ความรู้ความสามารถทุกอย่างมาปฏิบัติ และต้องเข้าใจว่าทุกส่วนทุกสาขาของชีวิตประชาชนจะมารวมอยู่ที่ท่าน จึงต้องมีการร่วมมือการประสานงานที่เหมาะสม โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัว หรือประโยชน์แม้แต่ส่วนของงานที่ตัวทำ จะต้องประสานประโยชน์ทั้งหลายให้เข้ากัน และพยายามทำให้เหมาะสมที่สุด บางคนก็คิดว่าตัวได้รับหน้าที่เฉพาะอย่างหนึ่งก็จะปฏิบัติอย่างดี แต่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนที่ซึ่งถ้าไม่สอดคล้องกัน ประโยชน์ส่วนน้อยหรือส่วนเฉพาะจะไม่สำเร็จเหมือนกัน ฉะนั้นประโยชน์ส่วนรวม คำว่าประโยชน์ส่วนรวมนี้ หมายถึงการประสานประโยชน์ส่วนสาขาหรือส่วนงานเฉพาะให้เข้ากัน จึงจะได้มีความสำเร็จในการไปทำประโยชน์อย่างยิ่ง ฉะนั้นก็เชื่อว่าทุกท่านก็ตระหนักดีในความรับผิดชอบที่ได้รับ เพื่อที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่ง

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

จะต้องการความตั้งใจจริง ต้องการความซื่อสัตย์สุจริต ต้องการความแข็งแรง หมายถึงสำหรับแต่ละท่านก็มีกำลังทั้งร่างกาย ทั้งจิตใจ ทั้งความรู้ พร้อมทุกอย่าง ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังกาย ทั้งใจ ทั้งความรู้ หรือกำลังปัญญา ที่พร้อม และออกมาใช้เพื่อให้ได้เป็นผลสำเร็จของการทำงานที่ท่านได้รับมอบหมายเป็นแต่ละบุคคลและเป็นส่วนรวมของคณะรัฐมนตรี ฉะนั้นถ้าทุกคนได้ปฏิบัติด้วยความสามารถอย่างนี้ ก็เชื่อว่าบ้านเมืองจะก้าวหน้าและปลอดภัย ซึ่งก็จะต้องเป็นหน้าที่ของแต่ละบุคคลและแต่ละส่วนแต่ละฝ่ายที่จะเร่งในข้อนี้

ก็ขอให้ทุกท่านประกอบพร้อมด้วยกำลังกาย กำลังสติปัญญา กำลังใจ ความสามารถต่าง ๆ พร้อมมูล ขอให้สามารถปฏิบัติงานการด้วยความสำเร็จ อย่าให้เจ็บให้ไข้แล้วก็ให้เป็นที่ยินชมชื่นชมของประชาชน และของทุกคน แม้แต่ต่างชาติให้เห็นว่าเมืองไทยนี้ปกครองและดำเนินงานด้วยความเรียบร้อย ด้วยความสามัคคี ด้วยความตั้งใจจริง ก็ขอทุกท่านประสบความสำเร็จทุกประการตามที่ทุกคนปรารถนา.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้า ฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพฤหัสบดีที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๙

การที่ผู้พิพากษาจะต้องกล่าวคำปฏิญาณเป็นระเบียบที่ได้ตั้งไว้ แล้วก็เป็
นระเบียบที่เหมาะสม เพราะว่าผู้พิพากษานั้นเป็นคนที่สำคัญ และจะต้องประกอบด้วย
ความรู้ความสามารถและความซื่อสัตย์สุจริตอย่างยิ่ง เพื่อที่จะได้เป็นที่พึ่งของประชาชน
และเป็นหลักของประเทศชาติ

ตามที่ได้กล่าวแล้วว่าจะปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตปราศจากอคตินั้น
เป็นหลักสำคัญที่ทุกคนจะต้องทำ โดยเฉพาะผู้พิพากษานั้นก็ถือว่าเป็นบุคคลที่เป็นที่พึ่ง
ของคนอื่น ฉะนั้นจะต้องรักษาคำสัตย์ปฏิญาณนี้ด้วยใจที่ดีที่สุด การกล่าวนี้ก็กล่าว
สั้น ๆ คือว่าเป็นการสรุป แต่เรามีความลึกซึ้งมาก เพราะว่าคนเราเวลาปฏิบัติงานใด ๆ ไป
ประสบเหตุการณ์อะไร บางทีพาให้คิดในทางที่ไม่เป็นกลาง คือจิตใจไม่เป็นกลาง คำว่า
เป็นกลางนี้ก็คำที่ได้อยู่กับผู้พิพากษา ความเป็นกลางนั้นก็อาจจะใช้คำว่าอุเบกขา
ก็ได้ แต่อุเบกขาโดยมากไปถือว่าเป็นความนิ่งเฉย เป็นความไม่รับรู้ หรือเป็นความ
เรียกว่าความโง่ด้วยซ้ำ แต่ความจริง คำว่าอุเบกขาหรือความเป็นกลางไม่ได้หมายความว่า
นิ่งเฉย หรือไม่รับฟังใด ๆ ตรงกันข้ามผู้พิพากษาจะต้องรับฟัง แต่วิธีรับฟังนั้นทั้งฟัง
ทั้งดู ทั้งรู้สึก อะไรจะต้องรู้ต้องฟังต้องดู แต่ว่าการดูนั้นหรือฟังนั้นเอาใจไว้ที่ใจ ไม่ใช่
มาปรุงแต่งให้เข้าข้างในสิ่งที่มีอยู่ในใจ จะต้องรับสิ่งที่ฟังนั้นและมาพิจารณาอย่างรอบคอบ
อย่างที่เรียกว่าเป็นกลาง คือหมายความว่าเห็นเหตุการณ์เป็นอย่างไรก็ต้องดูเหตุการณ์
ว่าเป็นอย่างนั้น ไม่ใช่มาบิดเบือน ก็ต้องขอโทษที่ใช้คำบิดเบือนกับผู้พิพากษา เพราะวา

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายภิญโญ ธีรนิติ

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ผู้พิพากษานั้นย่อมเป็นคนที่มีความยุติธรรมไม่บิดเบือน แต่ว่าในคนทุกคนมีสิ่งที่สำคัญว่าไม่เป็นกลาง เพราะว่าโดยมากคนเราก็ต้องเข้าข้างตัวเอง ด้วยความไม่รู้ก็ตาม หรือด้วยความไม่ตั้งใจก็ตาม แต่ก็ต้องระวังข้อนี้ที่จะเข้าข้างตัวเอง แม้แต่ความรู้ของตัวเอง เช่นวิชาความรู้ที่มีอยู่ในตัว บางทีก็ไม่ถูกก็ได้ เพราะว่าไม่ถูกกับสถานการณ์นั้น ๆ ก็จะต้องทำจิตใจเป็นกลางว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างไร แล้วก็มาดูตามข้อเท็จจริงซึ่งก็เป็นหลักของผู้พิพากษาที่จะรับฟัง เช่นในศาล เวลาไปเบิกความมา จะเป็นฝ่ายจำเลยหรือฝ่ายโจทก์ บอกอะไร ชื่ออะไร เขาต้องเข้าข้างตัวของเขาเอง ซึ่งก็เป็นหลักเหมือนกันว่าทนายจำเลยก็ต้องพยายามที่จะให้เห็นว่าจำเลยไม่ผิด เข้าข้างจำเลย ทนายโจทก์ก็ต้องให้จำเลยนั้นผิด ผู้พิพากษานั้นฟังแล้ว ฟังทนายจำเลยที่ ก็พลาด ไม่ทำใจเป็นกลางก็เฮโลไปทางนั้น จิตใจของตัวเองเฮโลไปทางนั้น ก็เห็นว่าจำเลยผิด และไม่มีผิด ครั้นมาฟังทางโจทก์ หรืออัยการ ก็ฟังแล้ว เอ้อ...เขาก็ถูก แล้วก็เฮโลไปทางนั้นก็ทำให้จำเลยเขามีความผิด ตกลงใจไม่ได้ หรือตัดสินไม่ได้ เพราะว่าแกว่งไปทางอื่น แกว่งไปอีกทางหนึ่ง วิธีที่จะฟังเช่นในศาลนี้ ก็คือต้องฟังตามข้อเท็จจริง และก็ฟังทั้งสองข้าง ฟังทุกการเบิกความทุกอย่าง แล้วก็นำมาพิจารณาดูว่าอันไหนน่าจะเป็นจริง อันไหนไม่น่าจะเป็นจริง แล้วก็ตัดสินไปตามที่เป็นกลางนั้น หมายความว่า เป็นกลางนี้ ก็จะต้องฟังจะต้องคิด และจะต้องปราศจากอคติ ซึ่งได้กล่าวเมื่อตะกี้ว่าอคตินี้ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้คนเราทำความผิดหรือผิดพลาดได้ง่าย เพราะว่าอคตินี้เป็นการไปไม่ถูกตามศัพท์ก็เป็นที่ไม่ถูก หมายความว่าเวลาเราเจออะไร ฟังอะไร ไปตามเหตุการณ์นั้นทันทีโดยไม่พิจารณา ถ้าหากว่าพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่ามันเป็นทางที่ควรไป หรือไม่ควรไป คำว่าไปนี้ก็ไม่ใช้ว่าเดินไป แต่หมายถึงเดินขบวนการความคิดไปในทางที่ไม่ถูก อคตินั้นก็มาจากหลายอย่าง มาจากกิเลสต่าง ๆ ที่มีคือความโลภ ความโกรธ หรือความไม่รู้ หรือบางทีก็เพราะว่ากลัว บางทีผู้พิพากษาอาจจะเคยได้ยินว่ามี การของผู้พิพากษาบ้าง อาจจะตัดสินอย่างนั้น ๆ จะแก่งแม้แต่ถึงชีวิต มันก็ลุ่ม ก็ต้องตัดสินกันในทางที่เป็นอคติ บางทีก็มีเหมือนกันที่มีการตัดสินบน ก็ชอบใจ แล้วสินบนนั้นก็ทำให้เรารวยก็ได้ หรืออะไรก็ได้ ก็ตัดสินไปโดยอคติ บางทีก็เห็นหน้าคนแล้วก็ไม่ชอบเขา ไม่ชอบเขาเฉย ๆ ไม่ชอบก็เป็นอคติ เห็นหน้าคนชอบเขา เขาทำอะไรก็ช่างชอบเขา ก็ตัดสินไปโดยอคติ

อันนี้ถึงกล่าวว่คำปฎิญาณนั้นกินความลึกซึ้งมาก แล้วก็ถ้าบุคคลตั้งใจที่จะปฏิบัติตามคำปฎิญาณอย่างเคร่งครัดและลึกซึ้ง ก็จะเป็นผู้พิพากษาที่ดี อันนี้ก็ได้กล่าว

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ถึงผู้พิพากษาในศาล แต่นอกศาลก็ต้องปฏิบัติดีเหมือนกัน สมมุติว่าได้ไปเป็นผู้พิพากษาของศาลไหนก็ตาม เวลาที่อยู่ในศาลกับเวลาที่อยู่นอกศาลนั้นมันต่างกัน เวลาอยู่ในศาลก็น้อยกว่าเวลาที่อยู่นอกศาล แต่เวลาอยู่นอกศาลนั้นก็จำเป็นที่จะรักษาความเป็นผู้พิพากษา คือเป็นบุคคลที่น่านับถือที่สุจริตและเป็นที่ยิ่ง จะต้องมีความรู้รอบตัว คนเขามาปรึกษาหารืออย่าไปบอกว่าไม่ใช่หน้าที่ของผู้พิพากษา เป็นหน้าที่ทั้งนั้น เพราะว่าผู้พิพากษาก็เป็นคนชั้นนำ เป็นคนที่น่านับถือ ถ้ามาถามเรื่องอะไรก็ตาม เราก็สามารถที่จะให้คำแนะนำได้ช่วยเหลือได้ ฉะนั้นชีวิตของท่านทั้งหลายที่ตัดสินใจเป็นผู้พิพากษา ก็จะต้องทำหน้าที่ผู้พิพากษาที่ดี ทั้งในศาล ทั้งนอกศาล ทั้งในหน้าที่งานการ ทั้งในชีวิตส่วนตัว ให้เป็นบุคคลที่น่านับถือที่พึ่งได้ ฉะนั้นผู้พิพากษานี้ก็จะ เป็นหน้าที่ที่ไม่ใช่ง่าย แต่ทำแล้วก็ภูมิใจได้ว่าเป็นผู้ที่ได้ช่วยเพื่อนร่วมชาติ หรือจะเรียก ได้ว่าเป็นเพื่อนร่วมโลก มีความสบายใจ มีความยุติธรรม และมีความก้าวหน้ามั่นคงได้ เป็นหน้าที่ที่มีเกียรติเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญที่สุด และเมื่อทำได้แล้วแต่ละคนก็จะ สามารถที่จะมีความภูมิใจว่า ทำหน้าที่อย่างดีและเป็นคนที่มีเกียรติที่แท้ เป็นคนที่เป็น คนชั้นนำ เป็นคนที่เป็นคนดี ภูมิใจได้ เมื่อภูมิใจได้แล้วทำหน้าที่ดีแล้ว แต่ละคนก็จะ มีความสุขมีความพอใจและเรียกว่ามีความเจริญ ใช้คำว่าความเจริญได้ คือเป็นบุคคล ที่น่านับถือ และมีความภาคภูมิใจว่าเป็นบุคคลที่น่านับถือด้วยใจจริง

ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทั้งหลายทุกคนรักษาคำกล่าวคำปฏิญาณไว้ให้ดี และพยายาม ทบทวนคิดว่าคำกล่าวของตนเป็นอย่างไร ไม่ใช่วันนี้เป็นพิเศษแต่ตลอดไป แล้วก็ ประสบความเจริญ ประสบความสำเร็จได้ทุกประการ ขอขอบคุณท่านที่ปฏิบัติงานมา ตามหน้าที่ และขอให้ประสบแต่ความสำเร็จความเจริญ มีพลานามัยแข็งแรงจิตใจเข้มแข็ง ทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย^(๓)
เข้าเฝ้า ฯ

เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันจันทร์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๒๗

การที่รัฐมนตรีจะต้องมีการเปล่งวาจา เป็นการตั้งจิตที่จะปฏิบัติงานให้ดีตาม
บทบัญญัติรัฐธรรมนูญนั้น ก็มีประโยชน์ที่ว่าจะต้องตัดสินใจที่จะทำงานด้วยความซื่อ
สัตย์ตามที่กล่าววาจา เพราะว่าหน้าที่รัฐมนตรีมีความสำคัญยิ่งต่อประเทศชาติ จะทำ
อะไรก็ทำได้มากหลายอย่าง การเป็นรัฐมนตรีนั้นจึงเป็นหน้าที่ที่อำนวยผลประโยชน์
เป็นสิ่งที่ เป็นประโยชน์สำหรับช่วยเหลือบ้านเมืองให้มีความมั่นคง ให้มีความก้าวหน้า
ฉะนั้นถ้ามีความตั้งใจตามคำสัตย์นี้ก็เป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง ขอให้ได้ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ
ด้วยความสามารถ และด้วยความเห็นแก่งานเป็นสำคัญ จึงจะทำให้สามารถช่วย
ประเทศชาติตามที่ได้ตั้งใจไว้ และเป็นความก้าวหน้าทั้งในส่วนตัว เพราะว่าถ้าทำดีคนก็
เห็น โดยเฉพาะผู้ที่ เป็นรัฐมนตรีก็เป็นผู้ที่ดีเด่นขึ้นมาผู้คนก็มองมาก ถ้าหากว่าทำความ
ดีก็เป็นเกียรติแก่ตัวเอง และเป็นความพอใจของตัวเองด้วยที่ได้ทำงานที่เป็นประโยชน์
ทั้งจะเป็นประโยชน์สำหรับส่วนรวม ซึ่งบ้านเมืองไทยนี้ก็ได้รักษาความเป็นปึกแผ่นมา
เป็นเวลาช้านาน ผ่านอุปสรรคต่าง ๆ มากหลายแล้ว จึงจะต้องรักษาต่อไป

ฉะนั้น ก็ขอให้มีความตั้งใจ กำลังกาย กำลังความสามารถ กำลังปัญญา ที่พร้อม
สมบูรณ์ เพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้สำเร็จเป็นผลให้เป็นเกียรติแก่ตนเอง และเป็นเกียรติ
แก่ส่วนรวมทั่วทุกอย่าง ขอให้ได้ประสบความสำเร็จทุกประการ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

(๓) นายไสว พัฒโน

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันพุธที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๐

ข้าราชการที่สามารถต้องมีความรู้ครบสามส่วน คือความรู้วิชาการ ความรู้ปฏิบัติ
การ และความรู้คิดอ่านตามเหตุผลตามความเป็นจริง ต้องมีความจริงใจและความบริสุทธิ์ใจ
ในงาน ในผู้ร่วมงาน ในการรักษาระเบียบแบบแผน ความดีงาม ความถูกต้องทุกอย่าง
ในแผ่นดิน ต้องมีความสงบและหนักแน่นทั้งในกาย ในใจ ในคำพูด ต้องสำรวจดูความ
บกพร่องของตนเองอยู่เสมอ แล้วปฏิบัติแก้ไขเสียโดยเร็ว ไม่ปล่อยให้เจริญงอกงาม
ทำความเสียหายให้แก่การกระทำ ความคิด และการงาน.

พระตำหนัก ภูพิงคราชนิเวศน์
วันที่ ๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่รองประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้า ฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันจันทร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๓๐

การที่ผู้พิพากษาต้องกล่าวคำปฏิญาณก่อนที่จะเข้าปฏิบัติงานเป็นคณะผู้พิพากษา ก็มีความหมายยิ่ง เพราะว่างานผู้พิพากษาเป็นงานที่สำคัญ และเป็นงานที่จะสร้างความสงบเรียบร้อยให้แก่ประชาชน ยังรวมทั้งความมั่นคงของประเทศชาติ

ทุกคนก็ได้ศึกษาหาความรู้ครบถ้วนแล้วเพื่อปฏิบัติหน้าที่นี้ เชื่อว่ามีความสามารถเต็มที่ การกล่าวคำปฏิญาณนั้นเป็นการยืนยันว่าจะใช้วิชาความรู้ในทางที่ถูกที่ควร อีกอย่างหนึ่งก็เพื่อประสานความยุติธรรม ซึ่งความยุติธรรมนั้นก็เป็นคำที่กว้าง การทำงานก็ต้องพิจารณาถึงคำนี้อย่างลึกซึ้ง คำว่ายุติธรรมนั้น เป็นคำที่แปลว่าการตกลง พิจารณาในทางที่ถูกต้องตามธรรมะ แล้วธรรมะนี้ก็หมายความว่าสิ่งที่ควรที่จะปฏิบัติให้นำความเจริญแก่มวลมนุษย์ ในการปฏิบัตินี้ก็จะต้องมีความเที่ยงตรง และปราศจากอคติ ซึ่งพูดกันมากกว่าทุกคนที่จะปฏิบัติงานต้องปราศจากอคติ อันนี้ก็ต้องเข้าใจเหมือนกัน คำว่าอคตินี้แปลว่าอะไร อคติ แปลว่าเป็นทางที่ไม่ควรไป อะ ก็หมายถึงไม่ คติ คโต แปลว่าไป เป็นทางที่ไม่ควรไป ดูจะเป็นในทางลบมากกว่า แต่ว่าก็ต้องลบในสิ่งที่ไม่ดี และก็ส่งเสริมในสิ่งที่ดี สิ่งที่ดีคือความยุติธรรม สิ่งที่ไม่ดีก็คืออคติ อคตินี้จะต้องทราบว่ามีเหตุที่ทำให้ไปในทางที่ไม่ดีหลายอย่าง ถ้าชอบอะไรโดยไม่ได้พิจารณาก็ทำให้เกิดความยุติธรรมไม่ได้ ก็เป็นอคติอย่างหนึ่ง ถ้าไม่ชอบอะไรก็เป็นทางที่จะทำให้ความยุติธรรมเสียไป เพราะว่าถ้าเราตัดสินอะไรโดยที่ว่าเพราะว่าเรามีความชอบ หรือชอบใจ ถูกใจ มันก็ทำให้ความ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายสมบูรณ บัญญัติ

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชาธิบายและพระราชดำริสภาราชการเมืองการปกครอง

คิดของเราไม่เที่ยงตรง ถ้าเราไม่ชอบอะไรก็ทำให้ไม่เที่ยงตรงเหมือนกัน ไม่ได้ไปตามกระบวนการของยุติธรรม ถ้าเรากลัวอะไร เช่นกลัวอิทธิพล หรือกลัวสิ่งใดก็ตาม ก็เป็นสิ่งที่ทำให้เราไม่มีความยุติธรรมได้ เราจึงต้องกล้าหาญ ต้องไม่มีความกลัวต่อหวาดต่ออะไรเลย จะต้องสามารถที่จะปฏิบัติโดยไม่นึกถึงว่า ถ้าเราพูดอย่างนี้ปฏิบัติอย่างนี้ ก็จะเป็นภัย ฉะนั้น ก็เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะให้ไม่กลัวภัย นอกจากนั้นสิ่งที่สำคัญก็ต้องไม่ให้ความไม่รู้มาครอบงำเรา เราจะต้องค้นคว้าให้ลึกซึ้ง พิจารณาให้รอบคอบ ถึงจะปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาได้ อกคติ ๔ อย่างนี้เป็นสิ่งสำคัญ เราก็เอาไปพิจารณาดู เราปราศจากอกคติทั้ง ๔ นี้ เราจะสามารถที่จะปฏิบัติงานโดยเฉพาะอย่างผู้พิพากษาได้อย่างดี ฉะนั้นก็ต้องทบทวนอยู่เสมอว่าอย่าให้ความชอบใจ ความไม่ชอบใจ ความกลัว หรือความไม่รู้มาครอบงำเรา ถ้าปฏิบัติในการเว้นอกคติ ๔ อย่างนี้ก็เป็นทางที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ผลดี เป็นเกียรติเป็นศรีแก่ตัวและแก่สถาบันการยุติธรรม จะทำให้เกิดประโยชน์ผลดีต่อประชาชนทั่วไป ตลอดจนประเทศชาติจะมีชื่อมีแป

ฉะนั้น ก็เพียงพิจารณาอคติที่เป็นทางที่ไม่ควรไปที่ไม่ควรปฏิบัติเท่านั้นเอง ก็นับว่าท่านก็ได้ทำหน้าที่ของผู้พิพากษาได้เป็นอย่างดี และสามารถที่จะทำประโยชน์อย่างดี เรื่องประโยชน์ของผู้พิพากษานั้นก็มีมากมาย นอกจากการตัดสินความในโรงศาล ก็จะได้เป็นผู้ใหญ่ในที่ที่จะไปปฏิบัติงาน เป็นที่พึ่งเป็นที่นับถือของประชาชนทั่วไป ฉะนั้นทั้งในโรงศาลก็ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหน้าที่ที่มี ทั้งนอกโรงศาลก็ต้องปฏิบัติตนเป็นผู้ใหญ่ เป็นผู้ที่มีความรู้ เป็นผู้ที่น่านับถือ ช่วยให้คำแนะนำแก่ผู้ที่อาจจะมาถามข้อความต่าง ๆ ทั้งในทางกฎหมายทั้งในความเป็นอยู่ สรุปลแล้วผู้พิพากษานี้เป็นบุคคลที่เป็นปูชนียบุคคล หรือเป็นผู้ที่นับถือได้ ต้องรักษาฐานะของผู้พิพากษาให้ดีในทุกเมื่อ ตั้งแต่ต้นจนกระทั่งต่อไปเป็นผู้ใหญ่ หรือเป็นผู้ใหญ่ผู้โตขึ้นมากก็จะเป็นผู้ที่เป็นหลักของประเทศชาติ ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้รักษาคำปฏิญาณนี้ ซึ่งที่จริงก็ตั้งแล้วก็รัดกุมมากและกินความลึกเอาไว้อะไรให้พิจารณาว่าจะทำอย่างไรจึงจะรักษาคำมั่นสัญญาไว้นี้ไว้ได้ คือความเจริญรุ่งเรืองของตัวเอง และความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังร่างกายและสติปัญญา ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาอย่างดี เพื่อประโยชน์แก่ประเทศชาติต่อไป ขอให้ได้ประสบผลสำเร็จงานการทุกอย่าง.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา นำพระบรมวงศานุวงศ์
และสมาชิกในราชสกุล ณ อยุธยา เข้าเฝ้า ฯ ถวายพระพรชัยมงคล

ในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๖๐

ณ ศาลาดุสิดาลัย

วันอังคารที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๐

ขอขอบพระทัยและขอบใจสมาชิกพระราชวงศ์และราชตระกูลทั้งหลายที่ได้มา
ประชุมพร้อมเพรียงกันในวันนี้ ซึ่งนับว่าเป็นประวัติกาลณ์ มีจำนวนถึง ๑,๘๐๐ ท่าน ใน
การนี้ ก็เป็นการแสดงว่าพระราชวงศ์และราชตระกูลซึ่งถ้ารวมไปเป็นตระกูล ณ อยุธยา
นี้ ก็มีความสมานฉันท์มีความสามัคคีกันดีที่จะแสดงว่าทุกคนมีความสำคัญในประเทศ

ความจริงพระราชวงศ์ในเมืองไทยนี้ก็มีความเป็นอยู่ซึ่งแตกต่างกับราชวงศ์ต่าง ๆ
ในโลก ได้ตั้งขึ้นมาตั้งแต่สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ซึ่งได้ทรงตั้งพระราชวงศ์
และตั้งระเบียบการในการต่อเนื่อง สืบเนื่อง สืบสันตติวงศ์มาจนทุกวันนี้ ในพระราชวงศ์นี้
พระมหากษัตริย์ที่มีอยู่ได้เป็นพระราชโอรสของพระเจ้าแผ่นดินมา เว้น ๓ องค์ คือ พระพุทธ
ยอดฟ้าจุฬาโลกเอง รัชกาลที่ ๘ และรัชกาลที่ ๙ ท่านได้ตั้งพระราชบิดาขึ้นเป็นสมเด็จพระ
พระปฐม และในรัชกาลที่ ๙ นี้ก็ได้ตั้งพระบิดาเป็นสมเด็จพระบรมราชชนก ฉะนั้นก็มี
ประวัติที่แปลกจากพระราชวงศ์ในต่างประเทศ และที่มีว่ามีนามสกุลแตกต่างกัน ก็เพราะ
ว่าเป็นระเบียบการของพระราชวงศ์ในประเทศไทยที่ว่า ลูกก็ลดหลั่นลงมาเป็นลำดับ
เพื่อที่จะให้เป็นการปกครองที่เรียกว่าประชาธิปไตยมาตั้งแต่สมัยเดิมเมื่อ ๒๐๐ ปี ทั้งนี้
คงมาจากว่าตั้งพระราชวงศ์ คำว่าพระราชวงศ์นี้ก็มาจากคำว่า “ราชา” พระราชานั้นมิได้
เป็นผู้ที่เป็นลูกพระเจ้าหรือผู้ที่พระเจ้าส่งมา เป็นผู้ที่เป็นที่พึ่งของประชาชน คำว่า “ราชา”
นั้น มีความหมายอยู่อย่างหนึ่งว่า เป็นผู้ที่คนทั่วไปมีความนับถือ หรือเป็นที่นับถือของคน

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ส่วนใหญ่ จึงเป็นพระราชา พระราชวงศ์ก็เป็นวงศ์ของพระราชา ราชตระกูลก็เป็นตระกูลของพระราชา หมายถึงว่าเป็นวงศ์และตระกูลของผู้ที่เป็นที่นับถือ ที่นับถือในทางว่ายกย่องและรัก มิใช่ในทางที่นับถือเพราะกลัว ฉะนั้นทุกคนทุกท่านที่มาอยู่ในที่นี้ก็สืบเนื่องมาจากพระราชา และตัวเองก็เป็นทั้งพระราชวงศ์ทั้งสมาชิกราชตระกูล จึงต้องมีคุณธรรมดังที่กล่าวว่าเป็นที่รักและที่เคารพที่นับถือของประชาชนทั่วไป อันนี้เป็นข้อที่สำคัญของพระราชวงศ์

เมื่อมาประชุมกันพร้อมเพรียงกันเช่นนี้ ในโอกาสวันเกิดที่จะมาในวันที่ ๕ ธันวาคมหน้านี้ ครบอายุ ๕ รอบ คือ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ก็ทำให้มีกำลังใจ เพราะว่าเห็นว่าสมาชิกราชตระกูลนี้มีความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน ก็เชื่อว่าทุกท่านก็มีความตั้งใจที่จะดำรงตระกูลเอาไว้โดยดี แม้จะมีความลำบากยากเย็นในสมัยนี้ เพราะว่าสมัยนี้ความเป็นอยู่และความคิดของคนทั่ว ๆ ไปก็มีแปลกจากสิ่งที่เคยเป็นในอดีต อาจจะมี ความลำบากในการวางตัว ความลำบากในการทำงาน เพราะว่าสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป แต่อย่างไรก็ตามความที่เป็นผู้ที่สืบเนื่องจากพระราชา เป็นพระราชตระกูล จะต้องฟันฝ่าอุปสรรคด้วยความกล้าหาญหรือความเพียร ด้วยความตั้งใจจริง และรักษาความดีไว้ จึงจะทำให้สมที่เป็นสมาชิกราชตระกูล ทำได้อย่างนี้มิใช่เพียงแต่เป็นหน้าที่ที่ลำบากยากเย็น แต่ว่าถ้าทำได้แล้วจะเป็นผลทำให้ทุกคนมีความภาคภูมิใจได้ในตัวเองแต่ละคน และความภาคภูมิใจในตัวเองของแต่ละคน ในตระกูลของตน และในความดีของตน จะส่งเสริมให้ตนมีความสุขอย่างมาก ความสุขอย่างมากของแต่ละคนนี้ก็หมายถึงความสุขของราชตระกูล และในที่สุดก็เป็นความสุขของส่วนรวมของอาณาประชาราษฎร์ ซึ่งเราก็ต้องอาศัยอยู่เสมอ

ฉะนั้น ก็ขอขอบพระทัยและขอบใจทุกท่านที่ได้มาในวันนี้ แสดงความปรารถนาดี และได้บริจาคทรัพย์เพื่อการกุศล ซึ่งเชื่อว่าจะเป็นผลให้ท่านทั้งหลายมีกำลังใจกำลังใจกายที่เข้มแข็งสมบูรณ์ เพื่อฟันฝ่าอุปสรรคใด ๆ ที่มีอยู่ข้างหน้า และสามารถที่จะดำรงชีวิตด้วยความมีเกียรติ ด้วยความมีความสุข ก็ขอให้ทุกท่านมีกำลังใจกำลังใจสมบูรณ์ เพื่อที่จะดำเนินชีวิตฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ตามที่จะมี และมีความเจริญรุ่งเรืองความสำเร็จทุกประการต่อไปชั่วกาลนาน.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันศุกร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๑

เกียรติและความสำเร็จเกิดจากผลการปฏิบัติงานและปฏิบัติตัวของแต่ละคน
ที่สามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบให้ได้ผลสมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์ และ
ปฏิบัติให้สุจริต เทียงตรง พอควรพอดีแก่ตำแหน่งหน้าที่ที่ดำรงอยู่.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๑

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้า ฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคารที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๓๑

การที่ผู้พิพากษาทั้งหลายที่จะเข้ารับหน้าที่เป็นครั้งแรกต้องมากล่าวคำปฏิญาณนี้ นับว่ามีประโยชน์แก่ตนอย่างมาก เพราะว่าเป็นการสรุปหน้าที่ของผู้พิพากษา และหน้าที่ของผู้ที่ได้ศึกษามาและปฏิบัติมาจนได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาและก็ต้องออกปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงานของผู้พิพากษานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง และคำปฏิญาณนั้นก็สรุปหน้าที่ที่มีอยู่ ถ้าหากว่าแต่ละคนเมื่อได้กล่าวแล้ว ออกจากปากด้วยความเข้มแข็ง เสียงที่หนักแน่นนี้ ก็ย่อมควรที่จะทบทวนทุกคำที่ได้กล่าว เพราะว่าเป็นการสรุปหน้าที่ของผู้พิพากษา ผู้พิพากษานี้จะต้องทำหน้าที่ ถ้าจะแบ่งไปก็มี ๒ อย่าง อย่างหนึ่งเป็นผู้พิพากษา คือตัดสินความในศาลที่จะต้องปฏิบัติต่อไป แล้วก็ส่วนในฐานะที่เป็นผู้พิพากษา คนอื่นทั้งผู้ที่เป็นผู้น้อยทั้งผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ก็จะจ้องดูว่า ท่านเป็นผู้พิพากษา ย่อมต้องมีคุณสมบัติและมีความประพฤติปฏิบัติตนที่ดี ทั้งในศาลทั้งนอกศาล เป็นตัวอย่างของบุคคลในชาติที่เรียกว่าเป็นผู้มีความรับผิดชอบ และเป็นตัวอย่างของผู้ที่จะปฏิบัติตนในทางที่เหมาะสมแก่ความเป็นผู้มีความรู้ และเป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริต

ในสมัยปัจจุบัน ความคิดความอ่านต่าง ๆ ก็เปลี่ยนแปลงไปมาก ดังที่อาจได้เห็นในการปฏิบัติงานในฐานะผู้พิพากษา เพราะว่าการพิพากษานั้นก็เกี่ยวข้อง

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายจำรัส เขมะจารุ

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

กับโดยมากก็เรื่องของ การประพฤติของประชาชนทั่วไป จะเห็นว่ามี ความประพฤติดี โดยมากก็ไม่ขึ้นศาล แต่ว่าความประพฤติชั่วทำผิดกฎหมายก็ขึ้นศาล ความประพฤติ ชั่วนี้มีหลายอย่างหลายทาง และมีเหตุผลหลายเหตุผลที่ทำให้ประพฤติชั่ว อันนี้ก็ดู แล้วอาจเป็นสิ่งที่น่าเศร้าสลด จึงเป็นหน้าที่ที่ยากลำบาก เพราะว่าเจอแต่กรณี ที่น่าเศร้าสลดเป็นส่วนใหญ่ แต่ว่าต้องพิจารณาดูว่าทำไมมีความเศร้าสลดนั้นได้ ทำไม มีการปฏิบัติประพฤติตัวที่ไม่ถูกต้อง จนกระทั่งจะต้องให้มาเข้าตัดสินความอันนี้ใน ศาล และท่านทั้งหลายก็ต้องรับผิดชอบในการให้ความยุติธรรม ส่วนใหญ่มาจากสังคม ที่มีความบีบคั้น บีบคั้นในด้านต่าง ๆ อีกอย่างหนึ่งที่สำคัญก็คือเป็นความยากจน แต่ ว่านอกจากนั้นบางคนก็ไม่ใช่ว่ายากจน บางคนไม่ยากจนไม่น่าจะเดือดร้อน แต่ทำผิด กฎหมาย มาจากความต้องการ มาจากความครุ่นคิดต่าง ๆ กัน

ฉะนั้นที่ท่านได้กล่าวเมื่อตะกี้ว่าโดยปราศจากอคติ การปฏิบัติของท่านจะ ปราศจากอคติจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะว่าผู้ที่ทำผิดนั้นก็เพราะว่ามีอคตินั่นเอง อคตินั้นแปลว่าสิ่งที่ทำไปโดยไม่ได้คิด และนึกว่าถูกแล้ว แล้วไปทำ แต่เป็นทางที่ไป ที่ไม่ถูก “อ” แปลว่าไม่ “คติ” ก็มาจากคำว่าไป คือไม่ไป หมายความว่าที่ที่ไม่ควรไป ในทางร่างกายที่ที่ไม่ควรไปก็มีที่ที่มีอันตรายต่าง ๆ ก็ไม่ควรไป แต่ถ้าในทางจิตใจมี เยอะแยะที่ไม่ควรไป ที่ไม่ควรทำ แต่อันนี้เป็นสิ่งที่ลำบากในการตัดสินว่าอะไรไม่ควร ทำ ท่านทั้งหลายเป็นผู้ที่มีความรู้ ได้เรียนรู้มาฝึกฝนมา ผ่านการฝึกอบรมมาหลาย ตอน จึงมีทางที่จะรู้ได้ว่าอคติคืออะไร และเว้นจากอคติอย่างไร ฉะนั้นท่านก็จะเห็น ว่าอคติเป็นอะไร แล้วก็จะสามารถที่จะดูอคติในคนอื่น ถ้าขึ้นโรงศาลก็จะได้สามารถ ที่จะปฏิบัติในการตัดสินความ ให้ผู้ที่ปฏิบัติไปในทางอคติสามารถที่จะปรับตัว โดยมาก สำหรับทางตุลาการก็ต้องลงโทษหรือตักเตือน นี้ในโรงศาล นอกโรงศาลท่านจะต้อง ปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่าง ก็เป็นหน้าที่เหมือนกัน เพราะว่าถ้าหากว่าผู้พิพากษาจะอยู่ ในที่ใดก็ตาม ทำให้คนเขานับถือได้ ก็ทำให้เป็นเรียกว่าเป็นธงชัย เป็นทางหรือเป็น หลักที่จะถือว่าเป็นตัวอย่างที่ดี ฉะนั้นถ้าท่านได้ปฏิบัติโดยไม่มีอคติก็จะสามารถให้ คนอื่นที่เห็นปราศจากอคติไปด้วย ถ้าปราศจากอคติ ผู้ที่ได้เห็นนั้นก็เห็นว่าอะไรดี อะไรควร จะไม่ขึ้นโรงศาลให้ท่านต้องตัดสินความ

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ฉะนั้น งานของท่านก็มี ๒ อย่าง ปฏิบัติตามที่จะต้องเป็นผู้พิพากษาในโรงศาลข้อหนึ่ง และทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนทั่วไป ทั้งในโรงศาลและนอกโรงศาล ดังนั้นท่านก็จะได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มที่ของผู้ที่มีศักดิ์ศรีเป็นผู้พิพากษา แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรในสังคมในชีวิตของโลก ท่านต้องมั่นคงอยู่ในความดีปราศจากอคติ อย่างที่ท่านได้ปฏิญาณมาเมื่อตะกี ฉะนั้นถ้าท่านทบทวนอยู่เสมอว่าได้พูดอะไร ได้ปฏิญาณตนอย่างไร ประกอบด้วยความรู้ที่ได้ฝึกอบรม ได้เรียนมา และทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อันจะเป็นวิธีที่มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับส่วนรวมของชาติบ้านเมือง และของโลก คือหมายความว่าถ้าทำตัวอย่างเป็นคนดี โลกก็สามารถที่จะดำรงอยู่ได้

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังใจกำลังใจกายที่จะปฏิบัติตามส่วนที่ปฏิบัตินี้ ในงานที่หนักหน่วงจากการเป็นผู้พิพากษา จะได้รับความพอใจหากปฏิบัติดีและประสบความสำเร็จ ทั้งงานที่จะทำนั้นจะเบาลง ง่ายขึ้นทุกวัน มิใช่ว่าจะหนักอยู่ตลอดไป ถ้าทำดีแล้วเป็นความเคยชินของเรา ทำดีก็เป็นการสะสมความสามารถ เป็นการสะสมกำลังใจ ในที่สุดท่านก็มีกำลังใจแข็งแรงทั้งทางกายและทางใจที่จะปฏิบัติ ก็ขอให้ท่านมีความสำเร็จทุกประการ ประสบความสำเร็จรุ่งเรืองในหน้าที่งานและความผาสุกทุกประการในส่วนตัว.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๑

บัดนี้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสร็จสิ้นลงแล้ว และได้มีการเรียกประชุมรัฐสภาพุทธศักราช ๒๕๓๑ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา เพื่อให้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติต่อไป.

ขอให้สมาชิกแห่งสภานี้ระลึกถึงความสำคัญและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ๆ ให้มาก เพราะการกระทำทุกอย่างของแต่ละคนจะมีผลโดยตรงถึงความมั่นคงของประเทศและสุขทุกข์ของประชาชน. ทุกคนจึงจำเป็นต้องปฏิบัติภารกิจทั้งปวงโดยเต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ ด้วยความสุจริตเที่ยงตรง ด้วยความคิดพิจารณาอันสุขุมรอบคอบ ประกอบด้วยเหตุผลและความสมัคสมานกันโดยบริสุทธิ์ใจ ให้งานของชาติดำเนินก้าวหน้าไปไม่ติดขัด จนบรรลุผลเลิศ บังเกิดประโยชน์อันพึงประสงค์โดยสมบูรณ์บริบูรณ์ทุกด้าน.

ขออวยพรให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อย สัมฤทธิ์ผลที่เป็นความผาสุกและความเจริญมั่นคงแท้จริงแก่อาณาประชาราษฎรและแก่ชาติบ้านเมือง. ขอให้ทุก ๆ คนที่ประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ ประสบความสุขความสวัสดิ์ถึงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรี เฝ้า ฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๓๑

ก่อนอื่นขอแสดงความยินดีกับท่านทั้งหลายที่ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรี เลือกตั้งเป็นรัฐบาลในการปกครองประเทศ ก็เชื่อว่าทุกคนตั้งใจที่จะปฏิบัติงานด้วยการตั้งใจที่แน่วแน่

การที่บัพัญญติในรัฐธรรมนูญว่าก่อนที่จะได้รับหน้าที่รัฐมนตรี แต่ละคนจะต้องได้เปล่งคำปฏิญาณตนว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติ อันนี้ก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะแต่ละคนที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ อยู่พอตัว ฉะนั้นก็เชื่อว่าสามารถที่จะปฏิบัติงาน แต่ส่วนที่สำคัญที่สุด คือความตั้งใจที่แน่วแน่ ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมนั้นเป็นสิ่งสำคัญ จึงมีการเปล่งคำยืนยันความตั้งใจที่จะปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์ของประเทศ อันนี้ก็เป็นข้อสำคัญมาก เพราะว่าคณะรัฐบาลก็เป็นผู้ที่จะทำให้ประเทศดำเนินงานไปด้วยดีด้วยความมั่นคงได้ เพราะว่าจะต้องมีผู้ที่ปกครองประเทศ ฉะนั้นที่ท่านได้กล่าวคำปฏิญาณนี้จึงมีความสำคัญ เพราะว่าความรู้ที่มีอยู่ ความสามารถที่มีอยู่ จะต้องนำมาใช้ด้วยความตั้งใจแน่วแน่ ที่ได้กล่าวนั้นก็แสดงความตั้งใจแน่วแน่ และต้องทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต คือความถูกต้อง เพื่อให้ได้ผลเต็มที่ สิ่งใดที่ทำความตั้งใจแน่วแน่และความซื่อสัตย์สุจริตย่อมเป็นประโยชน์ได้ หมายความว่า จะได้ผลคนเราเมื่อทำงานอะไรย่อมต้องการผลที่ดีไม่ใช่ผลที่ร้าย ผลที่ดีนั้น ถ้าทำอะไรเมื่องานบรรลุผลก็เป็นผลดีแต่ตัว ถ้าทำตังงานนั้นก็ให้ประโยชน์แก่ส่วนรวม ซึ่งแต่ละคน

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) ฯพณฯ พลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ก็เป็นส่วนรวม หมายความว่าถ้าทำงานด้วยความรู้ ความสามารถ ด้วยความตั้งใจ
แน่วแน่ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ก็จะทำให้ทุกคนและแต่ละคนมีความสุขความพอใจ
ที่ได้ทำงานนี้เรียบร้อย ก็ขอให้แต่ละคนได้ทำงานของแต่ละคนอย่างดี และเข้ามาฝึก
เข้าไปเป็นงานของส่วนรวมที่สำเร็จเรียบร้อย นำให้ประเทศอยู่เย็นเป็นสุข มีความเจริญ
ก้าวหน้าและมั่นคง ก็ขอให้ทุกคนสามารถที่จะปฏิบัติงานของตนน้อยใหญ่อย่างดี
เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ และเพื่อความพอใจของแต่ละคน ที่ได้ทำงานอย่าง
สำเร็จ

ขอให้ทุกคนมีกำลังกายกำลังใจที่สมบูรณ์ เพื่อปฏิบัติงานและประสบความสำเร็จ
สำเร็จความสุขทั่วทุกคน.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันเสาร์ ที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๒

เมื่อทำงาน ต้องมุ่งถึงจุดหมายที่แท้ของงาน งานจึงจะสำเร็จได้รับประโยชน์
ครบถ้วน ทั้งประโยชน์ของงานและประโยชน์ของผู้ทำ ถ้าทำงานเพื่อจุดหมายอื่น ๆ
เช่นเพื่อประโยชน์ส่วนตัว แม้จะได้ผลมากมายเพียงใด งานก็ไม่สำเร็จ แต่ทำให้เสีย
ทั้งงานเสียทั้งคน.

พระตำหนัก ภูพิงคราชนิเวศน์
วันที่ ๙ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๒

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย^(๒)
นำคณะอาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ

ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๓๒

ขอขอบใจคณะนิติศาสตร์ ที่ได้จัดพิมพ์หนังสือและได้นำรายได้มาเพื่อสมทบ
ในการกุศลซึ่งก็ได้เป็นจริง ๆ มีประโยชน์

การที่ยกย่องว่ามีความรู้ความสามารถทางกฎหมายนั้น ก็ได้เรียนมาบ้าง ได้
คิดเองมาบ้าง แล้วก็ที่ได้พบก็มีปัญหาอยู่มากเหมือนกัน เกี่ยวกับการเรียนการสอน
และการปฏิบัติทางด้านกฎหมาย เพราะส่วนมากเรียนกันหรือสอนกันเป็นเรื่อง
รายละเอียดมาก แล้วก็ในด้านทั่ว ๆ ไปนั้นอาจมีบกพร่องไปบ้าง ที่พูดในที่ต่าง ๆ
ส่วนมากก็ต้องพูดในด้านความรู้ทั่ว ๆ ไปในด้านกฎหมาย ไม่ใช่เป็นในรายละเอียด
ถ้าเช่นนี้ก็อาจดูเหมือนว่ามีความรู้ทางกฎหมายมาก เพราะพูดทุกครั้งก็คลุม ๆ
ไป แล้วในที่นี้ถ้าพูดถึงกฎหมาย ทุกสิ่งทุกอย่างก็เป็นกฎหมาย สิ่งที่มีกฎหมายก็
เรียกว่าเป็นกฎหมาย บุคคลนั้นก็ต้องอาศัยกฎหมายที่ถูกต้องถึงจะมีความสุขได้ ถ้า
ไม่มีกฎหมายที่ถูกต้องทำให้ยุ่งกันไม่มีความสุข เพราะว่ามีระเบียบกันบ้าง มีการ
เข้าใจผิดกันบ้าง ฉะนั้นจึงต้องมีกฎหมาย และกฎหมายสำคัญในประเทศหรือใน
สังคมก็คือกฎหมายที่ตราขึ้นมาเพื่อเป็นกฎหมาย ในการฟังกฎหมายที่สำคัญก็คือที่
เรียกว่าคนที่มีศีลมีธรรม คือว่าความเรียบร้อยความเป็นคนดีนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ฉะนั้น
กฎหมายนี้จะต้องไม่ลืมว่าเป็นวิชาของคนดี เป็นวิชาที่จะทำให้สังคมเกิดความผาสุก
ฉะนั้นก็ต้องศึกษาโดยถือหลักอันกว้างนี้เป็นที่ตั้ง มิใช่ไปหารายละเอียด รายละเอียดนั้น

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายประสิทธิ์ โฆวิไลกุล

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำริสัจธรรมเพื่อการปกครอง

ก็มีความจำเป็นเหมือนกัน แต่ว่าเขาก็พูดถึงว่าหมอความ ก็รู้สึกว่ามันฟังดูแล้วเป็นคำที่ไม่ค่อยดีนัก เพราะว่าเขาชอบที่จะหาช่องโหว่ในกฎหมายเพื่อที่จะปฏิบัติได้ตามความ หรือว่าตามผลประโยชน์ของตัวเอง ก็ชอบที่จะหาช่องโหว่เพื่อที่จะเอาประโยชน์เอาเปรียบคนอื่นมากกว่าใคร ฉะนั้นกฎหมายนี้ก็จะใช้หลักกว้างที่จะดูว่าคนเราอยู่ด้วยกันจะต้องมีกฎเกณฑ์

ฉะนั้นจะพูดที่ไหนก็ตามก็จะพยายามยกในข้อนี้ขึ้นมาเป็นหัวข้อสำคัญ เพราะว่ากฎหมายบางที่มีขึ้นแล้วก็ยังนึกถึงจุดประสงค์ของกฎหมายคือความ ผาสุก เคยพูดถึงว่าเช่นกฎหมายที่จะไม่ให้คนเข้าไปในป่าสงวน เพื่อต้องรักษาป่า หรืออุทยานก็ต้องรักษาความเป็นที่ธรรมชาติ เราเข้าไปในป่าแล้วก็หยิบก้อนหินมา ก้อนเดียวก็ถูกจับได้ตามกฎหมาย ต้องคุ้มครองทั้งต้นไม้ทั้งสัตว์ป่าที่มีอยู่แล้ว ถึงคราวก็ต้องไปไล่คนที่อยู่ในนั้นคือคนที่ไปอาศัยอยู่ในป่า ถ้าท่านทั้งหลายเป็นผู้ที่ ผักใฝ่ในกฎหมายจะต้องถาม เคยถามมาแล้วแล้วก็ไม่ตอบ เคยถามว่าถ้าหากว่า รัฐบาลหรือทางราชการกำหนดว่าที่ตรงนี้ ตรงนี้เป็นป่าสงวน หรือเป็นอุทยาน- แห่งชาติ หรือเป็นที่คุ้มครองสัตว์ป่าในปีหนึ่ง แต่ว่าบุคคลหรือคนที่อยู่ในนั้นอยู่ก่อน ใครเป็นผู้ผิด คือผู้ที่อยู่ก่อนในนั้นเขามีได้บุกรุก เขาอยู่แล้ว จะเป็นรัฐบาลบุกรุกสิทธิ ของเขาหรือเปล่า อันนี้เป็นตัวอย่างที่จะต้องพยายามที่จะไปพิจารณาในปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งความจริงถ้าอยากจะทำจริงๆ ก็เห็นได้ว่ากฎหมายผิด ไม่ใช่ผิด กฎหมาย แต่กฎหมายผิด ฉะนั้นคือมีเรื่องอื่นเยอะแยะก็ไม่อยากที่จะยกอะไรมา ที่จริงเดี๋ยวนี้ก็คิดไม่ออกว่าจะยกตัวอย่างอื่นอย่างไร แต่ตัวอย่างกฎหมายอันนี้ กฎหมาย ป่าสงวนหรืออุทยานไปตั้งกฎหมายทีหลัง เหตุที่เขาอยู่ในนั้นจะดำเนินคดีเขาได้หรือไม่ คือถูกต้องที่จะไปดำเนินคดีเขาหรือไม่ อันนี้ก็เป็นการถาม ถ้าเขาเข้าไปที่หลังที่มีกฎหมาย คุ้มครองหรือกฎหมายป่าสงวน ผู้ที่เข้าไปบุกรุกนั้นก็ผิด แม้จะไม่รู้กฎหมายก็ผิดตาม กฎเกณฑ์ของกฎหมาย แต่ถ้าเขาอยู่ก่อนก็เป็นปัญหา อันนี้ท่านทั้งหลายก็คงมีเครื่องหมาย คำถามอยู่ในหัวของท่านทุกคน ว่าใครผิดใครถูก อันนี้ก็ยังมีเรื่องหลายอย่างที่จะต้อง พิจารณา

ฉะนั้นที่ท่านทั้งหลายมาในวันนี้ก็ได้ฟังข้อคิดอีกข้อหนึ่งนอกเหนือจากที่มีอยู่ ในหนังสือ ขอขอบใจทุกคนที่ได้เอาใจใส่ในด้านกฎหมายทุกด้าน และโดยเฉพาะที่ นำเงินมาบริจาคเพื่อการกุศล ขอให้ทุกคนมีพลานามัยแข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง ปฏิบัติงานใด ๆ ก็ขอให้มีความสำเร็จเรียบร้อยความเจริญรุ่งเรืองทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้า ฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพฤหัสบดีที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๓๒

การที่ต้องกล่าวคำปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ก็เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะ
ว่าคำปฏิญาณนั้นเป็นสรุปรวมโดยรวบรัดที่สุด ในงานของผู้พิพากษาและวิธีทำงานของ
ผู้พิพากษา ซึ่งจะต้องทำงานด้วยความตั้งใจที่ซื่อสัตย์สุจริต และมีเป้าหมายคือ
ความยุติธรรม ที่ให้ปราศจากอคตินั้นก็เป็นการสรุปวิธีที่ว่าทำอะไรจะทำได้
สามารถที่จะปฏิบัติงาน ก็คือไม่ให้ไปในทางที่ผิด อคตินั้นแปลว่าไม่ไปในทางที่ไม่
ควรจะไป ฉะนั้นที่ท่านได้กล่าวคำเหล่านี้ก็เป็นการเตือนสติว่า เราได้เตรียมตัวมาดี
แล้ว และตั้งใจดีสำหรับทำให้ดีต่อไป

งานของผู้พิพากษานั้นจะต้องผจญอันตรายต่าง ๆ มากมาย ทั้งทางด้าน
ร่างกายทั้งด้านจิตใจ ในด้านร่างกายนั้นก็อาจไปประสบเหตุร้ายต่าง ๆ ก็ได้ เพราะ
ว่าผู้ที่ทุจริตก็ไม่อยากให้ความทุจริตของเขาถูกเปิดเผยและถูกทำให้โค่น ก็จะต้องไม่
หวั่นไหวต่ออันตรายเหล่านี้ เพราะว่าถ้าหากว่าไม่ปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรงก็ไม่มี
ความหมาย อันตรายอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญที่สุด ก็คือทางจิตใจ งานที่เราทำนั้นจะ
ต้องไม่ทอดทิ้ง จะต้องไม่ยอมละเว้นจากความยุติธรรม อาจต้องประสบต่อการล่อ
การยั่ว ความโลภของแต่ละคน หรือความกลัวของแต่ละคน อันนี้เป็นอันตรายทาง
จิตใจ ซึ่งเราจะต้องทำด้วยความซื่อตรงเหมือนกัน

การที่ได้กล่าวคำปฏิญาณนั้นได้กล่าวว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ แต่ว่าถ้ามองอีกทาง
หนึ่ง คำปฏิญาณนั้นเป็นเหมือนคาถา คาถาที่ศักดิ์สิทธิ์ เหมือนคาถาที่สวด หรือที่
เปล่ง หรือคิด ตอนที่เข้าตาจนว่าตอนนี้เราลำบากแล้ว บางคนก็สวดมนต์ บางคนก็

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายจำรัส เขมะจารุ

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาสุวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

คิดเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย คำปฏิญาณให้จำเอาไว้เป็นคล้าย ๆ คาถาที่จะป้องกันอันตรายทั้งทางร่างกายและทางใจ ฉะนั้นการที่ท่านได้กล่าวคำปฏิญาณด้วยความเข้มแข็งมานี้ นับว่าท่านได้มีอาวุธสำคัญเป็นเกราะกำบังในการประสบอันตรายทั้งหลาย ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ก็ขอให้ท่านได้พิจารณาอยู่เสมอว่าคำปฏิญาณนี้ ความหมายว่าอะไร และขอให้ได้มีกำลังใจเพื่อที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่อันสำคัญของผู้พิพากษา

ขอให้ได้ประสบความสำเร็จ ความเจริญรุ่งเรือง และความปลอดภัยด้วยทุกประการ.

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙
และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในรัชกาลที่ ๙
ทอดพระเนตรโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ณ โครงการพัฒนาตอยตุง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันอาทิตย์ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๓

ในการปฏิบัติราชการนั้น ขอให้ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่ อย่างนึกถึงบำเหน็จรางวัล หรือผลประโยชน์ให้มาก. ขอให้ถือว่าการทำหน้าที่ได้สมบูรณ์เป็นทั้งรางวัลและประโยชน์อย่างประเสริฐ จะทำให้บ้านเมืองไทยของเราอยู่เย็นเป็นสุขและมั่นคง.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๑๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๓

พระราชดำรัส^(๑)
 ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้า ฯ
 ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก
 ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
 วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๓

จะเป็นใครก็ตามมีอาชีพใดก็ตามก่อนที่จะทำงานจะต้องตั้งใจทำ เรียกว่าจะต้องตั้งใจจะหรือจะต้องตั้งอธิษฐานว่าจะทำงานนั้นให้สำเร็จ เพื่อให้งานนั้นสำเร็จก็จะต้องมีความตั้งใจดี มีความมุ่งมั่น มุ่งที่จะใช้ความรู้หรือความสามารถนั้น ๆ ให้งานที่ตนทำเป็นผลสำเร็จ งานนั้นก็จะมีความเจริญและความก้าวหน้า

สำหรับผู้พิพากษานั้น การที่จะเริ่มชีวิตการงานในการเป็นผู้พิพากษาก็จะต้องตั้งใจเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะสำหรับผู้พิพากษานั้นมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญว่าจะต้องมีการตั้งสัตย์ปฏิญาณ อันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะว่าหน้าที่ของผู้พิพากษาก็มีการพาดพิงถึงความเป็นอยู่ และความมั่นคงของประเทศอย่างสำคัญที่สุด ในการงานหรือในความเป็นอยู่ของประชาชนทุกคน เพราะว่าเป็นผู้ชี้ขาดว่าการกระทำของประชาชนเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง โดยที่มีโรงศาล ถ้าเกิดมีคดีหรือมีสิ่งพิพาทกันก็จะเป็นผู้ตัดสิน ทำให้ประชาชนจะต้องอยู่ในขอบบังคับของกฎหมาย หมายความว่าให้ประชาชนปฏิบัติตนไม่ให้เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ฉะนั้นเป็นหน้าที่ที่สำคัญมาก และเป็นงานที่หนัก ฉะนั้นก็ก่อนที่จะปฏิบัตินั้นก็จะต้องตั้งสัตย์ปฏิญาณ หรือจะเรียกว่าสัตย์อธิษฐานก็ได้ว่าจะปฏิบัติอย่างดี

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการทำงานนั้น ทุกคนก็ได้ร่ำได้เรียนมา ได้ฝึกอบรมมาอย่างดี และมากล่าวคำปฏิญาณ ซึ่งมีข้อสำคัญอยู่ส่วนหนึ่ง ที่บอกว่าจะปฏิบัติงานโดยปราศจาก

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายอานันท์ คล้ายสังข์

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำริสดำขการเพื่อการปกครอง

อคติ ซึ่งเป็นจุดสำคัญของการปฏิบัติงานของผู้พิพากษา เพราะว่าอคตินั้นเป็นสิ่งที่ร้ายแรงมากถ้าทำตามไป “อคติ” นั้นแปลว่าสิ่งที่ไม่ควรทำ หรือไม่ควรไป “อ” แปลว่าไม่ “คติ” การไป เป็นทางที่ไม่ควรจะไป กว้างขวางมากคำนี้ แต่ถ้าจะอธิบาย ก็ไม่ควรทำไม่ควรไปในทางที่ที่เป็นสิ่งที่ล่อใจต่าง ๆ สิ่งก็ตามอารมณ์ของตนจะชอบหรือไม่ชอบ จะกลัวหรือไม่กลัว ถ้าทำตามความที่ชอบอะไร ถ้าทำตามที่กลัวอะไร หรือทำตามที่ไม่ชอบอะไร นั้น เป็นสิ่งที่ทำให้การตัดสินใจหรือการตัดสินใจว่า ความดีอยู่ตรงไหน ความถูกต้องอยู่ตรงไหน ความผิดอยู่ตรงไหน เป็นไปไม่ได้ คือว่าทำให้จิตใจหรือทำให้ความฉลาดของตัวหายไปเลย ฉะนั้นที่ได้เปล่งวาจาออกมาเมื่อสักครู่นี้ ก็เป็นหลักสำคัญของผู้พิพากษาที่จะต้องยึดถือทำตามว่าจะปฏิบัติด้วยความไม่มีอคติ หรือเรียกว่าปราศจากอคติ สำหรับข้อนี้ทุกคนก็ต้องมีความสามารถคือความรู้ ความรู้นั้นจะต้องรักษาไว้ และเพิ่มพูนอยู่ตลอดเวลา ต้องมีความกล้าหาญ คือหมายความว่าไม่ยอมที่จะตามอคติ และไม่ยอมที่จะทำอะไรที่ไม่ถูกต้อง

ฉะนั้นการที่เปล่งวาจาเมื่อตะก็ เป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะสำหรับผู้พิพากษา สำหรับผู้อื่นเขาก็คงต้องทำเหมือนกัน เมื่อเริ่มงานใด ๆ ที่สำคัญต้องตั้งสัตย์ปฏิญาณเหมือนกัน อาจไม่เปล่งออกมา อาจไม่ใช้คำหรือความคิดอย่างที่ท่านทั้งหลายได้เปล่งมา แต่ว่าทุกคนจะต้องตั้งใจให้ดีกว่าก่อนทำงาน สำหรับในกรณีนี้ก็หมายความว่าก่อนที่จะได้รับหน้าที่เป็นผู้พิพากษา แต่ทุกครั้งที่ปฏิบัติงานใด ๆ จะปฏิบัติงานสำคัญใหญ่โตหรือเล็กน้อยปลีกย่อย ก็จะต้องซ้ำคำปฏิญาณเช่นนี้อยู่เสมอ และจะมีความสำเร็จ ก็ขอให้ทุก ๆ ท่านได้ทำงานในหน้าที่ผู้พิพากษา ถือความสำเร็จโดยอาศัยหลักการดังกล่าวนี้

ขอให้ทุกคนได้ประสบความสำเร็จรุ่งเรือง มีความสุขกายสุขใจ และทำหน้าที่อย่างดีที่สุด เพื่อเกียรติของตัว เพื่อเกียรติของสถาบันตุลาการ และเพื่อความสงบร่มเย็นของประเทศไทย ซึ่งทุกคนมีหน้าที่ที่จะรักษา.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรี เฝ้า ฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพุธที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๓๓

การที่รัฐมนตรีต้องมาปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่นั้น ก็เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายที่วางกับนักการปกครอง และการที่มีรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีนี้ก็ทำตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะทำให้มีการปกครองที่ควรจะนำประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและปลอดภัยอยู่ในระบอบประชาธิปไตย หมายความว่า เป็นการปกครองที่ประชาชนจะมีความพอใจได้

การที่มีคณะรัฐมนตรีนั้นก็ย่อมมีความสำคัญมาก จึงต้องเลือกบุคคลที่เหมาะสมแก่หน้าที่แต่ละหน้าที่ และมีการปรับปรุงเป็นระยะ ๆ เพื่อให้หน้าที่นั้นทำได้และปฏิบัติงานได้ลุล่วงเป็นผลดีต่อประเทศชาติ อันนี้เป็นหลักของการปกครองในปัจจุบันนี้ ซึ่งก็จะต้องอาศัยบุคคลที่มีความสามารถ หมายถึงมีความรู้ มีความตั้งใจ มีความเฉลียวฉลาด และมีกำลังกายใจแข็งแรง เพื่อที่จะให้บรรลุผลได้ดี สิ่งที่สำคัญก็คำที่เริ่มปฏิญาณว่าจะปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตนั้น เป็นสิ่งที่นับว่าสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ถ้าทำงานด้วยความรู้ในหลักวิชา และประกอบด้วยความซื่อสัตย์สุจริตต่อประเทศชาติ งานนั้นก็บรรลุผลได้เต็มที่ ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด

ก็ขอให้ทุกท่านได้มีกำลังกายกำลังใจสมบูรณ์ มีความตั้งใจที่แน่วแน่ และได้พบกับความสำเร็จในงานการ ขอให้ประสบความสำเร็จในงานทุกอย่าง เพื่อความวัฒนาสถาพรของประเทศชาติและประชาชน.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) ฯพณฯ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรี เฝ้า ฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์

วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๓

รัฐบาลนั้นเป็นคณะที่รักษารัฐหมายความว่าประเทศชาติ รัฐมนตรีก็หมายความว่า ผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ในรัฐในประเทศชาติ มีหน้าที่ที่จะช่วยบริหารรักษาประเทศชาติให้มั่นคง และมีความเจริญก้าวหน้า จึงเป็นหน้าที่สำคัญในประเทศ เป็นบุคคลที่สำคัญของประเทศ มีหน้าที่ประกอบการทำงานเพื่อที่จะให้ทุกฝ่ายในการปกครองของประเทศนี้ ทำงานด้วยความปรองดอง ด้วยความสอดคล้องกัน ฉะนั้นทุก ๆ ท่านที่เป็นรัฐมนตรีบุคคลสำคัญของรัฐ ก็จะต้องพยายามที่จะปฏิบัติงานด้วยความรู้ ด้วยความสามารถ และด้วยความพยายาม ที่จะทำให้ทุกส่วนของรัฐได้ทำงานร่วมกัน ไม่ได้หมายความว่าต้องมีความปรองดองเฉพาะในคณะรัฐมนตรี แต่ว่าจะต้องช่วยกันสมานสามัคคีและส่งเสริมให้ทุกส่วนของประเทศทำงานพร้อมกัน ทั้งฝ่ายที่เรียกว่าทางราชการ ทั้งต้องปรองดองกับฝ่ายที่เป็นเอกชน พ่อค้า ประชาชนด้วย รวมความแล้วรัฐมนตรีมีหน้าที่สูง และมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นส่วนรวม ฉะนั้นจึงมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญที่จะให้มีการปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ เพื่อที่จะเตือนใจว่าแต่ละคน มีหน้าที่สำคัญ เป็นงานที่มีเกียรติ และมีหน้าที่จะทำทุกอย่างด้วยความเสียสละ และด้วยความตั้งใจเต็มที่

ก็ขอให้ทุกท่านที่ได้รับหน้าที่ใหม่ ได้มีพลานามัยแข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง ประกอบด้วยสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ รวมทั้งจิตใจที่สูง และมีความตั้งใจที่มั่นคง เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจที่สำคัญได้ดีเพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) ฯพณฯ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรีเฝ้า ฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอาทิตย์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๓

การที่รัฐมนตรีในคณะรัฐบาลต้องมีการปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่นั้น เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และเหตุผลที่มีบทบัญญัติเช่นนั้นก็เข้าใจว่า เพราะวาคณะรัฐมนตรีนี้เป็นคณะที่สำคัญหมายความว่า เป็นผู้ใหญ่ในรัฐหรือในประเทศ เป็นผู้ที่จะบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนทั้งประเทศ เป็นคณะที่สำคัญที่สุดในราชการ ฉะนั้นการที่ได้มีการปฏิญาณก็มีประโยชน์เป็นการตั้งใจที่จะทำงานเพื่อให้ได้ผลดี

การตั้งต้นงานนี้สำคัญที่สุด คำว่า “ตั้ง” นั้นก็มีไว้ เพราะสำหรับทำงานใด ๆ ก็จะต้องมีความตั้งใจ ตั้งใจนั้นก็คือเอาใจตั้งใจในงาน หรืออีกอย่างเอางานมาตั้งไว้ข้างหน้า เมื่อเอางานมาตั้งไว้ข้างหน้า หรือเอาใจตั้งไว้ในงานนั้น เชื่อว่างานก็คงจะสำเร็จลุล่วงไปได้โดยดี ตั้งใจนั้นก็ประกอบด้วย การตั้งทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในใจ คือ ความสามารถ ความรู้ และความดีของตัว ให้ใส่ลงไปในงาน และงานนั้นก็จะมีความสำเร็จ มีคุณ และเป็นเกียรติสำหรับตนเอง เป็นเกียรติสำหรับหมู่คณะสำหรับประเทศชาติ การที่จะตั้งใจด้วยดี ก็จะต้องรวบรวมกำลังทุกอย่างที่มีอยู่ในตัว กำลังวิชาการ กำลังความสามารถ กำลังกาย กำลังใจ และกำลังความตั้งใจที่เรียกว่าตั้งใจดี คือถือเอาความซื่อสัตย์สุจริต เพื่องานได้ลุล่วงไปโดยดี เป็นผลที่ดี หมายถึงเป็นผลที่รุ่งเรือง เป็นผลที่ก้าวหน้า เป็นผลที่พัฒนา ฉะนั้นการปฏิญาณตนนี้จึงเป็นการตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้ดี เพื่อประโยชน์

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) ฯพณฯ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ของส่วนรวม เป็นการตั้งต้นงานที่สำคัญมาก โดยเฉพาะเมื่อรัฐบาลนี้ได้ตั้งขึ้นใหม่ ก็จะต้องตั้งต้นให้ดี และตั้งใจทำงานต่อไป

เพื่อการนี้ ก็ขอให้ทุก ๆ ท่านได้มีกำลังใจและกำลังกายที่สมบูรณ์ ที่จะปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจที่สุด เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ ขอให้ร่วมกันทำงาน เพราะว่าการรับผิดชอบก็อยู่ในคณะรัฐมนตรีนี้ อยู่ที่ทุกคน ก็ต้องร่วมกันรับผิดชอบในงาน ฉะนั้นจะต้องพยายามรักษางานให้ดี ก็ขอให้ ทุก ๆ ท่านประกอบด้วยกำลังใจ กำลังใจที่สมบูรณ์ และได้ทำงานด้วยความสามารถและมีผลทำให้มีความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศชาติ ขอให้ประสบความสำเร็จทุกคน.

พระราชดำรัส^(๑)
ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์
วันพฤหัสบดีที่ ๗ มีนาคม ๒๕๓๔

ขอขอบใจทุกท่านที่มากล่าวคำปฏิญาณว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง และด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ นั้น มีความสำคัญอยู่ไม่น้อย แม้จะไม่มีบทบัญญัติที่何在ปัจจุบันนี้ที่จะต้องมีการกล่าวคำปฏิญาณ

ที่ท่านมาในวันนี้ก็นับว่าคงจะเป็นประโยชน์ เพราะว่าการตั้งปณิธานของแต่ละท่าน ให้ทำหน้าที่ด้วยความตั้งใจที่จะใช้ความรู้ความสามารถและจิตใจที่มั่นคง เพื่อประโยชน์ส่วนรวม จึงเป็นการตั้งจิตตั้งใจที่จะทำงานอย่างแน่วแน่ คณะรัฐมนตรีเป็นคณะที่สำคัญที่สุดในประเทศชาติ เพราะว่าเป็นผู้ที่วางแนวปฏิบัติของทางราชการและเป็นตัวอย่างต่อผู้ที่อยู่ในกระทรวง ทบวง กรม และข้าราชการทั้งหลาย นอกจากนั้นก็เป็นตัวอย่างสำหรับประชาชนทั่วไป ว่าทุกคนจะต้องทำงานด้วยความตั้งอกตั้งใจ ด้วยความมีความรู้ มีความสามารถและเข้มแข็ง ฉะนั้นที่มาเปล่งวาจาที่เป็นวาจาสัตย์นี้จึงมีประโยชน์ และขอให้เป็นนิมิตดีสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีชุดใหม่นี้ ให้ทำเพื่อความมั่นคงถาวรของประเทศชาติ ความสุขและความเจริญก้าวหน้าของประชาชน

ในการนี้ก็ขอให้ทุก ๆ ท่านได้มีกำลังจิตและกำลังกายที่สมบูรณ์ สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นผลสำเร็จสำหรับประเทศชาติ ขอให้ประสบความสำเร็จและความปลอดภัยทุกอย่าง ขอให้มีความสุขและมีความสำเร็จทุกท่าน.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายอานันท์ ปันยารชุน

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันศุกร์ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๓๔

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติในวาระนี้.

การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสมานิติบัญญัติแห่งชาติมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงของประเทศ และความผาสุกสงบของประชาชน. ท่านทั้งหลายจึงควรจะได้ใช้สติปัญญาความสามารถของท่านปฏิบัติโดยเต็มกำลัง ทั้งในการจัดทำรัฐธรรมนูญและในด้านนิติบัญญัติ. การปรึกษาดกกลางกันในสภาระและปัญหาใด ๆ ที่จะมีขึ้นในสภานี้ ก็ควรจะได้กระทำอย่างมีเหตุผลและหลักการ ด้วยความสมัครสมานสามัคคีร่วมมือกันโดยบริสุทธิ์ใจ เพื่อจักได้สัมฤทธิ์ผลเป็นประโยชน์สุขแก่บ้านเมืองอย่างแท้จริง.

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศุภมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้ทำหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรพุทธศักราช ๒๕๓๔ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป. ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์จงดลบันดาลให้การดำเนินงานของสภาเป็นไปโดยเรียบร้อยปราศจากอุปสรรค และบรรลุผลไพบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ ยังให้เกิดความผาสุกมั่นคงแก่ประเทศชาติและประชาชนทั่วหน้า ทั้งขอให้ทุกคนที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีความสุขสวัสดิ์ตลอดกาลทุกเมื่อไป.

พระบรมราโชวาท
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันจันทร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๔

การปฏิบัติราชการให้ดีขึ้น กล่าวอย่างสั้น ง่าย และตรงที่สุด คือทำให้สำเร็จ
ทันการ และให้ได้ผลเป็นประโยชน์แต่ทางเดียว ซึ่งจะทำให้เมื่อบุคคลมีวิชาความ
สามารถ และมีปัญญาความรู้คิดพิจารณา เห็นสิ่งที่เป็นคนเป็นโทษ เป็นประโยชน์
มิใช่ประโยชน์ อย่างชัดเจน ถูก ตรง.

ภูพิงคราชนิเวศน์
วันที่ ๑๙ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๔

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้า ฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคารที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๔

ตามที่คุณพิพากษาประจำกระทรวงซึ่งออกทำหน้าที่เป็นครั้งแรก จะต้องเปล่งคำปฏิญาณเช่นนี้ก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะว่าเป็นการเตือนจิตใจของตัวเองว่า บัดนี้จะปฏิบัติงานเป็นผู้พิพากษา ซึ่งเป็นตำแหน่งอันทรงเกียรติ เป็นตำแหน่งที่สำคัญสำหรับความสงบของประเทศชาติและความอยู่ดีกินดีของประชาชน

ที่ได้เปล่งนั้นก็มีความสำคัญว่าจะอุ้มชูการปกครองในสิ่งที่มีระเบียบเรียบร้อย โดยปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต สำหรับทุกคนจะเป็นผู้พิพากษาหรือจะเป็นคนอื่น ทุกคนจะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งนั้น แต่ความซื่อสัตย์สุจริตนั้นก็จะต้องเข้าใจว่าแปลว่าอะไร เพราะว่าเป็นคำที่เรียกว่าเป็นคำสูงและกว้างขวาง ใครขยายความออกไปโดยที่บอกว่าโดยปราศจากอคติ อันนี้ก็เป็นสิ่งที่เข้าใจได้มากขึ้น เพราะเข้าใจได้ว่าปราศจากอคติ หมายความว่าจะไม่พลอยตามสิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่ไม่เป็นผลประโยชน์ของส่วนรวม เมื่อจะมีอะไรในใจที่เป็นอคติก็ยืนยันที่จะปรับเปลี่ยน คือ “อคติ” นี้ตามศัพท์ก็แปลว่าสิ่งที่ไม่ควรจะไป ที่ไม่ควรจะไป “อ” ไม่ “คติ” ไป ก็หมายความว่าสิ่งที่ไม่ควรจะทำ สิ่งไม่ควรจะเสวนาด้วย ถ้าหากว่าปราศจากอคติที่ย่อมจะเป็นผู้ที่ไปในที่สมควร หรือจะทำในสิ่งที่สมควร อคตินี้โดยมากถ้าดูตามปรัชญาก็มีเพราะเหตุว่าชอบ เวลาชอบอะไรโดยมากก็ไม่ค่อยคิด ชอบไปจนหลง ถ้าไม่ชอบก็เป็นเช่นเดียวกัน ทำอะไรโดยที่ไม่คิดให้ดี เพราะไม่ชอบ ไม่ชอบสิ่งนั้น สิ่งนั้นอาจดีก็ได้ แต่ไม่ทำ นี่เป็นอคติที่สอง บางทีทำอะไรแล้วก็กลัว ก็เป็นอคติอีกอย่างหนึ่ง คือว่าอคติทั้ง

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายโสภณ รัตนกร

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำริด้านการเมืองการปกครอง

หมดยี่ก็หมายความว่า เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในใจ แล้วก็ทำให้เราไม่สามารถจะไปในทางที่ ถูก อันนี้ก็เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับทุกคน และโดยเฉพาะผู้พิพากษา

คราวนี้ผู้พิพากษาก็จะต้องทำตามระเบียบบทกฎหมายทุกอย่างให้ตรง โดย กฎหมายนี้ก็ได้ตั้งขึ้นมา อันมีประมวลกฎหมายต่าง ๆ แล้วก็มิตั้งข้อบังคับต่าง ๆ เราจะต้องปฏิบัติตามหรือใช้กฎหมายเป็นฐานของการตัดสินใจหรือตัดสินความ อันนี้ก็เป็นสิ่งที่สำคัญจะต้องเข้มงวดในกฎหมาย แต่กฎหมายนั้นเมื่อมีกฎหมายก็ จะต้องมีช่องระหว่างกฎหมายที่เรียกว่าช่องโหว่ ช่องโหว่นี้ถ้าหากว่าเราพยายามดู แล้วก็พยายามคิดว่าช่องโหว่นี้มีอยู่แต่ละคนจะกลบช่องโหว่นี้ได้อย่างไร ถ้าเรากลบ ช่องโหว่เหล่านี้ด้วยอคติ ก็หมายความว่าเราจะหาทางที่จะใช้ช่องโหว่นี้ลอดช่องไป แต่ถ้าเราปราศจากอคติและมีความซื่อสัตย์สุจริต ช่องโหว่เหล่านี้ก็จะพยายามกลบ ด้วยความคิดที่ตรง ที่สร้างสรรค์ และเป็นธรรม ฉะนั้นกฎหมายที่มีอยู่แม้จะมีช่อง โหว่ก็จะคุ้มครองประชาชนได้ จะทำให้มีความยุติธรรมในแผ่นดิน ทั้งนี้ก็เป็นสิ่งหนึ่ง ที่จะต้องคิด

ในกฎหมายนั้นก็มีอีกอย่าง ส่วนมากเวลาผู้พิพากษาจะตัดสินอะไรมีดุลพินิจ ของผู้พิพากษา ดุลพินิจนี้บางทีก็กว้างมาก ดุลพินิจนี้จะต้องใช้ แต่ว่าที่กฎหมายให้ ดุลพินิจก็เพราะว่ากรณีต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน แม้จะกรณีที่เข้าในบทกฎหมายนั้น ๆ แต่ละกรณีก็มีความแตกต่าง ฉะนั้นจะต้องมีดุลพินิจ และดุลพินิจนี้จะใช้อย่างไร ก็ จะต้องใช้ด้วยความเฉลียวฉลาด ด้วยการสืบคว้าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร บุคคลหรือ กรณีที่อยู่ในการพิพากษานี้มีเป็นอย่างไร เราจึงจะใช้ดุลพินิจที่ถูกต้อง ทั้งนี้ทั้งช่อง โหว่ทั้งดุลพินิจ ช่องโหว่เป็นช่องที่กฎหมายทิ้งไว้โดยไม่ตั้งใจ ดุลพินิจเป็นช่องโหว่ที่ กฎหมายให้ไว้โดยตั้งใจ ทั้งหมดนี้จึงเป็นสิ่งที่ลำบากสำหรับทุกคน แต่ถ้าถือหลัก ของความซื่อสัตย์สุจริตโดยแท้ ความปราศจากอคติโดยแท้ เข้าใจว่างานที่ทำนั้น ไม่ใช่งานที่ยาก แต่ว่าเป็นงานที่จะทำได้ดีสะดวก ถ้าแต่ละคนได้ทำงานอย่างดีอย่าง สะดวกแล้ว ตลอดชีวิตก็เชื่อว่าจะได้เป็นผู้ที่คนนับถือแท้จริง เพราะว่าคนทั่วไปก็ ต้องนับถือคนที่สุจริต คนที่ดีเป็นที่พึ่งได้ ผู้พิพากษาจะไปที่ไหนก็จะเป็นผู้ใหญ่ใน ที่นั้น เพราะว่าเป็นผู้พิพากษา แม้จะเป็นผู้พิพากษาที่อายุน้อยทุกคนก็จะนับถือ ฉะนั้นท่านทั้งหลายก็มีหน้าที่ที่สำคัญมีความรับผิดชอบ เป็นกลุ่มชนที่จะเป็นที่พึ่ง ของประชาชนทั่วไป ของทุกคนในชาติ ตั้งแต่ผู้ใหญ่ที่สุดในชาติ จนคนที่เรียกว่า

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

เป็นคนพิการ เป็นประชาชนที่ธรรมดาคือไม่มีความเด่นอะไร คนจะมองผู้พิพากษา และฝากความหวังกับท่านทั้งหลาย ฉะนั้นการที่ท่านได้เปล่งคำปฏิญาณนั้นขอให้ไปทบทวนทุกอย่างว่ามีความหมายว่าอะไร และพยายามปฏิบัติให้เต็มที่ให้ถูกต้องถึงแก่นถึงเนื้อแท้ของคำว่าปฏิญาณที่ท่านได้เปล่งไว้

ก็ขอให้ทุกท่านได้ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความสุขความเจริญทุกประการ สมกับที่ได้เป็นบุคคลที่สำคัญและมีเกียรติ ก็ขอให้รักษาเกียรตินี้ตลอดชีวิต กับให้ประสบความสำเร็จรุ่งเรืองและความนับถือของผู้อื่น ซึ่งเป็นความสุขยอดเยี่ยมของชีวิตของแต่ละคน ขอทุกท่านมีกำลังกาย กำลังใจแข็งแกร่งสมบูรณ์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดไปตลอดชีวิต.

พระบรมราโชวาท
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๕

ความรู้ที่ถูกต้องแม่นยำ ทั้งทางลึกและกว้าง ประการหนึ่ง ความคิดเห็นที่เป็นสัมมาทิฐิ ถูกต้องด้วยเหตุผลหลักวิชาและความชอบธรรม ประการหนึ่ง ความสามารถในการปฏิบัติกิจการงานให้สำเร็จผลตรงตามจุดหมาย อีกประการหนึ่ง เป็นปัจจัยสำคัญของการทำงาน. ผู้ปฏิบัติราชการโดยอาศัยปัจจัยสามส่วนนี้โดยครบถ้วนสม่าเสมอ จะประสบความสำเร็จและความเจริญรุ่งโรจน์ ทั้งจะทำให้ราชการและชาติบ้านเมืองพัฒนาก้าวหน้าไปได้ด้วยความมั่นคงสวัสดิ์.

ภูพิงคราชนิเวศน์
วันที่ ๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพฤหัสบดีที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๕

บัดนี้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสร็จสิ้นลง และมีการเรียกประชุมรัฐสภาพุทธศักราช ๒๕๓๕ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา เพื่อให้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติตั้งแต่วาระนี้เป็นต้นไป.

ขอให้สมาชิกแห่งสภานี้ระลึกถึงความสำคัญและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้มาก เพราะการกระทำทุกอย่างของแต่ละคนจะมีผลโดยตรงถึงความมั่นคงของประเทศ และสุขทุกข์ของประชาชน. จึงจำเป็นที่ทุกคนจะต้องร่วมมือปรองดองกันปฏิบัติภารกิจทั้งปวงโดยเต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ ด้วยความสุจริต และด้วยความคิดพิจารณาอันสุจริตรอบคอบ หนักแน่นด้วยเหตุผล ที่ถูกต้องเที่ยงตรง ตามหลักนิติธรรมและคุณธรรม ให้งานของชาติดำเนินก้าวหน้าไปโดยไม่ติดขัดจนบรรลุผลเลิศ และบังเกิดประโยชน์อันพึงประสงค์สมบูรณ์บริบูรณ์ทุกด้าน.

ขออวยพรให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อย สัมฤทธิ์ผลเป็นความผาสุกสวัสดิ์ และความวัฒนาถาวร แก่อาณาประชาราษฎร์และชาติบ้านเมือง ทั้งขอให้ทุกคนที่ประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ ประสบความสุขความเจริญทุกเมื่อทั่วหน้ากัน.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานสภาการศึกษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ^(๒)

นำคณะบุคคลในสภาการศึกษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ

เฝ้า ฯ กราบถวายบังคมลาในโอกาสพ้นจากหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคารที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๓๕'

การที่ประธานสภา รสช. และสมาชิกสภา รสช. ได้มาลาในวันนี้ก็มีความหมาย เพราะว่าเพื่อที่จะให้เห็นชัดว่าได้ปฏิบัติงานมาตามที่ได้ตั้ง และได้ทำหน้าที่ครบถ้วนแล้วตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และวันนี้ก็เป็นวันที่รัฐบาลใหม่ได้ปฏิญาณตนเพื่อรับหน้าที่เป็นทางการ หมายถึงว่าเป็นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ประธานสภา รสช. มีหน้าที่ที่จะรับสนองพระบรมราชโองการเกี่ยวข้องกับการตั้งนายกรัฐมนตรี และได้มีผลต่อเมื่อคณะรัฐมนตรีตั้งแล้ว และเข้ารับหน้าที่เป็นทางการ ฉะนั้นก็เป็นวาระที่สมาชิกสภา รสช. ทั้งหลายได้ทำหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้โดยครบถ้วนแล้ว ก็ขอแสดงความยินดีที่ได้ผ่านพ้นวาระ และผ่านพ้นระยะเวลาที่ได้ทำให้บ้านเมืองจะอยู่เย็นเป็นสุขต่อไปได้

ก็ขอให้ทุกคนได้มีสุขภาพแข็งแรง มีจิตใจเข้มแข็ง เพื่อที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่จะมีข้างหน้า ให้สมหวัง สำเร็จ เรียบร้อยทุกประการ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พลเอก สุนทร คงสมพงษ์

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรีเฝ้าฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคารที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๓๕

ในเมื่อคณะรัฐมนตรีแต่ละคนได้กล่าวปฏิญาณว่าจะปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ เป็นอันว่าท่านได้ประกอบขึ้นมาเป็นคณะรัฐมนตรีที่ปฏิบัติหน้าที่ได้แล้ว หวังว่าเป็นภาระที่ท่านเริ่มมีสภาพเป็นคณะรัฐมนตรีโดยสมบูรณ์

ท่านได้กล่าวคำนี้ คำปฏิญาณนี้ ก็เพื่อที่จะให้เป็นที่ยืนยันว่าแต่ละคนตั้งใจที่จะปฏิบัติงาน เพื่อให้การปกครองประเทศเป็นไปโดยราบรื่น และให้มีความมั่นคงและก้าวหน้าทั่วประเทศ งานที่ท่านนี้มิใช่เป็นงานที่ง่าย เพราะว่ามีภารกิจที่แตกต่างกันมาก ในประเทศหนึ่ง ๆ ก็จะต้องมีความคิดที่แตกต่างกัน แต่ว่าอย่างไรก็ตาม ถ้าทุกคนทำด้วยความตั้งใจแน่วแน่ ผู้ที่จะตำหนิก็จะเป็นผู้ที่สนับสนุนต่อไปได้ เพราะว่าเป็นความมุ่งมั่นเจริญของแต่ละท่าน ฉะนั้นการปฏิญาณตนอย่างนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ถ้ารักษาคำปฏิญาณนี้ไว้ต่อไป ก็เชื่อว่าจะทำให้สำเร็จในหน้าที่ ในงานที่ได้ตั้งไว้กับตัว ขอให้ทุก ๆ ท่านระลึกถึงว่า การทำงานเพื่อส่วนรวมนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ใช่ง่าย เพราะว่าถ้าทำได้ดีแล้วเป็นสิ่งที่จะทำให้แต่ละคนมีความเข้าใจหาที่เปรียบมิได้ เพราะว่าป็นงานที่ทำเพื่อประโยชน์ของคนจำนวนมากของประเทศทั้งประเทศ

ก็ขอให้ทุก ๆ ท่านมีกำลังกายเข้มแข็งสมบูรณ์ ทั้งมีกำลังใจที่แน่วแน่ รวมทั้งใช้สติปัญญาที่เฉียบแหลม เพื่อให้บรรลุผลในหน้าที่ที่ท่านเข้ารับ ตอนนี้อย่างไรก็ตามก็รับเป็นคณะรัฐมนตรีสมบูรณ์แล้ว ขอให้ประสบความสำเร็จและความเจริญต่อไป

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พลเอก สุจินดา คราประยูร

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำกระทรวงเข้าเฝ้า ฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันอังคารที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๓๕

ตามที่มีระเบียบให้ผู้พิพากษาที่จะรับหน้าที่เป็นครั้งแรกมาปฏิญาณตนนั้น
ก็นับว่าควรจะมีประโยชน์สำหรับตัวผู้พิพากษาเองและมีประโยชน์ต่อสถาบัน
ตุลาการ เพราะว่าเป็นการยืนยันว่าตั้งใจจะออกไปปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ ด้วย
ความซื่อสัตย์สุจริต และที่สำคัญที่สุดตั้งที่กล่าวมาว่าจะปราศจากอคติ

ปราศจากอคตินี้พูดมาทุกครั้งว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะว่าหน้าที่ของผู้
พิพากษานั้นจะต้องปราศจากอคติ “อคติ” นั้นเป็นสิ่งที่หรือเป็นทางที่ไม่ควรไป
คือทางที่ไม่ถูก จากอำนาจของความชอบ หรือความชัง หรือความกลัว หรือความ
ไม่รู้ “ความชอบ” ก็หมายความว่าไปเข้าข้างเขา “ความชัง” หมายความว่าไปเข้า
ข้างตรงข้ามเขา “ความกลัว” ที่เรียกว่า ภัยาคติ กลัวว่าถ้าทำไปหรือพูดไปเขาจะ
มาทำร้ายเรา หรือ “โมหะคติ” ซึ่งหมายความว่า ความโง่ ความไม่รู้ ความโง่ ความ
ไม่รู้นี้ท่านทั้งหลายไม่ควรจะมี คือควรจะมีความรู้ เพราะว่าท่านทั้งหลายได้ผ่าน
การศึกษา ได้ผ่านการอบรมทุกอย่างโดยดี แล้วก็คงต้องทำใจที่จะปฏิบัติหน้าที่
อย่างตรงไปตรงมาและด้วยความสามารถเต็มที่ ฉะนั้นที่พูดนี้ก็ให้คิดหนักในเรื่อง
คำว่า “ปราศจากอคติ”

การปฏิญาณตนนั้นก็ทำมาเป็นระยะ ๆ ท่านทั้งหลายตั้งแต่เด็ก ตั้งแต่อยู่
โรงเรียน และก็ตั้งแต่เข้าเรียนชั้นอุดมศึกษา แล้วก็ชั้นสูงกว่าอุดมศึกษา ท่านก็จะ

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายสวัสดิ์ โชติพานิช

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ต้องได้มีการปฏิญาณเป็นระยะ ๆ และการปฏิญาณเป็นระยะ ๆ นี้ถ้าสังเกตดู ทุกครั้งที่ปฏิญาณก็มีความเปลี่ยนแปลง คือแตกต่างกัน อย่างผู้ที่เคยเป็นลูกเสือสำหรับชายหญิงก็เป็นเนตรนารีหรือเป็นยุวกาชาด ก็คงเป็นมาหลายคน เวลาเป็นอย่างนั้นเป็นลูกเสือก็จะต้องมีการปฏิญาณตน ปฏิญาณตนในขั้นนั้น ข้อสำคัญคือให้ทำประโยชน์แก่ผู้อื่นทุกวัน อันนี้เป็นการปฏิญาณตั้งใจที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ไม่ใช่เป็นประโยชน์กับตัวเองเท่านั้นเอง แต่ถ้าทำประโยชน์กับผู้อื่นก็เท่ากับทำประโยชน์กับตัวเอง ต่อมาชั้นมหาวิทยาลัย ชั้นอุดมศึกษา เวลาเรียนเสร็จแล้วก็มีการปฏิญาณตนเหมือนกัน ซึ่งไม่ทราบว่าทำไปอย่าง เป็นสิ่งที่เขาทำกัน คนอื่นเขาทำ เราก็จะทำ หรือเพราะว่าเขาทำ ถ้าเราไม่ทำ ถ้าเราไม่ปฏิญาณ เขาก็จะต้องตำหนิติเตียน จะเป็นอย่างไรก็ตาม การปฏิญาณชั้นจบจากอุดมศึกษานั้น ก็มีใจความสำคัญใน ความว่า จะต้องรักษาเกียรติของปริญญา คือได้ชื่อว่าได้เรียนมาชั้นสูงแล้ว มีความรู้ หมายความว่าปฏิญาณว่าจะใช้หลักวิชาในทางที่ถูกที่ชอบ ไม่ให้เป็นที่น่าขายหน้ากับสถาบันการศึกษาหรือครูบาอาจารย์ อันนั้นก็ เป็นขั้นที่สอง ขั้นที่จะต้องมีความตั้งใจจะใช้หลักวิชาให้ถูกต้อง ต่อจากนั้นก็อาจได้ปฏิญาณอย่างอื่นอีก แต่มาถึงวันนี้ ท่านได้ปฏิญาณถึงขั้นสูง คือว่าจะปราศจากอคติ จะซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของบ้านเมือง เพื่อรักษาความดีของประเทศ และความสงบสุขของประชาชน ถึงมีความสำคัญยิ่งที่จะทำกัน เพราะเหตุว่าเราเป็นผู้ใหญ่

ผู้พิพากษานี้เป็นส่วนประกอบสำคัญของสถาบัน ในประเทศการปกครอง แบ่งเป็นสถาบัน มีสถาบันบริหารหรือรัฐบาล มีสถาบันนิติบัญญัติคือรัฐสภา และมีสถาบันตุลาการคือท่าน สถาบันตุลาการนี้เป็นหนึ่งในสามของสถาบันที่ปกครองประเทศ ซึ่งสถาบันทั้งสามนี้ถ้าทำงานด้วยดี ด้วยความอิสระ และไม่ก้าวก่ายกัน คือไม่ไปเกี่ยวในทางที่จะบังคับฝ่ายใด ประเทศก็จะปกครองไปได้ดี แต่ไม่ใช่หมายความว่าไม่ต้องรับรู้การทำงานของอีกสองสถาบัน ที่สำคัญจะต้องมีความเป็นอิสระ เพื่อความมีอิสระนั้นก็จะต้องปราศจากอคติอย่างที่ว่านี้ เพราะว่าถ้ามีอคติเห็นก็เท่ากับเห็นกับตัว หรือเห็นกับหมู่คณะ จะทำให้สถาบันทลายลงมา และเมื่อทลายลงมา หนึ่งในสามสถาบันในสามสถาบันทลายลงมาประเทศชาติจะไปไหน เราก็เห็นได้ว่าในประเทศมีความไม่ถูกต้องเกิดขึ้นมากเหมือนกัน แต่ถ้าเราบอกว่ามี ความไม่ถูกต้องเกิดขึ้น เราก็มองดูบ้าง อันนั้นไม่ถูก ถ้าทุกคนคิดอย่างนี้ คนอื่นเขาก็คิดบ้าง แล้วก็จะมีความถูกต้องได้อย่างไร

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาธิบายและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ในประเทศชาติ อย่างน้อยที่สุดขอให้มีสถาบันหนึ่งแห่งหนึ่งที่แน่นแฟ้น และปราศจากอคติจริง ๆ คนอื่นเขาอาจไม่ได้บอกว่าข้าพเจ้าจะทำงานโดยปราศจากอคติ แต่ท่านได้พูดอย่างนั้น ท่านได้ลั่นวาจาไว้เป็นเสียงดังด้วย เสียงดังอาจนึกว่าอยู่ในห้องนี้เท่านั้นเอง แต่วามันก็อยู่ในโลก เพราะว่าท่านเป็นโลก แต่ละคนเป็นโลก ท่านก็จะต้องจำและได้ยินคำปฏิญาณนี้ทั้งตลอดชีวิต ฉะนั้นถ้าท่านทำถูกต้องอย่างนี้ ท่านจะมีเกียรติของท่าน แต่ละคนก็จะสามารถปฏิบัติงานตั้งแต่บัดนี้ไป จนกระทั่งเกษียณอายุ หรือแม้จะต่อจากเลยจากเกษียณอายุ จะเป็นคนที่ดี เป็นคนที่ซื่อสัตย์สุจริต เป็นคนที่มีประโยชน์ แม้จะเป็นเพียงคนหนึ่งก็นับว่าได้พยุงชาติบ้านเมืองให้อยู่เย็นเป็นสุขได้ ซึ่งความจริงประเทศไทยอยู่เย็นเป็นสุขมาจนทุกวันนี้ อย่างมหัศจรรย์ ก็เพราะเหตุว่าแต่ละคนได้พยุงความดีไว้ไม่มากก็น้อย แม้จะคนเดียวหรือสองคนอาจช่วยชาติบ้านเมืองให้อยู่ได้

ฉะนั้นขอให้ท่านตระหนักและเข้าใจในคำปฏิญาณที่ท่านได้ให้ไว้ เพราะว่าคำปฏิญาณนี้ก็สรุปตลอดชีวิตของท่านจนลุถึงบัดนี้ และจะเป็นหลักสำหรับชีวิตของท่านจนตาย ถ้าทำได้อย่างนี้ได้ชื่อว่าช่วยส่วนรวมประเทศชาติให้อยู่ไม่สลายตัวไม่พังเหมือนหลายประเทศที่ค่อนข้างจะตกต่ำ แล้วก็ในคราวเดียวกันอาจช่วยมนุษยชาติโดยส่วนรวมก็ได้ ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทั้งหลายรักษาคำมั่นของการปฏิญาณนี้ไว้ตลอดไป

ขอให้ท่านทั้งหลายได้ประสบความสำเร็จในหน้าที่และความสำเร็จในทางส่วนตัวด้วย ขอให้มีความเจริญรุ่งเรืองทั่วกันทุกคน.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ประธานองคมนตรี และ
พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรี นำพลเอก สุจินดา คราประยูร
และพลตรี จำลอง ศรีเมือง เผ่าทูลละอองธุลีพระบาท
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพุธ ที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๕ เวลา ๒๑.๓๐ น.

๑. คงไม่เป็นที่แปลกใจทำไมถึงเชิญให้ท่านมาพบกันอย่างนี้ เพราะว่าทุกคนก็ทราบว่าการณ์มีความยุ่งเหยิงอย่างไร และก็ทำให้ประเทศชาติล่มจมไปได้ แต่ที่แปลกใจก็อาจจะมีความว่าทำไมเชิญ พลเอก สุจินดา คราประยูร และพลตรี จำลอง ศรีเมือง เพราะว่าอาจจะมีความผู้ที่เป็นตัวแสดง ตัวละคร มากกว่านี้ แต่ที่เชิญมาเพราะว่าตั้งแต่แรกที่มีเหตุการณ์ สองท่านเป็นผู้ที่เผชิญหน้ากัน และก็ในที่สุด การต่อสู้หรือการเผชิญหน้า กว้างขวางออกไป ถึงได้เชิญสองท่านมา

๒. การเผชิญหน้าตอนแรก ก็เห็นจุดประสงค์ของทั้งสองฝ่ายได้ชัดเจนพอสมควร แต่ต่อมาภายหลัง ๑๐ กว่าวัน ก็เห็นแล้วว่าการเผชิญหน้านั้น เปลี่ยนโฉมหน้าไปอย่างมาก จนกระทั่งผลจะออกมาอย่างไรก็ตาม ก็จะเสียทั้งนั้น เพราะว่าทำให้มีความเสียหายในทางชีวิตเลือดเนื้อของคนจำนวนมากพอสมควร แล้วก็มีความเสียหายทางวัตถุ ซึ่งเป็นของส่วนราชการและส่วนบุคคล เป็นมูลค่ามากมาย นอกจากนั้น ก็มีความเสียหาย ในทางจิตใจ และในทางเศรษฐกิจของประเทศชาติ อย่างที่นับคณนาไม่ได้ ฉะนั้นการที่จะเป็นไปอย่างนี้ต่อไป จะเป็นด้วยเหตุผลหรือต้นตออย่างไรก็ตาม เพราะเดี๋ยวนี้เหตุผลเปลี่ยนไป ถ้าหากว่า เผชิญหน้ากันแบบนี้ต่อไป เมืองไทยมีแต่ล่มจมลงไป แล้วก็ทำให้ประเทศไทยที่เราสร้างเสริมขึ้นมาอย่างดีเป็นเวลานาน จะกลายเป็นประเทศที่ไม่มีความหมาย หรือมีความหมายในทางลบอย่างมาก ซึ่งก็เริ่มปรากฏผลแล้ว ฉะนั้นจะต้องแก้ไข โดยที่ดูว่ามีข้อ

^(๑) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเรียบเรียงขึ้นจากที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำริสดำเนินการเมืองการปกครอง

ขัดแย้งอย่างไร แล้วก็พยายามที่จะแก้ไขตามลำดับ เพราะว่าเดี๋ยวนี้ปัญหาที่มีอยู่ ทุกวันนี้ สองสามวันนี้ มันเปลี่ยนไป ปัญหาไม่ใช่เรื่องของที่เรียกว่าการเมือง หรือ เรียกว่าของการดำรงตำแหน่งอะไร มันเป็นปัญหาของการสืบทอดของประเทศชาติ ฉะนั้นจะต้องช่วยกันแก้ไข

๓. มีผู้ที่ส่งข้อแนะนำในการแก้ไขสถานการณ์มาหลายฉบับ หลายคนจำนวน เป็นร้อย แล้วก็ทั้งในเมืองไทยทั้งต่างประเทศก็ส่งมา ที่เขาส่งมา การแก้ไข หรือ การแนะนำว่า เราควรจะทำอย่างไร ก็มีต่าง ๆ นานา ตั้งแต่ตอนแรก ก็บอกมาให้ แก้ไขด้วยวิธียุบสภา ซึ่งก็ได้หารือกับทุกฝ่ายที่เป็นสภา หมายความว่า พรรคการเมือง ทั้งหมด ๑๑ พรรค ใน ๑๑ พรรคนั้น คำตอบมีมาว่า ไม่ควรยุบสภาเป็นส่วนมาก มี ๑ รายที่บอกว่า ควรยุบสภา ฉะนั้นการที่จะแก้ไขแบบที่เขาเสนอมานั้น ก็เป็นอันว่า ตกไป นอกจากนั้นก็ยังมีเป็นฎีกาและแนะนำวิธีการต่าง ๆ กัน ซึ่งก็ได้พยายามเสนอ ไปตามปกติ คือเวลามีฎีกาขึ้นมา ก็ส่งไปให้ทางสำนักคณะรัฐมนตรี หรือสำนัก- นายกรัฐมนตรี แต่ก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขตามแบบนั้น ตกลงมีแบบยุบสภา และก็มี อีกแบบหนึ่ง คือแบบแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้ได้ตามประสงค์ที่ต้องการ หมายความว่า ถึงประสงค์เดิมที่เกิดเผชิญหน้ากัน

๔. ความจริงวิธีนี้ ถ้าจำกันได้ เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๔ ก็ได้พูดต่อสมาคม ที่มาพบจำนวนหลายพันคน แล้วก็ดูเหมือนว่าพอจะฟังกัน ฟังกันโดยดีเพราะเหตุผล ที่มีอยู่ในนั้นดูจะแก้ปัญหาก็พอควร ตอนนั้นก็ขอย้ำว่าทำไมพูดอย่างนั้น ว่าถ้าจะ “แก้ก่อนออก” ก็ได้ หรือ “ออกแล้วแก้” ก็ได้ อันนั้นทุกคนก็ทราบดีว่าเรื่องอะไร ก็เรื่องรัฐธรรมนูญ ซึ่งครั้งนั้นการแก้รัฐธรรมนูญก็ได้ทำมาตลอด มากกว่าฉบับเดิม ที่ได้แก้ไขไว้ แล้วก็ก่อนที่ไปพูดที่ศาลาดุสิตาลัย ก็ได้พบพลเอก สุจินดา ก็ขออนุญาต เล่าให้ฟังว่า พบพลเอก สุจินดา แล้วพลเอก สุจินดา ก็เห็นด้วยว่าควรจะประกาศใช้ รัฐธรรมนูญนี้ และแก้ไขต่อไปได้ อันนี้ก็เป็นสิ่งที่ทำกันได้ และตอนหลังนี้ พลเอก สุจินดา ก็ได้ยืนยันว่าแก้ไขได้ ก็ค่อย ๆ แก้ให้เข้าระเบียบ ให้เป็นแบบที่เรียกว่า “ประ- ชาธิปไตย” ฉะนั้นก็ได้พูดตั้งหลายเดือนมาแล้ว ในวิธีการที่จะแก้ไขแล้วข้อสำคัญ อยู่ที่ทำไมอยากให้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แม้จะถือว่ารัฐธรรมนูญนี้ยังไม่ครบถ้วน ก็เพราะเหตุว่ารัฐธรรมนูญนั้น มีคุณภาพพอใช้ได้ ดีกว่าธรรมนูญการปกครองชั่วคราวที่ใช้มาเกือบปี เพราะ เหตุว่ามีบางข้อบางมาตราซึ่งเป็นอันตรายแล้วก็ไม่

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ครบถ้วนในการที่จะใช้ปกครองประเทศ ฉะนั้นก็นึกว่าถ้าหากว่าสามารถที่จะปฏิบัติตามที่ได้พูดในวันที่ ๔ ธันวาคม นั้น ก็เท่ากับเป็นการกลับไปดูปัญหาแต่เดิม ไม่ใช่ปัญหาวันนี้

๕. ปัญหาวันนี้ไม่ใช่ปัญหาของการบัญญัติหรือแก้ไขรัฐธรรมนูญ แต่ปัญหาทุกวันนี้ คือ ความปลอดภัย และขวัญของประชาชน ซึ่งเดี๋ยวนี้ประชาชนทั่วไปทุกแห่งทุกหน มีความหวาดระแวงว่าจะเกิดอันตราย มีความหวาดระแวงว่าประเทศชาติจะล่มจม โดยที่จะแก้ไขลำบาก ตามข่าวที่ได้ทราบมาจากต่างประเทศ เพราะเหตุว่าในขณะที่ทั้งลูกชายทั้งลูกสาวก็อยู่ต่างประเทศ ทั้งสองก็ทราบดี แล้วก็ได้พยายามที่จะแจ้งกับคนที่อยู่ในประเทศเหล่านั้น ว่าประเทศไทยนี้จะยังแก้ไขสถานการณ์ได้ แต่ว่ารู้สึกว่าจะเป็นความคิดที่เป็นความคิดแบบหวังสูงไปหน่อย ถ้าหากว่าเราไม่ทำให้สถานการณ์อย่าง ๓ วันที่ผ่านมานี้สิ้นสุดลงไปได้ ฉะนั้นก็ขอให้ท่านโดยเฉพาะสองท่านพลเอก สุจินดา และพลตรี จำลอง ช่วยกันคิด คือหันหน้าเข้าหากัน ไม่ใช่เผชิญหน้ากัน เพราะว่าประเทศไทยของเรา ไม่ใช่ประเทศของหนึ่งคนสองคน เป็นประเทศของทุกคน ต้องเข้าหากัน ไม่เผชิญหน้ากัน แก้ปัญหา เพราะว่าอันตรายมีอยู่เวลานคนเราเกิดความบ้ำเลือด ปฏิบัติการรุนแรงต่อกัน มันลึ้มตัว ลงท้ายก็ไม่รู้ว่าจะติดกันเพราะอะไร แล้วก็แก้ปัญหาวะไร เพียงแต่ว่า จะต้องเอาชนะ แล้วก็ใครจะชนะ ไม่มีทางชนะ อันตรายทั้งนั้น มีแต่แพ้ คือต่างคนต่างแพ้ ผู้ที่เผชิญหน้าก็แพ้ แล้วก็ที่แพ้ที่สุดก็คือประเทศชาติ ประชาชนจะเป็นประชาชนทั้งประเทศ ไม่ใช่ประชาชนเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ถ้าสมมติว่า กรุงเทพมหานครเสียหาย ประเทศก็เสียหายไปทั้งหมด แล้วก็จะมีประโยชน์อะไร ที่จะทะนงตัวว่าชนะ เวลาอยู่บนกองสิ่งปรักหักพัง

๖. ฉะนั้นจึงขอให้ทั้งสองท่านเข้ามา คือไม่เผชิญหน้า แต่ต้องหันหน้าเข้าหากัน และสองท่านนี้เท่ากับเป็นผู้แทนของฝ่ายต่าง ๆ คือ ไม่ใช่สองฝ่าย คือฝ่ายต่าง ๆ ที่เผชิญหน้ากัน ให้ช่วยกันแก้ปัญหาปัจจุบันนี้ คือความรุนแรงที่เกิดขึ้น แล้วก็เมื่อเยียวยาปัญหานี้ได้แล้ว จะมาพูดกัน ปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรสำหรับให้ประเทศไทยได้มีการสร้างพัฒนาขึ้นมาได้ กลับมาคืนได้โดยดี อันนี้เป็นเหตุผลที่เรียกท่านทั้งสองมา และก็เชื่อว่าทั้งสองท่านก็เข้าใจว่าจะเป็นผู้ที่ได้สร้างประเทศจากสิ่งปรักหักพัง แล้วก็จะได้ผลในส่วนตัวมาก ว่าได้ทำดี แก้ไขอย่างไร ก็แล้วแต่ที่จะปรึกษากัน ก็มีข้อสังเกตดังนี้

พระราชทานผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

๗. ท่านประธานองคมนตรี ท่านองคมนตรีเปรม ก็เป็นผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ ผู้ที่พร้อมที่จะให้คำแนะนำ ปรีกษาหารือกันด้วยความเป็นกลาง ด้วยความรักชาติเพื่อสร้างสรรค์ประเทศให้เข้าสู่ทางของความวัฒนา ขอฝากให้ช่วยกันสร้างชาติ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้า ฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันจันทร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๓๕

การที่คณะรัฐมนตรีได้กล่าวคำปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่นั้น ก็เพื่อที่จะให้ เป็นกำลังใจแก่ตัวเองว่า ตั้งจิตตั้งใจที่จะปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และด้วย ความตั้งอกตั้งใจที่สูง เพื่อให้ปฏิบัติการของตนได้มีผลสำเร็จอย่างแท้จริง คณะ รัฐบาลนี้มีหน้าที่สำคัญอยู่ที่ตัวคำว่า “รัฐบาล” นั้นเอง คือเป็นผู้ที่จะรักษารัฐ เป็น ผู้ที่จะปกครองประเทศ เพื่อให้ประเทศได้มีความมั่นคง และมีความเจริญรุดหน้า ไปได้ ท่านทั้งหลายก็เป็นรัฐบาลที่ค่อนข้างจะพิเศษหน่อย เพราะว่าเข้ามาในระยะ เวลาที่บ้านเมืองต้องการผู้ที่จะเสียสละ เพื่อตั้งให้ประเทศชาติเข้าไปสู่ความมั่นคง ความสงบ ฉะนั้นทุกคนก็ต้องรักษาคำปฏิญาณของตนไว้โดยดี เพื่อที่จะเป็น แนวทางปฏิบัติ และเป็นกำลังใจของผู้ปฏิบัติ

เพื่อการนี้ก็ขอให้ท่านทุกคนมีกำลังใจที่แข็งแรง ตั้งจิตใจที่มั่นคงแน่วแน่ และมีปัญญาที่เฉียบแหลม เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อยู่ข้างหน้า ทั้งขอให้ท่าน ทั้งหลายได้ประสบความสำเร็จในปณิธานที่ได้ตั้งเอาไว้ ขอให้ได้ประสบความสำเร็จ ในงานการของรัฐบาล เพื่อที่จะเป็นเกียรติแก่ตัวเอง และเป็นความผาสุกมั่นคง ของประเทศชาติ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายอานันท์ ปันยารชุน

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๓๕

บัดนี้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสร็จสิ้นลง และมีการเรียกประชุมรัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา เพื่อให้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติตั้งแต่วาระนี้เป็นต้นไป.

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคราวนี้ ประชาชนต่างเล็งเห็นความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ได้ผู้แทนที่ดีเข้ามาบริหารของแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความมั่นคงในชาติบ้านเมือง และให้การปกครองประเทศดำเนินไปตามระบอบประชาธิปไตยที่ทุกคนปรารถนา. จึงขอให้สมาชิกแห่งสภานี้ระลึกถึงความสำคัญและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้มาก แล้วพยายามใช้สติปัญญาความสามารถ ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญ ด้วยความสำนึกตระหนักว่าการกระทำทุกอย่างของแต่ละคนมีผลโดยตรงต่อความมั่นคงของประเทศ และสุขทุกข์ของประชาชน. ทุกคนควรอย่างยิ่งที่จักได้ร่วมมือปรองดองกันในภารกิจทั้งปวง ด้วยความคิดพิจารณาอันสุขุมรอบคอบ หนักแน่นด้วยเหตุผลที่ถูกต้องเที่ยงตรงตามหลักนิติธรรมและคุณธรรม ให้งานของแผ่นดินดำเนินก้าวหน้าไปโดยไม่ติดขัด จนบรรลุผลเลิศ บังเกิดประโยชน์อันพึงประสงค์สมบูรณ์บริบูรณ์ทุกด้าน.

ขออวยพรให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อย สัมฤทธิ์ผลเป็นความผาสุกสวัสดิ์ และความวัฒนาถาวร แห่งราชอาณาจักรและประชาชาติไทย. ขอให้ทุกคนที่ร่วมประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ ประสบแต่ความสุขความเจริญทุกเมื่อทั่วหน้ากัน.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรี เฝ้า ฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์

วันพฤหัสบดีที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๕

ขอแสดงความยินดีที่นายกสามารถตั้งคณะรัฐมนตรีมาครบถ้วนเช่นนี้ เพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่คณะรัฐบาลสำหรับปกครองประเทศ เพื่อให้ประเทศมีความเจริญรุ่งเรือง และที่ได้มาปฏิญาณตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ที่ให้รัฐมนตรีมาเปล่งวาจาปฏิญาณตนว่าจะปฏิบัติงานเพื่อความผาสุกและความปลอดภัยของประเทศชาติ ซึ่งคำปฏิญาณนี้ย่อมเป็นการยืนยันปณิธานของแต่ละท่านที่จะปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจที่เข้มแข็ง ทั้งใช้วิชาการและใช้สติปัญญาที่เฉียบแหลม เพื่อให้บรรลุผลในหน้าที่ที่ได้ตั้งไว้กับตัว

รัฐบาลนี้มีใช่เป็นรัฐบาลแรกที่มีนายกมาจากการเลือกตั้งของประชาชน และประกอบด้วยผู้ที่ได้รับมอบจากประชาชน แต่ก่อนนี้ก็เคยมีมาแล้ว แต่รัฐบาลนี้มีข้อพิเศษอยู่อย่างหนึ่งว่าได้ตั้งขึ้นมาจากเกิดวิกฤติการณ์อย่างร้ายแรง โดยเหตุนี้จึงมีรัฐบาลในลักษณะนี้ ส่วนเมื่อก่อนนี้รัฐบาลในลักษณะนี้จะมีหลังจากเกิดวิกฤติการณ์ใด ๆ มาเป็นเวลานานับว่านาน รัฐบาลนี้ได้ตั้งขึ้นมาจากวิกฤติการณ์อย่างใกล้ชิด ซึ่งก็ต้องถือว่าเป็นการดีอยู่ เพราะว่าทุกคนก็ยังจำได้ว่ามีความเดือดร้อนอย่างไร ถ้าหากการปกครองไม่เรียบร้อย และทุกคนก็ตั้งปณิธานแล้วก็คงจำได้ เพราะว่าเหตุการณ์ก็ผ่านมาไม่นาน ว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องปกครองด้วยความดี ความตั้งใจจริง และมีปณิธานที่สูงส่ง ถ้าหากว่าลืมไปก็อาจไม่ระมัดระวังพอ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายชวน หลีกภัย

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ฉะนั้นทุกท่านที่จะต้องเป็นคณะรัฐมนตรีนี้คงจำได้ว่าควรจะทำอะไร และที่ตักตักใจไว้ว่าจะทำอะไรถ้าเป็นรัฐบาล บัดนี้ท่านได้เป็นคณะรัฐมนตรีแล้วโดยสมบูรณ์ ก็จะต้องต่อปณิธานที่ได้ตั้งเอาไว้ให้มั่นคง ถ้าหากว่าทำอย่างนั้นได้ก็นึกว่ารัฐบาลนี้จะสามารถทำประโยชน์ที่ดีที่จริงสำหรับประเทศชาติตามที่ทุกคนหวัง เพราะว่าประชาชนเดี๋ยวนี้ก็เหมือนแต่ก่อน ต้องการความสุข ต้องการความก้าวหน้า ต้องการมีชีวิตที่สุขสบาย สะดวก แล้วก็การที่ประชาชนจะมีชีวิตที่สุขสบาย สะดวก และปลอดภัย ก็ขึ้นกับท่านผู้ที่เป็นรัฐมนตรี ประกอบขึ้นมาเป็นคณะรัฐมนตรี เพราะว่าท่านมีหน้าที่สำคัญที่สุด ฉะนั้นท่านรับผิดชอบมาก ถ้าหากว่าทำดี ท่านก็จะรู้สึกได้ว่าท่านได้ปฏิบัติตามปณิธาน และจะมีความพอใจทั้งในตัว ทั้งในงาน ทั้งในความตั้งใจจริงที่ได้ทำ ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทั้งหลายรักษาความตั้งใจจริงที่ได้ตั้งใจไว้ และให้เป็นการรักษาปณิธานที่ยั่งยืน เพื่อที่จะได้นำประเทศชาติสู่ความเจริญรุ่งเรือง ปราศจากอันตราย ปราศจากความเดือดร้อน ขอทุกท่านได้รักษาปณิธานไว้โดยดี

โอกาสนี้ก็ขอให้ทุกคนมีพลานามัยแข็งแรง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญข้อหนึ่ง มีสติปัญญาที่เฉียบแหลม ซึ่งเป็นปัจจัยอีกข้อหนึ่งที่สำคัญ และรักษาความตั้งใจที่ถือเป็นสัจจะของตัว ใจของตัว อีกข้อหนึ่ง ด้วยความตั้งใจดังนี้ก็เชื่อว่าท่านจะได้ประสบความสำเร็จในงานการที่ท่านได้ทำ และจะกลายเป็นผู้ที่เป็นนับถือของบุคคลอื่น และเป็นที่น่าเชื่อถือของตนเองได้ ก็ขอให้ทุกท่านมีพลานามัย มีสติปัญญา เฉียบแหลม และมีความตั้งใจจริงตลอดต่อไป ขอให้ประสบความสำเร็จเรียบร้อย ปราศจากความเดือดร้อนต่าง ๆ ขอให้มีความสำเร็จทุกประการ.

พระบรมราชาโองาา
พระราชทานแก้าราชการพลเรือน เนื่องในวัน้าราชการพลเรือน
วันพฤหัสบดีที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๖

้าราชการมีหน้าที่สำคัญส่วนหนึ่ง ที่จะต้องประพฤติปฏิบัติต่อบุคคลทั้งปวง ด้วยความสุจริตจริงใจ วางตัวให้พอเหมาะพอสมกับฐานะตำแหน่ง พร้อมกับรักษา ความสุภาพอ่อนโยนไว้ให้เหนียวแน่นสม่ำเสมอ. นอกจากนั้น ยังจะต้องมีความเสียสละ อดทน รู้จักเกรงใจ ให้อภัย ทั้งโอนอ่อนผ่อนตามกันและกันด้วยเหตุผล. และสำคัญ ที่สุด จะต้องหัดทำใจให้กว้างขวางหนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดความเห็นแม้กระทั่ง คำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด เพราะการรู้จักรับฟังอย่างฉลาดนั้น แท้จริง คือการระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลายหลาก มาอำนวยความสะดวกในการ ปฏิบัติบริหารงานให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง.

ภูพิงคราชนิเวศน์
วันที่ ๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๖

พระราชดำรัส^(๑)
 ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้า ฯ
 ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก
 ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
 วันจันทร์ ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๓๖

ผู้พิพากษาที่จะออกไปรับหน้าที่ครั้งแรก มีประเพณีที่จะต้องเปล่งวาจาเป็นการแสดงสัตย์ปฏิญาณว่าจะปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และด้วยความตั้งใจที่ซื่อตรง. การเปล่งสัตย์ปฏิญาณนี้เป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะเป็นการยืนยันว่าท่านทั้งหลายจะปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ เพื่อให้ได้ประโยชน์ในหน้าที่ของผู้พิพากษา.

หน้าที่ที่สำคัญนี้จะต้องมีหลายอย่าง จะต้องมีความรู้วิชาการ จะต้องมีความตั้งใจที่เข้มแข็ง แข็งแรง และมีความซื่อสัตย์สุจริต. ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษานี้จะต้องประสบปัญหาหลายอย่าง จะต้องพยายามที่จะขบปัญหาเหล่านั้น ด้วยความตั้งใจ และด้วยความรู้ที่ถูกต้อง. เพราะชั้นแรกปัญหาที่เกิดขึ้น เราจะต้องขบด้วยความรู้ในวิชาการ. ถ้าปัญหานั้นเข้าไปในหลักของกฎหมายใด ก็จะต้องทำตามนั้นโดยเคร่งครัด. ที่สำคัญคือตอนไหนที่จะต้องตีความกฎหมาย เพราะว่ากฎหมายอาจเปิดโอกาสให้พิจารณาตามทฤษฎี. ข้อนี้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะว่าดุลยพินิจนี้จะต้องอาศัยหลักกฎหมายหลักวิชาส่วนหนึ่ง แต่อีกส่วนหนึ่งจะต้องอาศัยหลักของความยุติธรรมซึ่งเรียนรู้ยาก. จะต้องฝึกให้เห็นว่าอันไหนที่สมควร อันไหนไม่สมควร และข้อนี้ก็จะได้เปล่งวาจาว่า จะปราศจากอคติ.

คำว่า “อคติ” นี้ก็พูดมาหลายครั้งแล้ว และก็ยังคงจะต้องพูดต่อไปอีก. “อคติ” นั้นตามหลัก ตามรากศัพท์ คือสิ่งที่ไม่ควรจะทำ หรือสิ่งที่ไม่ควรจะไป. “อ” แปลว่าไม่

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายประมาธ ชันชื้อ

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

“คดี” ก็หมายความว่าไป ไปในสิ่งที่ไม่ควรไป สิ่งที่ไม่ควรไปนั้นหมายความว่า สิ่งที่ไม่ควรทำ หรือไม่ควรตัดสินใจ ไม่ควรคิด เพราะว่าคดีนั้นมีฐานมีรากมาจากความไม่ดี. ความไม่ดีนี้มีอยู่ว่า ถ้าเราชอบอะไรเราจะเกิดมีคดีได้ เพราะว่าเราจะตัดสินใจไปในทางที่เราตัดสินใจชอบใจอย่างนั้น ไม่ใช่ตามหลักวิชา. อาจเป็นคดีคือตัดสินใจไปในทางที่เราไม่ชอบ คือความเกลียดชัง หรือความโกรธ. ความไม่ชอบนี้ก็ทำให้เราตัดสินใจไปในทางที่ไม่ถูกต้อง. บางทีก็อาจเป็นคดีจากความกลัว เพราะว่าเรากลัวว่าอย่างไร กลัวว่าอย่างไร ก็เลยตัดสินใจไม่ตรง ไม่เป็นกลาง. บางทีก็เป็นคดีในทางที่ได้เห็นผลประโยชน์. คดีทั้งหลายนี้เป็นสิ่งที่เราจะต้องพยายามเห็นและเรียน. ถ้าปราศจากคดีแล้วก็จะถูกต้องตามหลักวิชา หมายความว่าถูกต้องตามบทกฎหมายที่มีอยู่ และเป็นไปตามกฎของความยุติธรรม คือความดี ความถูกต้อง.

ฉะนั้นการที่ท่านได้เปล่งวาจานี้เป็นสัตย์อีกอย่างหนึ่ง เป็นการเสริมความรู้ที่ท่านได้เรียนมา ได้ฝึกมา และความตั้งใจที่ท่านมีอยู่แล้วที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต. ฉะนั้นสัตย์ปฏิญาณที่ท่านได้เปล่งเป็นสิ่งที่สำคัญ ก็ขอให้รักษาคำสัตย์ปฏิญาณนี้ ทำความเข้าใจคำปฏิญาณนี้อย่างลึกซึ้ง และท่านทั้งหลายก็จะได้ชื่อว่าได้ทำหน้าที่อย่างเต็มที่สมบูรณ์.

ก็ขอให้ทุก ๆ ท่านที่จะได้ไปปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้พิพากษาต่อไปนี้ ให้ประสบความสำเร็จ ความดี ความมีชื่อเสียงทุกประการ. ขอให้มีความกล้าหาญใจสมบูรณ์ตลอดไป ไม่ประสบความสำเร็จเดือดร้อน ไม่ประสบความสำเร็จเจ็บไข้ใด ๆ สามารถที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อความยุติธรรมและเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งประเทศ และก็เพื่อชื่อเสียงของท่านเองและสถาบันตุลาการ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรีเฝ้า ฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักทักษิณราชินิเวศน์
วันจันทร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๓๖

การที่รัฐมนตรีจะต้องปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่นั้น ก็เป็นการเตือนใจว่า การงานของรัฐมนตรีนั้นเป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่ง. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงจะเปลี่ยนหน้าที่กัน ผู้ที่เป็นรัฐมนตรีอยู่แล้วก็ต้องเริ่มต้นใหม่เหมือนกัน ทั้งผู้ที่ยังไม่เคยเป็นรัฐมนตรีที่ได้มาเป็น ก็จะต้องเตือนใจว่าต้องปฏิบัติให้ดี เพราะว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญ และเป็นหลักอย่างหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย ที่จะทำให้มีการเลือกรัฐมนตรีในผู้ที่ประชาชนได้เลือก. ฉะนั้นการที่ท่านรับหน้าที่นั้นก็ถือว่าเป็นจุดสำคัญของท่าน ที่จะตั้งปณิธานที่จะทำงานเพื่อส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประเทศชาติมีความมั่นคง.

ในการนี้ มีการเลือก แล้วก็มี การตั้งรัฐมนตรี มีการเปล่งคำปฏิญาณ คุณจะ เป็นการไกล่เกลี่ยบ้าง. บางคนประชาชนบางส่วนเขาก็อาจวิจารณ์ว่า ทำไมเปลี่ยน. แต่ เขาต้องเข้าใจว่าเป็นของธรรมดา และเป็นสิ่งที่ปกติธรรมดาของระบอบประชาธิปไตย จึง ไม่ควรจะตื่นเต้นมากเกินไป. คือสรุปแล้วก็ต้องนึกถึงความสำคัญของหน้าที่รัฐมนตรี ความสำคัญของการทำงานเพื่อส่วนรวมอย่างดีที่สุด เพื่อให้หน้าที่ลุล่วงไปโดยดี เพื่อ ประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ แต่ในเวลาเดียวกันจะต้องไม่ทำให้ตื่นเต้น เกินไป ทำให้ไกล่เกลี่ยเกินไป ถึงจะเป็นประโยชน์จริงๆ. ก็ขอให้แต่ละท่านที่ได้เข้ารับ หน้าที่ใหม่ และเปลี่ยนหน้าที่ ได้พยายามที่จะปฏิบัติให้เต็มความสามารถ เพื่อความ มั่นคงของประเทศชาติ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายชวน หลีกภัย

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำริสัจดารเมืองการปกครอง

ความมั่นคงของรัฐบาลนั้นก็หมายถึงความมั่นคงของประเทศชาติอยู่มากเหมือนกัน เพื่อที่จะให้งานลุล่วงไปได้ ไม่ใช่เพียงแต่จะมากถกเถียงในเรื่องที่จะเอาตำแหน่ง. ถ้าท่าน ตั้งใจอย่างดีตามปณิธาน ตามคำปฏิญาณ ก็จะทำให้บ้านเมืองมีความมั่นคง. อนาคต ของประเทศชาติก็จะดี ทั้งสำหรับประชาชนคนไทย ทั้งสำหรับประชาชนทั่วโลก จะได้มี การร่วมมือในประเทศและกับมิตรประเทศทั้งหลาย เป็นความก้าวหน้าเป็นความมั่นคง เป็นความปลอดภัยของประเทศชาติและประชาชน.

ขอให้ทุกท่านจงมีกำลังกาย กำลังใจ กำลังความคิดที่ซื่อตรง เพื่อที่จะให้ได้ สามารถปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญของท่าน และขอให้ทุก ๆ ท่านได้มีความสำเร็จความเจริญ รุ่งเรืองทั่วกันทุกคน.

พระราชดำรัส^(๑)

โอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำกระทรวง

เฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคารที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๓๗

การที่ผู้พิพากษาที่จะเข้ารับหน้าที่ได้กล่าวคำปฏิญาณเช่นนี้ เป็นระเบียบที่เหมาะสมและถูกต้อง เพราะว่าผู้พิพากษาเป็นส่วนของสถาบัน หรือส่วนของอำนาจอย่างหนึ่งของประเทศชาติในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีส่วนสำคัญก็คือส่วนบริหาร ส่วนนิติบัญญัติ และส่วนตุลาการ ในการที่จะปกครองประเทศให้ประชาชนมีความสุข มีความเจริญ และมีความปลอดภัย.

ในคำปฏิญาณนั้นมีส่วนสำคัญอยู่ว่า จะพยายามปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต หมายความว่าไม่ทำอะไรที่ผิดที่ทำให้เสียหายต่อส่วนรวม จะทำด้วยความปราศจากอคติ หมายความว่าไม่ทำอะไรที่ไม่ควรทำ. อคติแปลว่าไม่ไป ที่ไม่ควรไป หรือคิดสิ่งที่ไม่ควรทำ. อคตินี้เป็นไปได้ ด้วยอำนาจของความชอบ คือความพอใจ ด้วยอำนาจของความไม่พอใจ คือความเคือง ด้วยอำนาจของความไม่รู้ คือไม่รู้เรื่อง หรือไม่รู้วิชาการ หรือไม่รู้ว่าจะอะไรถูกต้อง และด้วยอำนาจของความกลัว. สี่อย่างนี้เป็นอคติสี่ ซึ่งผู้พิพากษาจะต้องระมัดระวังที่สุด. ต้องเว้นอคติสี่โดยเด็ดขาด เพราะว่าผู้พิพากษานั้นเป็นผู้ทรงความยุติธรรม. ความยุติธรรมนั้นต้องปราศจากอคติ เพราะว่าถ้าเราไปเปียนความจริง หรือหลบความจริง ด้วยความที่เราชอบ หรือเราเกลียด หรือเรากลัว หรือเราไม่รู้ นั้น จะทำให้การตัดสินใจหรือการตัดสินความนั้นเสียไป ไม่เป็นสิ่งที่เป็นยุติธรรม. ยุติธรรมก็หมายความว่า สิ่งที่ทำในความดี ความชอบธรรม และความถูกต้อง. ฉะนั้น

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายประมาธ ชันชื้อ

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำริสดำขการเมืองการปกครอง

ทุกอย่างที่ท่านได้เปล่งวาจาสั้น ๆ เมื่อตะก็มีความหมายทั้งนั้น ไม่ใช่เป็นคำเปล่งที่เล่น ๆ แล้วก็ผูกมัดท่านตลอดชีวิตราชการของท่าน หรือแม้จะไม่ใช้ชีวิตราชการก็ควรจะผูกมัดในชีวิตทั่วไปจนตาย.

ผู้พิพากษาเมื่อเปล่งวาจา นี้ ก็ถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับหน้าที่โดยสมบูรณ์ และเป็นที่น่าเชื่อถือของประชาชน ทำให้เป็นที่พึ่งของประชาชนได้โดยแท้จริง. ถ้าท่านได้ปฏิบัติดีชอบตามคำปฏิญาณนี้ ก็ถือว่าท่านเป็นคนครบคน. เชื่อว่าท่านก็ตั้งใจ เพราะตะก็การเปล่งวาจาก็มีความเข้มแข็ง แข็งแรง ก็นับว่าท่านได้ตั้งใจจริง ๆ คือตั้งที่จะทำตามทีกล่าว. ฉะนั้นก็ขอให้ท่านได้รักษาคำปฏิญาณนี้อย่างเคร่งครัด และการรักษาคำปฏิญาณด้วยความเคร่งครัดตลอดชีวิตนี้ จะทำให้ท่านทั้งหลายมีความเจริญรุ่งเรือง มีความสำเร็จทั้งในราชการทั้งในส่วนตัว จะมีความพอใจจะมีความสุขที่ได้ทำงานที่ถูกต้อง. แม้ทางร่างกายก็เชื่อว่าจะสมบูรณ์แข็งแรง ไม่มีเจ็บไข้ หรือมีน้อยที่สุด ในทางจิตใจก็จะได้มีความพอใจ มีความสุข.

ก็ขอให้ทุก ๆ ท่านได้สามารถรักษาคำปฏิญาณนี้ไว้ เพื่อความสุขของตัวเอง และเพื่อความสุขของส่วนรวม ความมั่นคงของประเทศชาติ และความเจริญของประชาชน.

พระบรมราโชวาท
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันศุกร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๗

ข้าราชการเป็นผู้มีหน้าที่การงานกว้างขวาง ต้องเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก และการเกี่ยวข้องประสานประโยชน์กันนั้นต้องอาศัยมิตรจิตและความเข้าใจอันดีต่อกัน เป็นพื้นฐาน. ผู้ฉลาดจึงควรปรับปรุงการกระทำความคิดของตัวให้สุจริตผ่องใส พยายามสร้างเสริมความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นให้สมบูรณ์ ทั้งพึงระลึก อยู่เสมอด้วยว่า ผู้อื่นเขาก็มีความมุ่งหวังที่จะสร้างสรรค์ความดีความเจริญเช่นเดียวกัน กับเรา. ถ้าหากทุกฝ่ายทุกคนมีความเข้าใจดีต่อกัน การร่วมมือประสานงานย่อมจะเป็นไปได้โดยสะดวก และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การแก้ปัญหาของบ้านเมือง.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๑๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรีเฝ้าฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๗

การที่รัฐมนตรีได้เปล่งคำปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่นั้น ก็เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีจุดประสงค์ที่จะให้แต่ละคนที่เข้ารับหน้าที่ที่สำคัญ ได้ตั้งใจและปักใจที่จะปฏิบัติงานด้วยความสามารถ และด้วยความเข้มแข็งเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม.

รัฐบาลแปลว่าคณะที่รักษาประเทศรักษารัฐ จึงเป็นคณะที่สูงที่สุด จะต้องหาคนที่มีความตั้งใจที่จะทำหน้าที่อย่างสูงที่สุด. ฉะนั้นการที่มาเปล่งคำปฏิญาณนี้ จึงเป็นสิ่งสำคัญเตือนใจว่า หน้าที่ที่สำคัญ จะต้องพิจารณาอยู่เสมอว่า การปกครองประเทศนั้นจะต้องทำในสิ่งที่มีความเร่งด่วนที่สุดก่อน ให้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพและเที่ยงธรรม เพื่อให้รักษาประเทศให้มั่นคงและมีความเจริญก้าวหน้า. ฉะนั้นท่านทั้งหลายผู้ได้ตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่นี้ ก็จะต้องมีกำลังใจเข้มแข็ง และมีกำลังกายแข็งแรง เพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ดี. ก็ขอให้ท่านได้มีกำลังใจนี้กำลังใจนี้ให้สมบูรณ์เพื่อปฏิบัติงานโดยมีประสิทธิภาพและมีความสำเร็จ. ขอให้ทุก ๆ ท่านได้ประสบความสำเร็จในหน้าที่ราชการ ในความมั่นคงของประเทศ และความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศเป็นสำคัญ.

ขอให้ท่านทั้งหลายมีความสำเร็จทุกประการ และเป็นประโยชน์ของรัฐบาลและของประเทศชาติ.

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายชวน หลีกภัย

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่รองประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำกระทรวงเข้าเฝ้า ฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๗

ผู้พิพากษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญมากในระดับประเทศ เพราะหน้าที่ที่ท่านนั้นจะต้องทำด้วยความเที่ยงตรง. ฉะนั้นการที่มีระเบียบให้ผู้พิพากษามาเปล่งคำปฏิญาณก่อนที่จะเข้ารับหน้าที่ ก็เป็นสิ่งที่ถูกต้องและจำเป็น เพราะว่าถ้าเป็นคำปฏิญาณแล้ว เท่ากับเป็นการเตือนใจว่า หน้าที่นั้นต้องมีความเข้มแข็ง มีความรู้ และสำคัญที่สุด มีความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน.

คำปฏิญาณที่ท่านได้เปล่งมีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะคำปฏิญาณนั้นเป็นการสรุปหน้าที่ของผู้พิพากษาอย่างสั้นที่สุดและเบ็ดเสร็จ. ฉะนั้นท่านทั้งหลายจะต้องสำนึกและจำไว้ จดจำไว้ในใจ ในคำที่เปล่ง. ถ้าปฏิบัติตามคำปฏิญาณนั้นทุกถ้อยคำ จะทำให้การปฏิบัติงานของท่านประสบความสำเร็จ ความเรียบร้อย และถูกจุดประสงค์ คือ ความสงบสุข และความยุติธรรมในประเทศ เพื่อให้ประชาชนได้สามารถที่จะพึ่งผู้ที่เป็นบุคคลที่สำคัญของประเทศ. คำปฏิญาณนั้นอาจสรุปอย่างสั้นที่สุด ก็คือที่ท่านได้เปล่งว่า จะต้องทำงานอะไรโดยปราศจากอคติ. นี่เป็นข้อที่สรุปที่สุดในงานการของแต่ละคน คือไม่ให้ไปไปที่ไหน. คืออคติ ก็แปลว่าไปในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่ไปในส่วนในที่ที่ไม่ควรไป คือว่า อะ แปลว่าไม่ คติ แปลว่าไป คือไม่ไปในที่ที่ไม่ควรไป ทั้งในกาย ทั้งในความคิด. ถ้าหากว่าไปในสิ่งที่ควรไปนั้น ก็หมายความว่าทำถูกต้อง. ถูกต้องตามหลักวิชา ในที่นี้ก็หลักวิชาความยุติธรรม และทำถูกต้องตามศีลธรรมจรรยา

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายชูศักดิ์ บัณฑิตกุล

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ทุกอย่าง. ถ้าทำเช่นนี้ตลอดชีวิต เท่ากับได้สร้างสิ่งที่ดีที่งาม จะมีความสำเร็จ ความสำเร็จ. หมายถึงสิ่งที่ถูกต้องตามจุดประสงค์ของการเป็นผู้พิพากษา. และถ้าทำอย่างนี้แล้ว ก็จะนำความยุติธรรมมาสู่ประเทศชาติ. ความยุติธรรมนี้ ก็คือสิ่งที่ทำให้คนอยู่ได้ อยู่ร่วมกันโดยสันติ โดยไม่เบียดเบียนกัน.

การที่ในประเทศใด มีประชาชนทั้งหมดอยู่ร่วมกันโดยสันติ ก็เป็นสิ่งที่ปรารถนา ของทุกคน. ไม่มีใครอยากให้ความวุ่นวายในหมู่คณะ ในประเทศชาติ เพราะว่าถ้ามีความวุ่นวายนั้น เป็นความทุกข์. ทุกคนต้องการความสุข หากความสุขนั้นก็มาจาก ความปรองดอง และความที่ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปโดยยุติธรรม. แต่ข้อนี้เป็นสิ่งที่ยาก เพราะความยุติธรรมของคนหนึ่ง อาจเป็นความอยุติธรรมของคนอื่น เพราะว่าคน ต้องมีผลประโยชน์. ฉะนั้นก็ต้องมีใครที่จะตัดสิน บอกว่าควรจะทำหรือไม่ควรทำ. อันนี้เป็นหน้าที่ของผู้พิพากษาโดยตรง โดยเฉพาะผู้พิพากษาที่จะต้องทำงานในศาล พิพากษาคดีต่าง ๆ ทุกชนิด ก็ต้องหาทางที่จะให้เป็นยุติธรรม คือปรองดองให้ดีที่สุด ไม่ให้การเอาไรต์เอาเปรียบเกิดขึ้น ไม่ให้ความอยุติธรรมเกิดขึ้น. เป็นงานที่ยากลำบาก เพราะวานิสัยของคนก็อยู่ที่ว่า จะต้องเอาเปรียบให้มากที่สุด. แม้จะเป็นในงานที่สุจริต เช่นการค้าขาย ก็ย่อมต้องมีการได้เปรียบมากที่สุด. คนที่ขายก็อยากได้ราคาที่สูงที่สุด. ผู้ซื้อก็ย่อมต้องการราคาต่ำที่สุด เพราะไม่อยากจะเสียเงินเสียทองมากกว่าที่ควร. แต่ราคาที่ยุติธรรมอยู่ที่ไหน ก็ต้องอยู่ที่หลักของเศรษฐกิจ หลักของการค้า ซึ่งจะ กำหนดได้ยาก นอกจากจะรู้เรื่องเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ แต่ว่าต้องมีส่วนหนึ่งที่จะให้ คนของทั้งสองฝ่ายเขามีความพอใจได้. พอใจพอสมควร คือหมายความว่า คนที่ซื้อก็มีเงินพอที่จะซื้อ เขาก็ซื้อสิ่งนั้น และก็ผู้ขายก็สามารถที่จะขายในราคาที่เหมาะสม โดยไม่ขาดทุน. ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะเรียบร้อย เพราะว่าได้เห็นราคาที่ยุติธรรม.

อันนี้ยกตัวอย่างแบบเศรษฐกิจ คือแบบใช้เงิน ๆ ทอง ๆ แบบอื่น ๆ ก็ยังมี อีกมาก ที่จะต้องใช้ความยุติธรรมตัดสิน. ส่วนมากจะไม่ต้องอาศัยคำพิพากษา เพราะว่า ถ้าต้องอาศัยคำพิพากษา ผู้พิพากษาในประเทศจะมีไม่พอ. อย่างวันนี้มีกันสองร้อยกว่า คน แต่ประเทศมีประชากรตั้งเป็นเกือบประมาณ ๖๐ ล้านแล้ว ก็ไม่พอ. แต่ว่าในเวลา ที่มีคดี หรือมีกรณีที่วิกฤต ก็จะต้องอาศัยผู้พิพากษา. โดยมากประชาชนหรือคนทั่วไป ในประเทศ ก็ย่อมเป็นผู้พิพากษาเอง เป็นผู้ที่ปรองดองกันได้ เป็นผู้ที่ตกลงกันได้ แต่ ในกรณีที่วิกฤตต้องอาศัยศาล. ฉะนั้นกรณีวิกฤตเหล่านั้นที่ตกลงกันไม่ได้ ปรองดองกัน

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ไม่ได้ จึงเป็นกรณีที่เรียกว่าหนัก คือ อาการหนัก การทะเลาะกันอย่างหนักจึงต้องอาศัย ศาลพิพากษา. ฉะนั้นงานที่ท่านมีในการงานพิพากษา ในการปรองดองฝ่ายโจทก์ฝ่าย จำเลย ก็เป็นกรณีที่ยากจึงต้องอาศัยหลักวิชานั้นที่ท่านเรียนมา และสำคัญจะต้องอาศัย ความยุติธรรมที่มีอยู่ในใจ และความแน่วแน่มั่นเหมาะในใจคิด. ฉะนั้นงานในด้าน ผู้พิพากษาโดยตรง ก็หนักอยู่มาก. นอกจากนี้งานของผู้พิพากษาก็มีโดยอาศัยหลักว่า ชื่นชื่อว่าเป็นผู้พิพากษา ก็เป็นคนที่มีความยุติธรรมเป็นผู้ใหญ่ เป็นผู้ที่มีความสามารถ ที่จะทำให้คนเขาอยู่กันโดยสันติ. ฉะนั้นงานของท่านมีทั้งในโรงศาล ทั้งนอกโรงศาล ซึ่งงานนอกโรงศาลนี้ได้อาศัยความนับถือของคนที่มีต่อสถาบันศาล สถาบันยุติธรรมนี้ ตูลาการนี้. อันนี้ก็ฝากไว้อยู่กับผู้พิพากษาเป็นสำคัญ. ถ้าผู้พิพากษาทุกระดับปฏิบัติงาน ของตัวด้วยความยุติธรรม ด้วยความน่านับถือ จะทำให้งานของรัฐของชาติลุล่วงไปได้ดี.

การที่ผู้ที่เป็นผู้พิพากษามีจิตใจดีงาม คือแสดงตัวว่าเป็นผู้ที่มีความยุติธรรมเป็น ที่นับถือของประชาชนทั่วไป เป็นหน้าที่สำคัญ นอกเหนือจากหน้าที่อื่น ๆ ทั้งหลาย. ฉะนั้นการที่ท่านเข้ามาและปฏิญาณตน ก็อาจเป็นผู้พิพากษาเต็มตัวแล้ว จะต้องรักษา คำปฏิญาณนี้ด้วยชีวิต จึงจะเป็นผู้พิพากษาที่เต็มตัว. ก็เชื่อว่าทุกคนก็ตั้งใจที่จะปฏิบัติ หน้าที่ ฉะนั้นก็ขอให้ทุก ๆ คนได้สามารถรักษาคำปฏิญาณนี้ไว้ตลอดชีวิต จะได้เป็น ผู้ที่ชื่นชื่อว่าเป็นปูชนียบุคคล ซึ่งมีความรับผิดชอบสูง แต่มีความสุขและมีความภูมิใจ ในตัวได้.

ฉะนั้นก็ขอให้ทุกท่านประกอบด้วยกำลังกายกำลังใจสมบูรณ์ และมีความตั้งใจ นี้เต็มที่ เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ เป็นเกียรติแก่ตัวเป็นเกียรติ แก่สถาบันตุลาการแห่งประเทศไทย. ขอให้ประสบความสำเร็จ และประสบความสำเร็จทุก ประการ.

พระบรมราชาโองาาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันเสาร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๘

การปฏิบัติราชการให้สำเร็จผลที่พึงประสงค์นั้น นอกจากจะอาศัยความรู้
ความสามารถในทางวิชาการแล้ว แต่ละบุคคลยังจะต้องมีรากฐานทางจิตใจที่ดี คือ
ความหนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรม และความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้จนสำเร็จ
ทั้งต้องมีกุศโลบายหรือวิธีการอันแยบคายในการปฏิบัติงาน ประกอบพร้อมกันด้วย
จึงจะสัมฤทธิ์ผลที่แน่นอน และบังเกิดประโยชน์อันยั่งยืนทั้งแก่ตนเองและแผ่นดิน.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๘

บัดนี้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสร็จสิ้นลง และมีการเรียกประชุมรัฐสภา พุทธศักราช ๒๕๓๘ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา เพื่อให้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติต่อไป.

สมาชิกรัฐสภาคือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากประชาชน ให้มาปรึกษาหารือกันบริหารประเทศ ให้การปกครองดำเนินไปตามวิถีทางแห่งระบอบประชาธิปไตย และให้บังเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชาติบ้านเมือง. การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกแห่งรัฐสภานี้ จึงมีผลโดยตรงต่อความเจริญมั่นคงของประเทศ และสุขทุกข์ของประชาชน. ขอให้ทุกคนได้ตระหนักถึงความสำคัญและความรับผิดชอบในภาระอันใหญ่ดังกล่าว แล้วร่วมมือปรองดองกันปฏิบัติภารกิจทั้งปวงโดยเต็มสติกำลังปัญญาความสามารถ ด้วยความสุจริตเที่ยงตรง ด้วยความคิดพิจารณาอันสุขุมรอบคอบประกอบด้วยเหตุผลอันถูกต้องตามหลักนิติธรรมและคุณธรรม เพื่อให้งานของชาติดำเนินก้าวหน้าไปจนบรรลุผลเลิศ บังเกิดประโยชน์อันสมบูรณ์ทุกด้าน.

ขออวยพรให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อย สัมฤทธิ์ผลเป็นความผาสุกสวัสดิ์ และความวัฒนาถาวร แห่งราชอาณาจักรและประชาชาติไทย. ขอให้ทุกคนที่ประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ ประสพแต่ความสุขความเจริญทุกเมื่อทั่วหน้ากัน.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรีเฝ้า ฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๓๘

การที่รัฐมนตรีต้องมากล่าวคำปฏิญาณก่อนปฏิบัติหน้าที่นั้น เป็นไปตาม บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีความหมายว่าจะต้องตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อบริหารประเทศให้มีความก้าวหน้าคงทนถาวร ทำให้ประชาชนมีความสุข ความเจริญก้าวหน้าตามที่ควรจะเป็น.

ระบอบประชาธิปไตยก็เป็นระบอบที่ควรจะเหมาะสมสำหรับการปกครองประเทศ เพราะว่าประชาชนได้มีเสียงมีสิทธิ์ ที่จะบอกชี้แนะว่าประเทศควรจะไปทางไหน. มาบัดนี้ มีการเลือกตั้ง ก็หมายความว่าประชาชนได้ชี้ว่า อยากได้อะไร. แต่ว่าระบอบประชาธิปไตยนั้นเป็นสิ่งที่มิชีวิต จะต้องพัฒนาไปเรื่อย ๆ. บางทีก็อาจไม่เป็นระบอบที่ดีเด่น ที่สุดก็ได้ แต่ก็แล้วแต่ผู้ปฏิบัติ. ถ้าผู้ปฏิบัติปฏิบัติดี ก็สามารที่จะป็นเพื่อให้ระบอบ ประชาธิปไตยก้าวหน้าไปสู่ส่วนที่จะเป็นเป้าหมายที่สูง คือความก้าวหน้าของประเทศ ด้วยความเห็นหรือความต้องการของประชาชนทั้งประเทศ. ฉะนั้นท่านทั้งหลายจึงมีหน้าที่สำคัญ.

ระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยได้พัฒนาาเรื่อย ๆ. เข้าใจว่าเดี๋ยวนี้อาจจะ พัฒนาไปในทางที่จะเข้ารูปเข้ารอยได้ เพราะว่ามีการเลือกตั้งมาหลายครั้งในลักษณะ ต่าง ๆ. ถ้าปฏิบัติอย่างนี้ต่อไป และพยายามที่จะทำด้วยความสามารถ ก็จะทำให้ระบอบ นี้บรรลุเป้าหมาย. ความสามารถนั้น ก็คือความสามารถของท่านทั้งหลาย. ความรู้ใน

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายบรรหาร ศิลปอาชา

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

วิชาการ ความรู้ในประสบการณ์ที่มี เอามาใช้หมด ข้อหนึ่ง. อีกข้อหนึ่ง คือความมีจิตใจที่สุจริต มีจิตใจที่ตั้งอกตั้งใจที่จะทำในสิ่งที่ดี เว้นเสียจากสิ่งที่ไม่ดี. ดังนี้ ก็จะบรรลุผลตามปรารถนา. เชื่อว่าทุก ๆ ท่านก็ตั้งใจเช่นนี้.

อีกข้อหนึ่งที่น่าจะพูดก็คือ ประชาธิปไตยนี้ตามแบบ แบ่งเป็นอำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจตุลาการ. ถ้าพูดอย่างนี้ อาจไม่ได้เป็นตามลำดับ. บางคนก็จะบอกว่าอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ หรือบางคนก็จะบอกว่า อำนาจตุลาการ นิติบัญญัติ บริหาร หรือกลับไปอีกทางก็อำนาจตุลาการ บริหาร และนิติบัญญัติ แล้วแต่จะพูด.

ท่านทั้งหลายตามหลักที่ท่านได้ถือว่า ในรัฐธรรมนูญบอกว่ายานายกต้องมาจากการเลือกตั้ง. ในที่นี้ก็หมายความว่า เลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร มิใช่ว่าเลือกตั้งเป็นนายก. ในรัฐธรรมนูญไม่มีบัญญัติไว้ ว่ามีการเลือกตั้งนายก แต่เข้าใจกันว่าต้องเลือกตั้ง. มาจากเลือกตั้ง ก็หมายความว่า เป็นผู้แทนราษฎร. ท่านนายกก็เป็นผู้แทนราษฎร ก็เป็นอันว่าใช้ได้. รัฐมนตรีมิได้บอกว่ายานายกต้องเป็นผู้แทนราษฎร แต่ส่วนใหญ่ท่านก็เป็นผู้แทนราษฎรก็ใช้ได้.

ปัญหาเกิดขึ้นว่า เมื่อแบ่งอำนาจนิติบัญญัติกับอำนาจบริหารแล้ว ท่านเป็นอะไร. ท่านเป็นผู้แทนราษฎร ท่านก็เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งทำหน้าที่นิติบัญญัติ. มาบัดนี้ท่านเป็นรัฐมนตรี ท่านก็เป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่บริหาร อันนี้ก็เลยแบ่งตัว แยกตัว ผ่าตัดตัว เป็นนิติบัญญัติส่วนหนึ่ง บริหารส่วนหนึ่งหรือ. อันนี้เป็นปัญหาที่ตอบไม่ได้ เพราะว่าค่อนข้างจะทารุณที่จะเอาแต่ละท่านมาหั่นเป็นสองส่วน. ฉะนั้นอยู่ที่ใจ. ท่านจะปฏิบัติหน้าที่บริหาร ก็จะต้องถือว่าท่านเป็นผู้บริหาร เป็นฝ่ายบริหารเป็นสำคัญ. ความเป็นผู้แทนราษฎรนั้น ก็ยังคงเป็นตามรัฐธรรมนูญ. จะเป็นปัญหาอยู่ว่า จะปฏิบัติตนอย่างไร. อันนี้ไม่มีคำตอบ.

ฉะนั้นการที่ท่านจะปฏิบัติหน้าที่ ท่านจะต้องมีความคิด ท่านจะต้องมีความสามารถที่จะเลือกสิ่งที่ดีที่ชอบ. ถ้าท่านเลือกสิ่งที่ดีที่ชอบ สมัยนี้ชอบใช้คำว่าชอบธรรม จะแปลว่าอะไรก็ไม่ทราบ แต่ว่าชอบพูดว่า ชอบธรรม. แปลเป็นภาษาอังกฤษ ก็แปลเองว่า ควรจะเป็นว่า คำว่า legitimate. legit นี้มาจากคำว่า lex แปลว่า กฎหมาย

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ถูกกฎหมาย ชอบธรรม. หมายความว่า ท่านนะเป็นรัฐมนตรีโดยชอบธรรม ขอให้ท่านปฏิบัติงานโดยชอบธรรมอย่าง legitimate อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งชอบธรรม ถูกต้องตามศีลธรรม.

ถ้าทำเช่นนั้นแล้วไม่มีปัญหา หมดปัญหา. เพราะว่าทุกคนก็มีความรู้ดี ผ่านงานมาได้ดี ได้ผ่าน งานทั้งในด้านอาชีพต่าง ๆ และทั้งในด้านเป็นผู้แทนราษฎร มาพูดจาในสภาคนได้ยืนท่านพูดทั่วประเทศ เพราะว่าสมัยนี้มีการถ่ายทอดวิทยุโทรทัศน์ทุกครั้ง. คนก็เชื่อว่าคนนี้เป็นอย่างนั้น คนนี้เป็นอย่างนี้ จำหน้าได้. พูดอะไร ดีไม่ดีอย่างไร เขาก็จำได้. คนเขาฉลาด. ฉะนั้นต่อไปนี้ขอให้ท่านปฏิบัติให้ดี และทำให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง. ในการนี้ขอให้ทุก ๆ ท่านมีความกล้าหาญ มีความฉลาดเฉลียว มีความสามารถ มีความชอบธรรม มีความสุจริตในงานการทั้งปวง จึงจะเป็นผู้ที่นำความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศชาติ ความปลอดภัย ความสุขแก่ประชาราษฎร์โดยทั่วไป.

ขอให้ทุก ๆ ท่านจงมีอนามัย ทั้งกาย ทั้งใจเข้มแข็งแข็งแรงอย่างที่สุด เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมาย ที่ท่านควรจะมีอยู่ในใจ และขอให้ทุก ๆ ท่านได้ประสบความสำเร็จในกิจทั้งปวง ทั้งส่วนตัว ทั้งทางราชการ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาเข้าเฝ้า ฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๓๙

ผู้พิพากษาที่จะออกปฏิบัติหน้าที่เป็นครั้งแรก มีประเพณีที่จะต้องกล่าวคำปฏิญาณ เพื่อที่จะเป็นการเน้นถึงหน้าที่สำคัญที่ตัวจะเข้ารับ. การเปล่งคำปฏิญาณนี้อาจรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ค่อนข้างจะโบราณ ๆ แต่ต้องยืนยันว่าไม่ใช่ของโบราณ. เป็นวิธีที่จะเตือนใจตัวเอง แต่ละคนโดยเฉพาะผู้พิพากษา มีหน้าที่ที่สำคัญที่จะปฏิบัติตามคำปฏิญาณ.

คำปฏิญาณนั้นที่ได้กล่าวมาเป็นคำที่สั้น และเป็นคำที่มีประสิทธิภาพสูง เพราะสรุปความจำเป็น หรือจะเรียกว่าหน้าที่ที่ตัวได้รับ เป็นการสรุปความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่นั้นให้ดี. โดยเฉพาะคำที่สำคัญที่สุด และเคยเตือนเพื่อนผู้พิพากษาในรุ่นก่อน ๆ เสมอ คือได้บอกว่าจะปราศจากอคติ. “อคติ” นี้ก็แปลว่าเป็นที่ที่ไม่ควรไป ที่ไม่ควรไป ทั้งในทางกาย ทั้งในทางใจ. หมายความว่า ในสิ่งใดที่ไม่เหมาะสมก็จะเว้น ในที่ใดที่ไม่เหมาะสมก็จะไม่ไป ในสิ่งที่ถ้าคิดแล้วเกิดเสียหายก็ไม่คิด. อคตินี้ มีหลักอยู่ที่ทำไมจะมีอคติได้. มีอคติได้ เพราะว่ามีกรงชกชวน ชกชวนด้วยการที่นึกว่าจะมีรางวัล หรือจะมีอะไรที่เป็นทรัพย์สิน ที่เป็นรายได้อดีต นี่ก็เรียกว่าอคติที่มาจากความโลภ. อาจมีอคติได้จากความเกรงกลัวว่าถ้าไม่ทำ หรือไม่ไปจะมีอันตรายกับตัว อันนี้ก็เป็นอคติที่มาจากความกลัวภัย. มีอคติจากสิ่งที่ใครมาข่ม มาข่มให้โกรธ แล้วเราก็ต้องทำหรือต้องไป เพราะว่าเราโกรธ อันนี้ก็เป็นอคติที่มาจากความรู้สึกฉุนเฉียว. หมายความว่าไม่รู้ตัว คือไม่ได้พิจารณาโดยรอบคอบ ซึ่งโยงกับอคติสุดท้ายที่สำคัญ คือความไม่รู้. ความไม่รู้

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายประมาณ ชันชื้อ

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ก็จะมาจากความอยากได้ หรือจากความโกรธ ก็เลยทำให้ไม่รู้. ความไม่รู้มันจะเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าเราไม่รู้ว่า เราจะทำอะไรได้ หรือทำอะไรไม่ได้ ก็ไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานโดยยุติธรรม ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้พิพากษา. ข้อสำคัญเป็นอย่างนั้น ถึงว่าต้องป้องกันความไม่รู้นี้ด้วยความระมัดระวังที่จะรักษาตัวไม่ให้มีเกิดความโลภ ความโกรธ จึงจะไม่มี ความหลง หรืออคติอีกอันก็คือความกลัว. ฉะนั้นที่สำคัญก็คือต้องตั้งสติให้ดี เพื่อให้ไม่มีอคติเหล่านี้ ต้องตั้งจิตให้มั่น ตั้งจิตให้มีความเชื่อตรงในความคิดทั้งหลาย จึงจะทำให้ปฏิบัติงานได้โดยดี.

ที่กล่าวนี้ก็เคยกล่าวมาแล้ว แต่ก็ขอเตือนไปอีกครั้ง. อีกข้อหนึ่งที่ท่านทั้งหลายจะมีความลำบากในการปฏิบัติงานในหน้าที่มากกว่ารุ่นก่อน ๆ อาจเป็นเพราะโลกนี้เปลี่ยน แล้วเมื่อโลกเปลี่ยน ประเทศไทยเราก็เปลี่ยน เพราะว่าเดี๋ยวนี้ก็เป็นสมัยที่เขาเรียกว่าโลกาภิวัตน์. โลกาภิวัตน์นี่ก็ค่อย ๆ คิด แล้วก็ค่อย ๆ พิจารณา จะหมายความว่าอะไร. ก็คงหมายความว่า เราเห็นตัวอย่างมามากแล้วถ้าเราคิดอะไร เราทำอะไร รู้กันทั่วโลก. ที่ทำในทั่วโลก ก็รู้กันเร็วเหลือเกิน จนกระทั่งเราติดตามสถานการณ์ไม่ค่อยทัน. จะเห็นได้ว่าในโลกนี้สถานการณ์ปั่นป่วนอย่างมาก. สถานการณ์ปั่นป่วนโดยการกระทำของคน มีมาก. แม้จะธรรมชาติก็มีสิ่งที่แปลก ๆ ประหลาด ๆ เกิดขึ้น. เราจะตามทันหรือ. เราจึงต้องมีสติสัมปชัญญะ ต้องมีความคิดให้รอบคอบ ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งทางธรรมชาติ ทั้งทางเรื่องของที่คนสร้าง เราจะรับอย่างไร. ฉะนั้นคนสมัยใหม่ โดยเฉพาะผู้พิพากษาสมัยใหม่นี้ จะต้องคิดให้ลึกซึ้งยิ่งกว่าก่อน เพราะว่าหน้าที่หนักมากขึ้น โดยความเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งทางรูปธรรม ทั้งทางจิตใจ.

ฉะนั้นท่านได้เปล่งวาจา ที่ได้ปฏิญาณตนให้เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ คือเข้มแข็ง ก็ยังต้องเข้มแข็งจริง ๆ. จำเอาไว้คำปฏิญาณนี้ แล้วถ้าจำได้ คำปฏิญาณนี้จะเป็นครูให้ทำหน้าที่ดี เพื่อเกียรติของตัว เพื่อความสงบของประเทศชาติ เพื่อความสุขของประชาชน. ขอให้ท่านทั้งหลายสำนึกว่า หน้าที่สำคัญนี้ยิ่งกว่าสมัยใด ๆ ถ้าผิดพลาดไป เราอาจล่มจมได้. ประเทศไทยนี้อยู่ติมานาน นับว่าดีมาก. แม้เดี๋ยวนี้จะบ่นกันว่า อะไร ๆ มันยุ่งเหยิง สับสน. มันนะเรียกได้ว่าอยู่ในเกมส์ มันเป็นเรื่องที่เราจะต้องปฏิบัติ. ถ้าปฏิบัติไม่ดี อนาคตก็ไม่ค่อยแจ่มใส. แต่ถ้าปฏิบัติดี อนาคตก็จะแจ่มใส. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายจำคำปฏิญาณของตนเอาไว้ และไปทบทวนในสมอง หรือทบทวนในการสนทนากัน แลกเปลี่ยนความคิดว่าควรจะทำอะไรอย่างไร ก็จะเป็นผู้ที่นับว่าได้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประเทศชาติ เพื่อประชาชนอย่างแท้จริง.

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้มีพละทานมัยแข็งแรง จิตใจเข้มแข็งและซื่อสัตย์สุจริต เพื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตัว และเพื่อสำหรับตัวเองได้มีความพอใจว่าเป็นคนที่ได้มีประโยชน์ และเป็นคนที่มียุติธรรม คือประสบความสำเร็จเป็นเกียรติแก่ตัว แก้ววงศ์ตระกูล ของตัว แก่สถาบันตุลาการของประเทศ ทำให้ประเทศชาติมีความสุขและมีความสงบ. ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังกายกำลังใจสมบูรณ์ ประสบความสำเร็จทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำรัฐมนตรีเฝ้าฯ
เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันจันทร์ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๓๙

ตามที่รัฐมนตรีจะต้องเปล่งคำปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่นั้น ก็เป็นไปตาม
บัญญัติของรัฐธรรมนูญ และมีจุดประสงค์ที่จะให้แต่ละคนตั้งอกตั้งใจปฏิบัติงานของตน
เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ. จริง ๆ แล้ว ท่านที่ได้รับแต่งตั้งในวันนี้ก็เป็นผู้ที่อยู่ใน
คณะรัฐมนตรีอยู่แล้ว ก็อาจไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเปล่งคำปฏิญาณนี้. แต่เมื่อเป็น
กฎเกณฑ์ที่สมควร และมีประโยชน์ที่จะทำให้เป็นการเตือนใจแต่ละท่าน ที่จะให้ได้ปฏิบัติ
งานด้วยความตั้งอกตั้งใจเพื่อประโยชน์ของชาติบ้านเมือง. ท่านก็มีความรู้ดีแล้ว ใน
หน้าที่รัฐมนตรีก็คงไม่มีปัญหาอะไร. ก็ขอให้ท่านได้ปฏิบัติงานด้วยความตั้งอกตั้งใจเพื่อ
ให้เกิดผลที่ดี และขอให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่ท่านมีผลสำเร็จเรียบร้อย.

ก็ขอให้ทุก ๆ ท่านได้รับความสำเร็จในงาน และมีความสำเร็จในสิ่งปรารถนา
ทุกอย่าง ทั้งในส่วนตัวและในราชการ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายบรรหาร ศิลปอาชา

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานวุฒิสภา^(๒) นำสมาชิกวุฒิสภา
คณะกรรมการจัดทำกิจกรรมเนื่องในโอกาสงานฉลองสิริราชสมบัติครบ
๕๐ ปี และคณะกรรมการจัดทำหนังสือเกี่ยวกับนิติบัญญัติ
ในโอกาสงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี เพ้าทูลละอองธุลีพระบาท
ณ ศาลาดุสิดาลัย
วันอังคารที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๓๙

ก่อนอื่นก็ขอขอบใจท่านที่มาในวันนี้ และนำความปรารถนาดีมาให้ในนามของ
วุฒิสมาชิกทั้งหลาย. วันนี้ ขอแสดงความยินดีด้วย และขอแสดงข้อคิดสักนิดหน่อยแก่
ท่านทั้งหลาย.

คือยินดีอย่างหนึ่ง ที่ว่าท่านได้ปฏิบัติหน้าที่มาครบ ก็จวนจะครบวาระที่ท่าน
ได้รับแต่งตั้ง และได้ทำหน้าที่มาโดยดีตามที่ท่านประธานวุฒิสภาได้กล่าว ซึ่งหน้าที่นี้เป็น
หน้าที่ที่ไม่ใช่ง่าย. ข้อคิดก็คือว่า โดยมากก็พูดถึงวุฒิสมาชิก หรืออีกนัยหนึ่งก็เป็น
สมาชิกของรัฐสภา ว่ามีหน้าที่ที่จะพิจารณาเกี่ยวข้องกับกฎหมายที่จะออก และมีหน้าที่
อย่างที่ท่านประธานบอกว่าทักท้วง. ขอแสดงความคิดว่า มีหน้าที่หรือมีฐานะสำคัญอยู่
อย่างหนึ่ง ซึ่งส่วนมากก็ไม่ได้กล่าวถึงเลย. หน้าที่หรือฐานะพิเศษของวุฒิสมาชิกนี้
เป็นการทำประโยชน์อย่างยิ่ง. หน้าที่นี้เป็นการเชื่อมระหว่างประชาชนกับรัฐบาล หรือ
ฝ่ายประชาชนกับฝ่ายที่ปกครองประเทศ. อาจท้วงว่าผู้ที่เป็นคนเชื่อมระหว่างประชาชน
กับฝ่ายปกครองนั้น ก็คือผู้แทนราษฎร. คำว่า “ผู้แทน” ก็หมายความว่า เป็นผู้
ที่ประชาชนได้มอบหมาย. เขาก็พูดกันว่าวุฒิสมาชิกนี้มิได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน.
แต่การที่กล่าวกันว่าวุฒิสมาชิกเป็นตัวเชื่อมระหว่างราษฎรกับฝ่ายที่ปกครองนั้น เพราะว่า

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายมีชัย ฤชุพันธุ์

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

แต่ละคนเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีวุฒิของตนเอง สามารถที่จะเข้าใจถึงความต้องการของส่วนรวม และได้มาแสดงในวุฒิสภาก่อน และในที่สุดก็ในรัฐสภา จึงเป็นตัวเชื่อมระหว่างประชาชนและฝ่ายปกครอง.

นอกจากนั้นยังเป็นตัวเชื่อมระหว่างส่วนต่าง ๆ ของประชาชน คือประชาชนที่มีอาชีพต่าง ๆ ประชาชนที่มีผลประโยชน์แตกต่างกัน. วุฒิสภานี้สามารถที่จะมาประมวล จะเรียกว่ากำลังหรือความสามารถของประชาชนแต่ละหมู่ แต่ละพวกมาอยู่ในที่เดียวกัน เพื่อที่จะตัดสินหรือหาทางที่จะให้ผลประโยชน์ต่าง ๆ ของกลุ่มประชาชนต่าง ๆ ให้เข้ากัน จึงเป็นผู้ที่เชื่อมผลประโยชน์ของหมู่ประชาชนที่มีผลประโยชน์แตกต่างกันมาอยู่ในที่เดียวกัน. โดยที่ไม่ได้เป็นผู้ที่เป็นผู้แทนราษฎรนั่นเอง จึงเป็นผู้แทนราษฎรได้ดีกว่า เพราะว่าผลประโยชน์ไม่มี มีแต่ผลประโยชน์ในทางวิชาการ หรือความสามารถ หรือในทางความคิด เป็นการสรุปหรือรวบรวมความคิดหรือความสามารถของหมู่ชนทั้งหลายที่เป็นประชาชนที่ประกอบขึ้นมาเป็นชาติไทย. ฉะนั้นหน้าที่ของวุฒิสมาชิกนั้นจึงมีความแตกต่างจากหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสามารถที่จะทำประโยชน์แก่ประเทศชาติได้มาก. โดยที่ท่านเป็นผู้ที่มีวุฒิแน่นอน ในที่นี้ก็มีความรู้ในทางความสามารถ และมีวุฒิในทางวัยวุฒิด้วย ไม่มีความรู้สึกที่รุนแรง เป็นคนที่มีความรู้สึกที่สุขุม จึงสามารถหาทางแก้ปัญหาได้อย่างสุขุม และถูกต้องอย่างดี. ฉะนั้นหน้าที่ของวุฒิสมาชิกนี้มิใช่เพียงที่จะมาคัดค้านสภาผู้แทนราษฎร แต่เป็นผู้ที่รวบรวมความสุขุม ความรู้ ความสามารถ เป็นการสรุปความรู้ความสามารถ ความสุขุมของประชาชนทั้งประเทศ จึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญมาก.

โดยที่ท่านผู้ที่มาในวันนี้ ก็เป็นผู้ที่เป็นตัวแทนของวุฒิสมาชิกทั้งสภาได้ทำงานมาครบวาระของวุฒิสภาคือ ๔ ปี จึงเป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่ง. ขอแสดงความยินดี คือมีความยินดีแทนท่าน ว่าทุกท่านได้ปฏิบัติงานที่สำคัญมาเป็นผลสำเร็จและครบถ้วนทั้งการงาน ทั้งเวลา. การที่ท่านได้ให้พร ในโอกาส ๕๐ ปี ของการครองราชย์นี้ จึงเป็นมงคลยิ่ง เพราะว่ามาจากผู้ที่มีวุฒิ และผู้ที่ได้ทำงานมาดี. จึงถือว่าเป็นวาระที่น่ายินดีทั้งสองฝ่าย และความยินดีทั้งสองฝ่ายนี้ก็ประมวลขึ้นมาเป็นมงคลยิ่ง โดยเฉพาะสำหรับท่านทั้งหลายที่จะสิ้นสุดสมาชิกภาพของวุฒิสภานี้ ควรจะพอใจในการที่ได้ทำงานอย่างดีมา เป็นผลสำเร็จ เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม.

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ฉะนั้นก็ขอขอบใจท่านทั้งหลายที่ได้มาให้พร และขอสนองพรนี้ ให้ท่านทั้งหลาย มีความเจริญรุ่งเรือง ให้ท่านทั้งหลายมีความสุขในชีวิต มีความสำเร็จในงานการต่อไปในอนาคต. แต่สำคัญที่สุด ให้ท่านสำนึกในความพอใจที่ควรจะมีในตัว และในฐานะที่ได้ เป็นวุฒิสมาชิก ถือว่าเป็นมงคลยิ่ง. ก็ขอขอบใจ และขอแสดงความยินดีกับทุก ๆ ท่าน อีกครั้งหนึ่ง.

พระบรมราชาโ้วาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันจันทร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๙

การยึดมั่นในผลประโยชน์ของแผ่นดิน และความถูกต้องเป็นธรรม เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ เพราะการยึดมั่นดังกล่าว จะทำให้มีจิตใจมั่นคงเด็ดเดี่ยวในอันที่จะพากเพียรปฏิบัติหน้าที่ให้จนบรรลุผลสำเร็จ และสามารถป้องกันความผิดพลาดเสียหายอันเกิดแก่ตนแก่งานได้อย่างแท้จริง.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๒๙ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๙

พระราชดำรัส^(๑)
ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรีเฝ้าฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันศุกร์ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๓๗

ที่มีหน้าที่เปล่งคำปฏิญาณก่อนรับหน้าที่นั้น ก็เพื่อที่จะให้เป็นการเตือนใจว่า ต้องพยายามทำงานด้วยความสามารถและความตั้งใจที่สุด เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ. ก็หวังว่า ท่านจะสามารถที่จะปฏิบัติงานด้วยความเข้มแข็ง และด้วยความขยัน ดังที่ท่านได้เปล่งปฏิญานี้ จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน จะต้องให้งานที่ท่านนั้นสอดคล้องกับส่วนอื่นของรัฐบาล และให้ทางราชการมีความเข้มแข็งพร้อมกัน. ก็ขอให้ทุก ๆ ท่านสามารถปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม และขอให้ได้ประสบความสำเร็จในทางงานการดังนี้ รวมทั้งขอให้มีความมานะเข้มแข็ง และจิตใจเข้มแข็ง ทั้งขอให้ได้ประสบผลสำเร็จต่าง ๆ ส่วนตัวด้วย.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายบรรหาร ศิลปอาชา

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันเสาร์ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

บัดนี้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสร็จสิ้นลง และมีการเรียกประชุมรัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา เพื่อให้ทำหน้าที่นิติบัญญัติตั้งแต่วาระนี้เป็นต้นไป.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคือผู้ได้รับมอบหมายจากประชาชน ให้มาปรึกษาหารือกัน เพื่อให้การปกครองดำเนินไปตามวิถีทางแห่งระบอบประชาธิปไตย และให้บังเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชาติบ้านเมือง. ต่อแต่นี้ไป จึงเป็นภาระและความรับผิดชอบโดยตรงของท่านทั้งหลายที่จะต้องร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมสามัคคี ปฏิบัติหน้าที่โดยเต็มกำลังสติปัญญาความสามารถ ให้งานของชาติดำเนินลุล่วงไปโดยถูกต้องและรวดเร็ว. ดังนั้น การปรึกษาคถงหรือการอภิปรายในปัญหาใด ๆ ที่จะมีขึ้นในสภาแห่งนี้ จึงควรจะได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริง และด้วยความปรารถนาที่จะให้งานทุกอย่างสัมฤทธิ์ผลที่ดีที่สุด.

ขออวยพรให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อย ปราศจากอุปสรรคทั้งปวง บรรลุผลสำเร็จอันดีงามตามวัตถุประสงค์ทุกอย่าง และขอให้ทุกคนที่ประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ มีความสุขสวัสดิ์ ทุกเมื่อไป.

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะรัฐมนตรี เนื่องในโอกาสเข้าเฝ้า ฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณ ก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๓๙

การที่รัฐมนตรีต้องกล่าวคำสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ. และเข้าใจว่ามีจุดประสงค์ที่จะให้รัฐมนตรีรู้วาระของการเข้ารับหน้าที่อย่างชัดเจน เพื่อให้สามารถตั้งตัวตั้งใจ ปักใจที่จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวมตามหน้าที่ที่สำคัญที่สุดสำหรับประเทศชาติ. ดังนั้นการที่เปล่งคำปฏิญาณนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อปักใจ และตั้งใจปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม. ประโยชน์อีกข้อหนึ่งคือ นอกจากเป็นการเตือนตัวเอง ก็เป็นการประกาศตัวว่า บัดนี้เข้ารับหน้าที่แล้ว และควรเป็นที่น่าไว้วางใจได้.

ในสมัยนี้ไม่เหมือนกับตอนที่ได้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ที่ให้รัฐมนตรีกล่าวคำสัตย์ปฏิญาณ. มีความหมายแตกต่างกันบ้าง ตอนที่ร่างรัฐธรรมนูญนี้เป็นการประกาศตัวว่ารับหน้าที่เป็นทางการ. แต่มาในสมัยนี้ การประกาศตัวแบบนี้อาจจะไม่มีความจำเป็นนัก เพราะว่าทุกวันนี้ มีการให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ ให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชน ทั้งวิทยุ และโทรทัศน์เกือบทุกวัน. แล้วก็ต้องตอบคำถามของสื่อมวลชนโดยไม่ได้นัดแนะแบบสมัยก่อน ฉะนั้นทุกสิ่งทุกอย่าง ที่ท่านได้พูด และท่านได้ทำ เป็นที่ประจักษ์อยู่ในสายตาของประชาชน เพราะว่าสื่อมวลชน โดยเฉพาะโทรทัศน์ได้ให้เห็นหน้าและได้ยินเสียง. ฉะนั้นการที่ท่านได้มากล่าวคำสัตย์ปฏิญาณนี้ ก็เป็นเพียงยืนยันคำพูดที่ท่านได้ให้กับสื่อมวลชนและประชาชน.

^(๑) ทรงเรียบเรียงและปรับปรุงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำริสดำขการเมืองการปกครอง

การที่ท่านมากล่าวคำสัตย์ปฏิญาณนี้จึงเป็นเพียงการตักเตือนตัวเอง ว่าจะต้องทำตามทีพูด. ฉะนั้นการกล่าวคำสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่นี้ จึงยังมีประโยชน์. ในการนี้ก็ขอให้ทุกคนตั้งใจทำตามคำสัตย์ปฏิญาณ. และขอให้มีความกล้าหาญ ก้าวหน้าเพื่อที่จะปฏิบัติได้ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม. ถ้าท่านทำตามนี้ท่านก็นับว่าเป็นผู้ที่มีประโยชน์ต่อบ้านเมือง เป็นผู้ที่ทำให้ความเจริญ ให้ความก้าวหน้าและปลอดภัยกับประชาชน. ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติงานนี้ด้วยความกล้าหาญ ก้าวหน้าที่สมบูรณ์. ขอให้ทุก ๆ ท่านมีความสำเร็จ มีความเจริญทุกประการ ในหน้าที่ราชการและส่วนตัว เพื่อที่จะเป็นที่พึ่งของประเทศชาติ. ขอให้ทุกคนมีความสำเร็จ มีความเจริญรุ่งเรืองทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)

โอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำกระทรวง

เฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ ศาลาตุลาการ

วันเสาร์ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๙

การที่ท่านทั้งหลายเป็นผู้พิพากษาที่จะออกไปทำงาน ได้กล่าวคำสัตย์นี้ ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะว่าทุกถ้อยคำที่ได้เปล่งออกมานั้น เป็นการแสดงว่ามีความตั้งใจที่ได้ทำหน้าที่อย่างดีที่สุด สำหรับช่วยให้ประเทศชาติบ้านเมืองมีความสงบสุข และประชาชนสามารถที่จะอยู่เย็นเป็นสุขด้วย. คำสัตย์นั้นมีข้อสำคัญอยู่ที่จะไม่เว้นจากอคติทั้งมวล. อคตินั้นก็เคยพูดมาหลายครั้ง ว่าหมายถึงสิ่งที่ไม่ควรจะทำ หรือที่ที่ไม่ควรจะไป เป็นการประมวลงคำในคำนี้ เป็นการประมวลงความดีทั้งหลาย ซึ่งเป็นคุณสมบัติของผู้พิพากษา.

อนึ่ง สถาบันตุลาการนั้นก็ถือว่าเป็นสถาบันหนึ่งในสามสถาบันการปกครอง คือสถาบันนิติบัญญัติ บริหาร และยุติธรรม. ท่านก็เป็นส่วนหนึ่งในสามสถาบัน ซึ่งเป็นรากฐานของการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย. ถ้าท่านได้ทำด้วยดี ก็หมายความว่าประเทศชาติจะปรอด. เป็นที่น่าสังเกตว่า สถาบันบริหารนั้นต่อเนื่องมาจากสถาบันนิติบัญญัติ ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน. ส่วนสถาบันตุลาการนั้นเป็นสถาบันเอกเทศ และเป็นสถาบันที่ควรจะรักษาความเอกเทศนั้น เพื่อที่จะให้ความยุติธรรมแก่ประชาชน. ในการนี้ก็จะต้องทำงานหลายด้าน ผู้พิพากษานั้นจะต้องเข้าไปตัดสินความต่าง ๆ ในศาลทุกศาล และให้ความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย. จึงเป็นสถาบันที่เป็นที่พึ่งของประชาชน สามารถที่จะคิดว่าประเทศเรามีชื่อมีแป ทำให้สบายใจ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายศักดิ์ดา โหมกขมรรคกุล

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ว่า ถ้ามีเหตุการณ์ใด ๆ เกิดขึ้นจะมีผู้ที่จะช่วยให้ได้รับความยุติธรรม. ฉะนั้นหน้าที่ของผู้พิพากษาทุกคนมีความสำคัญอย่างยิ่ง และจะไม่มีใครบังคับให้ทำอะไรได้ เพราะว่าแต่ละคนมีความรู้และมีความสุจริต ดังที่ได้กล่าวคำสัตย์. การที่ประเทศชาติจะมีผู้พิพากษาเพิ่มขึ้นอีก ๑๓๕ คนนั้น ก็เป็นสิ่งที่น่ายินดีอย่างยิ่ง. ถ้าทุกคนรักษาคำสัตย์ ก็เชื่อว่าทำให้ประเทศชาติจะมีความสุข จะมีความสงบยิ่งขึ้น.

หน้าที่ของผู้พิพากษานั้น นอกจากจะขึ้นบัลลังก์หรือตัดสินความในศาล ยังมีหน้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือเป็นตัวอย่างของผู้ที่มีความรู้ ผู้มีคุณธรรม รักษาความยุติธรรม จึงเรียกว่ามีอำนาจสูงที่จะทำให้ประเทศชาติไปรอดได้. แต่ก็สำคัญอยู่ที่ตัวเอง ถ้าตัวเองปกหลักเอาไว้ในความยุติธรรมและความสัตย์ ก็จะทำให้เกิดความเรียบร้อยได้ในแผ่นดิน. ฉะนั้น ก็ขอให้ทุก ๆ ท่านรักษาคำสัตย์นี้ไว้อย่างเหนียวแน่นตลอดเวลา และตลอดไป. ถ้าท่านทำได้อย่างนี้ ก็ถือว่าท่านจะเป็นผู้ที่ได้ให้แก่ประเทศชาติอย่างแท้จริง และเมื่อได้ให้แก่ประเทศชาติอย่างแท้จริงอย่างนี้ก็เป็นความสุข ความภูมิใจของแต่ละท่าน. ในการนี้ จึงขอให้ทุกคนสามารถทำหน้าที่จนตลอดรอดฝั่ง เพื่อที่จะให้รักษาอุดมคติ และรักษาคำสัตย์ที่ดีของขบวนการยุติธรรม.

ก็ขอให้ทุก ๆ ท่านได้มีกำลังทั้งกายทั้งใจครบสมบูรณ์ เพื่อให้ฟันฝ่าอุปสรรคใด ๆ ที่จะมี ทั้งภายนอกคืออันตรายภายนอก และภายในคืออันตรายจากตัวเอง ให้ท่านสามารถที่จะรักษาสิ่งที่ดีที่งามตลอดไป. ก็ขอให้ทุกท่านได้มีความสำเร็จในหน้าที่ ได้มีความสุข ความปลอดภัยทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)
พระราชทานแก่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ณ ศาลาตุษิตาลัย
วันเสาร์ ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๐

สภาร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้ตั้งขึ้นมาเพื่อที่จะร่างรัฐธรรมนูญ. ซึ่งในระยะก่อนนี้ก็เคยมีเหมือนกัน แต่สภานี้ได้มีการตั้งด้วยวิธีการที่ไม่เคยมีมาก่อน และทุก ๆ ท่านก็เป็นผู้ที่ได้อาสาเข้ามาร่างรัฐธรรมนูญ อันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ. การที่ท่านได้อาสา และท่านเป็นผู้ที่เป็นกลาง หมายถึงไม่ได้สังกัดพรรคการเมืองใด ๆ ก็เชื่อว่าท่านจะมีความสามารถที่จะร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญนี้ได้อย่างดี.

การร่างรัฐธรรมนูญนี้เป็นงานที่ไม่ใช่ง่าย แต่ไม่ใช่น่ายาก สำคัญอยู่ที่แต่ละท่านจะต้องได้ศึกษา ว่าในโลกนี้มีรัฐธรรมนูญหลากหลาย ซึ่งบางฉบับก็สั้นบางฉบับก็ยาว เป็นเหมือนหนังสือเป็นปึกใหญ่. ปัญหาอยู่ที่ว่าท่านจะตัดสินใจว่าจะสร้าง หรือร่างรัฐธรรมนูญให้ยาวหรือสั้น. แต่เข้าใจว่าถ้ามีข้อความมากเกินไป จะลำบากในการที่จะสร้างรัฐธรรมนูญที่เหมาะสม เพราะความจริงรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายที่เป็นแม่บท หรือเป็นกฎหมายที่วางระเบียบกว้าง ๆ สำหรับที่จะปกครองประเทศ. นอกจากนั้นก็ควรจะมีการร่างกฎหมายที่เขาเรียกกันว่า “กฎหมายลูก” ง่ายกว่าที่จะเอากฎหมาย “ตั้งแต่ตั้งแต่ลูก” อยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน เพราะว่าการแก้ไขจะลำบาก. ส่วนการแก้ไขนั้น แก้ไขรัฐธรรมนูญก็ไม่ควรจะลำบากเกินไป เพราะว่าโลกก็เจริญ หรือวิวัฒนาการไปเรื่อย จะต้องให้รัฐธรรมนูญนี้สามารถใช้ในโอกาสทุกโอกาส. ฉะนั้นข้อสำคัญอย่างหนึ่งของรัฐธรรมนูญก็คือจะต้องคล่องตัว.

^(๑) ทรงเรียบเรียงและปรับปรุงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำริสดำขการเมืองการปกครอง

นอกจากนี้สิ่งที่สำคัญก็คือ จะต้องให้สามารถที่จะร่างกฎหมายที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนี้โดยง่ายและไม่มีปัญหาความ. ฉะนั้นการสร้างหรือการร่างรัฐธรรมนูญนี้จะต้องมีความสำคัญอยู่ที่ให้แจ่มแจ้ง. การร่างรัฐธรรมนูญนี้มีความลำบากอยู่ อย่างหนึ่งคือ จะต้องสรรหาค่าที่เหมาะสม ที่ไม่กำกวม ลงในกฎหมายที่ไม่เอนเอ้อ. แต่ละท่านผู้มีความรู้มีอยู่ ๙๘ คน - ตามหลักควรจะมี ๙๙ คน แต่เดี๋ยวนี้ท่านมี ๙๘ คน - ก็จะต้องพยายามที่จะพูดกันเพื่อที่จะเลือกสรรค่าเหล่านี้ให้เหมาะสม. มิใช่จะให้ตกลงกันง่ายเกินไป แต่ไม่ใช่ให้ตกลงยากเกินไป เพราะว่าท่านมีเวลาจำกัด. ที่ได้พูดอย่างนี้ก็เป็นการพูดแบบคร่าว ๆ และรวม ๆ. เข้าใจว่าท่านทั้งหลายจะมีความสามารถที่จะร่วมกันร่างรัฐธรรมนูญที่จะใช้งานได้.

ในการนี้ก็ขอให้ท่านทุกคนมีความสามารถ และมีความตั้งใจที่แน่วแน่ และสามารถที่จะปรองดองกัน หาค่าที่จะมาร่างรัฐธรรมนูญนี้ด้วยดี. การนี้ก็ขอให้ท่านถึงพร้อมด้วยกำลังกายกำลังปัญญา ที่จะปฏิบัติงานนี้ให้เป็นผลสำเร็จ. ก็ขอให้ทุก ๆ ท่านจงประสบแต่ความเจริญและความสำเร็จในการนี้.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันอังคารที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๐

งานของชาตินั้นเป็นงานที่กว้างขวาง ประกอบด้วยงานทุกด้านทุกระดับอันสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องถึงกันหมด โดยแต่ละอย่างต่างต้องอาศัยและเกื้อกูลสนับสนุนกันอย่างสอดคล้องพอเหมาะพอดี จึงจะสัมฤทธิ์ผลที่จะทำให้ชาติบ้านเมืองมั่นคงและเจริญก้าวหน้าไปได้. ดังนั้น ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จึงต้องพยายามปฏิบัติตนปฏิบัติงานให้สัมพันธ์ประสานกับบุคคลอื่นฝ่ายอื่นให้ได้.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๒๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำกระทรวง
เฟ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ ศาลาตุลาการ

วันอังคาร ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๐

สถาบันตุลาการเป็นอำนาจสำคัญในชีวิตของประเทศชาติ และเป็นอำนาจที่มาจากคุณธรรมตามที่ท่านได้ปฏิญาณเมื่อสักครู่นี้ คือความยุติธรรม เป็นอำนาจที่มีประสิทธิภาพสูง และไม่ได้อาศัยอาวุธยุทธโธปกรณ์ ไม่ได้อาศัยอำนาจอื่น. ฉะนั้นคำปฏิญาณนี้จึงมีความสำคัญและจะต้องให้ขาบซึ่งลงไปในชีวิตใจ จะต้องคิดและทำตลอดชีวิตต่อไป เพราะว่าประชาชนจะมีความสุข มีความก้าวหน้า มีความปลอดภัย ก็ด้วยอาศัยความยุติธรรม.

ในประเทศชาตินี้ ก็มีคนที่สุจริต และมีคนที่ทุจริต. ถ้าคนที่สุจริตซึ่งมีมาก ไม่สามารถที่จะป้องกันตัวจากทุจริตชน ก็ทำให้ประเทศชาติล่มจม. ท่านทั้งหลายเป็นผู้ที่จะรักษาความสุจริตนี้ไว้ร่วมกับผู้ที่ได้ทำมาก่อนนี้ เป็นผู้พิพากษาที่กำลังทำงานอยู่เดี๋ยวนี้ ตลอดจนผู้พิพากษาที่ได้เข้ามาในอดีต. ฉะนั้นท่านก็ได้รับมรดกของอำนาจตุลาการนี้ และจะต้องรักษามรดกนี้ไว้. เป็นหน้าที่ที่ไม่ใช่ง่าย เพราะว่ามันนอกจากตามที่เราคิดว่าผู้พิพากษานั้นจะต้องทำหน้าที่อยู่ในศาล ฟังแต่คำให้การ และตัดสินโดยอาศัยคำให้การในศาลเท่านั้น ก็หาใช่ไม่. ผู้พิพากษานั้นเป็นบุคคลที่ประชาชนจะมองเป็นที่พึ่งทั้งในศาลทั้งนอกศาล เพราะว่าคำว่าผู้พิพากษานั้นเท่ากับเป็นคนที่มีประเสริฐ คนที่เป็นปุชนียบุคคล. ถ้าหากว่าท่านได้ทำตัวและทำงานอย่างเป็นที่น่านับถือ ทั้งบำเพ็ญตนตลอดทั้งอยู่ในศาลทั้งอยู่นอกศาลให้เป็นที่นับถือได้ เป็นที่พึ่งได้ ท่านก็จะได้ปฏิบัติหน้าที่ที่สมบูรณ์. ฉะนั้นคำปฏิญาณนี้ มีความหมายมาก.

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายศักดิ์ดา โหมกขมรรคกุล

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ก็เคยพูดอยู่เสมอว่า ความหมายที่สำคัญอยู่ในคำปฏิญาณนี้ ก็คือเรื่องคำว่า อคติ. อคตินี้ทุกคนก็ต้องทราบว่าเป็นที่ที่ไม่ควรจะไป. ถ้าปราศจากความที่ไม่ไปที่ที่ไม่ควรจะไปนั้น ท่านก็จะเป็นผู้ที่สุจริตและบริสุทธิ์. อคติคือไม่ไปนั้น ไม่ไปไม่ใช่ในสถานที่แต่ไม่ไปในทางใจ คือไม่ปฏิบัติในสิ่งที่ทุจริต ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ใช่ง่าย. แต่ถ้าทุกคนตั้งอกตั้งใจใช้ความรู้ ใช้ความสามารถที่จะบังคับตัวให้อยู่ในจิตใจที่ปราศจากอคตินั้น ท่านก็จะได้สำเร็จกิจในความเป็นผู้พิพากษา เพราะว่าไม่ได้มีอะไรอื่นนอกจากการไม่ได้ไปในที่ที่ไม่ควร หมายความว่า จิตใจไม่ไปคิดในสิ่งที่ทุจริต. คำว่า สุจริต ทุจริต นี้ จะไม่ขออธิบายว่าแปลว่าอะไร เพราะว่าพูดยาก. แต่ทุกคนก็มีความหมายของคำนี้ แต่ว่าก็เข้าใจว่าสุจริตเป็นความดี ทุจริตเป็นความไม่ดี. ฉะนั้น การที่ท่านได้เปล่งวาจาในโอกาสนี้ก็เป็นสิ่งสำคัญ ไม่ใช่คำกลวง. ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงขอให้ท่านมีความเข้มแข็งที่จะรักษาคำปฏิญาณ และมีความเข้มแข็งที่จะต่อสู้ในชีวิตที่จะทำหน้าที่ได้เต็มเปี่ยม ได้อย่างเต็มที่ และเพื่อการนี้ ก็ขอให้ทุก ๆ คนมีกำลังทางจิตใจ ทางกายที่เข้มแข็ง ใช้ความรู้ทั้งหมดที่มีอยู่ในตัว ใช้ความดีทั้งหมดที่อยู่ในตัว เพื่อที่จะให้หน้าที่ของท่านได้ลุล่วงไปในทางที่ดี คือมีความสำเร็จ.

ก็ขอให้ท่านประกอบด้วยกำลังกายกำลังใจที่สมบูรณ์ เพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญนี้ตลอดชีวิต และจะเป็นผู้ที่ทุกคนคือประชาชนทั่วไปจะนับถือ และเป็นการสนับสนุนให้ตุลาการของประเทศไทยนี้ มีศักดิ์ มีความศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่พึ่งได้. ก็ขอให้ทุก ๆ ท่านได้ประสบความสำเร็จทุกด้าน ทั้งในด้านหน้าที่ราชการและในด้านส่วนตัว.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรีเฝ้าฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันเสาร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๐

การที่ท่านทั้งหลายมากล่าวคำปฏิญาณในวันนี้ ก็เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะว่าเป็นการเปล่งวาจาว่าจะปฏิบัติหน้าที่เพื่อความสงบสุขความก้าวหน้าของประเทศชาติ.

ในระยษะนี้ยิ่งมีความสำคัญมาก เพราะที่ท่านจะมีหน้าที่หลายอย่าง โดยเฉพาะในการที่จะทำให้ความมั่นคงสมบูรณ์ของเศรษฐกิจไทยดีขึ้น เพราะว่าคุณค่าไปมาก และอีกข้อหนึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะว่าได้มีบัญญัติรัฐธรรมนูญใหม่ซึ่งยังไม่ครบถ้วนจะต้องทำให้ครบถ้วน เพื่อที่จะให้รัฐธรรมนูญนี้ปกป้องประเทศชาติและประชาชน. ฉะนั้นท่านก็เท่ากับเป็นผู้ที่จะต้องผลักดันให้รัฐธรรมนูญนี้ครบถ้วนโดยเร็วที่สุด. ในบทบัญญัติให้เวลาไว้ แต่ก็น่าจะทำให้เร็วกว่านั้น เพื่อที่จะเป็นรากฐานที่มั่นคง เพื่อการปกครองในประเทศและความสุขของประชาชน. แต่ละท่านก็มีหน้าที่แตกต่างกัน มีท่านผู้ที่ได้ทำหน้าที่มาแล้ว และมีท่านผู้ที่จะเข้ารับหน้าที่ใหม่ แต่อย่างไรก็ตามทุกคนก็ต้องมีหน้าที่เพื่อที่จะอุ้มชูประเทศชาติ และเพื่อที่จะให้มีหลักการปกครองที่แน่นแฟ้น. ท่านก็มีหน้าที่สองอย่างนี้ คือความมั่นคงของเศรษฐกิจไทย และความมั่นคงของการปกครองของประเทศ ซึ่งเป็นงานที่หนัก และเป็นงานที่เร่งด่วน. ถ้าท่านจะเสียดสละความสุขส่วนตัว เพื่อความสุขของส่วนรวมได้ และทำตามคำปฏิญาณของท่านโดยเคร่งครัด ก็ถือว่าท่านได้ทำหน้าที่ที่มีเกียรติ และเป็นสิ่งที่จะน่าภูมิใจ จนเป็นที่ยกย่องของคนทั่วไป.

ก็ขอให้ท่านได้สามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย โดยเต็มกำลังกายกำลังใจ และขอให้ท่านได้มีความสำเร็จทุกประการ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรีเฝ้าฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันเสาร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

การที่คณะรัฐมนตรีมากล่าวคำปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่นั้น เป็นไปตาม
บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ. แต่ว่ารัฐธรรมนูญไม่ได้บอกว่า มีความหมายว่าอะไร.

ความหมายของคำปฏิญาณนี้ ข้อหนึ่งก็เป็นการยืนยันของแต่ละคนว่าจะปฏิบัติงาน
ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเข้มแข็ง ด้วยความสุจริต และด้วยความฉลาด. เพื่อ
การนี้ ก็จะต้องรักษาคำปฏิญาณนี้ ซึ่งเท่ากับเป็นการแปลงสัจวาจาตลอดไป. ใน
สถานการณ์ปัจจุบัน ความเข้มแข็งซื่อสัตย์สุจริตจะเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะว่าถ้าแต่ละ
คนปฏิบัติด้วยความตั้งอกตั้งใจจริง ๆ ก็สามารถจะผ่านพ้นอุปสรรคทุกอย่าง โดยเฉพาะ
จะต้องทำความเฉลียวฉลาดและสอดคล้องกัน. ฉะนั้นการที่ท่านเปล่งคำปฏิญาณนี้
ถือว่าเป็นนิมิตดีสำหรับประเทศชาติ และคงจะสามารถผ่านพ้นอุปสรรคและวิกฤตการณ์
นี้ได้ ด้วยความเฉลียวฉลาดของคนที่น่า คือท่านซึ่งเป็นรัฐมนตรี และรวมเป็นคณะ
รัฐมนตรี.

ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทุกคนมีกำลังใจ และมีกำลังกายสมบูรณ์ เพื่อที่จะปฏิบัติงาน
นี้และรักษาคำปฏิญาณนี้ด้วยชีวิต. ขอให้ทุกคนมีกำลังกายกำลังใจสมบูรณ์ เพื่อปฏิบัติ
หน้าที่นี้ให้เป็นผลสำเร็จ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายชวน หลีกภัย

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำกระทรวงเฝ้าฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ ศาลาตุลาการ

วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๑

ก่อนอื่นก็ขอแสดงความยินดีกับท่านที่ได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้พิพากษา และที่ได้มากล่าวคำปฏิญาณนี้ ท่านก็ได้เป็นผู้พิพากษาโดยสมบูรณ์.

สำหรับคณะตุลาการมีความสำคัญมาตลอด เพื่อความเป็นสุขของประชาชน ความเรียบร้อยของประเทศชาติ และโดยเฉพาะที่ท่านได้กล่าวว่า จะปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตยนี้ ก็ยิ่งมีความสำคัญมาก เพราะรัฐธรรมนูญได้มีบัญญัติมาใหม่แล้ว และคณะตุลาการยังมีความรับผิดชอบมากกว่าแต่ไหนแต่ไร. ฉะนั้นที่ท่านได้ปฏิญาณนั้นก็ประกันที่ท่านจะสามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของประเทศชาติ.

ที่ท่านได้กล่าวนี้มีความสำคัญมาก คือส่วนหนึ่งที่ท่านได้กล่าวว่า จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ปราศจากอคติทั้งปวง. ข้อนี้เป็นข้อที่สำคัญ สรุปรูปทุกอย่างในหน้าที่ของตุลาการ ในหน้าที่ของผู้พิพากษา. ฉะนั้นคำปฏิญาณนี้ ท่านจะต้องรักษาไว้ในใจตลอดต่อไป เพื่อที่จะให้งานที่ท่านจะได้รับต่อไปเป็นผลสำเร็จ และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม. ถ้าศาลมีความยุติธรรม ประชาชนก็มีความไว้วางใจ และมีความสบายใจ ว่ามีที่เขาเรียกว่ามีชื่อมีแปในประเทศ. หน้าที่ของผู้พิพากษานั้นไม่ใช่่ง่าย เพราะว่ามีสิ่งต่าง ๆ ในโลกที่ยั่วยุ ที่ชักชวน ให้เหจากแนวทางที่ได้ตั้งใจไว้. ฉะนั้น

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายศักดา โมกขมรรคกุล

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ก็ขอให้ทุก ๆ ท่านมีกำลังใจกำลังกายที่เข้มแข็ง เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่สำคัญของท่านโดยไม่ลืมหาคำปฏิญาณ และไม่ลืมนหน้าที่ที่จะมีสำหรับความยุติธรรม.

คำว่า ยุติธรรม นี้ ก็เคยได้กล่าวว่าเป็นสิ่งที่มากกว่ากฎหมายด้วยซ้ำ เพราะว่ากฎหมายนั้นก็เป็นการวางกฎระเบียบ เพื่อที่จะให้ปฏิบัติโดยดีโดยชอบ. แต่คำว่ายุติธรรมนี้สูงกว่านั้น เพราะว่าแม้จะไม่ได้บัญญัติในข้อบังคับใด ๆ ก็ต้องมีความหมายว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เรียกว่าดี ก็ต้องกระทำ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เรียกว่าชั่ว จะต้องงดเว้น. ฉะนั้นที่ท่านได้กล่าวคำปฏิญาณและจะปฏิบัติดีชอบเช่นนั้น ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับเพื่อนร่วมชาติ.

ในการนี้ก็ขอให้ทุก ๆ ท่านมีกำลังกายกำลังใจสมบูรณ์ เพื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่และขอให้ได้ประสบความสำเร็จในงานการ รวมทั้งมีความสุขมีความสบายใจในกาลทุกเมื่อ. ก็ขอให้ทุกคนประสบแต่ความสำเร็จและความเจริญ.

พระบรมราชาโองาาท
พระราชทานแก่อำราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๑

การปฏิบัติงานทุกอย่างของข้าราชการ มีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ส่วนรวมของบ้านเมือง และประชาชนทุกคน. เพราะฉะนั้น จึงจำเป็นที่ข้าราชการทุกคนจะต้องทำหน้าที่ทุก ๆ ประการให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ โดยเต็มกำลังสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ เพื่อผลการปฏิบัติราชการทุกอย่างจักได้บรรลุความสำเร็จอย่างสูง และบังเกิดประโยชน์อย่างดีที่สุดแก่ตน แก่หน้าที่ และแก่แผ่นดิน.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญ^(๒) นำตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

เฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑

ก่อนอื่นขอแสดงความยินดีกับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกท่าน ที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตุลาการของศาล เป็นที่พึงที่จะเป็นศาลที่ช่วยให้ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อยได้อย่างดี.

การที่ท่านได้เปล่งคำปฏิญาณนี้ก็จะเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งก็มีความสำคัญมาก เพราะท่านก็ได้เปล่งวาจาว่าจะปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตปราศจากสิ่งชั่วทั้งปวงของชาติบ้านเมือง. ข้าเหล่านี้ก็เป็นเพียงคำพูด แต่ที่สำคัญก็เข้าใจว่า ท่านทุกคนมีความตั้งใจแน่วแน่ ที่จะใช้ความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้มา เพื่อที่จะให้กรอบรัฐธรรมนูญไทยทำงานได้อย่างเต็มที่ โดยที่ถ้าเกิดปัญหาใด ๆ อาจสามารถที่จะแก้ไขได้. ด้วยการนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ท่านจะทำตามคำปฏิญาณ และนอกเหนือจากคำปฏิญาณ. จะต้องทำตามความตั้งใจที่มีในแต่ละท่าน คือความละเอียดรอบคอบ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะในสมัยปัจจุบันนี้ทำอะไรค่อนข้างจะฉิวเฉิบ ค่อนข้างจะเอาแต่เอาชนะ. หน้าที่ของท่านไม่ใช่เอาชนะ แต่ว่าหน้าที่ของท่านที่จะทำต่อไปนี้ ก็คือให้มีความละเอียดรอบคอบในระเบียบการต่าง ๆ. ตั้งแต่รัฐธรรมนูญ รวมถึงข้อระเบียบงานต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นมาสำหรับการปกครองประเทศ อยู่ในดุลยพินิจของท่านทั้งหลายทุกเรื่อง. ฉะนั้น การที่ท่านได้มากล่าวคำปฏิญาณ ก็เข้าใจว่าทุกท่านได้ตั้งจิตที่มั่นคง เพื่อที่จะให้หน้าที่ของท่านลุล่วงไปโดยดีอย่างรอบคอบ และอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการปกครอง และหลักวิชาทั้งหลายที่ทำให้คนเป็นคน. ก็ขอแสดงความยินดีกับท่านทั้งหลาย และขอ

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายชวน หลีกภัย

พระราชพิธีทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาบาทและพระราชดำรัสจัดการเมืองการปกครอง

ขอใจที่ท่านมีความตั้งใจที่แน่วแน่เช่นนี้. ขอให้ท่านมีกำลังกายทั้งใจเข้มแข็ง เพื่อที่จะใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ท่านมี เพื่อภารกิจอันสูงที่ท่านจะพึงปฏิบัติต่อไป และรักษาเกียรติรักษาชื่อเสียงของท่านทั้งหลาย ทั้งเป็นบุคคลและทั้งเป็นคณะ เพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่ามิพียง.

ขอให้ท่านได้ประสบความสำเร็จ ความเจริญ ให้มีกำลังใจกำลังกายแข็งแรง ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ มาเบียดเบียน สามารถปฏิบัติงานอันสำคัญได้โดยเต็มที่ และมีความพอใจที่ได้ทำงานเพื่อส่วนรวม เป็นเกียรติแก่ตนเอง และประสบความสำเร็จทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำกระทรวง
ฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ ศาลาตุลาการ

วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๑

คำปฏิญาณที่ท่านทั้งหลายได้กล่าวนี้มีความสำคัญอย่างมาก หลายทาง. ทางส่วนตัวของแต่ละคนนั้น ต้องถือว่าการกล่าวคำปฏิญาณนี้ มีความสำคัญที่เป็นเกราะกำบังกำบังให้มีความปลอดภัย และมีความสำเร็จในชีวิต เพราะว่าการปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีอคติ และความตั้งใจที่จะทำให้ส่วนรวมคือประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขและประเทศชาติมีความเจริญนั้นนะ เป็นสิ่งที่มีกำลังมาก จะทำให้ผ่านพ้นอุปสรรค ผ่านพ้นอันตรายทั้งหลาย คล้าย ๆ เป็นคาถาสำหรับแต่ละคน. บางคนก็ไปพึ่งคาถาจากหลวงพ่อหรือจากที่ไหน. อาจารย์ต่าง ๆ ท่องคาถา เพื่อให้ผ่านพ้นอันตราย. นี้ไม่ต้องเป็นคาถาของใคร เป็นคาถาของตัวเอง จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะจดจำไว้.

นอกจากนั้น ประเทศชาติเดี๋ยวนี้กำลังผ่านวิกฤตการณ์ ที่ทำให้ทุกคนเดือดร้อน. ผู้ที่มีหน้าที่ในทางเป็นผู้พิพากษา จะต้องมีความเคร่งครัดในตัว เพื่อให้วิกฤตการณ์เหล่านี้ผ่านพ้นไปได้. จะผ่านพ้นไปได้อย่างไร. คือวิกฤตการณ์นี้ ทำให้จิตใจของคนทั่ว ๆ ไป รวมทั้งพวกเราทั้งหลายทุกคนเสื่อม ทำให้จิตใจเราไม่สบาย. แต่ถ้าเรามีความเข้มแข็ง มีความตั้งใจ นึกถึงสิ่งที่ดีที่ชอบ เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ไม่น่ากลัว จะผ่านพ้นไปได้. และผู้ที่มีกำลัง คือมีความเข้มแข็งก็ทำได้ดี มีหน้าที่ที่จะไปช่วยคนอื่นที่อาจไม่เข้มแข็งเท่า และปฏิบัติตนอาจไม่ดี หรือมีความเศร้าสลด. เรามีหน้าที่ที่จะไปปลอบโยนเขา มีหน้าที่ที่จะช่วยเหลือเขา โดยเฉพาะทางจิตใจ.

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายศักดา โมกขมรรคกุล

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ฉะนั้นที่ท่านได้กล่าวคำปฏิญาณนี้จะเป็นมงคลสำหรับตัวเอง และเป็นประโยชน์สำหรับประชาชนทั้งประเทศ. จะทำให้ประชาชนทั้งประเทศนี้มีความเข้มแข็ง และจะไม่พาดัวไปในทางที่เสื่อม. ผู้ที่จะช่วยคนอื่น จะต้องมีความเข้มแข็งยิ่งกว่าคนอื่น. ฉะนั้นท่านทั้งหลายที่มีหน้าที่เป็นผู้พิพากษา จึงต้องมีกำลังใจเข้มแข็งที่สุด. บางโอกาสอาจท้อใจ อาจรู้สึกว่ทำไมคนอื่นเขาทำอย่างนั้น ๆ ได้ ทำไมเราจะต้องระวังตัวอยู่ทุกฝีก้าว. นี่เป็นไปเพราะว่าจะต้องเป็นที่พึ่งของผู้ที่อ่อนแอ แต่ถ้าผู้ที่อ่อนแอเป็นตัวท่านเองนั้นก็เสียหาย. ฉะนั้นแต่ละคนที่ได้กล่าวคำปฏิญาณ จะต้องเข้าใจความหมายของคำปฏิญาณ รักษาคำปฏิญาณ และปฏิบัติ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสำหรับคนอื่น.

ฉะนั้นก็เข้าใจว่าทุกคนได้ซาบซึ้งในคำปฏิญาณ และในหน้าที่ของแต่ละคน. อย่างที่ตอนแรกนี้ ก็เป็นผู้พิพากษาประจำกระทรวง ยังไม่ได้ไปขึ้นศาลชั้นบัลลังก์ที่ไหน แต่ต่อไปก็จะได้ชั้นบัลลังก์ พิพากษาด้วยความยุติธรรม เพื่อให้เป็นที่พึ่งของผู้ที่ซื่อสัตย์สุจริต. ก็ขอให้ท่านทั้งหลายรักษาความเข้มแข็งที่ตั้งใจเอาไว้ตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่ ทั้งในเวลาทำงาน ทางราชการ ทั้งเวลาอนกราชการตลอด. เคยพูดว่า ผู้พิพากษานั้นไม่ใช่ทำหน้าที่เฉพาะในโรงศาล ผู้พิพากษาเป็นผู้ที่คนทั้งหลาย ประชาชนทั้งหลาย มองว่าเป็นคนที่มีความรู้ มีความซื่อสัตย์ มีความยุติธรรม จึงเป็นที่พึ่งของคนนับล้านคน.

ก็ขอให้ท่านได้สามารภที่จะปฏิบัติหน้าที่ รักษาความเข้มแข็ง และท่านจะได้ประสบความสำเร็จในหน้าที่ของท่าน และได้ประสบความสำเร็จในชีวิต. ก็ขอให้ทุกคนมีความสำเร็จ และความดีอยู่ประจำตัวตลอดต่อไป.

พระบรมราโชวาท
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันพฤหัสบดีที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒

ความเจริญของประเทศชาติเป็นความเจริญส่วนรวม ซึ่งเกิดจากผลงานหรือผลของการกระทำของคนทั้งชาติ. ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน ควรจะได้คำนึงในข้อนี้ให้มาก พิจารณาให้เห็นความสำคัญของผู้อื่น ให้รู้จักนับถือผู้อื่น ใช้ความมีเหตุผลและความร่วมมือกัน ในการปฏิบัติบริหารงานทั้งปวง เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่ตนเอง และจรรโลงประเทศชาติของเราให้ดำรงมั่นคงอยู่ตลอดไป.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๙
ในศุภวาระที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสให้ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำกระทรวงเฝ้าฯ

เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ ศาลาเรিং วังไกลกังวล

วันจันทร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

การที่ผู้พิพากษาจะต้องกล่าวคำปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่เป็นครั้งแรกนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง. นอกจากหน้าที่ผู้พิพากษาโดยตรง ยังมีหน้าที่อื่น ๆ อีกมาก และโดยเฉพาะในวาระสุดท้าย หรือส่วนสุดท้ายของคำปฏิญาณนี้ เป็นสิ่งที่สำคัญมาก. เพราะว่าจะต้องปฏิบัติตนให้ถูกต้อง และเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ตามที่มีรัฐธรรมนูญและกฎหมายคุ้มครองประชาชน. ข้อนี้ เป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติทั้งในศาล ทั้งนอกศาล.

ปัจจุบันนี้มีปัญหาทางกฎหมายมากมาย แต่ละคนจะต้องใช้ความรู้ที่ได้เรียน และความรู้ที่คิดเองด้วย มาปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้. คือเกิดปัญหานั้น ไม่ใช่จะเข้าศาล เป็นปัญหาที่คนเขาอยากจะทำปฏิบัติตนให้ดี ให้สามารถที่จะรักษาประเทศชาติ ให้มีความสุขความสงบ. แต่ว่าปัญหานี้ จะแก้ด้วยกฎหมายก็ยากเต็มที่ เพราะกฎหมาย ขัดกัน. โดยมากมีปัญหาแล้วก็บอกว่า ถ้าขัดกัน หรือขัดกับกฎหมายที่สูงกว่า ก็ต้องใช้กฎหมายที่สูงกว่า เช่นที่บอกว่าถ้าไม่มีอะไร ไม่มีคำตอบ ก็ให้ไปหาในรัฐธรรมนูญ. แต่ในรัฐธรรมนูญเอง ก็คงทราบว่ามีปัญหาที่ขัดกันเอง. รัฐธรรมนูญขัดขาตัวเอง. ฉะนั้น จะทำอย่างไร. ก็จะต้องให้ผู้ที่มีความรู้ และมีความสามารถ คิดด้วยสามัญสำนึกของตัวเอง ให้แก้ไขได้.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายจรุ อำนวนวัฒนา

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำริสดำขการเพื่อการปกครอง

ตอนนี้จะยกตัวอย่างของตัวเอง แต่ว่าอย่าไปเครียดเกินไป. ของตัวเองเกิดปัญหา เพราะว่าตัวเองเป็นคนไทยคนหนึ่ง ก็จะต้องมีหน้าที่ที่จะใช้สิทธิ์เลือกตั้ง แต่มีคนเขาบอกมาว่า พระมหากษัตริย์นั้นไม่มีสิทธิ์ที่จะเลือกตั้ง. อันนี้ขัดกัน เพราะว่าบุคคลพระมหากษัตริย์ก็เป็นบุคคล เป็นคนไทย จะไม่ไปเลือกตั้งก็จะถูกตำหนิ และจะใช้คำว่าจะถูกขึ้นป้ายว่าไม่มีสิทธิ์ คือตัดสิทธิ์. ข้อนี้พูดอย่างนี้ คงทำให้ท่านทั้งหลายทุกคน รวมทั้งท่านประธานศาลฎีกาด้วย ปวดหัว และเครียด. แต่ก็ขออย่าให้เครียด เพราะว่าพระมหากษัตริย์นั้นจะต้องสละหมด แม้จะสิทธิ์อะไรก็สละได้. อันนี้พูดไว้สำหรับให้เห็นว่า แต่ละคนมีปัญหา และบางทีปัญหานั้นเป็นปัญหาโลกแตก. แต่ละท่านก็มีความปัญหาซึ่งจะเป็นปัญหาโลกแตกเหมือนกัน. แต่ว่าถ้าแต่ละคนใช้สามัญสำนึก และพยายามทำเพื่อให้หน้าที่ของตนในฐานะ อย่างท่านทั้งหลายในฐานะผู้พิพากษาบรรลุผลไปอย่างดีที่สุด และนอกหน้าที่ก็ในฐานะเป็นคนไทย ในฐานะเป็นมนุษย์ ให้ทำอะไรรู้อะไรที่ที่เหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองและเพื่อนมนุษย์ ให้ผ่านพ้นไปได้ดีที่สุด. อันนี้จะไม่บอก ไม่พูดอะไรเป็นเจาะจงว่าควรจะทำอย่างไร. ไปค้นหาในสมองของตน ค้นหาในจิตใจของตนว่า อะไรดี.

เคยพูดถึงว่า คำว่า ดี นี้ ไม่รู้แปลว่าอะไร. คนเขาบอกว่า ดี คืออะไรที่ไม่ชั่ว แล้วถามว่า อะไรชั่ว ก็คืออะไรที่ไม่ดี. ไม่มีทางที่จะตอบได้สั้น ๆ ว่าความดีคืออะไร. แต่ว่าแต่ละคนจะต้องพิจารณาอยู่เสมอ ถ้าทำตามคำปฏิญาณที่ได้เปล่งมาเมื่อสักครู่นี้ ก็เป็นการทำดี และถ้าทำต้อยนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อตัวเอง เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์ ต่อเพื่อนร่วมชาติ. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านพิจารณาดี ๆ ในคำปฏิญาณของท่าน และพยายามทำให้ครบถ้วนที่สุด เพื่อให้ได้ชื่อว่าทำดี ทำสิ่งที่เหมาะสม และเป็นคนที่เป็่นประโยชน์.

ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังใจ กำลังกาย กำลังความสามารถ กำลังจิตใจ ที่ซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานการตามหน้าที่ และนอกหน้าที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และในเวลาเดียวกันก็เป็นประโยชน์ต่อส่วนตัวของตัวเอง. ขอให้ทุกคนประสบความสำเร็จเรื่อง ความสำเร็จ และความสุทุกประการ.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันเสาร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๓

ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จะต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่โดยเต็มกำลังความสามารถ ด้วยอุทิศตน ด้วยความเข้มแข็งเสียสละ และระมัดระวังให้การทุกอย่างในหน้าที่เป็นไปอย่างถูกต้อง และเที่ยงตรงเป็นกลาง ด้วยความระลึกรู้ตัวอยู่เสมอว่า การปฏิบัติตัวปฏิบัติงานของตนมีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ส่วนรวมของบ้านเมืองและของประชาชนทุกคน.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่คณะตุลาการศาลปกครองสูงสุดเข้าเฝ้าฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
วันจันทร์ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๓

อาจจะมีปัญหาหน้าที่ เพราะเมื่อได้กล่าวว่า จะปฏิบัติหน้าที่ตามบัญญัติของ
รัฐธรรมนูญ. แต่บางอย่างอาจจะไม่มี จึงต้องมีความคิดพิจารณาที่รอบคอบ. ตัวอย่าง
อันแรกที่เกิดขึ้นก็คือการนำคำปฏิญาณเมื่อสักครู่นี้ มีปัญหาขึ้นมาว่า ใครจะเป็นผู้นำ.
ก็ได้ตกลงกันว่าจะให้ผู้ที่มิอาวุโสเป็นผู้กล่าวนำ. ข้อนี้มีปัญหาเกิดขึ้น ก็ต้องแก้ และ
ก็ได้แก้แล้ว.

ความจริง การให้ผู้ที่มิอาวุโสในองค์กรใด หรือในคณะใด เป็นผู้นำชั่วคราวนั้น
ก็เป็นสิ่งที่ได้ปฏิบัติมาในองค์กรอื่น ในส่วนอื่น เช่น ในสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา
หรือรัฐสภา. เวลาตอนแรกในการประชุมต้องมีประธานสภา ก็เป็นประเพณีที่จะให้ผู้ที่
มีอายุ คือ มีอาวุโสสูงสุดเป็นประธานสภา ก็ไม่ได้เกิดเรื่องอะไรเลย. ที่นี้ได้ปฏิบัติ
เช่นนี้ หลังจากได้มีการถกเถียงกันมาก ซึ่งก็ไม่น่าจะถกเถียง เพราะว่าคนเขากลัวว่าท่าน
ผู้มิอาวุโสจะยึดอำนาจนั้น. การที่มีความคิดอย่างนั้น ก็เป็นการตรงข้ามกับระบอบ
ประชาธิปไตย แต่ได้ปฏิบัติมาแล้ว ก็เป็นที่น่ายินดี ว่าเรียบร้อยดี. ต่อจากนี้ ท่านจะได้
ประชุมกัน และเลือกผู้ที่จะเป็นผู้นำศาล คือ ประธาน และเรื่องราวก็จะไม่เกิดขึ้น
เรียบร้อยราบรื่นดี.

ยังมีเรื่องอีกหลายอย่างที่จะต้องตกลงกันในหน้าที่ของศาลปกครอง เพราะว่า
เป็นสิทธิ เป็นของใหม่ และยังไม่ทราบว่าจะจะเป็นประโยชน์แค่ไหน. ไปอ่านรัฐธรรมนูญ

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ให้ดี เพราะรัฐธรรมนูญก็เขียนละเอียดในเรื่องต่าง ๆ จึงจะต้องไปศึกษารัฐธรรมนูญ
อีกที เพื่อที่จะดูว่าการปกครองจะมีปัญหาอะไร และจะได้ขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่จะมีขึ้นมาได้
เพื่อให้การปกครองเป็นไปโดยยุติธรรม และราบรื่นสำหรับประชาชน. ฉะนั้น การที่ท่าน
ได้ปฏิญญานั้น ก็ต้องจำเอาไว้ต้องระลึกว่า หน้าที่ของท่านนับว่าสำคัญมาก และน่าจะ
เป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีความเฉลียวฉลาดพอที่จะขจัดปัญหาของคณะ และขจัดปัญหาของ
บ้านเมืองในการปกครอง. ก็ขอให้ทุกท่านได้ใช้ความรู้ความสามารถปฏิบัติหน้าที่นี้ด้วยความ
เฉลียวฉลาด ด้วยเหตุและผล เพื่อให้การปกครองของประเทศไทยเป็นไปตามหลัก
ของประชาธิปไตย อันมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด และพยายามที่จะวิเคราะห์วิจักษณ์ว่า
รัฐธรรมนูญมีความหมายอย่างไร. ถ้าทำได้อย่างนี้ ท่านก็จะได้ทำหน้าที่สูงของท่าน
เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติและประชาชน. ก็ขอให้ทุก ๆ ท่านได้มีความ
สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยราบรื่น มีจิตใจเข้มแข็ง มีปัญญาเฉียบแหลม เพื่อที่จะ
ผ่านพ้นปัญหาต่าง ๆ โดยปริกาหารือกันด้วยเหตุผล มิใช่โดยทะเลาะกัน.

ขอให้ทุกคนสามารถปฏิบัติงานของตน เพื่อความสำเร็จของศาล ซึ่งเป็นศาล
สูงสุดอันหนึ่งเหมือนกัน และเพื่อความสงบสุขความก้าวหน้ารุ่งเรืองของประเทศและ
ประชาชน.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันอาทิตย์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

บัดนี้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสร็จสิ้นลง และมีการเรียกประชุมรัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา เพื่อให้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป.

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคราวนี้ ประชาชนต่างตระหนักถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้การปกครองประเทศดำเนินไปตามระบอบประชาธิปไตยที่ทุกคนปรารถนา. จึงขอให้สมาชิกแห่งสภานี้คำนึงถึงความสำคัญและความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้มาก แล้วพยายามใช้สติปัญญาความสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องเที่ยงตรง ด้วยความสุจริต บริสุทธิ์ใจ และด้วยความรู้ตัวอยู่ตลอดเวลาว่า แต่ละคนเป็นผู้ที่ประชาชนเลือกเข้ามาเป็นผู้แทน คือให้มาพูดแทนเขา. ดังนั้น การปรึกษาตกลงหรือการอภิปรายปัญหาใด ๆ ที่จะมีขึ้นในสภาแห่งนี้ จึงควรจะได้เป็นไปอย่างมีเหตุมีผล และด้วยความร่วมมือปรองดองกัน โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่พึงประสงค์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุด.

ขออวยพรให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อย สัมฤทธิ์ผลที่เป็นความผาสุกสวัสดิ์ และความวัฒนาถาวร แก่อาณาประชาราษฎร์และชาติบ้านเมือง ทั้งขอให้ทุกคนที่ประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ ประสบแต่ความสุขความเจริญจงทุกเมื่อทั่วกัน.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรีเฝ้าฯ
ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ศาลาเรিং วังไกลกังวล
วันอาทิตย์ที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

บัดนี้ ท่านได้กล่าวคำปฏิญาณที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติเอาไว้ว่าต้องกล่าว
ก่อนเข้ารับหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี จึงเป็นคณะรัฐมนตรีที่สมบูรณ์แล้ว. คำกล่าว
ปฏิญาณนี้นับว่าสำคัญมาก เพราะเป็นการยืนยันว่าแต่ละท่านจะปฏิบัติหน้าที่ตาม
บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ.

คราวนี้เป็นการตั้งรัฐบาลที่สำคัญอย่างยิ่ง ก็เพราะว่าเป็นรัฐบาลแรกตาม
บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญใหม่และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ต่อเนื่อง. เพราะถือว่า
รัฐธรรมนูญนี้เป็นรัฐธรรมนูญของประชาชน ท่านจึงต้องเป็นรัฐบาลของประชาชน.
ถ้าทำดีก็เป็นความเจริญของประชาชนและประเทศชาติ. ถ้าผิดพลาดก็เป็นความ
ผิดพลาดของประเทศชาติ. ในสถานการณ์ปัจจุบัน ถ้ามีความผิดพลาดใด ๆ ก็ถือว่าเป็น
อันตรายต่อส่วนรวม เพราะว่าการตัดสินใจใด ๆ ที่ท่านได้ทำการปฏิบัติในการปกครอง
ของท่าน จะมีผลกว้างไกล. ฉะนั้น จึงขอให้ระลึกถึงคำปฏิญาณของท่าน.

ที่ว่าป็นรัฐธรรมนูญของประชาชน ก็ควรจะเป็นของดี เพราะว่าเป็นประเทศชาติ
ประกอบด้วยประชาชน ประกอบด้วยคนทั่วประเทศ ซึ่งมีความคิดมีความเป็นอยู่
แตกต่างกัน แม้แต่ในถิ่นที่อยู่ของราษฎรก็แตกต่างกันฐานะแตกต่างกัน. จะยกตัวอย่าง
บางอย่าง ซึ่งเป็นปัญหาที่รัฐบาลจะเผชิญ คือ ประชาชนที่อยู่ในประเทศ อยู่มานานแล้ว
แต่ก็ไม่เป็นคนไทย เขาไม่ถือว่าเป็นคนไทย. แท้จริงเขาอยู่และเกิดในเมืองไทย แต่ก็

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำริสดำขการเมืองการปกครอง

ไม่ได้รับ เรียกว่าประโยชน์ของความเป็นไทย. นี่ก็เป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติเหมือนกัน เพราะถ้าหากว่ามีคนที่อยู่ในเมืองไทย แล้วก็มีคความน้อยใจว่าไม่มีใครเอาใจใส่ ก็จะทำให้ความมั่นคงของประเทศด้อยไป. นี่เป็นการยกตัวอย่าง จะไม่บอกรายละเอียดของกรณีนี้ แต่ว่าก็มี มีเกิดขึ้น มีอยู่ไม่น้อย. ฉะนั้น แต่ละท่านในหน้าที่ต่าง ๆ ที่ท่านได้รับ จึงมีหน้าที่สำคัญที่จะสอดส่องทุกอย่างในงานการของท่าน และตัดสินใจอย่างฉลาด อย่างแน่วแน่ และฉับพลัน. การที่ท่านจะรับหน้าที่นี้ จึงเป็นหน้าที่ที่หนักมาก. ถ้าทำดีก็จะทำให้ประเทศชาติก้าวหน้า มีชื่อเสียง มีฐานะที่ดี และประชาชนก็จะชื่นชมในตัวท่านแต่ละท่าน ว่าตั้งอกตั้งใจจริง ๆ ที่จะทำด้วยความเฉลียวฉลาด ด้วยความรู้ ด้วยหลักวิชา และมีคุณธรรมที่สูง.

ที่พูดทั้งหมดนี้ ก็เพื่อที่จะขอร้องให้แต่ละท่านได้ปฏิบัติงานการอย่างเต็มกำลัง ความสามารถ ทั้งกาย ทั้งใจ ทั้งปัญญา. ถ้าทำได้ท่านก็จะได้รับผลสำเร็จ และผลสำเร็จนี้เป็นความภูมิใจของแต่ละคน. ความภูมิใจของแต่ละคนนี้ ก็จะทำให้ท่านยิ่งทำงานได้เข้มแข็งยิ่งขึ้น. และถ้าท่านทำงานได้เข้มแข็ง ประชาชนทั่วราชอาณาจักรจะยินดี จะชื่นชมในตัวท่าน และจะมีความสบายใจทั่วทุกคน. ตั้งแต่ภาคเหนือถึงสุดภาคใต้ ภาคตะวันออก ตะวันออกเฉียงเหนือ และตะวันตกทั่วทุกแห่ง จะมีความชื่นชม และเราก็จะมีความภูมิใจได้ที่จะบอกว่าเรามีประเทศ เรามีความมั่นคงของชาติบ้านเมือง. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะได้ปฏิบัติตามคำปฏิญาณ. และความตั้งใจ ซึ่งแม้จะไม่ได้เปล่งออกมา ก็ควรอยู่ในใจของท่าน ว่าตั้งใจจะทำงานด้วยความสามารถเต็มที่ ด้วยความเสียสละ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และจะได้ผล คือได้ผลสำเร็จ.

ก็ขอให้ทุก ๆ ท่านมีกำลังทั้งกายทั้งใจทั้งปัญญา พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานของท่าน ด้วยความฉลาด ด้วยความแข็งแรง ด้วยความอดุทธสาหะ. ขอให้ได้รับผลสำเร็จรวมเป็นความสุขของแต่ละท่าน และจึงจะเป็นความสุขของประเทศโดยรวม.

พระราชดำรัส^(๑)
ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด^(๒)
นำคณะตุลาการศาลปกครองกลางเข้าเฝ้าฯ
เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ศาลาเริง วังไกลกังวล
วันพุธ ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

ตุลาการศาลปกครองมีหน้าที่ที่สำคัญ และเป็นหน้าที่ที่คล้ายกับตุลาการศาลยุติธรรม แต่ว่าเป็นหน้าที่ที่พิเศษ จึงได้มีการตั้งศาลนี้ขึ้น. ที่ท่านได้กล่าวคำปฏิญาณนั้นก็เป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะที่จะทำให้มีความยุติธรรมในประเทศ และจะใช้ความยุติธรรมที่มีอยู่ในใจในการปฏิบัติงาน. ข้อนี้เป็นข้อสำคัญมาก นอกจากความรู้ที่ท่านมีในด้านวิชาการ ส่วนใหญ่ท่านมีความรู้วิชาการในทางนิติศาสตร์ ในทางรัฐศาสตร์ ในการปกครอง ในทางสังคม แต่จะต้องมีความรู้อื่น ๆ เพื่อมาประกอบ ซึ่งท่านอาจจะไม่ได้เรียนมา หรือไม่ได้ปฏิบัติมา เพราะว่าการปฏิบัติในหน้าที่ของท่านจะต้องมีความรู้กว้างขวางทั้งในความรู้วิชาการ ทั้งมีความรู้ในการปฏิบัติ. ถ้าประมวลความรู้วิชาการกับความรู้ในการปฏิบัติ นั้น ก็เชื่อว่าท่านจะสามารถทำหน้าที่อย่างดี เพื่อความสงบสุข และความยุติธรรมในประเทศ.

การที่จะทำหน้าที่ได้ดี ท่านจะต้องชวนหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เรื่อย มิฉะนั้นก็ไม่สามารถที่จะปฏิบัติงาน. ที่พูดอย่างนี้ เพราะว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเกณฑ์ที่ท่านจะต้องทำหน้าที่นั้น จะต้องเป็นเรื่องจริง เป็นเรื่องในชีวิตจริง ไม่ใช่อยู่ในตำรา. ฉะนั้น ก็ขอร้องให้ท่านคิดให้ดี ๆ ใช้ดุลยพินิจ หมายความว่าประกอบความรู้ที่มี และประกอบกับความรู้ที่ต้องชวนหา. การงานที่ท่านจะทำจะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าประกอบวิชาการและความรู้ในทางปฏิบัติมาประกอบกับความซื่อสัตย์สุจริต อย่างที่ท่าน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายอักษราทร จุฬารัตน

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ได้กล่าวเมื่อตะกี้ว่าปราศจากอคติ. อคตินี้ เป็นสิ่งที่อันตรายมากสำหรับทุกคน. ไม่ใช่เฉพาะตุลาการ หรือสำหรับข้าราชการ แต่ว่าเป็นความสำคัญที่สุดสำหรับทุกคนที่จะปฏิบัติงานเพื่อความสำเร็จ. อคตินี้ แปลว่า ที่ไม่ควรไป. อะ ก็ไม่ คติ ก็แปลว่าไป หมายความว่า อย่าไปในที่ที่ไม่พึงควร. ไม่ใช่ไปด้วยกาย ไปด้วยจิตใจ. ถ้าไปด้วยจิตใจในที่ที่ไม่ควรไป ก็หมายความว่า จะไปทำอะไรที่ไม่สมควร ที่ไม่เป็นมงคล.

ฉะนั้น ที่ท่านได้กล่าวว่าจะปราศจากอคติก็ยินดีมาก ที่ท่านเชื่อว่าที่ที่ไม่ควรไป ก็ไม่ควรไป. อันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้ที่เป็นตุลาการ หมายถึงผู้ที่ จะจัดให้มีระเบียบ ความยุติธรรมในแผ่นดิน. งานการของท่านเป็นงานการที่นับว่าใหม่ ท่านจึงต้องศึกษาประกอบทั้งสามอย่างนี้ วิชาการ ปฏิบัติ และความดีความเป็นธรรม. ถ้าประกอบทั้งสามอย่างนี้ได้แล้ว ท่านจะประสบความสำเร็จ ซึ่งก็ขอให้ท่านได้ประสบความสำเร็จ. และเมื่อประสบความสำเร็จ ท่านก็จะประสบความสำเร็จส่วนตัว ด้วยได้ทำงานที่เหมาะสมที่ดี และจะได้มีชื่อเสียงที่ดี. มีชื่อเสียงที่ดี ก็เป็นความสุขนั่นเอง.

ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติงานการในหน้าที่อย่างเต็มที่ มีความสำเร็จทุกประการ มีความสุขทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)
ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒)
นำผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม เฝ้า ฯ
เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ศาลาเรিং วังไกลกังวล
วันพุธ ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๔

ผู้พิพากษาที่จะเข้ารับหน้าที่เป็นครั้งแรก จะต้องกล่าวคำปฏิญาณ ดังที่ได้กล่าวมาสักครู่นี้ มีความสำคัญมาก เพราะว่าผู้พิพากษาเป็นคนสำคัญในแผ่นดิน เป็นผู้ที่จะทำให้บ้านเมืองมีความปลอดภัย มีความสงบ และมีความเจริญได้ จึงต้องกล่าวคำปฏิญาณ ซึ่งทุกถ้อยทุกคำมีความสำคัญทั้งนั้น.

ถ้าจะกล่าวถึงคำแรก ๆ คือจะต้องมีความยุติธรรม. ความยุติธรรมนี้ ก็เท่ากับสรุปหน้าที่ของท่านโดยแท้. ถ้าหากรักษาความยุติธรรมได้ในหน้าที่ผู้พิพากษา และในหน้าที่พลเมืองดี ก็เท่ากับท่านได้ช่วยให้บ้านเมืองรอดพ้นจากภัยอันตรายไปมาก เพราะว่าสมัยนี้ความยุติธรรมไม่ค่อยมี. ความยุติธรรมโดยมากไปนึกถึงอาชญากร ให้ความยุติธรรมแก่อาชญากร. อาชญากรนั้นเขาทำไม่ดี แล้วผู้พิพากษาให้ความยุติธรรมกับเขาทำไม. ก็เพราะว่าเขาทำไม่ดี แต่บางทีก็ไม่มากนัก แล้วก็ขึ้นศาล มีคนที่จะเอาให้ตาย แต่ว่าผู้พิพากษาจะต้องดูว่าเขาทำผิดแค่ไหน ควรจะลงโทษแค่ไหน. การลงโทษนั้นไม่ได้หมายความว่าไม่ให้ความยุติธรรม เป็นการให้ความยุติธรรมกับผู้ที่ไม่ดี เพราะผู้ที่ไม่ดีถ้าไม่ได้รับโทษ ไม่รู้ว่าตัวทำไม่ดียังไง ก็นับว่าเป็นการลงโทษ เพราะว่าต่อไปเขาก็จะทำไม่ดีต่อไป และอาจจะถูกลงโทษหนักยิ่งขึ้นทุกที. ฉะนั้น คนที่ทำผิดนั้น ถ้ารู้ว่าทำผิด เขาก็จะปลอดภัย. อันนี้หลักนี้แต่ละท่านก็อาจจะต้องไปพิจารณาดู อาจจะดูท่าทางมันคัดค้านกับคำว่า ให้ความยุติธรรม. ความยุติธรรมนี้ก็เพื่อให้พอดีพอเหมาะ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายธวัชชัย พิทักษ์ผล

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำริสัจธรรมเพื่อการปกครอง

แล้วก็จะทำให้ผู้ที่มิชอบนิสัยสันดานไม่ดี เข้าใจว่าเขาทำไม่ดี จะได้ไม่ทำต่อไป จะทำให้คนทั่วไปไม่ได้รับอันตรายจากความไม่ดีของบุคคลนั้น.

พูดแค่นี้ก็คงเข้าใจ แล้วก็คำต่าง ๆ ที่ท่านได้เปล่ง เคยพูดเสมอว่าอคติ ท่านต้องเข้าใจแล้ว. อคติเป็นอะไร มีความยุติธรรมนั่นเอง. คือ ถ้าเราไม่มีอคติ เราก็คือยุติธรรม เพราะว่าเราไม่เที่ยวในสิ่งที่ไม่ใช่คติ ไปเที่ยวในที่ที่ไม่ควรไป. เราจะต้องไม่เที่ยวในที่ที่ไม่ควรไป. สำหรับผู้พิพากษา ก็ต้องไม่เที่ยวในที่ที่ไม่ควรไป. คนอื่นทั่วไป ประชาชนผู้มีหน้าที่สูงหน้าที่ต่ำทุกคน ต้องไปในที่ที่เหมาะสม หมายความว่าไปที่ที่จะเจริญรุ่งเรืองได้. ฉะนั้น คำต่าง ๆ ที่ท่านได้เปล่งก็มีความสำคัญทั้งสิ้น.

ถ้าพูดถึงรัฐธรรมนูญ ท่านก็ต้องสามารถที่จะวิเคราะห์ว่า รัฐธรรมนูญมีกฎเกณฑ์อย่างไร ท่านก็ต้องทำตามนั้น. แต่ถ้ากฎเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญมีสิ่งที่น่าสงสัย ท่านก็ต้องพิจารณาเหมือนกัน แล้ววันข้างหน้าท่านอาจจะต้องเป็นผู้ตีความรัฐธรรมนูญก็ได้. ทุกคำทุกข้อที่ท่านได้บัญญัติ ได้เปล่งคำสัตย์ปฏิญาณนี้ มีความสำคัญทั้งสิ้น ขอให้ไปทบทวน และพยายามที่จะคิดให้ดี ๆ. ไม่ใช่แต่ละบุคคลแต่ทุกคน อาจจะมีความเข้าใจที่ต่างกัน พูดกันว่าเรามีหน้าที่อะไร จะได้สามารถปฏิบัติหน้าที่โดยครบถ้วน และเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ ทำให้ราษฎรมีความสุขความปลอดภัย.

ขอให้ท่านได้มีความสามารถ ทั้งมีจิตใจที่เข้มแข็ง และมีร่างกายที่แข็งแรง เพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่อันเป็นหน้าที่สำคัญโดยพร้อมทุกอย่าง และขอให้ท่านได้ประสบความสำเร็จทุกประการ.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันอาทิตย์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๔

การปฏิบัติราชการนั้น นอกจากมุ่งกระทำเพื่อให้งานสำเร็จไปโดยเร็ว และมีประสิทธิภาพแล้ว ยังจะต้องกระทำด้วยสติรู้ตัวและปัญญา รู้คิด ว่าสิ่งใดเป็นความเจริญ สิ่งใดเป็นความเสื่อม อะไรเป็นสิ่งที่ต้องทำ อะไรเป็นสิ่งที่ต้องละเว้นหรือกำจัด. ผลที่เกิดขึ้นจึงจะเป็นประโยชน์ที่แท้และยั่งยืน ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม.

วังไกลกังวล

วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๔

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒)

นำผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม
เฝ้า ฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ศาลาเริง วังไกลกังวล
วันศุกร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๔

คำปฏิญาณที่ท่านได้เปล่งมานี้มีความสำคัญอย่างมาก และถ้าจะขยายความ จะต้องใช้เวลานาน. แต่ข้อสำคัญอยู่ที่ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อความยุติธรรมและความสงบสุขของชาติบ้านเมือง ต้องใช้ความรู้ที่มีอยู่ในตัวปฏิบัติประสาทความยุติธรรม แก่มวลประชาชนอันเป็นข้อแรก. และเพื่อการนี้จะต้องใช้ปฏิญาณนี้ คือปฏิญาณว่าจะซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทำตามใจของตัว โดยไปอยู่ในอคติ. ที่บอกว่าไป เพราะว่าคำว่าอคติ แปลว่าไม่ไป. คติ แปลว่า ไป อะ แปลว่า ไม่ ที่ที่ไม่ควรจะไป ที่ไม่ควรจะทำ ไปในทางกาย และไปในทางใจ. ถ้าไม่ไปในที่ที่ไม่ควรไป ก็เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งแล้ว ที่ท่านจะปฏิบัติหน้าที่ได้ดี. ต้องพิจารณาว่า ทำไมต้องไม่ไปในที่ไม่ควรไป. เพราะว่าผู้พิพากษา เดียวนี้ท่านเป็นผู้พิพากษาประจำกระทรวง ยังไม่ได้พิพากษาแท้ แต่จะต้องมีในเวลาอันใกล้ จะมีส่วนต้องไปทำหน้าที่ผู้พิพากษาในศาลต่าง ๆ ในที่ต่าง ๆ จึงต้องใช้ข้อนี้ เพื่อที่จะให้สามารถได้รับความนับถือจากประชาชน และปฏิบัติงานนั้นจะเป็นผลสำเร็จ.

ที่พูดอย่างนี้ เพราะว่าการพิพากษาเป็นเรื่องของความยุติธรรม เรื่องของการจะทำให้คนในชาติสามารถวางตัวในทางที่ถูก. ถ้าทุกคนในชาติวางตัวในทางที่ถูก ไม่มีปัญหา บ้านเมืองจะมีความสงบ มีความเจริญ ไม่เกิดปัญหาใด ๆ. แต่คนเราก็มีความผิดอยู่เสมอ ถ้ามีความผิดก็ต้องตักเตือน และอาจจะต้องลงโทษ. การตักเตือน

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายธวัชชัย พิทักษ์ผล

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำริด้านการเมืองการปกครอง

การให้ลงโทษ สำหรับท่านปฏิบัติอยู่ในโรงศาล. นอกโรงศาล ดูท่าทางเหมือนว่าผู้พิพากษานั้นไม่มีหน้าที่ที่จะไปทำงานอะไร. แต่สองอย่างแยกกันไม่ได้ งานในโรงศาลก็จะต้องประสพความยุติธรรม. นอกโรงศาล โดยที่ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ คนเขาจะยกย่อง คนเขาจะมองว่าเป็นคนที่มีความสามารถ เขาจะต้องมาปรึกษา จะต้องมาถามว่าจะปฏิบัติตัวอย่างไร. อันนี้จะต้องตอบเขา. ถ้าบอกว่าเราเป็นผู้พิพากษานอกโรงศาลเป็นคนธรรมดา. จริง เป็นคนธรรมดา แต่ท่านเป็นคนธรรมดาที่มีคุณภาพ. เมื่อเป็นคนธรรมดาที่มีคุณภาพ จึงเป็นคนพิเศษ เป็นคนที่ไม่ธรรมดา และเป็นที่ยิ่งของคนธรรมดา. ฉะนั้น ท่านมีหน้าที่สองส่วน ส่วนหนึ่งในโรงศาล เป็นไปตามปกติกาของกระบวนการยุติธรรม และนอกโรงศาลเป็นเรื่องของผู้ที่มีความรู้ และผู้ที่ให้คำปรึกษาได้. ฉะนั้น การที่ท่านจะไปอยู่ที่ไหนในประเทศ เราก็มองว่าจะต้องไปในที่ต่าง ๆ อาจจะห่างไกลจากส่วนกลาง ท่านจึงยิ่งความรับผิดชอบมาก. แต่ว่าถ้าทำตามความรับผิดชอบที่มีแล้ว ท่านจะเป็นคนที่ช่วยประเทศชาติให้อยู่เย็นเป็นสุขได้จริง ๆ.

เมื่อสองวันได้ดูฎีกาขอภัยโทษ. ฎีกาขอภัยโทษนี้มาเป็นจำนวนสิบ ๆ ร้อย ๆ จะต้องพิจารณาในฐานะเป็นประมุข. บางทีไม่ยากนัก ดูตามข้อเท็จจริง ดูตามหลักวิชา แต่มาถึงลงโทษประหารชีวิต อันนี้ลำบาก เพราะว่ายิ่งเดี๋ยวนี้ ในสองสามวันนี้ ทั่วโลกเขาพูดถึงการประหารชีวิต ไม่ถูกต้อง ไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง. อย่างที่อเมริกา คนที่ทำให้คนตายตั้ง ๑๖๐ กว่าคน เขายังบอกว่าไม่ควร ไม่ควรประหารชีวิต. ไม่เป็นทางที่จะให้เข็ดหลาบ ก็อาจจะเป็นความจริง. แต่เมื่อมีกฎหมายว่าคนที่เป็นคนร้าย ทำให้คนตายเป็นจำนวนร้อย ก็ต้องตัดสินประหารชีวิต และผู้ที่มีสิทธิ์หรือมีหน้าที่จะให้ภัยโทษก็ต้องบอกยกฎีกา. เมื่อสองสามวันนี้ข้าพเจ้าเองก็ยกฎีกา เพราะว่า เป็นคนที่เกี่ยวข้องกับ การค้ายาเสพติด ยาแอมเฟตามีน ถึงเกือบห้าหมื่นเม็ด ถูกตัดสินประหารชีวิต. ก็พิจารณาดูแล้ว ยาแอมเฟตามีนห้าหมื่นเม็ดนี้จะทำให้คนตายจำนวนมาก แล้วก็ทำให้บ้านเมืองปั่นป่วนยุ่งยาก จึงยกฎีกา. ไม่กลัว เพราะว่า เป็นสิ่งที่ไม่สมควรที่จะค้า และถ้าค้า บ้านเมืองจะล่มจม.

อีกอย่าง ถ้ากฎหมายบอกว่าไม่ให้มีโทษประหารชีวิต เขาก็บอกว่าควรจะทำคุกตลอดชีวิต. แต่การทำคุกตลอดชีวิตนั้นเป็นสิ่งที่ทำยากเหมือนกัน เพราะกฎหมายมีว่า คนที่ถูกจำคุกขอลดหย่อนโทษได้. ก็เห็นมาเรื่อย จำคุกตลอดชีวิตแล้วมีการอภัยโทษ เขาเรียกว่าพระราชทานอภัยโทษ โดยที่เป็นกฎว่าเมื่อมีโทษแล้วอภัยโทษได้. ลงท้ายคนที่ควรจะประหารชีวิต บางที ภายใน ๑๐ ปีก็ถูกปลดปล่อยได้แล้ว. ถ้าถูกปลดปล่อย

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำริสดำขการเพื่อการปกครอง

ออกมา เช็ดหลาบ อย่างที่เขาบอกว่าเช็ดหลาบ กลับมาเป็นพลเมืองดีก็ไม่ใช่ไร. แต่ส่วนใหญ่ออกมา อภัยโทษแล้วออกมาสองสามวันทำผิดอีก. ท่านทั้งหลายจะได้เห็นคนที่ทำผิดมหันต์ ถ้ารับอภัยโทษ ไม่กี่วันที่หลังก็ทำผิดต่อไป. บางคนทำผิดไม่ถึงที่จะประหารชีวิต แต่เวลาออกมา ในที่สุดจะเป็นอาชญากรฆ่าคนได้. การที่จะลงโทษต้องลงโทษให้ถูกต้อง เมื่อลงโทษให้ถูกต้องแล้ว เขาจะเช็ดหลาบได้. นี่คือการรับผิดชอบของผู้พิพากษา. ฉะนั้น ต้องพิจารณาดี ๆ.

ในคำปฏิญาณที่ได้เปล่งอยู่นี้ ลึกซึ้งมาก และขอให้ท่านไปคิดดี ๆ. ขอให้ท่านทั้งหลายสามารถปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาลดต่อไป จะได้เป็นผู้ที่ถือว่าเป็นคนดีในชาติในประเทศ และเป็นคนที่ได้ช่วยให้ประเทศมีความร่มเย็นได้จริง ๆ. ที่บอกว่าให้ทำหน้าที่ในศาลก็จงเข้าใจกัน นอกศาลจะต้องพยายามที่จะแนะนำประชาชน แนะนำคนอื่นในความเป็นอยู่ ในการเป็นไป แล้วสอนให้เป็นคนดี โดยเราเองต้องไม่คิดถึงความเหน็ดเหนื่อย. จะต้องทำงานตลอดเวลาไม่มีวันพัก จนกระทั่งถึงเวลาเกษียณอายุ. หมายความว่าก็หลายปีอยู่ เพราะว่าท่านเพิ่งเริ่มทำหน้าที่. ฉะนั้น ขอให้ท่านมีกำลังใจ มีความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยครบถ้วน. ขอให้ท่านประสบความสำเร็จ และความสุขทั่วทุกคน.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม^(๒)
นำตุลาการศาลทหารสูงสุด ตุลาการศาลทหารกลาง
และตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารกรุงเทพ
เฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ท้องพระโรง ศาลาเริง วังไกลกังวล
วันพุธที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๔

การที่ผู้พิพากษาประจำศาลทหารต่าง ๆ ต้องกล่าวคำปฏิญาณนั้น ก็มีได้แตกต่างจากตุลาการพลเรือน. คำกล่าวปฏิญาณนั้น ก็เหมือนกันกับผู้ที่เป็นตุลาการพลเรือน หน้าที่ก็เช่นเดียวกัน เหมือนกัน. ฉะนั้นท่านก็ต้องรักษาคำปฏิญาณนั้นไว้อย่างเคร่งครัด. แต่ว่าตุลาการศาลทหาร มีเพิ่มเติมอีกว่า เป็นทหาร. เป็นทหารนั้นจะได้ชื่อว่าเป็นทหารจะต้องมีวินัยอย่างเคร่งครัด. การได้กล่าวปฏิญาณนั้น จึงต้องรักษาคำปฏิญาณเคร่งครัดอย่างยิ่งยวด สมที่ได้ชื่อว่าเป็นทหาร. และทหารนั้นนะ มีหน้าที่ที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติยิ่งกว่าพลเรือน. แม้พลเรือนเขาก็ต้องมีหน้าที่แล้วเรามีหน้าที่ยิ่งกว่าอีก. ฉะนั้นต้องระมัดระวังที่สุด ถ้าไม่ระวัง จะทำให้ชาติบ้านเมืองเสียหาย โดยเฉพาะทางทหาร ทางกองทัพก็จะเสียหาย. ถ้าทหารเสียหาย ใครจะมาป้องกันประเทศ. แม้ท่านเป็นตุลาการถือว่าไม่ถึงอาวุธ แต่อาวุธสำคัญคือความสามารถทางสมอง. ในสมัยปัจจุบัน อำนาจทางสมองเป็นอาวุธที่สำคัญที่สุด. พูดอย่างนี้ ท่านทุกคนจะต้องเข้าใจแล้วว่า หน้าที่คืออะไร.

ฉะนั้นก็ขอให้รักษาคำปฏิญาณ โดยเฉพาะคำว่า “ปราศจากอคติ”. “อคติ” นี้หมายความว่าสิ่งที่ไม่ควรจะทำ. “อ” คือไม่ “คติ” คือไป ไปในที่ที่ไม่ควรจะไป อย่าไป.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

และการไปนั้นนะ ไม่ได้หมายความว่าไปทางร่างกาย เป็นไปทางจิตใจ. ฉะนั้น อกตินั้น หมายความว่าที่ที่ไม่ซื่อสัตย์สุจริต. ถ้าปราศจากอกติ จะต้องไปที่ที่ควรไป คือที่ที่ ซื่อสัตย์สุจริต. ไม่มีอะไรที่จะทำให้คนเราเสียหายมากที่สุด ในการที่ไปในที่ที่ไม่ควรไป และไปคิดในสิ่งที่ไม่ควรคิด. ฉะนั้นก็ขอให้ทบทวนคำปฏิญาณของตนทุกวัน ให้เป็น นิสสัย และท่านก็จะได้ชื่อว่าเป็นตุลาการที่สมบูรณ์.

ในวาระนี้ ก็ให้พรให้ทุกคนสามารถที่จะทำตามคำปฏิญาณ สามารถที่จะปฏิบัติ หน้าที่ที่ได้รับปฏิบัติ เพื่อที่จะให้ประชาชนได้รับความยุติธรรม กองทัพได้รับความ ยุติธรรม. เพื่อการนี้ ขอให้ทุกคนมีทั้งกำลังกาย ทั้งกำลังใจที่สมบูรณ์ เพื่อให้สามารถ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย. ขอให้ได้ประสบความสำเร็จ ความสุข ความดี ทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำศาลยุติธรรม
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ท้องพระโรงศาลาเรไร วังไกลกังวล
วันศุกร์ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕

การที่ท่านทั้งหลายได้เปล่งคำปฏิญาณนั้น เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับความยุติธรรมในประเทศ เพราะท่านได้ปฏิญาณว่าจะปฏิบัติหน้าที่เพื่อความยุติธรรมข้อหนึ่ง และเพื่อความสงบสุขของประชาชนอีกข้อหนึ่ง. ถ้าว่าด้วยสองข้อนี้ ก็ครอบคลุมทุกอย่างที่ท่านจะต้องทำ.

การเป็นผู้พิพากษานั้น ก็ต้องตามชื่อ ต้องพิพากษา คือต้องตัดสินในสิ่งที่จะมีปัญหา. ในโลกนี้มีปัญหามากมาย เพราะว่าคนเรามีความคิดความเห็นแตกต่างกัน. เมื่อมีความคิดแตกต่างกัน ก็มีการขัดแย้งกัน. เมื่อมีการขัดแย้งกัน บางทีก็ประสานกันได้ด้วยสติ แต่บางทีก็อาจจะทะเลาะกันได้. เมื่อมีการทะเลาะกัน ก็ต้องมีคนไกล่เกลี่ยไม่ให้เกิด ไม่ให้กลายเป็นคดี ไม่ให้เป็นสถานการณ์ที่อันตราย เพราะถ้าปล่อยให้อันตรายเกิดขึ้น ประเทศชาติก็จะล้มได้. ฉะนั้น ต้องถือเป็นหน้าที่สำคัญที่จะทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ย ในการตัดสิน ด้วยความฉับพลัน และด้วยความรู้.

ในปัจจุบันนี้ ศาลในประเทศไทยมีหลายศาล ทั้งที่เรียกว่าศาลยุติธรรม และศาลอื่น ๆ ที่จะต้องตัดสินคดี หรือความขัดแย้งในทางอื่น เช่น มีศาลรัฐธรรมนูญ มีศาลปกครอง เป็นต้น. ศาลเหล่านั้นก็เป็นศาลเหมือนกัน แล้วท่านก็อาจจำเป็นต้องเกี่ยวข้องด้วยเหมือนกัน. อย่างไรก็ตาม ศาลยุติธรรมนี้เป็นศาลที่สำคัญที่สุด เพราะว่าต้องยุติธรรม ต้องให้มีความเป็นธรรม. ถ้าไม่ทำให้เกิดความยุติธรรมในบ้านเมือง บ้านเมืองก็ไม่มีความสุข ไม่มี ความสงบ.

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายสันติ ทักกราล

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ท่านทั้งหลายถือว่าเป็นผู้พิพากษา แต่ว่าจะต้องทำหน้าที่อื่น ๆ ด้วย. อย่างเช่น เมื่อไปเป็นผู้พิพากษาในศาลในจังหวัดต่าง ๆ เวลาท่านไปอยู่ที่จังหวัดนั้น ๆ ท่านก็ไม่ใช่จะมีหน้าที่เพียงขึ้นไปบนบัลลังก์ แล้วตัดสินคดีที่จะมี แต่ท่านเป็นผู้ใหญ่ในจังหวัด. ท่านเป็นผู้ใหญ่ที่คนจะมองเห็นว่า เป็นคนที่มีความรู้และมีความยุติธรรมนั่นเอง. ฉะนั้นหน้าที่ของท่านกว้างขวางมาก. สำหรับให้มีความยุติธรรมนั้น จะต้องมีความซื่อสัตย์ ความสุจริต ก็ทุกอย่างที่ท่านได้ปฏิญาณมา. ก็เคยพูดถึงว่า คำปฏิญาณนี้มีความสำคัญมาก เพราะว่าท่านจะต้องปราศจาก “อคติ” ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากมาก เพราะว่าคนเรามักอยากจะไปทางที่ไม่ควรไป. “คติ” แปลว่าที่ควรจะไป. “อคติ” ไม่ควรไป. ขออย่าให้ไปในทางที่ไม่ควรไป ไม่ใช่ทางกายเท่านั้น ต้องทางใจ. ทางใจนี้สำคัญที่สุด.

ฉะนั้น ขอให้ท่านรักษาคำปฏิญาณนี้ไว้ทุกวัน ทบทวนทุกวัน เป็นสิ่งที่จะต้องเรียกว่า เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์. ถ้าทำได้ ท่านก็จะทำหน้าที่ได้เต็มที่ และคนจะนับถือ. ถ้าคนนับถือ เป็นความสุข เป็นความสุขทั้งท่านเองจะได้เป็นส่วนตัว และจะเป็นความสุขแผ่ออกไปทั่วทั้งราชอาณาจักร. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะปฏิบัติตามที่ได้ปฏิญาณ และขอให้ท่านมีกำลังใจที่แน่วแน่ ที่จะปฏิบัติตามคำปฏิญาณ. ถ้าเป็นเช่นนี้ ก็จะเป็นบุญของประเทศ เพราะว่าท่านจะเป็นกำลังที่ช่วยให้ประเทศพ้นฝ่าอุปสรรคใด ๆ ที่จะมี ซึ่งหมู่นี้โลกมีความเดือดร้อนทั่วทุกแห่ง. ขอให้เมืองไทยปราศจาก หรือพ้นจากความเดือดร้อนที่มีอยู่ทั่วโลก ให้เป็นแหล่งที่มีความสงบสุขได้ เพราะว่ามี ความตั้งใจที่จะรักษา ความสงบ.

ก็ขอให้ทุกท่านได้ประสบความสำเร็จในงานการ และมีความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างที่ควรทำ ขอให้มีความสำเร็จทุกประการ.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันจันทร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕

ผู้ที่ทำงานให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ย่อมเป็นคุณแก่ตนด้วย. ผู้ที่ทำงานโดยเห็นแก่ตัวเบียดเบียนประโยชน์ส่วนรวม ย่อมบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ และที่สุดก็จะเอาตัวไม่รอด. ข้าราชการทุกคนจึงต้องทำงานทุกอย่างด้วยสติสำนึกถึงหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อส่วนรวมอยู่เสมอ.

วังไกลกังวล

วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๕

๓๑๔
สถาบันพระปกเกล้า

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำศาลยุติธรรม

เฝ้า ฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ ท้องพระโรงศาลาเวียง วังไกลกังวล

วันศุกร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๕

คำกล่าวปฏิญาณของท่าน เป็นคำที่สำคัญมากสำหรับผู้พิพากษา เพราะผู้พิพากษานั้นจะต้องประกอบด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความเข้มแข็ง และด้วยความแน่วแน่ ที่จะทำให้มีความยุติธรรมเกิดขึ้นในบ้านเมือง. ฉะนั้น ถ้าท่านไม่ทำตามคำปฏิญาณนั้น ก็ไม่สมควรที่จะได้ทำหน้าที่ผู้พิพากษา. แต่เชื่อว่า ท่านทุกคนตั้งใจที่จะทำ และการที่เปล่งวาจาขึ้น ท่านได้ทำด้วยความเข้มแข็ง และทำให้ท่านมีกำลังใจที่จะปฏิบัติตาม.

การเป็นผู้พิพากษานั้น ไม่ใช่เป็นหน้าที่ที่ง่าย เพราะว่าจะต้องมีความรู้และมีความแน่วแน่. ความรู้นั้นท่านได้เรียนมาแล้วในชั้นต่าง ๆ และทุกอย่างที่ท่านได้เรียนจะต้องเก็บเอาไว้มาปฏิบัติ. เมื่อมีความรู้แล้วจะต้องรู้จักปฏิบัติ ซึ่งอาจจะไม่ได้เรียนในตำรา แต่ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญจะต้องมาประกอบในงานการ.

ความจริง ผู้พิพากษานั้นโดยมากบอกว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้ฟังในโรงศาล เป็นสิ่งที่จะต้องรับมาพิจารณา ถ้าไม่ใช่เรื่องที่อยู่ในโรงศาล ไม่ให้พิจารณา. ตามหลักเขาว่าอย่างนั้น แต่ความจริงที่จะรับพิจารณา ต้องรู้ว่าข้างนอกโรงศาลทำอะไร หมายความว่าประชาชนอยู่เป็นอย่างไร หรือผู้ที่เข้ามาเป็นคู่คดีในศาล เขาเป็นใคร เขาทำอะไร. มิฉะนั้น ท่านจะไม่เข้าใจ ท่านจะไม่รู้จะทำอย่างไร ท่านจะไม่สามารถพิจารณาว่าอะไรถูก อะไรไม่ถูก. ฉะนั้น ท่านจะต้องเปิดหูเปิดตา. เวลาที่อยู่ในโรงศาล เปรียบเทียบ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายสันติ ทักกราล

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

กับเวลาที่อยู่นอกโรงศาล ความจริงเป็นเวลาน้อย แต่ว่าเวลาที่อยู่นอกโรงศาลนั้น ท่านมีหน้าที่เป็นผู้พิพากษาเหมือนกัน. ไม่ใช่จะไปตัดสินอะไรกลางถนน. แต่กลางถนน หรือที่บ้าน อยู่ในนาหรือในไร่ ที่ไหนก็ตาม ต้องเปิดหูเปิดตา และพิจารณาว่าโลกนี้เป็นอย่างไร ชีวิตของประชาชนเป็นอย่างไร. ที่ใช้คำว่า “ประชาชน” หมายถึงทั้งผู้ที่เป็นชวานาชาวไร่ ผู้ที่เป็นคนขับรถบรรทุก หรือจะเป็นใครก็ตาม เป็นประชาชนทั้งนั้น ว่าเขามีชีวิตอย่างไร และมีเหตุผลใดที่จะเกิดคดีกันในโรงศาล.

ถ้าทุกคนมีความตั้งใจที่เที่ยงตรงที่ดี ท่านจะไม่มึนงานทำ เพราะว่าจะไม่มีคดี จะไม่มีเรื่อง. แต่ว่าเพราะมีคดีนั่นเอง ไม่ใช่ท่านมีคดี แต่ว่าคนทั่วไปอาจจะมึนคดี ทำอะไรที่ไม่ถูกต้อง แล้วเป็นหน้าที่ของท่านที่จะดูว่า ที่คนทำสิ่งที่ไม่ถูกต้องมาจากอคติ ข้อใด และจะได้อย่างไร เขาผิดหรือไม่ผิด. สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ท่านจะต้องเรียนรู้ หรือจะต้อง ทบทวน และถ้าทบทวนได้ด้วยดี จะทำหน้าที่ได้. ท่านจะได้ชื่อว่าเป็นผู้พิพากษาที่มีความ เที่ยงตรง ปราศจากอคติ และท่านจะมีประโยชน์มากมาย ทำให้คนที่ทำผิดได้รับการ ตักเตือน ตักเตือนว่า ทำผิดนั้นไม่ถูกไม่ดี. ในประเทศทุกประเทศที่มีชื่อมีแปะ ต้องถูก ลงโทษ. แต่ผู้ที่ถูกลงโทษนั้นจะเข้าใจ และเมื่อพ้นโทษแล้ว จะเป็นพลเมืองดีต่อไป. ฉะนั้น หน้าที่ของท่านเป็นหน้าที่ที่สำคัญมาก.

ที่ได้พูดถึงว่าท่านจะต้องมีคุณสมบัติอะไรนั้น ท่านได้ทราบแล้ว ตอนนี้จะต้อง ปฏิบัติ ให้การปฏิบัติงานของท่านในโรงศาลเป็นผลสำเร็จ ให้คนทั่วไปเป็นคนดีด้วย. อันนี้ถือว่า ท่านทุกคนเป็นคนดี เป็นคนที่มีความยุติธรรมในใจ ต้องนำความยุติธรรมนี้ แฝงไปสู่คนทั่วไป ทั้งผู้ใหญ่ผู้โตทั้งผู้น้อยทั้งหมด ให้เข้าใจว่า ความซื่อสัตย์สุจริต ความ ตรงไปตรงมา ความดี ความมีความรู้ เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับทุกคน และทุกคนจะมีความสุขจะมีชีวิตที่เจริญได้.

ฉะนั้น ขอให้ท่านไปพิจารณาข้อเหล่านี้ และท่านจะได้ปฏิบัติหน้าที่โดยครบถ้วน สมบูรณ์. ขอให้ท่านสามารถที่จะพิจารณาปฏิบัติงานโดยดี และขอให้ท่านมีกำลังใจ. อันนี้ ต้องมีกำลังใจทั้งใจ ทั้งกาย เพื่อปฏิบัติงาน เพราะเป็นงานที่เหนื่อย และจะทำให้ท่านมี ประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับส่วนรวม โดยเฉพาะสำหรับประเทศชาติ ซึ่งเรามีความภูมิใจว่า ประเทศเราเป็นประเทศที่มีชื่อมีแปะ ประเทศเรามีความก้าวหน้า มีความดี. ในโลกนี้เรา พิจารณาได้ว่า มีความไม่ดีอยู่มาก ขออย่าให้มีอยู่ในเมืองไทย ให้ประเทศไทยเป็น

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำริสดำขการเพื่อการปกครอง

ประเทศที่มีความดีมากที่สุด จะทำให้ทั่วโลกจับนับถือ. ถ้าทั่วโลกจับนับถือ ประเทศเรา
จะปลอดภัย. ถ้าประเทศเราปลอดภัย ทุกคนก็ปลอดภัย และมีความสุขได้.

ขอให้ท่านประกอบด้วยกำลังใจกำลังกายที่สมบูรณ์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่สำคัญ
ของท่าน. ขอให้ท่านมีร่างกายแข็งแรง มีปัญญาเฉียบแหลม เพื่อที่ปฏิบัติได้และปฏิบัติ
ด้วยความสำเร็จทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด^(๒) นำตุลาการศาลปกครองชั้นต้น
เฝ้าฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
วันศุกร์ ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๕

ตามที่ท่านได้เปล่งวาจาพยายามที่จะปฏิบัติงานโดยดี ก็เป็นเหมือนของตุลาการ
ทุกฝ่าย แต่สำหรับศาลปกครองนี้ มีความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะว่าการปกครองนี้
จะต้องทำโดยดีและด้วยความฉลาด.

สมัยนี้เป็นเวลาที่ทางการ หรือทางราชการ พยายามที่จะปฏิรูปการปกครอง.
ปฏิรูปการปกครองนั้น ก็หมายความว่าเปลี่ยนแปลง ดัดแปลงวิธีการปกครองให้ดีขึ้น ทำให้
ประชาชนได้รับความผาสุกยุติธรรมมากขึ้น. ฉะนั้น หน้าที่ของตุลาการชุดนี้มียิ่งกว่า
ตุลาการอื่น ๆ. จะต้องพยายามพิจารณาตามคำปฏิญาณว่า จะปฏิบัติโดยปราศจาก
“อคติ” ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากที่สุด เพราะว่า “อคติ” แปลว่า ไปในที่ที่ไม่ควรไป. หมายความว่า
คิดหรือปฏิบัติอะไรที่ไม่ควรปฏิบัติ ให้เว้น อะไรที่ควรปฏิบัติ ให้ปฏิบัติ ซึ่งแต่ละคน
ได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์ แต่ว่าต่อไปนี้หน้าที่ต้องทำยิ่งกว่าที่ได้เรียน จะต้อง
บุกเบิกต่อไป. ฉะนั้น ถ้าไม่ได้สามารถที่จะพิจารณาว่าอะไรควร อะไรไม่ควร ก็จะทำให้
การปฏิบัตินั้นไม่ถูกต้องได้ ไปทางที่ไม่ถูกต้อง คือไปมี “อคติ” นั้นเอง.

คำว่า “อคติ” นี้อธิบายเช่นนี้ แต่ว่าแต่ละคนจะต้องพิจารณาเอง เพราะว่าไม่มี
ตำรา. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านพยายามปฏิบัติงานโดยปราศจาก “อคติ” จริง ๆ ด้วยความ
ฉลาดและด้วยความซื่อสัตย์สุจริต. ถ้าทำได้ การปกครองในประเทศ ก็จะบรรลุผล
โดยดี. เมื่อบรรลุผลโดยดีแล้ว ประเทศชาติก็เจริญรุ่งเรือง ประชาชนมีความสุข

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายอักษราทร จุฬารัตน

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำริสัจธรรมเพื่อการปกครอง

ประชาชนก็จะมี ความสงบ. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านไปพิจารณา งานของท่านให้ดี และพยายามที่จะทำให้สุดกำลังกาย กำลังความรู้. ท่านอาจจะนึกว่า ท่านจำนวน ๒๐ คนจะไปทำให้การปกครองเรียบร้อยดีได้อย่างไร. ได้ อย่างน้อยใน ส่วนของท่าน และคนอื่นเห็นว่าทำ คนอื่นเห็นว่าท่านได้ปฏิบัติด้วยความเสียสละ ด้วยความกล้าหาญ ด้วยความฉลาด ก็จะทำอย่าง. และถ้าคนอื่นเอาอย่าง ก็หมายความว่า มีคนมากขึ้น ทั้งตุลาการ ทั้งไม่ใช่ตุลาการ ก็จะสามารถที่จะมีกำลังใจปฏิบัติงานการของตน.

ขอให้ท่านได้ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ มีความฉลาด มีความกล้า และมีความสำเร็จในการปฏิบัติงานนั้น. ขอให้ท่านมีกำลังกายกำลังใจสมบูรณ์ เพื่อที่จะปฏิบัติงานที่สำคัญของท่าน.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒)

นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ ท้องพระโรง ศาลาเริง วังไกลกังวล

วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๕

ท่านได้กล่าวคำปฏิญาณตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า ให้รัฐมนตรีกล่าวคำปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่. บัดนี้ ท่านก็ได้กล่าวคำปฏิญาณนี้แล้ว. ที่ทางรัฐธรรมนูญให้กล่าวคำปฏิญาณนั้น ก็มีความสำคัญมาก เพราะว่าคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ที่สูงที่สำคัญเพื่อประเทศชาติ และท่านก็ได้กล่าวว่า จะปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ท่านก็ได้ปฏิบัติไปข้อหนึ่งแล้ว.

รัฐธรรมนูญนั้นเป็นกฎหมายที่ยาก และยากที่จะปฏิบัติตาม เพราะว่ายืดยาว และก็ต้องตีความให้ดี. แต่สำคัญที่สุด ที่ท่านได้กล่าว ถ้าสามารถทำตามบทบัญญัติ ก็ดีไป แต่สำคัญกว่านั้น คือจะต้องทำตามที่ท่านได้กล่าวว่า จะทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต. คำว่าซื่อสัตย์สุจริตนั้น ก็ต้องตีความเหมือนกัน มันยาก และอาจจะไม่ตรงกับรัฐธรรมนูญก็ได้. ฉะนั้น ท่านจะต้องพยายามที่จะคิดพิจารณาให้ดี ในงานทุก ๆ ด้านที่ท่านทำ จะถูกต้องตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ และสำคัญที่สุดว่า ถูกต้องตามคำปฏิญาณที่ท่านได้กล่าวหรือไม่. ถ้าทำได้ดังนี้แล้ว ก็เป็นที่พอใจของประชาชนชาวไทยทั้งหมด ที่จะให้มีผู้ใหญ่ในบ้านเมืองที่มีความสามารถ และมีความเข้าใจ ความฉลาด และความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ผลประโยชน์ของบ้านเมือง หมายความว่า ผลประโยชน์ของประชาชนทุกฝ่ายทุกส่วน.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

เดี๋ยวนี้ ท่านก็ได้ตั้งใจจะปฏิรูปการปกครอง. คำว่าปฏิรูปการปกครองนั้นก็เข้าใจยากเหมือนกัน เพราะว่าการปกครองจะต้องมีระเบียบ และเมื่อมีระเบียบมาแล้วจะมาปฏิรูป หมายความว่าเปลี่ยนรูป ก็เป็นความรับผิดชอบที่หนัก. เท่าที่ได้ทราบว่าได้เปลี่ยนให้มีกระทรวงที่เปลี่ยนหน้าที่กันไป ท่านก็ต้องเข้าใจว่า หน้าที่ของท่านเป็นอย่างไร. ท่านบอกว่าการปฏิรูปจะทำให้งานง่ายขึ้น หมายความว่า งานแต่ละงานจะชัดเจนกว่า ทำทำว่าเป็นเช่นนี้. แต่ว่าความจริง งานของแต่ละคน หรือแต่ละกระทรวงนั้น ไม่ใช่จะทำอยู่ได้คนเดียวหรือกระทรวงเดียว เพราะว่างานทุกคนที่ทำ แม้จะไม่เป็นรัฐมนตรี ก็จะต้องสอดคล้องกับคนอื่นในสังคม. อย่างเช่น ที่ท่านได้แยกกิจการของเกษตรไปเป็นทางหนึ่ง เป็นกระทรวงที่ปฏิบัติการเกษตรโดยเฉพาะ แล้วก็อีกกระทรวงเป็นการรักษาสิ่งที่เป็นการเกษตร ทั้งสองกระทรวงนี้ก็ต้องเข้ากัน ทั้งสองกระทรวงนี้ต้องทำงานสอดคล้องกัน. จะไม่อธิบายว่าทำอะไรเพื่อให้สอดคล้อง. กระทรวงศึกษาก็มีหลายแขนง หลายพวก หลายอย่าง ไม่สามารถที่จะปฏิบัติครบถ้วน ถ้าไม่อาศัยกระทรวงอื่น ๆ.

ฉะนั้น การปฏิรูปการปกครองนั้น ก็จะต้องคิดให้ดี เพราะว่าถ้าไม่ให้อสอดคล้องกัน ก็ไม่สำเร็จ. พูดได้ว่า คำว่าไม่สำเร็จ ก็จะทำให้เกิดความเดือดร้อนกับบุคคลที่เป็นประชาชนทั้งหมด รวมทั้งท่านด้วย เพราะแต่ละคนก็มีร่างกาย มีสมอง มีฐานะ ทุกอย่างนี้แต่ละคนมี แต่ว่าถ้าแต่ละคนจะนึกว่าของตัวเองทำได้คนเดียว ก็เป็นความคิดที่ผิด. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านพยายามพิจารณาดี ๆ ว่าท่านเป็นรัฐมนตรี ท่านเป็นคณะรัฐบาล จึงต้องมีความระมัดระวังที่จะปฏิบัติให้ดี ให้สอดคล้องกัน คือปฏิรูปตัวเองให้เข้ากับเพื่อนรัฐมนตรี ให้กระทรวงที่ตัวเป็นหัวหน้า ได้ทำงานสอดคล้องกับกระทรวงอื่น ๆ และให้ผู้ที่อยู่ในกระทรวงนั้นเข้าใจในข้อนี้ด้วย. ดังนั้น จะได้ทำตามคำปฏิญาณโดยแท้จริง. ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะปฏิบัติดีปฏิบัติชอบด้วยความสำเร็จ จะเป็นบุญสำหรับประเทศชาติ ซึ่งเวลานี้ก็อยู่ในโลกที่กำลังวุ่นวาย. ถ้าเราไม่ระมัดระวัง ประเทศก็จะไปรอดได้ยาก. ฉะนั้น ความรับผิดชอบก็อยู่ที่ท่านทั้งหลายเป็นสำคัญ.

ก็ขอให้ท่านมีกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา ที่ครบถ้วน เพื่อให้ปฏิบัติงานที่สำคัญนี้โดยครบถ้วน. ก็ขอให้ท่านมีความสำเร็จทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม^(๒)
นำตุลาการศาลทหารเข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ศาลาตุลาศาลีย
วันศุกร์ ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๕

การปฏิบัติหน้าที่ของนายทหารในฐานะตุลาการของศาลทหาร เป็นอีกหน้าที่หนึ่งของนายทหารต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด จึงได้มีการเปล่งคำปฏิญาณ ซึ่งเป็นคำคล้ายคลึงกับที่ตุลาการพลเรือนในศาลพลเรือนได้ปฏิบัติ ได้กล่าว.

ในการที่ทหารได้กล่าวคำปฏิญาณนี้ ก็หมายความว่าท่านได้ฝึกเป็นทหารแล้วยังมาฝึกต่อไปเป็นตุลาการ เป็นผู้ที่จะรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย กฎหมายทั้งทหารทั้งพลเรือน จึงมีหน้าที่ที่สำคัญมาก. และขอเตือนอยู่ว่า คำว่าอคติที่ท่านพูดถึงว่าจะไม่มีอคติ หมายความว่า จะไม่ไปในที่ที่ไม่สมควรที่จะไป. ในที่นี้ การไปมิใช่ไปด้วยกาย แต่ไปด้วยใจ. หมายถึงว่า ถ้าทำอะไร แม้ไม่ใช้ในฐานะตุลาการ แต่ในฐานะบุคคล จะต้องทำอะไรที่ตรงไปตรงมา ทำสิ่งที่ยุติธรรมทุกเมื่อ จึงจะถือว่าเป็นตุลาการทหารที่สมบูรณ์. ถ้าทำอย่างนั้นได้ ก็จะเป็นบุญของประชาชน บุญของประเทศชาติ และบุญของทหารด้วย ที่คนจะนับถือว่าทหารเป็นชายชาติทหารที่สมบูรณ์ มีความเข้มแข็ง กล้าหาญ และมีความยุติธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้ใหญ่ในประเทศ. จึงขอให้จำคำปฏิญาณนี้ไว้อย่างดี และถ้าทำทุกเมื่อ ทั้งในหน้าที่ตุลาการ ทั้งในหน้าที่ทหาร และอย่างอื่นทุกอย่าง ทำอย่างเคร่งครัด อย่างซื่อสัตย์สุจริต ก็จะเป็นผู้ที่ได้ช่วยให้ประเทศชาติมีความสงบ ซึ่งก็เป็นหน้าที่ของทหารที่จะรักษาความสงบ ไม่ใช่เป็นการสู้รบตบมือเท่านั้น จะต้องรักษาความสงบของประเทศชาติ และประชาชนทั้งหมดก็จะมีจิตใจ ที่มีผู้ที่ฟังได้ ผู้ที่เป็นที่ฟังในทุกเมื่อ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พลเอก ธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา

พระราชพิธีทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ขอให้ท่านได้สามารถปฏิบัติหน้าที่เต็มที่ ด้วยความกล้าหาญ ด้วยความฉลาด
ด้วยปัญญา และด้วยความแข็งแรงทั้งกาย ทั้งใจ. ขอให้ท่านได้มีความสำเร็จในหน้าที่
และมีความสุขในงานที่ท่านทำ. ขอจงประสบความสำเร็จทุกประการ.

๓๒๓
สถาบันพระปกเกล้า

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันอังคารที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๖

ข้าราชการไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด ระดับไหน มีหน้าที่อย่างไร ล้วนแต่มีส่วนสำคัญอยู่ในงานของแผ่นดินทั้งสิ้น. ทุกคนทุกฝ่ายจึงไม่ควรจะถือตัวแบ่งแยกกัน หากต้องยกย่องนับถือให้เกียรติกัน สมัครสมานร่วมมือร่วมความคิดกัน ให้การปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดินดำเนินไปอย่างมีเอกภาพ และได้ผลที่พึงประสงค์สมบูรณ์พร้อมทุกส่วน.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำศาลเฝ้าฯ
เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ท้องพระโรงศาลาเวียง วังไกลกังวล
วันพุธที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ท่านได้เปล่งคำปฏิญาณด้วยความเข้มแข็ง ก็เข้าใจว่าท่านตั้งใจที่จะทำตามคำพูด
ที่เปล่งออกมานี้. ที่มีความสำคัญที่สุดสำหรับข้าพเจ้าคือ ท่านได้บอกว่าจะปฏิบัติ
ในพระปรมาภิไธย. หมายความว่า ข้าพเจ้าถ้าได้เห็นท่านทั้งหลายปฏิบัติดีชอบจริง ๆ
ก็สบายใจ แต่ว่าถ้าสงสัยว่าท่านจะทำอะไรที่ไม่ถูกต้อง ข้าพเจ้าเดือดร้อน. ที่เดือดร้อน
เพราะว่าเมื่อปฏิบัติอะไรในพระปรมาภิไธย พุดง่าย ๆ ในนามของพระเจ้าอยู่หัว ถ้าทำ
อะไรที่มีดีมีชอบ พระเจ้าอยู่หัวก็เป็นคนที่ทำมีดีมีชอบ. ฉะนั้น จะต้องขอกำชับ
อย่างหนักแน่นว่าให้ทำตามคำปฏิญาณ เพราะจะทำให้ข้าพเจ้าเองในส่วนตัวและ
ในหน้าที่ เดือดร้อน. แล้วก็ถ้าข้าพเจ้าเดือดร้อน ก็คงทำให้คนเดือดร้อนเหมือนกัน
ก็ทำให้ประชาชนไม่ได้รับความยุติธรรม. ฉะนั้น ท่านจะต้องพยายามที่จะปฏิบัติตาม
คำปฏิญาณนี้อย่างเคร่งครัด มิใช่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเท่านั้นเอง แต่ด้วยความรู้
ที่ท่านได้ชวนชวามา จนกระทั่งได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษา. ผู้พิพากษานั้นมี
อำนาจที่จะตัดสินอะไร ก็นับว่าเป็นคนที่สำคัญสำหรับประชาชน ทั้งคนที่รับบริการ
ของท่าน.

อย่างหนึ่งก็คือ ถ้ามีคดีอะไรก็ต้องมีคนที่ถูก คนที่ผิด. ท่านก็ต้องเห็นว่า
ใครถูกใครผิดและตัดสินพิพากษาอย่างถูกต้อง. การพิพากษาอย่างถูกต้องนั้นจะต้อง
มีความรู้ มีความรู้ในกฎหมาย ในบทกฎหมายต่าง ๆ และมีความสามารถ มีความ
ยุติธรรมในใจ. ฉะนั้น เมื่อท่านจะปฏิบัติหน้าที่ของท่านก็ต้องพิจารณาทุกครั้งว่า

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายอรรถนิติ ดิษฐอำนาจ

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ทำถูกหรือไม่ถูก. ถ้าทำถูกท่านก็จะได้ชื่อว่าได้ทำงานเพื่อให้งานสำเร็จโดยดี และหมายถึงว่าจะมีความยุติธรรมในบ้านเมือง. บ้านเมืองนี้ต้องมีความยุติธรรมเพราะว่า ถ้าไม่มีความยุติธรรม ก็จะต้องมีความเดือดร้อน จะต้องมีความไม่สงบ. มีหลายประเทศที่คนปฏิบัติตนไม่ได้อยู่ในความยุติธรรม ก็ทำให้บ้านเมืองเหล่านั้นล่มจมไปได้. ประเทศไทยนี้ได้มีชื่อมีแป มีความยุติธรรม. ยุติธรรมนี้ก็หมายความว่า ธรรมะ คือสิ่งที่ถูกต้อง และยุติก็ยุติ ก็หมายความว่า คุณได้ทำอะไรเป็นธรรม อะไรไม่เป็นธรรม ถ้าเห็นได้อะไรเป็นธรรมและปฏิบัติตามนั้น ก็ทำให้ประเทศนั้นมี ความสงบ.

ที่ท่านได้กล่าวปฎิญาณก็คือ สรุปลงในคำเดียวคือท่านจะปฏิบัติเพื่อความยุติธรรม ยุติธรรมทุกด้าน. แล้วก็นอกจากในการปฏิบัติ พิพาทษา ในการปฏิบัติงาน หรือ ไม่ใช่งาน คือปฏิบัติตนทุกวันทุกคืน ถ้าคนเห็นว่าผู้พิพาทษาจะอยู่ที่ไหนก็ตาม เป็นคน ที่ยุติธรรม เป็นคนที่มีความฉลาด นี่แหละเป็นหน้าที่ที่ท่านได้ทำดีแล้ว. ไม่ใช่จะรู้ กฎหมายเท่านั้นเอง แต่รู้ปฏิบัติตนให้ดี รู้ปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือของคนทั่วไปทุกคน ทั้งคนที่มีอาชีพต่าง ๆ ให้เขาารู้สึกว่าเขาปฏิบัติงาน เขาจะมีชีวิตที่ปลอดภัย มีชีวิตที่ เจริญได้ ฉะนั้น อยู่ที่ท่านที่จะทำให้บ้านเมืองมีความสงบสุขได้ด้วยตนเองด้วย ไม่ใช่ ด้วยการปฏิบัติงาน แต่ปฏิบัติวางตัวให้ดี เป็นที่น่าเชื่อถือ และถ้าเป็นที่น่าเชื่อถือแล้ว คนที่ไม่มีความรู้เท่า คนที่ไม่มีความยุติธรรมเท่า ก็จะเกิดมียุติธรรมในตัว. ถ้า แต่ละคน ๆ นี้ ซาติบ้านเมืองมีความยุติธรรม มีความดีในตัว บ้านเมืองย่อมจะอยู่ดี และบ้านเมืองจะมีความสงบ บ้านเมืองจะมีความเจริญ ฉะนั้น ท่านทั้งหลายมีหน้าที่ที่ สำคัญที่สุดในการปฏิบัติงาน.

แต่ก่อนนี้ท่านไม่ได้ปฎิญาณก็อาจจะไม่ต้องเคร่งครัดเท่าไร แต่ว่าเดี๋ยวนี้ได้ ปฎิญาณแล้ว ไม่มีเหตุผลที่จะไม่ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ไม่มีเหตุผลที่จะไม่ช่วยให้ บ้านเมืองมีความสงบสุข. ท่านก็ ก็นับว่าจำนวนไม่น้อย ร้อยกว่า แต่ว่าเปรียบเทียบกับคนหลายล้านคนก็ยังไม่มากนัก แต่ถ้ามีความยุติธรรม ความเข้มแข็ง ท่านสู้ได้ ท่านทำได้. ฉะนั้น ที่ฟังท่านเปล่งวาจาตั้งอย่างเข้มแข็งตะก็ ก็ทำให้มีความรู้สึก สบายใจขึ้น และถ้ารักษาความเข้มแข็งนี้ต่อไป ก็เชื่อว่าประเทศชาติจะแข็งแรงต่อไป ด้วย. ผู้ที่ได้ปฏิบัติมาจนถึงวันนี้ ก็จะได้มีผู้ที่มาช่วยเพิ่มเติม เพิ่มกำลังของความ

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาทานและพระราชดำริสัจธรรมเพื่อการปกครอง

ยุติธรรมในประเทศชาติ. ท่านจะต้องได้ไปปฏิบัติงาน ไม่ใช่ในเมืองเท่านั้นเอง แต่ว่า
ในชนบท ทุกจังหวัด ทุกแห่งทุกหน ท่านต้องเป็นผู้เชิดชูความยุติธรรมและความดี.

ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านมีกำลังกายกำลังใจที่เข้มแข็ง กำลังความสุจริตที่หนักแน่น
เพื่อที่จะให้ทำงานอันสำคัญ เป็นตัวอย่าง เป็นหลักของประเทศชาติ เป็นหลักชัยของ
ประเทศชาติ. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านมีกำลังใจกำลังกายแข็งแรง อย่าให้ประสพไข้
เจ็บไข้ใด ๆ ให้รักษาตัวให้เข้มแข็งแข็งแรง และรักษาที่สำคัญที่สุด รักษาจิตใจให้
เข้มแข็ง ให้ซื่อสัตย์ให้สุจริตตลอดต่อไป จะทำให้ประเทศชาติมีความเข้มแข็งแข็งแรงด้วย
รวมทั้งแต่ละท่านจะมีความแข็งแรงด้วย จะมีความเจริญและเป็นเกียรติ. ฉะนั้น ขอให้
ได้ประสพแต่ความเจริญรุ่งเรืองในงานการและในส่วนตัว ให้ได้สามารถที่จะได้ชื่อว่าเป็น
ผู้ที่มีความยุติธรรม.

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะองคมนตรี
ในโอกาสที่เสด็จฯ ไปทรงเปิดทำเนียบองคมนตรี
ณ พระราชอุทยานสราญรมย์
วันอังคารที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๗

องคมนตรีเป็นที่ปรึกษาของพระมหากษัตริย์ จึงมีหน้าที่ที่จะให้คำปรึกษา และก็เป็นสิ่งที่คนเขาสงสัยว่าองคมนตรีมีอำนาจมีหน้าที่อะไร ก็สรุปว่าเป็นผู้ที่ให้คำปรึกษาในทุกด้านทุกอย่าง พระมหากษัตริย์จะรับทราบ จะรับรู้หรือไม่ก็อย่าน้อยใจ เพราะว่าพระมหากษัตริย์จะต้องเป็นผู้ที่ตัดสินใจในเรื่องราวต่าง ๆ แต่ว่าคำปรึกษาของท่านองคมนตรีก็มีประโยชน์มาก เพราะว่าท่านเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มากในด้านต่าง ๆ จึงขอให้ท่านได้คิดดี ๆ แล้วก็ช่วยกัน แต่อองคมนตรีก็ไม่ได้เป็นที่ปรึกษาของคนอื่น เป็นที่ปรึกษาของฝ่ายพระมหากษัตริย์เท่านั้นเอง. ไม่ใช่ว่าจะต้องไปแนะนำคนอื่น ถ้าแนะนำคนอื่น เป็นการแนะนำเป็นส่วนตัว ไม่ใช่ในฐานะองคมนตรี แต่ว่าเป็นในฐานะผู้ที่ได้ปฏิบัติงานมาแล้วจึงได้รับเลือกเป็นองคมนตรี คือหมายความว่า เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงดี มีความรู้ดี คนยอมอยากฟังคำวินิจฉัยของท่าน ฉะนั้นการวินิจฉัยใด ๆ ทั้งในคณะองคมนตรี ทั้งกับคนอื่น มีความสำคัญมาก เพราะว่าคนเขาเชื่อว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ และเป็นผู้ที่พิจารณาถ้อยแถลงตรงไปตรงมาและอย่างซื่อสัตย์สุจริต ฉะนั้นก็หน้าที่ของท่านก็คือทำตัวให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ผู้มีความสามารถในวิชาการทั้งหมด ในชีวิตราชการและในชีวิตธรรมดา ฉะนั้นขอให้ท่านระมัดระวังในคำพูด ในคำวินิจฉัย ในความเห็นที่ให้ในที่ประชุมองคมนตรี และที่ข้างนอกด้วย หมายความว่า กับคนทั่ว ๆ ไป ข้าราชการ และประชาชนที่รอฟังความเห็นของท่าน แต่ที่พูดไม่ใช่ความเห็นขององคมนตรี เป็นความเห็นของผู้ที่มีความรู้ แต่ในที่สุดก็ต้องสรุปว่าท่านทุกท่านมีความรับผิดชอบในตัวเองและในราชการชั้นสูงที่สุด ให้คนมีความไว้วางใจได้

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำริสดำขการเมืองการปกครอง

ให้คนมีความอุ่นใจว่ามีคนในประเทศที่มีความสามารถและมีความรู้ ฉะนั้นก็ขอให้ท่าน
ระมัดระวังในความคิด ในวาจา และการกระทำทุกอย่างให้เป็นตัวอย่าง และเป็น
ประโยชน์กับส่วนรวม เดียวนี้ท่านมีที่ประชุมที่สวองามและสะดวกท่านก็ควรจะปฏิบัติ
งานได้ดีที่สุด ก็ขอขอบใจที่ท่านได้ปฏิบัติงานมา ก็เป็นเวลาช้านาน เป็นประโยชน์แก่
ราชการ และขอให้ท่านสามารถที่จะปฏิบัติต่อไป ขอให้ทุกคนมีอนามัยแข็งแรง จิตใจ
เข้มแข็งเพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยเรียบร้อย และขอขอบใจท่านทุกท่านที่ได้ปฏิบัติงาน
เช่นนี้.

พระราชดำรัส^(๑)
ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำรัฐมนตรีใหม่
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
วันพุธที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗

รัฐมนตรีได้เปล่งคำปฏิญาณ ฉะนั้น ส่วนใหญ่ท่านก็ทราบแปลว่าอะไร เพราะว่าได้เป็นรัฐมนตรีมาแล้ว เป็นต่อไป คนละครกระทรวงนี้ไม่สำคัญ ท่านเป็นรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี ก็ทำหน้าที่อย่างเดียวกันไม่ได้เปลี่ยนแปลง และแม้จะเปลี่ยนกระทรวง ไม่ได้เปลี่ยนหน้าที่ เพราะว่าต้องทำเพื่อส่วนรวมให้เรียบร้อย. ถ้าทำเรียบร้อยแล้วท่านก็ได้ทำตามคำปฏิญาณ. ถ้าไม่ทำตามคำปฏิญาณก็น่าเสียใจ. ถ้าได้เป็นรัฐมนตรีแล้วก็ต้องถือโอกาสทำงานเพื่อส่วนรวม ให้ส่วนรวมมีความเจริญก้าวหน้า มีความปลอดภัยได้.

ก็ขอให้ทุกคนได้ปฏิบัติด้วยความตั้งใจ และด้วยความซื่อสัตย์สุจริต. ก็ขอให้ทุกคนรักษานาม譽ให้แข็งแรง เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานที่สำคัญ ที่ได้รับมอบหมาย. ก็ขอให้มีความมานะเข้มแข็งแข็งแรงตลอด ไม่มีเจ็บไข้. ทุกสิ่งทุกอย่างให้มีความสำเร็จเรียบร้อย. ขอให้มีความสุขความเจริญในหน้าที่และในส่วนตัว.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

พระบรมราชาโองาาท
พระราชทานแกั้ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันพฤหัสบดีที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗

ผู้ปฏิบัติราชการ จำเป็นต้องรู้วิทยาการ รั้งาน และรู้ดีรู้ชั่วอย่างกระจ่างชัด จึงจะสามารถปฏิบัติบริหารงานในความรับผิดชอบให้ถูกต้องตามเป้าหมาย และสัมฤทธิ์ผลที่เป็นประโยชน์เป็นความเจริญที่แท้จริงและยั่งยืน ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม.

พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำศาล
สำนักงานศาลยุติธรรมเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ท้องพระโรงศาลาเรีง วังไกลกังวล
วันพฤหัสบดีที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๗

การที่ผู้พิพากษาที่จะเข้ารับหน้าที่ใหม่ ได้กล่าวคำปฏิญาณนี้ ความสำคัญอยู่
จุดเดียว อยู่ที่จะปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ปราศจากอคติ คำอื่น ๆ ก็เป็นคำ
ประกอบเท่านั้นเอง. แต่ถ้าไม่ทำตามจุดสำคัญนี้ ท่านจะเป็นผู้พิพากษาไม่ได้ เพราะว่า
ผู้พิพากษานั้นต้องรักษาความยุติธรรม. ถ้าไม่รักษาความยุติธรรมประชาชนและ
ประเทศจะแย่ จะล่มจม เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องมีรากฐานอยู่ที่ความยุติธรรม.

ความยุติธรรมนั้นหมายความว่าทำอะไรที่ตรงไปตรงมา ทำอะไรที่ถูกต้องตาม
กฎหมายที่ได้ตั้งเอาไว้ กฎหมายก็คือ กฎเกณฑ์ที่คนเราจะมีชีวิตอยู่ได้. โดยเฉพาะ
กฎหมายบ้านเมือง ถ้ากฎหมายบ้านเมืองไม่ได้มีและไม่ได้รักษา ประเทศชาติอยู่ไม่ได้
เพราะว่าอย่างที่เขาเรียกว่าไม่มีชื่อมีแป. ถ้าหมู่คณะหรือประเทศชาติไม่มีชื่อมีแปนั้น
ก็หมายความว่าไม่มีรากฐาน ไม่มีระเบียบร้อยของหมู่คณะ. ถ้าไม่มีระเบียบร้อย
ของหมู่คณะ คนต้องตาย ตายจริง ๆ คือไม่มีกฎหมายอะไรเลย. ฉะนั้น ท่านที่ได้
ตัดสินใจเป็นผู้พิพากษา และได้เพียรพยายาม ได้เรียนตั้งแต่เบื้องต้นจนกระทั่ง
เบื้องปลายของการเรียนเป็นนักกฎหมายและผู้พิพากษา ถ้าท่านไม่ทำตาม
คำปฏิญาณแล้วก็ไม่ดีประโยชน์. แต่ถ้าทำตามคำปฏิญาณจะมีประโยชน์อย่างมหาศาล
แล้วทุกคนที่ได้เห็นจะชื่นชมและจะยินดีว่ามีคนที่รักษาความเรียบร้อยของบ้านเมือง.
ในบ้านเมืองมีเจ้าหน้าที่หลายฝ่ายที่จะรักษาความเรียบร้อย แต่ถ้าไม่มีผู้พิพากษา หรือ
ผู้พิพากษามีแต่ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของผู้พิพากษา จะทำให้ความอยู่เย็นเป็นสุขไม่มี.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายอรรถนิติ ดิษฐอำนาจ

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาธิบายและพระราชดำริสดำขการเพื่อการปกครอง

ฉะนั้น ท่านได้กล่าวตักเตือนก็เป็นที่น่าชื่นชมว่ากล่าวอย่างหนักแน่นแข็งแรง หมายความว่าท่านปฏิญาณ คือพูดกับตัวเองว่าจะทำดี. ถ้าทำดีตามที่ท่านเปล่งคำ ปฏิญาณนี้ทุกคนก็สบายใจ ประชาชนทั้งหลายที่ทราบว่ามีผู้พิพากษาที่เข้มแข็งจะ สบายใจว่ามีความเรียบร้อยในประเทศ. ฉะนั้น ท่านต้องรักษาคำปฏิญาณ. จะไม่ อธิบายเรื่องคำปฏิญาณที่ท่านเองเปล่ง เพราะท่านต้องรู้ว่าแปลว่าอะไร. ฉะนั้น ก็ต้อง ขอบใจที่ท่านตั้งอกตั้งใจที่ได้เรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติ ที่จะปฏิบัติต่อไป ที่จะตั้งใจปฏิบัติ อย่างเข้มแข็งจริง ๆ และขอบใจในนามของผู้ที่รับประโยชน์จากความเข้มแข็งของ ผู้พิพากษา. คือผู้พิพากษานี้เคยบอกว่าไม่ใช่จะมีหน้าที่นั่งในศาลเท่านั้นเอง ผู้พิพากษาจะต้องทำหน้าที่ทุกอย่าง และรักษาความเรียบร้อยของหมู่คณะและของ ประเทศชาติ. ส่วนมากท่านก็ต้องไปอยู่ตามที่ต่าง ๆ ในประเทศ. ทุกคนที่ได้เห็น ตอนแรกก็ไม่รู้จัก แต่ต้องให้คนเขารู้จักว่าผู้พิพากษานั้นเป็นคนที่ไม่ได้ ฟังได้. ไม่ใช่ ฟังในทางว่ารู้จักกฎหมาย แต่ฟังได้ เป็นคนที่มีความดี คนที่ไม่ได้ ฟังได้ มีคนที่ฟังใน ทุกทาง.

ฉะนั้น ก็ขอให้ได้ไปปฏิบัติหน้าที่ ทั้งในด้านที่เป็นผู้พิพากษาโดยตรง แต่ว่า จะต้องให้ประชาชนฟังได้ เพราะเขาเห็นว่ามีความรู้ มีความสามารถ มีความมุ่งมั่นที่จะ ปฏิบัติงาน. ไม่ใช่ง่าย แต่ก็ขอให้ท่านได้สามารถปฏิบัติ จะเป็นบุญของประเทศชาติ ของประชาชน แล้วขอให้ทุกคนมีความสามารถที่จะรักษาความตั้งใจ และเป็นที่พักของ ทุกคนที่อยู่ในประเทศ เพื่อที่จะให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุขมีความเรียบร้อย มีความสงบ. ก็ขอให้ทุกท่านสามารถปฏิบัติงานตามที่ได้ตั้งใจจะทำ ซึ่งไม่ใช่ง่าย แต่ว่าท่านทำได้. ก็ขอ ให้ท่านประสบความสำเร็จ และความเรียบร้อย. จะมีความสุขมาก ๆ ถ้าทำสำเร็จตาม หน้าที่ ท่านจะมีความสุขตลอดชีวิต และคนก็จะนับถือ เป็นคนที่ไว้ใจได้ ก็ขอให้ท่านมี ความสุขในการทำงานที่ทำ และเป็นผู้ที่ประสาทความยุติธรรมทั่วไปทุกคน. ก็ขอให้ท่าน รักษาร่างกายแข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง จึงจะได้ความสุขดี. ก็ขอให้มีความสำเร็จ ทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม^(๒) นำตุลาการศาลทหาร
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ท้องพระโรงศาลาเริง วังไกลกังวล
วันศุกร์ที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๗

ตามที่ท่านทั้งหลายผู้เป็นตุลาการศาลทหารได้เปล่งคำปฏิญาณนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับข้าพเจ้า เพราะว่าท่านได้บอกว่าท่านจะปฏิบัติในนามของพระมหากษัตริย์ ซึ่งถ้าปฏิบัติไม่ดีข้าพเจ้าเสียหาย. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านปฏิบัติโดยซื่อสัตย์สุจริตและด้วยความเข้มแข็งตามที่ท่านปฏิญาณ. แม้จะไม่ได้เดือดร้อนเป็นส่วนตัว ท่านก็ควรจะได้เดือดร้อนในส่วนตัวของท่าน ถ้าท่านทำหน้าที่บกพร่อง. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทำหน้าที่อย่างดีมีความซื่อสัตย์และมีความรู้ เพื่อที่จะให้มีความยุติธรรมในแผ่นดิน.

ศาลทหารนั้นก็เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการทหาร ผู้ที่ปฏิบัติเพื่อความเรียบร้อยของประเทศ. คนอาจจะคิดว่าทำไมทหารต้องเกี่ยวข้องกับศาล เกี่ยวข้องกับความยุติธรรม. เป็นของธรรมดาที่ทหารจะต้องมีความยุติธรรม. ทุกคนหวังพึ่งทหารเพื่อให้ประเทศชาติอยู่เย็นเป็นสุข. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ทั้งในด้านการทหาร รักษาความสงบของประเทศรักษาความปลอดภัยของประเทศ และรักษาความยุติธรรมในประเทศ. ถ้าท่านทำได้ดังที่ท่านเปล่งวาจา ท่านก็ได้ทำหน้าที่ทุกอย่างที่พึงประสงค์. เพื่อได้ทำหน้าที่นั้นก็ขอให้ท่านมีความสามารถ. ท่านได้เรียนรู้ ท่านได้ฝึกหัดในด้านต่าง ๆ รอบทุกอย่าง. ท่านรอบรู้ทุกอย่าง. ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติงานนั้นได้. เพื่อความสามารถนั้น ท่านได้เรียนรู้ ท่านได้ฝึก. ขอให้รักษาความรู้ ขอให้รักษาความสามารถตลอดไป จึงจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม. ก็จึงขอให้ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามารถนี้ตลอดต่อไป.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พลเอก เขษรฐา ฐานะจาโร

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาทานและพระราชดำริสัจธรรมเพื่อการปกครอง

ก็ขอให้ท่านได้มีกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญาสมบูรณ์ เพื่อที่จะได้ถือว่าเป็น
ทหารแห่งชาติ และเป็นผู้ที่รักษาความปลอดภัยและความยุติธรรมในประเทศ. ขอให้
ท่านมีความสำเร็จในกิจการทุกประการ ในหน้าที่ของท่าน และขอให้ได้รับความ
แข็งแรง สุขภาพที่ดี ความแข็งแรงคือปัญญาที่ดี และความสุจริตที่ดี อันเป็นเรื่องสำคัญ
ที่สุด. ก็ขอให้ท่านได้ประสบความสำเร็จในกิจการของท่าน. ท่านจะมีความสุข คือมี
ความสุขที่ได้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อรักษาความสงบของประเทศชาติ. ขอให้มีความสำเร็จ
ทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำศาล
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ท้องพระโรงศาลาเรือง วังไกลกังวล
วันจันทร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

ก่อนเข้ารับหน้าที่ปฏิบัติงานของผู้พิพากษา ก็เป็นประเพณีที่จะต้องมีการ
ปฏิญาณ. คำปฏิญาณนี้ก็หมายความว่า เป็นคำ เป็นการเปล่งวาจาในความตั้งใจที่จะ
ปฏิบัติงาน ถ้าไม่ได้เปล่งวาจาเช่นนี้ท่านก็ต้องปฏิบัติงานด้วยความเคร่งครัดอยู่แล้ว
แต่ถ้าเปล่งออกมา ทำให้ทุกคนได้ยินเจตนาของทุกท่านที่จะทำงานด้วยความซื่อสัตย์
สุจริต ด้วยความสามารถ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในประเทศทั้งหมด. ฉะนั้น
การเปล่งวาจานี้ก็มีความสำคัญ.

เปล่งวาจานี้ก็บอกว่าจะมีความสามารถปฏิบัติงานโดยเคร่งครัดในพระปรมา
ภิไธย. หมายความว่า จะต้องทำตามเจตนาของพระมหากษัตริย์ ซึ่งมีหน้าที่ที่จะทำให้
ประชาชนทั้งหมดในประเทศได้มีความยุติธรรมคุ้มครองหัว. ฉะนั้น ท่านก็ได้ตั้งหน้าที่
ที่สำคัญ. ผู้พิพากษาทั้งหลายรวมทั้งประธานศาลฎีกาท่านเป็นผู้ที่ทำตาม. ผู้พิพากษา
ทั้งหลายที่ได้ผ่านการฝึกอบรมและมีความตั้งใจที่จะทำหน้าที่ ทุกคนมีความตั้งใจที่จะ
ทำให้มีความยุติธรรมในประเทศ. ฉะนั้น ที่ท่านกล่าวปฏิญาณนี้ก็ไม่ใช่สิ่งเล็กๆ
น้อย ๆ ที่ท่านตั้งใจนั้นเป็นสิ่งที่น่ายกย่อง เพราะว่าเป็นงานที่สำคัญ ที่หนัก. ไม่ใช่
เฉพาะจะเข้าไปอยู่ในศาล แต่นอกศาลก็มีความสำคัญ เพราะว่าทุกคนทราบว่า
คนนี้เป็นผู้พิพากษา. ผู้พิพากษามีความหมายว่าผู้ที่มีความยุติธรรม. ยุติธรรมนั้นสำคัญ
สำหรับทุกคน จะเป็นคนที่ทำหน้าที่อะไรก็ตาม มีความสำคัญ เพราะว่าในชีวิตจะต้อง
ประกอบด้วยความยุติธรรม. ถ้าทุกคนรักษาความยุติธรรม บ้านเมืองก็เจริญ บ้านเมือง

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายศุภชัย ภู่งาม

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ก็สงบสุข. ฉะนั้น ท่านแบกภาระของความสงบสุขของประเทศชาติอยู่ เป็นภาระที่หนัก และเป็นภาระที่สำคัญ. ฉะนั้น ถ้าท่านทำตามคำปฏิญาณ ท่านไปทบทวน ท่านเปล่งคำปฏิญาณ. คำปฏิญาณของท่านเป็นอย่างไร มีความสำคัญมาก เพราะว่าถ้าท่านรู้ว่าทำอะไร งานของท่านก็จะสำเร็จ งานของท่านก็จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วทุกคนในประเทศ.

ที่บอกว่าไม่ใช่เฉพาะในโรงเรียน แต่ว่าการวางตัวของแต่ละท่านเป็นการวางตัวเป็นตัวอย่างแก่คนทุกคนทุกชั้นในประเทศ. ถ้าเขาดู เขารู้ ประชาชนรู้ว่าคนนี้เป็นผู้พิพากษา เขาก็รู้แล้วก็เขาก็นับถือ. ถ้าท่านทำตัววางตัวดี ก็เป็นตัวอย่งที่ดี แล้วก็ทำให้คนทุกคนในประเทศมีกำลังใจและมีตัวอย่างที่จะทำตาม. ฉะนั้น ท่านมีหน้าที่ที่สำคัญมาก ในหน้าที่ผู้พิพากษาและนอกหน้าที่เป็นที่พึ่งของทุกคน พอทำอะไรก็มีความสบายใจ ว่ามีคนที่จะเรียกว่ากล้าหาญ ที่จะปฏิบัติงานด้วยความซื่อตรง ความซื่อตรงนี้ไม่ใช่ง่าย เป็นงานที่ต้องมีความกล้าหาญ เพราะว่าถ้าไม่มีความกล้าหาญ คำความยุติธรรมหรือพยุງความยุติธรรมไม่ได้. ทุกคนอยากจะมีความยุติธรรม แต่ว่าคนทั่ว ๆ ไปอาจจะไม่มีกำลังใจกำลังใจที่จะพยุງความยุติธรรม ท่านก็ต้องเป็นผู้ที่พยุງความยุติธรรมให้เป็นอย่าง. ฉะนั้น ไม่ใช่ง่าย. ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะพยุງความยุติธรรมเพื่อเป็นตัวอย่งแก่คนทั่วไปทุกคน. ให้เขารู้ว่าผู้ที่พึ่งได้ มีคนที่ไว้ใจได้. ฉะนั้น ก็ขอขอบใจที่ท่านได้เปล่งวาจาด้วยความเข้มแข็ง แสดงให้เห็นว่าท่านเตรียมตัวเรียบร้อยแล้วที่จะปฏิบัติหน้าที่. ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่นี้ด้วยความสำเร็จเป็นประโยชน์ต่อทุกคน เพื่อที่จะพยุງความยุติธรรม พยุງความเรียบร้อยของประเทศ. ท่านจะเป็นผู้ที่สำคัญ ท่านจะเป็นผู้ที่กล้าหาญ และท่านจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ที่ทำให้ประเทศชาติอยู่เย็นเป็นสุขได้.

ก็ขอให้ท่านมีกำลังใจทั้งใจเข้มแข็ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่นี้ด้วยความเรียบร้อยเพื่อความอยู่ดีกินดี อยู่เย็นเป็นสุขของประเทศ. ขอให้ทุก ๆ ท่านรักษาร่างกายจิตใจให้เข้มแข็ง เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่สำคัญนี้ได้ตลอด. ขอให้ท่านรักษาร่างกายจิตใจให้เข้มแข็งจริง ๆ ท่านจะได้ชื่อว่าได้ทำประโยชน์ต่อส่วนรวม. แล้วขอให้ท่านประสบความสำเร็จในงานการ. ขอให้ท่านสามารถรักษาความยุติธรรมความดีงาม ท่านเองก็จะมีความสุข ก็ขอให้ทุกท่านมีความสำเร็จ ความสุขต่อไป ด้วยการทำงานที่เข้มแข็ง.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันศุกร์ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๘

บัดนี้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสร็จสิ้นลง และมีการเรียกประชุมรัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา เพื่อให้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติตั้งแต่วาระนี้เป็นต้นไป.

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคราวนี้ ประชาชนต่างตระหนักถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เพื่อให้การปกครองประเทศดำเนินเป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย. ต่อแต่นี้ไป จึงเป็นภาระและความรับผิดชอบโดยตรงของท่านทั้งหลาย ที่จะต้องร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่โดยเต็มกำลังความสามารถ ให้งานของแผ่นดินดำเนินก้าวหน้าไปโดยถูกต้อง เทียบตรง และบังเกิดผลที่พึงประสงค์ทุกด้าน. ดังนั้น เรื่องราวและปัญหาใด ๆ ที่เข้ามาสู่สภาแห่งนี้ จึงควรจะได้พิจารณา ปரிชยา ตกลงกัน ด้วยเหตุด้วยผล ด้วยความสามัคคีปรองดอง และด้วยความสุจริตบริสุทธิ์ใจ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุด.

ขออวยพรให้การดำเนินงานของรัฐสภาเป็นไปโดยเรียบร้อย ปราศจากอุปสรรค ทั้งปวง บรรลุผลสำเร็จอันดีงามตามวัตถุประสงค์ทุกอย่าง ทั้งขอให้ทุกคนที่มาประชุมร่วมกันอยู่ ณ ที่นี้ มีความสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อไป.

พระบรมราชาโองาา
พระราชทานแกั้ราชพัลเรื้อน เนื่องในวันข้าราชการพัลเรื้อน
วันศักร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๘

ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จะต้องรู้ตระหนักแนในการสละ
อันได้แกการสละสำคัญสองประการ คือสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ที่ยิ่งใหญ่
และเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัวประการหนึ่ง กับสละความคิดจิตใจที่ต่ำทรามต่าง ๆ
อีกประการหนึ่ง จึงจะเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของคนทั้งปวง และสามารถดำรง
ตำแหน่งหน้าที่อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีและมีความเจริญมั่นคงตลอดไป.

วังไกลกังวล

วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘

๓๓๕
สถาบันพระปกเกล้า

พระราชดำรัส^(๑)
ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำศาล
สำนักงานศาลยุติธรรม เข้าเฝ้า ฯ
เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ท้องพระโรงศาลาเรไร วังไกลกังวล
วันศุกร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

การที่ผู้พิพากษาที่จะเข้ารับหน้าที่เป็นครั้งแรก ต้องประกาศคำปฏิญาณนี้เป็นสิ่งสำคัญ และท่านก็ได้ประกาศด้วยความเข้มแข็งหนักแน่น ก็หมายความว่าประเทศมีหวังได้คนที่ทำงานอย่างเข้มแข็งจริง ๆ. ความเข้มแข็งนี้สำคัญมาก เพราะที่บ้านเมืองโดยเฉพาะเวลานี้อยู่ในสภาพที่จะเรียกได้ว่าอ่อนแอ เพราะที่ไม่เข้มแข็ง. ถ้าคนในชาติเข้มแข็งก็ไม่มีปัญหา เพราะประเทศไทยเป็นประเทศที่มีประวัตินาน และได้ปฏิบัติงานมาด้วยดี ด้วยความเรียบร้อยมาเป็นเวลาช้านาน. เมื่อท่านปฏิญาณตนว่าจะรักษาความเข้มแข็งนี้ต่อไป ก็เชื่อได้ว่าประเทศจะรุ่งเรืองต่อไป.

การที่ได้บอกว่าจะรักษาความดีอย่างที่ว่านี้ เป็นประกันว่าประชาชนจะอยู่เย็นเป็นสุขที่มีผู้พิพากษา เพราะว่าจะต้องให้คดีต่าง ๆ ผ่านพ้นไปด้วยดี. ในหมู่ชนก็จะต้องมีการไม่ปรองดองอยู่บ้าง แต่ถ้าทุกคนตั้งอกตั้งใจที่จะพยายามรักษาความปรองดองนั้น ก็เชื่อว่าส่วนรวมจะอยู่ได้. ส่วนสำคัญของการปรองดอง ส่วนสำคัญของความเป็นอยู่ที่ดีก็อยู่ที่การยุติธรรม. การยุติธรรมนี้คือการปฏิบัติอะไรที่ถูกต้องตามธรรมะ. คือยุติธรรมถ้าฟังดูก็ยุติในธรรม ยุติในความดีความชอบ. ท่านก็รักษาความยุติธรรม ท่านต้องรักษาความดีความชอบ โดยเฉพาะผู้พิพากษาที่เป็นผู้มีความยุติธรรมสูงสุด จะต้องรักษาความยุติธรรมนี้. รักษาความยุติธรรมนี้ด้วยอะไรก็ด้วยความดี ความถูกต้อง. เวลามีผู้ขึ้นมาในโรงศาลหรือมาอาศัยผู้พิพากษา ก็

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายชาญชัย ลิขิตจิตถะ

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

เป็นหน้าที่ของท่านที่จะรักษาความดีความชอบ ความยุติธรรมนี้ทุกเมื่อ. ฉะนั้นถ้าท่านรักษาความยุติธรรมตามที่ท่านได้ปฏิญาณนี้ ก็เชื่อว่าความสุขความสงบก็จะเกิดขึ้น. ถ้าผู้พิพากษาไม่รักษาความยุติธรรมเมื่อใด ประเทศชาติก็คงวุ่นวาย. เวลานี้พูดกันว่า จะต้องรักษาความยุติธรรม. แต่ถ้าไม่รักษาก็จะวุ่นวาย จะต้องไม่ยอมให้วุ่นวาย.

ผู้พิพากษามีหน้าที่โดยเฉพาะที่จะรักษาความดี ความปรองดอง. ถ้าใครมา ยุยงบอกว่า ต้องเถียงกัน ต้องเข้าข้างกัน ก็ต้องเข้มแข็ง ต้องเข้มแข็งในความยุติธรรม. หมายความว่าไม่เข้าข้างอะไรที่ไม่ดี. ไม่อยากบอกว่า ไม่อยากพูดว่าอะไรดีอะไรไม่ดี. อันนี้อยู่ที่ผู้ที่เป็นผู้พิพากษาที่จะต้องตัดสินใจ. มีผู้พิพากษาสำหรับตัดสินในความดี และถ้าดีแล้วก็ตัดสินไป. ฉะนั้น ท่านก็รู้ดี ท่านได้เรียนมาแล้วและท่านได้ฝึกเพื่อรักษาความยุติธรรมนี้. ฉะนั้น ก็ขอฝากความยุติธรรม ความดีของประเทศอยู่กับท่านทั้งหลาย. เป็นงานที่ไม่ใช่ง่าย เพราะว่ามีอะไรต่ออะไรมาล่ออยู่เรื่อย. มีการล่อด้วยอำมิส มีการล่อด้วยการยั่วยุ มีการล่อด้วย เหมือนว่าจะให้รางวัล รางวัลของท่านไม่มีอันอื่นอันใดก็คือความยุติธรรม. ถ้าท่านทำทุกสิ่งทุกอย่างตามหน้าที่ของความยุติธรรม ท่านก็จะได้รับรางวัล. รู้ว่า รู้ดีว่าหน้าที่ผู้พิพากษานั้นไม่ได้เป็นหน้าที่ที่จะมีเงินทองมาก แต่ว่าบางคนก็นึกว่ามี เพราะว่าบางคนมาล่อ. เมื่อล่อเราต้องแข็ง ไม่ยอมไปตามที่เขาล่อ. ถ้าไปตามที่ล่อแล้วมันติด เป็นสิ่งที่ไม่ดี เป็นสิ่งที่แสดงถึงความอ่อนแอ ความโง่เขลา. ท่านไม่ใช่คนโง่เขลา ถึงได้ฝึกหัดเป็นผู้พิพากษาได้. ท่านต้องรักษาความดี ความฉลาด. ฉะนั้น ก็ไม่ได้พูดถึงหน้าที่อย่างอื่น ๆ นอกจากหน้าที่รักษาความยุติธรรม ความจริง ความซื่อสัตย์สุจริต. ถ้าท่านทำได้อย่างนี้แล้ว ทุกสิ่งที่ท่านปฏิญาณเมื่อตะกี้นี้ก็เป็นผลดี เป็นผลดีขึ้น ทำให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข ท่านก็ได้ทำหน้าที่สำเร็จ. และเมื่อท่านมีชีวิตการงานที่เรียบร้อยสำเร็จ ขึ้นต่อไปท่านก็จะภูมิใจได้ว่าผู้พิพากษาของไทย ทำให้ระบอบ ระบบ ความยุติธรรมของประเทศมีอยู่.

วันนี้ท่านก็มาร้อยคน ก็เป็นจำนวนนับว่ามาก. แต่ว่าเดี๋ยวนี้คนก็มากขึ้นทุกที ก็มีคนเดียวร้อยคนยุ่งยากมากขึ้นทุกที ท่านจึงมีงานหนักขึ้นทุกทีเหมือนกัน. ในกรณีนี้ก็ขอให้ท่านสามารถรักษาความดีของคำปฏิญาณ. แล้วถ้ารักษาความดีของคำปฏิญาณตลอดชีวิตการทำงานของท่าน ท่านจะมีความภูมิใจได้. ท่านจะเป็นผู้ที่มีเกียรติ ดังที่ท่านตั้งใจไว้. ผู้พิพากษาเป็นอาชีพที่มีเกียรติ. ถ้าทำได้ท่านก็สำเร็จการปฏิบัติของผู้พิพากษาและท่านก็ภูมิใจได้ และท่านก็จะมี ความเจริญรุ่งเรือง. ไม่มีอะไรที่มาพราก

พระราชานุทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ท่านจากความภูมิใจนี้ได้ต่อไป. ก็ขอให้ท่านสำเร็จด้วยงานการที่ได้ตั้งใจเอาไว้. ก็ขอให้ท่านมีกำลังใจกำลังใจสมบูรณ์เพื่อที่จะปฏิบัติงานด้วยความสำเร็จของหน้าที่ของผู้พิพากษา ซึ่งเป็นหน้าที่ที่มีเกียรติที่สุดสูงสุดในเมืองไทย. ก็ขอให้ท่านรักษาความดีของความเป็นผู้พิพากษา และความดีของความดี รักษาต่อไป และขอให้ท่านมีกำลังใจกำลังใจสมบูรณ์เพื่อการนี้.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันเสาร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๙

ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จะต้องมุ่งปฏิบัติภาระทั้งปวงด้วยความอุตสาหะเพ่งพินิจ ใช้ความรู้ความคิด ความเฉลียวฉลาด และความรู้ผิดชอบชั่วดี เป็นเครื่องวิจัยวิจารณ์ ปรับปรุงตัวปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพเสมอ. งานที่ทำจึงจะสำเร็จผลสมบูรณ์ และก่อให้เกิดประโยชน์ที่พึงประสงค์ เป็นความเจริญมั่นคงทั้งแก่ตน แก่งาน และแก่ส่วนรวมพร้อมทุกส่วน.

วังไกลกังวล

วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด^(๒) นำตุลาการศาลปกครองสูงสุด
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่

ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล

วันอังคารที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗

ที่ได้ปฏิญาณนั้นมีความสำคัญมาก เพราะว่ากว้างขวาง หน้าที่ของผู้พิพากษา
หน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง มีหน้าที่กว้างขวางมาก ซึ่งเกรงว่าท่านอาจจะ
นึกว่าหน้าที่ของผู้ที่เป็นศาลปกครองมีขอบข่ายที่ไม่กว้างขวาง ที่จริงกว้างขวางมาก.

ในเวลานี้ อาจจะไม่ควรจะพูด แต่อย่างเมื่อเช้านี้เอง ได้ยินเขาพูดเกี่ยวข้อง
กับการเลือกตั้ง. และโดยเฉพาะเรื่องเลือกตั้งของผู้ที่ได้คะแนน ได้แต้มไม่ถึงยี่สิบ
เปอร์เซ็นต์. แล้วก็เขาเลือกตั้งอยู่คนเดียวซึ่งมีความสำคัญ เพราะว่าถ้าไม่ถึงยี่สิบ
เปอร์เซ็นต์ แล้วก็เขาคนเดียว ในที่สุดการเลือกตั้งไม่ครบสมบูรณ์. ไม่ทราบว่าจะเกี่ยวข้อง
กับท่านหรือเปล่า แต่ความจริงน่าจะเกี่ยวข้องเหมือนกัน เพราะว่าถ้าไม่มีจำนวนผู้ที่ได้รับ
เลือกตั้งพอ ก็กลายเป็นว่า การปกครองแบบประชาธิปไตยดำเนินการไม่ได้. แล้วถ้า
ดำเนินการไม่ได้ที่ท่านได้ปฏิญาณเมื่อตะกี้นี้ ก็เป็นหมัน. ถึงบอกว่าจะต้องทำทุกอย่าง
เพื่อให้การปกครองแบบประชาธิปไตยต้องดำเนินการไปได้. ท่านก็เลยทำงานไม่ได้
และถ้าท่านทำงานไม่ได้ ก็มีทางหนึ่ง ท่านอาจจะต้องลาออก เพราะไม่ได้มีการแก้ไข
ปัญหา ไม่ได้แก้ปัญหามีอยู่ ต้องหาทางแก้ไขได้. เขาอาจจะบอกว่าต้องไปถามศาล
รัฐธรรมนูญ แต่ศาลรัฐธรรมนูญ ก็บอกไม่ใช่เรื่องของตัว. ศาลรัฐธรรมนูญว่าเป็นการ
ร่างรัฐธรรมนูญ ร่างเสร็จแล้วก็ไม่เกี่ยวข้อง. เลยขอร้องว่าอย่าไปทอดทิ้งการปกครอง
แบบประชาธิปไตย การปกครองแบบที่จะทำให้บ้านเมืองดำเนินการผ่านออกไปได้.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายอักษราทร จุฬารัตน

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำริสดำจัดการเมืองการปกครอง

แล้วก็อีกข้อหนึ่ง การที่จะบอกว่ามีการยุบสภาและต้องเลือกตั้งภายใน ๓๐ วัน ถูกต้องหรือไม่ ไม่พูดเลย ไม่พูดกันเลย. ถ้าไม่ถูกก็ต้องแก้ไข แต่ก็อาจจะให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะหรือเป็นอะไร ซึ่งท่านจะมีสิทธิ์ที่จะบอกว่า อะไรที่ควร ที่ไม่ควร. ไม่ได้บอกว่ารัฐบาลไม่ดี แต่ว่าเท่าที่ฟังดู มันเป็นไปได้. คือการเลือกตั้งแบบ ประชาธิปไตย เลือกตั้งพรรคเดียวคนเดียว ไม่ใช่ทั่วไป แต่ในแห่งหนึ่งมีคนที่มีศรัทธา เลือกตั้งคนเดียว มันเป็นไปได้ ไม่ใช่เรื่องของประชาธิปไตย. เมื่อไม่เป็นประชาธิปไตย ท่านก็พูดกันเองว่าท่านต้องดูเกี่ยวข้องกับเรื่องการปกครองให้ดี. ตรงนี้ขอฝาก อย่างดีที่สุดถ้าเกิดท่านจะทำได้ ท่านลาออก. ท่านเองไม่ใช่รัฐบาลลาออก ท่านเองต้องลาออก ถ้าทำไม่ได้ รับหน้าที่ไม่ได้. ตะกี้ที่ปฎิญาณไปดูดีๆ จะเป็นการไม่ได้ทำตามที่ปฎิญาณ.

ฉะนั้นก็ตั้งแต่ฟังวิทยุเมื่อเช้านี้ กรณีเกิดที่บพิศดำ กรณีที่อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช. อันนั้นไม่ใช่แห่งเดียว ที่อื่นมีหลายแห่งที่จะทำให้บ้านเมือง ล่มจม บ้านเมืองไม่สามารถที่จะรอดพ้นจากสถานการณ์ที่ไม่ถูกต้อง. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่าน ไปศึกษาว่า เกี่ยวข้องอย่างไร ท่านเกี่ยวข้องหรือไม่. แต่ถ้าท่านไม่เกี่ยวข้อง ท่าน ก็ลาออกดีกว่า. ท่านเป็นผู้ที่ได้รับหน้าที่ ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ เป็นผู้ที่ต้องทำให้ บ้านเมืองดำเนินได้. หรือมีฉะนั้นก็ต้องไปปรึกษากับท่านผู้พิพากษาที่จะเข้ามาต่อมา ท่านผู้พิพากษาศาลฎีกา ท่านผู้นี้ก็คงเกี่ยวข้องเหมือนกัน. ก็ปรึกษากัน ๔ คน. ท่าน ปรึกษากับผู้พิพากษาศาลฎีกาที่จะเข้ามาใหม่ ปรึกษากับท่าน ก็เป็นจำนวนหลายคน ที่มีความรู้ ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ที่มีหน้าที่ที่จะทำให้บ้านเมืองมีชื่อมีแป. ฉะนั้น ก็ขอฝาก คุณอัคราทร ก็ต้องไปพูดกับสมาชิกอื่น ๆ ด้วย ก็ขอขอบใจมาก.

เดี๋ยวนี้ยุ่งเพราะถ้าไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีทางจะปกครองแบบประชาธิปไตย. ของเรามีศาลหลายชนิดมากมาย แล้วมีสภาหลายแบบ และก็ทุกแบบที่จะต้องเข้ากัน ประองตองกัน และคิดทางที่จะแก้ไขได้. นี่พูดเรื่องนี้ค่อนข้างจะประหลาดหน่อยที่ขอรับรอง อย่างนี้. แล้วก็ไม่ว่างนั้นเดียวเขาบอกว่าต้องทำมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งขอ ยืนยันว่า มาตรา ๗ นั้นไม่ได้หมายถึงให้มอบให้พระมหากษัตริย์มีอำนาจที่จะทำอะไร ตามชอบใจ ไม่ใช่. มาตรา ๗ นั้นพูดถึงการปกครองแบบมีพระมหากษัตริย์เป็น ประมุข ไม่ได้บอกว่าจะให้พระมหากษัตริย์ตัดสินใจ ทำได้ทุกอย่าง. ถ้าทำ เขาต้องว่า พระมหากษัตริย์ทำเกินหน้าที่ ซึ่งข้าพเจ้าไม่เคยทำเกินหน้าที่. ถ้าทำเกินหน้าที่ก็ไม่ใช่ ประชาธิปไตย.

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

เขาอ้างถึงเมื่อครั้งก่อนนี้ เมื่อรัฐบาลของอาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์. ตอนนั้นไม่ได้ทำเกินอำนาจพระมหากษัตริย์. ตอนนั้นสภามืออยู่ ประธานสภา รองประธานสภามืออยู่ แล้วก็รองประธานสภาทำหน้าที่ แล้วมีนายก ที่สนองพระบรมราชโองการได้ตามรัฐธรรมนูญในครั้งนั้น. ไม่ได้หมายความว่าที่ทำการนั้นผิดรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่. ตอนนั้นเขาไม่ใช่นายกพระราชนาน. นายกพระราชนานหมายความว่าตั้งนายกโดยไม่มีกฎหมายอะไรเลย. ตอนนั้นมีกฎหมาย. เมื่อครั้งอาจารย์สัญญาได้รับตั้งเป็นนายกเป็นนายกที่มีผู้สนองพระบรมราชโองการ คือ รองประธานสภานิติบัญญัติ นายทวี แรงขำ. ตั้งนั้น ไปทบทวนประวัติศาสตร์หน่อย. ท่านก็เป็นผู้ใหญ่ ท่านก็ทราบว่ามีกฎหมายที่รองรับ แล้วก็งานอื่นๆ ก็มี. แม้แต่ที่เรียกว่าสภาสนามม้า ก็หัวเราะกัน สภาสนามม้า แต่ไม่ผิดกฎหมาย เพราะว่านายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนอง. นายกรัฐมนตรีคือ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้รับสนองพระบรมราชโองการ. ก็สบายใจว่าทำอะไรแบบถูกต้อง ตามครรลองของรัฐธรรมนูญ. แต่ครั้งนี้เขาจะให้ทำอะไรผิดรัฐธรรมนูญ. ใครเป็นคนบอกก็ไม่ทราบนะ แต่ว่าข้าพเจ้าเองรู้สึกว่ามีผิด.

ฉะนั้นก็ขอให้ช่วยปฏิบัติอะไร คิดอะไร ไม่ให้ผิดกฎหมายของรัฐธรรมนูญ จะทำให้บ้านเมืองผ่านพ้นสิ่งที่เป็นอุปสรรคและมีความเจริญรุ่งเรืองได้. ขอขอบใจท่าน.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำศาล

สำนักงานศาลยุติธรรม

เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่

ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล

วันอังคารที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๗

ถ้าจะปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาศาลฎีกาด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อความปลอดภัยของประชาชน เมื่อตะก็พูดกับผู้พิพากษาศาลปกครองก็ต้องขอให้เดี๋ยวไปปรึกษากับท่าน เพราะว่าสำคัญที่ผู้พิพากษาทุกฝ่าย โดยเฉพาะฝ่ายที่เป็นผู้พิพากษาในศาลฎีกา เพราะประธานศาลฎีกาเป็นโดยเฉพาะ. ในปัจจุบันนี้มีปัญหาด้านกฎหมายที่สำคัญมาก คือถ้าไม่ได้ปฏิบัติตามที่ท่านได้ปฏิญาณว่าจะทำให้ประเทศชาติปกครองได้โดยแบบประชาธิปไตย. คือเวลานี้มีการเลือกตั้งเพื่อให้มีการปกครองแบบประชาธิปไตยนั่นเอง แต่ถ้าไม่มีสภาที่ครบถ้วน ก็ไม่ใช้การปกครองแบบประชาธิปไตย. ฉะนั้น ก็ขอให้ไปปรึกษากัน ผู้ที่มีหน้าที่ในทางศาลปกครอง ในทางศาล อย่างที่มาเมื่อตะก็ เพื่อที่จะเป็นสิ่งที่ครบ แต่ก่อนนี้มีอย่างเดียวมิศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ ศาลอาญา ศาลแพ่ง. เดี่ยวนี้มีศาลหลายอย่างอันนับไม่ถูก. ก็เมื่อมีก็ต้องให้ไปดำเนินการด้วยดี. ดังนั้น ก็ขอให้ไปปรึกษากับศาลอื่น ๆ ด้วย จะทำให้บ้านเมืองปกครองแบบประชาธิปไตยได้. อย่าไปคอยที่จะให้ขออนายกพระราชทาน เพราะขออนายกพระราชทานไม่ได้เป็นการปกครองแบบประชาธิปไตย.

ข้าพเจ้ามีความเดือดร้อนมาก ที่อะอะอะไรก็ขอพระราชทานนายกพระราชทาน ซึ่งไม่ใช่การปกครองแบบประชาธิปไตย ถ้าไปอ้างมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญ เป็นการอ้างที่ผิด มันอ้างไม่ได้. มาตรา ๗ มี ๒ บรรทัดว่า อะไรที่ไม่มีในรัฐธรรมนูญ ก็ให้

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายชาญชัย ลิขิตจิตถะ

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ปฏิบัติตามประเพณีหรือตามที่เคยทำมา ไม่มีที่เขายากจะได้นายกพระราชนาน. จะขอ
นายกพระราชนานไม่ใช่เป็นเรื่องการปกครองแบบประชาธิปไตย. เป็นการปกครองแบบ
ขอโทษ พูดแบบมั่ว แบบไม่มีเหตุผล. สำคัญอยู่ที่ท่านที่เป็นผู้พิพากษาศาลฎีกา
มีสมองที่แจ่มใส ควรจะสามารถที่จะไปคิดวิธีที่จะปฏิบัติ. คือปกครองต้องมีสภา
มีสภาที่ครบถ้วน. ถ้าไม่ครบถ้วน เขาว่าไม่ได้. แต่ก็เขาอาจจะหาวิธีที่จะตั้งสภาที่
ไม่ครบถ้วน และทำงานได้ ก็รู้สึกว่ามีอย่างที่ว่า. ต้องขอโทษอีกทีนะ ใช้คำว่ามั่ว
ไม่ถูก ไม่ทราบใครจะทำมั่ว แต่ว่าปกครองประเทศมั่วไม่ได้ ที่จะคิดอะไรแบบว่าทำ
ปิด ๆ ไปให้เสร็จ ๆ ไป. ถ้าไม่ได้ เขาก็โยนให้พระมหากษัตริย์ทำ ซึ่งยิ่งร้ายกว่า
ทำมั่วอย่างอื่น เพราะพระมหากษัตริย์ไม่มีหน้าที่ที่จะไปมั่ว ก็เลยต้องขอร้องฝ่ายศาล
ให้คิดให้ช่วยกันคิด.

เดี๋ยวนี้ประชาชนทั่วไปเขาหวังในศาล โดยเฉพาะศาลฎีกา. ศาลอื่น ๆ เขายัง
บอกว่าศาลฎีกาขึ้นชื่อว่าเป็นศาล ดี ยังมีความซื่อสัตย์สุจริต มีเหตุผล และมีความรู้
เพราะท่านได้เรียนรู้กฎหมายมา และพิจารณาเรื่องกฎหมายที่จะต้องศึกษาดี ๆ ประเทศ
ชาติจึงจะรอดพ้นได้. ถ้าไม่ทำตามหลักกฎหมาย หลักของการปกครองที่ถูกต้อง
ประเทศชาติไปไม่รอด. อย่างเป็นอยู่เดี๋ยวนี้ เพราะว่าไม่มีสมาชิกสภาถึง ๕๐๐ คน
ทำงานไม่ได้. ก็ต้องพิจารณาคูว่าจะทำอย่างไรสำหรับให้ทำงานได้.

เขาจะมาขอให้พระมหากษัตริย์เป็นผู้ตัดสิน เพราะเขาอาจจะว่า รัฐธรรมนูญนี้
พระมหากษัตริย์เป็นคนลงพระปรมาภิไธย. จริง แต่ลงพระปรมาภิไธยก็เดือดร้อน.
แต่ว่าในมาตรา ๗ นั้น ไม่ได้บอกว่าพระมหากษัตริย์สั่งได้ ไม่มี. ลองไปดูมาตรา ๗
เขาเขียนว่า ไม่มีบทบัญญัติแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ไม่ได้
บอกว่ามีพระมหากษัตริย์ที่จะมาสั่งการได้. แล้วก็ขอยืนยันว่าไม่เคยสั่งการอะไรที่ไม่มี
กฎเกณฑ์ของบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย. พระราชบัญญัติต่าง ๆ ทำ
ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญทุกอย่าง. อย่างที่เขาขอ บอกว่าขอให้ให้มีให้พระราชนานนายก
พระราชนาน ไม่เคยไม่เคยมีข้อนี้. มีนายกแบบมีการรับสนองพระบรมราชโองการ
อย่างที่ถูกต้องทุกครั้ง. คนเขาก็อาจจะมาบอกว่าพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๙ เนี่ย
ทำตามใจชอบ. ไม่เคยทำอะไรตามใจชอบ ตั้งแต่เป็นมา มีรัฐธรรมนูญหลายฉบับแล้ว
ก็ทำตามหลายสิบปี ไม่เคยทำอะไรตามใจชอบ ถ้าทำไปตามใจชอบ. ก็เข้าใจว่าบ้านเมือง
ล่มจมมานานแล้ว แต่ตอนนี้เขาขอให้ทำตามใจชอบ. แล้วเวลาถ้าทำตามที่เขาขอ

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำริสดำขการเพื่อการปกครอง

เขาก็ดองดำวำนินทาพระมหากษัตริย์ว่าทำตามใจชอบ ซึ่งไม่ใช่กลัว ถ้าต้องทำก็ต้องทำ แต่ว่ามันไม่ต้องทำ. วันนี้นะอยู่ที่ผู้พิพากษาศาลฎีกาเป็นสำคัญที่จะบอกได้. ศาลอื่น ๆ ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลอะไรไม่มีข้อที่จจะอ้างได้มากกว่าศาลฎีกา เพราะว่ผู้พิพากษาศาลฎีกามีสิทธิ์ที่จะพูด ที่จะตัดสิน.

ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านได้พิจารณาดู กลับไปพิจารณา ไปปรึกษากับผู้พิพากษาศาลอื่น ๆ ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ ว่าควรจะทำอะไร. แล้วต้องรีบทำ ไม้จั้นบ้านเมืองล่มจม. พอดีตะกั่วที่วี เรือหลายหมื่นตันโดนพายุ จมลงไป ๔ พันเมตร ในทะเล เขายังต้องดูว่าเรือั้นลงไปอย่างไร. เมืองไทยอาจจะจมลงไปลึกกว่า ๔ พันเมตร แล้วก็กู้ไม่ได้ กู้ไม่ขึ้น. ฉะนั้นท่านเองก็จะเท่ากับจมลงไป ประชาชนทั่วไปที่ไม่รู้โอ้โหน้อเ็นก็จะจมลงไปในมหาสมุทร. เดียวนี้เป็นเวลาที่วิกฤติที่สุด ที่สุดในโลก ฉะนั้นท่านก็มีหน้าที่ที่จะปฏิบัติปรึกษากับผู้ที่มีความรู้ เพื่อที่จะ เขาเรียกว่ากู้ชาติ นั้นแหละ. เอะอะอะไรก็กู้ชาติ กู้ชาติ กู้ชาติ นั้นนะ เดียวนี้ยังไม่ได้จม ทำไม่ถึงคิดที่จะไปกู้ชาติ. แต่ว่าป้องกันไม่ให้จมลงไป แล้วเราจะต้องกู้ชาติจริง ๆ. แต่ถ้าจมแล้วกู้ชาติไม่ได้ จมไปแล้ว. ฉะนั้นต้องไปพิจารณาดูดี ๆ ว่าควรจะทำอะไร ถ้าทำได้ ปรึกษาหารือกันได้จริง ๆ ประชาชนทั้งประเทศ และประชาชนทั่วโลกจะอนุโมทนา. อาจจะเห็นว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาในเมืองไทยยังมี เรียกว่ายังมีน้ำยา และเป็นคนที่มีความรู้ และตั้งใจที่จะกู้ชาติจริง ๆ ถ้าถึงเวลา.

ก็ขอขอบใจท่านที่ตั้งอกตั้งใจที่จะทำหน้าที่. แล้วก็ถ้าทำหน้าที่ดี ๆ อย่างนี้ บ้านเมืองก็รอดพ้น ไม่ต้องกลัว. ขอขอบใจที่ท่านพยายามปฏิบัติโดยดี แล้วประชาชนจะอนุโมทนา. ขอบใจแทนประชาชนทั่วทั้งประเทศที่มีผู้พิพากษาศาลฎีกาที่เข้มแข็ง ขอบใจ. ขอให้ท่านสามารถที่จะปฏิบัติงานด้วยดี. มีพลานามัยแข็งแรง ต่อสู้ ต่อสู้นะ ต่อสู้เพื่อความดี ต่อสู้เพื่อความยุติธรรมในประเทศ. ขอขอบใจ.

พระราชดำรัส
ในการเสด็จออกมหาสมาคม
ในงานพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันศุกร์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มาอยู่ในท่ามกลางมหาสมาคม พร้อมพรั่งด้วยบุคคลจากทุกสถาบันในชาติตลอดจนประชาชนชาวไทย. ขอขอบใจในคำอวยพรและการเฉลิมฉลองอันยิ่งใหญ่ ที่ทุกคนตั้งใจจัดให้ข้าพเจ้าเป็นพิเศษ ทั้งรัฐบาลที่จัดงานครั้งนี้ได้เรียบร้อยและงดงาม.

น้ำใจไมตรีของประชาชนชาวไทยที่ร่วมกันแสดงออกทั่วประเทศ รวมทั้งที่พร้อมเพรียงกันมาในวันนี้ นำปลาบปลื้มใจมาก เพราะแต่ละคนได้แสดงออกและตั้งใจมาด้วยความหวังดีจากใจจริง. จึงขอขอบใจทุก ๆ คน. จิตใจที่เปี่ยมไปด้วยความปรารถนาดีและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของทุกคนทุกฝ่ายนี้ ทำให้ข้าพเจ้าเห็นแล้วมีกำลังใจมากขึ้น นึกถึงคุณธรรมซึ่งเป็นที่ตั้งของความรักความสามัคคี ที่ทำให้คนไทยเราสามารถร่วมมือร่วมใจกันรักษาและพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อกันมาได้อย่างตลอดรอดฝั่ง. ประการแรก คือการที่ทุกคนคิด พูด ทำ ด้วยความเมตตามุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน. ประการที่สอง คือการที่แต่ละคนต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ประสานงานประสานประโยชน์กัน ให้งานที่ทำสำเร็จผล ทั้งแก่ตน แก่ผู้อื่น และแก่ประเทศชาติ. ประการที่สาม คือการที่ทุกคนประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในความสุจริต ในกฎกติกาและในระเบียบแบบแผน โดยเท่าเทียมเสมอกัน. ประการที่สี่ คือการที่ต่างคนต่างพยายามทำความคิดความเห็นของตนให้ถูกต้องเที่ยงตรงและมั่นคงอยู่ในเหตุในผล. หากความคิดจิตใจและการประพฤติปฏิบัติที่ลงรอยเดียวกันในทางที่ดีที่เจริญนี้ ยังมีพร้อมมูลอยู่ในกายใจของคนไทย ก็มั่นใจได้ว่าประเทศไทยจะดำรงมั่นคงอยู่ตลอดไปได้. จึงขอให้ท่าน

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ทั้งหลายในมหาสมาคมนี้ ทั้งประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า ได้รักษาจิตใจและคุณธรรมนี้ไว้ให้เหนียวแน่น และถ่ายทอดความคิดจิตใจนี้กันต่อไปอย่าให้ขาดสาย เพื่อให้ประเทศชาติของเราดำรงยืนยงอยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุข ทั้งในปัจจุบันและในภายภาคหน้า.

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากล จงดคุ้มครองรักษาประเทศไทยให้ปลอดภัยจากภัยจากอันตรายทุกสิ่ง และอำนวยความสุขความเจริญสวัสดิ์ให้เกิดมีแก่ประชาชนชาวไทยทั่วหน้ากัน.

พระราชดำรัส
ในพิธีถวายพระพรชัยมงคล
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันจันทร์ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๙

ข้าพเจ้ามีความยินดียิ่งนัก ที่ได้มาอยู่ในท่ามกลางบุคคลสำคัญจากทุกสถาบัน
ในชาติ รวมทั้งพระประมุขและพระราชวงศ์จากนานาประเทศ ที่มีไมตรีจิตเสด็จมาร่วม
งานเฉลิมฉลองในโอกาสพิเศษนี้.

ขอขอบใจท่านนายกรัฐมนตรีเป็นอย่างมาก ที่ได้ช่วยพรในนามของประชาชน
ชาวไทยและกล่าวถึงการปฏิบัติงานรวมทั้งโครงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของข้าพเจ้า
ตลอดระยะเวลา ๖๐ ปี. ข้าพเจ้าใคร่จะกล่าวแก่ทุกท่านว่า การทำนุบำรุงประเทศชาตินั้น
มิใช่เป็นหน้าที่ของผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ หากเป็นภาระความรับผิดชอบของคนไทย
ทุกคน ที่จะต้องชวนช่วยกันกระทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด เพื่อธำรงรักษาและพัฒนาชาติ
บ้านเมืองให้เจริญมั่นคงและผาสุกร่มเย็น. ข้าพเจ้าในฐานะที่เป็นคนไทยคนหนึ่ง จึงมี
ภาระหน้าที่เช่นเดียวกับคนไทยทั้งหมด. จึงขอขอบใจทุก ๆ คนที่ต่างพยายามกระทำ
หน้าที่ของตนโดยเต็มกำลังความสามารถ และให้ความร่วมมือสนับสนุนข้าพเจ้าใน
ภารกิจทั้งปวงด้วยดีเสมอมา ทั้งขอขอบพระทัยพระประมุขและพระราชวงศ์จากประเทศ
ต่าง ๆ ที่ทรงพระอุทิศสหายเสด็จมาร่วมในงานครั้งนี้โดยทั่วกัน.

ขอคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จงคุ้มครองรักษาท่านทั้งหลาย ให้
ปราศจากทุกข์และภัยทุกประการ บันดาลสุขสิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคลให้สัมฤทธิ์แก่ท่าน
ทุกเมื่อไป.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรี
เฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันจันทร์ที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๙

ขอขอบใจที่ท่านได้มาปฏิญาณก่อนรับหน้าที่รัฐมนตรี ซึ่งมีความสำคัญมาก เพราะว่ารัฐมนตรีมีหน้าที่ที่ต้องทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริตอย่างที่ท่านได้ปฏิญาณ. เพราะว่าถ้าไม่มีผู้ใหญ่ในประเทศที่ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ ก็ทำให้ประเทศชาติไปไม่ค่อยดี. แต่ท่านก็ตั้งใจ. และเมื่อตั้งใจแล้วก็ให้รักษาความตั้งใจนี้ด้วยการปฏิบัติอย่างซื่อสัตย์สุจริตและอย่างแนบเนียนแน่วแน่ ซึ่งก็เข้าใจว่าท่านได้รับเลือกเฟ้นจากผู้ที่สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่.

หน้าที่นั้นไม่ได้หมายความว่า จะต้องทำด้วยความตั้งใจที่จะให้ได้ผลสำเร็จ. คือผลสำเร็จนั้นไม่ได้หมายความว่า จะให้มีผลในทางวัตถุ แต่จะต้อง วัตถุก็ทำให้ดี เพราะว่าแต่ละกระทรวงก็ต้องทำ. และโดยเฉพาะเดี๋ยวนี้ ประเทศก็กำลังผ่านวิกฤติการณ์. ไม่ใช่เฉพาะในทางที่ท่านจะต้องทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต แต่ต้องทำด้วยความสามารถ. เพราะว่าประเทศชาติกำลังผ่านระยะที่วิกฤตในด้านสถานการณ์ ที่จะต้องใช้ความสามารถในทางที่จะให้ประเทศรุ่งเรืองได้. แม้แต่ธรรมชาติก็อันตรายอยู่ เพราะว่่าก็อย่างที่ท่านทราบ ฝนลงมาไม่ได้ปกติ ฝนลงมาและไม่ได้สะสมเอาไว้. ตามธรรมชาติ ฝนลงมาเป็นของดี แต่ตอนนี้ฝนลงมา มาท่วมบ้านเมือง. เมื่อท่วมบ้านเมือง ไม่ได้รักษาบ้านเมืองมานาน ก็ทำให้ท่วมบ้านช่องของประชาชน และในการถ้าฝน ถ้าน้ำท่วมบ้านช่องของประชาชน ประชาชนก็เดือดร้อน. การที่ฝนและน้ำมาท่วม บ้านช่องของราษฎร ถ้าทุกคนช่วยกัน ให้น้ำนั้นไม่ทำอันตราย ก็ไม่เป็นไร แต่น้ำเดี๋ยวนี้

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

พระราชบัญญัติการประมง :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ทำอันตราย ทำให้ประชาชนไม่สามารถที่จะอยู่ได้. จะต้องพยายามช่วยให้ประชาชนไม่เดือดร้อนจากน้ำท่วม.

อย่างน้ำท่วมนี้ไม่น่าจะร้ายแรง เพราะว่าถ้านับดูจำนวนน้ำที่ลงมาจากฟ้า ก็ไม่ได้มากกว่าที่เคย. แต่ทำไมลงมาทำให้เสียหาย. เพราะว่ามีน้ำลงมา ไม่สามารถที่จะกั้นเอาไว้ ไม่สามารถที่จะป้องกันไม่ให้น้ำนั้นมาทำลายประเทศชาติ. ท่านลองไปดู จำนวนน้ำที่ลงมา แล้วก็เปรียบเทียบกับปีอื่น ๆ ไม่ได้มาก. แต่ว่าลงมาไม่ได้กั้นเอาไว้ แล้วลงมาไม่ได้ป้องกัน ให้ลงมาผิดธรรมชาติ เดี่ยวนี้ลงมาผิดธรรมชาติหมด พรวดพราดลงมา แล้วก็อย่างที่เคยเห็น ลงมา พยายามที่จะป้องกัน ก็ทำคั้นคั้นน้ำ. ทำคั้นคั้นน้ำ น้ำก็ขึ้นน้ำก็เอ่อ. เมื่อน้ำเอ่อขึ้นมามาก น้ำก็ล้นและน้ำก็ทะลุได้ทีที่กั้น.

ในเวลาอันสั้นนี้ นายก็ได้ไปดู แล้วก็คงเข้าใจทำไมน้ำมันเอ่อขึ้นมาแล้ว. เมื่อน้ำเอ่อแล้ว น้ำหนักของน้ำนั้นจะทำให้ทะลุทะลวงข้างใต้ขึ้นมา ก็เข้าไปท่วมถนนท่วมบ้านช่อง. แล้วเมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วแก้อะไรยาก. แต่เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ผู้ที่มีความรู้ในทางวิชาการก็ต้องพยายามป้องกัน. อะไรที่เสียหายไปแล้วก็เสียหายไป แต่ว่าจะต้องป้องกันไม่ให้เกิดเสียหาย. ในด้านป้องกันเสียหาย. ก็ต้องพยายามที่จะมีวิธีการต่าง ๆ. นายก็คงเดือดร้อน เพราะว่าทั้งนายกทั้งรองนายกนี้จะต้องจ่ายเงินสำหรับไม่ให้เกิดเรื่องเดือดร้อนกับประชาชนต่อไป. แต่อย่างไร เพิ่งทำ เพิ่งมารับหน้าที่ก็ลำบาก. แต่เข้าใจว่าท่านเข้าใจแล้ว ก็ขอให้ช่วยประชาชนได้รับความเดือดร้อนน้อยที่สุด.

แล้วนอกจากนั้น เวลานี้ทางบ้านเมืองได้รับความเดือดร้อน นอกจากน้ำท่วม ก็มีอย่างอื่น. มีคนเขาพูดมาก โดยเฉพาะไม่ใช่คนไทย คนต่างประเทศพูดว่าประเทศไทยไม่ดี. ก็จะต้องพยายามที่จะแก้ไข ถ้าไม่แก้ไขประเทศก็เสียชื่อ. แล้วก็เมื่อเสียชื่อแล้วก็เสียหายในเรื่องที่ประเทศชาติจะอยู่เย็นเป็นสุข. ถ้าเชื่อว่าคนไทยไม่ดี ก็ทำให้คนไทยไม่ใช่เฉพาะผู้ที่ปกครอง แต่ทุกคนก็กลายเป็นคนไม่ดี. ฉะนั้นก็ต้องพยายามที่จะแก้ไข อะไรที่ไม่ดีให้มันดีขึ้น ซึ่งเป็นงานที่ยาก หนัก. ก็ขอให้ท่านได้มีกำลังใจปฏิบัติงาน เพื่อให้ผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ.

ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะทำ ขอให้ท่านมีกำลังใจที่จะทำ. มีเวลาน้อย แต่ว่าเชื่อว่าท่านทำได้เพราะท่านก็มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์. ก็ขอให้ท่านได้ผ่านพ้นอุปสรรค. ขอขอบใจที่ท่านรับหน้าที่อันหนักนี้ และขอให้ทำด้วยความเข้มแข็ง.

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำริสดำขการเพื่อการปกครอง

ขอให้ท่านมีความสำเร็จในงานการที่ได้รับทำเพื่อให้ประเทศชาติผ่านพ้นวิกฤติการณ์
และมีความเจริญ มีความสำเร็จในการปฏิบัติ. ขอให้ท่านมีความสำเร็จในการปฏิบัติ
หน้าที่ และมีร่างกายเข้มแข็ง แข็งแรง ไม่มีอะไรที่มาขัดขวางเลย. ขอให้ได้รับความสำเร็จ
ทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)
ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรี
เฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันจันทร์ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

ที่รัฐมนตรีได้กล่าวคำปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่นั้นก็เพื่อที่จะยืนยันว่าตั้งใจจะทำงานเพื่อส่วนรวม ให้ส่วนรวมได้ประสบความสำเร็จได้. ข้อสำคัญอยู่ที่จะต้องรักษาความสัตย์ตามสัตย์ปฏิญาณนี้.

การทำหน้าที่รัฐมนตรีนี้ไม่ใช่ง่าย เพราะว่าจะต้องรักษาความจริงของคำพูด. ถ้าทำได้ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับส่วนรวม และจะทำให้ประเทศชาติก้าวหน้ามั่นคงได้. ก็ขอให้ได้รักษาความสัตย์นี้ไว้ จะทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศชาติ และทำให้ท่านเองมีความสุขที่ได้ทำงานเพื่อส่วนรวม และมีความสำคัญอยู่ที่ว่าบ้านเมืองจะเจริญรุ่งเรืองได้. ก็ขอให้ท่านได้รักษาความสัตย์นี้ไว้ ซึ่งจะเป็นความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติและความสุขของท่านเองด้วย ที่ได้ชื่อว่าได้ทำงานเพื่อส่วนรวม ทำให้บ้านเมืองเจริญรุ่งเรืองได้.

ก็ขอให้ท่านมีความสำเร็จในงานการที่ท่านทำ เพื่อที่จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม และเป็นประโยชน์แก่ส่วนตัวของท่านด้วย. ก็ขอให้ท่านได้ทำหน้าที่ด้วยความสำเร็จทุกประการ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล

เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาตลิตาลัย สวนจิตรลดา

วันจันทร์ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอขอบใจที่ท่านทั้งหลายมาให้พรในวันนี้ และที่นายก^(๒) ได้กล่าวคำให้พร ซึ่งนับว่าเป็นคำให้พรที่ทำให้กำลังใจ ต้องมีกำลังใจ. อย่างเมื่อสักครู่นี้ ไม่ได้ลุกขึ้น เพราะว่ามีกำลังใจ อาจจะมีแต่กำลังใจมันไม่มี. ฉะนั้น จึงไม่ลุกขึ้น. ถ้าลุกขึ้น ก็เสียกำลังใจเปล่า ๆ. แต่ท่านก็เข้าใจ. ที่ว่าอย่างนี้ เพราะว่าจะต้องรักษากำลังใจไว้ให้ดี ซึ่งกำลังใจไม่ค่อยดี ด้วยเหตุว่า การออกกำลังใจ เกินส่วนที่จะมีทางที่จะมีกำลังใจ ก็เลยต้องประหยัดกำลังใจ. แต่ในเวลาเดียวกัน ถ้ามีกำลังใจไว้ ก็คงเข้าใจว่าจะมีประโยชน์ เพราะว่าชาติบ้านเมือง ต้องใช้กำลังใจ กำลังจิตใจด้วย. อย่างที่ท่านนายกต้องออกกำลังใจและกำลังใจจิตใจ คนก็ได้เห็นทั้งนั้นว่าได้ประโยชน์ ก็เลยถึงต้องอธิบายนิดหน่อย. แต่การที่มีกำลังใจ กำลังกายนี้ จะต้องให้ทุกคนได้ร่วมกันช่วยกัน ร่วมกันออกกำลังใจกำลังใจ เพื่อให้ชาติบ้านเมืองรอดพ้นอันตรายได้.

คนเขาเอะอะเดี๋ยวนี้ก็โยนให้รัฐบาลต้องทำ ซึ่งรัฐบาลก็ไม่ค่อยมีกำลังใจ. เขาว่า รัฐบาลนี้แก่มาก. ก็ความจริง ความแก่นี่เป็นกำลังใจ. ข้าพเจ้าน่ะยังไม่ถึง ๗๘ จะ ๗๙ ยัง ๗๘ พรุ่งนี้ถึงจะเป็น ๗๙ แล้วก็ยังไม่ถึง ๘๐. เอะอะอะไรก็บอกว่า ๘๐ ๘๐. ซึ่งคนที่อายุ ๘๐ ท่านมีกำลังใจมาก. ฉะนั้น นายกรัฐมนตรียังไม่ ๘๐ นายกรัฐมนตรีมีกำลังใจมาก แต่ข้าพเจ้า อีกไม่กี่วันก็จะเข้าปีที่ ๘๐. ในปีนี้ ๘๐ นี้ นับว่ามาก. แล้วก็ความจริงอายุคนที่อายุ ๘๐ ก็เชื่อว่ามีกำลังใจที่จะปฏิบัติงานได้อีกแยะ ไม่ใช่ช้อย.

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำริสดำเนินการเมืองการปกครอง

ฉะนั้น ที่พูดเริ่มต้นนี้ดูท่าทางเหมือนน้อยใจว่าอายุมาก. แต่ว่าถ้าอายุมากขึ้น มันก็เป็นประโยชน์ ได้เปรียบ. คนไหนที่อายุน้อย ๆ เสียเปรียบ เพราะไม่มีความรู้. เรียกว่า คนที่อายุน้อย ๆ เป็นคนที่เชื่อ เป็นคนที่ไม่มีความสามารถ. ฉะนั้น คนที่อายุมาก ๆ เป็นคนที่ได้เปรียบ เพราะว่าถ้าใช้คุณสมบัติของคนที่มีอายุ เรียกว่ามีประสบการณ์ ก็ต้องถือว่าเป็นคนที่ได้เปรียบ. แล้วก็คนที่อายุน้อย อาจจะดูถูกคนที่อายุมาก เพราะมีปมด้อยนั่นเอง. คนที่อายุน้อย ๆ นี้ก็ว่าไม่มีความสามารถ เลยต้องดูถูกคนที่อายุมาก. แต่ก็ขอบอกว่าคนที่อายุมาก ถ้ารักษาความดี รักษาคุณสมบัติ คุณธรรม ก็ได้เปรียบคนที่อายุน้อย. ในประเทศชาติ ถ้ามีคนที่มีอายุมาก และได้เปรียบ ชาติบ้านเมืองจะก้าวหน้าได้. ถ้ามีแต่คนเด็ก ๆ ที่ไม่ถือว่ามีความสามารถแล้ว ชาติบ้านเมืองไม่ก้าวหน้า.

พูดอย่างนี้ท่านผู้ใหญ่ก็อาจจะบอกว่า นี่แหละ คนที่อายุมากนี้ มีประโยชน์. แต่คนที่อายุมาก แต่ว่าไม่ใช้ความได้เปรียบของควมมีอายุมาก ก็เป็นเด็ก เป็นคนที่เยาว์ในความคิด และอันตรายมาก เพราะมีคนที่เขาบอกว่าเขาแก่แล้ว แล้วน้อยใจว่าแก่. เมื่อน้อยใจว่าแก่. คนอย่างนี้เป็นคนที่ไม่เป็นผู้ใหญ่. แล้วคนที่ไม่เป็นผู้ใหญ่นี้ ทำให้บ้านเมืองล่มจมได้. มัวแต่ไปน้อยใจว่าอายุมาก แก่ แล้วก็ไม่ใช่ความอายุมากเป็นประโยชน์นี้ นานานาน ถ้ามัวแต่บอกว่า เราแก่ แล้วก็น้อยใจว่าแก่ ไม่มีดีแน่ เพราะว่าแสดงให้เห็นว่าแก่จริง ๆ. หงำเหงอะ เรียกว่าหงำเหงอะ ที่บอกว่าตัวแก่ แล้วไม่ใช่ความแก่ ความซรา ความก้าวหน้าของจิตใจ ที่อายุมาก ที่มีประสบการณ์ มาใช้ประโยชน์ต่อตัวเองและต่อส่วนรวม. ถ้าคนที่อายุมากแล้วก็ใช้ควมมีอายุมากเป็นประสบการณ์ คนมีประสบการณ์ นั้นนะช่วยคนอื่นได้มาก. แล้วก็คนที่เยาว์ ไม่มีประสบการณ์ ทำให้บ้านเมืองล่มจมได้ เพราะว่าคนที่เชื่อว่าคนอายุมากนั้นนะ เป็นคนหงำเหงอะ เป็นคนไม่มีประสบการณ์. คือว่าคนที่อายุมากมีประสบการณ์ จะมีประสบการณ์มากน้อยแค่ไหนแต่ก็มีประสบการณ์. ได้เล่าเรียนมามากหรือน้อย แต่ก็มีประสบการณ์. ประสบการณ์นี้ช่วยให้ส่วนรวมก้าวหน้าได้. ในระยะหลังนี้ดูว่าคนที่ไม่มีประสบการณ์ แต่ก็แก่ ได้ทำให้บ้านเมืองล่มจมไปเยอะเหมือนกัน. ฉะนั้น ก็ขอให้คนที่เขาวัวว่าแก่ แต่ว่ามีประสบการณ์ แล้วมีประสบการณ์ที่ดี ทำให้บ้านเมืองดำเนินไปได้. ขอให้พวกที่แก่นี้ได้มีความสำเร็จ ได้มีความสำเร็จในกิจการ.

ก็เชื่อว่าเป็นสิ่งที่สำคัญนี้นะที่พูดถึงแก่ หรือถึงอายุมากอายุน้อยนี้ พูดแล้วมีคน ที่รู้สึกว่าการทบทวนกระเทือนอยู่บ้าง เพราะว่าเขาบอกแก่. ตอนที่รัฐบาล ได้มีการตั้งรัฐบาล

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราชาธิบายและพระราชดำรัสจัดการเมืองการปกครอง

ที่ตั้งมาด้วยดี โดยที่ทุกคนตั้งใจที่จะทำงาน ที่จะพยายาม ก็ไม่ทราบว่าได้ตั้งใจจริง ๆ หรือไม่. แต่ว่าคนแก่นี่ ขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นตำแหน่งผู้ใหญ่ เขาไม่ต้องการอะไรเป็นของตัวเอง ไม่ได้มีความโลภ ว่าจะต้องการตำแหน่ง แต่เห็นว่าต้องมีคนที่อยู่ในตำแหน่งสูง ผู้ที่อายุมากก็ยอมรับ. เขาจะว่าว่าแก่ หง่า ก็ไม่มีใครว่า. ผู้ที่ได้มารับตำแหน่งรัฐบาลหรือตำแหน่งสำคัญ ๆ เพราะว่าได้ทำมามากแล้ว. ที่เขาว่าว่าแก่ ตรงข้าม ก็คงต้องถือว่าเป็นคำชมเชย ว่าอุตสาหแก่แล้วควรจะทำอะไรได้ ไม่เอา. เขาขอให้เป็น ก็เป็น. นี่เป็นสิ่งที่น่าชมเชย. แต่คนที่ว่า อาจจะเป็นความอิจฉาก็ได้. อิจฉาก็ช่างเขา เพราะหมายความว่าเขาทำไม่ได้. คนที่ว่า ยังไงก็คนที่รับเป็นยอมจะเข้าใจ. เข้าใจว่า ถ้าสมมุติว่าทำขึ้นมา แล้วทำไม่ได้ ก็บอกว่าทำไม่ได้ เพราะว่าไม่เคยเป็น ไม่เคยทำหน้าที่อย่างนี้ ก็ทำเท่าที่ทำได้. แต่เชื่อว่าทำได้ เพราะว่าเป็นคนที่มีประสบการณ์.

ในวันที่มารับตำแหน่ง มีข้อสังเกตอย่างหนึ่งว่า มารับตำแหน่งในเวลาที่เป็นระยะที่เดือดร้อน. ไม่ใช่เรื่องการเมือง. ไม่อยากพูดการเมือง. การเมืองนะเบื่อแล้วไม่อยากพูดแต่น้ำมันท่วม. แล้วก็ที่บอกว่าที่น้ำท่วม บอกเขาว่าเพราะน้ำลงมามาก แล้ววันนั้นก็บอกว่าความจริงไม่มากเท่าที่เคย. รู้สึกท่านรัฐมนตรีต่าง ๆ ก็ทำหน้าที่เหลวว่าจริง น้ำมันน้อย. น้ำไม่น้อย น้ำลงมา ฝนลงมา ไม่น้อย แต่ไม่มากเท่าที่เคย. มาสองสามวันนี้เท่านั้นเอง มีคนที่เขาว่าเรื่องน้ำ เขาบอก เออจริง ปีนี้ที่ลงมา น้ำที่หล่นมาจากฟ้า น้อยกว่าปี ๓๘ น้อยกว่าจริง ๆ. เราก็ตัดเพราะว่ามีประสบการณ์ว่า จำได้ว่า น้ำเมื่อปี ๓๘ มีมากจริง ๆ แต่ปีนี้น้ำลงมาไม่มากเท่า ปีนี้ไม่มากเท่าปี ๓๘. เพิ่งมาบอกว่าจริง ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่มาดูเกี่ยวข้องกับน้ำ น้ำลงมาน้อยกว่าปี ๓๘. เราก็ตัดใจที่พูดไม่ผิด. แต่ว่าปีนี้ร้ายแรงกว่า เพราะว่าบริหารน้ำไม่ดี. คำว่าบริหารน้ำนี้หมายความว่าถึงเวลาจะปล่อยน้ำลงไป หรือถึงเวลาที่จะต้องกักน้ำไว้ แต่ไม่ทำ. ปีนี้ ถ้ากักเอาไว้หรือปล่อยในเวลาที่ถูกหลักถูกจังหวะ ก็เชื่อว่าไม่ท่วมเท่าที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี้. แต่ยังไม่เข้ากินไปอีกสองสามวันข้างหน้า จะเป็นเวลาที่จะต้องบริหารน้ำให้ดีขึ้น.

วันนี้ ที่เอารถนี้มาใช้สำหรับเข็นรถสนุก ๆ ในนี้มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสองสามวันข้างหน้า น้ำจะมากแค่ไหน. น้ำจะขึ้น ลง มากกว่าปี ๓๘. แต่ว่าที่ดูในนี้ แก้ไขได้ คือบริหารน้ำให้ไม่ท่วมได้ เพราะว่าเรามีอุปกรณ์ที่สมัยใหม่ ที่จะทำให้น้ำลดลงไปหายไปได้ดีกว่าปี ๓๘. มีหลายแห่งที่จะทำได้ โดยเฉพาะที่แม่น้ำเจ้าพระยาตัวเอง. ตรงปลายแม่น้ำเจ้าพระยาถึงเวลาน้ำขึ้น ก็กั้นเอาไว้ ไม่ให้น้ำมันขึ้นมาท่วม. จุดนี้พูดถึงโดยเฉพาะ

พระราชบัญญัติการประปา
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำริด้านการเมืองการปกครอง

กรุงเทพ ถึงเวลาปล่อยก็ปล่อยได้. อันนี้ และโดยเฉพาะแห่งเดียวที่มีอุปกรณ์อยู่แล้ว คือที่พระประแดงที่มีอุปกรณ์ที่เวลาน้ำขึ้น กักเอาไว้. แล้วก็เวลาน้ำลง ปล่อยให้ลง คือที่คลอง นี้ อันนี้แถม จำชื่อไม่ได้แล้ว คือที่ที่ตรงได้ทำโครงการที่จะปล่อยน้ำออกไปได้เวลาน้ำลง แล้วก็เวลาน้ำขึ้นก็ปิดเอาไว้ คือตรงนั้นคลอง ๖๐๐ เมตรเท่านั้นเอง. ถ้าเปิด มันก็ทะลักเข้ามาในแม่น้ำเจ้าพระยา. ถ้าปิด น้ำจะอ้อมไปถึงคลองเตย อ้อมไป.

อันนี้วิธีที่จะบริหารน้ำให้ดี ก็วิธีที่ทำนั้น ให้ทราบว่า เวลาไหนน้ำกำลังขึ้นก็ปล่อยให้ออกไป อ้อมไปที่ทางคลองเตย กว่าที่จะถึงตรงปลาย น้ำก็ลง. พอขึ้น เป็นเวลาแล้วน้ำลง เป็นเวลา แต่ว่าเวลาน้ำขึ้น มันมีเวลาของเขา. แล้วในนี้มีอยู่ ที่เขียนเอาไว้ว่า ขึ้นเวลานั้น ๆ สูงขึ้นมาสัก ๒ เมตร ๒ เมตรกว่า. เวลาน้ำลง น้ำเขาก็ลง ลงไป ทำให้เป็นจังหวะ. ถ้าไม่ได้จังหวะ เปิดประตูน้ำเวลาน้ำขึ้น มันก็ทะลักเข้ามา ก็เข้ามา อาจจะท่วมได้ น้ำอาจจะขึ้นไปสูงกว่า ๒ เมตร. น้ำขึ้น ขึ้น ๒ เมตร ๒ เมตร ๒๐ ๒ เมตร ๓๐. แต่ว่าถ้าเราปิดในเวลานั้น น้ำก็ไม่ทะลักมาในถนนในกรุงเทพ. เวลาน้ำลงเราก็ปล่อยออกมา. ก็หมายความว่าต้องให้ถูกต้อง และมันเป็นเวลา. ถ้าทำเป็นเวลาแล้ว น้ำไม่ท่วมกรุงเทพ เดียวนี้กรุงเทพ ก็ถูกน้ำท่วม. ถ้าไม่ทำให้ถูกต้อง ถูกเวลา ถ้าฝนตกมาด้วย ซึ่งเดี๋ยวนี้ไม่น่าจะฝนตก แต่ว่ามีฝนตก น้ำท่วม. ถ้าน้ำท่วมรถแล่นไปก็จมน้ำ ฉะนั้น ผู้ที่มีหน้าที่ ไม่ได้ทำหน้าที่ แต่ตอนนี้เขาคงทำ เพราะว่าบอกเขา บอกเขาทำ ให้ปล่อยน้ำเวลาน้ำลง น้ำขึ้นก็กักเอาไว้. มีทุกอย่างเดี๋ยวนี้ แห่งเดียวที่มีอุปกรณ์อยู่แล้ว. ที่อื่นก็ควรจะทำ บอกมาหลายปี ทำแถวสมุทรสาคร ควรจะทำได้ แต่ก็ต้องลงทุน ลงทุนไม่ใช่น้อย. ข้อสำคัญต้องลงแรง.

ตามคลองชายทะเลก็เคยมี เมื่อคราวปี ๓๘ นั้นนะ ส่งองครักษ์ไปดู. ไปดู โดยมากก็ต้องเป็นตอนกลางคืน ก็ไป ไปเห็นคนเขานอนหลับสบายที่ชายทะเล แล้วก็พวกที่ไปนี่ก็ไปทักทาย บอกว่าได้เปิด ควรจะเปิด จะเปิดไหม เขาบอกว่า ถ้าเขาไม่ได้บอกให้เปิด ก็ไม่เปิด. ปิดหรือเปล่า. เขาไม่ได้บอกให้ปิด ก็ไม่ปิด. น้ำก็ทะลักเข้ามา ก็ท่วมท่วมในคลอง. คลองก็มาท่วมในกรุงจากชายทะเล. แต่ถ้าทำถูกจังหวะน้ำไม่ท่วม. ตอนที่ทำนั้นนะ ทางฝ่าย กทม. นั้นก็ต้องดู แต่ไม่รู้เรื่อง ว่าควรจะเป็นอย่างไร. คนที่ชายทะเลที่ดูแลนะ ที่นอนสบายนะ เขาบอกว่า คุณมาจากไหน รู้ได้อย่างไร รู้เรื่องได้อย่างไร น้ำมันขึ้นจริง ๆ นะ. เขาก็นึกว่าทำไมมาบอก. รู้แต่ไม่ปิด ตรงไหนรู้ว่าลงไม่เปิด. เขาก็ถาม คุณมีตำแหน่งอะไร. เขาบอกเป็นนายพล. เป็นนายพลมาจากไหน. มาจากในวัง.

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชาธิบายและพระราชดำรัสจัดการเมืองการปกครอง

ก็เลยซักจะรู้ เข้าใจว่ารู้เรื่อง ทำไม่รู้เรื่องอย่างนี้. เขาก็เชื่อ แต่ว่านายไม่เชื่อ นายผู้ใหญ่ต่าง ๆ นะ เขาไม่ได้สั่ง ว่าเวลานั้น ต้องเปิดต้องปิด. ที่ต้องเปิดต้องปิดเวลานี้ วิกฤลก็เพราะว่าน้ำไม่ค่อยไหล น้ำขึ้น น้ำลง ท่านเป็นทหารเรือ. ผู้ที่เป็นทหารเรือก็รู้เรื่องว่า น้ำขึ้นลงเวลาไหน ก็ต้องรู้ น้ำขึ้น น้ำลง แล้วก็ช่วยป้องกันไม่ให้ น้ำท่วม. อันนี้ไม่ทุกข์หรือ ตัวเขานอนสบายไม่ทุกข์ แต่ว่าคนที่อยู่ข้างในนั้นทุกข์. ฉะนั้น เดียวนี้ยังมีเวลาที่จะแก้ไขไม่อย่างนั้นถึงปีใหม่น้ำก็ท่วมอีก. ก็เลยบอกว่าถ้าท่านที่มีหน้าที่ไปดู ไปดู. ไม่ใช่คนที่ในพระนคร แต่ว่าผู้ที่เห็นประโยชน์ของการสกัดน้ำไม่ให้ขึ้น น้ำไม่ให้กักอยู่ในข้างใน ก็ไปดู.

ที่ไปเมื่อสองอาทิตย์นี้ สมเด็จพระเทพไปดู แต่มีดินะ. มีดินนั้นแหละเราต้องไปตอนที่มืด เพราะเขาไม่เห็น แต่ก็อย่างไรแล้วน่าจะไป. ที่นี้งานข้าพเจ้าหมดแล้ว ๒ วัน ๓ วันนี้น่าจะหมด ก็จะไปดู กะผลกกันก็ไป แล้วกะผลก ก็ไป ก็ไปดู ไปดูชายทะเลว่าเป็นอย่างไร เพราะว่ายังจำเป็นที่จะดู. แต่ว่าจนถึงเดี๋ยวนี้ ข้าพเจ้าไปไม่ได้ ไม่ไหวปวดหลัง ก็เลยไม่ได้ไป แต่ที่ไปดูก็มี สมเด็จพระบรม สมเด็จพระเทพก็ไป. แต่ว่าบอกว่ายังไม่รู้เรื่องว่าควรจะทำอย่างไร เพราะมันต้องมีตามเวลาให้เหมาะสมให้ถูกต้อง. แต่ตอนนี้ก็คงจะค่อยยังชั่ว ทางชลประทานเขาบอกว่าปลายปีก็หมดแล้ว. ปลายปียังมีอีกเดือนที่จะคลัก ๆ ในน้ำ แล้วก็น้ำฝนก็ยังลง. ฉะนั้น ก็ให้ทำให้อ่างตื้น ก็เชื่อว่าจะดีจะไม่ซ้ำเกินไป.

นี่คงนึกทำไมจวนจะหมดฤดูกาลแล้ว ถึงมาพูด แต่ว่ามาพูด เพราะว่าที่ผ่านมามีพูดไม่มีใครได้ยินเพราะเสียงมันแหบ. วันนี้ได้ใช้ยาฝีบอก. คือยาฝีบอกนี่เหมือนผีเป็นคนปรุงให้ ก็จิบไป จะจิบต่อไป. อ้าวเขาเอาไปแล้ว ไม่รู้แน่ จะต้องจิบทีละนิด. วันนี้เสียงนับว่าดี ได้แจ้งให้ทราบว่าจะต้องทำอะไรสำหรับไม่ให้ น้ำท่วม. แต่ว่าการที่พูดเราก็ไม่ได้พูดมาก. เพราะว่าเขาว่า คนพูดมากเกินไป น้ำท่วมทุ้ง. ก็กลัว กลัวเดียว น้ำท่วมทุ้ง. ตลอดเลย อ่างทองลงมาถึงนนทบุรีถึงในกรุง น้ำเลยท่วมทุ้ง คนพูดมากเกินไป. คนพูดมากจนกระทั่งน้ำท่วมทุ้ง ทุ้งนาท่วมหมด. เลยไม่ค่อยอยากพูดมากเกินไป. พูดมากแล้วเรื่องอื่น ๆ ก็ไม่สำคัญ. เรื่องอื่น ๆ ที่จะพูด เราเอาไว้ปีหน้า. ปีหน้าน้ำไม่ต้องท่วมทุ้ง เพราะว่านายยกไม่อยู่แล้ว. ไม่รู้ละปีหน้าจะไม่อยู่ หรืออาจจะอยู่ก็ได้ พูดอย่างนี้เดี่ยวฝรั่งเขาหาว่า The King สั่ง สั่งนายยกขึ้นมา. ไม่สั่ง สั่งไม่ได้. พลเอก สุรยุทธ์ ใครจะมาสั่งให้ทำอะไร สั่งไม่ได้ เพราะว่าท่านแข็ง แล้วก็ท่านไม่ได้ทำอะไรสู่มสู่มหัว เป็นคนที่มีหลักมีเกณฑ์. ฉะนั้น ปีหน้านี้สั่งอะไรไม่ได้แล้ว ปีหน้าท่านก็สบาย. ก็แสดงให้เห็นว่า

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ทำอะไรที่ดีเรียบร้อย ก็เชื่อว่าจะทำสำเร็จเรียบร้อย ฉะนั้น คงมีบางอย่างที่ทำแล้วรู้สึกไม่แน่ใจ ว่าทำถูกหรือไม่ถูก แต่อย่างไรก็เชื่อว่า ทำด้วยความตั้งใจดี ทำด้วยความตั้งใจแน่วแน่ ก็คงต้องผ่านอีกปี ที่ว่า ทำปีหนึ่ง. ฉะนั้น ก็ไม่ต้องพุดมากเพราะว่าถ้าพุดมากก็เปล่าประโยชน์.

อย่างนี้ต่อไป เชื่อว่าการปกครองก็จะทำได้ทำประโยชน์. ได้ทำตัวอย่างแล้ว แต่ถ้าคนไม่เอาไม่ดูตามตัวอย่าง บอกว่าที่ทำไมนี้คอมลวย ก็ช่างหัวเขา คนที่ตำหนิติเตียน ไม่เชื่อว่าทำด้วยความตั้งใจดี. คนที่ทำด้วยความตั้งใจดี ไม่มีผลประโยชน์ส่วนตัว เป็นของที่สำคัญ. แต่อย่างไรก็ตาม เชื่อว่าถ้าทุกคนที่มีตำแหน่งที่สำคัญ ต้องทำด้วยความตั้งใจดี ทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ก็เชื่อว่าบ้านเมืองจะผ่านพ้นอันตรายได้. ซึ่งคนอาจจะนึกว่าทำไม ทำไมต้องพุดอย่างนี้. ที่พุดเพราะว่าคนที่ทำด้วยความตั้งใจดี มี แต่คนที่ไม่มี ความตั้งใจดี ก็มี. หรือถ้ามีแต่ตั้งใจดีแต่ไม่รู้เรื่อง ก็อาจจะเสียหายได้. ฉะนั้น ก็หวังว่าทุกคนที่มีหน้าที่ จะได้ทำตามหน้าที่ จะได้อายุ ๘๐ ที่นี้สบายใจ. คืออายุ ๘๐ นี้ พี่สาวเคยบอกว่า ถึงเวลาอายุ ๘๐ ไม่ไหว. ท่านอายุ ๘๔ ก็เหนื่อย. ท่านไม่ค่อยสบายเดี๋ยวนี้ ก็เลยต้องพุดถึงท่าน. ขอให้ท่านสบาย ได้มีความสำเร็จในการรักษาตัว. ถ้าเดี๋ยวนี้คนที่ เป็นผู้ใหญ่ ข้าพเจ้าเหลือคนเดียวคือพี่สาว คนอื่นก็ไม่ใช่เป็นผู้ใหญ่แล้ว. แล้วก็ที่ท่านมาให้ กำลังใจอย่างนี้ ก็เชื่อว่าจะทำให้ข้าพเจ้าทำงานทำการต่อไปได้. เดี่ยวนี้มีความรู้สึก ว่า คนที่มานั่งที่นั่นนะเด็ก ๆ ทั้งนั้น ก็ถือว่าเด็ก ๆ ทั้งนั้น. นอกจากแถวนี้ แยก ๆ นะ แถวนี้ แยก ๆ ทั้งนั้น แต่ส่วนมากก็ยิ่งเด็กกว่าเรา. ประหลาดที่สุด ไม่เคยนึก. มีคนเดียวที่แก่ คนเดียวที่แก่กว่า แต่ว่าท่านก็ไม่ยอมแก่ ไม่ยอมมนะ ไซ้ไหม ไม่ยอมแก่. ก็เลยนึกว่าคนที่แก่ แต่ไม่ยอมแก่ ทำงานเข้มแข็งก็ดี. ทางนี้ก็มีที่แก่แต่ไม่ยอมแก่.

ฉะนั้น ก็หวังว่าทุกคนที่ทำงานด้วยความตั้งใจ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความรู้ตัวว่าทำงานด้วยความแก่ที่ดี ให้สำเร็จ มีความสำเร็จ. ก็ขอให้ท่านประสบความสำเร็จในงานของคนแก่ แต่ว่าต้องเป็นงานที่ถูกต้อง. คนที่ทำด้วยความไม่ถูกต้อง ไม่ได้ไม่ให้พร. ฉะนั้น ขอให้ทุกคนประสบความสำเร็จในงานการของคนแก่ เพื่อให้ส่วนรวมได้สามารถที่จะปฏิบัติเป็นผลดี. อย่างนี้ คนแก่ทางนี้ เขาก็ถือว่าเขาก็แก่ แต่ก็ทำงานด้วยความตั้งใจ. ก็ขอให้ประสบความสำเร็จเรียบร้อยทุกประการ.

พระราชดำรัส
ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๔๙
วันอังคารที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๙

ข้าพเจ้ามีความปีติชื่นชมอย่างยิ่ง ที่ท่านทั้งหลายมีไมตรีจิต พรั่งพร้อมกันมา ให้พรวันเกิด. ขอขอบพระทัยและขอบใจในคำอวยพร อันเปี่ยมด้วยความมุ่งตีมุ่งเจริญ โดยประการต่าง ๆ. ขอทุกท่านจงได้รับพรและไมตรีจากใจจริงของข้าพเจ้าเช่นเดียวกัน.

คนไทยรวมกันตั้งชาติตั้งประเทศจนเป็นปึกแผ่นและเจริญมั่นคงสืบต่อกันมา ช้านาน. แม้บางสมัยบ้านเมืองจะเกิดเหตุคับขันเดือดร้อน แต่เราก็ร่วมกันปฏิบัติแก้ไข ด้วยสติปัญญาอันฉลาดสามารถ ด้วยคุณธรรมความดี และด้วยความสามัคคีปรองดอง ทำให้เรามีอิสรภาพและความสุขความเจริญทุกอย่าง ยิ่งยืนมาจนถึงทุกวันนี้. ข้อนี้ควร เป็นสิ่งเตือนใจเราทั้งหลายผู้ร่วมอยู่ในชาติในประเทศนี้ ให้มีสมานฉันท์ หันมาหาเหตุผล ความถูกต้อง และความรับผิดชอบต่อส่วนรวมอย่างจริงจัง เพื่อกำจัดอคติ และ สร้างเสริมความเมตตาสามัคคีในกันและกัน จักได้สามารถรวมกำลังกันสร้างสรรค์ จรรโลงประเทศชาติของเราให้มั่นคงเข้มแข็ง เป็นแผ่นดินที่ทุกคนจะอยู่อาศัย และประกอบสัมมาชีพร่วมกัน ด้วยความผาสุกร่มเย็นตลอดไป ไม่มีที่สิ้นสุด.

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จงอภิบาลรักษาท่านทุกคน ให้ปราศจากทุกข์ ปราศจากภัย และบันดาลให้ประสบแต่ความสุขสิริสวัสดิ์ พิชิตนวมงคล จงทุกประการ.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันอาทิตย์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๐

งานของแผ่นดินนั้น เป็นงานส่วนรวม มีผลเกี่ยวเนื่องถึงความเจริญขึ้นหรือเสื่อมลงของบ้านเมืองและสุขทุกข์ของประชาชนทุกคน. ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จึงต้องสำนึกตระหนักในความรับผิดชอบที่มีอยู่ และตั้งใจพยายามปฏิบัติหน้าที่โดยเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความเข้มแข็งสุจริต และด้วยปัญญาวิคิดพิจารณา ว่าสิ่งใดเป็นความเจริญ สิ่งใดเป็นความเสื่อม อะไรเป็นสิ่งที่ต้องทำ อะไรเป็นสิ่งที่ต้องละเว้นและกำจัด อย่างชัดเจน ถูก ตรง.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำศาลเข้าเฝ้าฯ
เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันจันทร์ที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๐

การที่ท่านทั้งหลายได้เปล่งคำปฏิญาณของผู้พิพากษาที่จะเข้ารับหน้าที่ นับว่ามี
ความสำคัญอยู่มาก. สำคัญอยู่อย่างส่วนตัวของข้าพเจ้าคือท่านได้เปล่งคำปฏิญาณว่าจะ
ทำหน้าที่ในพระปรมาภิไธย. ก็หมายความว่า ถ้าท่านทำหน้าที่ดีก็เป็นอันว่าข้าพเจ้า
ได้เห็นว่าท่านทำในสิ่งที่ดีที่ชอบ และเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม. ความหมายนี้ ที่บอกว่า
เป็นส่วนตัวของข้าพเจ้า เพราะว่าถ้าท่านทำดี ข้าพเจ้าได้หน้า ถ้าท่านทำไม่ถูกต้อง ข้าพเจ้า
ก็เสียหาย. จึงหวังว่าท่านจะพยายามทำให้ดีที่สุด.

ที่สำคัญของส่วนรวมคือท่านจะทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ประโยชน์ของ
บ้านเมือง. ถ้าผู้พิพากษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความดีเพื่อส่วนรวม เพื่อให้ส่วนรวมมีความ
ยุติธรรมนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด. เพราะว่าบ้านเมืองถ้ามีความยุติธรรมก็จะทำให้
บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุขได้. ถ้าบ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุขก็หมายความว่าประเทศชาติ
อยู่ได้. ถ้าไม่ทำเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของส่วนรวม ผู้พิพากษาไม่ได้ทำหน้าที่ ทำให้
บ้านเมืองล่มจมก็ได้ เสียหายมากก็ได้.

ฉะนั้น ที่ท่านให้คำปฏิญาณในข้อที่จะทำ เพื่อให้ปฏิบัติเพื่อความยุติธรรมของ
ส่วนรวมนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด. เพราะว่าบ้านเมืองจะอยู่ได้ก็ต่อเมื่อมีความยุติธรรม
ความดี. ท่านได้ศึกษามา ปฏิบัติมาเพื่อรักษาความดีนี้ ก็เชื่อว่าบ้านเมืองก็อยู่ได้.
ฉะนั้น ที่ท่านได้ปฏิญาณนั้น มีความสำคัญมาก เพราะว่าถ้าท่านทำเพื่อความอยู่ดีของ
ส่วนรวม เท่ากับท่านได้อุ้มชูประเทศชาติ ให้ถือว่าประเทศชาติเป็นประเทศที่มีความ

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายปัญญา ธนอมรอด

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ยุติธรรม มีความสงบได้ ถ้าไม่มีความยุติธรรม ความสงบมีอยู่ไม่ได้. เพราะว่าถ้าไม่มีความยุติธรรมหมายความว่า คนคดโกง คนทำความไม่ยุติได้ และศาลไม่ปฏิบัติเพื่ออุ้มชูความดี ประเทศชาติอยู่ไม่ได้.

ฉะนั้นก็ที่ท่านได้เปล่งคำปณิธานถือว่ามีค่าสำคัญยิ่ง. ก็ขอให้ท่านตั้งใจทำตามทีปณิธาน. ทำตามที่ท่านได้เปล่งวาจา และถือว่าเป็นวาจาที่ศักดิ์สิทธิ์ ที่สำคัญที่สุด. สำหรับคนอื่นที่เปล่งคำเปล่งวาจานั้นก็มีความสำคัญเหมือนกัน แต่ว่าท่านถือว่าของตนเองน่าจะสำคัญที่สุด. เดียวนี้คนในบ้านเมืองก็หวังในความดี ความศักดิ์สิทธิ์ของความยุติธรรม. ฉะนั้นก็ถ้าท่านได้ถือคำที่เปล่งนั้นเป็นคำที่สำคัญ บ้านเมืองก็จะรับความดีของท่าน และประชาชนจะมีความนับถือในความยุติธรรมของศาล.

การที่คนมีความนับถือความดีของศาลก็เป็นของที่สำคัญ แต่ว่าก็หนักใจแทนท่าน เพราะว่าถ้าท่านผิดพลาดในการทำ ก็จะทำให้คนหมดหวัง เพราะคนหวังมาก. การที่คนหวังมากจะไม่ดี เพราะว่างานของท่านยิ่งยาก. แต่ก็เชื่อว่าท่านจะทำงานด้วยความยุติธรรมได้ดีแน่ เพราะว่าได้ศึกษามาก ได้ตั้งใจมาก. ก็ขอให้ท่านจนถึงที่สุด. เป็นงานที่ยาก เพราะว่าคนเขาหวังมาก. ฉะนั้นก็ขอให้ท่านได้ตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา และอย่างหนักแน่น. บางอย่างอาจจะทำไม่ได้ อย่างที่ท่านนึกว่างานหวังไว้ทำอย่างนั้น ๆ บางทีทำไม่ได้ แต่ถ้าทำดีที่สุดโดยสุจริตที่สุดก็แค่นั้นนะที่ถูกต้อง. ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจหนักแน่น. ใครจะว่าอะไรก็ว่าไป แต่ความหนักแน่นความยุติธรรมนี้สำคัญที่สุด. ก็ขอให้ท่านได้ทำหน้าที่ตั้งแต่บัดนี้ไปด้วยความตั้งใจ และด้วยความสามารถ. ส่วนรวมจะอนุโมทนา และทุกคนจะมีหวังในความยุติธรรมของศาล ความยุติธรรมของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษา. ข้อสำคัญผู้พิพากษานี้ มิใช่ว่าจะต้องขึ้นบัลลังก์เท่านั้นเอง แต่ทั่วไปทุกเมื่อ ต้องมีความดีไว้อยู่กับตัว คนมองเห็นก็จะบอกว่าบุคคลเหล่านี้สามารถที่จะไว้ใจได้. อันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะว่าผู้พิพากษาเป็นผู้ที่จะทำตัวอย่างที่ดี.

ฉะนั้นก็ขอให้ท่านมีกำลังใจเข้มแข็ง กำลังกาย กำลังความสามารถ ความคิดที่ดี เพื่อที่จะเป็นที่พึ่งของประชาชนทั่วไป เป็นที่พึ่งของชาติบ้านเมือง. ก็เพื่อการนี้ก็ขอให้ท่านรักษากำลังใจนี้ เพื่อที่จะให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม. ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่จนถึงที่สุด. เพื่อที่จะให้ได้มีบ้านเมืองที่เข้มแข็ง บ้านเมืองที่มั่นคง. ความมั่นคงที่เข้มแข็งนี้ก็อยู่ที่ท่าน ก็ขอให้ท่านรักษา. ขอให้ท่านมีกำลังใจ กำลังกาย กำลังจิตใจ

พระราชพิธีทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ที่เข้มแข็งที่สุด ปฏิบัติหน้าที่ตลอดทุกเมื่อ และให้รักษาความเข้มแข็งนี้ตลอดเวลาที่ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ จะเป็นความดีของชาติ ชาติบ้านเมือง ความดีของประเทศ ความมั่นคงของประเทศ. ก็ขอให้ท่านรักษาความเข้มแข็งนี้ ด้วยกำลังกายกำลังใจที่เข้มแข็งที่สมบูรณ์. ขอให้ท่านประสบความสำเร็จในกิจการของท่าน มีความเข้มแข็งของร่างกายตลอดไป ของจิตใจตลอดไป ไม่ให้ได้มีอะไรที่กีดขวางความดีของผู้พิพากษา. ก็ขอให้ท่านได้ประสบความสำเร็จทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด^(๒) พร้อมคณะตุลาการศาลปกครอง

และข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

เข้าเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเสด็จตุลาการศาลปกครอง

เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ขอขอบใจที่ท่านมา เอาครุฑของผู้พิพากษาของศาลปกครองมาให้ ซึ่งนับว่าท่านได้ให้ความเดือดร้อนเพิ่มเติมแก่ข้าพเจ้าอีกครั้งหนึ่ง เพราะว่า ผู้เป็นผู้พิพากษาศาลปกครองก็มีอำนาจที่จะปฏิบัติในกฎเกณฑ์ของศาล เฉพาะศาลปกครอง. และในรัฐธรรมนูญฉบับที่ท่านกล่าวถึงคือ กล่าวถึงรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ซึ่งได้ตั้งศาลปกครองและศาลอื่น ๆ หลายศาล ซึ่งแต่ก่อนนี้มีเพียงศาล ศาลฎีกาซึ่งเป็นศาลสูงสุด แต่เดี๋ยวนี้ศาลอื่น ๆ ก็เป็นศาลสูงสุดทั้งนั้น และถ้าปฏิบัติตามกฎหมายเกณฑ์ของศาล โดยเฉพาะอย่างศาลปกครองซึ่งเป็นศาลสูงสุดอย่างหนึ่ง ก็ต้องถือว่าเป็นศาลสูงสุดอย่างหนึ่ง ซึ่งท่านก็มีอำนาจตามที่กำหนดไว้สำหรับศาลปกครอง.

เดี๋ยวนี้เวลานี้ อีกไม่กี่วันจะมีการตัดสินเกี่ยวข้องกับศาลอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่ศาลปกครอง กล่าวคือศาลรัฐธรรมนูญ ที่ว่าด้วยเรื่องของอำนาจ หรือของการที่จะเป็นพรรคการเมือง. ท่านก็พูดไม่ได้เพราะท่านไม่เกี่ยวข้อง แต่ว่าพรรคการเมืองเกี่ยวข้องกับการปกครองโดยตรงเหมือนกัน แต่ท่านไม่มีอำนาจ. ถึงว่าข้าพเจ้าจะพูดถึงพรรคการเมืองที่จะมีหรือไม่มี ที่จะตั้งหรือไม่ตั้ง ที่จะล้มหรือไม่ล้ม นั้น ก็พูดไม่ได้. แต่ว่า ถึงบอกว่าเดือดร้อนที่ข้าพเจ้าได้ทราบที่ท่านเอาเสด็จครุฑของศาลปกครองมาให้ แต่ไม่มีอำนาจอะไรเลย. แม้จะมีอำนาจข้าพเจ้าก็ไม่มีอำนาจอะไรเลย ตามที่จะใส่

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายอักษราทร จุฬารัตน

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

เสื้อครุยหรือไม่ใส่เสื้อครุยก็ไม่มีอำนาจ เช่นเดียวกับท่านเองก็ไม่มีอำนาจ. แต่ว่าถ้า
นึกถึงว่าจะมีการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง จะเป็นการตัดสินใจที่สำคัญมากและ
ท่านเองก็จะเดือดร้อน. เพราะว่าถ้ามีพรรคการเมืองถ้าไม่มีพรรคการเมืองก็ตาม ท่าน
เดือดร้อน เพราะว่าพรรคการเมืองต้องมี. และถ้าบอกว่ามีพรรคการเมือง ไม่ได้อยู่ใน
อำนาจของท่าน ท่านจะเดือดร้อน ข้าพเจ้ายิ่งเดือดร้อนใหญ่. ฉะนั้นก็ คล้าย ๆ ว่าต่อว่า
ท่านนะว่า ทำไมว่าท่านต้องมาวันนี้ ซึ่งไม่กี่วันจะมีปัญหาที่เกิดขึ้น.

แต่อย่างไรก็ตาม ท่านเป็นผู้ใหญ่ ถ้าท่านเป็นตุลาการมาหลายปีแล้ว แล้วก็
ท่านก็ต้องมีความรับผิดชอบที่จะตัดสินใจ. ไม่ใช่ตัดสินใจบนบัลลังก์ แต่ตัดสินใจในใจว่าที่
ผู้ที่จะเป็น ผู้ที่เป็นศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ จะได้ปฏิบัติหรือจะได้ตัดสินใจต้อง
หรือไม่. ท่านเองท่านก็รับผิดชอบ และท่านก็มีหน้าที่ที่จะมีการพิจารณาว่าเขาทำถูกหรือ
ไม่ถูก. ข้าพเจ้าเองไม่มีสิทธิ์ใด ๆ ที่จะบอกว่าถ้าเขาจะทำถูกหรือไม่ถูก แต่ในใจก็ต้อง
รู้ว่าเขาจะทำถูกหรือไม่ถูก. ถ้าเขาทำไม่ถูก ตัดสินว่าจะเป็นพรรคการเมือง จะมีอยู่
หรือไม่มี ก็เดือดร้อนทั้งนั้น. ข้าพเจ้าเองก็ ในใจมีคำตัดสินอยู่ แต่ว่าบอกท่านไม่ได้
เพราะไม่มีสิทธิ์จะบอก. ท่านเองก็ไม่มีสิทธิ์ ก็เลยยุ่ง. แต่ท่านต้องมีการตัดสินใจในใจ
ว่าที่เขา เพื่อนศาลรัฐธรรมนูญ เขาจะตัดสินใจถูกหรือไม่ ต้องมีอยู่ในใจ. เขาจะตัดสินใจ
อย่างไรก็ตามเดือดร้อนทั้งนั้น. เสียหายทั้งนั้น. คำตัดสินของเขาจะเดือดร้อนและเสียหาย
สำหรับท่านเองทั้งนั้น. ข้าพเจ้าก็เดือดร้อน แต่ไม่มีสิทธิ์ที่จะบอกว่าเดือดร้อน ไม่มีสิทธิ์
ที่จะบอกว่าเขาทำถูกหรือไม่ถูก แต่รู้ในใจว่าเขาจะตัดสินใจอย่างไรก็ตาม รู้ในใจว่าเขาทำ
ถูกหรือผิด. ส่วนใหญ่ก็นึกว่าเขาก็ต้องทำผิดแน่. เมื่อรู้สึกว่าเขาทำผิด เรามีหน้าที่ที่
จะพิจารณา วิจารณ์ในใจ. แต่ละท่านต้องพิจารณาว่า ที่เพื่อนศาลอื่นทำ ถูกหรือผิด ต้องมี
ต้องพิจารณา อย่างน้อยในใจของท่าน มีคำไม่ใช่พิพากษา มีความเห็นบ้าง เพราะว่า
ถ้าหากว่าเขาตัดสินมาอย่างไร ซึ่งจะเสื่อมเสียกับบ้านเมืองทั้งนั้น จะตัดสินทางไหนก็ตาม
ก็เป็นคำตัดสินที่จะผิด ผิดพลาดทั้งนั้น ฉะนั้นก็ต้องมีการพิจารณา. แต่ท่านพิจารณาเป็น
ทางการไม่ได้ ท่านต้องพิจารณาเป็นส่วนตัว อาจจะไม่เปล่งออกมา.

วันนี้ถึงจะบอกท่านว่า ท่านเอาเสื้อครุยมาให้แล้ว เอาความเดือดร้อนมาให้
เพราะว่าเอาเสื้อครุยมาให้ก็หมายความว่าข้าพเจ้าก็มีหน้าที่ผู้พิพากษาศาลปกครอง
เหมือนกัน แต่ตัดสินอะไรหรือพิพากษาอะไรไม่ได้. ท่านเองก็ตัดสินอะไรไม่ได้ เพราะว่า
ท่านไม่เป็นศาลรัฐธรรมนูญ. ศาลรัฐธรรมนูญเขามีสิทธิ์ ไม่มีสิทธิ์ที่จะพิจารณาอะไร

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

แต่ว่าโดยที่ใช้ชื่อว่าเขาเป็นศาลรัฐธรรมนูญ เขาก็มีสิทธิ์ ยุ่งหมด. ถ้าฟังวิทยุ ถ้าท่านก็คงต้องฟังวิทยุทั้งวันทั้งคืน สองวันสองคืนนี้มีการวิจารณ์อย่างหนักเกี่ยวข้องกับศาล. ท่านต้องคิดวิธีที่จะป้องกันตัว แทนเพื่อนผู้พิพากษาของศาลต่าง ๆ ทั้งหมด. แล้วทั้งหมดเขาบอกแล้วว่าศาลฎีกาไม่มีสิทธิ์. ศาลฎีกาซึ่งท่านก็เคยได้ดำรงหน้าที่ศาลฎีกาบ้าง แต่ว่าท่านทำอะไรไม่ได้เพราะว่าเขาบอกศาลฎีกาไม่มีสิทธิ์.

ก็ถึงขอ ขอบุญตอย่างนี้ ท่านไปตีความ ตีความเอาเอง ผู้พิพากษาศาลอะไรก็ตามต้องตีความ แล้วก็ตีความให้ถูก ไม่อย่างนั้นบ้านเมืองพัง. ก็เคยบอกกับท่านประธานว่าครั้งก่อนที่มีเรื่องเกิดขึ้น คือตอนที่ข้าพเจ้าพูดที่หัวหิน เป็นเวลาปีกว่าแล้ว ก็เป็นความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น แล้วท่านก็เอาความรับผิดชอบใส่ในตัว. แล้วความรับผิดชอบนั้นทำให้คนเขาเอะอะขึ้นมา จนกระทั่งเกิดเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งเรื่องราวต่าง ๆ ก็มีเหตุมีผล ก็มีเหตุแล้ว ก็มีผลขึ้นมา ยุ่งหมด. อีกไม่กี่วันก็ยุ่งต่อไป. ท่านเตรียมตัวดี ๆ ที่จะให้พร้อมที่จะมีการวิจารณ์บ้าง ไม่ใช่ในฐานะศาล ในฐานะส่วนตัว หรือในฐานะผู้เชี่ยวชาญ ในฐานะผู้มีความรู้ เพื่อที่จะป้องกันไม่ให้บ้านเมืองล่มจม. อย่างที่คราวที่แล้วบอกว่า เราไม่ทำอะไรไม่พยายามแก้ไข จะล่มจม เราก็เกือบล่มจม. ตอนนั้นก็เกือบล่มจมต่อไป. ฉะนั้นท่านมีความรับผิดชอบที่จะทำให้บ้านเมืองไม่ล่มจม. หรือตักเตือนประชาชนที่มีความรู้ให้มีความรู้มากขึ้น และแม้จะประชาชนที่ไม่มีความรู้ให้เกิดความรู้ขึ้นมาว่าบ้านเมืองควรจะไปทางไหน. ท่านทำได้ ท่านพูดได้ ท่านคิดได้ เพราะท่านมีความรู้.

ฉะนั้นขอร้องให้ท่านพยายามที่จะแก้ไขสถานการณ์ต่อไป เพราะว่าสถานการณ์ปีนี้ไม่ดีเลย. อย่างฟังวิทยุเขาก็พูดมีเหตุผล. มีผู้ที่มีความรู้ออกวิทยุ อาจจะไม่ต้องบ้าง เพราะว่าเขานักการเมืองที่พูดทางวิทยุ. เราในฐานะผู้พิพากษา พูดคำว่าเรา เพราะว่าท่านให้ครุย์แล้วก็ข้าพเจ้าก็เป็นเหมือนผู้พิพากษาคณะหนึ่ง มีสิทธิ์ แล้วก็มีความหน้าที่ที่จะทำให้คนเข้าใจถึงหน้าที่ของประชาชน หน้าที่ของข้าราชการตุลาการที่จะทำเพื่อทำให้บ้านเมืองรอดพ้นจากความยุ่งยาก ยากเข็ญ. ก็จะขอขอบใจท่านทั้งหลายที่จะพยายามคิด ให้ทำให้บ้านเมืองไปรอดจากวิกฤตการณ์ปัจจุบันนี้.

เพื่อการนี้ ก็ขอให้พรให้ทุก ๆ ท่านมีความสามารถ. ท่านมีความสามารถ แต่สามารถที่จะแสดงว่าท่านมีความสามารถ. เชื่อว่าท่านทุกคนมีความสามารถ

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ต้องแสดงว่าท่านมีความสามารถที่จะตัดสินใจ และตัดสินใจแทนตุลาการทั้งหลาย ทั้งศาลปกครอง ศาลอื่น ๆ สูงสุดบ้าง ไม่สูงสุดบ้าง ให้ตัดสินใจอะไร พุดอะไร ให้มีความคิดที่ดี ความคิดที่สูงสุด ที่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ. เพื่อการนี้ท่านก็ต้องรักษาความซื่อตรงที่มีอยู่ และขอให้ท่านแสดงว่าท่านมีความซื่อตรงให้ทุกคน ประชาชน ทั้งคนที่ไม่มีความรู้ในทางกฎหมาย แม้แต่คนที่ไม่มีตำแหน่งอะไรเลย แต่คนทุกคน โดยที่เป็นคน ต้องสามารถที่จะคิด เพราะว่าก้หวงแหนบ้านเมือง ไม่อยากให้ล่มจม.

ก็ขอจบใจท่านที่ตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ และขอให้ท่านมีกำลังใจโดยเฉพาะกำลังใจ ที่จะปฏิบัติหน้าที่ กล่าวหาญ ก็ต้องกล้าที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรง เพื่อให้ส่วนรวม ได้อยู่เย็นได้อยู่เป็นสุข. ขอให้ทำโดยปลอดภัยและโดยตรงไปตรงมา. เข้าใจว่า เชื่อว่า ท่านตั้งใจที่จะทำงานเพื่อความอยู่รอดของประเทศชาติ. แล้วก็ ขอให้ท่านมีกำลังใจ กำลังกายสมบูรณ์ เพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้. แล้วก็ขอขอบใจท่านที่จะดำรงตำแหน่ง ผู้พิพากษาศาลปกครอง และขอให้สามารถดักเตือนคนอื่นให้เขาทำหน้าที่ให้ดี โดยเฉพาะทางฝ่ายตุลาการ. ก็ขอให้ท่านมีร่างกาย จิตใจ แข็งแกร่ง เพื่อให้ทำหน้าที่ ด้วยความสำเร็จ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของประเทศชาติ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำศาล

สำนักงานศาลยุติธรรม

เข้าเฝ้า ฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันจันทร์ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๐

บ้านเมืองจะต้องมีความยุติธรรม หมายความว่า คนจะปฏิบัติตัวตามใจชอบไม่ได้ ต้องทำตามกฎเกณฑ์ จะว่าของกฎหมายก็ได้ หรือต้องเป็นตามความดี กฎเกณฑ์ของความดี. แล้วความดีนั้นก็คืออะไรที่ตรงไปตรงมา ที่เป็นประโยชน์ต่อทุกคน ต่อประชาชนโดยเฉพาะทุกคนที่มีสิทธิ์ที่จะมีชีวิตที่ต้องมีกฎหมาย ต้องมีชื่อมีแป. ถ้าไม่มีชื่อมีแปแล้ว ประเทศชาติก็ล่มจม. อันนี้ที่สำคัญ ที่ต้องมีผู้พิพากษาที่มีความเข้มแข็ง. ความเข้มแข็งของผู้พิพากษาไม่ใช่ง่าย เพราะว่ามีคนที่ไม่ค่อยดี ก็หมายความว่าไม่ค่อยสุจริต ก็หาทางที่จะหลบเลี่ยงกฎหมาย หลบเลี่ยงกฎหมาย หลบเลี่ยงความดี. เพื่อความดีของตัว ฉะนั้นท่านต้องรักษาความเข้มแข็งของคำปฏิญาณนี้ ซึ่งถ้าพูดถึงง่าย ๆ ก็ไม่ยาก เพราะว่าความดีนั้นจะเป็นสิ่งที่ยาก. แต่ว่าทำไมมันยาก เพราะว่ามียอกติ. อกติหมายความว่าคนเราอยากที่จะทำอะไรเพื่อประโยชน์ส่วนตัวมาก. แต่ท่านได้ปฏิญาณว่าท่านจะไม่หลงในอคติ. ซึ่งเป็นของดีมาก. ถ้าไม่หลงในอคติก็ทำไม่ยาก. ฉะนั้นก็ ถ้าท่านรักษาสิ่งที่ท่านได้เปล่งวาจานี้ก็ทำได้ง่าย เพราะว่าถ้าเราไม่หลงในอคติก็ไม่ยากที่จะทำดี. ถ้าทำดีแล้ว ทุกคนก็ได้รับประโยชน์. ในการรักษาความดีบางอย่างอาจจะไม่ใช่ง่าย เพราะว่ามีคนที่หลงในอคติ มีคนที่อยากจะไปในทางที่ไม่ถูก อยากจะไปในทางที่เป็นอคติ เขาพยายามที่จะหลอกลวงตลอดเวลา. ท่านต้องเข้มแข็ง. ความเข้มแข็งของผู้พิพากษาจะต้องรักษาไว้ตลอด ตลอดชีวิต.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายวิรัช ลิ้มวิชัย

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม^(๒)
นำตุลาการศาลทหารสูงสุด ตุลาการศาลทหารกลาง
และตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารกรุงเทพ ฯ
เข้าเฝ้า ฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ศาลาดุสิตาลัย
วันจันทร์ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๐

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้ฟังนายทหารทั้งหลาย ที่ได้เปล่งวาจาปฏิญาณตนว่าจะปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต.

การปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอคตินั้น เป็นหน้าที่สำคัญของนายทหารทุกคน และโดยเฉพาะตุลาการที่จะต้องรักษาความยุติธรรมของหน้าที่. ท่านเป็นนายทหารก็ต้องรักษาความดีอยู่เป็นธรรมดา และยิ่งเป็นตุลาการก็ยิ่งสำคัญ เพราะว่าทหารถือว่ามีอาวุธ แต่ความยุติธรรมของตุลาการ ก็เท่ากับเป็นอาวุธอีกอย่าง. ถ้าท่านรักษาความดีของตุลาการ ก็จะไม่ต้องใช้อาวุธที่ประหัตประหาร. ฉะนั้นท่านก็ได้ปฏิบัติ ปฏิญาณตน ก็เป็นสิ่งที่ดี เพราะว่าเป็นการยืนยันว่าท่านมีหน้าที่ และหน้าที่ที่ท่านจะสำคัญมากสำหรับประเทศชาติ จะทำให้ประเทศชาติมีความสุขความสงบอยู่ตลอด ไม่จำเป็นต้องประหัตประหารกัน. ฉะนั้น ท่านก็ต้องรักษาคำปฏิญาณนี้โดยเด็ดขาด โดยเข้มแข็ง เพราะว่าส่วนมากเป็นความลำบากที่จะรักษาความยุติธรรม เพราะว่าความยุติธรรมนั้นหมายความว่า จะต้องรักษา จะต้องเสียสละ เพราะว่าโดยมากคนเราก็มองที่จะเอาเปรียบ. ถ้าเอาเปรียบคนก็ไม่ใช่ ไม่ได้เป็นความยุติธรรม ฉะนั้นที่ท่านต้องไม่เอาเปรียบ ท่านจะต้องรักษาไม่ให้คนอื่นเอาเปรียบ. ถ้ามีคนเอาเปรียบคนอื่น จะทำให้บ้านเมืองไปไม่รอด. ฉะนั้นก็ขอให้ท่านดูแลความยุติธรรม ไม่ใช่ในกองทัพเท่านั้นเอง

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พลเอก บุญรอด สมทัตน์

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรี
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันพุธที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

ข้าพเจ้ายินดีที่ได้ยินท่านทั้งหลายเปล่งวาจาเพื่อจะเป็นการแสดงความสัตย์
ความสัตย์ที่จะปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต. ซึ่งความจริงก็ไม่จำเป็นที่จะพูด
แต่ว่าเมื่อพูดก็ต้องถือว่าคำพูดนี้เป็นคำที่ศักดิ์สิทธิ์ แล้วก็ท่านก็ต้องเก็บเอาไว้เป็นคำ
ที่จะปฏิบัติ ปฏิบัติในการกระทำทุกอย่างในอนาคต. เพราะว่าถ้าพูดไปแล้ว แล้วไม่ปฏิบัติ
ก็ไม่ได้เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านได้ปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของ
ประเทศชาติ.

ที่ท่านมาเป็นรัฐมนตรีนั้น เป็นเรื่องสำคัญ เพราะว่าประเทศต้องมีผู้ใหญ่.
แล้วถ้าท่านเป็นผู้ใหญ่. ประเทศก็จะอยู่เย็นเป็นสุขได้. ถ้าประเทศอยู่เย็นเป็นสุขแล้ว
ก็หมายความว่า ประชาชนมีที่พึ่ง. ถ้าประชาชนมีที่พึ่งแล้ว ก็สามารรถที่จะมีชีวิตที่มี
ประกันว่าจะสามารถอยู่ได้. ซึ่งหลายประเทศในระแวกนี้ก็มีความเดือดร้อน ไม่ใช่
ในระแวกนี้ ทั่วโลกมีความเดือดร้อน เพราะว่าไม่มีคนที่มืหลัก. ท่านต้องถือว่าท่าน
เป็นคนที่มืหลัก มีหลักที่จะปฏิบัติงาน มีหลักที่จะทำงานเพื่อส่วนรวม. อาจจะไม่แปลก
ท่านอาจจะนึกว่าแปลก ทำไมคน ๓๕ คน จะต้องเสียสละเพื่อคน ๖๓ ล้าน. ก็เพราะว่า
คน ๖๓ ล้านนั้น เขาหวังว่าคณะรัฐมนตรีจะทำงานเพื่อเขา ถ้าไม่ทำงานเพื่อประชาชน
ก็จะทำงานเพื่ออะไร.

ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านพยายามที่จะทำ. อาจจะทำยากแต่ว่าเชื่อว่าท่านจะต้องทำได้
เพื่อให้ประเทศชาติไม่ผิดหวังในงานที่ท่านกำลังทำอยู่. ถ้าเขาไม่ผิดหวัง ท่านก็เป็นผู้ที่

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายสมัคร สุนทรเวช

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชาธิบายและพระราชดำรัสจัดการเมืองการปกครอง

เรียกว่ามีความดี. และถ้าทำด้วยความดีนั้น ที่จริงก็โก้ไม่หยอก. รู้สึกโก้ดีที่ทำให้ประชาชนได้หวัง. แล้วก็มองเห็นว่า นี่ขณะนี้ เป็นรัฐมนตรีจะทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม. แล้วส่วนรวมนี้ก็บอกได้แล้วว่า ในประเทศที่อยู่ใกล้เคียงประเทศไทย แล้วก็ประเทศอื่น ๆ เขาไม่ค่อยได้เห็นคนที่พยายามทำเพื่อส่วนรวม. ท่านจะต้องทำเพื่อส่วนรวม. ถ้าทำเพื่อส่วนรวม ไม่ได้ทำเพื่อส่วนตัว ท่านก็โก้ไม่หยอก. ท่านก็มีความดีอยู่กับตัวอยู่แล้ว. เมื่อท่านได้ปฏิญาณว่าท่านจะทำเพื่อส่วนรวม ท่านก็มีเกียรติไม่น้อย. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านพยายามทำตามที่ท่านได้ปฏิญาณตน เพื่อให้เป็นผลสำเร็จที่ดี ถ้าทำได้ แม้จะนิดเดียวก็ยังดี. ถ้าทำได้มากก็ยิ่งดี. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านรักษาความซื่อตรง. และตามที่เมื่อตะกี้ท่านนายกก็ได้มาพูดว่า ท่านนายกเองและรัฐมนตรีต่าง ๆ ได้มีความตั้งใจที่จะทำ ก็เป็นเกียรติไม่ใช่น้อย. และถ้าทำให้เป็นเกียรติอย่างที่ท่านได้พูดเมื่อตะกี้ ก็เป็นสิ่งที่ดีมาก และประเทศก็จะอยู่ได้. ถ้าประเทศอยู่เย็นเป็นสุขได้ ท่านนี่ก็เรียกว่าได้บุญ. ท่านได้ปฏิบัติในสิ่งที่ดีมาก. ในโลกนี้หายาก ถ้าท่านทำดี ในโลกนี้หายาก คนที่ตั้งอกตั้งใจอย่างที่ท่านได้ตั้งใจที่จะทำ.

ในเมืองไทยนี้ท่านเป็นผู้ใหญ่. ในประเทศหนึ่งต้องมีผู้ใหญ่. รัฐมนตรีก็คือผู้ที่เป็นผู้ใหญ่. แล้วก็ถ้าทำสำเร็จ ท่านมีความสามารถที่จะทำด้วยความรู้ ด้วยความสำนึก ด้วยความสามารถ ทำให้คนจำนวนมาก ทั้ง ๓๕ คน บวกกับนายกเป็น ๓๖ คน ทำเพื่อคนเป็นจำนวนล้านเป็นสิ่งที่น่ายินดีที่สุด. แล้วก็ท่านเองเมื่อรักษาความดีความตั้งใจที่จะให้คณะของท่านอยู่เย็นเป็นสุข ประเทศชาติก็อยู่เย็นเป็นสุข ซึ่งเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์ ถ้าทำได้ดี ท่านก็มีเกียรติ แล้วก็คณะท่านก็มีเกียรติ.

ก็ขอให้ท่านได้ทำสำเร็จ เพื่อเกียรติของคณะรัฐบาลไทย แล้วก็ของประเทศชาติ. ก็ขอให้ท่านได้มีความสำเร็จในการกระทำ. ที่ท่านเองได้ตั้งใจที่จะทำ. แล้วก็ขอให้ท่านและนายก มีความสำเร็จในงาน. ฉะนั้น ก็ขอให้พรว่า ว่าจะให้พร ไม่ใช่ให้พร ขอให้ท่านได้พรที่จะปฏิบัติงานสำเร็จเรียบร้อยในงานที่ท่านตั้งใจจะทำ. ก็ขอให้ท่านมีความสำเร็จในงานทุกอย่างที่ได้ตั้งใจจะทำ.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๑

งานราชการนั้น คืองานของแผ่นดิน. ข้าราชการจึงต้องสำเหนียกตระหนัก
อยู่ตลอดเวลาถึงฐานะและหน้าที่ของตน แล้วตั้งใจปฏิบัติงานทุกอย่างโดยเต็มกำลัง
สติปัญญาความสามารถ ด้วยความสุจริตเที่ยงตรง และด้วยความมีสติยั้งคิด รู้ว่า
สิ่งใดถูก สิ่งใดผิด สิ่งใดควรกระทำ สิ่งใดควรงดเว้น เพื่อให้งานที่ทำปราศจากโทษ
เสียหาย และบังเกิดผลเป็นประโยชน์ที่แท้ คือความเจริญมั่นคงของประเทศชาติและ
ประชาชน.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำศาล

สำนักงานศาลยุติธรรม

เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๑

ตามที่คุณที่จะทำหน้าที่ผู้พิพากษาศาลฎีกาได้ปฏิญาณตนอย่างเข้มแข็งนี้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะที่บ้านเมืองต้องมีผู้พิพากษา บ้านเมืองต้องมีผู้ที่รักษาความยุติธรรม ต้องมีศาลเพื่อที่จะรักษาความยุติธรรมนี้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญ. เพราะว่าเป็นบ้านเมือง ถ้าไม่มีความยุติธรรม บ้านเมืองก็จะล่มจม. และสำคัญที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจที่จะทำหน้าที่นี้ ที่ท่านจะทำหน้าที่ ท่านได้เตรียมตัวไว้แล้วอย่างดี คือท่านได้เรียนรู้และเตรียมตัวที่จะทำหน้าที่. หน้าที่นี้เป็นการทำสิ่งที่เป็นความยุติธรรม.

คำว่ายุติธรรมนี้ หมายความว่า เป็นคนที่จะวางตัวที่ดี วางตัวที่ตรง วางตัวที่จะทำอะไรที่ตรงไปตรงมา. ในโรงเรียนเองก็ต้องทำ แต่นอกโรงเรียนก็ต้องทำ. ทุกแห่งท่านจะต้องทำตัวให้ดี ให้ยุติธรรม เพราะว่าผู้พิพากษาเป็นตัวอย่างของความดี. ความดีของผู้ที่จะวางตัวให้ดีคือ วางตัวให้ตรง วางตัวให้ยุติธรรม คือวางตัวให้ดี. ดีนี้ลำบาก เพราะว่าถ้าทำอะไรที่ตรงไปตรงมา ก็ไม่แปลก ไม่มีอะไร ไม่มีปัญหา. แต่ปัญหาอยู่ที่ว่าความตรงไปตรงมานั้นจะอยู่ที่ไหน. ความตรงไปตรงมาคือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ท่านจะทำในเวลาทำหน้าที่ และนอกหน้าที่ จะต้องวางตัวให้ดี ก็หมายความว่าแต่ละท่านจะต้องพยายามที่จะทำเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน ทำเป็นตัวอย่างที่ดี คือถ้าทำอะไรก็ตาม ท่านต้องแสดงให้เห็นว่า ไม่มีอะไรเหนือความยุติธรรม.

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายวิรัช ลิ้มวิชัย

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

บางทีคนที่เป็นผู้พิพากษาเข้าใจว่าจะทำความยุติธรรมนั้นเวลาขึ้นศาล ใน
โรงศาล แต่ไม่ใช่อย่างนั้น. จะต้องทำตัวอย่างในเวลาทุกเมื่อ. ถ้าทำตัวอย่างในเวลา
ทุกเมื่อ นั่นคือว่าเป็นผู้พิพากษาที่ดี. ก็อันนี้พูดยากว่าจะทำอย่างไร. การที่เป็นตัวอย่าง
ที่ดี สำหรับคนได้เห็นว่ามิผู้พิพากษาในโรงศาลแล้วก็นอกโรงศาลด้วย อันนี้เป็น
สิ่งที่ลำบาก. เพราะว่าถ้าท่านวางตัวให้ตืนอกโรงศาลด้วย อันนั้นจะเป็นความเป็น
ผู้พิพากษาที่ครบถ้วน. ถ้าท่านทำอย่างนั้นได้คนก็เชื่อถือ. ถ้าเกิดคนเชื่อถือได้ก็
หมายความว่าประเทศชาติมีชื่อมีแป้ได้ทุกเมื่อ อันนี้สำคัญ. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านได้วางตัว
ให้ดี สิ่งที่ได้เรียนรู้ไว้ สิ่งที่ได้ฝึกฝนไว้ให้ปฏิบัติทุกเมื่อ อันนี้สำคัญ. ถ้าปฏิบัติตน
ให้ดีทุกเมื่อ ก็จะทำให้มีหลักมีเกณฑ์ในบ้านเมือง อันนี้ที่สำคัญ. ถ้าท่านทำอย่างนี้
ทุกคน ประชาชนทุกคนก็จะรู้ว่าในบ้านเมืองมีความยุติธรรม แล้วก็ท่านก็เป็นตัวอย่าง
ของความยุติธรรม. เป็นสิ่งที่ทำยาก เพราะว่าจะต้องมีความรู้ จะต้องมีความสามารถ
ในตัว. ฉะนั้น ที่พูดซ้ำซากอย่างนี้ก็เพราะว่าเป็นสิ่งที่ยาก ที่จะวางตัวให้ยุติธรรม.
ถ้าทำตัวให้ยุติธรรม ประชาชนจะเห็นว่าในบ้านเมืองมีคนที่ดี เป็นคนที่เป็นประกันของ
ความยุติธรรม. และถ้าทำได้ ก็เชื่อว่าบ้านเมืองจะอยู่เย็นเป็นสุขได้.

ฉะนั้น ที่ขอร้องให้ท่านเป็นตัวอย่าง เป็นสัญลักษณ์ของความยุติธรรม ก็จะเป็น
สิ่งที่ช่วยบ้านเมืองให้ปลอดภัยได้. แต่เป็นสิ่งที่ไม่ง่าย เพราะว่าจะต้องเสียสละมาก ๆ.
ความเสียสละของผู้เป็นผู้พิพากษาเป็นสิ่งที่ทำยาก แต่ถ้าทำได้ท่านก็เป็นตัวอย่าง
ของความดี. ท่านจะเป็นผู้ที่ประกันของความยุติธรรมของศาล และจะเป็นผู้ที่
สามารถที่จะรักษาความยุติธรรมในบ้านเมือง. ถ้าทำได้แล้วท่านก็เป็นผู้ที่ได้เป็นคนที่ดี
เป็นคนที่ช่วยบ้านเมืองให้อยู่ได้ ให้ปลอดภัยได้. ก็ขอให้ท่านได้พยายามทำเพื่อที่จะ
ให้บ้านเมืองมีชื่อมีแป้. ใครว่ามีชื่อมีแป้ก็หมายความว่า มีความสุข มีความยุติธรรม
ถ้าท่านรักษาความยุติธรรมได้แท้ ๆ ท่านก็เป็นผู้ที่เรียกว่า ท่านเป็นผู้ที่ได้ทำ ได้ช่วย
บ้านเมืองให้อยู่ได้. ถ้าไม่มีความยุติธรรมในบ้านเมือง อยู่ไม่ได้ เพราะว่าคนเขาสงสัย
อยู่เสมอ. จะต้องให้ไม่มีความสงสัยในบ้านเมือง ในบ้านเมืองนี้ต้องมีแต่ความยุติธรรม.
ฉะนั้น ก็ขอร้องให้ท่านพยายามกระทำ ให้ท่านรักษาความยุติธรรมแท้ ๆ แล้วก็รักษา
ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากมาก แต่เชื่อว่าท่านตั้งใจจะทำ ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านตั้งใจรักษาความ
ยุติธรรมในบ้านเมือง.

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

การรักษาความยุติธรรมในบ้านเมืองนี้เหมือนว่าง่าย ๆ เพราะท่านเป็นผู้พิพากษา แต่ถ้าเว้นจากความเป็นผู้พิพากษาก็จะทำให้เสียหาย. ฉะนั้นก็ขอให้ท่านรักษาความยุติธรรมในบ้านเมือง. ท่านได้เรียนรู้ ท่านได้ฝึกฝนมาด้วยการเรียน แล้วก็ด้วยการปฏิบัติ ท่านก็คงจะต้องทำได้. ไม่ใช่ว่าง แต่ท่านทำได้แล้ว ท่านจะเป็น เรียกว่าเป็นวีรบุรุษของบ้านเมือง เป็นผู้ที่รักษาความยุติธรรม. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านวางตัวเป็นวีรบุรุษ. ไม่ใช่วางตัวเป็น แต่ว่าถือตัวว่าเป็นวีรบุรุษของบ้านเมือง จะต้องรักษาความยุติธรรม ความสะอาด ความเรียบร้อยของบ้านเมือง พูดอย่างนี้เหมือนจะให้ท่านรับหน้าที่อยู่บนหัวของตัว. ก็เป็นอย่างนี้ที่ขอร้องให้ท่านรับความดีอยู่บนตัวเองทุกเมื่อ ทั้งในโรงศาลทั้งนอกโรงศาล. ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะทำดังนี้ เพื่อที่จะให้บ้านเมืองอยู่เย็น อยู่วอด. ท่านก็อาจจะนึก ๆ ในใจว่า ทำไมท่านจะต้องรับเป็นภาระ. ต้องรับ เพราะว่าท่านได้เลือกหน้าที่นี้ แล้วก็เมื่อเลือกหน้าที่นี้ต้องทำให้ดี ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านเมื่อเลือกหน้าที่ ท่านต้องทำหน้าที่ ก็ทำหน้าที่ให้สำเร็จเรียบร้อย. มีแต่หน้าที่ท่านคงนึกว่ามีแต่หน้าที่. ใช่ ท่านมีหน้าที่ แล้วก็ถ้าทำได้แล้ว ท่านมีความพอใจ ท่านจะมีความพอใจ แล้วก็ท่านจะเป็นผู้ที่คนนับถือได้. ความที่คนนับถือนี้สำคัญมาก. อาจจะมีนึกว่าตัวเองเป็นคนที่มีคนนับถือ ไม่ใช่ ไม่ใช่ของที่ง่าย. แต่ถ้าทำให้คนนับถือได้แล้ว ท่านเองจะสามารถที่จะมีความพอใจ แล้วก็ตลอดต่อไป. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของศาล ความศักดิ์สิทธิ์ของความยุติธรรม. ก็ขอให้ท่านทำสำเร็จ. แล้วถ้าทำสำเร็จแล้วท่านจะมีความดีตลอดชีวิตต่อไป ตั้งแต่ต้นจนปลาย.

ท่านได้ทำหน้าที่ผู้พิพากษา ท่านทำหน้าที่ศักดิ์สิทธิ์นี้ แล้วก็ถ้าทำได้แล้ว ท่านก็เป็นคนที่เรียกว่าเป็นคนดี. คำว่าคนดีนี้ดูเหมือนพูดง่าย ๆ แต่ว่าไม่ใช่ง่าย. ความดีและคนดี ต้องรักษาไว้. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านเป็นคนดี เป็นคนที่สามารถเป็นคนดี แล้วท่านจะมีความภูมิใจ เป็นผู้ที่รักษาความดีในประเทศชาติ. ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะรักษาความเป็นผู้พิพากษาตลอดรอดฝั่ง จนกระทั่งแก่เฒ่าก็เป็นคนดี. ทุกคนที่รักษาความดีได้ ตั้งแต่เข้าทำหน้าที่จนกระทั่งแก่เฒ่าและจนกระทั่งตาย ก็ถือว่าเป็นเกียรติและถือว่าท่านตายได้สบาย. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านได้มีความสามารถที่จะเป็นคนดีตั้งแต่ต้นจนปลาย แล้วเป็นคนดีตั้งแต่ต้นจนปลายได้อะไร หมายความว่าท่านตายสบาย. ถ้าหากว่าท่านเกิดสบาย แล้วก็ชีวิตที่สบายและตายสบาย ท่านมีบุญมาก เป็นคนที่มีบุญ

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ถึงบอกตั้งแต่ต้นว่าเป็นวีรบุรุษ. แล้วก็ขอให้ท่านสามารถที่จะเป็นวีรบุรุษ ทำให้ประชาชนนับถือ แล้วทำให้ประชาชนถือว่ามีคนดีในชาติบ้านเมือง. แล้วก็ท่านก็ได้เกิดมาดีแล้ว ทำงานดี และจะตายดี. ก็หมายความว่าถ้าท่านได้ทำประโยชน์เต็มที่ตามที่ท่านได้เปล่งวาจา เพื่อทำความดี แล้วท่านก็ไม่มีอะไรที่จะอับอายได้ มีแต่ความดีอยู่ในตัวตลอดชีวิต.

ก็ขอให้ท่านทำหน้าที่สำเร็จและมีความสำเร็จในชีวิต. จะทำอะไรก็ไม่ต้องอายที่จะทำดี. ขอให้ท่านประสบความสำเร็จในหน้าที่ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่มีเกียรติอย่างยิ่ง แล้วท่านก็จะรู้สึกว่ามีใครตำหนิได้ ก็ขอให้ท่านรับความสำเร็จในการเป็นผู้พิพากษาที่ครบถ้วนที่ดีที่งาม.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญ^(๒) นำตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๑

ข้าพเจ้ายินดีที่ได้ฟังเหล่าผู้พิพากษาศาลรัฐธรรมนูญได้กล่าวปฏิญาณตน ซึ่งก็ถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญ ที่จะต้องพยายามที่จะปฏิบัติอย่างดีที่สุด เพราะรัฐธรรมนูญก็เป็นสิ่งที่สำคัญมากในประเทศ. เพราะว่าถ้ามีหลัก มีหลักที่ดีในการปกครอง ก็ถือว่าการปกครองจะเป็นไปโดยดี.

ก็ดีที่ท่านได้ปฏิญาณตน. ก็ขอให้ท่านทำตามคำปฏิญาณนี้ให้เคร่งครัดที่สุด เพราะรัฐธรรมนูญเป็นหลักของการปกครองในประเทศ ซึ่งถ้ามีหลักการปกครอง และมีบุคคลที่ตั้งใจที่จะปฏิบัติตามหลักนี้ ก็เชื่อว่าประเทศก็จะดำเนินงานไปได้ดี. ก็ขอให้ท่านได้พยายามที่จะปฏิบัติตามที่ได้ปฏิญาณไว้ เพื่อความเจริญของประเทศ. เพราะว่าถ้าประเทศมีบุคคล ซึ่งเชื่อว่าท่านก็คงจะทำตามที่ต้องการ ตามที่ได้ปฏิญาณ มีหลักที่ดีแล้ว ประเทศก็จะไม่มีความเดือดร้อน. ก็ขอให้ทุกท่านได้ปฏิบัติตามที่ได้ปฏิญาณ และขอให้ท่านสามารถทำตามคำปฏิญาณนี้โดยดี. ก็ขอให้ท่านได้ปฏิบัติตามที่ได้ปฏิญาณไว้ เพื่อให้ประเทศดำเนินไปโดยมีหลักมีเกณฑ์. เพราะว่าการปฏิญาณสำหรับด้านของรัฐธรรมนูญและมีผู้ที่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ก็จะทำให้ประเทศชาติดำเนินงานไปโดยดี.

ก็ขอให้ท่านได้ปฏิบัติตามที่ได้ปฏิญาณ และขอให้ท่านสามารถทำตามคำปฏิญาณนี้ เพื่อความมั่นคงของประเทศชาติ และชาวบ้าน ประชาชนก็จะอยู่เย็นเป็นสุขได้. ขอให้ท่านสามารถที่จะปฏิบัติตามคำปฏิญาณนี้โดยเคร่งครัด.

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายชัช ชลวร

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด^(๒) นำตุลาการศาลปกครองสูงสุด
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๑

ท่านได้ปฏิญาณในนามของท่านเอง แต่ท่านก็บอกว่าจะทำในนามของ
พระมหากษัตริย์ด้วย ก็หมายความว่า ท่านได้ให้ความรับผิดชอบในนามพระมหาก
ษัตริย์. ถ้าท่านทำไม่ดี หมายความว่าพระมหากษัตริย์ก็ทำไม่ดี. คราวก่อนนี้ได้พูด
อย่างนั้น แต่ก็วุ่นวาย. อย่าให้วุ่นวายต่อไป. เพราะว่าทำอะไร ถ้าไม่ทำตามตรงตาม
คำปฏิญาณนั้น ก็จะยุ่ง และยุ่งมาแล้ว. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านเข้มงวด เข้มแข็งยิ่งขึ้น.

ในการปฏิบัติในพระปรมาภิไธย คำนี้แปลว่า พระเจ้าอยู่หัวทำอะไร ท่านทำ
อย่างนั้น. ซึ่งถ้าท่านไม่ทำ ก็ไม่รู้จะเกิดเรื่องอะไร เป็นอย่างไร. ท่านก็ให้เห็นความจริง
ท่านได้เห็นแล้ว จะมีเหตุการณ์อะไรที่จะเกิดขึ้นถ้าท่านไม่ทำ ไม่ช่วย ไม่ช่วยกันทำ.
ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านช่วยทำตามความสามารถที่ท่านมี ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ขอให้ท่านทำ.
เพราะว่าถ้าไม่ทำ ไม่ใช่ท่านสี่คนห้าคนจะเดือดร้อน แต่ว่าจะเป็นหลายล้านคนซึ่ง
ประกอบเป็นบ้านเมืองที่เดือดร้อน เดือดร้อนกันทุกคน. ถ้าเดือดร้อนแล้วเราก็ได้ผล
ที่ไม่ดีเกิดขึ้นมา. ผลไม่ดีนี่นะ เป็นว่าบ้านเมืองจะพัง ซึ่งมันพังมาแล้ว และจะพังอีก.
แต่ท่านก็คือผู้ที่ทำหน้าที่ศาลปกครอง ได้ปกครอง ได้ช่วยกันปกครอง. ไม่ทราบว่
ท่านมีความลำบากอะไร ขอให้ท่านได้ทำ ให้ทำสำเร็จโดยผ่านพ้นความลำบากของ
การปกครองที่ลุ่มจม. ก็ขอให้การปกครองไม่ลุ่มจม การปกครองเป็นไปโดยดีต่อไป.
ท่านได้มีความรู้ โดยได้ศึกษามาแล้วว่าควรจะทำอะไรอย่างไร. ก็ขอให้ท่านทำสำเร็จ
เพราะว่าสี่ห้าคนที่ท่านแสดงตัวออกมา จะทำให้จำนวนล้านคน เป็นล้านคนที่เดือดร้อน

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายอักษราทร จุฬารัตน

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ถ้าทำไม่สำเร็จ ก็ขอให้ท่านทำสำเร็จ หมายความว่าปกครองได้ดี. ถ้าการปกครองไปได้ดี ก็เรียกว่าสำเร็จ. ก็ขอให้ท่านประสบความสำเร็จของงานการในศาลปกครอง.

ถ้าท่านทำสำเร็จแล้ว ทุกคนก็จะดีใจ แล้วท่านเองก็จะดีใจ ว่าท่านทำสำเร็จ ทางด้านงานซึ่งสำคัญ และจะไปด้วยดี. อย่างหนึ่งก็ขอให้ท่านได้มีความสำเร็จแต่ละคน. ท่านได้มีการศึกษามาดีแล้ว ก็เชื่อว่ามีเครื่องมือที่จะปฏิบัติ แต่สำคัญต้องใช้เครื่องมือนี้ให้ดี คือความรู้ที่ท่านมีต้องใช้ความรู้นี้ให้ดำเนินไปโดยดี. ถ้าท่านปฏิบัติงานสำเร็จดี ท่านจะมีความภูมิใจในงานการ. แล้วไม่ใช่เพียงเท่านั้น พระมหากษัตริย์ก็จะภูมิใจเหมือนกัน. แต่ถ้าท่านทำไม่สำเร็จก็ไม่ว่าจะพูดอย่างไร เพราะว่างานของพระมหากษัตริย์ก็ล่มจม. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทำงานสำเร็จเรียบร้อยของการปกครองที่ไม่ล้ม ไม่ล้มละลาย ไม่เลอะเทอะ ซึ่งเคยเป็นมาเรื่อย หลายครั้งแล้ว. ฉะนั้น ขอให้ท่านมีเรียกว่ามีโชคดี ดีที่ปฏิบัติได้สำเร็จ ได้ดี. แล้วก็ทุกคนเป็นล้านคน จะมีความภูมิใจ ที่มีเจ้าหน้าที่ชั้นสูงได้ทำงานสำเร็จ. และก็ขอขอบใจที่ท่านตั้งใจ มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานอย่างดี และขอให้งานนี้ปฏิบัติได้ดีที่สุด. และขอให้ท่านไม่มีเจ็บมีไข้. ให้ทำอะไรเกิดผลที่ดีทุกครั้ง ก็อยากจะให้พรที่ให้ท่านทำงานอะไรที่ดีที่สัมฤทธิ์ แล้วก็ทำให้บ้านเมืองมีความเจริญ มีความก้าวหน้าสักที.

ขอขอบใจท่านที่ตั้งอกตั้งใจที่จะทำงานโดยเต็มที่ ด้วยความสามารถ และด้วยหลักวิชาที่ถูกต้อง. ขอให้ท่านผ่านพันอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะมี. แล้วก็ในเวลาเดียวกัน ก็ขอให้ท่านมีกำลังใจที่เข้มแข็ง ที่จะทำและมีกำลังใจที่จะทำงาน. ที่สำคัญ ถ้าท่านทำได้ ก็เป็นผลดีสำหรับส่วนรวม. แต่ท่านอาจจะจะมีบางเวลาที่ท่านท้อใจ ไม่ทำก็ต้องทำให้ได้. ก็ขอให้ท่านมีความสำเร็จในงานการของท่าน ให้ท่านมีความสามารถ. ต้องไม่ถือว่างานมันหนัก งานมันยาก. มันยากจริง ท่านก็ได้เห็นแล้ว ว่างานมันยากแค่ไหน. งานของศาลพิเศษต่าง ๆ นี้จะมีทุกอย่างจะต้องเอามาใช้ หมายความว่าทุกอย่างคือความสามารถทั่วไปทุกอย่าง จะต้องใช้. ถ้าทำได้แล้ว บ้านเมืองก็จะไปได้. เดียวนี้บ้านเมืองชักถอยไปเรื่อย ๆ. ขอให้ท่านดึงให้ประเทศชาติก้าวหน้าขึ้นมาได้ ก็จะขอบใจท่าน. ขอให้ท่านมีความสำเร็จในงานการ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำรัฐมนตรี^(๓)
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๑

.....^(๔) จะปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ตั้งใจอย่างนั้นจริง ๆ ประชาชนก็คงสบายใจ
ถ้ามีรัฐมนตรีที่มีความสามารถจะช่วยบ้านเมืองไปรอดเรียบร้อย. ก็ขอให้ท่านได้ทำ
ตามนั้นจริง ๆ และเมื่อทำแล้วท่านก็ได้ทำหน้าที่ที่ถูกต้อง และท่านก็จะมี ความพอใจ
ในกิจการที่ท่านทำ. ถ้าทำได้ดี ประเทศก็ไปไต่รอด. ถ้าทำไม่ได้ดี ประเทศก็ไปไม่ค้อยได้.
ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทำตามที่ท่านปฏิญาณ ทำร่วมกันกับคณะรัฐบาล เพราะว่าคณะ
รัฐบาลนี้ก็เป็นคณะเจ้าหน้าที่สูงสุดของประเทศ จะทำให้กิจการของประเทศไปโดย
เรียบร้อย. ขอให้ท่านได้ทำตามที่ปฏิญาณ. ดังนั้น ท่านก็จะมี ความพอใจ ท่านจะมี
ความพอใจในตัวเอง ในงานของท่าน และประเทศชาติจะผ่านพ้นอุปสรรคได้.

การทำดีทุกประการ จะเป็นในงานของรัฐบาล หรือในงานของชาติบ้านเมือง
อย่างอื่น ก็จะทำให้บ้านเมืองไปรอด แต่ถ้ามีคณะนั้นก็รู้สึกว่าจะไปรอดยาก. เมื่อไป
รอดแล้ว ท่านก็จะมี ความพอใจในกิจการ. ถ้าท่านมีความพอใจ ท่านก็จะได้ทำหน้าที่
เต็มที่ แล้วท่านก็มีความพอใจในตัวเอง ประชาชนทั่วไปก็จะมี ความพอใจในรัฐบาล.
รัฐบาลนี้มีความลำบากในการปฏิบัติอยู่ตั้งแต่ต้น. แต่ถ้ารัฐบาลหมายความว่าคณะ
รัฐมนตรีปฏิบัติดี ก็ทำให้ประชาชนพอใจในรัฐบาล. เมื่อพอใจในรัฐบาล รัฐบาลก็
ดำเนินงานได้สะดวก ได้ดี ท่านก็จะมี ความพอใจ. นอกจากนั้นรัฐบาลก็ทำงานง่ายขึ้น

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายสมักร สุนทรเวช

^(๓) นายชวรัตน์ ชาญวีรกูล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
และนายวิชาญ มินชัยนันท์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข

^(๔) บันทึกพระสุรเสียงได้ไม่ชัดเจน

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำริด้านการเมืองการปกครอง

ถ้าท่านปฏิบัติถูกต้อง. ก็ขอให้ท่านสามารถทำงานตามคำปฏิญาณ และขอให้งานผ่านพ้นไปโดยดี. ขอให้ท่านได้ทำงานตามที่ท่านปฏิญาณ และท่านเองจะมีความพอใจอย่างยิ่ง ท่านก็จะมีความสามารถที่จะปฏิบัติงานโดยสะดวก. โดยมากรัฐบาลปฏิบัติยาก แต่ถ้าปฏิบัติดี ถูกต้อง ท่านก็ปฏิบัติได้.

ก็ขอให้ท่านได้ปฏิบัติงานได้โดยความตั้งใจ และได้มีความสามารถ. ก็ขอให้ท่านได้สามารถทำตามที่ได้ปฏิญาณไว้. ขอให้ท่านมีความพอใจในงาน ให้ประชาชนมีความพอใจในคณะรัฐบาล. ขอให้ท่านมีความสำเร็จ และมีความพอใจในความสำเร็จนี้.

พระราชดำรัส^(๑)
ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒)
นำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ^(๓)
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
วันอาทิตย์ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๑

นี่ก็เป็นหน้าที่ที่สำคัญที่จะต้องปฏิบัติ แล้วก็หวังว่าจะไม่มีปัญหามากเกินไป.
ก็ขอให้ได้มีความสำเร็จในการทำงานที่จะทำได้ แล้วก็ยังเป็นประโยชน์ต่อราชการ ก็ขอให้
ได้มีความสำเร็จในกิจการ.

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายสมัคร สุนทรเวช

^(๓) นายเตช บุนนาค

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรี
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๑

ข้าพเจ้ายินดีที่ได้รับคณะรัฐมนตรี ที่จะเข้ารับหน้าที่ต่อไปนี้ ก็ขอให้ได้ปฏิบัติ
ตามที่ได้ปฏิญาณไว้ว่าจะทำงานเพื่อประเทศชาติ เพื่อให้บ้านเมืองเจริญรุ่งเรือง. ก็ขอให้
ท่านสามารถปฏิบัติในงานนี้ที่ได้รับ ให้ได้ผล ได้ประโยชน์ ซึ่งในสมัยนี้ก็ไม่ใช่ง่าย
ที่จะปฏิบัติงานรัฐบาล เพื่อที่จะให้บ้านเมืองมีความเจริญ แล้วก็ให้ประชาชนได้รับ
ความเจริญ. ก็ขอให้ท่านได้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้ปฏิญาณไว้ เพื่อผลประโยชน์
ของบ้านเมือง ให้สำเร็จโดยแท้. ขอให้ท่านมีกำลังทั้งกายทั้งใจ ที่จะปฏิบัติงานนี้
ซึ่งไม่ใช่ง่าย. ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติด้วยความเข้มแข็ง. แล้วก็ได้ด้วยความสำเร็จ
ทั้งขอให้ท่านมีกำลังใจกำลังกายสมบูรณ์ เพื่อปฏิบัติงานนี้ซึ่งไม่ใช่ง่าย. ขอให้ท่านมี
ความสำเร็จในงานที่ได้ตั้งไว้แก่ตัว ตามที่ได้ปฏิญาณตนด้วยความเข้มแข็งอย่างนี้.

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรี
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันจันทร์ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑

ข้าพเจ้ายินดีที่ได้ฟังรัฐมนตรีที่จะเข้ารับหน้าที่ต่อไปนี้ได้ปฏิญาณตนว่าจะปฏิบัติหน้าที่อย่างดี เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ ซึ่งท่านมีหน้าที่ที่สำคัญที่สุด เพราะว่าจะต้องทำให้ประเทศชาติมีความสุข ความเรียบร้อย. ถ้าท่านทำงานเรียบร้อย ทำให้บ้านเมืองเรียบร้อย ก็เป็นสิ่งที่เรียกว่าเป็นบุญสำหรับประเทศ เพราะว่าประเทศต้องมีคนที่ดูแลความเป็นอยู่อย่างดี. ถ้ามีเช่นนั้นไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานของประชาชนทั่วไปได้ดีนัก. แต่ถ้าท่านได้ช่วยกันทำให้บ้านเมืองมีความสุขความเรียบร้อย ก็ทำให้ประเทศชาติผ่านไปได้โดยดี. ซึ่งเป็นความต้องการของประชาชนคนไทยทุกคน ที่จะให้ประเทศชาติดำเนินไปโดยดี เพราะว่าทำให้สามารถที่จะมีความเป็นไทยอยู่ได้.

ก็ขอให้ท่านพยายามที่จะปฏิบัติงานให้ดีที่สุด เพื่อให้จะให้เมืองไทยมีความสุข มีความสุข. คือว่าถ้าทำไม่ดี จะเป็นคนที่อยู่ในตำแหน่งสูง หรือคนทั่ว ๆ ไป ทำไม่ดีคนหนึ่งคนใด ก็ทำให้ประเทศชาติล่มจมได้. ฉะนั้น ท่านก็มีหน้าที่สำคัญ เพราะท่านอยู่สูง มีหน้าที่สูง ก็จะต้องทำให้ประเทศชาติดำเนินไปโดยดี. ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติงานเพื่อความดีของประเทศ ความสงบสุขของประเทศ ซึ่งเป็นความจำเป็นที่สุด. ถ้าท่านทำได้ ท่านเองก็มีความสุข และประชาชนทั่วไปทุกคน ทั้งหมู่ทั้งเหล่า ทุกเหล่า ได้มีความสุขทั้งนั้น. คนไหนจะทำอะไรก็สามารถที่จะปฏิบัติงานได้. ถ้าท่านช่วยกันดูแลประเทศชาติให้มีความราบรื่น ท่านเองก็มีความสุขเหมือนกัน. ฉะนั้น ที่ท่านตั้งใจที่จะ

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาภาพและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ปฏิบัติงานโดยดีนั้น เป็นความดีที่ท่านจะทำสำหรับตัวเองด้วย สำหรับส่วนรวมด้วย เพราะถ้าส่วนรวมอยู่ดี ท่านก็อยู่ดี.

ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะปฏิบัติงานโดยเรียบร้อย ทำให้ทั้งประเทศมีความราบรื่น ซึ่งเราต้องการความสงบของประเทศ. ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะปฏิบัติงานโดยเรียบร้อยทุกอย่าง และขอให้ท่านมีความสำเร็จในงานการแต่ละส่วนที่ท่านต้องทำ เพื่อความสุขของประชาชนและเพื่อความสุขของท่านเอง. ก็ขอขอบใจที่ท่านตั้งอกตั้งใจที่จะทำงาน เพื่อประเทศชาติมีความเรียบร้อย. ขอให้ท่านได้ประสบความสำเร็จในงานการ. ก็ขอให้ท่านมีความสำเร็จ และมีความสุขในงานการด้วย.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำศาล

สำนักงานศาลยุติธรรม

เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ ท้องพระโรงศาลาแดง วังไกลกังวล

วันศุกร์ที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๒

ข้าพเจ้ายินดีที่ได้ฟังท่านเปล่งคำปฏิญาณด้วยความเข้มแข็ง ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้ที่เป็นผู้พิพากษา และแสดงว่าท่านตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็งด้วยความซื่อสัตย์สุจริต. ซึ่งถ้าผู้พิพากษา โดยเฉพาะผู้พิพากษาศาลที่สูงที่สุด ทำตามคำปฏิญาณนี้ ก็มีหวังว่าประเทศจะอยู่ได้ มีความสงบสุขได้ เพราะว่าต้องมีกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัด และผู้ที่ปฏิบัติที่เข้มแข็ง สำหรับให้ประเทศชาติอยู่เย็นเป็นสุข.

ศาลนั้นเป็นองค์กรที่เป็นประกันของความอยู่เย็นเป็นสุขของประเทศชาติ. ถ้าไม่มีความยุติธรรมในประเทศ คนอยู่ไม่ได้ แล้วก็ถ้าคนอยู่ไม่ได้ มีประเทศชาติก็ไม่มีประโยชน์. ฉะนั้น ท่านเป็นประกันของความสงบสุขของชาติบ้านเมือง. ความสงบสุขนี้เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับทุกคน จะเป็นอาชีพใด ๆ ก็ตาม ต้องมีความสงบสุข. ถ้าไม่มีความสงบ ก็ทำงานไม่ได้ มีความอยู่เย็นไม่ได้. ฉะนั้น ก็เห็นได้ว่าท่านเป็นประกันของความสบาย ความสงบของประเทศ. ก็เลยเห็นว่า ถ้าท่านตั้งใจอย่างที่ท่านได้ปฏิญาณอย่างเข้มแข็งนั้น ก็รู้ว่าประเทศจะไปได้รอดได้ดี. โดยเฉพาะศาลฎีกานั้น ก็เป็นองค์กรที่คนเขามองว่าเป็นผู้ที่เป็นประกันของความอยู่เย็นเป็นสุขของประเทศ. ถ้าท่านทำได้ดี คือหมายความว่าท่านทำด้วยความเข้มแข็งนั้น ก็จะทำให้เป็นความสำเร็จของแต่ละท่าน.

การทำให้สำเร็จนั้นท่านได้เรียนรู้มา และได้ปฏิบัติมาในฐานะนักกฎหมาย ในฐานะนักกฎหมายที่จะทำหน้าที่ผู้พิพากษา. ผู้พิพากษานั้นเป็นคนที่จะเป็นประกัน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายวิรัช ลิ้มวิชัย

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ของความยุติธรรม. ความยุติธรรมนั้น ถ้าดูว่าเป็นอะไร ยุติก็หยุด หยุดในธรรมะ หยุดในสิ่งที่ดี ไม่เฉไฉไปทางซ้ายทางขวา ไปตรงไปตรงมา. สำหรับทำอย่างนี้ก็ต้องมีความรู้ ท่านได้เรียนมา และสำคัญที่สุดท่านตั้งใจที่จะใช้กฎเกณฑ์ของกฎหมายของความยุติธรรม. ถ้าทำได้แล้ว ท่านก็ทำสำเร็จในงานที่ท่านตั้งใจจะทำ. ที่ท่านได้ปฏิญาณด้วยความดีอย่างนี้ ก็เชื่อว่าท่านจะมีส่วนในการสร้างให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข. แต่ละคนจะอยู่เย็นเป็นสุข มีความสุข มีความเรียบร้อยของบ้านเมือง. ท่านก็จะได้ทำตามหน้าที่ที่ท่านเลือกไว้ที่จะทำ.

ฉะนั้น การที่ท่านได้มาปฏิญาณตน เป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะว่าท่านจะได้ทำตามที่ท่านตั้งใจไว้ตั้งแต่ต้น. คือหมายความว่า ท่านเรียนรู้เกี่ยวข้องกับกฎหมาย เกี่ยวข้องกับความดี ความตรงไปตรงมา และท่านจะได้ปฏิบัติในสิ่งที่ท่านได้เรียนมาและตั้งใจจะทำ ฉะนั้น ทุกครั้งที่เห็นผู้พิพากษา โดยเฉพาะศาลฎีกามาปฏิญาณตนว่าจะทำดี ทำตรงไปตรงมา ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกมีความหวังในอนาคตของประเทศ. ถ้าผู้พิพากษาทำดี ประเทศชาติก็อยู่ได้ ฉะนั้น ท่านมีหน้าที่ที่สำคัญมาก และความมุ่งมั่นที่ท่านมีเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพื่อที่จะได้ทำให้เป็นผู้ที่เป็นประกันของความสงบสุขของบ้านเมืองเท่ากับฝากไว้อยู่กับท่าน. ท่านทำได้ดี ก็เป็นอันว่าท่านจะได้สำเร็จในงานการที่ท่านตั้งใจจะทำ. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านรักษาความตั้งใจนี้ได้ตั้งใจตั้งแต่ต้น ตลอดต่อไป เพื่อให้สำเร็จในงานการของท่าน. แล้วต้องขอขอบใจที่ท่านตั้งใจด้วยความเข้มแข็งเพื่อให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุขได้. ท่านก็เป็นคนที่ได้ทำหน้าที่เต็มที่ ท่านต้องพยายามที่จะทำไม่เลี้ยวซ้ายเลี้ยวขวา ให้ตรงไปตรงมาตามหลักวิชาที่ท่านมี และโดยเฉพาะตามความตั้งใจที่ท่านมี. ตั้งใจก็หมายความว่าตั้งความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่. ถ้าท่านทำหน้าที่ได้ดี ท่านก็มีความสุข ความพอใจในตนเองได้.

ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะปฏิบัติในงานหน้าที่ที่ท่านมีอยู่ตลอดไป ตลอดเวลาที่ท่านมีชีวิตอยู่. ซึ่งพูดอย่างนี้ เพราะว่าผู้พิพากษาไม่ใช่ว่ามีหน้าที่เฉพาะในศาล หรือมีหน้าที่ผู้พิพากษา แต่มีหน้าที่เป็นบุคคลที่ดีในประเทศชาติ เป็นตัวอย่างของคนที่ตั้งใจดี. ถ้าทำได้ดี ตั้งใจดีตามที่ท่านตั้งใจไว้ ท่านก็มีความสุขพอใจได้. ท่านเป็นคนดี เป็นคนที่จะช่วยให้คนอื่นอยู่เย็นเป็นสุขได้. ก็ต้องขอขอบใจท่านที่ตั้งใจเช่นนี้. ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติงานหน้าที่ตลอดไป ในทุกโอกาส ในทุกขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่. แม้จะไม่ได้อยู่ในศาล ทุกวัน ทุกเวลา ทุกแห่ง ท่านต้องรักษาความดีของผู้พิพากษา และ

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ท่านก็ได้ทำหน้าที่ ท่านจะมีความพอใจได้. ท่านต้องทำให้ได้ ถ้าไม่ทำก็เท่ากับได้
ทำลายส่วนรวม. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัด.

ก็ขอขอบใจท่านที่ตั้งใจทำเพื่อความยุติธรรมของบ้านเมือง และขอให้ท่านสำเร็จ
การที่ได้ทำตามหน้าที่ หรือสิ่งที่ท่านตั้งใจเอาไว้. ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติให้ดีที่สุด.
ท่านจะมีความสุขด้วย ไม่ใช่ประเทศชาติได้มีความสุข แต่ที่สำคัญที่สุดคือประเทศชาติ
จะประสบความสำเร็จได้ และท่านเองก็โดยที่ทำได้ตั้งใจที่สุด ท่านจะมีความสุขอย่างยิ่ง.
ก็ขอขอบใจท่านทั้งหลายที่ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดอย่างนี้. ก็ขอให้ผู้พิพากษา
สามารถจะปฏิบัติให้มีความสำเร็จ ไม่ย่อท้อในกิจการ. ก็ขอให้ท่านมีความสุขใน
งานการของท่าน. มีความภูมิใจได้. ก็ขอขอบใจท่านอีกทีที่ท่านตั้งใจอย่างดีเช่นนี้ และ
ให้มีความสำเร็จในกิจการ.

พระบรมราชาโองาา
พระราชทานแก้าราชการพลเรือน
เนื่องในวัน้าราชการพลเรือน
วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒

การปฏิบัติงานทุกอย่างของ้าราชการ มีผล
เกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ส่วนรวมของบ้านเมือง และประชาชน
ทุกคน. ้าราชการทุกฝ่ายทุกระดับ จึงต้องทำความเข้าใจ
ในความสำคัญข้อนี้ให้ถ่องแท้ แล้วเพียรพยายามปฏิบัติงาน
ของตนด้วยความตั้งใจ จริ่งใจและด้วยความรับผิดชอบ
อย่างสูง เพื่อให้งานที่ทำบังเกิดผลเป็นประโยชน์เป็น
ความเจริญมั่นคงแก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริ่ง.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒)

นำผู้พิพากษาประจำศาล สำนักงานศาลยุติธรรม
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
วันอังคารที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๒

ข้าพเจ้ายินดีที่ได้ฟังผู้พิพากษาที่จะเข้ารับหน้าที่ เพื่อที่จะทำตามที่ได้กล่าว
ปฏิญาณ. กล่าวปฏิญาณนี้สำคัญมาก เพราะว่าจะต้องอยู่ในการปฏิบัติหน้าที่ของท่าน
โดยตรง. การปฏิบัติหน้าที่ของท่านจะต้องซื่อสัตย์สุจริต อันนี้เป็นข้อสำคัญ. หมายถึงว่า
ท่านจะต้องซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่และต่อตนเองที่ท่านกล่าวปฏิญาณ. ถ้าไม่ได้
ปฏิญาณก็ไม่แน่ว่าท่านจะทำหน้าที่ได้ เพราะว่าเป็นหน้าที่ที่ยาก.

ตามที่บอกว่าท่านต้องทำตาม เพื่อที่จะให้ประเทศชาติมีความสุข. ซึ่ง
หมายถึงว่าจะต้องมีความยุติธรรมในบ้านเมือง ท่านจะไปเจอความยุติธรรมที่ไหน
ก็ตาม ท่านต้องแก้ไข. ไม่ใช่ในโรงศาลเท่านั้นเอง แต่ในหน้าที่และนอกหน้าที่ ท่านเห็น
อะไรที่ไม่ยุติธรรม ท่านต้องแก้ไข. อันนี้เป็นหน้าที่ที่สำคัญ และท่านได้ปฏิญาณแล้วว่า
จะทำหน้าที่นี้อย่างเคร่งครัดที่สุด. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านได้สำนึก สำนึกถึงความสำคัญ
ของคำปฏิญาณนี้และพยายามทำตามที่ได้กล่าว คือมีเช่นนั้น คำกล่าวที่ท่านพูดอะไร
ออกมาก็จะกลวงหมด หมายความว่า ไม่มีความหมาย. ฉะนั้น จะต้องจำไว้ จำ
คำปฏิญาณนี้ไว้โดยชัดเจน อันเป็นหน้าที่ของท่านโดยตรง.

ก็ขอให้ท่านสามารถจะปฏิบัติหน้าที่คือความยุติธรรมของบ้านเมือง เพื่อที่จะให้
บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข บ้านเมืองมีความสุข. ใครทำอะไรไม่ดีที่ไหน ท่านต้อง
กล่าวถึง ท่านต้องพูด ท่านต้องยืนยันว่าเป็นหน้าที่ของท่านที่จะทำให้ยุติธรรม. คนอื่น

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายวิรัช ลิ้มวิชัย

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำริสดำเนินการเพื่อการปกครอง

ทำไมยุติธรรมนั้น ถ้าเขาไม่ได้ปัญญา ก็คงไม่น่าจะเป็นอะไร. แต่ว่าทุกคนที่อยู่ในข่ายของการยุติธรรมนั้น คือคนไทยทั้งหมด. จะเป็นผู้พิพากษา หรือไม่เป็น ก็จะต้องปฏิบัติด้วยความยุติธรรม เพื่อความยุติธรรม. ฉะนั้น ท่านต้องดูแลสอดส่องให้เห็นว่าความยุติธรรมจะมีอยู่ในบ้านเมือง ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ท่านได้กล่าวไว้ในที่นี้ เพื่อที่จะให้บ้านเมืองมีความร่มเย็น. ท่านมีอยู่เพียง ๔๑ คน เปรียบเทียบกับคนที่อยู่ในบ้านเมืองทั้งหมดเป็นส่วนน้อย ท่านจึงต้องทำด้วยความเข้มแข็ง จะต้องรับผิดชอบมาก. ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติตามความรับผิดชอบที่ได้มีไว้กับตัว. ที่ท่านได้กล่าวว่าจะทำให้ถูกต้องตามยุติธรรมนั้น ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติด้วยความซื่อตรง ซื่อสัตย์ กล้าหาญที่สุด ที่จะทำให้บ้านเมืองมีความสุขสบายได้. และถ้าทำได้ของแต่ละท่าน ก็จะเป็นว่าท่านได้ทำหน้าที่ที่สำคัญของผู้พิพากษาศาลฎีกา ซึ่งเป็นความยุติธรรมของศาลสูงสุด.

ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติด้วยความกล้าหาญ ด้วยความเข้มแข็ง และท่านจะได้มีความสุขในงานที่ท่านทำดี ในงานที่ท่านถูกต้อง. ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ดีที่สุด จะเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างบ้านเมืองให้มีความสุขสบาย. ทุกคนจะได้รับผล แม้ผู้ร้าย ก็จะได้รับผลดีของท่าน ซึ่งความดีของท่านดูเหมือนจะเป็นคนจำนวนน้อยแต่ก็มีกำลังมาก. ก็ขอให้ท่านปฏิบัติได้ด้วยความเข้มแข็งที่สุด และสำเร็จแล้วท่านจะต้องมีความภูมิใจในหน้าที่ ความพอใจในหน้าที่. ท่านทำดีตลอดไป ตั้งแต่บัดนี้ไป ท่านก็จะรู้สึกว่าได้ทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด. ใครทำดีมีโอกาสที่จะทำ ที่จะเทิดทูนความยุติธรรมได้ ถือว่าเป็นคนที่มีเกียรติ เป็นคนที่มีโชคดี.

ก็ขอให้ท่านมีโชคดี ในการทำหน้าที่ และขอให้หน้าที่ที่ท่านสำเร็จเรียบร้อย เพื่อที่ท่านอีกหลายปีข้างหน้า ท่านจะรู้สึกที่ท่านได้ทำประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยแท้จริง. ได้ทำประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยแท้จริงนี้เป็นความภูมิใจที่จะมี. ก็ขอให้ท่านสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อที่จะได้ชื่อว่าเป็นผู้พิพากษา และเป็นคนที่รักชาติ รักความยุติธรรม. ขอได้ประสบความสำเร็จรุ่งเรืองทุกอย่างในงานการและในส่วนตัว.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม^(๒)
นำตุลาการศาลทหารสูงสุด ตุลาการศาลทหารกลาง
และตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารชั้นต้น
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ท้องพระโรงศาลาเริง วังไกลกังวล
วันอังคารที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๒

ข้าพเจ้ายินดีที่ได้ยินนายทหารตุลาการ ได้เปล่งคำปฏิญาณด้วยความแน่วแน่หนักแน่น. ท่านมีหน้าที่สำคัญมาก ทั้งในหน้าที่เป็นทหาร ซึ่งเป็นทหารก็ต้องรักษาความสงบ ความปลอดภัยของประเทศและประชาชนโดยส่วนรวม และนอกจากนี้ท่านก็ได้ปฏิญาณว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ปราศจากอคติทั้งหลาย ซึ่งเป็นหน้าที่อีกด้านหนึ่งของทหารที่สำคัญอย่างยิ่ง และจะต้องรักษาด้วยชีวิต เหมือนกับในหน้าที่ทหารที่ต้องป้องกันประเทศ.

การปฏิบัติด้วยความยุติธรรมนี้ เป็นหน้าที่ที่สำคัญที่จะป้องกันประเทศอย่างดีที่จะทำให้ประเทศมีความสงบสุขได้พอ ๆ กันกับหน้าที่ทหารที่จะต้องสู้รบอย่างเข้มแข็ง. ฉะนั้น ท่านสมควรที่จะรักษาความยุติธรรม ความเข้มแข็งของทหาร ในหน้าที่ของท่านตลอดต่อไป. ท่านก็เป็นนายทหารชั้นผู้ใหญ่ในหน้าที่ที่จะปฏิบัติเพื่อความยุติธรรมของประเทศ ฉะนั้น ท่านก็ต้องรักษาความยุติธรรมตามที่ท่านได้ปฏิญาณไว้. เป็นหน้าที่ไม่ใช่ง่าย เพราะจะต้องมีความรู้เพิ่มเติมอีกหลายอย่างนอกจากความรู้ของทหาร ซึ่งจะต้องรักษาและปฏิบัติด้วยความเข้มแข็ง ด้วยความซื่อสัตย์และด้วยความแน่วแน่มั่นใจ. ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะปฏิบัติตามหน้าที่ และเข้าใจในหน้าที่ของท่าน ทั้งในด้านทหาร ทั้งในด้านความยุติธรรม. ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะปฏิบัติเพื่อความสงบสุขของประชาชนทั่วไป. ถ้าท่านทำได้แล้วท่านก็จะมี ความสงบสุขในใจของท่านด้วย.

ก็ขอให้ได้ปฏิบัติ เพื่อความสำเร็จของหน้าที่เช่นนี้ และเพื่อความสงบสุขของประเทศชาติ ซึ่งต้องการท่านในฐานะทหาร และในฐานะผู้มีความยุติธรรม คือเหมือนผู้พิพากษา เหมือนผู้ที่จะรักษาความ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำริสดำขการเมืองการปกครอง

ยุติธรรมในประเทศ. ได้เห็นอะไรที่ไม่สอดคล้องกับหน้าที่ของท่านขอให้ปฏิบัติแก้ไขโดยพลัน ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ไม่ใช่ง่าย แต่อย่างไรท่านก็ต้องทำให้ได้. เมื่อได้รับหน้าที่แล้ว เมื่อตกลงใจจะป้องกันประเทศชาติแล้ว ท่านจะต้องรักษาความยุติธรรมในชาติ. ถ้าท่านไม่ทำ เท่ากับแพ้สงคราม. ถ้าเป็นทหารแล้ว จะต้องรักษาความยุติธรรม และต้องรักษาด้วยความกล้าหาญ. ถ้าใครไม่ทำตามนี้ก็รู้สึกว่าเป็นชายชาติทหาร. ก็ขอให้สำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ที่ท่านได้รับจะทำ และเมื่อมีความสำเร็จในหน้าที่ที่ท่านได้รับจะทำนั้น เชื่อว่าท่านจะมีความสุขความภูมิใจอย่างมาก. ถ้าไม่ทำก็จะมี ความอับอายแกลใจ ที่เป็นทหารแล้วไม่ทำ.

ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะปฏิบัติงานทุกด้านของทหารให้ครบถ้วน และเมื่อปฏิบัติแล้วท่านจะมีความสุขและความพอใจ. ผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ก็เรียกว่าเป็นสุดยอดของหน้าที่ที่จะทำ. ขอให้ได้มีความสำเร็จในงาน การ เป็นที่ชื่นชมของประชาชนทั่วไป ว่ามีผู้ที่รักษาผลประโยชน์ของประชาชนด้วยความเคร่งครัด และสามารถที่จะปฏิบัติ โดยไม่นึกถึงอันตรายที่จะมีมา แต่จะต้องนึกถึงความสำเร็จที่จะมี คือความสงบสุขของประเทศชาติ. ขอให้ท่านได้มีความสำเร็จในงานการที่จะมีมาข้างหน้า ได้ชื่อว่าได้ทำเพื่อประเทศชาติ เพื่อความสงบของบ้านเมือง และขอให้ท่านได้มีความพอใจในงานของท่าน มีความภูมิใจในงานที่ท่านมีอยู่ ซึ่งเป็นงานที่สูงเป็นงานที่สำคัญ. ก็เชื่อว่าท่านถ้าทำดีแล้ว จะมีความพอใจมาก จะมีความดีใจในความสำเร็จที่ท่านจะได้รับ ซึ่งคนอื่นไม่มีโอกาสที่จะมีความสำเร็จอย่างนี้. ท่านมีโอกาสที่จะทำให้บ้านเมืองสงบสุข และมีโอกาสที่จะสร้างความเจริญของบ้านเมือง. ในการนี้ถ้าท่านทำดีแล้ว ท่านจะเป็นคนที่ได้รับการชมเชย และได้รับความพอใจที่สูงที่สุด. คนอื่นหายากที่จะมีงานที่น่าภูมิใจเช่นนี้.

ก็ขอให้ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่โดยที่ ทำให้มีความก้าวหน้าของหน้าที่ แต่ในเวลาเดียวกันท่านจะมีความพอใจว่าทำหน้าที่ของทหารอย่างสมบูรณ์ที่สุด และได้ทำหน้าที่ของประชาชนคนไทยที่สูงที่สุด คือความสงบของประเทศชาติ. ก็ขอให้ท่านสำเร็จในการงานที่ท่านมีอยู่ และให้ผ่านพ้นโดยดีที่สุด.

วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้

นายบารัค โอบามา ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกาและคณะ เข้าเฝ้าฯ
ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ชั้น ๑๔

อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช

ในโอกาสเดินทางเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐบาล

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒)

นำรัฐมนตรีที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่
เข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ห้องประชุม ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันจันทร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๓

เป็นประเพณีที่รัฐมนตรีที่จะเข้ารับตำแหน่ง ต้องปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต. อันนี้ก็ไม่เป็นปัญหาว่าควรจะทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ. ข้อสำคัญ ก็ขอให้ได้ทำจริง ๆ เพราะว่าถ้าไม่ได้ทำ ก็จะมีการตำหนิติเตียนรัฐบาลทั้งรัฐบาล. ถ้าเป็นเช่นนั้น ก็ไม่เป็นมงคล และจะเสียหาย. ฉะนั้น ก็ขอให้ได้ปฏิบัติตามที่ได้กล่าวคำปฏิญาณว่าจะทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต.

ข้อนี้ก็เป็นของธรรมดา รัฐมนตรี คณะรัฐบาล จะต้องทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต. ถ้าทำแล้วก็จะเป็ประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างจริงจัง ทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง เพราะคนจะนับถือว่าคุณที่เป็นรัฐมนตรีเป็นคนที่ดี เป็นคนที่ปฏิบัติดีชอบทุกอย่าง. ก็ขอให้ท่านได้ทำตามที่ได้ปฏิญาณ และเช่นนั้นจะเป็นมงคลต่อรัฐบาลต่อประเทศชาติ และในที่สุดก็เป็นมงคลต่อตัวรัฐมนตรีเอง จะทำให้สามารถปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ต่อประชาชนทั้งประเทศ. ก็ขอให้ท่านได้ปฏิบัติตามที่ได้กล่าวปฏิญาณ จะทำให้ประเทศชาติดำเนินงานไปด้วยดี และในเวลาเดียวกันจะเป็นมงคลแก่คณะรัฐมนตรี และต่อแต่ละท่านเป็นส่วนตัวด้วย.

ก็ขอให้ได้ปฏิบัติตามที่ได้กล่าวปฏิญาณ จะทำให้บ้านเมืองมีการปกครองที่ดี และจะมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่. ก็ขอให้ท่านได้ปฏิบัติตามคำปฏิญาณนี้ เพื่อที่จะให้

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ประเทศไทยมีความสุข ความก้าวหน้า ความสงบ. ทุกคนจะได้มีสิทธิ์ที่จะบอกว่า ได้ทำหน้าที่โดยดี. ในเวลาเดียวกัน ท่านก็จะได้มีความสุข ความพอใจ ที่ได้ปฏิบัติงานที่ดี เพื่อความสงบของประเทศไทย. ขอให้ท่านได้ปฏิบัติงานได้โดยครบถ้วน และขอให้เป็นอย่างผลงานที่ทำให้บ้านเมืองมีความสงบ มีความก้าวหน้า มีความสำเร็จตามความต้องการของประชาชนทั้งประเทศ. ก็ขอให้ท่านได้ปฏิบัติงานด้วยความสำเร็จทุกอย่าง เพื่อให้ประเทศไทยมีความสุข เพื่อให้ประเทศไทยมีความก้าวหน้า.

ก็ขอให้ท่านได้มีความสำเร็จในกิจการทุกอย่างที่ท่านได้ทำ. ขอให้ท่านมีความดีในตัว ที่จะทำหน้าที่ที่ดีสำหรับประเทศ ก็ขอให้ท่านได้มีความสำเร็จในกิจการทุกประการ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด^(๒) นำตุลาการศาลปกครองสูงสุด และตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ตำแหน่งตุลาการศาลปกครองกลาง เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุม ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันจันทร์ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓

ท่านทั้งหลายได้เปล่งวาจา เป็นการปฏิญาณ ในฐานะผู้พิพากษา คือคนที่จะต้องตัดสินอะไรที่ควรที่ไม่ควร ที่ดีที่ไม่ดี. การที่ท่านได้ปฏิญาณนี้มีความสำคัญอยู่ไม่น้อย คือท่านต้องจัดการให้ปัญหาในการปกครองของประเทศเป็นไปโดยเรียบร้อย และท่านมีอำนาจที่จะตัดสินที่จะพิพากษา ซึ่งหมายความว่าท่านจะต้องชี้แจงว่าอะไรควรไม่ควร. ฉะนั้น เป็นงานที่ท่านต้องทำด้วยความละเอียดรอบคอบ และด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้ประเทศชาติมีความเป็นธรรม. ความเป็นธรรมนี้ ก็หมายความว่า ทำอะไรที่เป็นจริง ที่เรียบร้อย ที่จะทำให้อยู่ได้ มีความอยู่เย็นเป็นสุข. ฉะนั้น งานของท่านก็มีความสำคัญไม่น้อย.

การพิพากษาเป็นหน้าที่ของท่านผู้ที่เป็นสมาชิกของศาล จะต้องพิพากษาด้วยความเป็นธรรม เพื่อความเป็นธรรม เป็นธรรมนี้. หมายความว่า อะไรที่เรียบร้อย ที่ถูกต้อง ที่ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างดำเนินไปโดยดี เพราะฉะนั้นท่านก็มีหน้าที่สำคัญ และจะต้องทำตามคำปฏิญาณที่ท่านได้กล่าว. ในหน้าที่ของท่าน ต้องจำว่าท่านได้ปฏิญาณตนว่า จะทำทุกสิ่งทุกอย่างด้วยความเป็นธรรม. ความเป็นธรรมนี้ ก็หมายความว่าอะไรที่เรียบร้อย ซึ่งเป็นการปฏิบัติไม่ใช่ง่าย เพราะว่าแต่ละคนมีความคิดแตกต่างกัน. ถ้าไม่มีความคิดแตกต่างกัน ก็ไม่มีการตัดสินคดี แต่ว่ามีคดีก็หมายความว่า มีคนที่มีความคิดแตกต่างกัน. ฉะนั้น ท่านจะต้องมาพิจารณาอะไรที่แตกต่างกัน และให้เห็นว่าอะไรที่ควรจะทำ โดยที่เป็นกลาง ที่เป็นความจริง ที่เป็นความยุติธรรม.

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายอักษราทร จุฬารัตน

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ความยุติธรรมนี้ ก็หมายความว่า การยุติในธรรม คือตัดสินว่าอะไรเป็นธรรม อะไรไม่เป็นธรรม ซึ่งดูจะง่าย แต่ความจริงไม่ง่าย เพราะว่าแต่ละคนมีความคิดของตัวเอง ถ้าใครที่นึกคิดในทางของตัวเอง ก็นึกว่าของตัวเองเป็นยุติธรรม. ความจริงยุติธรรมมีอย่างหนึ่ง อย่างเดียว คือความเป็นยุติธรรม ซึ่งก็น่าจะง่าย แต่แท้จริงไม่ง่าย เพราะว่าแต่ละคนนึกถึงความยุติธรรมแก่ตัว. แท้จริงความยุติธรรมนี้มีอันหนึ่งอันเดียว แต่ความต้องการของแต่ละคนมีหลายอย่าง. ความต้องการของแต่ละคนต่าง ๆ กัน แต่ท่านจะต้องอยู่ตรงกลาง. บางที่ท่านถูกว่าถูกกล่าว ว่าท่านเป็นคนที่ไม่ดี เพราะว่าไปตัดสินในสิ่งที่ไม่ได้เป็นที่พอใจของอีกฝ่าย แต่ท่านอยู่ตรงกลาง. อันนี้เป็นข้อสำคัญของผู้ที่ทำหน้าที่ทางยุติธรรม ต้องเป็นกลาง แล้วเป็นกลางนี้ยากมาก เพราะต้องมีความคิดที่เป็นกลางนั่นเอง. ฉะนั้น ท่านต้องเหนียวแน่นในความเป็นกลาง เหนียวแน่นในความยุติธรรม. ถ้าท่านทำได้ ท่านก็ได้ทำหน้าที่ของท่าน. แต่ถ้าทำไม่ได้ เท่ากับท่านทรยศต่อความยุติธรรม.

การทรยศนี้ ไม่มีใครอยากจะทำ เพราะทรยศเป็นความไม่ดี เป็นความน่าเกลียด. ฉะนั้น ท่านต้องพิจารณาว่า ท่านปฏิบัติธรรมที่จะรักษาความยุติธรรม ก็ต้องทราบว่าคุณยุติธรรมเป็นอะไร. แต่ละคดีเขามีความยุติธรรมของคดีนั้น ซึ่งถ้าท่านพิจารณา แล้วคนคิดว่าอะไรเป็นยุติธรรม ซึ่งคืออะไรที่เป็นกลาง ที่ถูกต้อง ท่านก็ชนะในความจริง. ฉะนั้น ท่านต้องรักษาความยุติธรรมนี้ และปฏิบัติด้วยความกล้าหาญ เหนียวแน่น. แต่ถ้าท่านไม่มีความกล้าหาญ ด้วยประการใดก็ตาม จะเป็นเรื่องของความไม่ยุติธรรมในตัวท่าน หรือด้วยความโง่เขลา ควรจะพิจารณาให้ดี ต้องทำด้วยความฉลาด และทำด้วยความเป็นกลางแท้ ๆ. ทั้งนี้ ท่านก็จะทำตามหน้าที่ที่ท่านมี เป็นผู้พิพากษาในศาล. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านพิจารณาให้ดี. ทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้พิจารณา ตั้งแต่ท่านได้เรียนในวิชาของท่าน ทุกสิ่งที่ท่านได้ตั้งใจของท่าน จนกระทั่งทุกสิ่งทุกอย่างที่ท่านได้ปฏิบัติเมื่อตะกี้นี้ ต้องให้ทำถูกต้อง จะเป็นทางที่ท่านได้ทำหน้าที่แท้จริงของท่าน. ถ้าไม่ทำเป็นการทรยศ. ทรยศกับใคร ทรยศต่อตัวท่านเอง ต่ออาชีพของท่าน. ฉะนั้น การทรยศนั้น คนก็เห็นไม่ดีทั้งนั้น ต้องพยายามที่จะทำอะไรโดยที่ยุติธรรม โดยที่เป็นคนที่สุจริต เป็นคนที่มีความรู้ และเป็นคนที่ทำด้วยความซื่อสัตย์.

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ก็ขอให้ท่านได้ปฏิบัติงานต่อไปด้วยความซื่อสัตย์ ด้วยความฉลาด และ
ด้วยความสามารถที่จะรักษาความยุติธรรม. ก็ขอให้ท่านได้มีความสำเร็จในงานการนี้
ตลอดเวลาที่ท่านทำงาน และทุกเวลา ทุกเมื่อ จนกระทั่งที่ท่านจะสิ้นชีวิต ต้องรักษา
ความยุติธรรมนี้. ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่เป็นการดีสำหรับแต่ละท่าน
และเป็นการดีสำหรับประเทศชาติทำให้ประเทศชาติมีความสงบ สงบสุขได้. ก็ขอให้ท่าน
สามารถปฏิบัติด้วยความสำเร็จตลอดต่อไป. จะเป็นในหน้าที่ของท่าน นอกหน้าที่
ของท่าน ทุกเมื่อ ท่านต้องมีความยุติธรรมนี้อยู่ในตัว. ขอให้ท่านมีความสำเร็จ.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒)

นำผู้พิพากษาประจำศาล สำนักงานศาลยุติธรรม
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ห้องประชุม ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

การที่ผู้พิพากษาศาลฎีกาอันเป็นศาลสูงสุดของประเทศ ต้องปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่เป็นครั้งแรก เป็นวาระที่สำคัญของผู้พิพากษาศาลฎีกา และของประชาชนที่จะรับบริการของศาลฎีกา ก็ด้วยเหตุว่าศาลฎีกานี้เป็นศาลที่สูงสุดในประเทศนั่นเอง.

ศาลฎีกามีความสำคัญมาก เพราะว่าถ้าปฏิบัติก็เท่ากับเป็นตัวอย่างในการตุลาการของประเทศ สำหรับศาลทุกชั้น ตั้งแต่ศาลท้องที่จนกระทั่งศาลสูงสุดคือศาลฎีกา. ฉะนั้น การที่ท่านต้องปฏิญาณตนว่าจะปฏิบัติหน้าที่ในทางที่ดีที่สุด ก็หมายความว่าให้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง. กล่าวคือ การปฏิบัติถูกต้องตามหน้าที่ของท่านในฐานะผู้พิพากษาก็ต้องมีการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด อย่างเข้มแข็ง และอันนี้มิใช่เฉพาะในโรงศาล แต่ในทางทั่วไป หมายความว่าทุกเมื่อ. เมื่อคนเขาเห็นว่านี่เป็นผู้พิพากษาศาลฎีกา ก็จะต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดสำหรับความยุติธรรม ความเป็นบุคคลของประเทศ ที่ถือว่าเป็นผู้รักษาความเรียบร้อยของประเทศ. ฉะนั้น ท่านก็ต้องรักษาความเคร่งครัดของวาระนี้ต่อไป ไม่ใช่เฉพาะในโรงศาล แต่ทุกเมื่อ. เมื่อคนเขาเห็นว่านี่คือผู้พิพากษาศาลฎีกาของประเทศ เมื่อแม้จะไม่ได้แต่งเครื่องแบบของศาล คนก็จะจำได้ว่าเป็นผู้พิพากษาที่ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชนทุกเหล่าทุกพวกทุกเมื่อ.

อันนี้ก็เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะว่าถ้าเขาจำได้ว่าเป็นผู้พิพากษาที่ต้องรักษาความยุติธรรมของประเทศ พวกที่หวังพึ่งความยุติธรรมของท่าน ก็จะต้องเห็นความ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายสบโชค สุขารมณ

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ยุติธรรม ความศักดิ์สิทธิ์ของศาล. คือหมายความว่า มีความหวังว่า ในประเทศมีความยุติธรรม ในประเทศมีผู้ที่รักษาความยุติธรรม. ฉะนั้น ท่านจะต้องรักษาความยุติธรรมนี้ทุกเมื่อ ในหน้าที่และนอกหน้าที่ จนกระทั่งชีวิตจะหาไม่ เพราะว่าคนเขานับถือศาล ซึ่งเป็นของที่ดีของประเทศ ที่เมืองไทยมีศาล แล้วคนหวังในความยุติธรรม. ถ้าเขารู้ว่ามีความยุติธรรมในประเทศ จะเป็นคนดีหรือว่าคนไม่ดี แต่เขาก็จะต้องรู้ว่ามีความหวังกันหวังในประเทศว่ามีความยุติธรรม. ฉะนั้น ท่านต้องเป็นผู้รักษาความยุติธรรม ทำหน้าที่เป็นของดีทุกเมื่อ ประเทศชาติก็จะมีหวังที่จะมีความเรียบร้อย. แม้จะโจรผู้ร้ายก็หวังความยุติธรรม. ผู้ที่มีจิตใจที่ไม่ทำอะไรที่เรียบร้อยที่ดี เขาก็จะทำดีขึ้น ดีกว่าที่จะไม่มีเครื่องหมายของความยุติธรรม.

ฉะนั้น ท่านทั้งหลายมีความสำคัญมาก เพราะว่าแต่ละคนเป็นเครื่องหมายของความยุติธรรม เป็นเครื่องหมายของความดี คือเป็นความหมายของความเรียบร้อยของประเทศชาติ. ไม่น่าจะเชื่อ ไม่น่าจะเชื่อได้ว่าแต่ละคนมีความสำคัญ แต่แต่ละคนที่เป็นผู้พิพากษามีความสำคัญมากสำหรับความเรียบร้อย ความหวังของประเทศ ความหวังของคนทั่วประเทศ ซึ่งอาจจะเป็นคนดีบ้าง คนไม่ดีบ้าง. คือคนไม่ดีก็มี แต่ยังไงเขาก็เวลาเห็นผู้พิพากษาปฏิบัติหน้าที่ และแม้จะไม่ใช้กำลังปฏิบัติหน้าที่ เขามีความหวัง ทำให้คนเป็นคนดีมากขึ้น. ถ้าประเทศชาติมีคนดี ประเทศก็หวังได้ว่าจะมีความสงบ มีความสุขในประเทศได้. ฉะนั้น ท่านเป็นประกันของความสงบ ความสุข ความเรียบร้อยของประเทศ เท่ากับเป็นผู้ที่รักษาความยุติธรรม และเมื่อรักษาความยุติธรรมไว้ ก็เป็นคนที่รักษาความสงบสุขของประเทศ.

ฉะนั้น ต้องขอให้สำนึกว่าแต่ละคนมีความสำคัญมากต่อประเทศชาติ ต่อส่วนรวม เพราะว่า เป็นเครื่องหมายของความยุติธรรม. ท่านก็มีครบถ้วนแล้ว ท่านก็เป็นผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมาย และปฏิบัติกฎหมายสูงสุด. ก็มีความหวัง ทุกคนมีความหวังในผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ ปฏิบัติความยุติธรรม ทั้งเมื่อนานับถวัลย์ของศาลฎีกา หรือมีชื่อในสารบบว่าท่านเป็นผู้พิพากษาศาลฎีกา. ตราบใดที่ท่านเป็นเครื่องหมายของความยุติธรรม ก็เชื่อว่าช่วยให้ประเทศชาติมีความเรียบร้อย มีความสงบ มีความสงบสุขได้. และเมื่อมีความสงบสุข ก็หมายความว่าคนก็จะอยู่มีความสงบ มีความยุติธรรมอยู่ในตัว. ไม่ใช่ท่านเป็นคนคนหนึ่งเท่านั้นเอง ท่านเป็นที่ปรึกษา ที่เป็นเครื่องหมายของความยุติธรรมในประเทศ ทำให้ประเทศชาติไปรอดได้ดี ก็หมายความว่าท่านเป็นเครื่องหมาย

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ด้วยการปฏิบัติของท่าน. ถ้าท่านทำดี เราเชื่อว่าท่านต้องรู้ว่าต้องทำดี ถ้าท่านทำดีแล้ว เป็นคนคนหนึ่งที่จะช่วยประเทศให้ไปรอด. ทุกคนก็อยากให้ประเทศชาติไปรอด. ก็อย่าง ที่ว่า แม้จะโจรผู้ร้ายเขาก็รู้สึกลัว แต่ทุกคนอาจจะไม่รู้จะทำยังไง แต่ว่าเขาก็ต้องการความ สงบสุข. ถ้าท่านทำให้คนทั่วประเทศมีความหวังในความสงบ ความสุข ความยุติธรรม ประเทศชาติก็ไปได้ดี และก็ท่านเองแต่ละท่านก็มีความหวัง ความแน่นอนว่า มีความ พอใจที่ได้ปฏิบัติเพื่อช่วยส่วนรวม.

ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติความดีของผู้พิพากษาศาลฎีกา อันมีเกียรติอย่างยิ่ง สำหรับประเทศ. ก็ขอให้ท่านมีกำลังใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาศาลฎีกาตลอดต่อไป ตลอดชีวิต. แม้จะเมื่อไหร่ที่ท่านจะหมดหน้าที่ ก็หมายความว่าท่านอาจจะถึงเวลา ท่านหมดหน้าที่คือตาย ท่านก็ยังคงรักษาความดีนี้เอาไว้อย่างเหนียวแน่น. ฉะนั้น ถ้าท่านรักษาความดีของผู้พิพากษาศาลฎีกา ท่านก็มีเกียรติ ท่านก็ได้ทำหน้าที่อย่าง เหนียวแน่นจริง ๆ. ก็ขอให้ท่านมีกำลังใจกำลังกายตลอด เพื่อที่สามารถปฏิบัติงาน ผู้พิพากษาศาลฎีกา ด้วยความเข้มแข็ง ด้วยความเหนียวแน่น เหนียวแน่นที่สุด ไม่มีข้อ ข้อใจ คือเหนียวแน่นจริง ๆ จนกระทั่งหมดแรง. ถ้าท่านทำได้ดั่งอย่างนี้ ท่านก็มีเกียรติ มาก ท่านก็จะเป็นผู้ที่ช่วยประเทศให้ผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะมีได้ แล้วท่านเองจะ ได้รับผลประโยชน์ของความตัดสินใจเป็นผู้พิพากษาศาลฎีกาของประเทศ ใช้หลักวิชา เต็มที่เพื่อความเรียบร้อยของประเทศชาติในทุกทาง. ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะรักษา ความดีของผู้ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ทั้งกฎหมายทั้งความยุติธรรม ตลอดชีวิต รักษาความดี ของผู้พิพากษาอย่างเหนียวแน่น ท่านก็จะได้ตามที่ได้ปฏิญาณ. ถ้าทำได้ ท่านก็เป็น คนที่มีคุณภาพสมที่ได้ปฏิญาณตนว่า จะทำหน้าที่สำคัญนี้ให้ตลอดไป. ก็ขอให้ท่านมี กำลังใจ กำลังกาย กำลังปัญญาครบถ้วน เพื่อที่จะปฏิบัติงานของผู้พิพากษาศาลฎีกา ตลอดชีวิต. ท่านก็จะได้เป็นคนที่มีคุณภาพ ท่านจะเป็นคนที่ได้ตามที่ได้ปฏิญาณตน. ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติตามคำปฏิญาณอย่างเหนียวแน่น เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม. คำว่าประโยชน์ต่อส่วนรวมนี้ คือทำทุก ๆ อย่างที่มีอยู่ในใจ. เมื่อเปล่งคำปฏิญาณ ไม่ทราบว่าเป็นใจของท่านมีอะไรอยู่ในใจเมื่อเปล่ง แต่ว่าก็หวังว่าจะเป็นความดี ความสุข เรียกว่าความตั้งใจที่จะให้ส่วนรวมอันเรียกว่าประเทศชาติอยู่เย็นเป็นสุข ด้วยความ เหนียวแน่น ด้วยความเข้มแข็งเต็มที่. ถ้าทำได้แล้ว ท่านได้ช่วยคนจำนวนมากให้มี ความหวังในชีวิต แล้วก็ถ้าทำได้ ท่านมีบุญที่ได้มีโอกาสได้ช่วยคนจำนวนมาก ให้ อยู่เย็นเป็นสุขได้.

พระราชพิธีทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาภาพและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่โดยครบถ้วน ชั่วกาลนาน จนกระทั่งชีวิตจะหาไม่. ฉะนั้น ที่ท่านมาปฏิบัติงานตนไม่ใช่สิ่งที่กลวง ๆ เป็นสิ่งสำคัญของประเทศชาติ. แต่ละคนหนึ่งหน่วยของประเทศ ได้ช่วยคนเป็นจำนวนหลายสิบล้าน. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของการปฏิบัติเป็นผู้พิพากษาของศาลฎีกา. ขอให้ท่านได้มีความสำเร็จในงานการนี้ โดยเหนียวแน่น จนกระทั่งชีวิตจะหาไม่. ก็ขอให้ท่านมีความสำเร็จในงานการที่ได้ตั้งใจไว้ที่จะทำดี กับส่วนใหญ่ของประเทศซึ่งไม่มีโอกาสที่จะทำ. ขอให้ท่านสำเร็จตามที่ได้เปล่งวาจา. ก็ขอให้ได้มีความสำเร็จ และมีความสุขในงานการ ให้มีความสุข ที่จะช่วยคนส่วนมากอยู่เย็นเป็นสุขได้. ขอให้ท่านประสบความสำเร็จ.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันพฤหัสบดีที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๓

การทำความดีนั้น แม้จะไม่มีใครรู้เห็น แต่ก็จำเป็นต้องทำ เพื่อให้ผลดีที่เกิดขึ้น
ยิ่งเพิ่มพูนและแผ่ขยายกว้างออกไป เป็นประโยชน์เป็นความเจริญมั่นคงที่แท้ แก่ตน
แก่ส่วนรวม ตลอดถึงชาติบ้านเมืองพร้อมทุกคน. ข้าราชการทุกคนจึงต้องตั้งใจ
ให้หนักแน่นเที่ยงตรง ที่จะกระทำความดีทั้งในการประพฤติตนและการปฏิบัติงาน
ด้วยความอุทิศหะเสียสละ โดยไม่หวั่นไหวย่อท้อต่ออุปสรรคปัญหา หรือความลำบาก
เหนื่อยยาก.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำศาล

สำนักงานศาลยุติธรรม

เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ ห้องประชุม ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช

วันจันทร์ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๓

ตามที่คุณพิพากษา ได้มาปฏิญาณตนในโอกาสนี้ เป็นโอกาสที่สำคัญ เพราะเป็นการแสดงว่า จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจจริง ๆ. การปฏิบัติหน้าที่ของคุณพิพากษาเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับชีวิตของประชาชน ซึ่งท่านทั้งหลายจะได้ช่วยกันพุงความยุติธรรม ความเรียบร้อยของประเทศ. อันนี้ก็เป็นสิ่งที่สำคัญมาก. ถ้าท่านทำตามปฏิญาณตนโดยเคร่งครัด จะช่วยให้ประเทศชาติมีความเรียบร้อยได้อย่างแน่นอน.

การที่ประเทศมีผู้ที่ตั้งใจทำหน้าที่อย่างเคร่งครัดนี้ เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะนอกจากความเรียบร้อยที่จะเกิดขึ้น ก็เป็นการแสดงว่ามีเจ้าหน้าที่ในประเทศที่ตั้งใจอย่างแน่วแน่ ที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างแน่นอน อย่างชัดเจน และตั้งใจที่จะรักษาเอาไว้ซึ่งความเรียบร้อยของประเทศ ทำให้ประชาชนทั่วไป มีความตั้งใจในตัวเอง ที่จะปฏิบัติงานของตนอย่างซื่อสัตย์สุจริตเหมือนกัน. เชื่อว่า การที่ท่านแสดงเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้พิพากษา จะทำให้เป็นความตั้งใจของประชาชนทั่วไป ที่จะตั้งใจทำงานทำการอย่างเคร่งครัด อย่างสุจริต. ฉะนั้น การที่ท่านมารับหน้าที่ เป็นการที่ดี ที่จะช่วยคนในชาติปฏิบัติให้มีความเคร่งครัด ความสุจริต. ในประเทศอาจจะมีคนที่มีหน้าที่ของงานได้ ก็ท่านแสดงเป็นตัวอย่าง ว่ามีผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดอย่างสุจริต. ฉะนั้น ท่านมีหน้าที่ที่สำคัญมาก และยังได้ปฏิญาณตนว่า จะรักษาความยุติธรรม

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายสบโชค สุขารมณ

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

โดยเคร่งครัดนี้ จะช่วยให้ประชาชนทั่วไป ปฏิบัติงานของตนด้วยความเรียบร้อย ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตได้อย่างมากที่สุด.

การบำเพ็ญตนเป็นผู้สุจริต เป็นสิ่งที่ไม่ใช่ง่าย เพราะในชีวิตมีสิ่งทีล่อใจได้มาก. ฉะนั้น ท่านก็ได้ปฏิญาณตนนี้ เป็นสิ่งที่สำคัญ ทำให้ท่านเตือนใจอยู่ตลอดเวลา ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งถ้ามีบุคคลที่ปฏิบัติดีชอบ ด้วยความแน่วแน่นด้วยความตั้งใจมั่นเหมาะ ก็เป็นสิ่งที่ช่วยให้คนอื่นปฏิบัติตนให้ดี. ฉะนั้น สำคัญมากที่ท่านได้มาปฏิญาณตนว่าจะทำอะไรในหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเข้มแข็ง. ถ้ารักษาความซื่อสัตย์สุจริตนี้ไว้ตลอด ตลอดเวลาที่ท่านปฏิบัติหน้าที่ ตลอดชีวิต จะแสดงว่ามีคนที่อุมชูความเรียบร้อยของประเทศจำนวนหนึ่ง. ก็ขอให้ท่านได้สามารถรักษาความตั้งใจของหน้าที่ ตามที่ได้มีคำปฏิญาณตลอดเวลา เป็นตัวอย่างสำหรับคนทั่วประเทศ ให้มีกำลังใจที่จะปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต ดังที่ท่านได้ปฏิญาณ. ขอให้ท่านรักษาความซื่อสัตย์สุจริต อย่างที่ท่านได้กล่าวมาเมื่อครู่นี้ จะเป็นทางที่จะช่วยให้บ้านเมืองมีความเจริญมั่นคงแน่นอน. ในคราวเดียวกัน. ท่านเองจะได้ถือว่าเป็นตัวอย่าง และเป็นคนที่เป็นอย่างสำหรับประชาชนทั่วไป ทั้งผู้ที่เป็นข้าราชการ ทั้งผู้ที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ จะช่วยกันอุมชูประเทศชาติให้ได้อยู่เย็น มีความผาสุก มีความเข้มแข็งในการทำงาน และก็ทำให้งานการนั้นมีความสำเร็จเรียบร้อย ทำให้ทุกคนมีความสุขได้.

ก็ขอให้ท่านรักษาคำปฏิญาณนี้โดยเข้มแข็ง. เชื่อว่า ท่านจะได้มีความสุข ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ดี. ขอให้ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตอย่างที่ท่านได้กล่าวให้ เป็นสิ่งที่ท่านมีส่วนในการสร้างบ้านเมืองให้ดี. ในเวลาเดียวกัน ท่านก็สร้างตัวท่านเองให้เป็นคนที่ดี คนที่มีความสำเร็จ. ก็ขอให้ท่านปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเรียบร้อยตลอดชีวิตของท่าน และขอให้ท่านได้มีความสำเร็จในงานการ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่สูงสุดในการปฏิบัติงานของคนที่เป็นคนสำคัญในชาติ คือผู้พิพากษา. ขอให้ท่านได้มีความสำเร็จในงานการ. ในเวลาเดียวกันท่านก็จะมีความสุข ที่ได้ทำงานอย่างครบถ้วน. ก็ขอให้ท่านมีความสำเร็จในงานการดังกล่าว.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒)

นำรัฐมนตรีซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่
เข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ห้องประชุม ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันจันทร์ที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๓

บัดนี้ ท่านได้เข้ารับหน้าที่รัฐมนตรีโดยสมบูรณ์แล้ว โดยที่ท่านได้ปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่สำหรับงานของประเทศ ซึ่งเป็นการดี เพราะว่าจะต้องมีคนที่ช่วยกันทำหน้าที่รัฐมนตรี และแสดงตนว่าจะปฏิบัติงานด้วยความซื่อตรง เพราะที่บ้านเมืองต้องมีคนที่ช่วยกันทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ ด้วยความตั้งใจที่จะทำงานเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง.

การทำงานรัฐมนตรี จะต้องทำตามที่ท่านได้ปฏิญาณตนว่าจะทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต หมายความว่า จะต้องทำตาม เรียกว่าเสียสละ เพื่อให้งานไปโดยดีตามตั้งใจจริง ๆ จะต้องพยายามที่จะให้งานของชาติไปโดยดี. คือหมายความว่า แต่ละคนจะต้องทำงานด้วยความตั้งใจ ซื่อสัตย์สุจริตและด้วยความเสียสละ หมายถึงจะต้องทำงานโดยตั้งใจเพื่อส่วนรวม ทำ ตั้งใจ ด้วยความตั้งใจจริง ๆ. คือไม่ใช่แก่งแย่งกัน แต่ช่วยกันทำ เพื่อให้บ้านเมืองก้าวหน้าไปจริง ๆ โดยทำงานด้วยความตั้งใจที่จะทำเพื่อส่วนรวม. อาจจะยากหน่อย แต่จะต้องทำให้ได้. ถ้าทำได้ นับว่าท่านได้ช่วยบ้านเมืองก้าวหน้า ไม่แก่งแย่งกัน. ถ้าทำได้อย่างนี้ ชาวบ้าน ก็หมายถึงประชาชน จะอยู่ได้มีความสุข ท่านเองก็มีความสุข. ถ้าทำด้วยความตั้งใจดี ท่านได้ช่วยส่วนรวมอย่างแท้จริง.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

พระราชสาส์นทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ก็ขอให้ท่านได้ทำตามที่ปฏิญาณตนว่าจะทำ แล้วขอให้ทำได้ตามที่ตั้งใจ แล้วก็
ท่านได้ทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อส่วนรวม หมายความว่าท่านเองก็จะได้ทำเพื่อตนเอง เพื่อ
ท่านจะได้ทำหน้าที่. ท่านที่มีโอกาสที่จะทำ ท่านมีโอกาสทำเป็นจุดหมายสูงสุด ก็ขอให้
ท่านได้ทำสำเร็จ. ถ้าท่านทำสำเร็จก็หมายถึงว่า งานที่ท่านทำจะมีประโยชน์ต่อส่วนรวม
ต่อบ้านเมือง แล้วเพื่อชื่อเสียงของบ้านเมือง. ถ้าท่านทำได้แล้ว ท่านได้ทำสิ่งที่สูงสุด.
ก็ขอให้ท่านตั้งใจทำงานเพื่อส่วนรวมได้สำเร็จ. มีคนขัดขวาง ท่านก็ไม่ต้องเอาใจใส่.
ท่านต้องเอาใจใส่แต่งานที่ดี ที่ท่านจะทำสำหรับส่วนรวม. ถ้าทำได้ ก็นับว่าท่านได้ทำ
ด้วยความเสียสละแท้ ด้วยความตั้งใจแท้. แล้วก็ขอให้ท่านมีความสำเร็จในงาน
ท่านจะได้เป็นผู้ที่ได้ทำงานที่สูงที่สุดสำหรับบ้านเมือง. คนอื่นเขาอาจจะขัดขวางบ้าง
ท่านเองก็อย่าขัดขวาง. ท่านเองอย่าขัดขวางคนอื่น. คนอื่นก็จะไม่ขัดขวางท่าน. ถ้ามีคน
ขัดขวาง ก็ไม่ใช่ความผิดของท่าน. ขอให้ท่านนั้นสามารถทำ โดยที่ไม่มีอุปสรรคใด ๆ
จะทำให้ท่านไม่ทำงานโดยตั้งใจที่จะทำ ตามหลักวิชาที่ท่านได้พยายามทำ. ขอให้ได้ทำ
สำเร็จ ตามที่ตั้งใจเอาไว้เป็นสำคัญ.

ก็ขอให้ท่านมีความกล้าหาญ ที่จะทำงานตามจุดประสงค์ทุกประการ. ขอให้
ท่านได้มีความสำเร็จในงาน เพื่อที่จะทำให้บ้านเมืองเจริญได้ และความสำเร็จนี้จะ
เป็นประโยชน์แก่บ้านเมือง แก่ประชาชนทั้งหมด แม้จะคนที่เป็ฝ่ายที่จะค้านท่าน.
ถ้าท่านทำงานด้วยความตั้งใจดี งานก็จะสำเร็จดี บ้านเมืองจะก้าวหน้า บ้านเมืองจะ
อยู่เย็นเป็นสุข ท่านเองก็จะมีความสุข. ก็ขอให้ท่านทำงานด้วยความสำเร็จ ซึ่งจะทำให้
บ้านเมืองก้าวหน้า มีความสงบสุขตามที่ท่านตั้งใจไว้. ขอให้ท่านมีความสำเร็จทั้งงาน
และงานที่จะทำ บ้านเมืองก้าวหน้า บ้านเมืองมีความสงบ ซึ่งเป็นงานที่ไม่ใช่ง่าย แต่ว่า
เพราะท่านเชื่อว่าเป็นประโยชน์ และท่านก็รู้ว่าเป็นประโยชน์. อย่าไปนึกถึงคนอื่นที่ไม่ทำ.
ท่านทำเอง ท่านทำเพื่อประโยชน์ของบ้านเมือง. บ้านเมืองก็จะก้าวหน้า ท่านเองก็จะ
ก้าวหน้า. ก็ขอให้ทำงานเพื่อสำเร็จประโยชน์ของบ้านเมือง. ถ้าทำได้อย่างนั้น ไม่ต้อง
คิดถึงอย่างอื่น ไม่ต้องคิดถึงคนอื่นที่เขาไม่ยอมทำ.

ก็ขอให้ท่านมีความสำเร็จ. ขอให้ท่านสามารถที่จะปฏิบัติ เพื่อความสุขของ
ประชาชน เพื่อความสุขของประเทศชาติ. ท่านน่าจะทำงานทุกสิ่งทุกอย่าง ที่ชาวบ้าน
ประชาชนจะอนุโมทนา. ก็ขอให้ท่านมีความสำเร็จในงานการโดยแท้ และบ้านเมือง
มีความเจริญก้าวหน้า มีความสงบ. ท่านเองก็จะประสบความสำเร็จของงานการ

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำริสดำเนินการเพื่อการปกครอง

ของท่าน แล้วท่านเองก็เป็นผู้ที่ทำงานที่ถือว่าสูงสุดของคนไทย ที่จะทำให้บ้านเมือง
ประสบความสำเร็จ ก็ขอให้ท่านประสบความสำเร็จในหน้าที่ของท่าน และท่านเองก็จะมี
ความภูมิใจว่ามีโอกาสที่ท่านทำงาน ซึ่งเป็นงานที่สูงที่สุดในงานทั้งหลายของท่าน. ก็ขอให้
ท่านมีความสำเร็จ ในงานการที่ได้รับหน้าที่. ขอให้ท่านทำงานที่เป็นโอกาสที่จะได้รับ ซึ่ง
นับเป็นโชคของคนไทย ที่ได้รับหน้าที่สูงสุด. ขอให้มีความสำเร็จในงานการ ท่านจะมี
ความสุขในงานการ. ขอให้มีความสำเร็จในงานการทุกอย่าง ซึ่งเป็นประโยชน์ เรียกว่า
เป็นกุศล สำหรับให้ประชาชน มีความก้าวหน้าจริง ๆ. ความสำเร็จนี้ ประชาชนทั้งหมด
จะรับประโยชน์ มีความสุข. ท่านเองก็มีความสุข.

ขอให้ท่านทำงานมีความสำเร็จ ในงานการที่ได้รับหน้าที่ เพื่อที่ท่านเองจะมี
ความสุข. ข้อสำคัญนะคือความสุขของท่านเอง และความสุขของบ้านเมือง. ขอให้มีความ
สำเร็จโดยแท้จริง.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม^(๒)
นำตุลาการศาลทหารสูงสุด ตุลาการศาลทหารกลาง
และตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารชั้นต้น
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ห้องประชุม ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันจันทร์ที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๓

ข้าพเจ้ายินดีที่ได้ฟังกรรมการฝ่ายทหาร ในด้านการปฏิบัติงานในทางความซื่อสัตย์สุจริตของนายทหารที่เป็นนายทหารฝ่ายพระธรรมนูญ มาปฏิญาณตนที่จะปฏิบัติในด้านความซื่อสัตย์สุจริตของทหาร ที่ปฏิบัติงานในด้านธรรมนูญฝ่ายทหาร ซึ่งสำคัญมาก ถ้ามีนายทหารฝ่ายที่จะรักษาความซื่อสัตย์สุจริตในทางธรรมนูญ เพื่อที่จะปฏิบัติงานให้มีความซื่อสัตย์สุจริตของทหาร เพราะว่าทหารต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งปฏิบัติในด้านความยุติธรรมทุกเมื่อ.

เชื่อว่าทหารต้องมีความตรงไปตรงมาทุกด้าน เพื่อที่จะรักษาความยุติธรรมภายในประเทศ ในด้านความสุจริตของทหาร เพราะว่าทหารมีหน้าที่สำคัญในการรักษาความเรียบร้อยของประเทศ. ทหารจะต้องรักษาอย่างเคร่งครัด ทุกสิ่งทุกอย่างในด้านความยุติธรรม. ถ้าได้ทำแล้ว เชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างก็จะเรียบร้อย เพราะคนก็ต้องรักษาความยุติธรรม โดยเฉพาะทหาร และคนก็บอกว่าถ้าทหารมีความยุติธรรม แล้วมีความตั้งใจที่จะรักษาความยุติธรรมในประเทศ ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะเรียบร้อย เพราะว่าทหารมีความยุติธรรม ทหารมีอำนาจที่จะปฏิบัติอะไรที่เป็นความเรียบร้อยของประเทศ. เชื่อว่าถ้าทหารปฏิบัติเข้มแข็งอย่างที่ได้อุปถัมภ์ไว้ ก็เชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะไปด้วยดีสำหรับประเทศชาติ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาธิราชและพระราชดำริสัจธรรมเมืองการปกครอง

ฉะนั้น การที่ท่านได้ปฏิญาณด้วยความเข้มแข็งนี้ มีความสำคัญมาก. ถ้าหากว่ารักษาความยุติธรรม รักษาไว้อย่างดี ประเทศชาติก็จะปฏิบัติงาน ทุกคนที่มีอำนาจที่จะปฏิบัติ จะช่วยให้ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาจะมีความเรียบร้อยทุกอย่าง. ถ้าทหารผู้ใหญ่ทำตัวอย่างที่ดีแล้ว ทหารทุกคนซึ่งประกอบเป็นกองทัพเรือ กองทัพอากาศ กองทัพบก ก็จะป้องกันประเทศอย่างแท้จริง. ก็ขอให้ท่านรักษาคำปฏิญาณนี้ตลอดไป ซึ่งจะทำให้ความยุติธรรมมีในประเทศ เพราะท่านเข้มแข็ง เข้มแข็งที่จะรักษาความยุติธรรม ซึ่งจะทำให้ประเทศมีความยุติธรรมโดยมีประกันของนายทหารชั้นผู้ใหญ่. ถ้าทำอย่างนี้แล้วประเทศก็ไปได้ด้วยดี ไม่มีบกพร่อง. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านรักษาความยุติธรรมได้โดยดี. ก็ขอให้ท่านมีกำลังใจ กำลังกาย ที่จะรักษาความยุติธรรมดังที่ท่าน ได้กล่าวไว้ เพื่อที่ประเทศชาติได้สามารถที่จะผ่านพ้นอันตรายทุกอย่าง. ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติงานโดยดี. ขอให้ท่านได้ปฏิบัติงานโดยมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความสามารถทุกอย่าง มีความยุติธรรมของการปฏิบัติงาน.

ดังนั้น ถ้าท่านได้ปฏิบัติงานโดยเรียบร้อย บ้านเมืองก็จะผ่านไปโดยดี. ก็ขอให้ท่านได้ปฏิบัติงานโดยเรียบร้อยทุกประการ ตลอดเวลาที่ท่านปฏิบัติงานไม่มีบกพร่อง. ถ้าหากท่านปฏิบัติดีอย่างนี้ ก็จะทำให้บ้านเมืองผ่านพ้นอันตรายต่าง ๆ ที่จะมีความ. ถ้าท่านปฏิบัติงานโดยดี ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะผ่านพ้นไปโดยดี. ก็ขอให้ท่านได้สามารถรักษาความยุติธรรมสำหรับประเทศชาติให้อยู่เย็นเป็นสุข ตามที่ท่านปรารถนา. ทั้งผู้ที่ได้ปฏิญาณวันนี้ แล้วคนที่ได้ปฏิญาณมาแล้วก่อนนี้ ขอให้รักษาความเรียบร้อยของประเทศชาติ ก็เชื่อว่าจะทำให้บ้านเมืองผ่านพ้นอันตรายทุกประการที่จะมีมาได้. ขอให้ท่านได้สามารถรักษาความเรียบร้อยของประเทศ คงความเรียบร้อยของประเทศ เป็นข้อสำคัญดังกล่าว.

ก็หวังว่า ทุกสิ่งทุกอย่างจะเป็นไปตามที่ท่านได้ตั้งใจ. ความตั้งใจที่จะปฏิบัติชอบให้ได้ครบถ้วนทุกอย่าง ไม่ให้มีบกพร่องใด ๆ เกิดขึ้น. ขอให้ท่านสำเร็จในงานการของท่านโดยเรียบร้อยทุกประการ. มีอะไรที่จะมีข้อบกพร่อง ถ้าจะเกิดขึ้น ขอให้ระลึกถึงคำปฏิญาณของท่านให้ดี ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะไปถูกต้องทุกอย่าง. ขอได้รักษาความเรียบร้อยของหน้าที่ของท่าน. ถ้ารักษาความเรียบร้อยในหน้าที่ของท่านทุกด้าน บ้านเมืองก็จะมีแต่ความเจริญก้าวหน้า และท่านเองก็จะมีความสำเร็จ และมีความสุขในการงานของท่าน. ขอให้ท่านมีความเรียบร้อยของการปฏิบัติงานของท่านทุกประการ. ขอขอบใจท่านที่ตั้งใจอย่างเข้มแข็งนี้.

พระราชดำรัส
ในการเสด็จออกมหาสมาคม
ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๕๓
ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย
วันอาทิตย์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

ขอขอบพระทัยและขอบใจท่านทั้งหลายเป็นอย่างยิ่ง ที่มีไมตรีจิตพรั่งพร้อมกัน มาให้พรวันเกิด รวมทั้งให้คำมั่นสัญญาโดยประการต่าง ๆ ข้าพเจ้าขอสนองพรและไมตรีทั้งนั้นด้วยใจจริงเช่นกัน.

บ้านเมืองของเราเป็นปึกแผ่นมั่นคง และร่มเย็นเป็นปรกติสุขสืบมาช้านาน เพราะเรามีความยึดมั่นในชาติ และต่างร่วมแรงร่วมใจกัน บำเพ็ญกรณียกิจต่าง ๆ ตามหน้าที่ โดยถือประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นเป้าหมายสูงสุด. ท่านทั้งหลายในมหาสมาคมนี้ ตลอดจนคนไทยทุกหมู่เหล่า จึงควรจะได้ทำความเข้าใจในหน้าที่ของตน ให้กระจ่าง แล้วตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ด้วยความไม่ประมาท และด้วยความมีสติรู้ตัวอยู่เสมอ เพราะการกระทำโดยประมาท ขาดความรอบคอบ เป็นเหตุให้เกิดความผิดพลาดเสียหายในหน้าที่ และการกระทำโดยขาดสติยังคิด ขาดเหตุผล ความรู้จักถูกผิดนั้น เป็นเหตุให้เกิดความหลงความลืมหืมตัว นำพาให้กระทำการสิ่งที่มีใ้ช้หน้าที่โดยชอบได้ ซึ่งเป็นอันตรายมาก อาจนำความเสื่อมสลายมาสู่ตนเอง ตลอดถึงประเทศชาติได้. จึงขอให้ทุกคนได้สังวรระวังให้มาก และระคับระคองกายใจให้เที่ยงตรงหนักแน่น ในอันที่จะปฏิบัติภารกิจของตนให้ถูกต้องตามหน้าที่ เพื่อความมั่นคง และเพื่อประโยชน์สุขอันยั่งยืนของชาติไทยเรา.

ขออำนาจแห่งคุณพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จงดุ่มครองรักษาท่าน ให้ปราศจากทุกข์ ปราศจากภัย และอำนวยการสุขสิริสวัสดิ์ พิพัฒนามงคล ให้สัมฤทธิ์ แก่ท่านทั่วหน้ากัน.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด^(๒) นำตุลาการศาลปกครองสูงสุด และตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ตำแหน่งตุลาการศาลปกครองกลาง เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุม ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช วันจันทร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓

ข้าพเจ้ายินดี ที่ได้ฟังท่านปฏิญาณว่าจะปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาศาลปกครองด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความตั้งใจ ก็ขอให้ท่านได้ปฏิบัติตามที่ได้ปฏิญาณ ซึ่งสำคัญอยู่ที่ท่านได้ปฏิญาณว่าจะทำหน้าที่อย่างดีในฐานะผู้พิพากษา ก็ขอให้ท่านได้ทำตรงตามหน้าที่ผู้พิพากษานั้น และจะช่วยให้มีความเรียบร้อยในการคดีทั้งหลายที่จะมีขึ้นในอนาคต.

ขอให้ท่านได้เข้าใจว่าการปฏิญาณนั้น ไม่ใช่ของเล่น เป็นของจริง. ถ้าท่านปฏิญาณ ท่านทำตามกฎหมาย ท่านจะได้ทำหน้าที่เพื่อประเทศชาติอย่างดี. ขอท่านได้สามารถปฏิบัติตามที่ได้ปฏิญาณดังนี้ แล้วท่านจะมีความเจริญรุ่งเรืองด้วย. ถ้าปฏิบัติตามที่ท่านพูด แล้วก็เป็นการปฏิบัติตามคำปฏิญาณนั้น เป็นเรื่องของความดี และท่านจะสามารถปฏิบัติสำเร็จเรียบร้อย. คนเราถ้าปฏิบัติตามที่ตั้งใจ ก็จะเจริญรุ่งเรือง. ถ้าท่านไม่สามารถปฏิบัติ ตามที่ปฏิญาณไว้ ท่านก็ต้องระวังตัว. ฉะนั้น ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ท่านได้ปฏิญาณ ท่านก็จะได้แสดงว่าท่านมีความศักดิ์สิทธิ์. ความศักดิ์สิทธิ์นี้เป็นของท่าน และความศักดิ์สิทธิ์ท่านได้ปฏิบัติ เพื่อช่วยให้ผู้ที่ได้เกี่ยวข้องกับท่านได้มีความดี ความศักดิ์สิทธิ์ และทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองได้.

ก็ขอให้ท่านปฏิบัติถูกต้องตามคำปฏิญาณ และสามารถที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม. ท่านเป็นผู้ใหญ่แล้ว ไม่ต้องพูดมากกว่านี้. ขอท่านมีความสำเร็จในหน้าที่ของท่าน.

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายหัสสุทธิ วิจิตรวิริยกุล

พระราชดำรัส^(๑)
ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒)
นำรัฐมนตรีซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง
เข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ห้องประชุมชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันจันทร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๔

รัฐมนตรีใหม่ที่จะต้องเข้ารับราชการเป็นครั้งแรก จะต้องปฏิบัติการปฏิญาณตนก่อนรับราชการ ก็เพื่อให้แน่ใจว่าจะปฏิบัติทั้งดีชอบ. ท่านได้ปฏิบัติดังที่ควรจะทำแล้ว เพื่อให้แน่ใจว่าได้ตั้งใจจะทำหน้าที่อย่างดี. ฉะนั้น ท่านก็ได้ทำในสิ่งที่ควรจะทำ.

ก็ขอให้ท่านได้ตั้งใจทำในสิ่งที่ควรจะทำ จะเป็นการดีสำหรับตนเองและสำหรับตำแหน่งหน้าที่ ทั้งจะเป็นการดีสำหรับได้ตั้งใจจริง ๆ เพราะว่าการทำหน้าที่นี้ไม่ใช่เป็นหน้าที่ที่ง่าย. ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามที่ตั้งใจ เป็นประโยชน์สำหรับส่วนรวม และเป็นประโยชน์สำหรับตัวเอง. ก็หวังว่า ท่านได้เตรียมตัวทุกอย่างเพื่อปฏิบัติหน้าที่สำคัญนี้ เพื่อที่จะทำประโยชน์กับส่วนรวม และขอให้ท่านได้ปฏิบัติดีชอบทุกอย่าง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จสำหรับบ้านเมือง ซึ่งจะเป็นการดีสำหรับส่วนรวม และเป็นการดีสำหรับตัวท่านเอง. ถ้าท่านปฏิบัติดี ตามกติกา ท่านก็ได้ทำทุกอย่างเพื่อส่วนรวม และท่านได้ปฏิบัติงานที่ดีสำหรับบ้านเมือง.

ขอให้ท่านสำเร็จในงานการทุกประการ ตามที่ตั้งใจไว้.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

พระบรมราชาโองาาท
พระราชทานแก้ำราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันศุกร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๔

งานราชการนั้น เป็นงานส่วนรวม มีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ของบ้านเมือง และประชาชนทุกคน. ผู้ปฏิบัติบริหารงานราชการ จึงต้องคำนึงถึงความสำเร็จของงาน เป็นสำคัญ อย่างนี้ถึงบ้ำเหน็จรางวัลหรือประโยชน์เฉพาะตนให้มากนัก. มิฉะนั้น งานในหน้าที่จะบกพร่อง เกิดเป็นผลเสียหายแก่ตน แก่งานส่วนรวมของชาติได้. ขอให้ ถือว่า การทำงานในหน้าที่ได้สำเร็จสมบูรณ์ เป็นทั้งรางวัลและประโยชน์อันประเสริฐสุด เพราะจะทำให้ประเทศชาติและประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขและมั่นคง.

อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒)

นำผู้พิพากษาประจำศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ห้องประชุมสมเด็จพะเจ้าฟ้านางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันจันทร์ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๔

คำปฏิญาณของผู้พิพากษา เป็นคำปฏิญาณที่สำคัญมาก เพราะอย่างที่ท่านได้เปล่งวาจา ท่านจะต้องทำหน้าที่เพื่อความยุติธรรม เพื่อความสงบสุขของประเทศชาติ. ฉะนั้น ถ้าท่านปฏิบัติ ก็ทำให้ประเทศชาติมีความสงบได้.

คนก็ต้องมีการขัดแย้งกัน. ท่านต้องเป็นกลาง ในทุกกรณี ทั้งในเวลาท่านอยู่ในศาลและนอกศาล. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านได้รักษาคำปฏิญาณที่ท่านได้เปล่งด้วยความเข้มแข็งนี้ รักษาเอาไว้ทุกเมื่อ และถือว่าเป็นหน้าที่ในชีวิต. ก็ขอให้ท่านได้ปฏิบัติงานด้วยความสามารถ ด้วยความเข้มแข็ง และจะเป็นความดีของท่าน จะเป็นความสงบของประเทศชาติ. ก็ขอให้ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง ตามที่ท่านได้กล่าว และสามารถจะปฏิบัติตาม.

ขอให้ท่านมีความสำเร็จ มีความสุข ในงานการ เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายสบโชค สุขารมณ

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่อัยการสูงสุด^(๒)

นำอัยการจังหวัดผู้ช่วย สำนักงานอัยการสูงสุด
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันจันทร์ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

ตามที่ท่านทั้งหลายได้กล่าวคำปฏิญาณ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและด้วยความตั้งใจดี ในการรักษาความยุติธรรม ในฐานะอัยการนั้น ท่านต้องนึกถึงว่า จะต้องรักษาคำปฏิญาณนี้ด้วยความเคร่งครัด ซึ่งจะทำให้ท่านมีส่วนสำคัญ ในการรักษาความสงบ ความยุติธรรมในประเทศ อันเรามีความต้องการดั่งนั้น เพราะว่าประเทศชาติจะอยู่เย็นเป็นสุข ก็ต้องรักษาความยุติธรรม ในหมู่ชน ทุกหมู่ ทุกเหล่า. ถ้าท่านทำตามสัตย์ปฏิญาณนี้ด้วยความเคร่งครัด หมายความว่าท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ของท่าน ในฐานะข้าราชการชั้นสูงในประเทศ และมีส่วนในการรักษาความเจริญ ความสุขของประเทศ. ในประเทศที่ต้องมีความขัดแย้ง อยู่บ้าง มากหรือน้อย ก็แล้วแต่สถานการณ์ มีอยู่เสมอ ไม่ใช่ไม่มี. แต่ถ้ามีเจ้าหน้าที่ที่รักษาความยุติธรรม รักษาความสงบได้อย่างเคร่งครัด ก็จะทำให้ประเทศชาติอยู่ได้ อยู่เย็นเป็นสุขได้. ท่านก็มีหน้าที่ที่สำคัญ จึงต้องรักษาความในคำปฏิญาณอย่างเคร่งครัด ตลอดชีวิต และท่านจะได้ชื่อว่าได้ช่วยประเทศชาติให้อยู่เย็นเป็นสุข.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายจูลสิงห์ วสันตสิงห์

พระราชบัญญัติธรรมนูญ :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ก็ขอให้ท่านสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความเคร่งครัด เพื่อเป็นผู้ที่รักษา
ความสงบร่มเย็นของประเทศชาติ. ในเวลาเดียวกันก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่
ด้วยความร่าเริง ด้วยความซื่อสัตย์ ด้วยความเข้มแข็ง. ดังนั้นท่านก็จะได้ทำหน้าที่ และ
เมื่อทำหน้าที่แล้วท่านก็จะมีความสุข ความเจริญในส่วนตัวด้วย. ก็ขอให้ท่านได้สำเร็จ
ในการปฏิบัติหน้าที่ อย่างเคร่งครัดทุกคน.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรี
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ห้องประชุมสมเด็จพะเจ้าฟ้านางเจือ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันพุธที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๔

ขอแสดงความยินดีกับคณะรัฐมนตรีที่ได้ตั้งขึ้นมาใหม่ และที่มากล่าวคำ
ปฏิญาณว่าจะทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อความเจริญมั่นคงของประเทศ.

ประเทศชาตินี้จะต้องมีผู้ที่ปกครอง ผู้ที่ทำหน้าที่สูงสุด เพื่อให้ทุกส่วนของ
งานของประเทศดำเนินไปโดยดี. ก็ขอให้ท่านได้ทำตามที่ได้กล่าว เพื่อที่จะให้งาน
ของประเทศดำเนินไปโดยดี ทั้งขอให้ท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้กล่าว สำหรับ
งานของประเทศก็สำคัญที่ผู้ใหญ่จะแสดงตัวอย่างให้กับทุกคนในประเทศ เพื่อที่จะให้
งานต่าง ๆ ดำเนินไปโดยดี. ก็ขอให้ท่านทำงานตามที่ได้กล่าวปฏิญาณ และสามารถ
ปฏิบัติตามความตั้งใจ. ถ้าทำได้แล้ว ท่านก็มีความพอใจที่ได้ปฏิบัติเพื่อประเทศชาติ
และความสำเร็จของท่าน ในทุกวันที่ท่านทำ จะเป็นผลสำเร็จที่ดีสำหรับประเทศ
และทุกคนในประเทศที่ต่างคนต่างยังอยากที่จะให้มีความสำเร็จ ในทุกสาขา. ก็ขอให้
ท่านได้สามารถปฏิบัติ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความมีผลสำเร็จ. ท่านเอง ในส่วน
ตัวของท่านก็จะมีผลสำเร็จ ถ้าทำได้ ตามที่ท่านตั้งใจไว้. ขอให้ท่านมีความสำเร็จใน
งานการ และทำให้บ้านเมืองมีความสำเร็จตามที่ต้องการ ซึ่งสำหรับประเทศไทยนั้นน่าจะ
น่าจะมีได้.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

พระราชทานผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ในปัจจุบันนี้ ในโลกนี้มีความวุ่นวายอย่างยิ่ง. เมืองไทยยังมีความวุ่นวายน้อย. ขอให้รักษาความสงบสุข รักษาความสำเร็จที่ได้ทำมาแต่ปางก่อน. ก็เชื่อว่าท่านจะมีความสำเร็จได้ แล้วจะมีความพอใจ ก็ขอทุก ๆ ท่านทำงาน ด้วยความตั้งใจอย่างดีที่สุด เพื่อผลสำเร็จของบ้านเมืองในทุกสาขาในทุกด้าน. ขอให้ท่านมีความพอใจในกิจการ และมีความสำเร็จในกิจการ ทำให้ประเทศชาติเป็นที่อยู่ที่สบายในโลก ซึ่งในโลกนี้มีความวุ่นวายพอแล้ว ขอให้ในประเทศไทยมีความเรียบร้อยสักแห่งหนึ่ง. ก็ขอให้ท่านประสบความสำเร็จในกิจการ ซึ่งได้ตั้งไว้. ท่านควรจะมี ความพอใจที่ทำงาน เพื่อประเทศชาติ เพื่อความสำเร็จของประเทศชาติ.

ขอให้ท่านประสบความสำเร็จในกิจการ และมีความพอใจในงานที่ตัวทำอยู่ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ. ขอให้ท่านมีความสำเร็จในกิจการ และความพอใจในกิจการทุกอย่าง.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม^(๒)
นำตุลาการศาลทหารสูงสุด ตุลาการศาลทหารกลาง
และตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารชั้นต้น
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันจันทร์ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๔

ข้าพเจ้ายินดี ที่ได้ฟังตุลาการ และทหาร ได้เปล่งวาจา. ท่านได้รับหน้าที่ที่สำคัญ ในการรักษาความเรียบร้อยของประเทศ ซึ่งต้องมีความยุติธรรม และท่านยังเป็นทหาร ที่จำเป็นต้องรักษาความสงบของชาติบ้านเมือง ซึ่งสำคัญที่สุด. จึงยินดีที่ฟังท่านเปล่งวาจาด้วยความเข้มแข็ง ในการจะรักษาหน้าที่. ก็ขอให้ท่านเข้าใจในหน้าที่อันสำคัญของท่าน ต่อประชาชน ซึ่งจะหวังในความยุติธรรมของท่านทั้งหลาย.

ถ้าท่านรักษาความยุติธรรม ความยุติธรรมก็จะเกิดขึ้นในหมู่ชน และเมื่อความยุติธรรมได้มีการรักษาอย่างเคร่งครัด ก็ย่อมทำให้ความยุติธรรมจะรักษาอยู่ได้. ก็ไม่ต้องยืนยันอะไรมากกว่านี้ ประเทศชาติก็จะมีความเรียบร้อยแน่นอน. ก็ขอให้ท่านรักษาตามที่ได้เปล่งวาจาไว้ เพื่อให้ประเทศชาติอยู่เย็นเป็นสุข และทำให้ส่วนรวมมีความเรียบร้อย. ผู้ที่เข้ารับหน้าที่ดังนี้ จะต้องมีประโยชน์ต่อประเทศชาติ เพราะว่ารักษาความยุติธรรม รักษาความเรียบร้อยของประเทศ. ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย ทำให้ส่วนรวมได้อยู่เย็นเป็นสุข ไม่มีบกพร่อง. ขอให้ศาลท่าน

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

สามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย ด้วยความรักษาความยุติธรรม ทำหน้าที่ทั้งหน้าที่ทหาร ทั้งนายทหาร หน้าที่ธุรการ เท่ากับได้ทำหน้าที่ซ้อนหลายหน้าที่ ทำให้ประเทศชาติอยู่เย็นเป็นสุข.

ขอให้ท่านปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้กล่าวเอาไว้ ที่ได้ปฏิญาณตน โดยที่ไม่ต้องมีปัญหาอะไร. ขอให้ได้ทำหน้าที่ ตามที่ได้ปฏิญาณ โดยครบถ้วนทุกอย่าง เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม. ประโยชน์ต่อส่วนรวมก็คือข้อนิติธรรม และความเรียบร้อยของประเทศ. ขอให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสำเร็จเรียบร้อย มีความยุติธรรมเกิดขึ้นในหมู่ชน และในความเรียบร้อยของทหารทั้งหลาย ซึ่งจะเป็นศรีของกองทัพ ศรีของประเทศชาติ. ทำความเรียบร้อยเกิดขึ้นในหมู่ชน ความเรียบร้อยก็คือความยุติธรรม. กองทัพทั้งหลายจะมีความดีเกิดขึ้น เป็นความดีของกองทัพ ความดีของทหารทุกคน. คนเห็นทหารก็นึกถึงความยุติธรรม นึกถึงความซื่อสัตย์สุจริต ความซื่อตรง. ทุกคนในเมืองไทยเชื่อถือถือว่า ทหารเป็นยอดของผู้ที่เป็นคนดี คนมีความซื่อสัตย์สุจริต. ก็ขอให้รักษาความซื่อตรงนี้เอาไว้ตลอดต่อไป และขอให้รักษาความเข้มแข็งด้วยความซื่อสัตย์ เป็นศรีของชาติ เป็นศรีของกองทัพ เป็นศรีของตนเอง. ขอท่านรักษาศรีของกองทัพ เพื่อเป็นศรีของประเทศชาติ ไม่มีบกพร่องอะไร.

ขอให้ท่านสามารถรักษาความซื่อตรงของทหาร เพื่อเป็นประกันของประเทศชาติว่ามีทหารที่ซื่อสัตย์ ทหารที่รักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติของแต่ละคนในชาติ. ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่ทุกอย่างของทหารไม่มีบกพร่อง แล้ววันนี้ท่านได้ช่วยประเทศชาติให้อยู่ดีกินดี. ทุกคนมีความรับผิดชอบ และรักษาความรับผิดชอบ โดยไม่ต้องเตือน ไม่ต้องเตือนว่าทหารเป็นประกันของความอยู่ของประเทศชาติ. ก็ขอให้ท่านรักษาความดีของทหาร ขึ้นชื่อว่า เป็นทหารมีประโยชน์ เป็นประกันของความเป็นอยู่ของประเทศ. ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัด ทุกคน ทุกเมื่อ ทุกกรณี ให้สำเร็จ ให้รักษาความดีโดยไม่ต้องมีปัญหา. ขอให้ท่านปฏิบัติหน้าที่ โดยไม่ต้องมีการเตือนอะไร ไม่ต้องมีปัญหาอะไร ไม่ต้องมีปัญหา ไม่ต้องมีการเตือนอีกแต่ประการใด. ขอให้ท่านทำหน้าที่โดยไม่มีปัญหา มีความซื่อสัตย์ ทุกอย่างตามที่ท่านได้ประกาศตัว ได้ประกาศต่อหน้าธารกำนัล ว่าท่านจะปฏิบัติงานการด้วยความซื่อสัตย์

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำริด้านการเมืองการปกครอง

สุจริต ด้วยความกล้าหาญ ด้วยความไม่มีปัญหา ไม่ให้เกิดปัญหากับตัวเองหรือ
ต่อบ้านเมือง รักษาหน้าที่ได้ ตามที่ได้ปฏิญาณไว้.

ก็ขอให้ท่านมีความสำเร็จในกิจการของท่าน นอกจากงานเป็นทหาร ก็มีงาน
รักษาความยุติธรรมของประชาชน ยุติธรรมของท่านเอง. ขอให้ท่านมีความสำเร็จ
ในกิจการทุกประการ.

พระราชดำรัส
ในการเสด็จออกมหาสมาคม
ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๕๔
ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท
วันจันทร์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

ขอขอบพระทัยและขอใจท่านทั้งหลายเป็นอย่างยิ่ง ที่มีไมตรีจิตพรั่งพร้อมกัน มาให้พรวันเกิด รวมทั้งให้คำมั่นสัญญาโดยประการต่าง ๆ ข้าพเจ้าขอสนองพรและไมตรีจิตทั้งนั้น ด้วยใจจริงเช่นกัน.

ท่านทั้งหลายในที่นี้ ผู้อยู่ในตำแหน่งหน้าที่สำคัญ ทั้งฝ่ายพลเรือนและทหาร ย่อมทราบแก่ใจอยู่ทั่วกันว่า ความมั่นคงของประเทศชาตินั้นจะเกิดมีขึ้นได้ ก็ด้วยประชาชนในชาติอยู่ดีมีสุข ไม่มีทุกข์ยากเข็ญ. ดังนั้น การใดที่เป็นความทุกข์เดือดร้อนของประชาชน ทุกคนทุกฝ่ายจึงต้องถือเป็นหน้าที่ ที่จะต้องร่วมมือกันปฏิบัติแก้ไข ให้เต็มกำลัง. โดยเฉพาะขณะนี้ ประชาชนกำลังเดือดร้อนลำบากจากน้ำท่วม จึงชอบที่จะร่วมมือกันปิดเป่าแก้ไขให้ผ่านพ้นไปโดยเร็ว และจัดทำโครงการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน อย่างเช่นโครงการต่าง ๆ ที่เคยพูดไว้นั้น ก็เป็นการแนะนำ ไม่ได้สั่งการ แต่ถ้าปรึกษากันแล้ว เห็นว่าเป็นประโยชน์ คุ่มค่า และทำได้ ก็ทำ. ข้อสำคัญ จะต้องไม่ขัดแย้ง แยกแยะกัน หากจะต้องให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้งานที่ทำบรรลุผลที่มีประโยชน์ คือความผาสุกของประชาชน และความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ.

ขออำนาจแห่งคุณพระรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จงคุ้มครองรักษาท่าน ให้ปราศจากทุกข์ ปราศจากภัย และอำนวยความสุขความเจริญ ให้แก่ท่านทุกท่าน.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒)

นำรัฐมนตรีเข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันจันทร์ที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๕

ท่านผู้เป็นรัฐมนตรี ได้กล่าวคำปฏิญาณนี้ ก็ถือว่ามีเจตจำนงที่จะปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนทั้งมวล. ก็ขอให้ได้รักษาความสัตย์นี้ ด้วยความเคร่งครัดเพื่อที่จะทำให้ประเทศก้าวหน้า และมีความปลอดภัยต่อไป. การที่ท่านได้กล่าวปฏิญาณนั้น จึงมีความสำคัญ. สำคัญที่ว่า ท่านตั้งใจจะปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวม เพื่อให้ประเทศชาติมีความมั่นคง ซึ่งเป็นของสำคัญสำหรับประชาชนทั้งมวล. ขอให้ท่านได้รักษาคำปฏิญาณนี้ ด้วยความเคร่งครัด และโดยที่ท่านได้ปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดนี้ ก็จะทำให้ท่านมีความพอใจในตัวเอง และทำให้มีความสุข ทั้งสำหรับประชาชน ทั้งสำหรับตนเอง. ท่านเองก็คงมีความภูมิใจ ถ้าได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และด้วยความสามารถ จะทำให้ท่านมีความภูมิใจในตัวได้.

ก็ขอให้ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ สมดังที่ได้เป็นรัฐมนตรี ผู้ได้ปฏิญาณตนอย่างเข้มแข็ง. ก็ขอให้ท่านมีความสำเร็จในหน้าที่ และสามารถปฏิบัติโดยเคร่งครัด. ขอท่านประสบความสำเร็จในหน้าที่ราชการที่ได้รับไว้.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด^(๒)
นำตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ตำแหน่งตุลาการศาลปกครองกลาง
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ห้องประชุมสมเด็จพะเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันจันทร์ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕

ข้าพเจ้ายินดี ที่ได้ฟังท่านผู้ที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อความเรียบร้อยของ
ประเทศชาติ ได้กล่าวคำปฏิญาณอย่างเข้มแข็งและแน่วแน่ที่จะปฏิบัติงานสำคัญ
ของท่าน ซึ่งสำคัญที่ข้าราชการผู้ใหญ่ได้ปฏิบัติงานเพื่อความมั่นคงของประเทศ.
ถ้าหากว่าข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ทำหน้าที่ แสดงว่าผู้ใหญ่เข้มแข็ง ผู้น้อยก็จะต้องทำตาม
ผู้น้อยจะต้องเกรงความเข้มแข็งของผู้ใหญ่. ฉะนั้น ถ้าท่านปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
ตามคำปฏิญาณที่ท่านได้กล่าวนี้ ก็เชื่อว่า ประเทศชาติจะมีการปกครองที่เข้มแข็ง
และเมื่อมีการปกครองที่เข้มแข็ง ประชาชนก็มีความมั่นใจ ว่าประเทศชาติจะอยู่ได้
ไปได้.

ก็ขอให้ท่านทำตามคำปฏิญาณอย่างเคร่งครัด และก็ถือว่าท่านเป็นหลักของ
ประเทศชาติอย่างสำคัญ. ถ้าปฏิบัติดีชอบ ท่านก็เท่ากับเป็นผู้ที่ได้สร้างประเทศชาติ.
ถ้าละเลยต่อคำปฏิญาณ ก็เป็นอันว่า เป็นสิ่งที่ร้ายต่อส่วนรวม. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านได้
ปฏิบัติตามที่ท่านได้กล่าวอย่างเคร่งครัด และถือว่าเป็นคำพูดที่เป็นการตั้งใจที่มั่นคง
ที่สำคัญ ที่จะทำให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุขได้ ประชาชนมีความมั่นใจว่าประเทศชาติ
อยู่ได้ ถ้าเขามีความมั่นใจแล้ว ก็เชื่อว่าทุกคนจะต้องร่วมมือกันสร้างความปึกแผ่นของ

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายหัสสุตมิ วิจิตวิริยกุล

พระราชบัญญัติทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำริสดำเนินการเพื่อการปกครอง

ประเทศไทย. ก็ขอให้ท่านได้มีความสำเร็จในการปฏิบัติ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง.

การปฏิบัติถูกต้อง จะนำความสุข ความก้าวหน้าต่อประเทศไทย รวมทั้งตัวท่านเอง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของประเทศไทย ถ้าท่านทำดี มีความสำคัญมาก จึงต้องไม่ผิดพลาดในงานการของท่าน. ขอให้สำเร็จในกิจการต่าง ๆ ที่จะได้รับมอบหมาย และจะต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดที่สุด. ในเวลาเดียวกันก็ให้ท่านมีความสำเร็จในงานการ เพราะความสำเร็จของท่าน ก็คือความสำเร็จของประเทศไทย ความสำเร็จของประชาชนทั่วไป. ประชาชนทั่วไปก็จะมีมีความสุข ซึ่งมาจากความเข้มแข็งของท่าน. ขอท่านรักษาความเข้มแข็งไว้โดยดี ให้ทุกสิ่งทุกอย่างมั่นคงก้าวหน้า และมีความปลอดภัย.

ก็ขอให้ท่านปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัด ทำให้ประเทศไทยก้าวหน้า เข้มแข็ง และมีความสุข. ท่านเองก็จะมีความสุขในงานการ หมายความว่าทุกคนจะมีความสำคัญ ความสำเร็จในชีวิต เป็นเกียรติแก่ท่าน เป็นเกียรติแก่บ้านเมือง.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่อัยการสูงสุด^(๒)

นำอัยการประจำกอง สำนักงานอัยการสูงสุด

เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ ห้องประชุมสมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน

กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช

วันจันทร์ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้ฟังผู้ที่ทำหน้าที่อัยการในประเทศชาติ ซึ่งอัยการนั้น ก็เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติเพื่อความเจริญ เพื่อความยุติธรรมของประเทศ. ถ้าท่าน ได้ปฏิบัติดี ก็จะเป็นสิ่งที่ทำให้ประเทศชาติมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย. การปกครอง นั้นต้องมีระเบียบ ต้องมีความเรียบร้อย คือ จะต้องมีความยุติธรรม. อัยการมีส่วน สำคัญในการสร้างความยุติธรรมของประเทศ. ถ้ามีความยุติธรรม ทำให้ประเทศอยู่เย็น เป็นสุขได้. แต่ถ้าขาดความยุติธรรม ประเทศชาติไม่มีทางที่จะดำเนินการไปโดยดี. ฉะนั้น ประเทศชาติขึ้นกับท่านที่จะปฏิบัติ ช่วยให้มีชีวิตที่ดี มีความตรงไปตรงมา ในการปฏิบัติงาน แล้วก็ขึ้นกับท่านอย่างมาก ที่จะทำให้เกิดความยุติธรรมในบ้านเมือง เพราะว่าประชาชนมีจำนวนมาก จะต้องมีการขัดแย้งกันบ้าง. ถ้าท่านสามารถที่จะแก้ไข เรื่องขัดแย้งในระหว่างประชาชน ท่านก็ได้ช่วยให้บ้านเมืองเป็นไปโดยเรียบร้อย. เป็นงาน ที่ไม่ใช่ง่าย. ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านพยายาม ที่จะทำให้ความเป็นอยู่ระหว่างประชาชนมี ความเรียบร้อย. อะไรที่ขัดข้องกัน ก็ให้สามารถที่จะปิดเป่าความเดือดร้อนที่จะ เกิดขึ้น. ถ้าประชาชนมีความเดือดร้อน ท่านก็จะได้ช่วยให้ผ่านพ้นไปโดยดี.

ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็ง บ้านเมืองก็จะอยู่เย็นเป็นสุข. ถ้าบ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข ประชาชนก็อยู่เย็นเป็นสุข. ก็ขอให้ท่านมีความสำเร็จใน งานการทุกประการ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายจุลสิงห์ วสันตสิงห์

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒)

นำผู้พิพากษาประจำศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันศุกร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๕

ผู้ที่เข้าปฏิบัติงานในศาลยุติธรรม มีความสำคัญมากสำหรับประเทศชาติ เพราะประชาชนจะหวังในความยุติธรรมของผู้พิพากษานั้นเอง. ในประเทศ จะต้องมีความยุติธรรมอยู่เสมอ ก็ต้องมีคนที่มีความยุติธรรม ปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริตอยู่เสมอ. ถ้าประชาชนสามารถที่จะมีความหวัง มีความไว้วางใจในผู้พิพากษาได้ ประเทศชาติก็จะมี ความสงบสุขมากขึ้น. ฉะนั้น ท่านมีหน้าที่ที่สำคัญ ก็ต้องเสียสละในหน้าที่อย่างยิ่ง. ถ้าทำตามที่ปฏิญาณ ก็สามารถที่จะช่วยประเทศให้มีความสงบสุขได้อย่างดี. ฉะนั้น ท่านจะต้องรักษาคำปฏิญาณนี้อย่างเคร่งครัดตลอดชีวิต เพราะว่าบุคคลสำคัญใน ประเทศ. ขอให้ท่านรักษาคำปฏิญาณอย่างเคร่งครัด เท่ากับได้ช่วยประเทศให้มีความ สงบสุข มีความยุติธรรมโดยแท้ตลอดไป.

ก็ขอให้ท่านปฏิบัติงานด้วยความเคร่งครัดตลอดเวลา ตลอดชีวิต เพื่อที่จะรักษา ความยุติธรรมในประเทศ ทั้งในหน้าที่การงานในโรงศาล ทั้งนอกโรงศาล ฉะนั้นท่าน ได้ช่วยประเทศให้อยู่เย็นเป็นสุข ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญมาก. ก็ขอให้ท่านได้สามารถรักษา คำปฏิญาณที่ท่านเปล่งขึ้นมาอย่างเคร่งครัด และท่านก็สามารถมีความภูมิใจในตัวเอง

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายไพโรจน์ วายุภาพ

พระราชานุทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ว่า เป็นคนดีของชาติ เป็นคนที่รักษาความยุติธรรมของชาติ ซึ่งเป็นงานที่สำคัญ และงานที่มีเกียรติมาก. ก็ขอให้ท่านรักษาคำปฏิญาณนี้ตลอดเวลา ตลอดชีวิต ทั้งในโรงเรียน ทั้งนอกโรงเรียน เป็นที่พึ่งของประชาชนทุกหมู่เหล่า. ถ้าทำได้ ท่านก็นับว่าเป็นคนดี นับว่าเป็นคนที่ช่วยประเทศชาติให้อยู่เย็นเป็นสุข ให้ประชาชนมีความยุติธรรม.

ก็ขอให้ท่านได้ประสบความสำเร็จในกิจการตลอดทุกเมื่อ และท่านก็จะมีเกียรติอย่างยิ่ง ถือว่าท่านเป็นคนที่ได้ช่วยประเทศให้อยู่เย็นเป็นสุข ท่านเองก็เชื่อว่าจะมีความสุข ความดีใจที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ปฏิญาณ ก็ขอให้ท่านสามารถปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตลอดชีวิต. ท่านก็จะได้มีความสำเร็จและเป็นคนที่น่านับถือ แล้วท่านเองก็สามารถนับถือตัวเองได้อย่างยิ่ง นอกจากประชาชนจะสามารถนับถือท่าน เป็นคนที่ถือว่าคนดีของชาติ คนที่น่านับถือได้.

ก็ขอให้ท่านมีความสำเร็จในกิจการตลอดชีวิต มีเกียรติ มีความดีติดตัวอยู่ตลอดเวลา. ก็ขอให้เป็นคนดีสมที่ได้เป็นผู้พิพากษาของศาล และมีความสำเร็จทุกประการ.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันอาทิตย์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕

งานราชการทุกอย่าง ไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ ง่ายหรือยาก ย่อมมีความสำคัญอยู่ในงานของแผ่นดินด้วยกันทั้งสิ้น อีกทั้งงานทุกด้านทุกสาขาย่อมสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เป็นปัจจัยเกื้อกูลส่งเสริมกันและกันอยู่. ข้าราชการทุกคน ทุกฝ่าย ทุกระดับ จึงต้องไม่ถือตัวแบ่งแยกกัน หากต้องพิจารณาให้เห็นความสำคัญของกันและกัน แล้วร่วมงานประสานสัมพันธ์กัน ด้วยความเป็นมิตรด้วยความเข้าใจเห็นใจกัน และด้วยความเมตตาปรองดองกัน. งานของแผ่นดินทุกส่วน จักได้ดำเนินก้าวหน้าไปพร้อมเสมอกัน และยังประโยชน์ที่พึงประสงค์ คือความเจริญมั่นคง ให้เกิดแก่บุคคล แก่งาน และแก่ส่วนรวมได้แท้จริง.

อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลปกครองสูงสุด^(๒)

นำตุลาการศาลปกครองสูงสุด

เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ ห้องประชุมสมเด็จพะเจ้าฟ้านางเชอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา

กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช

วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ข้าพเจ้ายินดี ที่ได้ฟังผู้พิพากษาศาลปกครองได้ปฏิญาณตนว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และทำประโยชน์แก่ประเทศชาติ ซึ่งถ้าท่านทำทุกอย่างตามที่ได้ปฏิญาณตนไว้ ก็เป็นการดี เพราะจะทำให้ประชาชนมีความมั่นใจว่ามีคนดูแลในเรื่องของความเรียบร้อย ในการปฏิบัติงานสูงสุดของผู้พิพากษา. ก็ขอให้ท่านไม่ลี้มในส่วนใดก็ตามของการปฏิบัติ ของการปฏิญาณ เพื่อที่จะให้งานการลุล่วงไปโดยดี. ขอบใจที่ท่านตั้งใจอย่างแน่วแน่ และขอให้ท่านสามารถปฏิบัติตลอดรอดฝั่ง เพื่อที่ให้ประชาชนได้มีที่พึ่งที่อาศัย และแน่ใจว่ามีผู้ใหญ่ดูแลผลประโยชน์ของประชาชน. ก็ขอให้ท่านปฏิบัติตามคำปฏิญาณโดยเคร่งครัด ตลอดเวลาที่ท่านปฏิบัติหน้าที่ และตลอดชีวิตของท่าน.

ก็ขอให้ท่านสำเร็จในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะเป็นการทำให้ท่านมีเกียรติ ท่านมีความพอใจในตัวเองได้ตลอดชีวิต. ก็ขอให้ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดตลอดไป.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายหัสสุภูมิ วิจิตตวิริยกุล

พระราชดำรัส
ในการเสด็จออกมหาสมาคม
ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๕๕
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
วันพุธที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

คำอวยพรและคำปฏิญาณสัญญา ที่ทุกท่านได้กล่าวนั้น เป็นที่ประทับใจมาก. ขอขอบพระทัยและขอบใจท่านทั้งหลาย ตลอดจนประชาชนชาวไทยทุกคน ที่พร้อมใจกันมาด้วยความปรารถนาดีและไม่ตรีจิต.

ด้วยปรารถนาดีและความพร้อมเพรียงกันของทุกคน อย่างที่ได้เห็นในวันนี้ ทำให้ข้าพเจ้าปลื้มใจ มีกำลังใจมากขึ้น ด้วยมีความเชื่อเสมอมาว่า ความเมตตาปรารถนาดีต่อกันนี้ เป็นปัจจัยอย่างสำคัญ ที่จะยังความพร้อมเพรียงให้เกิดมีขึ้น ทั้งในหมู่คณะ และในชาติบ้านเมือง. และถ้าคนไทยเรายังมีคุณธรรมข้อนี้ประจำอยู่ในจิตใจ ก็มีความหวังได้ว่า บ้านเมืองไทย ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ๆ ก็คงอยู่รอดปลอดภัย และดำรงมั่นคงต่อไปได้ตลอดรอดฝั่งอย่างแน่นอน.

ขออำนาจแห่งคุณพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จงดคุ้มครองรักษาท่านและชาติไทย ให้มีแต่ความผาสุกร่มเย็นยั่งยืนไป.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ปลัดกระทรวงกลาโหม^(๒)

นำตุลาการศาลทหารสูงสุด ตุลาการศาลทหารกลาง

และตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารชั้นต้น

เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา

กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช

วันพุธที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๕

ท่านได้เป็นส่วนหนึ่งของผู้ที่จะทำให้บ้านเมืองมีความเรียบร้อย ทำให้เกิดมีความยุติธรรม โดยปฏิบัติในหน้าที่อันเป็นทหารผู้ใหญ่ ซึ่งจะต้องแสดงตนว่าเป็นผู้ใหญ่ เพื่อที่จะให้เห็นว่าในประเทศมีความเรียบร้อย มีความยุติธรรม. ฉะนั้นท่านต้องรักษาหน้าที่นี้โดยเคร่งครัด และถ้าปฏิบัติด้วยความเคร่งครัด ก็จะทำให้บ้านเมืองมีความเรียบร้อย ทำให้ประชาชนมีความไว้วางใจในราชการ. เพื่อที่จะให้ประเทศชาติมีความเรียบร้อย ท่านจึงมีหน้าที่สำคัญ. ก็ขอให้ท่านรักษาหน้าที่ที่มีความสำคัญนี้ ตลอดเวลาที่รับหน้าที่อยู่. ข้าราชการทหารก็มีความสำคัญในหน้าที่นี้ และประชาชนจะได้ไว้วางใจในท่านทั้งหลาย ก็ขอให้ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย และรักษาคำปฏิญาณในที่นี้ เพื่อที่จะให้ประชาชนเชื่อถือในท่าน. ในเวลาเดียวกัน ก็ขอให้ท่านมีความสามารถ สม่่าเสมอ สามารถรักษาความในคำปฏิญาณตลอดไป. ก็ขอให้มีความสม่่าเสมอ มีความเข้มแข็ง. ในกรณีนี้ ก็เชื่อว่าท่านจะได้มีความพอใจในงานการของท่าน และจะมีความรู้สึกที่ท่านได้ช่วยให้ประเทศชาติอยู่เย็นเป็นสุข มีความสงบสุข.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พลเอก ทนงศักดิ์ อภิรักษโยธิน

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราชาบาทและพระราชดำรัสจัดการเมืองการปกครอง

ก็ขอให้ท่านปฏิบัติหน้าที่ตามคำปฏิญาณนี้โดยเคร่งครัด ท่านจะได้มีความพอใจ
และท่านจะมีความภูมิใจในงานการนี้ได้อย่างชัดเจน. ก็ขอให้ท่านมีความสำเร็จ
ความสุข ในหน้าที่นี้.

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่อัยการสูงสุด^(๒) นำอัยการประจำกอง สำนักงานอัยการสูงสุด
เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ห้องประชุมสมเด็จพะเจ้าฟ้าฯ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันพุธที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๕

ท่านได้เปล่งคำปฏิญาณ เพื่อให้งานในหน้าที่สำคัญนี้บรรลุผลอย่างแน่นอน. การที่ท่านปฏิญาณมานี้ ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ และท่านก็ต้องรักษาคำพูดนี้ให้เป็นแน่นอน และให้ท่านมีความสามารถรักษาไว้ตลอดไป. คือว่าการรักษาคำพูดนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ความยุติธรรมเกิดขึ้นในหมู่ชน. คนก็จะไว้วางใจในการปกครองที่เรียบบร้อยของประเทศ. ก็ขอให้ท่านรักษาความยุติธรรมของหน้าที่ จะทำให้ประเทศชาติอยู่เย็นเป็นสุขได้ ประชาชนได้มีความไว้วางใจในการปกครองของประเทศ. ขอให้ท่านมีส่วนที่สำคัญในการปกครองของประเทศนี้ โดยรักษา คำปฏิญาณนี้อย่างเคร่งครัด. อนึ่ง ถ้าท่านรักษาคำปฏิญาณอย่างเคร่งครัด ท่านจะมีความพอใจในงานของตัวเอง และมีความพอใจที่ท่านจะได้ปฏิบัติหน้าที่สำคัญ เพื่อให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข เป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั้งหลาย. ขอให้ท่านทำงานนี้ โดยมีความสำเร็จเรียบบร้อย ถือว่าท่านได้ช่วยให้ประเทศชาติอยู่เย็นเป็นสุขได้. ท่านเอง ก็จะมีความสุขในงานการที่ปฏิบัติ ที่ถือว่างานการนี้ปฏิบัติดี.

ก็ขอให้ท่านได้สามารถปฏิบัติงานนี้ เพื่อความสำเร็จ เรียบร้อย และมีความสุข ความพอใจในงานของตน มีความเจริญรุ่งเรืองในงานการ มีความสม่ำเสมอในงานการนี้ตลอดชั่วเวลาที่มีหน้าที่.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายจุลสิงห์ วสันตสิงห์

พระบรมราชาโองาา
พระราชทานแกั้ราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันจันทร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖

งานของแผ่นดินนั้น เป็นงานส่วนรวม มีผลที่กว้างขวาง เกี่ยวเนื่องกับบ้านเมืองและบุคคลทุกคนทุกฝ่าย. เมื่อเป็นงานส่วนรวมและมีผล เกี่ยวข้องกับคนหมู่มาก ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ อันเนื่องมาจากความคิดเห็น ไม่ตรงกัน ก็ย่อมเกิดมีขึ้นบ้างเป็นปรกติธรรมดา. ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงาน ของแผ่นดิน ตลอดจนทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงต้องมีใจหนักแน่นและเปิดกว้าง รั้ฟังความคิดเห็นที่แตกต่างแม้กระทั่งคำวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีสติ ใช้ปัญญาและ เหตุผลเป็นเครื่องปฏิบัติวินิจฉัย โดยถือว่าความคิดเห็นและคำวิพากษ์วิจารณ์นั้น คือการระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลายจากทุกคนทุกฝ่าย เพื่อประโยชน์แกั้การปฏิบัติบริหารงานและการแกั้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้งานทุกส่วน ทุกด้านของแผ่นดินสำเร็จผลเป็นความเจริญมั่นคงแกั้ประเทศชาติและประชาชน อย่างแท้จริง.

อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาประจำศาลยุติธรรม

สำนักงานศาลยุติธรรม

เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ ห้องประชุมสมเด็จพะเจ้าฟ้านางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา

กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช

วันพุธที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๖

...^(๓) แต่เชื่อว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ศาลสูงสุดนี้ ไว้ใจได้ มีความยุติธรรม ไว้ใจได้ ที่จะอาศัย เพื่อความยุติธรรมของประชาชนทั้งหลาย. อันนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ท่านจะต้อง ทำหน้าที่ ทั้งคนผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดีที่กำลังทำอยู่ รวมทั้งผู้ที่ได้มาเห็นความดำเนินการ ในศาล ซึ่งทำให้ไว้ใจได้ ทำให้สามารถที่จะมีผู้ที่ไว้ใจได้. ผู้ที่ได้เห็นงานของผู้พิพากษา จะไว้ใจได้ว่า ทำเพื่อความยุติธรรมของทุกคน. ทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับศาล ทั้งผู้ที่ได้เห็น ว่าเมืองไทยมีความยุติธรรม หมายความว่า ทั้งผู้ที่อยู่ในศาล ทั้งผู้ที่เป็นเพียงผู้ได้เห็น การทำงานของศาล จะเกิดความไว้ใจ จะเกิดความอุ่นใจว่า มีผู้ทำให้ทุกคนในประเทศ ไว้ใจได้. ก็ขอให้ท่านเป็นผู้ที่ไว้ใจได้ของประชาชน ให้เข้าใจว่าเมืองไทยมีศาลที่ไว้ใจได้ หมายความว่า ถ้ามีความเดือดร้อนอะไรก็ไว้ใจได้ ว่ามีคนเอาใจใส่.

ท่านได้รับหน้าที่ที่สำคัญมาก และท่านก็ต้องรักษาความไว้ใจของประชาชน. เพื่อการนี้ก็ขอให้ท่านรักษาความยุติธรรมในทุกกรณี จะทำให้ประชาชนมีความอุ่นใจ. เมื่อประชาชนมีความอุ่นใจ ความยุติธรรมเกิดขึ้น เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด. ก็ขอให้ท่าน ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด. ในการนี้ก็ขอให้ท่านรักษาคำปฏิญาณที่ได้กล่าว

^(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^(๒) นายไพโรจน์ วายุภาพ

^(๓) บันทึกพระสุรเสียงได้ไม่ชัดเจน

พระราชผู้ทรงธรรม :
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมืองการปกครอง

ท่านจะได้มีเกียรติที่ไปทำหน้าที่อันสำคัญ เป็นผู้ที่รักษาความดี. ในการนี้ก็ขอให้ท่านสามารถรักษาคำปฏิญาณ ตลอดเวลาที่ทำหน้าที่ และขอให้ได้รักษาความดีนี้ตลอดชีวิต เพื่อที่จะได้กล่าวได้ว่า ท่านได้สละตัวเพื่อประชาชน คือเพื่อความสงบของประชาชน. ขอให้สามารถรักษาความดีนี้ตลอด. การนี้ก็ขอให้ท่านมีความสามารถที่จะรักษาหน้าที่อันสำคัญ มีกำลังใจที่จะรักษาคำปฏิญาณ รักษาความดี รักษาหน้าที่ตลอด. ท่านจะได้มี ต้องบอกว่ามีโชคดีที่จะได้ทำหน้าที่นี้ และทำหน้าที่นี้ตลอดชีวิต ได้ทำให้มีส่วนในการรักษาความดีของประเทศ. ในการนี้ก็ขอให้ได้รักษาหน้าที่ไปตลอด ให้รักษาความดีในตัว เพื่อรักษาความดีในประเทศ. ขอให้มีความตั้งใจและกำลังความสามารถที่จะรักษาความดีของตัว ตลอดทั้งหน้าที่.

ขอให้มีความสุข ความสำเร็จในหน้าที่ มีความพอใจในหน้าที่ตลอดไป.

พระราชดำรัส
ในการเสด็จออกมหาสมาคม
ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๕๖
ณ ท้องพระโรง ศาลาราชประชาสมาคม วังไกลกังวล
วันพฤหัสบดีที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๖

ขอขอบพระทัยและขอใจท่านทั้งหลายเป็นอย่างยิ่ง ที่มีไมตรีจิตพร้อม
กันมาให้พรวันเกิด รวมทั้งให้คำมั่นสัญญาโดยประการต่าง ๆ ข้าพเจ้าขอสนองพร
และไมตรีทั้งนั้น ด้วยใจจริงเช่นกัน.

บ้านเมืองของเราเป็นปึกแผ่นมั่นคง และร่มเย็นเป็นสุขสืบมาช้านาน เพราะ
เรามีความยึดมั่นในชาติ และต่างบำเพ็ญกรณียกิจตามหน้าที่ ให้สอดคล้องเกื้อกูลกัน
เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชาติ. คนไทยทุกคน จึงควรจะได้ตระหนักในข้อนี้ให้มาก
แล้วตั้งใจประพฤติตัวปฏิบัติงาน ให้สมแก่ฐานะและหน้าที่ เพื่อให้สำเร็จประโยชน์
ส่วนรวม คือความมั่นคงปลอดภัยของชาติบ้านเมืองไทย.

ขออำนาจแห่งคุณพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จงดุ่มครองรักษาท่านทุกคน
ให้มีแต่ความผาสุกร่มเย็นตลอดไป.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันอังคารที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๗

ข้าราชการไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด ระดับไหน มีหน้าที่อย่างไร ล้วนแต่มีส่วนสำคัญอยู่ในงานของแผ่นดินทั้งสิ้น. ทุกคนจึงต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่โดยเต็มกำลังความสามารถ ด้วยอุดมคติ ด้วยความเข้มแข็งเสียสละ และระมัดระวังให้การทุกอย่างในหน้าที่เป็นไปอย่างถูกต้องเที่ยงตรง ด้วยความระลึกรู้ตัวอยู่เสมอว่า การปฏิบัติตัวปฏิบัติงานของตน มีผลเกี่ยวเนื่องถึงสุขทุกข์ของประชาชน ตลอดจนความเจริญขึ้นหรือเสื่อมลงของประเทศชาติ.

วังไกลกังวล

วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘

งานราชการนั้น คืองานของแผ่นดิน มีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ของบ้านเมืองและประชาชนทุกคน. งานทุกอย่างจึงต้องมีผู้ปฏิบัติและมีผู้รับช่วง เพื่อให้งานดำเนินต่อเนื่องไปไม่ขาดสาย. ดังนั้น ผู้ปฏิบัติบริหารงานราชการทุกฝ่ายทุกระดับจึงไม่ควรยกเอาเรื่องใครเป็นผู้ทำมาก่อน หรือใครเป็นผู้รับช่วงงานขึ้นเป็นข้อสำคัญนัก จะต้องถือประโยชน์ที่จะเกิดจากงานเป็นหลักใหญ่ แล้วร่วมกันคิดร่วมกันทำด้วยความอุตสาหะเสียสละและด้วยความสุจริตจริงใจ. งานทุกอย่างจึงจะดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ไม่ติดขัด และสำเร็จผลเป็นประโยชน์ได้แท้จริงและยั่งยืนตลอดไป.

อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน
วันศุกร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙

การปฏิบัติงานทุกอย่างของข้าราชการ มีผล
เกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ และ
ประชาชนทุกคน. ข้าราชการทุกฝ่ายทุกระดับ จึงต้อง
ระมัดระวังการปฏิบัติทุกอย่าง ให้สมควรและถูกต้องด้วย
หลักวิชา เหตุผล ความชอบธรรม. ข้อสำคัญ เมื่อจะทำการใด
ต้องคิดให้ดี โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น ให้รอบคอบและ
รอบด้าน เพื่อให้งานที่ทำบังเกิดผลดี ที่เป็นประโยชน์แท้
แต่อย่างเดียว.

อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

หน่วยราชการในพระองค์ ๙๐๔

สถาบันพระปกเกล้า
เลขที่รับหนังสือ 2035
วันที่ 19 / ต.ค. / 2560
เวลา 9.42 น.

ที่ พว ๐๐๐๕.๑/ ๕๐๗ ศ

กองกิจการในพระองค์ ๙๐๔

สำนักงานราชเลขาณูการในพระองค์ฯ

พระที่นั่งอัมพรสถาน เลขาธิการฯ

๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๐

เลขที่รับหนังสือ 28๒6/๖๐

วันที่ 20 ต.ค. 2560

เรื่อง ขอพระราชทานพระราชานุญาตเชิญพระบรมฉายาลักษณ์ ภาพพระราชกรณียกิจ พระปฐมบรมราชโองการ พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส
พระปฐมบรมราชโองการ พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส

เรียน เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

อ้างถึง หนังสือ สถาบันพระปกเกล้า ที่ พป ๐๐๐๖/๑๘๗๑ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท เรื่อง สถาบันพระปกเกล้า ขอพระราชทานพระราชานุญาตเชิญพระบรมฉายาลักษณ์ ภาพพระราชกรณียกิจ พระปฐมบรมราชโองการ พระบรมราโชวาท และพระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ไปลงพิมพ์ในหนังสือ “พระราชผู้ทรงธรรม : ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการเมือง การปกครอง” (ตามที่แนบ) จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม สำหรับมอบแก่หน่วยงานต่างๆ และประชาชนทั่วไป ความละเอียดตามอ้างถึงนั้น

กองกิจการในพระองค์ฯ ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว พระราชทานพระราชานุญาตตามที่ขอพระมหากฎมา
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พลอากาศโท *Amor 11๓-๕/๕*

(ภักดี แสง-ชูโต)

ผู้ช่วยราชเลขาณูการในพระองค์ฯ

ปฏิบัติราชการแทน ราชเลขาณูการในพระองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ธรรมาการ/สารบรรณ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๐๘๑๘

พระราชบัญญัติธรรม :
ประมวลพระบรมราชาโสภาทและพระราชดำรัสดำเินการปกครอง

ที่ปรึกษา

เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า (ศาสตราจารย์วุฒิสาร ต้นไชย)
รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า (นายวิฑูรย์ ชัยภาคภูมิ)

บรรณาธิการ

ประธานคณะกรรมการพิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
(ศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ)

คณะบรรณาธิการ

ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (นางกาญจนา ศรีปัดดา)
นางฉัตรบงกช ศรีวัฒนสาร นางสาวศิริเพ็ญ วรปัสสุ นางสาวทศยา นากปุณบุตร
นายสมผล เกษมสัมฤทธิ์ผล นางสาวเกษณี ธนการศักดิ์ นายนันทยุทธ ต้นสาโรจน์
นางสาวชลดา สุขศรี นางสาวมนฤดี ทองกำพร้าว นางสาวสุธาสิณี วิจิตรอินทรามาต
นางสาวทัศนวรรณ ปัญญาอินทร์ นางสาวณัฐกานต์ ทองวัน นายอรุณวิทย์ จิตรบรรจง
นายวันวิวัฒน์ แผ่นทอง นายนุรดิน แวนะไล นางสาวสุมินตรา ฮ้อศิริมานนท์

ผู้ประสานงาน

นายฉัตรชัย วิทยานนท์

สำนักพิมพ์

บริษัท ชัน แพคเก็จจิ้ง (๒๐๑๔) จำกัด
๑๕๑๐/๑๐ ถนนประชากรราษฎร์ ๑ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ๑๐๘๐๐
โทรศัพท์ ๐๒-๕๑๓๓-๒๐๘๐ โทรสาร ๐๒-๕๑๓๓-๒๐๘๑
นางจรินพร เสนีวงศ์ ณ อยุธยา ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

